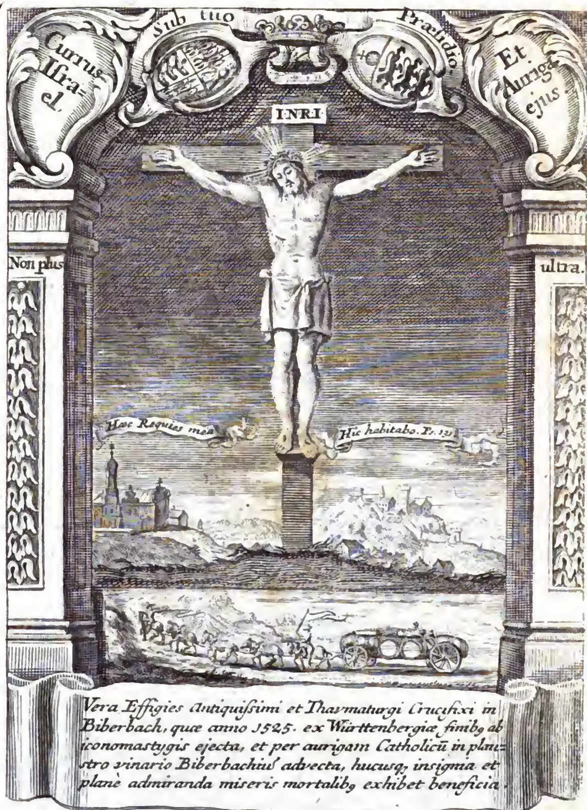

BIBLIOTHECA·BODLEIANA·

G. Heinr. Schifflin Sculps. Au.

CURRUS ISRAEL,
ET
AURIGA EJUS,
Ducens hominem Christianum per vias rectas, & in Sacra Scriptura fundatas in cœlum.

Opus omnibus quidem Christianis, sed præsertim Sacerdotibus, & animarum curam gerentibus, ac Religiosis mentibus ad meditandum & prædicandum, ad plures annos perutile & accommodum.

PARS PRIMA
PRO DOMINICIS PER ANNUM.

Auctore
D. ANTONIO GINTHER, SS. Theologiæ Lic. Decano ac Parocho ad SS. Crucem in Biberbach.

EDITIO SEXTA correctior.

Accessit Index Concionatorius tum Rerum memorabilium, tum Figurarum ac Conceptuum plurimorum.

Cum Facultate Superiorum.

AUGUSTÆ VINDELICORUM,
Sumptibus Hæredum MARTINI HAPPACH, & Consort.
ANNO MDCCXXXV.

CHRISTUS Salvator Mundi
ad discobolos Judæos. *Jo. 5. 39.*

Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me &c.

S. Hieronymus *Lib. 1. super Isaiam pag. 3. tom. 5.*

Ignoratio Scripturarum, Ignoratio Christi est.

AD CHRISTUM JESUM CRUCIFIXUM, DEI, HOMINISQUE FILIUM,

Humilis Supplicatio Auctoris, & demississima DEDICATIO.

Mbram quæro, sub qua inter tot rerum discrimina tutus possum vivere, & securè mori. Adam post prævaricationem suam, ne à divina Nemesi ad instar impiissimi Luciferi ad inferni præcipitaretur barathrum, sempiternas ibidem daturus pœnas, sine mora, ubi oculi ejus fuerunt aperti, sub arboris vitæ umbram, velut ad tutissimum & ultimum calamitatis suæ asylum confugit: *Abscondit se Adam & uxor ejus à facie Domini DEI in medio ligni paradysi &c.* Gen. 3. v. 8. Supra quod antiquissimus Origenes: *Impulsu quodam primos parentes ad arborem, tanquam ad asylum se contulisse putandum est, ut significaretur jam tunc unicum perfugium peccatorum in arbore crucis esse constitutum.*

Ad hanc salutiferam Dominicæ Crucis umbram & ego peccatorum miserrimus, imitatus protoparentem meum, in vita & morte confugio, nulla enim hâc tutior umbra est. Elias Propheta, cùm ad necem quæreretur, sub umbra Juniperi salutem invenit: *Projecit se, & obdormivit in umbra Juniperi &c.* 3. Reg. 19. 5. Agar in deserto ab omnibus deserta, *abjecit puerum subter unam arborum, &c.* Gen. 21. 15. & sub illius umbra optatum à cœlo obtinuit auxilium. Arbor illa grandis Danielis omnis generis animalia sub

Dan. 4. 7. umbra ſua protexit: *Subter eam habitabant animalia &c.* Et quid dico? Etiam umbra S. Petri Apoſtolorum Principis miran-
Act. 5. 12. dos patravit effectus: Ita *ut in plateas ejicerent infirmos. Et ponerent in lectulis ac grabatis, ut veniente Petro, ſaltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus ſuis.* O pientiſsime JESU! & Redemptor animæ meæ pretioſiſsime! quid non poſſumus ſperare ſub umbra alarum tuarum, in cruce pro ſalute univerſorum expanſarum? Nunquid
Thren. 4. 20. *ſub umbra tua vivemus?* O quàm benè Sanctus Auguſtinus tuus: *Inter brachia Salvatoris mei & vivere volo, & mori cupio.* Proinde

Non invideo Jonæ Prophetæ ſuam umbram, dum contra urentis ſolis radios ſibi in monte conſtruxit umbraculum, ex quo
Jonæ 4. 5. Ninive civitatis poterat ſecurus ſpectare interitum: *Et fecit ſibimet umbraculum, & ſedebat ſubter illud in umbra, donec videret, quid accideret civitati.* Sed mox hæc Jonæ umbra evanuit, nam *paravit DEUS vermem aſcenſu diluculi in craſtinum, & percuſſit hæderam, & exaruit.* Sic nimirum ſunt omnes hujus mundi immundi umbræ, ſub quibus nulla vera ſalus, nulla animæ quies, nullúmque firmum eſt ſperandum perfugium; ſola igitur ſacratiſsima Crux tua, ô Amor crucifixe! eſt nobis ſecuriſsima umbra, ſub qua tuti contra omnes adverſantium inſultus ſtamus, & dimicamus intrepidi.

Idcircò ad te, ô mitiſsime JESU! in arbore Crucis pro me & univerſo mundo diriſsimis ſuffixe clavis, me penitùs converto; ad te, tanquam ad Patrem meum amantiſsimum, revertor filius prodigus, ſervus inutilis, & peccatorum miſerrimus; Te, inquam, tuámque Sanctiſsimam Crucem, per quam redemiſti mundum, humiliter adoro, & ambobus amplector brachiis,
Pſal. 56. 2. cum Regio Pſalte demiſsiſsimo decantans animo: *Et in umbra alarum tuarum ſperabo, donec tranſeat iniquitas.* O gratiſsima umbra! ô quies deſiderata, poſſe cum dilectiſsima illa Sponſa

ſub

ſub umbra Crucifixi JESU & ſanguinum Sponſi commorari, illiúsque dulciſsimos paſsionis participare fructus: *Sub umbra illius, quem deſideraveram, ſedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo &c.* Cant. 2. 3.

Accipe igitur, ô benigniſsime JESU! ô Amor crucifixe! hunc meum qualem qualem laborem, ac tenuiſsimum hoc Opuſculum meum, imò totum ex aſſe tuum. Et ſicut olim abjectum quoque paſſerculum dono tibi oblatum non recuſaſti; nec duo viliſsima minuta ab indigentiſsima Vidua in templo Solimæo præſentata aſpernatus es; Imò nec viliſsimos caprarum pilos in lege veteri tibi oblatos à tua benigniſsima facie rejeciſti: ſic quoque hoc minimum donum, & laborem meum, ob tui Sanctiſsimi Nominis gloriam & proximi ſalutem hactenùs impenſum non reſpuas, obſecro; ſed potiùs hoc modicum ſinapis granum ita creſcere ſinas, ut in cordibus audientium, ac legentium optatos animæ fructus in tempore ferat, & in æternitate. Ita animitùs peroptat, & impenſiſsimè precatur, in terra coram te humiliter proſtratus, ſervorum tuorum minimus, ac peccatorum maximus

Levit. 14. 4.
Luc. 21. 2.
Exod. 25. 4.
Matth. 13. 31.

Indigniſsimus Auctor
ANTONIUS GINTHER,
Decanus & Parochus ad SS. Crucem in Biberbach.

Censura Ordinarii.

CUm mentis elucubrationes etiam plurimum auctoritatis sumant ab ipsomet Auctore, hinc in præsenti opere considerationum moralium in Dominicas & Festa totius Anni disposito nec ullum dubium occurrit mihi infrà scripto, quin eæ tam ratione fidei inculpatæ, quàm morum integerrimorum, inoffenso pede decurri possint, ac ad laudem operis & commendationem præli satis sit, quòd eas notissimus inter omnes Diœcesis nostræ operarios, plurimùm Reverendus, Nob. ac perdoctus Dominus ANTONIUS GINTHER, SS. Theol. Licent. Parochus & Decanus ad S. Crucem in Biberbach, zelo pietatis, & scientiæ laude nulli secundus, composuerit. Augustæ Vindelicorum 19. Julii 1717.

Imprimatur H. S.
Ex Vicariatu Augustæ die
19. Julii 1717.
Joannes Jacobus Episcopus Pergamensis, Suffraganeus, Vic. Gener. mpp.

Jo. Mich. Sembler,
SS. Theol. D. C. C. Librorum Censor.

PRÆ-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

ECce, venio tertiò ad te, Lector amice; Præsentavi tibi non abs longè Tractatum de SS. Corde JESU, alterum de Dolorosa Matre ejus, & nunc tibi tertium offero, hoc est: *Currum Israël & Aurigam ejus.* Currum Israël dico, quia currus vehit, & Auriga regit; utrumque habes in præsenti Opusculo, qui te regit, & qui te vehit cum Elia in cœlum, si salutaria illa monita, quæ hic liber continet, observaveris. Si meditari lubet, ecce materiam de Via Purgativa, Illuminativa & Unitiva copiosissimam. Si concionari oportet, en Conceptus rarissimos ac plurimos ex ipso Sacræ Scripturæ fonte haustos, & in plures annos subministratos; poteris enim ex qualibet Consideratione facili conatu tres, vel quatuor formare Conciones. Quod concernit modum & stylum, planus is est & facilis, & propriè ex Scripturæ thesauro petitus. Et quid, obsecro, melius ad movendos hominum animos quàm Sacra Scriptura, si bene applicatur, & cum auctoritate SS. Patrum explanatur? Quærant ergo alii quæ sua sunt, quæramus nos, Lector amice, quæ sunt JEsu Christi, & quomodo vocationi nostræ congruè respondeamus: *Ne fortè,* prout monet Apostolus, *cùm aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar* (1. Cor. 9. 27.) Vive Deo, Tibi & proximo, & dum aliorum saluti vacas, vide, ut tuam non negligas. Vale.

P. S. Proximâ occasione communicabitur benevolo Lectori Tractatus Quartus, cujus Titulus erit: UNUS PRO OMNIBUS, hoc est: Christus JESUS, & hic Crucifixus, de quo S. Paulus Ap. *Nos prædicamus Christum Crucifixum.*

Historia præmittitur de antiquissima & Thaumaturgâ Imagine Salvatoris nostri Crucifixi in Biberbach, ex cujus occasione huic libro præfixus est titulus:

Currus Israël & Auriga ejus.

Iberbachium celebris quædam Dynastia est, sub ditione Illustrissimorum & Excellentissimorum S.R.I. Comitum D. D. Fuggerorum sita, quæ Augustam Vindelicorum inter, & civitatem Donavverdam in finibus Sueviæ non procul à Lyco flumine, tanquam pars media interjacet, continens sub se insigne quoddam castellum, Illustrissimi Dynastæ sedem, & sex pagos circumjacentes. Olim hic locus ob bonam aëris temperiem subinde Regum, subinde Principum in æstate sedes extitit. Ita præter alios Exegesi rerum Sueco-Augustanarum affirmante, quòd ipsa Serenissima Sueciæ Regina anno post reparatam à Christo Orbis melioris salutem 1632. in autumno hîc loci cum numerosa aula sedem suam fixerit. Placet hîc propria ejusdem Exegeseos verba in medium afferre: *Ipsa*, inquit, *Regina muliebri curiositate mota, Regem ex Suecia in Germaniam & Sueviam usque secuta fuit. Venit illa Biberbachium usque ad arcem Fuggaricæ Familiæ nobilissimam, duabus circiter leucis Augustâ distantem, quam si fortuna constans mansisset, Regina sibi sedem legerat. Exspectabatur Augustæ cum magno civium desiderio & apparatu sed Rege vetante, nescio quo consilio, Augustam nunquam pervenit. Ducebat secum animi gratiâ simiam Capucini habitu vestitam. Regem in Franconiam, quo eum fata ducebant, iterum moventem secuta fuit; mortuum vidit, & in Sueciam rediens, cladis ejus nuntia & testis esse potuit.*

Exegesis Rerum Sueco-Augustanarum apud me fol. 26.

Hactenùs ex dicta Exegesi Augustana. Ex quibus facilè rerum consideranti patet, qualis jam illo temporum intervallo hîc loci rerum facies fuerit. Ab hoc verò tempore hæc toparchia Biberbacensis ob SS. antiquissimam & thaumaturgam Crucifixi Effigiem, ac celeberrimam in Diœcesi Augustana Peregrinationem, ad quam ex omni Germaniæ parte fideles Christi confluunt, longè sereniorem faciem induit, cujus Relationis historicæ Synopsin hîc paucis accipe.

§. I. Thau-

§. I.

Thaumaturga Imago SS. Crucifixi nunc Biberbacensis in tumultu bellico ex Wirtenbergia finibus per Aurigam in curru Biberbachium transfertur.

ANno post Christum natum 1525. teste Joanne Cochlæo, & passim aliis, Germania nostra omnium miseriarum, hæresium, rebellionum & bellorum theatrum extitit. Tunc enim temporis exortum est exitiosum illud & cruentissimum Rusticorum bellum, in quo ultra centum hominum millia miserè perierunt. Ibi nulla ampliùs vigebat pietas, religio neutra, aut nulla; unde passim templa & sacra oratoria erant profanata, monasteria eversa, leges conculcatæ, & sacræ imagines Christi & Sanctorum ejus aut igni cedebant in prædam, aut à sacrilegis Sectariorum manibus in frusta concidebantur, aut certè extra Ecclesiam, prout plures Novatorum fecerunt urbes & pagi, projiciebantur. Unum ex sexcentis in apricum proferamus exemplum, quod in historica Relatione de ortu & progressu hæresum in Germania, simplici quidem, sed fideli calamo exaratum invenimus, cujus tenor hîc prudenti lectori subjicitur: *Basilaa*, inquit libri illius Auctor, *magnum lignum Crucifixi fuit, ubi Oppidani ejusdem urbis ascenderunt, & imaginem Salvatoris nostri de ligno Crucis deposuerunt, & exinde lictorem vocaverunt, qui jussu illorum imaginem Salvatoris ad caudam equi innectat, & sic confusibiliter, quemadmodum latronem extra urbem eduxit in quadragesima &c.* Taceo hîc consulto plurium aliorum locorum iconoclastias, ubi novi Sectarii, hortatore maximè & promotore Carolostadio, in sacras Crucifixi, Sanctorúmque imagines debacchati sunt.

Joh. Cochlaus apud me fol. 220.

Hist. de Ortu & Progressu hæres. f. 54.

In hac ergo calamitosa & rerum & temporum facie aderat quidam (uti per fidelem relationem, etiam juramento & testimonio majorum confirmatam habemus) pius quidam & Catholicus Auriga, qui veniens in Wirtembergiam, vini comparandi causâ, in illius finibus hanc devotam, antiquissimam & Thaumaturgam Crucifixi effigiem ab iconomastygis extra templum eliminatam, & asseri affixam, atque grosso fune circa tempora loco coronæ spineæ ligatam & cinctam invenit, quam plaustro suo vinario imposuit, & ut potuit, sub velo candido desuper in curru prægrandi extenso occultavit; sicque feliciter Biberbachium usque penetravit, ubi divinæ Bonitati placuit in hac rejecta, eliminata & conculcata Unigeniti ac Crucifixi Filii sui statua sedem figere, & antiqua brachii sui operari miracula; nam quod olim cum Arca Dei contigit dum à Philistinorum satrapis currui imposita in terra Israël ultrò in agro Josue Bethsamitæ cum vaccis eam trahentibus stetit: *Et plau-*

Ex Relatione Germanica An. 1685. typis impressa, & approbata.

1. Reg. 6, 14.

ſtrum venit in agrum Joſua Bethſamita, & ſtetit ibi &c. Cui interim pro lemmate inſcribimus: *Immota in motu.* Hoc ferè idem cum hac noſtra myſtica Arca, hoc eſt: cum SS. antiquiſſima & miraculoſa Crucifixi imagine nunc Biberbacenſi accidit, dum in publica via in agro Fugarico (nunc Illuſtriſſimi & Excellentiſſimi D.D. Joſephi Mariæ Fugger, S.R.I. Comitis de Kirchberg & Weiſſenhorn, Domini in Waſſerburg, Wöllenburg, Biberbach, Welden, Gablingen, & Rheinhartshauſen; Hypothecarii in Wald &c. propè Eccleſiam Parochialem S. Jacobi Ap. Majoris ultrò cum equis tam diu ſtetit immobilis, donec hoc ſacrum pignus de plauſtro vinario depoſitum prædictæ Eccleſiæ Biberbacenſi inferretur; ubi in columna in medio ſacræ domûs affixa, & in eodem aſſere, in quo reperta & huc transvecta eſt, publicæ fidelium venerationi expoſita eſt, jam tunc multis beneficiis & prodigiis illuſtris.

§. II.

Thaumaturga Imago SS. Crucifixi Biberbacenſis à Suecis militibus capitur, diripitur, proculcatur, & de novo extra Eccleſiam projicitur.

DE Arca Dei recenſent ulteriùs Regum libri, quòd in bello ab Iſraëlitis infeliciter geſto, à Philiſtæis hoſtibus infenſiſſimis capta, &
1. Reg. 4. 11. in Azotum ab illis aſportata fuerit: Et *Arca Dei capta eſt;* cui pro lemmate affigimus: *Captam non capiunt.* Et ita factum eſt, dum dicti Philiſtæi mox propter hanc Arcam graviſſimè à Deo fuerunt caſtigati: *Aggravata eſt autem manus Domini ſuper Azotios, & demolitus eſt eos:* Captam non capiunt.

Anno à partu Virgineo 1632. Guſtavus Adolphus Sueciæ Rex advocatus à Sectariis Germaniam intrat, & inter plures alias urbes Donavverdam expugnat ac diripit, indéque ad Lycum cum univerſo properat exercitu, & deditione Auguſtam Vindelicorum recipit. Interim Regina Suecorum Biberbachii adventat, & ſedem ſuam in eadem arce Fuggarica collocat. Sed mox illius Aulicis, Officialibus ac militibus, præſertim verò regio Præconi lapis offenſionis, & petra ſcandali fuit memorata antiquiſſima & miraculoſa Crucifixi imago multis anathematis, cereis, aliiſque fidelium donis votivis circumcincta, quam ſine mora velut idolum quoddam (ita hanc SS. Crucifixi iconem ſex pedibus & dimidio longam vocabant) de columna, ad quam in medio templo pendebat, deturbarunt, & extra ſacras ædes magno cum riſu, cachinnis & blaſphemiis in agrum, velut aliquem Priapum, ut avibus terrorem incuteret, eduxerunt, utroque Crucifixi brachio & omnibus illius digitis decuſſatis, ac ſiniſtro pede à reliquo corpore diſſoluto.

Hæc inter R. D. Udalricus Zuſemſchneider digniſſimus Biberbacenſium Parochus, qui non Mercenarii, ſed fideliſſimi Paſtoris poſt ſe reliquit

quit exemplum, sub tectum Ecclesiæ in obscurissimum angulum cum aliquot suorum parochianorum se recepit, in obscuris illis latebris calamitati suæ quærens remedium, sed à vertagis proditus, & à Suecis captus, varieque vexatus, tandem petulantis equi caudæ alligatus est, à quo per mediam horam miserrimè super terram raptatus propè sacellum B. V. Mariæ in Eggelhoven, ubi nunc tres cruces sunt erectæ, in odium orthodoxæ fidei à Suecis militibus sclopetorum glandibus occisus est, cæteris parochianis, percusso hoc suo Pastore, aut fugâ dilapsis, aut haustu Suecico, ut vocant, usque ad necem vexatis, aut omnino in arbore & proximo stipite suspensis.

Recordor hîc illius vaticinii Davidici, dum Rex ille superiore illustratus Spiritu Christum patientem & Crucifixum noctuæ assimilare non dubitavit: *Factus sum sicut nicticorax in domicilio.* Et quare hoc? Observa: sicut noctua vel nocticorax sedens in aliqua oblonga pertica à cæteris avibus illudi, vellicari, & rostro pungi ac deplumari assolet, quæ tamen garrulæ volucres sibi potiùs ipsis quàm noctuæ illudunt, dum interim ab aucupe capiuntur visco, unde lemma Aresii: Illudit illudentes. *Pf. 101. 37.*

Ita quoque sacrilegi illi iconomastigæ, ubi diu huic antiquissimo Crucifixo insultârunt, ac demum illum in fimum projecerunt, temeritatis suæ pœnas dederunt, dum paulo post de nocte intempesta Croatæ, gens ad bellum nata, Lycum trajicientes, Biberbachium venerunt, qui in quatuor pagi angulis ubi media nocte silentium tenebant omnia, quatuor tubicines, quasi Hannibal ad portas staret, ad terrorem Suecorum collocârunt, ad quorum tremendum & insperatum sonitum Sueci de somno excitati, dum vix caligis & indusiis induti fugam tremuli arripiunt, à Croatis capti, funibus ligati pars gladio membratim secti, pars in proximis arboribus suspensi, sacrilegæ impietatis suæ justissimas solverunt pœnas. *Ita nimirum Altissimus est patiens redditor*: *& sicut feci*, dicebat quondam impius Adonibezec, cùm ipsi summitates manuum ac pedum justo Dei judiciô imputarentur, *ita reddidit mihi Deus.* O miseri mortales! Nolite errare? *Deus non irridetur*: honor enim, aut vituperium imaginis non in lignum aut materiam, sed in ipsum suum resultat prototypum. *Eccl. 5. 5.* *Judic. 1. 7.* *Gal. 6. 7.*

§. III.

Effigies Christi Crucifixi Biberbacensis sub tectum parochialis Ecclesiæ à Parochianis rejicitur, & occultatur, donec suo tempore fulmine manifestetur.

DE Arca Domini occurrit ulteriùs, quòd in bello & captivitate Babylonica à Jeremia Propheta in monte Nebo in aliqua spelunca abscondita fuerit, ne de novo in discrimen hostiúmque manus veniret:

2. Mach. 2. 5. *Et veniens ibi Jeremias invenit locum speluncæ & tabernaculum & arcam & altare incensi intulit illuc, & ostium obstruxit.*

Non absimili modo hæc sacra miraculosi Crucifixi arca à parochianis Biberbacensibus abscondita fuit, qui de nocte è nemoribus, in quibus hactenus durante hoc bello Suecico ob timorem militũ sese occultaverant, prorepentes illam prodigiosam Salvatoris statuam cum decussatis membris repertam sub obscurum Ecclesiæ tectum traxerunt, ubi in angulo aranearum telis obducto ab anno 1632. usque ad annum 1655.
1. Reg. 4. 11. ab omnibus deserta delituit. Sic scilicet *translata est gloria ab Israël, eò quod capta esset arca DEI &c.*

Hic iterum adimpleta fuit Regii Vatis prophetia, qui pretiosissimum Redemptorem nostrum in cruce suffixum solitario passeri in tecto com-
Ps. 101. 8. moranti assimilavit: *Vigilavi, & factus sum sicut passer solitarius in tecto*, cui lemma adjicimus: *Solus in solitudine.* Passer, ait le Blanc, avis est contemptibilis & penè odiosa, vocem querulam & gemitum habens, ac ferè continuò in recto clamans &c. Talis passer solitarius & Christus crucifixus in hac sua statua in tecto & sub tecto Ecclesiæ Biberbacensis extitit, verè contemptibilis, neglectus & penè odiosus sed tandem valido clamore suo, ac trino in Ecclesiam immisso fulmine (prout mox dicetur) negligentiores parochianos & non paucos in peccatis immersos ad seriam excitavit pœnitentiam.

Ita est: Severè quondam justissimus DEUS incautos Bethsamitas ob
1. Reg. 6. 19. contemptam arcam suam castigavit: *Percussit de populo septuaginta viros, & quinquaginta millia plebis; luxitque populus, eò quòd Dominus percussisset plebem plagâ magnâ.* Causam hujus percussionis assignant SS. Patres, quòd Bethsamitæ arcam Domini ex Philistæa redeuntem, velamentis coopertam nudaverint, & irreverenter aspexerint. Tanta nimirum fuit arcæ religio, quia quasi sedes & solium ipsius Dei æstimabatur. Nec minori pœnâ Oza affectus est, qui cùm præsumptuosè & sine ulla reverentia arcam Dei tetigisset, in eodem loco pœna mortis à divina Nemesi mul-
2. Reg. 6. 7. ctatus est: *Iratus est indignatione Dominus contra Ozam; & percussit eum super temeritate, qui mortuus est juxta arcam DEI.* Unde lemma: *Noli me tangere. Amice lector!* Hactenus Thaumaturgam S. Crucifixi Biberbacensis effigiem arcæ fœderis comparavimus, ita S. Damianus S. Crucem appellat:
S. Damian. Opusc. 60. *Arcam, per quam à vitiis liberabimur &c.* Quod ergo illic in figura, hic in figuratô accidit. Cùm enim recentiores Parochiani Biberbacenses, finito bello Suecico, præteriti eventûs aut obliti, aut ignari idem antiquissimum & devotissimum Christi Crucifixi simulacrum pluribus annis, sub memorato tecto ignominiosè sinerent delitescere, & successu temporis pueri petulantiores sub tectum Ecclesiæ ascendentes, eundem miraculosum Crucifixum, velut equum Trojanum adhiberent, in quo equi-

equitare, variasque cum eo lusus solebant instituere; placuit tandem divinæ potentiæ circa Festum S. Jacobi Ap. Majoris, primarii hujus Ecclesiæ Patroni horrendum de cœlo fulmen in prætactam sacram domum unâ & alterâ vice immittere, quod tamen fulmen sine gravi Ecclesiæ nocumento mox in auras dilapsum est. Nimirum monstrare hîc se voluit S. Jacobus Ap. & Zebedæi filius, quòd non frustra hoc nomen *Boanerges, quod est filius tonitrui,* à Christo Domino acceperit &c. *Marc. 3. 17.*

Nec minore terrore S. Laurentius Martyr & hujus Ecclesiæ Biberbacensis Patronus secundarius in negligentes Parochianos animadvertit, qui anno Christi 1655. in natali sibi sacro tempore Vesperarum de novo ignem de cœlo, & ardentes carbones suos vehementiùs succendit, fulmenque horrificum in turrim, combustis ibidem ac confractis aliquibus ligneis trabibus, & post hæc in Ecclesiam injecit, tribus à mortifero illo fulmine exanimatis personis. Hîc adimpletum fuit illud Vatis Regii: *Et intonuit de cœlo Dominus, & Altissimus dedit vocem suam, grando & carbones ignis: fulgura multiplicavit, & conturbavit eos.* *Ps. 17. 14. 15.*

§. IV.

Crucifixus Thaumaturgus Biberbacensis in obscuro tecti angulo quæritur. invenitur, & de novo in Ecclesia Parochiali fidelium venerationi exponitur.

ÆTernæ Veritatis effatum est, quòd nemo lucernam accendere, eámque sub obscuro modio collocare soleat, sed potiùs ejusmodi accensam lucernam super candelabrum ponit, ut omnes, qui in domo sunt lumen videant, & ad illius splendorem laborent ac operentur: *Neque*, ait Veritas, *accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt, &c.* *Matth. 5. 15.*

Per hanc lucernam Magnus Augustinus Christum JEsum, & hunc Crucifixum intelligit, qui priùs in privata vita sua quasi sub obscuro modio absconditus fuit; at postquam tandem crucem ascendit, publicè super candelabrum collocatus est, ut ibi pendens etiam in mediis tenebris toti terrarum orbi, quasi lucerna lucidissima, licèt moribunda præluceret: *Domus* inquit, *totus est mundus, lucerna accensio Verbi est incarnatio, candelabrum autem crucis est lignum, lucerna in candelabro lucens Christus in cruce &c.* Unde lemma: *Non sub modio.* *S. August. serm. 29. de diversis.*

Quid hîc exspectas, optime Lector? En benignissimus Redemptor tuus in hac sacra & prodigiosa effigie sua à tempore belli Suecici usque ad nostra tempora, quasi sub obscuro modio absconditus latebat. Ast tandem ipse lucernam accendere voluit, dum trino fulmine Ecclesiam & turrim concussit, & iterato grandine hanc dynastiam Fuggaricam castigavit, donec à parochianis damno suo edoctis jussu Illustrissimi & Excel-

Excellentissimi Dynastæ Maximiliani Fuggeri Senioris, tunc temporum intervallo Viennæ in Austria in Aula Cæsarea commorantis, de tecto fuerit deposita, & in tabulato ac summitate parietis Ecclesiæ Parochialis S. Jacobi & Laurentii ad latus dexterum versùs meridiem ad venerationem exposita, quam primò passeres aliæque aviculæ cantu suo salutârunt, & inviserunt, dum in concava dorsi illius parte sibi

Ps. 103. 4. nidum invenerunt, in quo pullos suos solebant fovere: *Et passer invenit sibi, ubi ponat pullos suos.*

Non suffecit quondam Moysi candelabrum aureum in tabernaculo in Australi parte erexisse, sed & illud cum lucernis suis in partem Borealem oppositam collocavit, ut mensam auream, in qua panes propositio-

Num. 8. 1. nis erant, undequaque suo illustraret fulgore: *Candelabrum in Australi parte erigatur. Hoc igitur præcipe, ut lucernæ contra Boream è regione respiciant ad mensam panum propositionis.* Cui candelabro aureo omnibus in mensa Domini lucem abundantissimam subministranti lemma adjicio: *Ut luceat omnibus.*

Christus crucifixus, prout diximus, lucerna ardens, & crux candela-

Theoph. Antioch. l. 1. Comment. in Evang. brum est. Ita Theophilus Patriarcha Antiochenus: *Candelabrum*, inquit, *Crux Christi est, quæ totum mundum fulgore sui luminis illustravit &c.* Diu hoc nostrum mysticum candelabrum, S. Crucifixus Biberbacensis, postquam de tecto repositus est in summo Ecclesiæ tabulato, hoc est: Ab anno 1655. usque ad annum Christi 1681. extra hominum conspectum pependit, sed demum divinæ Bonitati placuit, hoc candelabrum supra ipsam mensam Domini, in qua quotidie non panes propositionis, sed & ipse Panis vivus, qui de cœlo descendit, offertur, cum honore collocare.

In hunc finem ad honorem Crucifixi JEsu novum quoddam sacellum, & in eo recens altare erectum est, in quo anno 1681. in festo S. Andreæ Ap. prima vice ad honorem Crucifixi Redemptoris nostri plura sacra fuerunt oblata, & cum tanto, quod mirabile est, rerum successu, ut sub idem tempus septuaginta personæ comparuerint, quæ sub juramento coram testibus ad hunc actum requisitis & præsentibus, fideliter deposuerunt, se per merita & fidem firmam in Christum JEsum & hunc Crucifixum à periculosis corporum rupturis, dolorosis calculis, arenis & lapidibus, morbisque gravissimis, sine adhibito alio medicamine humano, sanitati ex integro fuisse restitutas. Quæ res ubi ad Reverendissimum ac Celsissimum S. R. I. Principem ac Dominum, Dominum Joannem Christophorum Episcopum Augustanum &c. &c. delata fuit, sua Celsitudo clementissimè mandavit, ut legitimum & authenticum instrumentum hac de re conficeretur, & totus actus cum aliis exhibitis beneficiis legitimè cum testibus & juratò examinatis, à Reverendissimo Officio Augustano revideretur, & pro majori robore propria Reve-

rendiſſimi D. D. Vicarii ſui Generalis manu confirmaretur, quod & factum, reviſum & approbatum eſt.

Hæc & ſimilia altè præfatum Reverendiſſimum ac Celſiſſimum S.R.I. Principem & Epiſcopum Auguſtanum permoverunt, ut ipſe ſæpiùs huc Biberbachium veniret, & Crucifixum Redemptorem ſuum in hac antiquiſſima & miraculoſa ſtatua devotiſſimè veneraretur, qui miram ſemper animi conſolationem in contemplanda hujus S. Crucifixi facie, quia ſingularem ſpirat devotionem & amorem, haurire viſus eſt. Unde etiam clementiſſimè ordinavit, ut deſuper pretioſum Baldachinum, ſeu thronus principalis ex villoſa purpura, aureis ornamentis intertextus, proprio ære conficeretur, ſub quo incruentum DEO T. O. M. ſacrificium ipſe ſæpiùs hic obtulit, & quòad vixit, devotionem & honorem S. Crucifixi & verbo, & exemplo in ſua ampliſſima Diœceſi promovit. Illuſtriſſimus verò & Excellentiſſimus S. R. I. Comes, ac Dominus, Dominus Antonius Joſephus Fuggerus, Comes in Kirchberg & Weiſſenhorn, Dominus in Waſſerburg, Biberbach, Wöllenburg, Gablingen, Welden, Röttenbach, Gottenau, Reinhartshauſen, Wald &c. S. C. M. Camerarius, non tantùm huic loco inſignem S. Crucis Dominicæ particulam in igne quondam illæſam cum Monſtrantia dono reliquit, ſed & in honorem Crucifixi JEſu pretioſam aram fieri curavit, & inſuper hanc Eccleſiam candelabris argenteis, aliisque donis locupletavit. Atque hi duo fuerunt ille David & Obededom, ***qui reduxerunt arcam DEI cum Benedictione.*** *2. Reg. 6.*

§. V.

S. Crucifixus miraculoſus in Biberbach olim abjectus, nunc honoratus de die in diem majora miſeris mortalibus exhibet beneficia.

REctè Vates regius S. Crucem ligno fructifero juxta fluenta aquarum plantato comparavit: ***Et erit tanquam lignum, quod plantatum eſt ſecùs decurſus aquarum, quod fructum dabit ſuum in tempore ſuo.*** *Pſ. 1. 3.* Tale vitæ lignum eſt Crucifixus thaumaturgus Biberbacenſis ſecundùm nomen & omen, dum juxta decurſus aquarum plantatum in tempore oportuno dedit fructum ſuum, dum videlicet annis ſequentibus, ubi honor illius augeri cœpit, miris tum ſpiritualibus tum corporalibus beneficiis incepit clareſcere. Sic nimirum ***DEus nos viſitat, prout illum colimus;*** *S. Th. Aq. in hym. de S. Sacr.* quamdiù enim hic antiquiſſimus Crucifixus contemptus, neglectus & ignobilis permanſit, nullum mortalibus miſeris beneficium præſtitit. Verùm cùm populus Chriſtianus ad hanc ſalutis arcam copioſior confluere cœpit, & pientiſſimum Redemptorem ſuum in hac effigie ſua majori cum devotione venerari, mirum dictu! quàm beneficum ac liberalem mitiſſi-

tiſſimus Salvator ab hoc tempore in elargiendis beneficiis hic ſe ſe exhibuit, & etiamnum exhibet.

Venerunt comprimis quamplurimi parvuli, & adhuc veniunt juxta Christi monitum: *Sinite parvulos venire ad me*, à parentibus & manu & curru ad hunc cœleſtem Medicum adducti, ut in periculoſis corporum rupturis, ramicibus, faſcinationibus, aliiſque neceſſitatibus optatam medelam invenirent. Et ecce vix parentes votum ſuum ad pedes Crucifixi perſolverunt: *Sanati ſunt pueri in illa hora.* Sic in veritate adimpletum fuit illud Davidis: *Ex ore infantium & lactantium perfeciſti laudem.*

Marc. 10. 14. Matt. 8. 13. Pſal. 8. 3.

Venerunt, & adhuc veniunt juvenes & virgines, viri & mulieres ex omni Germaniæ parte ad hunc divinum Medicum confluentes, qui ſimili corporis onere, vel cæcitate, epilepſia, paralyſi, ſurditate aurium, linguæ impedimento, aut aliis corporis laborabant infirmitatibus: & ecce dum vota ſua Crucifixo Servatori ſuo ſolvebant, auxiliatricem Dei manum mirabiliter experti ſunt: *Et Dominus ſanavit eos.*

Pſ. 106. 20.

Venerunt, & adhuc veniunt ſenes ac longævi ad hunc ſalutiferum gratiarum fontem, qui pluribus annis graviſſimis illum rupturis, diuturnis calculis & arenis, aliiſque inteſtinis cruciatibus, morbis, lepra, hydropyſi, Philtris, incantationibus, & maleficiis ſubjecti erant; & ecce, dum per veram exomologeſin mentem ſuam à peccatis exonerant, fidémque vivam in Crucifixum JEſum excitant, ſubitò *ſanabantur à languoribus ſuis.*

Luc. 6. 18.

Venerunt quoque Nobiles, & dignitatibus primariis, tum Eccleſiaſticis, tum ſæcularibus fulgentes, qui pluribus annis erant Enteroceli-ci, vel intolerabilibus calculi doloribus ſubjecti, aut aliis inteſtinis vexati infirmitatibus &c. Et ecce, *virtus de illo exibat, & ſanabat omnes.*

Luc. 6. 19.

Venit denique ad hanc ſalutiferam gratiarum piſcinam *multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.* Et ecce, Angelus ille magni Conſilii, qui deſcendit de cœlo, ut ſalvum faceret genus humanum, dum movit hanc medentem & probaticam piſcinam, infirmus, *qui prior deſcendiſſet in piſcinam poſt motionem aquæ, ſanus fiebat, à quacunque detinebatur infirmitate.*

Job. 5. 3.

Et quid multis? *Et ſi homines tacuerint, lapides clamabunt*, dum templum recens ædificatum, & omnes parietes ejus pleni ſunt votivis tabulis, diverſis hiſtoriis ac beneficiis, inter quæ anathemata & multa ex argento elaborata in choro ſpectantur; quæ beneficia (NB. non vocamus miracula) adeò nunc hîc in genere tantùm perſtringimus, quia illa jam paucis abhinc annis ex Superiorum permiſſu in idiomate Germanico legitimè examinata, cenſa & approbata in typo cum emblematis evulgavimus.

Luc. 19. 40.

Et quid dubitas, amice Lector, de virtute hujus SS. & Thaumaturgi Crucifixi? An non olim unicus attactus fimbriæ veſtimenti Chriſti mulier-

mulierculam à sanguinis fluxu, quo duodecim laborabat annis, uno sanavit momento: *Si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero?* An non suda- *Matth. 9. 21.*
ria & semicinctia S. Pauli quoscunque sanabant ægros, & ab obsessis
malignos ejiciebant spiritus: *Ita, ut etiam super languidos deferrentur à cor-* *Act. 19. 12.*
pore ejus sudaria & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam
egrediebantur? An non umbra S. Petri (& quid vilius?) quoscunque in- *Act. 5. 12.*
firmos restituebat sanitati? An non pallium Eliæ aquas Jordanis bis divisit, & Prophetis viam siccam per undas stravit? *Tulitque Elias pallium* *4. Reg. 4. 8.*
suum, & involvit illud, & percussit aquas, quæ divisa sunt in utramque partem; &
transierunt ambo per siccum? An non Moyses per virgam suam, tantorum *Exod. 14. 16.*
prodigiorum operatricem, viam universo populo Israëlitico per mare
rubrum in Palæstinam stravit, & eâdem virgâ aquas ex durissima petra
sitienti populo produxit: *Percussit petram, & fluxerunt aquæ?* An non Eli- *Psal. 77. 20.*
seus puero suo Giezi baculum suum commisit, quem super mortuum filium Sunamitidis poneret, & sic illum ad vitam revocaret: *Et pones ba-* *4. Reg. 4. 29.*
culum meum super faciem pueri &c. An non denique ossa arida Elisei jam pridem defuncti alium mortuum in sepulchro per solum attactum ad vitam revocârunt: *Quidam autem sepelientes hominem, viderunt latrunculos, &* *4. Reg. 13. 21.*
projecerunt cadaver in sepulchro Elisei, quod cùm tetigisset ossa Elisei, revixit homo, &
stetit super pedes suos.

Si hæc & tanta potuerunt efficere ossa arida Prophetæ, virga Moysis, baculus Elisei, pallium Eliæ, umbra Petri, sudaria Pauli, & fimbria vestimenti Christi &c. Quid, obsecro virtutis non habebit SS. Crux Christi JEsu, proprio illius purpurata & sanctificata sanguine? De qua Ecclesia: *In qua salus mundi pependit, in qua Christus triumphavit, & mors mortem superavit in æternum?* Igitur & tu, qui hæc legis, cum fiducia magna ad Christum JESUM, & hunc Crucifixum accede & experieris, si qua corporis aut animæ necessitate laboras, ab hoc Crucifixo Amore tuo in tempore auxilium oportunum; non enim impossibile est apud DEUM omne verbum, si tu verè es dispositus.

§. VI.

Quodnam Beneficium sit omnium maximum, quod Christus Crucifixus thaumaturgus Biberbachii operari dignatur.

MUlta quidem Christus olim in monte Golgothæo coram ingenti hominum multitudine pendens in cruce patravit miracula, de quibus sacri Scriptores aliqua enumerant: Quòd tenebræ factæ sint super terram, velum templi scissum, terra insolito motu concussa, petræ disruptæ, monimenta mortuorum aperta &c. Hæc & similia prodigia multa facta sunt in morte Christi. Sed quæres, quodnam inter tot ac tanta miracula sit omnium maximum?

S. Chrysost. hom. de latrone. ℟. S. Chrysostomus: *Quòd latronis mentem perversam voluerit commutare,* & hunc jam fumantem inferni titionem per veram peccatorum confessionem ac contritionem ab interitu revocare, & salvare: *Majus,* inquit *S. August. tract. 32. in Joan.* S. Augustinus, *opus est, ex impio justum facere, quàm creare cœlum & terram:* & S. Gregorius Magnus: *Majus est miraculum peccatorem convertere, quàm carne mortuum suscitare.*

S. Greg. l. 3. Mor. c. 17. Nunc, si lubet, amice Lector! ad thaumaturgum nostrum Crucifixum Biberbacensem redeamus; de quo dico, quòd inter omnia beneficia, quæ hactenus DEus hîc miseris & ægris mortalibus exhibuit, omnium summum, ac longè maximum sit, quòd tot hominum millia ex unico pio ac devoto aspectu hujus miraculosi Crucifixi, singularem amorem & pietatem erga omnes spirantis, tam benignè, uti speramus, à peccatorum cœno ad meliorem frugem reduxerit, & ad se converterit, qui omnes & singuli unanimi ore & voce deprædicant, quàm benignum atque præstabilem Deus & Homo Christus, & hic Crucifixus, in hoc Sancto templo suo se peccatoribus pœnitentiam verè agentibus exhibere soleat. Accedit, quòd peregrini hîc adventantes quotidie plenarias possint lucrari indulgentias; prout nuper Clemens XI. Pont. Max. novâ bullâ hanc gratiam confirmavit.

Habac. 1. 14. Cæterùm videntur hîc mihi devoti Peregrini sicut pisces maris: *Facies hominis quasi pisces maris,* qui facili modo de nocte intempesta ad accensam in navi capiuntur lucernam, dum de latebris suis turmatim & coacervatim ad lumen exeuntes, piscatoribus vigilantibus cedunt in prædam, unde lemma: *Veniunt ad lucem.* Lucerna, prout diximus, Christus Crucifixus est, ad quam mundi lucem in candelabro crucis Biberbachii expositam, turmatim quoque homines in tenebris peccatorum & latebris, velut pisces maris latentes, confluere assolent, ut non tam lucem videant, quàm & gratiam ac misericordiam à Deo consequantur.

Sic ad Davidem quondam, cùm in spelunca Odolla moraretur, plurimi afflicti, & in angustiis constituti convenerunt, ut ab illo in suis *1. Reg. 22. 2.* miseriis optatum solamen & opem reciperent oportunam: *Convenerunt ad eum omnes, qui erant in angustia constituti, & oppressi ære alieno, & amaro animo, & factus est eorum Princeps.* En genuinum typum Christi JEsu Crucifixi, ad quem afflicti & amaro corde, & qui ære alieno delictorum pressi sunt, coacervatim huc properant, ut ab hoc Filio Davidis, qui *Joël. 2. 13.* *benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ & præstabilis super malitia,* in amaritudine animæ suæ optatum solatium & debitorum obtineant remissionem.

O quàm multos vidimus in primo ingressu in hoc templum intra se *Marc. 16. 3.* suspirantes, ac dicentes: *Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monimenti?* Et ecce, vix devoto & contrito animo hanc thaumaturgam Crucifixi

Salva-

Salvatoris ſui aſpexerunt, & contemplati ſunt effigiem, ubi mox in alios ac meliores comutati ſunt, quibus accidit, quod Petro quondam in atrio ſumi Sacerdotis in ſimili ferè cauſa evenit: *Et converſus Dominus reſpexit Petrum, & egreſſus foras, flevit amarè*: unde lemma: *Ut aſpexit, erexit.* Luc. 22. 61.

In hunc finem ad excolendam hanc laborioſiſſimam vineam à Superioribus ordinati ſunt ſex Sacerdotes ſæculares: *Homines, qui tradiderunt animas ſuas pro nomine Domini noſtri JEſu Chriſti*; & qui pro gloria & exaltatione Crucifixi JEſu, ac ſalute animarum promovenda nulli parcunt labori, qui Venerandi Domini Petrini à Reverendiſſimo D. D. Ordinario omnes hac poteſtate donati ſunt, ut pœnitentes etiam à reſervatis poſſint caſibus abſolvere; ubi per anni ſpatium numerus confitentium & communicantium Peregrinorum ſupra quinquaginta & plura hominum millia ordinariè ſolet excurrere. Act. 15. 26.

Ex quibus prudenti rerum æſtimatori (*quia ſtultus non intelliget hac*) facilè patet, quanto labore & ſtudio hîc locorum in cura animarum adminiſtranda ſit deſudandum; quibus Venerandis D. D. Sacerdotibus & Crucifixi ſervis pro ſolatio dico, quod quondam S. Dionyſius de animarum Curatoribus enuntiavit: *Omnium divinarum diviniſſima extat perfectio, Dei cooperatores eſſe in ſalute animarum ad ſuum Creatorem*, eundem enim finem & ſcopum talis Sacerdos pius, doctus ac zeloſus cum Unigenito Dei Filio habet, qui non ob aliam cauſam in mundum venit, quàm *quærere, & ſalvum facere, quod perierat.* Audi pro ſolatio S. Joannem Climacum: *Nullum*, inquit, *Deo munus à nobis gratius offerri poteſt, atque cùm animas illi ad pœnitentiam deductas conſecramus: non enim eſt tanti totus mundus, quàm pretium unius animæ, ille tranſit, hæc immortalis eſt & æterna.* Pſ. 91. 7. S. Dionyſ. de Cæl. Hierarchia. Luc. 19. 10. S. Joan Clim. ep. ad Paſtores; circa finem.

§. VII.

Ad honorem Crucifixi Redemptoris noſtri Biberbachii magnificum templum exſtruitur.

DAvid Rex pro futura domo Dei ædificanda maximam & planè immenſam auri vim præparavit, quam filio ſuo Salomoni, ut hanc Domum ædificaret, in morte reliquit: *Ecce ego*, ait, *in paupertate mea præparavi impenſas domûs Domini, auri talenta centum millia, & argenti mille millia talentorum, æris verò & ferri non eſt pondus; vincitur enim numerus magnitudine &c.* Pretioſa hæc erat paupertas, quam Rex David filio ſuo Salomoni ſucceſſori pro exſtruendo templo Jeroſolymitano reliquit, quæ omnia faciunt bis mille & quadringentos milliones aureorum, cui ingenti theſauro Salomon quoque de ſuo non minorem ſummam addidit; ſic opus hoc feliciter cœptum, & intra ſeptem annos ad optatum finem perductum eſt. 1. Par. 22.

Verùm

Verùm quid dico de templo Biberbachii ad honorem summi Dei & Crucifixi JEsu præparando, dum hîc locorum ab initio, dum fundamentum erat locandum, vix aliqui floreni aderant? Quid igitur consilii? Audi bone Vir, & admirare stupendam Dei providentiam. De apibus narrat Cæsarius, quòd ad honorem SS. Eucharistiæ à fœmina in alveare projectæ, mirando quodam artificio elegans sacellum cum ostio, turri, tintinnabulis, fenestris, cruce & altari ex cera construxerint &c. En typum in erigenda Ecclesia SS. Crucifixi in Biberbach expletum; quod enim illic laboriosæ apes ad honorem Sacræ Eucharistiæ fecerunt, hîc ad honorem Crucifixi Domini sui devoti Peregrini & plerumque pauperes, ad hanc celeberrimam peregrinationem undique confluentes, explerunt, qui ære suo minuto cum paupercula illa Vidua in gazophylacium misso, majori ex parte hanc insignem Ecclesiam quodammodò à fundamentis erexerunt.

Cæsar. lib. 9. cap. 8.

Marc. 12. 42.

Primum lapidem in hac Basilica posuit die 16. Maji año Christi 1684. Ipse Reverendissimus ac Celsissimus S. R. I. Princeps ac Dominus, Dominus Joannes Christophorus Dei & Apostolicæ Sedis gratiâ Episcopus Augustanus, cum Reverendissimo & Serenissimo Coadjutore suo D. D. Alexandro Sigismundo, Comite Palatino Rheni, Bavariæ, Juliæ, Cliviæ & Montium Duce &c. &c. Et Illustrissimus ac Excellentissimus S. R. I. Comes, ac Dominus Dominus Antonius Josephus Fuggerus, hujus loci Dominus ac Patronus temporalis, qui hunc pium conatum sua liberalitate egregiè adjuvit. Superest modò, ut hanc mysticam nostram arcam (SS. Crucifixum thaumaturgum) de humili sacello in novum templum, & in Sanctum Sanctorum transferamus.

Cùm Salomon Rex sapientissimus magnificentissimum templum suum complesset, & omnia necessaria ad solemnissimam translationem Arcæ Fœderis præparâsset, ut per manus Sacerdotum à Tabernaculo in monte Sion ædificato, in novum templum & in Sanctum Sanctorum cum solemni pompa transportaretur, sic priùs eandem Dei Arcam jam in procinctu stantem allocutus est: ***Nunc igitur consurge, Domine Deus, in requiem tuam, tu & Arca fortitudinis tuæ, &c.*** Quo sermone completo, Sacerdotes Domini Arcam læti in humeros susceperunt, illámque de civitate David maximo cum jubilo & totius populi lætitia in Sanctum Sanctorum intulerunt, ubi tandem sedem stabilem invenit, quæ priùs sub pellibus, tentoriis & papilionibus in deserto, in bello & in omni itinere populi Israëlitici habitare debuit, juxta quam & urna aurea cum Manna collocata est.

2. Par. 6. 41.

Ad te nunc me verto, pientissime JEsu, quem in hac devotissima & miraculosa Imagine humiliter veneror & adoro: ***Honor enim imaginis in suum refertur prototypon;*** Ad te, inquam, me verto, ô Amor Crucifixe! & iis-

& iisdem te verbis alloquor, quibus olim Salomon Arcam ſuam affatus eſt: *Nunc igitur conſurge, Domine Deus, in requiem tuam, & tu arca fortitudinis tua, &c.* Surge, inquam, mi Domine, de humili ſacello tuo & vili habitatione, hactenus cum Arca habitâſti in tentoriis & tabernaculis, imò ſub nudo cœlo, in agro, in horreo, in ſtabulo, in ſimo, & denique ſub obſcuriſſimo tecto, ab heterodoxis illuſus, ab inconomaſtygis rejectus, è regione expulſus, proſcriptus, proculcatus, & vix non omninò contritus, à pueris immorigeris, ut olim Eliſæus: *Aſcende calve*, ſub tecto ludibrio habitus, & ab omnibus quadraginta annis, & quid ultra derelictus: Nunc, nunc tempus eſt, mi Domine Deus! qui aliàs abjecta & infirma mundi ſoles eligere, ut & tu aliquando in hac tua ſacra effigie ſuperiùs aſcendas: *Amice, aſcende ſuperiùs*, & quò magis hactenus in hac ſtatua tua per varios caſus humiliatus es, eò nunc majori tibi erit gloriæ præterita humiliatio, ut videat Orbis univerſus, quod Ezechiel Propheta de SS. Cruce exaltanda vaticinatus eſt, hîc quoque Biberbachii ad literam & amuſſim eſſe adimpletum: *Quia ego Dominus exaltavi lignum aridum.*

4. Reg. 2. 23. — *Luc. 14. 10.* — *Ezech. 17. 24.*

Ita, ita, pie Lector! in veritate cum hoc humili ligno, hoc eſt, cum SS. & Miraculoſo Crucifixo factum eſt. Aſcendit tandem hæc Arca Domini Anno 1694. in feſto S. Andreæ Apoſtoli ab humili loco & ſacello ſuo in requiem ſuam, ubi à Sacerdotum corona cum jubilo ſpirituali & Eccleſiæ hymno: *Vexilla Regis prodeunt; Fulget crucis myſterium &c.* in Sanctum Sanctorum, hoc eſt: in principaliſſimum Eccleſiæ locum ſub cupulam in ſuperiori choro deauratam, & in hunc finem eleganter per varia Emblemata adornatam, translata eſt; ubi nunc ſub pretioſo throno ex villoſa purpura aureis ornamentis intertexto, in conſpectu totius populi reſidet, qui priùs ne quidem in abjecto angulo ſecuram ſedem ac quietem poterat invenire: *Sic nimirum honorabitur, quemcunque Rex voluerit honorare.* Et ſicut quondam juxta Arcam Fœderis Domini aurea urna cum Manna collocata fuit, ita ad hanc myſticam Arcam SS. Crucifixum thaumaturgum cœleſte Manna, id eſt: SS. Euchariſtia in aurea urna & in ſplendido tabernaculo, ut à populo Chriſtiano adoretur, repoſita eſt cum hac epigrapha: *Hîc Deum adora.*

Eſth. 6. 9.

§. VIII.

De Solemni Conſecratione Templi SS. Crucis in Biberbach, & de Translatione SS Quinque Martyrum Romanorum, Valentini, Ludovici, Fortunati, Laureati & Candidæ V. & M.

POſtquàm Rex Salomon Arcam Fœderis Domini, prout dictum eſt, in Sanctum Sanctorum intulit, & altare æneum ædificavit, in quo pacifica & holocauſta Deo offerret, ad ipſam denique magnificentiſſimi templi

templi sui inaugurationem descendit, quod plurimis mactatis & oblatis victimis Deo suo consecravit, de qua dedicatione ita textus habet: 2. Par. 7. 5. *Mactavit igitur Rex Salomon hostias boum viginti duo millia, arietum centum viginti millia, & dedicavit domum Dei Rex & universus populus.* Quis hic non miretur, quòd Rex ille sapientissimus, juxta ac opulentissimus recens ædificatum templum suum non alio modo, quàm copioso mundorum animalium sanguine Deo supremo rerum omnium Domino voluerit esse dedicatum: Et quid tantus cruor ad hanc templi consecrationem?

S. August. serm. de dedicat. Respondet ad quæstionem S. Augustinus, quòd templum Salomonis figura fuerit veræ Ecclesiæ Dei, super montem Sion, qui Christus est, ædificatæ, quam Ecclesiam suam Deus non solùm per sanguinem unigeniti Filii sui, tanquam Agni immaculati, sed & per copiosum SS. Martyrum cruorem voluit consecrari.

Si parva licet componere magnis; Pari ferè modo & hæc Basilica SS. Crucifixi in Biberbach Deo T. O. M. consecrata & dedicata est, dum anno 1697. die verò 15. Septembris non duntaxat à Reverendissimo & Illustrissimo D. D. Eustachio Egolpho Episcopo Dioclensi, libero Barone à Wösternach, Reverendissimi ac Serenissimi Ducis & Episcopi Augustani in Pontificalibus Suffraganeo, & Cathed. Ecclesiæ Augustanæ summo Præposito &c. in præsentia Venerabilis Cleri & Capituli Wöstendorffensis, ac populi numerosissimi in honorem SS. Crucifixi JESU consecrata, sed & pretioso SS. Martyrum sanguine irrigata & sanctificata est, dum videlicet quinque corpora Sanctorum Christi Martyrum Valentini & Ludovici cum proprio nomine, item SS. Fortunati, Laureati & Candidæ V. ac Martyris cum proprio illorum sanguine pro Christo quondam effuso, & adhuc in præsentem diem rubicundo & congelato, cum aliis insignibus viginti trium SS. Martyrum reliquiis solemni ritu & pompâ fuerunt illata, & in recens consecratis marmoreis & deauratis altaribus (quorum picturas artificioso penicillio elaboravit celeberrimus pictor D. Joannes Andreas Wolff Monacensis) publicæ fidelium venerationi exposita: quibus SS. Martyribus ipse Rex Martyrum Christus, & hic Crucifixus in principe altari sub splendido & pretioso throno præsidet cum inscripto aureo titulo: Dominus regnavit à ligno.

Cæterum mihi videtur hic Crucifixus Redemptor noster, nunc post tam varios casus in templo suo Biberbacensi in throno purpureo exaltatus, ut quondam Rex Salomon in suo regio lectulo quiescens, de quo Cant. 3. 7. Sponsa: *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israël, omnes tenentes gladios & ad bella doctissimi &c.* S. August. tr. 118. in Per lectulum Sponsi Divus Augustinus S. Crucem intelligit, in qua Christus quiescit, & regnat in terris:

Dicite

Dicite in gentibus, quia Dominus regnavit à ligno. Sic hunc Psalmum legunt 70. Interpretes, D. Augustinus, & cum eo ferè omnes SS. Patres, ubi perfidi Judæi has voculas: *A ligno*, nequissimè eraserunt. Per sexaginta fortes, qui hujus divini Salomonis purpureum crucis lectulum ambiunt, SS. Angelos, qui in hac Ecclesia Biberbacensi magno numero cum instrumentis passionis Dominicæ videntur, & cum scutis, in quibus diversa adumbrata sunt Emblemata, intellige; per cæteros verò fortissimos milites omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimos, prætactos SS. Martyres adumbramus, qui omnes in vestitu deaurato, gemmísque ornato, cum palmis in manibus eorum Regi Regum JEsu Christo, & huic Crucifixo, velut custodiæ regiæ inserviunt, & latus ejus stipant. Sic nimirum, qui olim socii erant passionum, hîc facti sunt & socii consolationum & honorum. Juvat hîc rursus audire S. Augustinum ad propositum nostrum aptissimè loquentem: *Principaliter*, inquit, *gratias agamus Domino Deo nostro, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum; & ejus bonitatem totâ cordis alacritate laudemus, quoniam ad construendam istam domum orationis, fidelium suorum visitavit animum, excitavit affectum, surrogavit auxilium, inspiravit nec dum volentibus, ut vellent; adjuvit bonæ voluntatis conatus, ut facerent: ac per hoc Deus, qui operatur in suis & velle & perficere pro bona voluntate, hæc omnia ipse fecit, ipse perfecit: & quia opera bona in conspectu suo nunquam esse permittit inania, fidelibus suis, quibus operantibus præbuit virtutis suæ favorem, tribuit dignam pro tanta operatione mercedem. Adhuc ampliùs agendæ sunt gratiæ Deo nostro; hanc enim Ecclesiam, quam fecit nomini suo construi, fecit etiam Sanctorum Martyrum reliquiis ampliùs honorari, &c.*

Joan. Ps. 95. 10. Vide Tirinum & alios hîc.

S. August. serm. 256. de Temp.

Huc usque S. Augustinus, in omnibus ad nostrum propositum, qui si nunc temporum vixisset, nihil aptius unquam de Ecclesia Biberbacensi SS. Crucifixo sacrâ potuisset afferre in medium, & luculentius de illius ædificatione dare testimonium, utpote quæ propriè ab ipso Deo ex eleemosyna piorum fidelium cœpta, ædificata & perfecta est, unde meritò pro inscriptione illi debetur hoc Davidis: *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris.* *Ps. 117. 23.*

§. IX.

Ad honorem SS. Crucifixi miraculosi in Biberbach celebris Congregatio instituitur, quàm Innocentius XI. Pontif. Max. perpetuis indulgentiarum thesauris condecoravit.

NOn immeritò in sacris literis Christus JEsus & hic Crucifixus, fonti publico comparatur; *In illa die erit fons patens Domui David & habitantibus in Jerusalem.* Sicut enim fons non sibi, sed aliis fluit in commodum: *Zach. 13. 1.*

modum: Sic & Crucifixus Dominus noſter, velut fons publicus, non ſibi, ſed toti orbi in bonum ex SS. Vulnerum canalibus ſaluberrimas gratiarum undas ſubminiſtrat, unde lemma: *Patet omnibus.*

Talis quoque fons publicus & patens omnibus eſt SS. Crucifixus Miraculoſus in Biberbach, cujus ſacra effigies, cùm ſanctiſſimo Domino noſtro divinâ providentiâ Papæ Innocentio XI. à ſervo quodam Crucifixi indigniſſimo ſummâ cum ſubmiſſione anno Chriſti 1685. menſe Aprili offerretur, non tantùm ſua Sanctitas hunc ſacrum Crucifixum ſpeciali privilegiato altari pro fidelibus in Chriſto defunctis feriâ 6. cujuslibet hebdomadis condecoravit, ſed & prænominata quinque SS. Martyrum corpora liberalitate verè paternâ & prorsùs inſigni ultro illi cum literis authenticis conceſſit, & inſuper Congregationem ſub titulo SS. Crucifixi inſtitui voluit, quam multis ac perpetuis indulgentiarum theſauris locupletavit. In quibus obtinendis gratiis Apoſtolicis prædictum Crucifixi indigniſſimum & inutilem ſervum ſingulariter in illa Aula Pontificia principali auctoritate ſua adjuvit altè præfatus Reverendiſſimus & Sereniſſimus Princeps ac Dominus, Dominus Alexand. Sigismundus tunc Romæ præſens (Tit.) quem Deus T. O. M. in multos conſervet annos incolumem, & beatum eum faciat in terra & in cœlo, &c.

Eſt autem hæc Congregatio ſub titulo SS. Crucifixi Salvatoris noſtri in ſubſtantia non alia, quàm quæ ante annos non multos in Belgio, & hactenus in aliis Chriſtiani Orbis provinciis erecta, ac magno animarum cum fructu & ſpirituali emolumento inſtituta fuit, ubi pii ac devoti Viri inter ſe hoc inierunt pactum, quòd ad impetrandam felicem mortem & ſortem has inter ſe velint conſervare pacti conditiones.

Prima eſt, ut qui particeps eſſe deſiderat ſpiritualium gratiarum, quotidie ſemiquadranguli ſpatium, ſeu per octavam horæ partem aliquod punctum & myſterium de Chriſto patiente aut Crucifixo meditetur, quo peracto, Deum enixè roget: ut Confœderatorum nomina in ſuis vulneribus deſcripta legere, atque protegere dignetur; in quem finem poſt conſiderationem precatiunculam illam mox ſequentem ex S. Auguſtino ſubjungat: *Manus tua Domine fecerunt nos &c.*

Secunda conditio eſt, ut, quos commodè poteſt, ad hujus piiſſimi ac verè fraterni pacti ſocietatem invitet. Et præter has conditiones NB. nulla alia eſt neceſſaria. Nec requiritur expreſſa admiſſio, aut nominis inſcriptio, ſufficit tua ſeria voluntas: VOLO. O amantiſſime
Pſal. 76. 11. Lector, quid moraris? quid dubitas? Dic cum Vate Regio: *Dixi, nunc cœpi;* & ſic eris particeps omnium bonorum Confœderatorum Chriſtum Crucifixum ſincerè amantium, colentium & pro poſſibili imi-
Luc. 10. 28. tantium: *Hoc igitur fac, & vives.* ORA-

ORATIO PACTI.

Ex S. Auguſtini Soliloquiis.

Manus tuæ, Domine, fecerunt nos: Manus, inquam, illæ, quæ affixa clavis ſunt pro nobis: Opera manuum tuarum ne deſpicias: Vulnera manuum tuarum, precor, ut aſpicias. Ecce, in manibus tuis deſcripſiſti nos, Domine JESU, lege ipſam ſcripturam, & ſalva nos. O bone JESU exaudi eos. Intra vulnera tua abſconde nos: ne permittas nos unquam à te ſeparari. In hora mortis voca nos, ut cum Sanctis tuis miſericordias tuas in æternum cantare poſſimus. Amen.

SI verò laicus, & inaſſuetus, ut ejusmodi breves meditationes de Chriſti paſſione facias, loco hujus pacti Quinque Pater & Ave in honorem Quinque SS. Vulnerum Chriſti quotidie (ſi commodè fieri poteſt, aut ſaltem in hebdomade ſemel feriâ 6.) pro felici morte obtinendâ recita, & inſuper piam quandam Crucifixi Redemptoris tui imaginem, tanquam publicum ſpeculum, in quod de die tu ſubinde, & domeſtici tui inſpiciant, in loco honorato in ædibus tuis colloca, ut ſic Crucifixus ſemper ante oculos corporis & mentis tuæ ad amandum, colendum & imitandum verſetur. En ſic iterum particeps factus es omnium Confœderatorum Chriſtum Crucifixum timentium: *Particeps ego ſum omnium timentium te, & cuſtodientium mandata tua.* Pſ. 118. 63.

Ad hanc ergo Confraternitatem, quisquis es, pie Lector, te humiliter & impensè invito, quæ dignitate & antiquitate cæteris omnibus longè præſtantior eſt, quia ab illa omnes reliquæ Congregationes, tanquam ab inexhauſto gratiarum & meritorum fonte ſuam originem trahunt, dum ab ipſo pientiſſimo JEſu in Calvariæ monte fundata & proprio ſanguine ſubſcripta ac confirmata eſt, cum hac infallibili promiſſione, quam Redemptor tuus per os Iſaiæ Prophetæ edixit: *Nunquid oblivisci poteſt Mulier infantem ſuum, ut non miſereatur filio uteri ſui? & ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliviſcar tui: ecce, in manibus meis deſcripſi te.* Iſa. 49. 15. Atramentum, quo nomen tuum in libro vitæ hujus SS. Confraternitatis Deus tuus & Homo Chriſtus conſignavit, divinus cruor, & calamus ferrei fuerunt clavi ac lancea, quibus te in ligno pendens Salvator in manibus ſuis, imò & in corde inſcripſit, ut ſemper ante oculos ſuos tui haberet memoriam.

Prima, quæ huic SS. Confraternitati ſub titulo Crucifixi JESU nomen dedit, doloroſiſſima Virgo & Mater fuit: *Stabat autem juxta crucem* Joan. 19. 25.

S. Bonav. in vita Christi c. 83. *JESU mater ejus. Cogitare potes*, ait S. Bonaventura, *quòd ipsa prima fuit, qua crucem adoravit, &c.* Hanc Sanctissimam Dei Matrem longo ordine secuti sunt SS. Apostoli & Discipuli Domini, Martyrum myriades, Confessorum agmina, Virginum chori, ac Sancti & Electi omnes, qui universi ac singuli SS. Crucis Confratres & Consorores fuerunt, sine qua nemo ad cœlum venit.

Moveat te prudens Lector, ut huic SS. Confraternitati nomen quoque subscribas, quod olim Naamano Principi prædiviti & potenti, sed leproso accidit; hic, cùm ex aliqua indignatione salutiferas Jordanis aquas recusâsset, in quibus juxta Elisei Prophetæ monitum septies se deberet lavare, ut sic à fœtosa corporis lepra mundaretur, tandem à
4. Reg. 4. 14. famulis, ut in Jordanem descenderet, hisce verbis persuasus est: *Pater, si rem grandem dixisset tibi Propheta, certè facere debueras, quantò magis, quia nunc dixit tibi: Lavare & mundaberis?* Quibus verbis Naaman permotus ultrò in Jordanem descendit, in quo septies juxta sermonem Prophetæ se lavit: *& restituta est caro ejus sicut pueri parvuli, & mundatus est.*

O anima Christiana! si rem grandem ac difficilem à te postularem, meritò excusationem aliquam posses prætendere; sed cùm rem parvulam à te petam, ut intra 24. horas naturales solùs minimum & unicum semiquadranguli spatium in meditando aliquo puncto de Passione Dominica & de Crucifixo Amore tuo impendas, jure te excusare ampliùs non potes, cùm nihil melius, nihil utilius, nihil sanctius sit, quàm scire
S. August. serm. 62. ad Frat. in erem & amare JEsum, & hunc Crucifixum: *Nihil*, ait S. Augustinus, *tam salutiferum nobis est, quàm quotidie cogitare, quanta pro nobis pertulit DEUS Homo.* O quàm dulce tunc erit tibi in morte, si inter amplexus & inter SS. Vulnerum oscula hujus tui Crucifixi Amoris poteris tradere spiritum. Age igitur, quisquis es, & nunc cùm tempus est, maturè in rem tuam
Eccl. 9. 10. vigila. Audi Ecclesiasten: *Quodcunque facere potest manus tua, instanter operare.*

Atque hæc sunt, optime Lector, quæ tibi de origine & progressu hujus celeberrimæ Peregrinationis SS. antiquissimi & thaumaturgi Crucifixi in Biberbach in Diœcesi Augustana hîc breviter insinuare volui,
Isa. 59. 1. ex quibus facilè colliges, *quòd non sit abbreviata manus Domini, ut salvare nequeat, neque aggravata sit auris ejus, ut non exaudiat, &c.* Tu interim, qui dexter ades Deus, etiam nostris votis propitius aspira & hos nostros, quales quales conatus & labores, pro majori tamen SS. Nominis tui Gloria, atque pro salute animarum susceptos, benigno oculo respice. Ob quem finem ad te pro coronide cum Propheta regio humiliter
Ps. 79. 16. suspiro: *Deus virtutum, respice de cœlo, & vide, & visita vineam istam, & perfice eam, quam plantavit dextera tua, &c.*

§. X.

§. X.

Sequuntur ſacra Emblemata, quæ in Eccleſia Biberbacenſi SS. Crucifixo ſacra, hinc & inde in ſuperiori & inferiori choro ſunt ſpectanda & conſideranda.

I.

AGnus occiſus ab origine mundi cum lemmate: *Unus pro omnibus.* Ap. 13. 8.

2. Agnus Abelis cum lemmate: *Primitiæ DEO & Agno.* Apoc. 14. 4.

3. Agnus Samuelis in ſumma neceſſitate DEO immolatus cum lemmate: *Deus non deſpicies.* 1. Reg. 7. 9.

4. Agnus Iſaiæ ſeptem portans peccata mortalia cum lemmate: *Languores noſtros ipſe tulit.* Iſa. 53. 4.

5. Agnus Jeremiæ ductus ad victimam cum lemmate: *Non eſt, qui redimat.* Jer. 11. 19.

6. Agnus Apocalypticus à 24. ſenibus humiliter adoratus cum lemmate: *Summo dignus honore.* Apoc. 5. 8.

7. Arbor vitæ in medio paradiſi cum lemmate: *Unde mors, inde vita.* Gen. 2. 9.

8. Arca Noëmica in mediis undis cum lemmate: *Nulla ſalus extra.* Gen. 6. 14. Sic extra crucem nulla mundo ſalus.

9. Columba Noëmi poſt diluvium ramum olivæ ferens cum lemmate: *Mundi melioris origo.* Gen. 8. 11.

10. Arcus Noëmo in nubibus cœli monſtratus cum lemmate: *In fœdera veni.* Geneſ. 9. 12.

11. Agar prolem ſub opacam arborem projiciens cum lemmate: *Hac tuta ſub umbra.* Geneſ. 21. 10.

12. Abraham filium ſuum DEO in holocauſtum immolans cum lemmate: *Affectu, non effectu.* Geneſ. 22. 10.

13. Scala Jacob, & per eam deſcendentes Angeli cum lemmate: *Hac ſemita cœli.* Gen. 28. 12.

14. Jacob cum baculo ſuo Jordanem tranſiens cum lemmate: *Infirmum firmat.* Gen. 32. 10.

15. Rubus ardens, & incombuſtus cum lemmate: *Probatur, non læditur.* Exod. 3. 3.

16. Virga Moſaica mare rubrum dividens cum lemmate: *In virtute tua.* Exod. 7. 20.

17. Columna nubis & ignis cum lemmate: *Inumbrat & illuminat.* Exod. 13. 22.

18. Lignum amarum aquas amaras indulcorans cum lemmate: *A ligno dulcescit amarum.* Exod. 15. 26.

19. Virga Aaronis ſicca & florens cum lemmate: *Germinans germinabit.* Num. 17. 7.

20. Moyſes expanſis & elevatis manibus victoriam obtinet cum lemmate: *Elevat, & diſſipat.* Exod. 17. 8.

21. Botrus à duobus viris in vecte portatus cum lemmate: *Dulce pondus ſuſtinet.* Num. 13. 24.

22. Petra à Moyſe percuſſa, & abundantes ſubminiſtrans aquas cum lemmate: *Dives in omnes.* Num. 20. 11.

23. Serpens æneus in palo exaltatus cum lemmate: *Aſpicientes vivent.* Num. 21. 8.

24. Scutum Joſue in pertica exaltatum, cum lemmate: *In hoc gloria & victoria.* Joſue 8. 26.

25. Funiculus coccineus Rahab de feneſtra ſuſpenſus cum lemmate: *In cocco una ſalus.* Joſue 2. 21.

26. Samſon leonem dilacerans cum lemmate: *Rugientem exanimat.* Jud. 14. 5.

27. Samſon duas æreas portas de Gaza aſportans in montem cum lemmate: *Infernum ſpoliat.* Judic. 16. 13.

28. Samſon duas columnas ſuper humeros in modum crucis portans cum lemmate: *Portantem portat.* Judic. 16. 29.

29. Samſon inter duas columnas mortuus cum lemmate: *Moriendo triumphat.* Judic. 16. 30.

30. David Deo victimas pacificas in bello & tempore peſtis offerens cum lemmate: *Hac victima placat.* 2. Reg. 24. 25.

31. Mulier Sarepthana duo ligna colligens cum lemmate: *Afflictis ſpes unica rebus.* 3. Reg. 17. 10.

32. Elias ſub junipero quieſcens ſecurè, cum lemmate: *Hac mihi ſola quies.* 3. Reg. 19. 4.

33. Job toto corpore percuſſus ulcere peſſimo cum lemmate: *Sauciat & ſanat.* Job. 16. 15.

34. Viator Jerichuntinus, cui Samaritanus vino & oleo medetur cum lemmate: *Vulnus vulnere curat.* Luc. 10. 34.

35. Arbor Danielis diverſa ſub umbra ſua protegens animalia cum lemmate: *Non eſt hac tutior umbra.* Dan. 4. 7.

36. Ezechias ægrotans, & in ſolario Achaz ſolem ad gradum X. retrogredientem ſpectans cum lemmate: *In hoc ſigno ſalus & vita.* 4. Reg. 20. 11.

37. Jonas in mare missus, ne alii perirent cum lemmate: ***Peream, dum vivant.*** Jonæ 1. 14.

38. Fons Zachariæ patens omnibus cum lemmate: ***Satis omnibus unus.*** Zach. 13. 1.

39. Arca fœderis ab Oza temerè attacta cum lemmate: ***Ne tange, peribis.*** 2. Reg. 6. 7.

40. Cervus cæteris junioribus in undis prænatans cum lemmate: ***In exemplum.*** Joan. 13. 15.

41. Pelicanus enectos pullos suo proprio sanguine vivificans cum lemmate: ***Ut vitam habeant.*** Joan. 10. 10.

42. Gallina pullos suos sub alis fovens, & à milvo protegens cum lemmate: ***Fovet, atque tuetur.*** Matth. 23. 37.

43. Aquila cæteris per aëra prævolans cum lemmate: ***Provocat ad volandum.*** Deut. 32. 11.

44. Elephas, cui botrus expressus exhibetur cum lemmate: ***Sanguis robur adauget.*** 2. Mach. 6. 34.

45. Palma gravi molari depressa, & resurgens cum lemmate: ***Inclinata resurgo.*** Psal. 91. 13.

46. Sol altissimus in meridie ad se trahens atomos cum lemmate: ***Exaltatus traham.*** Joan. 12. 32.

47. Piscina probatica quinque habens porticus, &c. cum lemmate: ***Omnibus una salus.*** Joan. 5. 2.

48. Oves arietem per aquas sequentes cum lemmate: ***Mens omnibus una sequendi.*** Joan. 10. 4.

49. Malus granata arbor cum apertis quinque pomis & lemmate: ***Sub arbore malo suscitavi te.*** Cant. 8. 5.

50. Solarium extra templum, in quo pictus est Christus Crucifixus splendore circumdatus, de cujus corde proëminet cuspis ferrea, monstrans diei horas cum lemmate Ecclesiæ: ***Fulget crucis mysterium.*** Ita est: Fulget mysterium; quia ***hoc signum crucis erit in cœlo, cùm Dominus ad judicandum venerit.*** Quid ergo consilii? Nunc maturè fuge ad crucem, ut tandem possis venire ad lucem.

PARÆ-

PARÆNESIS
Ad
Chriſtianum Lectorem, SS. Scripturæ & piorum librorum cultorem.

Scrutamini Scripturas, & illæ ſunt, quæ teſtimonium perhibent de me. Joan. 5. 39.

I.

Nihil in hac terra Unigenitus DEI Filius & homo Chriſtus aut egit, aut paſſus eſt, quod prius in veteri teſtamento per umbras figurarum, aut vaticinia Prophetarum non voluit præſignari, ubi rerum ponderanti mira ſanè, ac ſtupenda utriusque teſtamenti patebit concordia, dum utrumque de Chriſto agit, & luculentum de illo perhibet teſtimonium, illud quidem de Chriſto
Act. 10. 43. VELATO, hoc autem de REVELATO; unde S. Petrus: *Huic omnes Prophetæ teſtimonium perhibent, remiſſionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes, qui credunt in eum.* Quam Scripturarum veritatem ac concordiam & ipſe melioris Orbis Reparator Chriſtus in prima ſua concione, quam Nazarethi in patria ſua concivibus in Synagoga habuit, miro
Luc. 4. 17. ardore propoſuit, dum publicè ab eis Sacram Scripturam petiit: *Et*
Iſa. 61. 1. *traditus eſt illi liber Iſaiæ Prophetæ. Et revolvit librum, invenit locum, ubi ſcriptum erat: Spiritus Domini ſuper me: Propter quod unxit me, evangelizare pauperibus miſit me, ſanare contritos corde; prædicare captivis remiſſionem, & cæcis viſum, dimittere confractos in remiſſionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis. Et cùm plicuiſſet librum, reddidit miniſtro, & ſedit. Et omnium in Synagoga oculi erant intendentes in eum; Cœpit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta eſt hæc Scriptura in auribus veſtris.*

Hoc & mitiſſimus Dominus Diſcipulis, in villam Emaunthicam ſecum ambulantibus, inſinuavit, & quia Scripturæ teſtimoniis de Chriſto præſagientibus non plenâ fide crediderant, eos duriùs etiam ad doctri-
Luc. 24. 25. nam noſtram increpare ſtatuit: *O ſtulti, & tardo corde ad credendum, in omnibus quæ locuti ſunt Prophetæ! Et incipiens à Moyſe, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis, quæ de ipſo erant.* Quod & in alio loco Judæis
Joan. 5. 39. incredulis & diſcobolis oſtendit: *Scrutamini Scripturas, & illæ ſunt, quæ teſtimonium perhibent de me.* Quibus verbis Æterna Veritas ſine dubio nos ad

ad ſedulam SS. Scripturæ lectionem, ejusdémque prædicationem adhortari voluit, lucerna enim eſt illa ardens, quæ non ſub modio, ſed ſuper candelabrum collocata univerſæ præfulgere debet Eccleſiæ: *Nemo lucernam accendit, & in abſcondito ponit, neque ſub modio; ſed ſuper candelabrum, ut qui ingrediuntur, lumen videant.* *Matth. 5. 33.*

2. Olim ante tabernaculi fores expoſitum erat lucidiſſimum quoddam ſpeculum, in quo Sacerdotes ingredientes non tam maculas ſuas coram intueri, quàm & emendare poterant: *Fecit & labrum æneum cum baſi ſua de ſpeculis.* *Exod. 38. 8.* Speculum hoc nulli fallax ſacra Scriptura eſt, ita D. Gregorius Magnus: *Scriptura ſacra*, inquit, *mentis oculis quaſi quoddam ſpeculum opponitur, ut interna facies noſtra in ipſa videatur, ibi fœda, ibi pulchra noſtra cognoſcimus.* *S. Greg. lib. 2. Mor. c. 1.* In hoc pellucidum ſpeculum cùm S. Auguſtinus, tum temporis adhuc Manichæus, vel ſemel oculos conjecit, & caſu in illa Apoſtoli verba incidit: *Non in comeſſationibus & ebrietatibus & impudicitiis, non in contentione & æmulatione, ſed induimini Dominum JESUM Chriſtum &c.* *Rom. 13. 13.* repentè à vitiis, hæreſi & cœno carnis extractus, ac in virum optimum juxta ac ſanctiſſimum mutatus eſt. Tantum potuit unica ſacræ Scripturæ ſententia bene animo conſiderata.

Hæc ſacra Scriptura eſt turris illa David, quæ ex inſuperabilibus propugnaculis ſupra firmam petram eſt ædificata: *Et mille clypei pendent ex ea,* *Cant. 4. 4.* quibus ſcutis Eccleſia Dei contra omnes ſuos hoſtes, puta Gentiles, Paganos, Hæreticos & omnis generis Sectarios ſe ſe pro omni tempore defendit. Imò & ipſe Dominus, ait Juſtus Epiſcopus in Cantica, cùm in deſerto tentaretur, ex hac turri arma produxit, cùm diabolum prolatis ex ſacra Scriptura teſtimoniis usquequaque devicit: *Scriptum eſt: non tentabis Dominum DEUM tuum &c.* *Matth. 4. 7.*

Hæc ſacra Scriptura eſt theſaurus ille abſconditus in agro Eccleſiæ, *Matth. 13. 44.* pro quo omnia ſunt exponenda; unde SS. Martyres in primitiva Eccleſia potiùs vitam, ſanguinémque voluerunt exponere, quàm ut SS. Scripturam gentibus ad comburendum traderent, ita atteſtante Romano Martyrologio ſecundo die Januarii: *Romæ*, inquit, *commemoratio plurimorum SS. Martyrum, qui ſpreto Diocletiani Imperatoris edicto, quo Sacri Codices tradi jubebantur, potiùs corpora carnificibus, quàm ſancta dare canibus maluerunt.* *Martyrol. Rom. 2. Jan.* Unde etiam in Eccleſia primitiva hic ſanctiſſimus Codex ſtatim juxta latus SS. Euchariſtiæ aſſervabatur, ad demonſtrandum, quanto in honore divinus ille liber à Chriſtianis haberi debeat.

3. Hæc S. Scriptura eſt epiſtola digito Dei ad nos exarata, de qua cùm Aod Regi Eglon mentionem feciſſet: *Verbum Dei habeo ad te;* *Jud. 3. 20.* mox hic, licèt impius & crudelis tyrannus de throno ſuo venerabundus ſurrexit, ut condignâ reverentiâ & honore hoc verbum Domini exciperet;

S. Gregor. lib. 4. ep. 84. ad Theodor. ret; audi rursus S. Gregorium Magnum: *Imperator cœli*, ait, *Dominus Angelorum & hominum pro vita tua tibi epistolas suas transmittit, & tu illas ardenter legere negligis? Quid enim est Sacra Scriptura, nisi quædam epistola omnipotentis DEI ad suam creaturam?*

Hæc insuper Sacra Scriptura quid aliud est, quam pharmacopolium abundans diversis & optimis medicamentis, ac alexipharmacis pro quibusvis animæ morbis ac vulneribus curandis? Fons est, ex quo omnia cætera, & SS. Patrum volumina, ceu rivuli suam traxerunt originem. Aurifodina est pretiosissima pluribúsque auri venis instructa, ex quibus purissimum perfectionis Christianæ aurum eruitur. Armamentarium denique est, in quo *omnis armatura fortium.* Juvat hîc audire S. Joannem Chrysostomum: *Magna*, inquit, *adversùs peccatum munitio est Scripturarum lectio; magnum præcipitium, profundum barathrum Scripturarum ignoratio, ea res vitam corruptam invexit, hoc sursum, deorsum miscuit omnia: Omnium sanè medicinarum thesaurus divina Scriptura sunt.* O quàm benè hîc S. Chrysostomus! rem, ut opinor, acu tetigit. Loquatur, ut mittam alias orbis provincias ac regiones, solùm nostra inclyta Germania, quare in tot, ac tam diversas abierit sectas, & è gremio Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ prioribus infaustis duobus sæculis magna ex parte sese subtraxerit? Si prædicto S. Chrysostomo & propriæ credimus experientiæ, non alia hujus ac tanti præcipitii causa fuit, quàm *Scripturarum ignoratio; ea res vitam corruptam invexit, hoc sursum, deorsum miscuit omnia.* Hinc factum est, prout olim incuriis Israëlitis accidit: *Ut, cùm venissent dies prælii, non fuerit inventus ensis & lancea &c.* O tempora verè misera!

Cant. 4. 4.
S. Chrysost. conc. 3. de Lazaro.
1. Reg. 13. 22.

4. Audite hoc, quæso, ô Clerici! ô Sacerdotes DEI, & verbi divini Prædicatores. Audite, inquam, & considerate, quomodo hic perniciosus S. Scripturæ neglectus non minima causa fuerit tot hæresium & sectarum, quæ adhuc hodie sanguineis non satis possunt defleri lachrymis. Et quid, obsecro, etiamnum hoc ævo hæretici magis clamitant quàm *Scriptura, Scriptura?* quasi nonnullos Catholicorum pastores per hoc velint insigniter confundere, traducere, ac sugillare, quòd aliqu[...] rariùs in sacris suis discursibus Scripturâ, utpote omnium scientiarum Regina, utantur: *O Pastor, & idolum!* quid juvat talis prædicatio Evangelii sine Evangelio? quid concio sine Scriptura? *Qui ad vera prædicationis verba se præparat*, subintrat hîc iterum S. Gregorius Magnus, *necesse est ut causarum origines à sacris paginis sumat, ut omne quod loquitur, ad divinæ auctoritatis fundamentum revocet, atque in eo ædificium locutionis suæ firmet;* secùs frustra & incassum laborabit, quidquid extra S. Scripturam, aut genuinum ejus sensum in medium protulerit; concio enim sine Sacra Scriptura, quantumvis docta, nervosa & ad omnes eloquentiæ leges elabo

Zach. 11. 17.
S. Gregor. L. 18. Mor. c. 14.

elaborata, quid aliud est, quàm palea sine grano, cortex sine nucleo, lampas sine oleo, flos sine fructu & corpus sine anima? Aures dumtaxat ejusmodi titillat oratio, cor autem non movet. Igitur *scrutamini Scripturas*, ait Veritas Christus, *& illa sunt, quæ testimonium perhibent de me.* *Joan. 5. 39.*

Olim mandavit Deus, ut Sacerdos in pectore pretiosum rationale, gemmis auróque distinctum gestaret: *Rationale quoque judicii facies opere polymito, hyacintho & purpurâ, coccóque bis tincto & bysso retorta.* In quem finem, dices, hoc rationale in pectore Sacerdotis? ℟. S. Hieronymus: *Idcirco*, inquit, *in Sacerdotis pectore rationale est, & in rationali doctrina & veritas ponitur, ut discamus, Sacerdotem doctum esse debere, & præconem Dominicæ veritatis, potentem exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere.* Quæ omnia sine singulari studio & sedula Scripturæ lectione & connotatione, quidquid digni in figuris, historiis, prophetiis & sententiis illic occurrere potest, Sacerdos torpens, & sæcularibus curis implicatus vix aut nunquam efficiet: non enim illi hîc cura de bobus & ovibus, de servis & ancillis, de agro & frumento præscribitur, sed ut ex ore ejus scientia sacra, vera & solida possit requiri: *Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus.* Proinde talis Sacerdos, qui in hoc summo negotio iners est, meritò timere debet illud fulmen: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi, &c.* *Ex. 28. 15.* *S. Hier. in Malach.* *Mal. 2. 7.* *Osea 4. 6.*

5. Mirabilem quæstionem Deus olim Job dilecto servo suo proposuit solvendam, quisnam videlicet gallo gallinaceo tribuerit intellectum: *Quis dedit gallo intelligentiam?* Et nunquid, mi Domine! tu ipse hanc gallo indidisti intelligentiam, ut optimè cursum temporis agnosceret, & justâ ac determinatâ horâ de nocte intempesta nunc fortiùs, nunc submissiùs clamaret, atque in vigilia ultima noctis ad instar horologii domesticos à somno excitaret, proinde canit Ecclesia: *Gallus jacentes excitat, & somnolentos increpat; gallus negantes arguit, gallo canente spes redit; & salus ægris refunditur?* ℟. S. Gregorius M. quòd per gallum clamantem verbi Dei prædicator intelligi debeat, hic, ut peccatores inveteratos à periculoso delictorum somno excitet, non solùm fortiter cum Apostolo clamare debet: *Hora est, jam nos de somno surgere.* sed & insuper intellectum habere debet; hoc est, oportet illum esse in S. Scriptura versatum quæ sola, quia à Spiritu Sancto dictata, intellectum illi acuit, & idoneum reddit verbi divini præconem, hinc Psaltes ait: *Mirabilia testimonia tua, ideo scrutata est anima mea; declaratio sermonum tuorum illuminat, & intellectum dat parvulis.* Imò nec intellectum tantummodò tribuit, sed & spem firmam ægris ac miseris mortalibus ad æternam ac beatam obtinendam vitam mirè accendit: *In sacra Scriptura*, ait Hugo, *quidquid docetur, veritas; quidquid præcipitur, bonitas; quidquid promittitur, felicitas est:* *Job. 38. 36.* *S. Greg. 3. p. Past. c. 5.* *Rom. 13. 11.* *Ps. 118.* *Hugo lib. 2. de anima.*

est: Nam DEUS veritas est sine fallacia, bonitas sine malitia, felicitas sine miseria.

Interroga quæstorem illum barbarum ac gentilem à Candace Æthiopum Regina Hierosolymam ablegatum, quid ipsi profuerit lectio & meditatio sacræ Scripturæ; & invenies in Actis, quòd unica sententia bene animo ponderata illi lumen fidei & æternam procurarit animæ salutem. Legerat autem ille Quæstor ex Propheta Isaia:

Act. 8. 32. *Tanquam ovis ad occisionem ductus est; & sicut agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum.* Et ecce, dum attentiore mente hanc secum in curru revolvit sententiam, interim meruit à Deo illuminari, qui ei S. Philippum per mirabilem raptum submisit, à quo in mysteriis fidei instructus sacrum baptisma suscepit. En mirandam virtutem, quæ ex seria ac sedula Scripturæ lectione promanat: *In hac*, ait S. Chry-

Chrysost. sup. Matth. c. 24. sostomus, *ignorans invenit, quid discat; contumax, quid timeat, laborans præmia; qui autem vulneratus est à diabolo, invenit ibi cibos medicinales & salutem per pœnitentiam.*

6. De Zacharia Propheta perhibetur, quòd aliquando volumen, seu librum convolubilem (in quo sceleratorum peccata æquè ac supplicia illis pro merito infligenda erant conscripta) in aëre, quasi avem

Zach. 5. 1. grandem volantem conspexerit: *Et ecce volumen volans.* Et cùm rogaretur ab Angelo, quidnam videret, respondit Vates ille divinus: *ego video volumen volans.* Et quid, obsecro, hoc volumen volans? R. S. Gre-

S. Gregor. l. 15. moral. c. 6. gorius: *Quid est volumen volans, nisi Scriptura Sacra, quæ, dum de cœlestibus loquitur, ad superiora mentis nostræ levat intentionem.* Cui sanctissimo Pontifici consentit & Rupertus Abbas, per eundem librum volantem sacram Scripturam subaudiens, in qua Dei conscriptæ sunt leges, & minæ ac pœnæ prævaricantibus legem Dei imminentes. Juvat hîc quo-

Christoph. à Castro S. J. in 12. Prophet. min. que audire Christophorum à Castro: Volumen, ait, volans dicitur, eò quòd supplicium semper immineat capiti sceleratorum, semperque in aëre pendeat, Dei tantùm præstolans annutum, ut sibi peccatores timeant, & caveant flagellum acerrimi vindicis. Hinc meritò docet

S. August. conc. 1. in Psal. 48. Magnus ille Aurelius Augustinus, quòd ille Christianus, qui Sacram aspernatur Scripturam, ipsum quoque Christum contemnat, ac crucifigat: *Contempsit*, ait, *Judæus in ligno pendentem, contemnis tu in cœlo sedentem; resistis, quando divina ejus eloquia contemnis & sic de novo illum crucifigis.* Fateturque de se candidè prædictus Ecclesiæ Doctor, se millies in hoc sæculo facturum fuisse animæ naufragium, nisi ex lectione SS. librorum ab interitu fuisset salvatus. Quod idem de se ait Psaltes regius:

Psal. 118. 92. *Nisi quòd lex tua meditatio mea est; in æternum non obliviscar justificationes tuas, quia in ipsis vivificâsti me.*

Vis

Vis plura ejusmodi exempla? Antonium M. tibi propono. Venerat is fortè tunc adolescens quindecim annorum in templum, ubi ex sacro Codice decimum nonum capitulum ex S. Matthæo à Diacono populo Christiano prælegebatur; & cùm venisset legens, ad illa verba: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo*, [*Matt. 19. 21.*] quasi cœlesti oraculo hoc sibi dictum esset, stans ibidem superiori lumine illustratus decrevit, se, quamprimùm liceret, mundum, divitias, sæculi voluptates, résque omnes caducas deserturum, unde domum reversus sine mora opes pauperibus distribuit, vitámque sanctissimam usque ad provectam ætatem in eremo ducens, thesaurum illum, de quo audierat, in cœlo invenit. [*Vita S. Ant. à S. Athanasio conscripta*]

Simeon Stylita, cùm ex divina Scriptura hanc Christi audiret prælegi sententiam; *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum,* [*Matt. 5. 3.*] tanto mox Evangelicæ paupertatis amore succensus est, ut è vestigio bonis omnibus sese exuerit, & in alta columna octoginta annos assiduos eodem pede consistens perdius & pernox sacræ meditationi & orationi vacaverit, ut propter incredibilem ciborum & somni abstinentiam angelus & non homo, imò & portentum Orbis diceretur. [*Vita S. Sim. Styl. &c.*] Tantùm profuit Antonio & Stylitæ unicam S. Scripturæ sententiam bene animo ponderâsse. Et nos quid facimus?

De Guerico famosissimo, juxta ac pientissimo Doctore Parisiensi recensent Annales sacri Ordinis Prædicatorum, quòd cùm aliquando in Ecclesia legi audiret quintum Geneseos capitulum, in quo S. Scriptura liberos & posteros Adami enumerat, & post singulos addit: *Et mortuus est; Et mortuus est:* [*Annal. Præd. p. 1. l. 2. c. 69.*] adeò commotus sit animo, ut eodem momento mundo valedixerit, & Deo pro viribus per reliquum vitæ curriculum inservierit, altùm sibi imprimens illud Sapientis: *Hoc est testamentum hujus mundi: Morte morietur.* [*Eccl. 14. 12.*] O charissime lector! observemus & nos hanc lectionem; hoc, inquam, & de me & de te brevi dicetur: *Vixit tot annos, & ecce, nunc mortuus est.* Ergo dum tempus habemus, operemur bonum.

7. Et dic, quæso, sodes, quale solatium olim habuerint inter tot calamitatum fluctus fortissimi illi Machabæi, dum invictâ virtute cunctis se hostibus tanquam validissimum opposuerunt murum? Audi ipsos loquentes: *Nos, cùm nullo horum indigeremus, habentes solatio sanctos libros, qui sunt in manibus nostris &c.* [*1. Mach. 12. 9.*] Ecce liber Moysis & Prophetarum in rebus arctissimis, ac ferè desperatis viris illis generosissimis summo semper erant solatio, imò & auxilio, ut in omni tempore tum pacis, tum belli DEO T.O.M. fidelissimè inservirent, mandata ejus exactè observarent, & alios homines auxiliatores non quærerent; proinde in cunctis tentationibus, persecutionibus ac tribulationibus perstiterunt impenetrabiles, fortissimum SS. Martyribus, in novo testamento secuturis,

præbentes exemplum, qualiter & ipſi pro fide, pro Chriſto & Sacræ Scripturæ veritate deberent pugnare. Lege Martyrologium Romanum, & pluribus in locis reperies, quomodo SS. Martyres mille potiùs voluerint ſubire neces, quàm ut ſanctas Scripturas gentilibus traderent

Martyrol. Rom. 11. Febr. diſcerpendas; ita die 11. Februarii: *In Numidia commemoratio plurimorum Sanctorum Martyrum, qui in eadem perſecutione* (Diocletiani) *comprehenſi, cùm juxta Imperatoris edictum divinas Scripturas tradere noluiſſent, graviſſimis excruciati ſuppliciis occiſi ſunt.*

Eja igitur, Sacerdotes Catholici, macti eſtote hoc ſtudio: An non videtis, quòd Sectariorum noſtrorum omnis in hoc deſudet labor ac induſtria, ut in ſuis concionibus & diſcurſibus non niſi crepent Scripturas, quas tamen mille erroribus habent depravatas? Pudeat ergo Concionatorem Orthodoxum & paſtorem animarum, cæteroquin fervidum & zeloſum, ſi in hac ſcientia ſcientiarum minùs, quàm oportet, ſit verſatus, ut poſſit eorum blaſphema ex mutilis & corruptis Scripturæ textibus detegere deliria. Sed magnum, dices, hoc opus eſt & labor ingens, ſemper ex ſacro Scripturarum fonte ſua depromere argumenta; imò veró hoc viro ſtudioſo opus leve eſt ac perjucundum; quid enim dulcîus quàm meditari in mandatis Domini? Audi Pſalten:

Pſal. 118. 103. *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo, &c.*

Cornel. in Encomio S. Script. in Pent. f. 15. S. Dominicus inclyti Ord. Prædicatorum Inſtitutor digniſſimus pretioſius nihil in vita habuit quàm divinam Scripturam, cujus vetus & novum teſtamentum aſſiduo verſabat, & publicè Romæ interpretatus eſt; hinc meritò primus ſacri Palatii Magiſter denominatus fuit, quæ dignitas in hodiernum usque diem S. Prædicatorum Ordini adhæſit. S. Vincentius Fererius, qui peragrans plures Europæ provincias plùs, quàm centum hominum millia ad Deum convertit, in omni hac peregrinatione ſua non alium circumferebat librum, quàm ſola Biblia, ex quibus ſuas formabat conciones, & Breviarium, ex quo orabat ad Deum. S. Carolus Borromæus quotidie unum capitulum ex S. Scriptura flexis genibus & detecto capite legere, ac meditari ſolitus erat, ex quo factum eſt, ut in tantum evaderet vitium, cujus merita & ſanctitatem omnis nunc terra veneratur.

8. S. Paulus, ubi diſſeminando verbum Dei magnam Orbis partem peragrâſſet, & nunc Romæ ſub Nerone Imperatore morti vicinus in carcere detineretur, nonniſi in ſtudio S. Scripturæ immori voluit, unde ad chariſſimum Timotheum ſuum ſcripſit, ut ſibi pallium, quo ſe honeſtè tegeret, & veteris teſtamenti libros, ac membranas ſuas, ſeu li-

2. Tim. 4. 13. bros recentiores à ſe conſcriptos transmitteret: *Penulam, quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè autem membranas.* Ex quibus collige, quomodo S. Paulus etiam in carcere otium fugerit, & quàm

quàm impensè sacrarum litterarum studio fuerit deditus; unde & Timotheum summoperè commendavit, quòd pari ardore ad studia divinarum litterarum incumberet: *Et quia*, inquit, *ab infantia Sacras litteras nôsti, quæ te possunt instruere ad salutem, per fidem, quæ est in Christo JESU: Omnis Scriptura divinitùs inspirata; utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia*; quasi diceret Paulus, subintrat hîc Cornelius: Ego jam morior, & ad martyrium tendo, non ampliùs me Doctorem audies, ô Timothee! dolebis me sublato, perinde ut doluit Elisæus sublato in cœlum Elia magistro; Sed age, animos resume, vice mei sacras Scripturas tibi relinquo, quasi doctorem & consultorem, ut in eis DEUM loquentem & docentem audias: *Cùm enim oramus*, ait D. Augustinus, *cum Deo loquimur; quando verò legimus Divinas Scripturas, DEUS loquitur nobiscum.* Observa hoc, quisquis es, ô mi Lector! & si legis Scripturam, dic cum Samuele: *Loquere, Domine, quia audit servus tuus.*

2. Tim. 3. 15. *Cornel. hîc.* *S. August. ser. 112. de Temp. tom. 10.* *1. Reg. 3. 10.*

Sed dices mihi, Scriptura subinde valde obscura & difficilis intellectu est, quod & S. Petrus ingenuè fatetur, quædam in ea captu esse difficilia, quæ indocti & instabiles depravant ad suam ipsorum perditionem. Sed neque hæc difficultas te à lectione & prædicatione S. Scripturæ deterreat, invoca gratiam Spiritûs Sancti, & dum lectionem auspicaris, mentem ad Deum eleva, & dic cum Psalte: *Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua*; & aderit sine dubio benignus Deus & Homo Christus, *qui aperuit Apostolis sensum, ut intelligerent Scripturas*, ut vel per seipsum, vel per interpretes, vel per Ecclesiam, quam in tanto negotio semper oportet consulere, te abundè instruat; hinc nullo modo spiritui tuo privato confide, sed semper authoritati & sensui Ecclesiæ te in omnib⁹ submitte.

2. Pet. 3. 16. *Ps. 118. 18.* *Luc. 24. 45.*

Et hæc sunt, prudens Lector, quæ te in hac Parænesi præmonere volui, ut majori cum gustu hunc *Currum Israël & Aurigam ejus* pervolvas, quem potissimùm ex S. Scriptura pro tuo commodo & animarum promovenda salute collegi, & composui, rogans impensissimè benignissimum Deum, ut & tibi, & aliis fiat verus *Currus Israël & Auriga ejus*, qui te ducat & vehat ad cœlestem & æternam patriam, in qua misericordias Domini in æternum decantabimus.

INDEX CONSIDERATIONUM

CON-

CON-

CONSIDERATIO I.

De Fine hominis, ad quem creatus est.

Pro Dominica 1. Adventûs.

Respicite, & levate capita vestra, quoniam appropinquat Redemptio vestra. Luc. 21. 28.

1.

NOn possum capere, quare sapientissimus Ecclesiastes ita seriò nos admonere soleat, ut oculos nostros in capite geramus: *Sapientis*, inquit, *oculi in capite ejus.* Et quis unquam mortalium, ô Regum prudentissime! oculos suos in manibus aut pedibus, in ventre, vel calcaneo habuit? Adverte anima Christiana, non loquitur hîc Sapiens de oculis corporeis, & de capite corporali, cùm abundè constet, etiam hominem stultum suos in capite gestare oculos, sed loquitur hîc Ecclesiastes, utpote superiore lumine & spiritu illustratus, de oculis cognitionis, quos vir prudens & salutis suæ amans jugiter in capite suo, hoc est in DEO, & salvatore suo Christo JESU habeat, tanquam in ultimo suo fine, ad quem creatus est: *Omnis*, inquit Lactantius, *sapientia hominis in uno est, ut Deum cognoscat, & colat; hoc Christianorum dogma; hæc sententia est.* *Eccl. 2. 12.* *Lact. Fir. lib. de falsa Sapientia c. 30.*

Et hoc est, quod in sacro Evangelio nobis hodie insinuat ipsa Veritas Christus, dum inter alia monet, ut respiciamus, & levemus capita nostra in cœlum, atque ibidem Regnantem, velut ultimum nostrum finem, ad quem creati sumus, mentis attentiore oculo intueamur: *Respicite, & levate capita nostra, quoniam appropinquat redemptio vestra.* Et in alio loco monet eadem Veritas: *Hæc est autem vita æterna, ut cognoscamus te solum DEUM verum, & quem misisti JESUM Christum.* O Christiani! *Usquequò claudicabitis in duas partes? si Dominus est DEUS, quare non sequimini eum?* Plura de hac veritate, ex qua omnium æterna pendet salus, in præsenti occurrunt tractanda: *Qui ex Deo est, verba Dei audit.* *Luc. 21. 28.* *Joan. 17. 3.* *3. Reg. 18. 21.* *Joan. 8. 47.*

Hebr. 13. 14. 2. Rectè Apostolus: *Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.* Exul, quamdiu in exilio vivit, votis assiduis ad dulces patriæ lares aspirat. Israëlitas consule; in exilio quondam, & in captivitate Babylonica per septuaginta annos sedentes, ac miseram sortem suam quotidie amaris deplorantes lacrymis: Ps. 136. 1. *Super flumina Babylonis illic sedimus, & flevimus, dum recordaremur tui Sion.* Et quare nos exules filii Evæ in hac lachrymarum valle non pari affectu ad Deum, & cœlestem illam Sion suspiramus, quàm nobis Crucifixus JESUS immenso Sanguinis sui pretio reparavit? heu nos miseros, quare in hoc mundo, ô quàm immundo! cum filio prodigo ventrem ac mentem inanibus replemus siliquis: Luc. 15. 16 *Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabunt, & nemo illi dabat?* Deus, Deus est finis noster, & quid plura requiris? Audi S. Ignatium Societatis JESU Fundatorem gloriosissimum, juxta ac dignissimum, quale fundamentum omni Christiano exercitanti posuerit: S. Ignat. in princip. SS. Exercitior. *Creatus*, inquit, *est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, ac revereatur, eique serviens tandem salvus fiat.* O quàm sublimis, quàm nobilis, quàm pretiosus est ille finis! & nunquid infernus *paratus est Diabolo & Angelis ejus?* Matt. 25. 41. sed pro te, ô homo Christiane! à Deo paratum est cœlum, nisi tu ipse tibi voluntariè pares infernum. O immensa bonitas Divina! quis talem ac tantum Dominum non æstimet? non diligat non omnibus viribus illi inserviat?

3. Diversas quondam victimas de mundis animalibus sibi Deus in Lege immolari voluit, Lev. 1. 1. boves & oves, hœdos & vitulos, capras & columbas, passeres & turtures, sed noluit mitissimus Dominus, ut sibi ab aliquo gallus gallinaceus, seu gallus domesticus in victimam & sacrificium litaretur. Et quare hoc, mi Domine? an non ipse in disputatione contra Elihu miram galli operationem commendâsti: Job. 38. 36. *Quis dedit gallo intelligentiam*, ut perinde, ac si intellectu præditus foret, horas noctis distinguat? an non gallus jacentes excitat, & somnolentos increpat? Petrum consule ad galli cantum respicientem, & admissum delictum amaris deplorantem lacrymis?

Joan. à S. Gem. l. 4. 53. Respondet Joannes à S. Geminiano, ideo gallum à sacrificio rejectum, quia Symbolum esse solet hominis duplici corde præditi, qui Deo & Diabolo, Christo & Belial, cœlo & mundo servire discupit, & finem suum non in solo Deo ponit: *Gallus*, inquit, *unum oculum inferiùs deprimit, & alterum in aëra dirigit.* Matth. 6. 24. Apage cum ejusmodi gallo, non enim Deo possumus servire & Mammonæ: Steph. Barrad. l. 7. c. 27. f. 8. *Unicum Regnum*, ait Stephanus Barrad. *Est in corde nostro, unum tantummodo Dominum habeat, unum Monarchum Deum*, ad quem, tanquam ad ultimum & unicum finem nostrum creati sumus: 38. *Ego sum A & Ω, principium & finis, dicit Dominus*, extra quem non est alius Deus, nec alius finis. Apoc. 1. 8.

4. Ad

4. Adhunc ultimum & unicum finem suum etiam in mediis Aulæ deliciis peculiariter respexit pientissima Regina Esther, quæ in hac mortali vita nihil aliud respiciebat, imò nil aliud inquirebat, quàm in solo Deo suo vivere, & lætari; *Tu scis Domine, necessitatem meam, quòd abominer signum superbiæ & gloriæ meæ: quod est super caput meum --- Et nunquam lætata sis ancilla tua, ex quo huc translata sum usque in præsentem diem, nisi in te.* Esth. 14. 16. Hæreo attonitus, dum talem ac tantam virtutem in muliere fragili ac labili considero, dum jam tunc in umbra legali agnovit DEUM omnium bonorum esse Oceanum, & finem universorum, ad quem omnia referantur necesse est. Et nunquid consideràsti, aut vidisti aliquando providum, rerumque expertum Navarchum, qui priusquam in littore maris carinæ solvit vincula, nunc in peregrinas, ac remotissimas abiturus oras, relictis cæteris omnibus sæculi negotiis, sibi finem ac portum securum statuit, in quo tandem inter tot ventorum tempestatumque injurias navim securus possit appellere, alioquin velut cæcus & insanus in pelagi semita quaqua versum oberrabit, & in varios scopulos, voragines, vorticosos gurgites, certumque impinget, & incidet naufragium: *Non enim*, ait S. Augustinus, *rectè curritur, si quò currendum est, nesciatur.*

Audis hoc, quisquis es, ô homo Christiane! si in hoc mundo rectè vivere, ac tandem beatè mori desideras, ante omnia necesse est, ut *à cognitione finis*, ad quem creatus es, initium sumas; nolis, velis, *per mare magnum & spatiosum manibus* hujus mundi ambulandum tibi est; Psal. 103. 25. ne ergo in varias tentationum Charybdes, Syrtes & Scyllas, ac tandem in ipsum æternæ damnationis barathrum incidas, pari ratione necesse tibi est, ut securum portum, finemque tutum tibi præfigas, ad quem omnia studia, conatus, labores, & opera dirigas; sed hic finis ultimus, ac unicus salutis tuæ portus, alius non est, nisi solus Deus, siquidem *Universa propter semetipsum operatus est Dominus.* Prov. 16. 4. Juvat hîc audire Alvarez de Paz. S. J. quàm profunda, ac sapida contemplatione hanc veritatem explicet: *Tu Domine*, inquit, *es civitas, in quam tendimus; portus, in quem navigamus; lectus, in quo quiescimus; baculus, quo sustentamur: hedra arborem, qua sustentatur, & in altum erigitur, mille ramis quasi brachiis adstringit, quia suam ab illa perfectionem & erectionem accipit. Ego igitur omni amore, quo possum, te amplecti volo, quoniam sine te nec ad momentum subsisto. Cum igitur te meum ultimum finem possedero, tunc beatus ero.* Alvarez de Paz. l. 3. part. 3. decad. 9. contemplat. 80 O felix illa anima, quæ omnibus viribus eò allaborat, ut ad hunc finem tendat. Sed pergamus ulteriùs.

5. Ad hunc felicissimum obtinendum finem mandavit Deus & Homo Christus quædam, ut fierent, alia autem, ne fierent, severè prohibuit; imperavit cumprimis, ut mandata DEI exactè custodiremus; unde illi adolescenti de ultimo hoc fine suo roganti: *Magister bone, quid boni faciam, ut* Matth. 19. 18.

Joan. 8. *habeam vitam aeternam?* Respondit: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* E-
34. contrariò prohibuit omne peccatum, quod solùm hominem ab hoc felicissi-
Gal. 5. 22. mo fine excludit: *Amen, dico vobis, quia omnis, qui facit peccatum, servus est peccati, servus autem non manet in domo in aeternum*, sed cum canibus & impudicis ejicietur foras: *Quoniam: qui talia agunt, Regnum Dei non consequentur.*

Hîc, quisquis es, ô Viator! attende, ac delibera, quam imposterum viam velis tenere, necessariò enim tibi unum eligendum est, ut vel sub optimi Regis ac Ducis tui Christi JESU Crucifixi, vel sub irati & justissimi tuorum scelerum vindicis imperio vivas; & si amor, atque infinita illa gloria, quæ te exspectat, non te ad serviendum Deo trahit, trhat te saltem metus æternæ damnationis; justus enim est Deus, qui etiam dilectissimos amicos, si rebelles & rei læsæ Divinæ Majestatis fiant, sine omni controversia damna-
Luc. 21. bit. Agite igitur, ô mortales omnes: *Respicite, & levate capita vestra, quo-*
28. *niam appropinquat redemptio vestra*; aut Deo serviendum, aut æternum erit ardendum. Eligite, dum tempus est.

6. Et ut hanc veritatem, ex qua pendet una salus nostra, magis animo valeamus imprimere, ad id, quæso attendamus, quod nunc enarro: *In*
Gen. 1. 1. *principio*, æit Moyses, NB. (non æternitatis, sed temporis, hoc est primo die) *creavit Deus cœlum & terram*; & quid inde? Secundo die ex nihilo sui produxit firmamentum; tertio mare & aridam cum herbis ac plantis; quarto solem & lunam, stellas ac planetas; quinto pisces maris & volucres pennatas; sexto jumenta, reptilia, bestias, ac tandem ipsum hominem, ubi
Gen. 1. 31. Scriptura subjungit: *Viditque Deus cuncta, quæ fecerat, & erant bona valde.* Et quomodo bona, haud immeritò subjunges, cùm solus Deus sit bonus?
S. Hieron. Respondet ad propositum D. Hieronymus: *In eo, quòd à suo officio &*
in Psalm. *servitio non recedunt; servitium illorum laus Dei est*, ideo creaturæ istæ bonæ di-
148. 3. cuntur, quoniam omnia serviunt Deo, faciuntque verbum ejus, atque ad finem suum, ad quem à Deo creatæ sunt, magno impetu tendunt, & anhelant.

Solem, serenissimum astrorum principem, si lubet, attende, de quo
Eccl. 1. 6. Ecclesiastes: *Oritur sol, & occidit, & ad locum suum revertitur* &c. ubi pro *Tò revertitur* textus legit Hebraicus: *Anhelat*, hoc est, summa aviditate, concitatione rapidissima, & ardentissimo desiderio fertur in illum finem; ad quem à Deo creatus est; aliàs non sol, sed monstrum esset naturæ, si alium finem inquireret. Perpende luminare minus, seu lunam, quæ nunquam in suo cursu quiescit, aut ferias agit, sed distribuit annos & menses, & illum finem, ad quem à Deo producta est, exactissimè adimplet. Intuere, & nu-
Baruch. 3. mera stellas, si potes, tum errantes, tum fixas, de quibus Baruch: *Stellæ au-*
34. *tem dederunt lumen in custodiis suis, & lætata sunt: vocata sunt, & dixerunt:*

runt: Adsumus, & luxerunt ei cum jucunditate, qui fecit illas &c. En quomodo finem suum adimpleant orbes cœlestes omnes.

Contemplare insuper omnia elementa: *Ignem*, quanto impetu evolet ad sphæram suam: *Aërem*, quàm mirâ agitatione à quatuor mundi plagis orbem perflet universum: *Terram*, ad sustentandum hominem, & pecora universa enutrianda suos desideratos progerminantem fructus; *Aquam* denique, quomodo omnia flumina à mari, ceu ex fonte suo promanare soleant, ac denuo illuc, tanquam ad finem suum revertantur: *Omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat; ad locum, unde exeunt flumina, revertuntur, ut iterum fluant.* *Eccl. 1. 7.*

Ecce anima Christiana, omnia obediunt, omnia serviunt Deo, omnia exactè faciunt verbum & voluntatem ejus, finemque attendunt, ad quem creata sunt; & solus homo Deo, ac Redemptori suo Crucifixo fiat rebellis? *Incrassatus est dilectus*, ait Moyses, *& recalcitravit, ingrassatus, impinguatus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, & recessit à Deo salutari suo.* O impudentiam! ô ingratitudinem intolerabilem! Ad quid, obsecro, ô mortalis homo! dedit tibi DEUS memoriam, nisi ut tantorum, quæ ab eo recepisti, recordareris beneficiorum? Ad quid intellectum, nisi ut illum cognosceres, quis, qualis, ac quantus sit DEUS, & quàm dignus omni amore ac honore? Ad quid voluntatem, nisi ut eum amares, ac pro viribus ipsi inservires? Ad quid creavit te ad imaginem & similitudinem suam, nisi ut eam in te exprimeres? Ad quid tibi hactenus tot præstitit beneficia, nisi ut te tanto benefactori exhiberes gratum? Ah quoties peccanti tibi pepercit, quoties ex inferni periculis eripuit, quoties te à toto cœlo errantem in viam salutis reduxit? Tantumne ergo benefactorem adhuc peccatis tuis offendes? ô execrandum ingratitudinis portentum! Vis iterum, si fortè curtæ es memoriæ, ut aures tibi vellicem: *Creatus es*, inquit S. Ignatius, *ad hunc finem, ut Dominum Deum tuum laudes, ac reverearis, eique serviens tandem salvus fias*; si hoc non facis, actum est de te. *Deut. 32. 15.* *S. Ignat. in Exercit. spir. ab initio.*

7. Miror, quare pretiosissimus orbis Salvator Christus legem suam Evangelicam non ab alia re, aut materia, quàm ab æterna beatitudine inchoaverit: *Videns autem JESUS turbas, ascendit in montem, & cùm sedisset accesserunt ad eum discipuli ejus, & aperiens os suum docebat eos, dicens: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est Regnum cœlorum* &c. Et quare non inchoavit Christus prædicationem suam, ac legem Evangelicam de necessaria morum reformatione, peccatorum gravitate, pœnitentia non differenda, de morte & judicio, inferno & æternitate? &c. &c. *Matt. 5. 1.*

Ad hanc quæstionem doctissimè respondet doctissimus Cajetanus, aliàs vocatus Thomas de Vio, patria Cajetanus, S. R. E. Cardinalis: *In actionibus*, inquit, *primum principium est finis, quia finis est agendi ratio, & ex fine* *Cajetan. in c. 5. Matt.*

 actionis

actionis ratio sumitur; & propterea JESUS legem Evangelicam inchoat à beatitudine, quam constat actionum & laborum nostrorum omnium finem esse. O anima Christiana! vide ex his, atque considera, qualis sit finis tuus, ad quem creata es, ut nimirum DEO tuo nunc in tempore pro viribus inservias, ac tandem æternam consequaris salutem & beatitudinem. O quàm sanctus, quàm pretiosus, quàm insignis est iste finis! *Ad hoc*, subintrat hîc S. Laurentius Justinianus, *plasmatus est homo, ut proprium agnoscat Authorem; agnoscendo diligat, atque diligendo sic vivat, ut quandoque illo fruatur ipsiusque ineffabili fruitione beatus existat.* O si mortales omnes hunc attenderent, & considerarent finem, quàm pauci æternum perirent. Sed eheu quàm multi etiamnum sunt Christiani (ne dicam Orthodoxi) qui ab hoc suo fine longissimè declinant, de quibus Vates Regius jam olim vaticinatus: *Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est, qui faciat bonum.* Causam subjungit idem Propheta Regius: *Non proposuerunt DEUM ante conspectum suum.* Ecce hîc rerum cardo volvitur, dum enim finem ultimum, ad quem creati sumus, non agnoscimus, sed in rebus vilissimis, ac transitoriis hujus mundi collocamus, à Deo deficiamus necesse est: *Genitus es*, ait S. Gregorius Nissenus, *ut Deum videas, non ut pecudum voluptates consecteris, sed ut vitam cælestem agas.* Audis hoc?

S. Laurent. Just. l. de contempt. mundi c. 1.

Ps. 52. 2.

S. Gregor. Niss. or. 2. in hom. procr.

8. Cæterum videntur mihi plures etiamnum mundani, ut quondam, filii illi Prophetarum, qui aliquando lamentabili ploratu, & ejulatu auras, & aures Elisæi replebant: *Heu heu heu Domine mi!* Et quid vobis accidit triste silioli mei? An fortâsse totius orbis instat interitus? Non, reponunt, sed *accidit, ut caderet ferrum securis in aquam.* En miseriam ac insaniam hominum planè ridendam? & quid dico ridendam? corrigo me, planè lugendam, imò nec sanguineis satis deplorandam lacrymis; ah nos miseros! stulta, modica, transitoria, futilia ac puerilia plangimus, & finem animæ non inquirimus, ad quem à Deo creata est. O insaniam! heu quot miseris mortalibus etiamnum hodie accidit, ut olim viatori Jerichuntino, qui descendens ab Hierusalem in Jericho, incidit in latrones. Quoties *videtur homini via justa, novissima autem ejus deducunt ad mortem?* Et nunquid *via peccantium complanata lapidibus, & in fine illorum inferi & tenebræ & pœna?* Homo Christiane: *Duc in altum;* creatus es ad cœlestem Jerusalem; & tu declinas in Jericho? Dedit tibi Deus animam nobilissimam, & tu hanc gemmam omnibus mundi thesauris pretiosiorem projicis ante porcos? Paulò minùs minoratus es ab Angelis, & tu fieri vis similis bestiis ac jumentis insipientibus factus es, ut DEUM contempleris, & cum eo in æternum in cœlo regnes, & tu repis humi? *Quis alius*, ait S. Augustinus, *noster est finis, nisi pervenire ad regnum, cujus nullus est finis?* & tu vanissimos alios tibi ponis fines voluptatum, honorum, divitiarum, commoditatum, stulti-

4. Reg 6. 5.

Luc. 10. 30.

Prov. 14. 12.

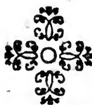
Eccl. 21. 11.

Luc. 5. 4.

S. August. de Civit. l. 22. c. 3.

stultitiarum? quare non quæris illud bonum, quod est omne BONUM? *Ego ostendam omne bonum tibi*, quod solum poterit explere desiderium tuum. O quàm bene citatus S. Antistes Hipponensis: *Fecisti*, inquit, *nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te* &c. Exod. 33. 19. S. August. Confess. l. 1. c. 1.

9. Age igitur homo Christiane, quicunque tandem es, dives aut pauper, Sacerdos, aut laicus, illustris, vel ignobilis, age, inquam, & mente attenta considera, quod pro coronide hujus Considerationis hîc tibi subjungo. Unus est DEUS tuus, qui te creavit, & hactenus conservavit, si huic non inservis, hoc ipso Diaboli mancipium es. Unus est Redemptor tuus, DEUS & Homo CHRISTUS, & hic pro te crucifixus, si hunc non amas, non colis, non revereris, actum est de te; ô quàm flebiliter ridebit in interitu tuo, si Divinus ille Sanguis hujus mitissimi Agni toties pro te effusus descenderit in corruptionem. Unus est Judex tuus, & quidem justissimus, *qui, cùm acceperit tempus, etiam justitias judicabit*, quantò magis tua delicta? & si apud hunc Judicem causâ tuâ excideris, quò ibis miser? ad quod judicium appellabis? Una est anima tua, & si hanc perdideris, quid tibi proderit in die ultionis, etsi universum mundum lucratus fueris? Una est mors tua, & si hæc mala fuerit, quia *mors peccatorum pessima*, vah quanta calamitatum vorago te opprimet? Unum est cœlum, ac beatitudo æterna, quæ à Boëtio definitur: *Status bonorum omnium aggregatione perfectus sine admixtione ullius mali*, à quo si exclusus fueris, ubi erit habitatio tua in æternum? Una erit sententia, si non illa: *Venite benedicti*, tunc certò audienda erit (ô tremendum fulmen) *ite maledicti.* Una denique erit æternitas, aut felix, aut eheu nimium infelix; penès te nunc est, qualem velis eligere: Ecce, *apposuit tibi DEUS ignem & aquam, ut ad quodcunque volueris, porrigas manum.* Ad quid moraris, anime mi? dic cum Psalte: *Vias tuas Domine, demonstra mihi, & semitas tuas doce me*; & in alio loco: *Dixi, nunc cœpi* &c. O bone JESU! ita fiat, ita fiat ob gloriam Sacrosancti Nominis tui: da mihi gratiam tuam; & ecce paratum cor meum: Dixi; nunc incipiam, aut non ampliùs vivam. Ps. 74. 3. Matth. 16. 26. Ps. 33. 22. Matth 25. 34. Eccl. 15. 17. Ps. 24. 4. Ps. 76. 12.

CONSIDERATIO II.

De Brevitate & Inconstatia Vitæ humanæ.

Pro Dominica 2. Adventûs.

Quid existis in Desertum videre? arundinem ventô agitatam? Matth. 11. 7.

1.

Ic homo Christiane, quid est vita tua? Respondet Sapiens:
Sap. 11. 23 *Gutta roris antelucani, quæ descendit in terram*; heu quid vilius?
Quid est vita tua? Resp. S. Jacobus in Epistola Catholica:
Jac. 4. 15. *Vapor est ad modicum parens, & deinceps exterminabitur.* Quid est
vita tua? Resp. Jonathas: Paululum mellis felle misti. *Gustans gustavi in*
1. Reg. 14. 43. *summitate virgæ paululum mellis, & ecce morior.* Quid est vita tua? Resp.
Job patiens: *Tela aranearum*, quæ, ubi magna solicitudine ac labore ab ara-
Job. 8. 14. nea contexta est, unius ancillæ scopâ momentô disrumpitur, & annihilatur.
Quid est vita tua? Resp. Ezechias Rex: Filum, quod citò præscinditur:
Isa. 38. 12. *Præcisa est velut à texente vita mea, dum adhuc ordirer, succidit me.* Quid
est vita tua? Resp. Jonas Propheta: Hædera citò quidem crescens, sed mox
Jona. 4. 16. decidens & arescens: *Et lætatus est Jonas super hadera lætitiâ magnâ; & paravit*
Deus vermem, & percussit haderam, & exaruit. Quid est vita tua? Resp. Isaias
Isa. 40. 6. Prophetarum Princeps: *Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus, quasi flos agri,*
exsiccatum est fœnum, & cecidit flos. Quid denique est vita tua? Respondet
hodie ipsa Veritas Christus: Arundo instabilis & labilis: *Quid existis in deser-*
Matt. 11. 7. *tum videre? arundinem ventô agitatam?* Supra quod Paulus de Palatio: *Omnes*
mortales, inquit, *qui ex Adam nascimur, arundines sumus, & ut Dei verbis utar,*
Isa. 42. 3. *sumus calamus quassatus* &c. O miseram hominum sortem! hodie homo est,
& cras non comparet; sic nimirùm transeunt dies salutis, & non est, qui re-
cogitat corde; infantia transit inter crepundia, juventus inter levitates, & uti-
nam non inter libidines, reliqua ætás inter vanissimas rerum curas. O mortales
Joan. 9. 4. omnes attendite: Ecce: *venit nox, quando nemo poterit operari*, & quid tum
Gal. 6. 10. temporis intervallô operabimur, quando cum tota æternitate nobis erit col-
Luc 12. 40. luctandum? *Ergo dum tempus habemus, operemur bonum*, quia *horâ, quâ non*
putatis,

putatis, Filius hominis veniet. Plura de hac veritate, ex qua nobis æterna salus pendet, in præsenti dilucidabimus. Aderit Deus ut congruenter loquar.

2. Vox prima recens nati infantis, non risus, sed ploratus est, ita Regum Sapientissimus: *Et ego*, inquit, *natus accepi communem aërem, & in similiter factam decidi terram, & primam vocem similem omnibus emisi plorans.* Et cur plorans nascitur infans? si Lyrano & aliis, imò & experientiis credimus, solent masculi in nativitate sua vagitum ab A. & fœmellæ ab E. auspicari: *Clamant E. vel A. quotquot nascuntur ab Eva?* Resp. S. Augustinus, quia talis infans jam tunc in ortu suo præsentit, ac prævidet, sibique, licèt nesciens, prophetat, quàm breves ac vani sint dies hominis, qualésque ærumnæ imposterùm in mundo sibi sint perferendæ; proinde non risu; sed fletu hanc lucem salutat, ut sic mortalitati demonstret humanæ, quàm miserandus ac verè deplorandus sit hominum status: *O curæ hominum! quantum est in rebus inane?* Vis probam? Christum pientissimum Redemptorem tuum considera, in amaras quondam lachrymas effusum, cum Lazarum amicum suum nunc discuperet à morte revocare ad vitam: *Turbavit seipsum, & lachrymatus est JEsus.* Econtra insolito gaudio affusus est, quando inaudiit, Lazarum esse hac mortali vitâ functum: *Lazarus mortuus est, & ego gaudeo.* Quid hoc est, mitissime JESU, quare gaudes in morte Lazari amici tui & doles in ejus resuscitatione? ô quàm paradoxa sunt ista! Resp. Rupertus Abbas, quòd Christus Dominus in resuscitatione Lazari rectè fleverit, eò quòd hunc amicum suum è limbo, hoc est, à portu & statu quietis, ad salvandos alios paucos ipsum oportuerit denuò revocare ad vitam, & quidem vitam tam miseram, tot animæ periculis, corporis infirmitatibus, ac millenis ærumnis, fallaciis, curis, laboribus repletam. Econtrariò gavisus est JEsus de Lazari morte, quia per hanc feliciter ad æternæ salutis portum appulit, ubi deinceps nullum ampliùs ipsi erat pertimescendum animæ naufragium: *Flevit JEsus*, subintrat hîc Dionysius Carthusianus, *Lazarum, non quia mortuus fuit, sed quia ad hujus vitæ ærumnas, quæ sine peccatis non agitur, fuerat revocandus.* Quis ergo amet hanc vitam, fragilem, miseram, fugacem, fallacem & evanidam? *Quid tantopere*, ait S. Ambrosius, *vitam istam desideramus, in quo quantò diutiùs quis fuerit, tantà majore oneratur sarcina peccatorum.*

Sap. 7. 3.

S. Aug. lib. 21. de Civit. c. 14.

Joan. 11. 33.

Rup. Abb. lib. 10. in Joan.

Dyon. Carthus. in hunc loc.

S. Ambros. de bono mort. c. 2.

3. Miror (candidè fateor) quoties *Pater noster* dico, dum quartam petitionem in hac oratione Dominica considero: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie?* quid ais, ô Domine! *Da nobis hodie?* nunquid etiam crastino die indigemus pane? nunquid etiam post mensem & annum? cur non addis in oratione: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, & omni tempore vitæ?* Respondet ad propositum pulcherrimè Franciscus Costerus, ideo factum ut sic Christus brevitatem vitæ nostræ, ejusdémque inconstantiam ac vanitatem ob oculos poneret, *hodie* enim petimus, quia cras fortè hac petitione non erit

Luc. 11. 3.

Franc. Cost. S. J. in Exp. hujus loci.

erit opus. Et dic, obsecro, sodes! quid de tempore vitæ tuæ jam præteritæ tibi adhuc superest, repones: *Nihil*, quia non est ampliùs, sed fuit. Quid de tempore futuro speras? nec annum, nec mensem, nec septimanam, nec diem, nec horam, imò nec unicum tibi quadrantem, & momentum poteris
Eccl. 5. 18. polliceri. Ergo unicum tantùm instans, quo nunc vivis, tuum est, hoc si negligis, non ampliùs per omnem æternitatem redibit. Vide ergo, *ne impiè agas multum, & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo.* hoc est, prout exponit à Lapide: *Sine gratia Dei &c.*

4. Progrediamur ulteriùs. David Israëlitarum Rex & Propheta, ubi aliquando attentiore mente hanc brevem & instabilem mortalium vitam,
Ps. 93. 3. ac incertum exitum considerâsset, hanc orbi quæstionem proposuit: *Usquequò peccatores gloriabuntur?* Et post nonnulla interposita sibi ipsi his Vates Regius respondet: *Donec fodiatur peccatori fovea.* Ita est, hic finis mundanorum est & simul interitus.

Dicite, usquequò superbi, & fastu turgidi cum Amano gloriabuntur:
Esth. 3. 2. *Cunctique servi Regis flectebant genua, & adorabant Aman?* & respondeo: *Donec fodiatur peccatori fovea.* Usquequò potentes hujus sæculi ambulabunt in mirabilibus super se & usquequò in Majestate & Gloria potentiæ suæ gloriabun-
Dan. 5. 15. tur cum Nabuchodonosore: *Quis est Deus, qui eripiat vos de manu mea?* Et respondet Psaltes: *Donec fodiatur peccatori fovea.* Usquequò blasphemi & per-
2. Mach. 15. 5. juri cum impiissimo Nicanore in cœlum ponent os suum: *Et ego potens sum super terram &c.?* Audi responsum? *Donec fodiatur peccatori fovea.* Usquequò avari & injusti supriment pauperem, ut quondam fecit Rex Achab cum
3. Reg. 21. 22. innocentissimo Naboth: *Da mihi vineam tuam &c.* in promptu adest responsio: *Donec fodiatur peccatori fovea.* Usquequò ebriosi gurgites, & helluones
Luc. 16. 19. cum divite Epulone ventri ac gulæ vacabunt: *Et epulabuntur quotidie splendidè?* Redde responsum: *Donec fodiatur peccatori fovea.* Usquequò mundani inhiabunt pecuniis, prædiis, frugibus, novis ædificandis domibus, horreis, cum illo divite Evangelico: *Hoc faciam, destruam horrea mea, & majora faciam?* O miseri! quantùm à vero salutis tramite aberratis; audite, quid in utramque vobis aurem occinat Vates Jessæus; *Donec fodiatur peccatori fovea*; & si nondum huic
Isa. 3. 16. Prophetæ plenam habetis fidem, audite ipsam Veritatem: *Stulte hac nocte animam tuam repetunt à te: quæ autem parásti, cujus erunt?* Usquequò mulierculæ, & filiæ Sion, ut cum Isaia Propheta loquar, elevatæ erunt, & ambulabunt extento collo, & nutibus oculorum ibunt instar gruum & cygnorum, imò & basilicorum, ut suo libidinoso aspectu & nutibus incautos interficiant vi-
4. Reg. 9. 30. ros, ut quondam fecit impia Jezabel depingendo oculos suos stibio, & ornando caput suum, & respiciendo per fenestras &c. Resp. *Donec fodiatur peccatori fovea.* Ite nunc mundani & mollicelli, qui *ducunt in bonis dies suos*; & quid se-
Job. 21. 13. quitur: *Et in puncto ad inferna descendunt.* Ite nunc libidinosi de grege porci, &

cum

cum prodigo *vivendo luxuriosè* in turpissimo voluptatum cœno innatate, ac substantiam vestram dissipate. Ite invidi canes, irati leones, feroces tigres, pigri asselli; ite, ite *genimina viperarum*, gentes adulteræ; ite delicatuli, ite comptuli, ite peccatores omnes, & vitia vitiis sine rubore, sine dolore accumulate; sed usquequò gloriabimini in iniquitatibus vestris; usquequò in Deum insanietis? Ecce lata est sententia: *Donec fodiatur peccatori fovea*, hîc peccatorum finis est, & postea infernus; O momentaneum, quod delectat! O æternum, quod cruciat! *Omnis consummationis vidi finem.* *Luc.* 15. 13. *Luc.* 3. 7. *Ps.* 118.

5. De Jordane Palæstinæ celeberrimo flumine recensent Sacræ Paginæ, quòd ad adventum arcæ fœderis in suo cursu, licèt aliàs rapidissimo attonitus & quietus steterit, ubi ex una parte ad instar montis intumescens liberum populo permisit transitum, ex altera verò parte aquæ illius festino cursu decurrentes in mare mortuum effundebantur: *Quæ autem inferiores erant, in mare solitudinis (quod nunc vocatur mare mortuum) descenderunt, usquequò omnino deficerent.* *Josue* 3. 16.

En hîc cursum mortalium, finem & exitum hominum omnium; tandem, quid dico tandem? brevi; adhuc minùs, ô deplorandam nostram sortem! in ictu oculi venitur ad *mare mortuum*, quod omnes devorat, omnes consumit, nullum reliquit: *Omnes morimur*, objectabat mulier illa sapiens Regi Davidi in faciem: *Omnes morimur, & quasi aqua dilabimur.* Audite in hanc rem Divum Gregorium, Magnum illum ac Moralem Ecclesiæ Doctorem, ita de hac veritate disserentem: *Ubi est*, inquit, *potentia Assueri, qui regnavit super centum viginti septem provincias? Ubi victoria & triumphi Alexandri Magni? Ubi divitiæ Crœsi, vel Salomonis? ubi lascivia Cleopatræ, vel Amnon? ubi fortitudo Herculis, vel Hectoris? ubi pulchritudo Helenæ, vel Absolonis? ubi gloria & magnificentia Julii Cæsaris, vel Augusti? ubi fama sapientia Aristoteles, Pythagoræ, Socratis, Platonis? ubi eloquentia Demosthenis, vel Titi Livii, Tullii, & Maronis?* Tandem post pauca interjecta idem sanctissimus Ecclesiæ Pastor & Doctor tremendam illam subjungit sententiam, quam olim Baruch Propheta in ejusmodi vanos & mundanos fulminavit prævaricatores: *Exterminati sunt, & ad inferos descenderunt, & alii locò eorum surrexerunt.* Ite nunc peccatores terræ, & Deum, justissimum vestrum, juxta ac districtissimum Judicem de novo peccatis vestris ad vindictam provocate: *Et scitote, quod pro omnibus his adducet vos Deus in judicium.* 2. *Reg.* 14. 14. *S. Gregor. M. lib.* 14. *Moral.* *Baruch.* 3. 19. *Eccl.* 12. 9.

6. O si hanc veritatem agnoscerent mortales omnes, absque mora cum superbo pavone, visa pedum deformitate, stellatam caudam demitterent. Vide, & considera formosam Reginam Esther, quomodo perspectâ hac veritate caput suum cum pretioso unguento & pulvere odorifero, sed cineribus & luto, velut optimis aromatibus perfundat: *Pro unguentis variis cinere, & stercore implevit caput, & corpus suum, humiliavit jejuniis.* Et quid nostræ modernæ domicellæ? O, O! Vide, & intuere Juditham viduam longè speciosissimam, quo- *Esth.* 14. 2.

Judith. 9. modo locô ſtybii, ceruſſæ & purpuræ cineres & cilicium adhibeat. *Judith in-*
1. *greſſa eſt oratorium ſuum, & induens ſe ciliciô poſuit cinerem ſuper caput ſuum, & proſternens ſe Domino, clamabat ad Dominum &c.*

Vide, ac perpende Sionidas illas, ante hac in croceis ac pretioſis dapibus enutritas, quomodo nunc tempore transmigrationis Babylonicæ nimbo ci-
Thren. 2. nereo ſeſe perfundant, atque humilient: *Conſperſerunt cinere capita ſua &c.*
10. Vide, & contemplare Regem Achab modo prorsùs inſolito ſeſe humi-
3. Reg. 21. liantem: *Scidit veſtimenta ſua & operuit cilicio carnem ſuam, jejunavítque, & dormivit in ſacco, & ambulavit demiſſo capite &c.*

Vide, & attende Regem Iſraël per murum civitatis in obſidione Samariæ tranſeuntem, quomodo præ animi amaritudine & vehementi cordis do-
4. Reg. 6. lore ſua Regia ſcindat, ac dilaceret veſtimenta: *Vidítque omnis populus cilici-*
30. *um, quo veſtitus erat ad carnem intrinſecùs &c.*

Vide tandem, & animadverte, quomodo Philiſthæi arcam captivam cum votivis donariis per urbes circumducant, ac publica ſupplicatione &
1. Reg. 5. veneratione honorent: *Circumducatur arca Dei Iſraël &c.* Et quare hæc omnia?
8. Reſpondet Scriptura. *Fiebat enim pavor mortis in ſingulis urbibus.* Ecce quo-
Pſal. 101. modo brevitas vitæ, & imminens mortis periculum homines philoſophare
10. faciat. Davidem conſule, *qui cinerem tanquam panem manducabat*, & quare hoc? Ut jugem, inquit Hugo, infirmitatis ſuæ, ac mortis brevi inſtantis, aut forte ex improviſo irruentis memoriam ante oculos haberet.

Exod. 32. De Moyſe Scriptura commemorat, quòd vitulum illum aureum à po-
20. pulo prius in deſerto adoratum, in minutum pulverem contriverit, & ſic contritum in aquam ſpargi juſſerit, quam aquam exinde, hoc pretioſo miſſam pulvere, populo potum præbuit: *Dedítque ex eo potum filiis Iſraël &c.* Cur? Ut vel ex hoc, ait Angelus Pacciochellius, diſcerent ſapere, ac noviſſima providere, quòd homo, cum ſit pulvis & cinis, non contra Deum factorem ſuum recalcitrare debeat. O miſeri vanique mortales! ut quid fugacibus inhiatis bonis, deliciis, voluptatibus, honoribus, ſtultitiis? quænam, obſecro, eſt hæc dementia, tanto ardore & affectu inhærere terrenis & mox
S. Auguſt. perituris rebus? *Quid cunctamur*, ſubintrat hîc S. Auguſtinus, *relictâ ſpe ſæculi*
Conf. l. 6. *conferre nos totos ad quærendum Deum, & vitam beatam?*
c. 16. 7. Pro confirmatione dictorum revocemus in memoriam, quomodo Deus
Gen. 2. 7. primum hominem creaverit: *Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ, & inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ.* Et cur (haud immeritò rogabis) Deus primum hominem ex luto, & non ex auro, argento, gemmis, balſamo, & aromatibus, aut ex alia nobiliore materia formavit? & ad quid inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ? Reſp. Mellifluus, Procopius, & alii, ideo factum eſſe, ut homo hominem ſe eſſe meminiſſet, id eſt, de humo ſum-
Gen. 3. 9. ptum, & paulò poſt in terram, & ſepulchrum reverſurum. *Quia pulvis es, & in*

in pulverem reverteris. Quod autem in faciem hominis Deus inspiraverit spiraculum vitæ, subjungit in hunc locum Procopius: *Spiraculum exiguo viget tempore, & deinde abit.* O vita humana planè misera & instabilis! cujus principium mortis initium est, neque prius incipit augeri ætas nostra, quàm minui: *Hæc vita*, ait memoratus Mellifluus, *quâ vivimus, magis mors est, quàm vita, nec simpliciter vita, sed vita mortalis.* Et Divus Hieronymus: *Facilè contemnit omnia, qui semper cogitat se esse moriturum.* S. Bern. serm. 17. f. 89. S. Hieron. ad Paulin. in Ep.

8. Et hæc causa est, quòd Deus Jeremiam Prophetam in domum figuli amandaverit: *Surge, & descende in domum figuli*, ut ibidem & suam & omnium mortalium originem, vitæ finem, & mundi vanitatem præsens intueretur. Et ecce dum figulus ille vas primum confregisset, subjunxit DEUS: *Nunquid sicut figulus iste non potero vobis facere domus Israel?* Jer. 18. 2.

Hoc tibi applica, quisquis es, ô homo Christiane! sicut enim figulus iste vasi à se formato non fecit injuriam, dum illud confregit dissipavit, & in ignem misit, ita nec DEUS tibi ullam potest facere injuriam, etiamsi te deserat, gratiam suam subtrahat, confringat, dissipet, aut omnino, tanquam vas inutile in gehennalem fornacem mittat; humiliare igitur sub potenti manu Dei & *time eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* Ita dico, hunc time. Matth. 10. 28.

9. Recordor hîc illius cæci nati, quem quondam pientissimus orbis Reparator Christus mediante luto illuminavit: *Expuit in terram, & fecit lutum super oculos ejus.* Ad quid, obsecro, ad illuminandum hunc cæcum mitissimus JEsus lutum adhibuit? An non lutum naturâ suâ potiùs obcœcat, quàm illuminat hominem? Et quid magis contrarium oculis, quàm lutum, terra & pulvis? si unica arenula oculum hominis perturbat, quid ejusmodi luteum emplastrum? Lysimachus strenuissimus Belli-Dux ubi quondam in conspectu Alexandri Magni cum leone in arenam descendit, pugno terrenum pulverem collectum in oculos leonis injecit, & sic facili conatu optatam ab hoc obcæcato, licèt fortissimo bestiarum Rege victoriam reportavit. Sic corvus, & aquila pulvere ex alis excusso cervi oculos obcæcare assolent, quem exinde in præceps ruentem facilè in prædam trahunt. His non obstantibus Christus lutum adhibere voluit, ut cæco nato visum restitueret, & quare lutũ? Joan. 9. 6.

Observa anime mi cum pientissimo Hussæo Principe: *Memento, quæso, quòd sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me.* Ex luto, inquam, formatus es: *Memento*; sed & lutum hoc, si consideras, visum tibi mentis debet restituere; ideo subintrat hîc Os aureum, ad restituendum cæco visum Christus luto uti voluit, ut non solùm visum corporis, sed & animæ daret: *Ut homo per lutum cernens omnia ejusmodi bona luta esse existimaret.* Juvat hîc audire & Glossam interlinearem. *Ecce Collyrium, inquit, quo ungitur genus humanum, scilicet cogitatio suæ vilitatis, quòd ex luto factum sit, ut per eam superbia, quæ illud* Job. 10. 9. S. Chrysost. hom. 89. in Joan.

 exca-

excæcavit, curetur, juxta illud: Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris. Quid ergo superba terra & cinis? hodie es in figura, cras in sepultura; hodie cum Holoferne in deliciis, cras cum illo in suppliciis; hodie cum Rege Antiocho in gloria, cras pariter cum illo in gehenna; hodie cum Balthasare in epulis; cras cum illo in pœnis sempiternis. O brevis voluptas! ô longa æternitas! Cogitanti hæc vilescunt omnia; & utinam seriò apud te, ô anime mi!

10. Finem huic considerationi imponant Israëlitæ, cum quibus Philisthæi victores, ut eos sub jugo suo, ne rebellare possent, diutiùs continerent, hoc quondam pactum iniêre, ut nullus Hebræorum in Regione sua arma cude-
1 Reg. 13. 19. ret, aut gladium, vel ensem, aut hastam pararet: *Caverant enim Philisthiim, ne forte facerent Hebræi gladium aut lanceam.* Et tandem successu temporis, & novi ingruentis belli quid accidit? *Cúmque venissent dies prælii, non est inventus ensis & lancea in manu totius populi.*

O anima Christiana! imminet & tibi prælium, heu periculosum nimis, ex quo æterna tua pendet salus; præliandum tibi erit, nolis, velis! cum morte, diabolo, peccato, inferno, imò cum tota æternitate! non poteris hîc
Hebr. 9. 27. effugere: *Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium.* Quid ergo consilii in re tanti momenti? nunc ergo cùm tempus est; de armis spiritualibus tibi provide, & quænam illa? Fac Exercitia Ignatiana, si prudens es, & salutem tuam amas, & illa sufficientia tibi subministrabunt arma, utere sæpiùs SS. Sacramentis, ora & labora &c. &c. homini prudenti scribo.

CONSIDERATIO III.

De Tempore Salutis benè, & rectè impendendo.

Pro Dominica 3. Adventûs.

Dirigite viam Domini &c. Joan. 1. 19.

1.

Eccl. 4. 23. Rectè Siracides: *Fili conserva tempus, & devita à malo*; ubi alii legunt: *Fili observa tempus*, tanquam cymelium & gemmam omnium pretiosissimam, quam perditam per omnem æternitatem non ampliùs recupe-
Ephes. 5. 15. rabis: *Videte fratres*, monet Prædicator orbis, *quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.* O quid darent damnati, si unicam adhuc horam (quemadmodum tu, ô mi Lector) ad faciendos dignos pœnitentiæ fructus haberent; ô quàm alacri, & lubenti

lubenti animo omnia gehennæ usque ad finem mundi subirent supplicia. Et tu, ô anime mi! quàm malè subinde applicas, & impendis tuæ salutis tempus? nunc, nunc dum tempus est, *thesauriza tibi thesauros in cœlo* stabiles, æternos & inamissibiles, qui nunquam veterascunt: *Quid patimur*, scribit ad hoc nostrum propositum Justus Lipsius, *elabi tempus? ô thesaurum non ultra reperiendum! fluit assiduè, & nobis affluit, quod unum avarites habere debemus, & nulla merce, aut pretio permutare. Illic otio, illic aleâ, illic conviviolo perdimus, & quantum in valetudine aut somno?* *Matth. 6. 20.* *Lips. Physiolog. Stoico dissert. ult.*

Audiamus hodie & magnum illum pientissimi Servatoris nostri Præcursorem, & verbo & exemplo nobis præeuntem, qui ut tempus salutis, ac vocationis suæ bene impenderet, non in virili aut perfecta vitæ ætate, sed jam à primis teneræ vitæ suæ annis antra deserti petiit, ut ab hominum consortio remotus eò liberiùs ac securiùs Deo T. O. M. inserviret, proinde Legatos Hierosolymitanos hodie ad se submissos paternè monuit: *Dirigite viam Domini &c.* quasi diceret: Saluti vestræ, dum adhuc tempus gratiarum & remissionis est, maturè consulite, quia venit tempus, in quo non ampliùs poteritis operari. Agite & vos, quicunque tandem estis mortales, agite, inquam: Dirigite & vos viam Domini, & rectas facite semitas ejus, *quia omnes dies*, ait Beda, *velut ultimus tractandus est.* *Joan. 1. 19.* *Beda in suis proverbiis f. 149.*

2. Miror sanè, quare olim Deus populo suo electo tot sacrificia, tot leges, tot ceremonias præscripserit? lege Pentateuchuum, & plura, quàm sexcenta ejusmodi legalia, ac moralia invenies præcepta. Ad quid, obsecro, tantum ac tam grave jugum, de quo S. Petrus: *Quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus?* Adverte Anima Christiana; populus ille Israëliticus, dum ejusmodi à Deo recepit mandata, sacrificia ac ceremonias legales observandas, erat tunc temporum intervallô in deserto, atque in via ad terram desiderabilem lacte, & melle manantem, quæ terra insignis nobis erat typus cœlestis illius patriæ ac terræ promissæ, quam Christus suo labore & Sanguine nobis comparavit, & ad quam ardentissimo nos oportet aspirare desiderio. Voluit itaque clementissimus Deus per hoc demonstrare, ut populus ille non tempus pretiosum otio ac lusu in deserto per quadraginta illos annos consumeret, sed semper pro viribus Deo vacaret, atque tempus salutis suæ benè & fructuosè impenderet ita doctissimus Abulensis: *Ut per occupationes variorum sacrificiorum, & ceremonialium observationum otiositas tolleretur, quæ multis malis incrementum tribuit & fomentum.* Audis hoc homo Christiane? laborandum nunc est pro cœlo, & tempus salutis bene locandum: *Sic currite*, inquit Apostolus, *ut comprehendatis*, sistere enim hîc in stadio virtutis, & non currere, est deficere & regredi: *Delicatus es miles*, subintrat hîc Orator Aureus, *si putas, te posse sine pugna vincere, sine certamine triumphare. Exsere vires; fortiter dimica, atrociter in prælio isto concerta: Considera pactum, conditionem attende, militiam nosce*: *Act. 15. 10.* *Abulens. in Levit.* *1. Cor. 9. 24.* *S. Chrysost. serm. de Martyr. to. 3.*

nosce: pactum, quod spopondisti; conditionem, quâ accessisti; militiam, cui nomen dedisti.

3. De eodem populo Hebræo recensent Sacræ Paginæ, quòd in absentia,
Exod. 32. Moysis opere fusorio vitulum aureum sibi conflârint, eumque in ara loca-
4. tum, ut Deum in deserto latriæ cultu adorârint: *Dixerúntque: Hi sunt Dii tui Israël, qui te eduxerunt de terra Ægypti &c.* O insaniam stupendam; ô cæcitatem inauditam! Et quomodo, obsecro, populus ille electus, & tantum à Deo honoratus, ac amatus in tam abominandam potuit prolabi ingratitudinem, ut Deum verum, Creatorem omnium, ac Benefactorem maximum, à se abjiceret? Deum illum, qui hactenus tot eum cumulavit beneficiis? Qui ab Ægyptiaca servitute eum tam misericorditer liberavit? Qui per mare rubrum illum sicco pede traduxit? Qui manna cœlesti eum pavit &c.
Psal. 103. O stulti! nunc *mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli, comedentis fœnum;*
20. *obliti sunt Deum, qui salvavit eos, qui fecit magnalia in Ægypto, mirabilia in terra*
Exod. 32. *Cham; terribilia in mari rubro &c.* & quid sequitur? *Pro nihilo habuerunt terram*
6. *desiderabilem.* O dementiam nunquam hactenus visam, nunquam auditam!

Causam hujus abominandæ à Deo defectionis subjungit Scriptura: *Sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere.* En quamprimum in deserto populus tempus malè incepit insumere, mox & cœpit deficere, ac pro vitulo & cum vitulo vitulari. Vide hîc carnalium mortalium cæcitatem ac miseriam, ludunt, deludunt, illudunt, saltant & tripudiant, securíque deliciantur, & gloriantur in peccatis pessimis, interim imminet eis vindicta Dei,
Deut. 32. & in puncto descendunt ad infernum: *Incrassatus est dilectus*, ait Moyses, *&*
15. *recalcitravit; dereliquit Deum factorem suum, & recessit à Deo salutari suo.* Collige ex his pro te sensum moralem, Anima Christiana, quantum malum sit, & jactura incomparabilis, tempus salutis, quod tibi nunc Divina indulget
Joan. 12. miseratio, malè & inutiliter perdere: *Ambulate*, inquit Veritas, *dum lucem*
35. *habetis, ut non vos tenebræ comprehendant.* O quàm multi aliquando cum Annibale mussitabunt: *Cum potui, nolui; cùm volo, non possum;* poterat enim hic strenuissimus Belli-Dux facile aliquando Romam orbis dominam sub jugum suum mittere, sed occasionem ignavè negligens, dum exinde voluit, occupandæ urbis occasionem ampliùs non invenit. Sic in extremis vitæ tuæ momentis & tibi continget, anima peccatrix, si non maturè in rem, & salutem tuam vigilaveris: *Cùm potui, nolui, cùm volo, non possum.*

4. Sed pergamus ulterius. Venerant aliquando ad Salomonis Regis sapientissimi judicium duæ mulieres de filio vivo, cujus esset, disputantes, & acerrimè inter se dimicantes (una enim illarum dormiens in eodem lecto cum altera puerpera volvendo se super infantem mole corporis sui proprium suf-
3. *Reg.* 3. focaverat filium) quid ad hanc litem & contentionem sapientissimus? *Afferte*
24. inquit, *mihi gladium; cúmque attulissent gladium coram Rege: Dividite*, inquit, *infantem vivum in duas partes, & date dimidiam partem alteri.* Abrumpo filum, non enim hîc litteram, sed alium inquiro sensum.

S. Gre

S. Gregorius Nazianzenus, & alii per veram illam ac fidelem matrem, cujus omnia viscera, cùm nunc filius esset dividendus, commota sunt, misericordiam Divinam, per falsam verò matrem Sathanæ astutiam, & per infantem vivum dissecandum tempus nobilissimum, ac pretiosissimum subaudiunt, quod unicè pro salute animæ nostræ oportet nos impendere, & nullatenus dividere. Vult ergo vera ac fidelis mater: *Non dividatur*, sed Deo T. O. M. & saluti animæ totum impendatur; econtra falsa mater inclamat: *Nec mihi, nec tibi, sed dividatur.* Vide hîc & considera diaboli fallacias, si enim hic totum à nobis non potest obtinere; curat, ut saltem dividatur tempus, ita dictus S. Gregorius Naz. *Dividatur, da mihi, quod nunc fluit temporis, futurum Deo; mihi ætatis florem, Deo senectutem &c.* O verè deplorandus hominum status, qui ita tempus dividunt, ut Deo quidem inservire velint, sed tamen ut Diabolum non offendant, qui cum peccatoribus paciscitur, ut hodiernus dies sibi, crastinus Deo tribuatur. *Et sic*, subintrat hìc S. Antiochus, *dum lente scimus, & cunctamur, plenum paramus Diabolo gaudium.* O Christiani! totum tempus à vobis requirit Deus, dum etiam de omni momento, à vobis otiosè, aut inutiliter impenso exactissimam requiret rationem: *Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii.* Juvat hîc audire & S. Laurentium Justinianum: *O Domine Deus*, inquit, *vita mea quot tempora effluxerunt, in quibus sine fructu vixi! coram te quomodo subsistam? quomodo ad te levare potero faciem meam in illo magno, & terribili examine, quando enumerare jusseris omnes dies meos, quærens fructum in eis &c.* O bone JEsu, & quid ego faciam?

S. Greg. Naz. Orat. 4 de S. Jo. Bapt.

S. Antioch. hom. 7. de pœnit.

Matth. 12. 36.

S. Laur. Just. de incend. div. am. c. 6.

5. Prudens illa Thecuitis, ut suâ blandiloquentiâ iratum Davidis animum, quo Absolonem filium ob perpetratam Amnonis cædem aversabatur, amicè placaret, inter alias rationes etiam hanc objecit: *Omnes morimur, & quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non revertuntur.* Ita est, vita hominum fluxa & evanida est, & aquæ fluenti, ac dilabenti non absimilis, omnes enim dilabimur & diffluimus in mortem, & quidem præcipiti cursu, velut flumen in mare mortis, & sepulchri properamus; statque sua cuique dies, breve ac irreparabile tempus omnibus est vitæ, proinde rectè Ovidius:

2. Reg. 14. 14.

Ipsa quoque assiduo labuntur tempora motu,
Non secus ac flumen; neque enim consistere flumen
Nec levis hora potest: sed & unda impellitur undâ.
Urgetur eadem veniens, urgétque priorem.
Tempora sic fugiunt pariter, paritérque sequuntur.

Ovid. 15. Met.

Cur ergo, Anime mi, non meliùs in salutem tuam vigilas, dum quotidie, imò momentis singulis magìs, magìsque ad mare mortuum decurris? Nunquid

quid conſiderâſti aliquando amantiſſimum Redemptorem tuum in amaras ſolutum lachrymas, dum urbem Solymæam in Monte Olivario de longè a-
Luc. 19. 41. ſpexit: *Videns civitatem flevit ſuper illam*? Et quare, mitiſſime JEſu, tam largas profudiſti lachrymas, dum Hieroſolymam contemplatus es? Cauſam ipſe ſubjungit: *Eò quòd non cognoveris tempus viſitationis tuæ*: Erant nimirum ingrati illi Hebræi jam per triennium, & quid ampliùs à Chriſto in via ſalutis exculti, cernebant, ac ſtupebant, quæ patraverat ibidem miracula, ſed quia noluerunt tempus viſitationis, & ſalutis ſuæ cognoſcere, ideo juſtè cum ficulnea infru-ctuoſa à Deo deſerti, ab hoſte capti, vaſtati, occiſi & everſi ſunt. En typum tepide Chriſtiane! tui finis & exitûs, ſi tempus, quod ad ſalutem tuam tibi beni-
Jer. 8. 7. gnitas Dei indulget, pariter cum Judæis ſine fructu perdis: *Milvus,* ait Jeremi-as, *in cælo cognovit tempus ſuum; turtur & hirundo, & ciconia cuſtodiunt tempus adventûs ſui populus autem meus non cognovit judicium Domini.* Et nunquid & tu,
Pſ. 94. 8. ô mi Lector! unus ex illis eris? Abſit à te, abſit: *Hodie ſi vocem Domini audieris, noli obdurare cor tuum. Hodie*, inquam, quia fortaſſe craſtinum diem non ampliùs videbis. *Hodie*; dum adhuc tempus meriti, & miſericordiæ eſt, forſitan cras expirabit. *Hodie*, dum pulſat ad oſtium cordis tui ſanctiſſimis ſuis inſpirationibus divina miſeratio, fortè cras haud ampliùs redibit. *Hodie*, dum ſanus es, fortâſſe cras tibi infirmo, juxta mentem S. Auguſtini, & infirma, hoc eſt, nulla erit pœnitentia. *Hodie*, quia cras tempus fortè non erit ampli-ùs, ſed æternitas. O longa, longiſſima æternitas! & quàm pauci ſunt mortalium, qui ſeriò te conſiderant; ſic tranſeunt dies ſalutis, & quis eſt, qui recogitat corde?

6. Hanc veritatem ô quàm innumeri ſunt experti; & etiamnum proh dolor! quotidie perpetuo animæ cum damno experiuntur incauti mortales,
Rom. 2. 5. qui tempus ſalutis ſuæ de die in diem differentes, tandem *ſecundum duritiam & impœnitens cor theſaurizaut ſibi iram in die iræ, & revelationis juſti judicii Dei.* Pharaonem Ægyptiorum Regem conſule, hominem induratum, & nec verbis, nec prodigijs flexum, qui, cùm nunc cum univerſo exercitu ſuo in medijs maris involveretur fluctibus, ſerio nimis jacturam temporis & Deum, tan-
Ex. 14. 25. quam juſtiſſimum ſcelerum ultorem agnovit: *Fugiamus Iſraëlem, Dominus enim pugnat pro eis contra nos.* Ecce nunc tandem Deum Dominum vocavit,
Exod. 5. 2. quem toties priùs per Moyſem monentem contempſerat: *Quis eſt Dominus, ut audiam vocem ejus, & dimittam Iſrael? neſcio Dominum, & Iſrael non dimittam.*

Talis fuit & Balthaſar Rex Perſarum, qui cùm tempus, edendo, potando, ſaltando, jocando & luxuriando conſumit, interim in pariete contra can-delabrum divinam manum conſpicatur ſupremam ſibi mortis, & interitûs
Dan. 2. 25. ſcribentem ſententiam: *Mane, Thecel, Phares*, ubi per *Tò Mane* ipſi mors per *Thecel* judicium, & per *Phares* infernus erat præſignatus, in quem eadem ad-

adhuc nocte præcipitatus est. O profundam foveam! cave ô peccator & procrastinator, ne & tu pariter in illam incidas.

Et quid dico de Jezabel Regina? speculatur ista se ipsam in speculo insigni illusionis Magistro, ornat se stibio & purpurissâ, nunc capillos aureos disponit in circinum, nunc depingit genas minio, nunc oculos inungit stibio, nunc aptat monilia & armillas, inaures & gemmas, annulos & mitras, nunc currit ad fenestram, ut videat, & videatur à prætereuntibus; interim advenit Jehu Regni Israëlitici æmulus cum armata manu, ex cujus jussu maledicta illa per eandem fenestram in subjectam præcipitatur plateam equorum ungulis conculcanda, & à canibus devoranda: *Et præcipitaverunt eam, aspersusque est sanguine paries, & equorum ungula conculcaverunt eam.* En! finem comptulorum & mundanorum, qui pretiosissimum salutis tempus ejusmodi stolidis consumunt vanitatibus; ubi nunc est illa Jezabel? Itáne fortuna suas mutat vices? Priùs hæc erat in summæ gloriæ fastigio, nunc in infimo sordet sterquilinio. Priùs Urbis decus, & pulchritudo, nunc squallor & fætor. Priùs Regni Domina, nunc canum esca. Priùs à Regni Proceribus adorata, nunc equorum ungulis conculcata. Priùs terror Eliæ & Prophetarum, nunc ludibrium universæ terræ: Ah! *siccine separat amara mors?* Nunc de illa verificatur illud Apocalipseos: *Quantùm glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date ei tormentum.* Et visne tu sequi, anima peccatrix, quæ sine fræno mundi diligis vanitates? Ah misera, revertere ad te ipsam: *Ut quid diligis vanitatem, & quæris mendacium?* Ecce nunc tempus acceptabile: Ecce nunc dies salutis: *Ostium pænitentiæ,* inquit S. Ephrem, *apertum est, festina peccator, antequam occludatur,* ne tibi aliquando contingat, quemadmodum illis fatuis Virginibus: *Clausa est janua.* Ubi subintrat S. Leo: *Non enim dormientibus provenit Regnum Cœlorum, sed in mandatis Dei vigilantibus.*

4. Reg. 9. 33. — *1. Reg. 15. 32.* — *Apoc. 18. 7* — *Ps. 4. 3.* — *S. Ephrem. hom. de pœn.* — *Matth. 25. 10.* — *S. Leo ser. 2. Epiph.*

7. Mirabilem quondam visionem Jeremias Propheta habuit, dum ad munus Prophetiæ à Deo destinatus est. Vidit is virgam in cœlo vigilantem, hoc est, minantem, & ad percutiendum paratam: *Virgam vigilantem ego video.* Paulò post vidit & ollam succensam, ac ferventem, ex qua ebullit furor, & flatus indignationis Domini: *Ollam succensam ego video.* Ad quid, obsecro, ista virga vigilans & minitans? Et quid sibi voluit olla illa igne succensa?

Jer. 1. 11.

Adverte Anime mi: Virga ista vigilans celerem DEI significat ultionem, DEUS enim non illuditur, sed ad peccata tua diligentissimè excubat, ac vigilat, ut ea tandem severè plectat, & puniat, si tempus salutis tuæ ab eo tibi præfixum nunc in via negligas, scriptum est enim: *Tempore accepto exaudivi te, & in die salutis adjuvi te.* Per ollam succensam mox post virgam Jeremiæ apparentem rectè insinuatur ignis gehennalis, & inextinguibilis, in quem peccatores tempus salutis suæ inutiliter terentes, ac negligentes infal-

2. Cor. 6. 2.

libiliter mittentur, æternas ibidem pœnas daturi; ita S. Ambrosius, Ruper-
Corn. hic in tus Abb. & Origenes, quos citat, & sequitur Cornelius: *Prius*, inquit, *De-*
Jer. Deut. *us hic pœnitentibus exhibet virgam correctionis, quam si nolint, impœnitentibus reser-*
32. 22. *vat ollam gehennæ*, quam veritatem & ipse Deus per Moysen confirmavit:
Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferni novissima.

Ite nunc, qui tempus ad inserviendum Deo destinatum, & ad beatam acquirendam æternitatem concessum in jocis & lusibus, in comœdiis & scurrilitatibus, in otiis, & voluptatibus, in stultiloquiis & corporis recreationibus, in tripudiis, & inordinatis desideriis, in odiis & litibus, in cubilibus & impudicitiis, in crapulis & ebrietatibus prodigè consumitis; ite, ite, & quid
Luc. 7. 22. aliquando respondebitis ad illud districtissimi Judicis vestri: *Venient dies,*
Gal. 6. 8. *quando desiderabitis videre unum diem Filii hominis, & non videbitis?* Et nunquid *quæ seminaverit homo, hæc & metet?* si ergo nunc in vita mera seminastis zizania, quomodo in vitæ termino metetis triticum, quod solum in horreum
Matth. 13. magni illius Patrisfamilias congregatur? *in tempore messis dicam messoribus: Col-*
30. *ligite primùm zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.*

8. Ad confirmandam hanc veritatem venit hîc mihi in mentem laboriosissimus Jacob, qui, ubi apud Labanum socerum quatuordecim annos servitutis, quibus se pro formosa Rachele & Lia obligavit, explevit, maturiore intellectu & judicio crescente, & experientia magis edoctus ita secum ratiocinari cœpit: Et quid est, si per omnem vitæ cursum Labano inserviero, & interim meæ obliviscar familiæ? uxores habeo, proles mihi sunt numerosæ, quas
Gen. 30. ut pater oportet sustentare: *Justum est igitur, ut aliquando provideam etiam domui*
30. *meæ*; in quem finem rogo te, ô Labane, ut cum pace me dimittas reverti in patriam meam, & meæ saluti & rei domesticæ, ac familiæ provideam: *Justum est igitur, ut provideam etiam domui meæ.*

Intellexisti hoc, Lector prudens? ita & tu tecum rationare: *Justum est igitur, ut provideam domui meæ*, imò & animæ meæ, hactenus inservii mundo, & quid mercedis recepi? non aliam, quàm Jacob, hoc est, lippientem Liam; & quid imposterùm remunerationis ab ingrato mundo sperare potero? nil nisi miseriam, contemptum, infirmitates, mortem, interitum, & tandem ignē æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus. Vade igitur, & vale, ô
Isa. 55. 6. munde immunde: *Tempus est, ut saluti animæ provideam*, quia temporis ja-
Matth. 3. ctura irreparabilis est; quæram igitur Dominum meum, dum adhuc inveniri
10. potest; invocabo eum, dum propè est; & quia securis jam ad radicem arboris posita est, ut ab hoc mundo exscindar, tempus vitæ modicum, quod divina indulget miseratio, pro honore Dei mei, Summi Boni, infiniti Boni, & pro animarum promovenda æterna salute pro viribus impendam, quia *Re-*

gnum

gnum Dei, attestante Mellifluo, *non dabitur otiosis*, *sed in servitute Dei studiosis*; *Regnum Dei non dabitur vagantibus*, *sed pro Deo dignè laborantibus*; *Qui in bonis operibus sunt pigri & tepidi*, *non habebunt locum in Regno Dei*. Audis hoc, anime mi? Et quid facis, & hoc in puncto te resolvis? quid? *S. Bern. serm. 51. de modo bene vivendo.*

CONSIDERATIO IV.

De non differenda seria ad DEUM Conversione.

Pro Dominica 4. Adventûs.

Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. Luc. 3. 4.

I.

SOlent orbis Monarchæ, cùm in magnificam aliquam urbem ingressum parant, priùs præcursorem præmittere, qui Magistratui, & civibus non tam Regis adventum annuntiet, quàm & necessaria, ac tanto Principe digna disponat, ne exinde in loco illo inveniat, quod Regiæ Majestatis oculos possit offendere. Anima Christiana! Septimana hac ad te *veniet desideratus cunctis gentibus*, imò ipse Rex Regum, & Dominus universorum, in quem finem hodierna luce ablegavit Præcursorem suum S. Joannem Baptistam Zachariæ filium, *ut pararet viam Domini*, *& rectas faceret semitas ejus*. Sed quam viam? Audi Evangelium: *Venit in omnem Regionem Jordanis prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum*. Et hæc erat via, quam Præcursor ille Domini omnibus aperuit hominibus: *Venit Joannes Baptista*, *prædicans in deserto Judææ*: *Pœnitentiam agite*, *appropinquabit enim Regnum cœlorum*. Homo Christiane! penes te nunc stat salus tua, vita & mors, paradisus, aut infernus; Age, si non cum Sodoma & Gomorra, *quæ facta sunt in exemplum ignis æterni pœnam sustinentes*, æternùm vis ardere, omninò necesse est, ut maturè ac seriò ad Deum te convertas, dignósque pœnitentiæ fructus facias. Audi verbum Domini: *Nisi pœnitentiam egeritis*, *omnes similiter peribitis*. O sententiam cunctis mortalibus non tam formidandam, quàm & stylo ferreo intimis pectoris medullis inscribendam, ad cujus auditum tinniant ambæ aures nostræ; neminem hic excipit, neminem excusat veritas: *Aut pœnitendum*, *aut ardendum*. Plura de hac veritate in præ-

Agg. 2. 8. *Luc. 3. 4.* *Luc. 3. 3.* *Matth. 3. 12.* *Jud. v. 5.* *Luc. 13. 3.* *S. Th. Vil.*

serm. 1. *de judicio.* præsenti dilucidabimus; si salutem vestram amatis, attendite; aderit Deus ut benè & congruenter loquar.

2. Miror, quoties perpendo, quòd justissimus omnium arbiter Deus cùm orbem peccatis immersum per universalem cataclysmum delere statuit *Gen.* 7. 12. *Cajet. hic.* eum non uno momento, aut in ictu oculi, sed sensim subverterit: *Facta est pluvia super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.* Ad quid tanta & tam longa mora? ℟. Cajetanus & alii, quòd benignissimus Deus per istam moram, & inducias miseris mortalibus spatium adhuc dare voluerit faciendæ pœnitentiæ, verùm quia indurati isti semper adhuc aliquam sperabant cœli serenitatem: *Cras, cras* cœlum serenum erit: *Cras, cras* cessabunt pluviæ: *Cras, cras* Sol mundi oculus mitiorem induet faciem? *Cras, cras* inundantes in Oceanum decurrent aquæ: *Cras, cras* iratum Numen rursus terræ fiet placabile &c. Sic miseri isti, inani spe se ipsos fallentes, tandem agglomeratis & intumescentibus undarum fluctibus, imò & ipsis cœli cataractis apertis, miserandum in modum periêrunt, & extincti sunt: *Consumpta est omnis caro.* Ite nunc peccatores inveterati, quorum Deus conversionem non 40. diebus, sed 40. & ampliùs fortâsse annis jam expectavit; ite stolidi procrastinatores; ite recidivi; ite comptuli & mollicelli, & cum corvis vestrum *cras cras* ulteriùs crocitate: *Cras, cras* me ad Deum convertam, *cras, cras* seriam & efficacem agam pœnitentiam; *cras, cras* me ab hoc, aut illo expediam sæculari negotio, ut ab eo liberiùs Deo meo possim inservire &c. Credat hoc Judæus Apella, ego non credo, quia *per multum cras, cras, tandem dilabitur ætas.* Ite tandem peccatores omnes, & pudita istorum hominum cadavera post tam luctuosam catastrophem in unam massam, & cumulum colligite, quibus hanc epigraphen ab Ore Veritatis mutuatam magnis affigo ca- *Luc.* 13. 3. racteribus: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.

3. A diluvio ad Pharaonem Ægyptiorum Regem transeamus, qui, cùm varijs, horrendísque plagis à Deo justissimo malorum vindice ob cordis duritiam castigaretur, & nunc tota regio à ranis innumeris, & magnitudine deformibus, & fœtore deterrimis devastaretur, eoúsque compulsus est, ut Moysen & Aaronem impensè deprecaretur, quatenus ab hac universali plaga *Exod.* 8. 8. Regnum per preces suas liberarent: *Orate Dominum, ut auferat ranas à me, & populo meo, & dimittam populum, ut sacrificet Domino*: ad quem Moyses: *Constitue*, inquit, *mihi, quando deprecer pro te?* Qui reposuit: *Cras*, O insaniam, quare non *hodie*? Cruciabant ranæ istæ, juxta Cornelium & alios, omnes hominis sensus: *Visum* sua deformitate: *Auditum* molestissima coaxatione; *Gustum*, quia omnem Ægyptiorum cibum & potum conspurcabant: *Odoratum* intolerabili fœtore, & *Tactum*, quia non in mensas duntaxat & sedilia, lecticas & culinas, sed & in ora comedentium prosiliebant; his tamen non obstan-

obstantibus voluit Rex induratus, ut Moyses non statim *hodie*, sed *cras* ad Deum oraret: *Qui respondit*, *cras*: O insaniam!

En faciem cosmophilorum & procrastinatorum. Dicite Reverendi admodùm Domini (illos interpello Clericos, qui nec calidi, nec frigidi, sed tepidi ac languidi sunt) quando languorem vestrum & teporem spiritualem excutietis, & Deo vestro, cujus Ministri estis, ex tota cordis vestri latitudine inservietis? *Cras*, *cras.* Et vos Domini Nobiles, illustrior pars gregis, quando placebit fastum & ambitionem temperare, observare in omnibus exactam justitiam, pauperum habere curam, hanc vel illam occasionem declinare, & exemplo bono vestris prælucere subditis? *Cras*, *cras.* Et quando vos Domini Judices, Doctores, Præfecti, Quæstores, Cancellarij, Consiliarij, Senatores, Syndici, Advocati, Referendarij, Secretarij, Procuratores, Scribæ & Cancellistæ leges justitiæ exactè observabitis, & munera super innocentem non accipietis? *Cras*, *cras.* Quando vos Domini Mercatores & negotiatores, emptores & venditores cessabitis ab usuris & lucris illicitis? *Cras*, *cras.* Quando vos generosi Domini Milites & Officiales à perjurijs & blasphemijs, vos opifices à dolis & mendaciis, rustici à crapula & ebrietate, parentes à mala & scandalosa prolium educatione, juvenes à libidine, & peccatores omnes ab inveterata ac pessima peccandi desistetis consuetudine? Ah quando aliquando cessabitis *Cras, cras?* & quare non *hodie*? quare non hoc momento; ex quo (quis scit) fortè æterna pendet salus vestra? O miseri! nolite ampliùs obdurare corda vestra, cras minùs ad pœnitentiam & seriam ad Deum conversionem expediti eritis: *Si non es hodie*, *cras minus aptus eris.* Juvat hîc audire Magnum Aurelium Augustinum: *Quando corripis?* inquit, *quando mutaris?* *S. August.*
cras, *inquis*: *Ecce quoties dicis cras*, *cras*, *factus es corvus.* *Ecce dico tibi*, *cùm facis* *serm. 164.*
vocem corvinam, *occurrit tibi ruina*, *nam ille corvus*, *cujus vocem imitaris*, *exiit de Ar-* *de Temp.*
ca, *& non rediit.* Visne esse & tu talis corvus, qui non redit ad Dominum?

4. Ad Absolon venio, & quid video? ô Superi! spectaculum horrendum, crudele, lugendum, & quid accidit? Audi Scripturam: *Adhæsit ca-* *2. Reg. 18.*
put ejus quercui, *& illo suspenso inter cœlum & terram*, *mulus*, *cui insederat*, *per-* *9.*
transivit: O Serenissime, sed eheu nimium infelix Princeps, quid agis? quomodo tui ita oblivisci poteras, ut non te ipsum à tam luctuoso & infami liberares interitu? & nunquid à ramo quercus, cui inhæseras, mulo interim sub pedibus tuis transeunte, te poteras expedire manibus, an non crines tuos dissolvere, & nunquid gladio, quo eras ad latus stipatus, tuam poteras præscindere cæsariem, ac tali modo te ipsum in optatam asserere libertatem? Neutrum fecit, neutrum potuit. Interim agitatis equis, cursúque celerrimo adventat Joab Archistrategus, qui sine mora pectus Absolonis tribus confodit lanceis (alij legunt tribus jaculis, seu

ſeu ſpiculis) & animam Principis tam formoſi, tam bellicoſi in Tartarum mittit: *Tulit ergo tres lanceas in manu ſua, & infixit eas in corde Abſolon.* O Bonum Numen, quàm admirabilia ſunt judicia tua! Et nunquid tunc Princeps ille in tantis conſtitutus periculis doluit de peccatis ſuis? Nunquid ante obitum ad Deum ſe convertit, quia tempus pœnitendi adhuc habuit? Quid dico de ſeria hujus Principis ad Deum converſione? ſubintrat hîc S. Auguſtinus, nec animam, nec conſilium, nec rationem de Deo & æterna ſua cogitandi ſalute habuit, poterat quidem in arbore pendens ab initio ſe ipſum aut manibus, aut gladio capillos ramis quercûs implicitos diſſecando juvare, ſed juſto Dei judicio præ confuſione inſtantis judicij, mortis ſecundæ & æternæ damnationis, quam meruerat, nec hoc, nec alterum exequi potuit, ſed vulneribus oppreſſus infeliciſſimam animam in Orcum expuit. Et pergit S. Auguſtinus: *Juſtum eſt hoc Dei judicium, ut peccator, qui in vita oblitus eſt Dei, in morte obliviſcatur & ſui.* O peccator inveterate & refractarie! Visne & tu ſequi Abſolonem in infernum? Et placet adhuc ſeriam ad Deum differre converſionem? Nunquid qui in extremis tantùm divinam implorant miſericordiam, Deum magis irritant, quàm placant?

S. Auguſt. ſerm. 58. de Temp.

5. Vis hujus veritatis probam? Abner conſule Belli-ducem, qui propter Isboſeth Saulis filium, à ſe ad regale Solium ſublevatum, & per caſtra circumductum, graviſſimum quondam conflictum cum Joab, partes Davidis tenente, habuit. Demum veſpere cùm vidiſſet Abner, rem & ſalutem ſuam in anguſto eſſe, à Joab victore impenſiſſimè pacem flagitare cœpit: *Num usque ad internecionem tuus mucro deſæviet?* Quid ad hoc Joab? jam, inquit, pacem rogas, cùm tempus elapſum ſit, & vires in te deficiant, priùs debuiſſes inquirere pacem, nunc ſerò nimis ſalus tua & res agitur: *Vivit Dominus, ſi locutus fuiſſes manè, receſſiſſet populus perſequens fratrem ſuum &c.* En hîc genuinum procraſtinatorum typum, qui tunc demum ad frugem & dignos pœnitentiæ fructus redire diſcupiunt, cùm de eorum vita & ſalute actum eſt: *Erit tempus*, ait citatus S. Antiſtes Hipponenſis, *in quo peccator velit pœnitere, ſed non poterit, quia quando potuit, noluit, & propter malum velle, perdidit bonum poſſe.*

2. Reg. 2. 26.

S. Aug. l. c.

Et dicite, obſecro, cur olim Deus piſcem & cygnum à ſacrificio tanquam immunda animalia rejecerit? ℞. Cornelius: In piſcibus hoc peculiare fuit, quòd vix viventes ad templum adduci, ideóque nec immolari potuiſſent; Piſces inſuper muti ſunt, Leo rugit, bos mugit, canis latrat, ovis balat, lupus ululat, equus hinnit, porcus grunit, columba gemit &c. ſolus piſcis mutus eſt. En typum procraſtinatorum! *Facies hominis quaſi piſces maris*, qui dum in voluptatibus hujus ſæculi, velut piſces mari innatant, ad omnem inſpirationem divinam & ſeriam faciendam pœnitentiam muti ſunt, idcirco nec ad

Cornel. in Levit. 1. 2.

Hab. 1. 14.

crificium laudis Deo T.O.M. in animo verè contrito & humiliato, præsertim in ultima infirmitate & agone, persolvendum apti sunt. Apagite hos malos & fœtentes pisces: *Malos autem foras miserunt.* Par ratio de cygno est, qui licèt sit plumis candidissimis interiùs tamen nigerrimam tegit pellem, & solùm in mortis articulo constitutus vocem levare, & cantum ciere assolet: *Cygnus Cantor funeris ipse sui.* O Procrastinatores! qui tunc demum in morte cum cygno illud Davidicum *Miserere* cantare desiderabitis, sed timeo, ah malè timeo, ne hæc pœnitentia sera vobis non sit vera ac sincera; Conclusio enim sequitur naturam præmissarum, & ordinariâ viâ mors echo vitæ esse solet, ita attestante Poëta Christiano: *Matth. 13. 48.*

Mors similis vitæ, respondent ultima primis,
Vitáque qualis erat, mors quoque talis erit.

6. Perpendamus ad roborandam magis hanc veritatem aliquemi conceptum Evangelicum. Arborem fici, inquit Veritas Christus, habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens fructum in ea, & non invenit; dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt, ex quo venio, quærens fructum in ficulnea hac, & non insunt: *Succidite ergo illam, ut quid etiam terram occupat*? O bone JESU! quid peccavit hæc ficulnea? Respondetur, quia fructum per triennium non tulit. Et quid hæc ficulnea aliud denotat quàm te, ô peccator obstinate & tardator refractariè, qui non duntaxat per triennium, sed fortè per omnem vitæ cursum nullum veræ pœnitentiæ fructum tulisti? quoties te amantissimus JESUS vocavit ad pœnitentiam, & *tu despexisti omne consilium ejus*? Quoties per sanctas & crebras inspirationes conscientiam tuam oblatrantem monuit, ut non contra stimulum calcitrares; *& tu renuisti?* Quamdiu expectavit, ut hæc vinea (anima tua) faceret uvas, *& tu fecisti labruscas?* Quid igitur in fine faciet districtissimus Judex vineæ suæ? Quid faciet ficulneæ tam infructuosæ? Audi non me, sed ipsam Veritatem per os Oseæ Prophetæ ad te loquentem: *Perditio tua Israël, tantummodò in me auxilium.* Juvare ego te volui, sed noluisti. Porrexi, & extendi in cruce manus meas, sed tu noluisti aspicere. Despexisti omne consilium meum, & increpationes meas neglexisti, ego quoque in interitu tuo ridebo, quapropter *succidite arborem, ut quid etiam terram occupat*? O peccatores omnes, qui de die in diem vestram differtis emendationem: *intelligite hæc, qui obliviscimini Deum, ne quando rapiat, & non sit, qui eripiat.* Audi in hanc rem & Hugonem Cardinalem: *Tunc* (in agone,) inquit, *angusta erunt via undique reprobis; Superiùs erit Judex iratus; subtus horrendum chaos, à dextris peccata accusantia; à sinistris infinita dæmonia ad supplicium trahentia; intus* *Luc. 13. 6.* *Prov. 1. 25.* *Isa. 5. 24.* *Ose. 13. 9.* *Psal. 79. 22.* *Hugo Cardinalis* *citatus à*

Cornelio *urens conscientia, foris mundus ardens. Miser peccator deprehensus quò effugies?*
in Pentat. *latere erit impossibile; apparere intolerabile. Si quaris, quis te accusabit: dico,*
f. 117. *quòd totus mundus, quia offenso Creatore omnis creatura odio habeat offendentem, putà peccatorem &c.* O bone JESU! quis sanæ mentis hanc considerans veritatem non totus cohorrescat? quis se non emendet? quis suam adhuc differat conversionem? & si tu differs, qui hæc legis, credo, quòd actum sit de te.

7. Observâstine aliquando, prudens Lector, quare Virgines illæ fa-
Math. 25. tuæ à cœlestibus nuptiis fuerint repudiatæ: *Amen dico vobis, nescio vos?*
12. O dura sententia! ò tremendum fulmen! & nunquid, mi Domine, Virgines illæ fatuæ pari castimoniæ dono, ac cæteræ sapientes præditæ erant?
Apoc. 14. omnino. Et nunquid *Virgines sequuntur Agnum in cœlo, quocunque ierit?* &
4. hoc sine dubio; quare ergo, reliquis in cœlum introeuntibus istæ ad tartarum ablegantur? Observat Scriptura, quia nimis tardè de oleo, hoc est, de charitate sibi providebant: *Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ*
S. Hieron. *extinguuntur*; supra quod S. Hieronymus: *Excesserat*, ait, *emendi tempus, nec*
in hunc *adveniente die judicii locus erit pœnitentiæ*, proinde & Scriptura addit: *Novis-*
loc. *simè verò veniunt & reliquæ Virgines*; Advertè *Tò Novissimè*, ubi non ampliùs erat tempus merendi, aut pœnitendi. Heu quàm multi hîc se decipiunt, qui salutis suæ negotium (omnium negotiorum maximum) de die in diem, de mense in mensem, imò & de anno in annos differunt, ah mi-
Act. 1. 7. seri! an ignoratis, quòd *Pater posuit tempora in sua*, & non in vestra *pote-*
Rom. 9. *state*? Non enim est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei: *Exhor-*
16. *tamur*, ait Apostolus, *ne in vanum gratiam Dei recipiatis, ait enim, tempore ac-*
2. Cor. 6. *cepto exaudivi te.* Et Isaias Prophetarum Princeps: *In tempore placido au-*
1. *divi.*
Isaia 49. De herinacii fœmina recensent illi, qui naturæ arcana scrutantur,
8. quòd difficultatem non modicam in partu prolium suarum patiatur, proinde pro possibili hunc partum suum differre solet, formidans semper spinas & aculeos, quibus à fœtu suo transfigitur. Verùm enim verò quantum detrimenti, sic meticulosè differendo partum, sibi inferat, abundè eventus demonstrat, dum plerumque illa fœmina, cùm tandem fœtum in lucem enititur, propter aculeos prolis, jam satis maturos & intra uterum maternum obduratos, miserè perire solet, unde lema: *Dum pario, pereo.*

En perelegans hieroglyphicum hominis peccatoris vitæ suæ emendationem procrastinantis; solet quidem ejusmodi dilator multa ac bona fovere proposita totum se Deo dicandi & dignos pœnitentiæ fructus facien-
Luc. 15. di, ingeminans cum illo prodigo: *Surgam, & ibo ad Patrem meum &c.* Ve-
16. rùm

rum quò diutiùs hanc suam differt intentionem, eò minus ad felicem partum perveniet, unde Isaias Propheta: *Venerunt filii usque ad partum, & virtus non est pariendi*, quia tunc misericordiæ divinæ indignus ille censetur, qui in vita sua sæpiùs à Deo admonitus gratiæ divinæ excitanti aut obicem posuit, aut surdas ei aures præbuit: *Ambulate, igitur, dum lucem habetis, ut non vos tenebræ comprehendant.* *Isa. 37. 3.* *Joan. 12. 35.*

8. Coronidem huic nostræ Considerationi imponat populus, Senatúsque Jonensis, quorum civitatem Rex Cyrus valido quondam exercitu obsederat, & ut sanguini humano parceret, in urbem caduceatorem submisit, qui Magistratui ac Civibus primò pacis olivam, aut si hanc detrectarent, gladium offerret. Elegerunt hi postremum, & aliquantisper generoso animo contra hostiles insultus & assultus sese defendebant. Tandem fortunâ mutante vices Cyrum jam jam in suburbio & militem victorem in mœnibus stantem advertunt; tum demum Cives ea, quæ pacis sunt, humiliter rogare cœperunt, quibus Rex Cyrus locò responsi tibicinem ad ripam lacûs, in quo pisces servabantur, constituit cum hoc edicto, ut quantocyùs ad sonitum tibiæ omnes in lacu pisces saltarent. Verùm cùm nullus eorum ad saltum se pararet, mox lacum incidi, & aquas per varios canales aliò dirigi mandavit. Et ecce dignum visu & risu spectaculum; dum pisces nunc sine aquis in arido versantur, omnes prosilire, omnes tripudiare, omnes saltare cœperunt, ad quos Cyrus per ironiam: Jam nimis serò res & salus vestra agitur; lusi & noluistis saltare, pacem meam & gratiam vobis obtuli, ô cives! sed eam protervè recusâstis, nunc perditio vestra ex vobis ipsis est; ito miles, & nec infanti, quem mater in utero gestat, parce. Dictum, factum, intra paucas horas urbs cum suis incolis funditùs ferro & igne deleta est, exemplúmque orbi dedit, ne serò nimis cum Jonibus & Phrygibus sapiamus. *Herodotus lib. 1.*

O corvini dilatores, ô irrisores Domini, quoties verbis præludit benignissimus DEUS per Verbi Divini præcones, Sacros Libros, Angelum Custodem, Confessarios, bonas inspirationes &c. & vos statis otiosi? *Cantavimus vobis tibiis & non saltâstis?* Et quid erit in morte ac supremis angustiis? Audite Verbum Domini: *Quæretis me, & non invenietis*: supra quod S. Gregorius Magnus: *Veniam non inveniet, qui aptum veniæ tempus perdidit.* Antiochum Regem pro fine consule, qui, cùm maximis viscerum doloribus torqueretur, & intolerabili fœtore vermes è toto corpore scaturirent, criminum suorum immanitatem agnoscens ad Deum humiliter confugit: *Justum est subditum esse Deo, &c.* Sed quid per hanc pœnitentiam meruit? Audi Scripturam: *Orabat autem hic scelestus Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* Enim verò orabitis & vos aliquando, ô peccatores inveterati, in mortis agone constituti, ad Deum, ut vobis ignoscat, & parcat, sed serò nimis: *Luc. 7. 32.* *Jo. 6. 36.* *S. Gregor. hom. 12. in Evang.* *2. Mach. 9. 12.*

Joan. 7. 36. *quia in peccatis vestris moriemini*; nunc, nunc cùm tempus salutis est in rem vestram vigilate, frustra in morte remedium quæsituri, ah! frustra.

CONSIDERATIO V.

Inter Misericordiam & Justitiam Dei ambulandum.

Pro Dominica infra Octavam Nativitatis.

Ecce, positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israël. Luc. 2. 34.

I.

S. August. in Joan. tr. 36. DE Aquila recenset Augustinus, quòd proles suas in facie solis ardentis probare & ungue suspendere soleat; si fixo & irretorto oculo tremulos ac fulgurantes Phœbi radios intuentur, ut genuinas ac legitimas agnoscit proles, si verò acie palpitaverint, tanquam filios adulterinos ab ungue demittit, & ad petram allidit, unde lemma: *Probat & reprobat.*

Deut. 32. 11. Aquila sæpiùs in S. Scriptura Christi typus est, Moysen consule: *Sicut aquila*, inquit, *provocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans, expandit alas suas, & assumpsit eum, atque portavit in humeris suis.* In quo loco Propheta pulcherrimè alludit ad Christum JESUM, & hunc Crucifixum, dum expansis in cruce alis, ac brachiis suis, quasi super nos volitans omnia delictorum pondera in se ac humeros suos suscepit expianda. Verùm enim verò hic observes, rogo, quòd hæc Aquila mystica ac divina in cruce unam prolem in facie solis probaverit, & dignam cœlo invenerit, alteram verò cæcutientem, ac palpitantem à se velut indignam in tartarum rejecerit: *ipsa Crux*, S. Aug. in Joan. tr. 31. sunt verba Magni Aurelii Augustini, *si attendas, tribunal fuit, in medio enim Judice constituto, unus, qui credidit, liberatus, alter qui insultavit, damnatus est.* Et probat & reprobat; Misericors est, sed & justus.

Luc. 2. 34. Et hoc est, quod hodie justus Simeon de Christo vaticinatus est: *Ecce, positus est hic in ruinam & in resurrectionem multorum in Israël* Adverte: *In ruinam & resurrectionem.* En justitiam & misericordiam ejus! *Non est*, ait S. Ambrosius, S. Ambr. in Lucam hic. *quòd vobis tantùm per filii Dei, tanquam Salvatoris benignitatem abblandiamini*, sed oportet, quoque illum ut districtissimum considerare Judicem; & causam

ſam ſubjungit: *Quia juſtorum iniquorumque merita diſcernet, & pro noſtrorum qualitate factorum Judex verus & juſtus aut ſupplicia decernet, aut præmia.* Audi & Dionyſium Carthuſianum: *Veruntamen*, inquit, *non uniformiter venit, ſeu poſitus eſt in ruinam & reſurrectionem, quia in ruinam reproborum eſt poſitus occaſionaliter & indirectè, in reſurrectionem verò electorum cauſaliter & directè.* Et hoc eſt, quod in præſenti demonſtrare conabimur. Spiritûs ſancti gratia illuminet ſenſus & corda noſtra. *Dionyſ. Carthuſ. hic.*

2. De Ezechiele Propheta narrant SS. Paginæ, quòd Cherubinum viderit duas præſeferentem facies, unam hominis, alteram leonis: *Facies hominis, & facies leonis.* Bone DEUS, quàm admirabilia ſunt? & quomodo facies hominis, & facies leonis in hoc Cherubino in eadem ſede poterant morari? *Ezech. 1. 10.*

Adverte: Cherubinus hic volans Chriſtum JESUM adumbravit poſitum in ruinam & reſurrectionem multorum, qui pari ratione duas facies induit, unam hominis, alteram leonis; hominis, inquam, induit faciem, dum prout loquitur S. Auguſtinus, *paſſus eſt ſe teneri ut homo; non enim teneretur niſi homo, aut videretur niſi homo, aut crucifigeretur, aut moreretur, niſi homo*, in qua benigniſſima facie ſuſcepit Zachæum in ſicomoro, Matthæum in telonio, Magdalenam in convivio, latronem in patibulo, Thomam in cænaculo, Saulum in campo, adulteram in templi atrio. Econtrario faciem leonis oſtendit, dum profanatores templi flagellavit, ejecit, eliminavit, & urbi Solymææ excidium prædixit &c. *S. Auguſt. in Pſalm. 63.*

Penes te nunc eſt, amice lector, qualem aliquando faciem poſt obitum tuum in Chriſto Judice velis videre. Fide illi, & non fide; fide, inquam, & confide fortiter in immenſa illius miſericordia, *quia miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus.* Verùm ne nimium fidas, & ſic te ipſum decipias, largiùs & impudentiùs in ipſius peccando miſericordiam, audi Pſalten: *Miſericors quidem eſt & Miſerator* Dominus, ſed *& Juſtus.* Proinde ſecuriſſimum eſt in medio & inter utrumque, hoc eſt, miſericordiam inter & juſtitiam ambulare, juxta exemplum & normam memorati Jeſſæi Vatis: *Miſericordiam & judicium cantabo tibi, Domine.* *Pſal. 144. 9.* *Pſal. 111. 4.* *Pſal. 100. 1.*

3. Verùm progrediamur ulteriùs. De ſapientiſſimo Regum recenſent Annales Regum, quòd miræ artis & elegantiæ thronum ſibi fieri curârit: *Fecit enim Rex Salomon thronum de ebore grandem, & veſtivit eum auro fulvo nimis*, quod Regium tribunal locô ſedis duabus manibus, intra ſe invicem implexis, adornavit: *Et duæ manus hinc atque inde tenentes ſedile.* Mirabilis thronus, ſed mirabilior in altis Dominus, qui etiam per hunc thronum & duas manus, hinc & inde Regis ſedile tenentes, ſingularem adumbrare voluit conceptum; & quid ſunt duæ iſtæ manus, quæ Salomonem judicium ferentem tenebant? *3. Reg. 10. 19.*

Matth. 12. 24. Per hunc Salomonem Christum JESUM subaudi: *Et ecce plus hic quàm Salomon*; per duas manus hinc & inde sedile tenentes, misericordiam ejus & justitiam agnosce: *Duæ verò manus*, inquit le Blanc, *hinc atque inde, duæ sunt tentores, hinc justitia, inde misericordia.* Hinc attende, quisquis es, Christiane Lector, vel Auditor! ecce Scriptura ubique misericordiæ Dei justitiam adjungit sociam; noli proinde de miserationibus ejus nimium tibi abblandiri, & vitæ liberiori relaxare frænum, ne tibi contingat, de quo te monet Ecclesiasticus: *Ne dicas, miseratio Domini magna est, multitudinis peccatorum miserebitur; misericordia enim & ira ab illo citò proximant, & in peccatores respicit ira ejus.*

Blanc in Psal. 49. v. 6.

Eccl. 5. 6.

4. Desideras plura ejusmodi argumenta & conceptus è S. Scriptura petitos? Dic, quare DEUS in veteri Lege superiorem & inferiorem lapidem molarem oppignorari prohibuerit: *Non accipies locô pignoris inferiorem & superiorem molam?*

Deut. 24. 6.

℟. Rabanus, quod per unam molam misericordia, per alteram verò justitia Dei designetur; Sicut enim mola superior & inferior ita sibi necessariò conjunguntur, ut una sine altera inutiliter habeatur; *Ita*, subinfert citatus Rabanus, *in pectore peccatoris incessanter debet spes & formido conjungi, quia frustra misericordiam sperat, si non etiam justitiam timeat; frustra justitiam metuit, si non etiam de misericordia confidit.*

Raban. l. 1. in Eccl. c. 19.

Dic ulteriùs, quare dilecta illa Sponsa, cùm aliquando sub salutifera crucifixi Amoris sui umbra placidè quieverat, pedes Christi, sanguinum Sponsi, ferreis clavis suffixos, columnis marmoreis assimilaverit: *Crura illius columnæ marmoreæ, quæ fundatæ sunt super bases aureas?*

Cant. 5. 15.

℟. Rupertus Abbas, quòd hæc duo Christi crura misericordiam & justitiam designent: *Crura illius*, inquit, *viæ sunt illius, scilicet misericordia & judicium, sive misericordia & veritas,* sicut ait Psalmista: *Universa via Domini misericordia & veritas.*

Rupert. Abb. hic apud Cornel.

Hinc pœnitens Magdalena non unum, sed ambos Christi pedes, & dextrum & sinistrum amplexata est, eósque amaris lacrymis, de intimo cordis sinu ob offensum Deum promanantibus, lavit, ac pretioso nardi pistici unguento inunxit, ubi *in pede misericordiæ* (sunt verba S. Bernardi) *reperit Magdalena salutem: Remittuntur tibi peccata, at post tantum beneficium acceptum judicium instat, ne ob ingratitudinem pes misericordiæ ipsius beneficii pondere suffocet peccatricem.*

Luc. 7. 38. Jo. 12. 3. S. Bern. serm. 6. in Cant.

5. Et hæc causa est, quòd optimus ille Samaritanus oleum & vinum in vulnera Jerichuntini illius viatoris, à latronibus lethaliter sauciati, infuderit: *infundens oleum & vinum*, ut per oleum & misericordia, & per vinum justitia Dei

Luc. 10. 34.

Dei adumbraretur. Ita Simon Cassianus. Collige ex hoc pro te sensum moralem, Anima Christiana, ecce pedem utrumque pientissimi JESU pœnitens Magdalena, tanquam columnas marmoreas fortiter tenuit, & lacrymis suis abluit, non soli misericordiæ Dei confidens, quin simul & timeret ejus justitiam; imitare & tu hoc pulcherrimum exemplum: *Si secuta es errantem, sequere & pœnitentem*; Confide in divina misericordia ex totis viribus, sed & justitiæ illius noli oblivisci, misericors enim est Dominus, sed & justus, nunc quidem in vita misericordia plerumque in peccatore supernatare solet, velut oleum super cæteros liquores; hinc memoratus Samaritanus priùs oleum in plagas Jerichuntini infudit, sed time, hoc oleum etiam flammam poterit concipere, & sæpiùs tarditatem gravitate pœnæ recompensat DEUS. *Simon Cass. l. 8. c. 38.* *S. Ambr. ad Theodos. Imp.*

Mirabilis erat illa visio, quam quondam S. Joannes in insula Pathmos habuisse legitur, ubi Deum T.O.M. in throno Regio residentem per ostium in cœlo apertum conspicatus est, cujus similitudo & habitus erat jaspideus & sardinius: *Et qui sedebat, similis erat aspectui lapidis jaspidis & Sardinis.* Ad quid, obsecro, hic apparatus? ℞. Sylveira, quòd per virentem jaspidem misericordia Dei, & per sardum rubeum, seu igneum justitia illius fuerit præsignata. In quem finem idem dilectus Christus Discipulus in eadem visione advertit, quòd thronum Dei pulcherrimus & tricolor arcus ambiret, de quo tamen throno horrisona tonitrua & fulgura procedebant: *Et iris erat in circuitu sedis. -- Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua.* Et quomodo conveniunt iris & fulgura? Audi: Iris divinæ clementiæ symbolum est, ambiens thronum Dei & hominis Christi in cœlo, per fulgura autem & tonitrua inde promanantia rectè ejus justitia denotatur; ita prædictus Sylveira. Juvat hîc audire & S. Cyprianum: *Sicut*, inquit, *respici debet divina clementia; sic & respici debet divina censura; DEUS enim, ut est indulgens, ita est præceptorum suorum exactor, & quidem diligens. Paravit cœlum, sed paravit & tartarum; paravit refrigeria, sed paravit etiam æterna supplicia.* Quid vis? nunc elige. *Apoc. 4. 3.* *Apoc. 4. 5.* *S. Cyprian. epist. 31.*

6. Pulcherrimam figuram de hac veritate nobis exhibent Sacræ Paginæ; Josephum innocentissimum Jacobi Patriarchæ filium consideremus, qui, cùm in custodia teneretur, & humiliarent compedes pedes ejus, inter pincernam & pistorem medius uni eorum concaptivorum salutem, & alteri damnationem prædixit: *Restituítque* (scil. Rex Pharao) *alterum in locum suum, ut porrigeret ei poculum, alterum suspendit in patibulo, ut conjectoris veritas probaretur.* *Gen. 40. 21.*

En hîc rursùs perelegantem typum in Christo explendum, & suo tempore expletum, dum in cruce in malefactores medius unum in gratiam recepit, alterum gehennæ reliquit; supra quod appositæ Rupertus Abbas: *Quàm pulchrè*, inquit, *Joseph duorum medius vinctorum in carcere, & utri-* *Rupert. que Abb. l. 8.*

in Gen. 6. 38. *que somnii sui proferens interpretationem congruam: in hoc quoque forma est ve umbra Salvatoris nostri, qui duorum medius latronum, in cruce utrique juxta fidei vel meritum suum dignam dedit sententiam. Quantùm enim interest? Illic Phara de carcere mediante Joseph, hic autem Deus de cruce mediante Christo, unum assumit & alium relinquit, &c.* O anima Christiana! roga impensiùs Crucifixum Salvatorem tuum, ut te assumat, & non relinquat.

Ex quibus hactenus enarratis, ut credo, satis dilucidè intelliges illud de cantatum Isaiæ, quod de Christo in carne venturo prænuntiavit: *Leo & ov* Isaia 11. 6. *simul morabuntur.* Et quid ove mansuetius? quid leone ferocius? quomodo ergo simul in Christo poterant morari? Per ovem, animal mansuetissimum Christi misericordiam, & per leonem ejus justitiam subaudi. De ove ill mystica dicit Isaias: *Sicut ovis ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram ton dente se obmutescet.* En immensam hujus divinissimi Agni clementiam: *Ex pectat Dominus*, ait Propheta, *ut misereatur vestri*, non enim mortem, sed vi tam vestram inquirit. Grandis est hæc sine dubio Dei misericordia; se aliquando tanquam *leo rugiet!* ô peccator! *& quis non timebit?* Si ergo i lius desideras misericordiam, quare retines peccati miseriam, ô quàm pa radoxa sunt illa, misericordiam petere, & interim velle in vitiis ac prav peccandi consuetudine manere! Verum est, subintrat hîc Richardus à S Victore, *Christus agnus est bonos redimendo, sed & leo malos puniendo.* Botru Cypri est, sed & fasciculus myrrhæ; qui dulcius Cypri botro, & quid ama rius myrrhæ fasciculo? Dominus est, qui vivificat, sed & est, qui mortifi cat; candidus est propter misericordiam, sed & rubicundus propter justi tiam: *Sic timeat*, ait Cæsarius Arelatensis, *peccator justitiam, ut quærat mi sericordiam; Sic de misericordia confidat, ut tamen justitiam contremiscat.*

Isa. 53. 7. Isa. 30. 18. Amos 3. 8. Rich. à S. Vict. l. 2. in Apoc. 3. Cant. 1. 12. Cæsar. Arelat. hom. 13.

7. Ad montem Taboræum te duco, Anime mi, ubi Christus quon dam transfiguratus est: *Et ecce, apparuerunt ei Moyses & Elias cum eo loquente* Observat hîc Origenes & alii, Moysen cum tabulis Legis, & Eliam cum cu ru igneo apparuisse, inter quos medius videbatur Christus loquens cum e de excessu, quem completurus erat in Jerusalem, hoc est, de instante Passio ne sua & Morte crucis, ut Apostolis & nobis scandalum & horrorem cruc eximeret. Quæres hîc, prudens Lector, quare pretiosissimus orbis Servato Christus inter duos Prophetas medius apparere, & transfigurari voluerit Rationem assignat Petrus Blessensis, quia Moyses erat vir omnium man suetissimus, & typus Christi summè misericordis, pertransiit enim be nefaciendo omnibus. Econtra Elias vir erat zelosissimus, severus ac ju stus, & sic typus extitit Christi, tanquam justissimi Judicis, qui etiam cùm acceperit tempus, justitias judicabit. Inter hos ergo Prophetarum Principes apparuit Christus medius, ut misericordiam & justitiam suam

Matth. 17. 3.

mur

mundo demonstraret; & quòd securrissima ad æternam obtinendam beatitudinem via sit inter misericordiam & justitiam, & inter spem & metum ambulare. Juvat hîc audire doctissimum Angelum Pacciochelium: *Plurimi hominum, inquit, in extremis versantur, mediúmque deserunt; aliqui solam misericordiam sperant, & penitus in illa confidunt, unde evenit, ut præsumptuosè cadant, & pereant; alii nimis timidi sunt, & solùm justitiæ rigorem præ occulis habent, & hi rediguntur in desperationem, unde mediâ viâ, tanquam tutissimâ incedendum inter misericordiam & justitiam Dei.* *Angel. Paccio. in Tract. in Jonam.*

Pari ratione idem mitissimus orbis Redemptor à S. Paulo petra appellatus est: *Petra autem erat Christus.* Verùm adverte, & altiùs menti imprime, quod hîc observat Didacus stella: *Lapis, inquit, positus est in itinere, & ostendit iter; tu si impignis in illum, tibi imputabitur, quia ex malitia tua, vel negligentia provenit.* Attende igitur, quisquis es; ne tibi Christus ob misericordiam suam toties tibi oblatam & toties à te rejectam, ac spretam aliquando in petram scandali, in laqueum & in ruinam fiat; petra enim, aut silex ignem non solet emittere nisi percussa, aut percussus; Ita & Divinæ Justitiæ ignis in hac petra mystica (Christo) tam altè absconditus est, ut nullam justitiæ flammam in te vibrare soleat, nisi à duritia cordis tui obstinati, & toties in pristina delicta recidivi fuerit provocata: *Quantumvis*, ait S. Augustinus, *multum præsumere debeamus de misericordia Dei, non tamen negligenter debemus timere justitiam ejus, cùm justitia enim te judicabit, qui cum misericordia te redemit: nam quòd tempore peccamus, & parcit, non est negligentia, sed patientia, non ille potentiam perdidit; sed nos ad pœnitentiam reservavit. Teneamus ergo justitiam, cujus misericordiam desideramus.* *1. Cor. 10. 4.* *Did. Stella in Luc. 2.* *S. August. hom. 30.*

8. In exemplum ulterioris confirmationis illam adduco adulteram, quam Pharisæi quondam in flagranti deprehensam Christo in atrio templi docenti præsentàrunt; rogantes, ut sententiam ediceret, an secundùm legem Moysis lapidibus obruenda; vel libera esset dimittenda: sed quid ad hoc mitissimus JEsus? se inclinans deorsum digito aliquos caracteres in pavimento terræ pingebat dum ad accusatores reæ conversis: *Qui*, inquiebat, *sine peccato est vestrûm, primus in illam lapidem mittat.* Res stupenda! Quid ais Domine? ergo reus & nocens ab illo duntaxat judicandus ac puniendus est, qui sine crimine vivit? sed quis sine peccato est? *Si dixerimus, quoniam non peccavimus; mendacem faciemus eum; & verbum ejus non est in nobis.* Cur, obsecro, mi Domine, hîc tam manifestè faves peccatoribus? *Joh. 8. 7.* *1. Jo. 1. 10.*

Suspende judicium, prudens Lector, Christus non favet hîc peccantibus, sed eis & clementiam & judicium indicat; proinde mox addit: *Vade, & jam ampliùs noli peccare*; pro hac vice te in animo contritam in foro soli & in foro poli absolvo; sed noli quasi sus lota ad luti volutabrum, & quasi canis ad vomitum redire; pro nunc misericordiam tibi offero, sed cave, si de novo ani-

niam tuam maculâ tam fœdâ sordidabis, ne in judicium incidas æternæ damnationis: *Quoniam misericors & pius est*, inquit V. Beda, *præterita relaxat? quoniam justus est, & justitiam diligit, & ne ampliùs jam pecces, interdicit.*

Beda in hunc loc.

Et hæc causa est, quòd Christus à Davide dicatur, *Speciosus præ filiis hominum*; ubi mox subjungit: *Accingere gladiô tuô super femur tuum potentissimè.* Ecce, quomodo hîc Psaltes mox misericordiæ Divinæ justitiam commisceat: *Ne*, prout loquitur Pinna, *aut solius misericordiæ consideratio desides, aut solius justitiæ pusillanimes faciat.* Hæc duo in Christo Divina attributa, misericordia videlicet & justitia, sunt duo illi Cherubini supra Arcam quondam fœderis collocati, quorum unus alterum respiciebat: *Respitiebantque se mutuò versis vultibus in propitiatorium.* Sunt dulce Manna & virga in eadem Arca contenta & asservata: *In qua urna aurea habens Manna, & virga Aaron, quæ fronduerat &c.* Sunt propitiatorium, seu gratiæ thronus, & simul oraculum, quod est tribunal justitiæ & veritatis; *Utrumque latus propitiatorii tegant, expandentes alas & operientes oraculum.* Sunt columna nubis & ignis electum Dei populum ducens in Palæstinam & terram desiderabilem, perpetuo melle & lacte manantem: nubis inquam, columna est misericordia, quia ab æstu iræ Divinæ nos protegit, sed columna ignis Divina est justitia, quia Deus tuus, ô peccator, ignis consumens est: *Dominus autem præcedebat eos ad ostendendam viam, per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis, ut dux esset itineris utroque tempore.* Quid nunc vis, Amice Lector, apprehende, nam *positus est hic in ruinam & resurrectionem.*

Ps. 44. 3. *Prima Ethol. 65.* *Exod. 18. 18.* *Hebr. 94.* *Exod. 25. 20.* *Exod. 13. 21.* *Luc. 2. 34.*

9. Pro dictorum coronide consideremus Davidem anno Regni sui 19. ætatis 49. turpiter cum Bethsabea in adulterium & homicidium Uriæ prolapsum (adverte hîc, anime mi, ut nec tuæ senitati, nec ætati fidas) & quia tantorum scelerum malitiam ex Nathane Propheta agnovit, ad se reversus tantam lachrymarum vim singulis noctibus ob offensum Deum profudit, ut lectus ejus sæpius totus immaduerit lachrymis. Audiamus ipsum loquentem: *Lavabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo.* In alio loco dicit idem Vates Regius: *Cinerem tanquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam.* Imò non lachrymæ tantùm, sed rivi aquarum fluebant ex oculis ejus: *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei.* Ad quid, obsecro, in Davide talis ac tantus fletus? an non à Nathane Propheta intellexerat: *Dominus transtulit peccatum tuum:* Quid ergo tanto dolore deflet, quod jam pridem ipsi à Deo remissum erat? Ita & S. Petrus peccatum negationis Christi, licèt jam dudum remissum, amaris tamen lachrymis per totam vitam flevit, adeò ut ex assiduo ploratu oculos quasi sanguine aspersos haberet. Ita & diva Magdalena, licèt ab Ore Veritatis audiisset: *Remittuntur tibi peccata*, non tamen cessavit per omnem vitæ cursum delicta sua deplorare. O bone Deus! ubi nostræ sunt lachrymæ? ubi vera & sincera pœnitentia? Causam hujus assidui fletûs, doloris & pœnitentiæ assignant Patres, quia Sancti isti & Electi optimè nove-

Le Blanc hic. *Psal. 6. 7.* *Psal. 101. 101.* *Psal. 118. 16.* *2. Reg. 11. 13.* *Luc. 7. 18.*

noverant, quòd securissima ad cœlum via sit inter misericordiam & justitiam, interque metum & spem incedere. In quem finem & Ecclesiasticus ait: *De propitiato peccato noli esse sine metu*; non quòd Deus offensas remissas (sicut homines) revocare, iterumque illi imputare soleat, qui eas commisit, sed quia vult, ut in timore & tremore salutem nostram operemur: *Certè Paulus Ap.* ait S. Gregorius M. *jam ad tertium cœlum ascenderat, & tamen adhuc trepidans dicebat: Castigo corpus meum, & servituti subjicio, ne forte aliis prædicans, ipse reprobus efficiar. Adhuc timet, qui jam ad cœlum ducitur, & jam timere non vult, qui adhuc in terra conversatur.* *Eccl. 5. 5.* *S. Greg. M. lib. 6. Ep. 22.*

CONSIDERATIO VI.

De Gratia Dei anxiè à nobis quærenda.

Pro Dominica 1. post Epiphaniam.

Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Luc. 2. 45.

1.

SI quis magni pretii annulum, aut gemmam pretiosam, vel scripturam magni momenti perdit, nulli labori aut industriæ parcit, donec rem tã charam, sibiq; tantoperè proficuam inveniat. Pastorem illum bonum consule, unam oviculam dilectam & amissam per montes & rupes, per valles & dumeta, per spinas & sylvas inquirentem, nec priùs à labore cessantem, donec invenerit eam. Nec minore sollicitudine & industriâ Mulier illa Evangelica drachmam amissam inquisivit, dum lucernam accendit, domumq; everrit, ubiq; locorum, & in cunctis angulis nobilem illam drachmam, inquirens, donec tandem pari animi cum lætitia illam repererit? *Quærit diligenter donec inveniat.* *Luc. 15. 4.* *Luc. 15. 8.*

Quid dico de incomparabili mentis anxietate & inquietudine, qua hodie pretiosissima Dei Mater cum S. Josepho JEsum duodennum per triduum amissum inquirebat? Quoties ingeminavit cum Sponsa: *Surgam, & circuibo civitatem per vicos & plateas, quæram, quem diligit anima mea &c.* donec tandem hunc dilectissimum thesaurum suum in templo in medio Doctorum invenerit, quis dicet, quo animi cum gaudio? Tunc in veritate revixit de novo spiritus, ut quondam illius Patriarchæ Jacobi, dum filium suum Joseph *Cant. 3. 1.*

 per

per tot annos deperditum, denuo incolumem, totique Ægypto imperan-
Gen. 46. 30. tem conspicatus est: *dixitque pater ad Joseph: jam lætus moriar, quia vidi facien tuam.*

O mortales! quoties per peccatum, & vel unum lethiferum perdimu JEsum, omne Bonum nostrum! ah quoties illius gratiam, quæ tanto Sanguinis profluvio, ut eam nobis mereretur, ipsi constitit, protervè abjicimus, vilipendimus, negligimus & tamen, heu nos miseros, toto proflamus pectore somnum, audite Seraphicum Doctorem: *Perdit homo bovem, & solicitè eam quærit; perdit equum, & non quiescit; perdit ovem, & post eam vadit: Sed perdit homo peccando Christum, & quiescit; comedit, bibit, & non quærit*: Plura de hac veritate, & quàm anxiè à nobis gratia Dei sit quærenda, in præsenti consideratione exponemus: *Qui habet aurem, audiat, quid spiritus dicat.*

S. Bonav. ser. 2. de S. Magdal.

Apoc. 2. 7.

S. Thom. q. 10. a. 2.

2. Quid est Gratia Divina? Respondent Theologi, esse donum ex divina benevolentia profectum, quam Doctor Angelicus definit, esse qualitatem, qua anima ad consequendam beatitudinem supernaturalem promovetur; sicut enim sagita per se ipsam ad centrum suum volare non potest, nisi per manum sagittantis illuc transmittatur; & quemadmodum calamus ex se ipso scribere non potest, nisi per manum Scribæ dirigatur; sic pariter ad ultimum nostrum finem, qui Deus est, ex nobis ipsis, tanquam ex nobis, pervenire non valemus, nisi gratia Dei nos indignos illuc dirigat, unde meritò Ecclesia: *Tua*, inquit, *nos Domine, gratia semper præveniat, & sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intentos.*

Jo. 1. 9. Hæc gratia divina est illa lux, *quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Hæc est illa aqua viva, de qua Christus ad Samaritanum: *Aqua*
Jo. 4. 10. *quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Hæc est illa co-
Exod. 13. 22. lumna nubis & ignis, protegens & illuminans, quæ Israëlitas per desertum & vias admirabiles duxit in terram rectam atque desiderabilem: *qui eduxit eos*
Ps. 77. 14. *in nube diei, & tota nocte in illuminatione ignis.* Hæc est felix illa cœli scala, per
Gen. 28. 13. quam Jacob Angelos Dei descendentes & ascendentes conspexit, *& Dominum innixum scalæ*, illámque utrâque manu tenentem, ut in ascensu tam ad duo homines ascendentes divinâ gratiâ suâ animaret, firmarétque. Hæc e
3. Reg. 1. 3. pulchra illa Abisag Davidem senio confectum ac frigidum castè fovens ac calefaciens. Hæc est stola illa lota, & in Sanguine agni dealbata, quâ anim
Apoc. 7. 14. induta, atque condecorata ad conspectum ipsius Dei secura accedit. Hæc e illa Regina in vestitu deaurato stans à dextris Dei, circumdata varietate. Ha
Ps. 44. 10. est lucida illa oculi pupilla, quâ præsente totum corpus hominis lucidum eri
Luc. 11. 34 Hæc est illa vestis nuptialis, sine qua si inventus fueris, minimè aptus eris
Matt. 22. 11. qui in regalibus nuptiis locum obtineas, sed ligatis pedibus ac manibus mi ris in tenebras exteriores. Hæc denique est ille thesaurus absconditus in agr
Matt. 13. 44. corporis tui, sine quo nihil tibi prodest, quidcunque tandem habueris, &

si hunc solum possides thesaurum; sufficit tibi; ita Deus & Homo Christus ad S. Paulum: *Sufficit tibi gratia mea.* Quantùm ergò laborare nos oportet pro acquirendo hoc pretiosissimo thesauro? Quærant alii suum interesse, meum ac tuum, frigidum illud verbum, quæramus nos gratiam Dei, & hæc sufficit nobis: *Gratia Dei*, inquit Apostolus, *vita æterna*, & Petrus Belesensis: *Summum bonum in vita est gratia Dei per JEsum Christum.* 2. Cor. 11. 8. Rom. 6. 23. Bles. ser. 40.

3. Recordor hîc illius optimi parentis, filium suum prodigum, nunc denuo ad meliorem frugem & pœnitentiam redeuntem, in gratiam & paternos recipientis amplexus, qui cùm centones & dilacerata filii vestimenta conspicatus est, mox servis suis imperavit, ut quantocyus stolam ei primam afferent, & annulum pretiosum in manum ejus mitterent: *Citò proferte stolam primam, & induite eum, & date annulum in manu ejus.* Ad quid tanta celeritas erat necessaria in procurandâ filio prodigo stolâ primâ? *Citò, citò proferte stolam primam.* Et quid annulus aureus in sordida manu ejus? panem potiùs, ô mi pater! vel alios cibos jube afferri huic filio tuo; an non vides, quòd vix ossibus hæreat, & malesuada fame sit penè confectus? panem inclamat venter inanis? Verùm aliud hîc latet mysterium. Rectè pater ille, verè misericors & pius huic suo filio de stolâ primâ, & annulô provideri jussit; per stolam enim primam, seu primariam, & eximiam illam vestem (hoc est, togam talarem, quæ erat nobilium filiorum, & quâ priùs ante abitum suum prodigus ille induebatur) indicatur *gratia pristina* seu, ut vult S. Hieronymus apud Tirinum, *gratia habitualis cum omnibus habitibus supernaturalibus peccatori converso integra, imò novis incrementis aucta.* Annulus, ait S. Chrysostomus, est desponsationis insigne, & nuptiarum pignus, quo anima verè pœnitens cum Deo quasi de novo desponsatur; vel prout vult D. Augustinus: *Annulus est Spiritûs Sancti pignus: gratia enim participatio significatur per annulum.* Mittitur autem in manum, per quam opera clarescit. O felix illa anima, quæ hac stolâ & annulô insignita est! Audi pro reflexione morali & solatio suo Petrum Cellensem: *O gratia gratiosa! sine te omnia mala, tecum omnia bona: sine te, inquam, inanis universa creatura. O anima! si esuris gratiam, pulsa ad januam, si pulsaveris, aperietur, si petieris, dabitur.* Pharao Ægyptiorum Rex Josepho nunc è tetro carcere liberato in signum gratiæ & summæ benevolentiæ annulum suum tradidit: *Tulitque annulum de manu sua, & dedit eum in manum ejus; vestivítque eum stolâ byssinâ, & collo torquem auream circumposuit: fecit eum ascendere super currum suum &c.* En hîc pulcherrimum typum animæ Deum verè amantis, & annulo Divinæ gratiæ insignitæ, atque cum Deo suo desponsatæ! O quàm facilè equitat, quem gratia Dei portat!

Luc. 15. 22. Tirin. hîc. Cornel. hîc. Petr. Cell. cit. à Rupert. in Aurifod. Gen. 14. 42.

4. Venerat aliquando Elisæus Propheta, postquam filium Sunamitidis hospitæ suæ mortuum ad vitam revocaverat, in Galgala, ubi sæva fames telluris illius oppresserat incolas, & quia cum filiis Prophetarum nil esculenti ad ma-

nus habebat, unum illorum in agrum misit, ut herbas agrestes colligeret, (
exinde sibi ac pueris in olla grandi pulmentum faceret, qui egressus inven
quasi vitem sylvestrem, & collegit ex ea colocynhdas, quas domum reve
sus misit in ollam, & coxit pulmentum, de qua coctione, cùm gustâssent pu
4. Reg. 4. 40. ri, ad Elysæum succlamârunt: *Mors in olla, Vir Dei.* Et quid Elisæus ad hæc
Afferte, inquit, farinam, quam cùm misisset in ollam, sine mora omnis am
ror herbarum & pulmenti in dulcorem conversus est: *Et non fuit quidquam*
maritudinis in olla. Res stupenda! quomodo hæc modica farina hanc olla
mortiferam indulcorare, cibumque potuit tam citò sapidum reddere? Er
illa colocynthis seu cucurbita agrestis ex natura sua non tam amara, quàm
pernitiosa ac veneno mortifera; ergo hæc curatio per modicum farinæ no
vi naturali, sed supernaturali ac Divinâ facta est? quid ergo per hoc modicu
farinæ nobis præfiguratum fuit, quia omnia olim facta sunt in figura?

Respondet Guilielmus Abbas, hanc modicam farinam rectè gratiam d
Guil. Abb. l. 1. c. 5. vinam debere intelligi, quæ omnes nostras amaritudines, tribulationes,
passiones ipsámque mortem indulcorare assolet: *Olla illa Prophetica, olla vest*
est, nil in se nisi amaritudinem in dulcedinem convertens, gratia Dei operans est in v
Gen. 27. 18. *bis &c.* Et hoc est, quod Isaac moribundus filio suo Jacob pro suprema ben
dictione à Deo tàm ardentibus votis precatus est: *Det tibi Deus de rore cœli*, h
Rup. Abb. l. 7. c. 17. est, prout optimè observat Rupertus Abbas, *gratiam suam*, hæc enim creat
ræ rationali est, quasi ros cœli impinguans animam, & margarita illa pretio
Matt. 13. 46. pro qua Evangelicus ille negotiator *vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.*
quàm felix, Optime Lector! si hanc margaritam possides, quàm felix, si hu
thesaurum invenisti, cujus unicus gratiæ Divinæ gradus pluris, quàm mil
2. Cor. 4. 5. mundi, valet; unde Apostolus: *habemus thesaurum in vasis fictilibus.* Dic proin
Cant. 3. 4. cum Sponsa: *Tenui eum, nec dimittam.* Et quid eris sine gratia Divina? Fic
neam à Christo maledictam considera.

5. Ambulaverat quondam mitissimus orbis melioris Reparator Christ
in civitatem Hierosolymam, & quia esuriit, videns arborem fici secùs via
Matt. 21. 19. virentibus foliis turgentem, ad eam accessit, sed dum optatum in ea non inv
nit fructum, ideò continuò ei maledixit: *Nunquam ex te fructus nascatur in sen*
piternum. Et arefacta est continuò ficulnea. Quid, obsecro, peccavit hæc arb
fici in Christum Dominum? An quia foliata quidem extitit, sed fami ac v
Marc. 11. 13. to Christi præbendò fructum non satisfecit? verùm nondum erat, prout
Marcus observat, tunc tempus ficorum. Vel quia ficus arbor à Deo vetita
rat, ex qua protoplasti in paradiso comedentes, se suósque perdiderunt p
steros; neque hæc ratio aliquid evincit, quòd à Christo fuerit maledict
An quia notabat discobulos & incredulos Judæos ad Christi prædicatione
nullos bonorum operum ferentes fructus? ita quidem censet Cornelius. Se
adhuc alia hîc latet causa & mysterium; juvat hîc audire antiquissimum Or

gener

genem. Jansenium, & alios, qui per hanc maledictam, & arefactam, ficulneam hominem Christianum ac fidelē subaudiunt, dum voluntariè in grave delabitur crimen, Deumque mortaliter offendit, sine mora ejusmodi ficulnea efficitur à Christo maledicta; & quemadmodum arbor arefieri assolet, si humor, qui eam vegetat, subrahitur; sic anima hominis, ait Jansenius, *arefit humore cœlesti gratia subtracto.* O jacturam incomparabilem gratiam amittere Divinam! annon summa insania est, pretiosissimam gemmam pro vitri fragmine, generosum caballum pro vilissima fistula, & opobalsamum pro luto & fœtente cœno commutare? Et quid agit peccator? *Jans. c. 31. f. 621.*

6. Tales fuerunt protoparentes nostri, qui pro unico pomi morsu gratiam Dei, seipsos, paradisum, posterósque omnes vendiderunt in mortem. Sic nimirum, ait Mellifluus, *Dæmon porrigit pomum, & surripit paradisum.* *Gen. 3. 6.*

Talis & Esau extitit, qui de agro famelicus domum rediens pinguissimam hæreditatem, & jus primogenituræ pro pulmento lentis commutavit: *Et abiit, parvi pendens, quòd primogenita vendidisset.* *Gen. 25. 34.*

Tales fuerunt & Israëlitæ, qui in deserto cœleste manna, panem illum Angelicum, omne delectamentum in se habentem, peponibus, porris, cæpis, & aliis fœtentibus postposuêre: *Anima nostra arida est, nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi manna &c.* *Num. 11. 6.*

Talis fuit & Herodes Rex, qui pro lascivo saltu filiæ incestuosæ dimidium Regni sui obtulit: *Quidquid petieris, dabo tibi, licèt dimidium Regni mei.* *Marc. 6.*

Talis erat & Lysimachus Thraciæ Rex, qui ingenti siti defatigatus, eò tandem angustiarum redactus est, ut unico aquæ scypho se, totumque Regnum suum hostibus vendiderit, ubi expotâ aquâ exclamâsse fertur: *Deos immortales! qua hac mea infelicitas! qui me vendidi, totúmque regnum meum tantillo corporis oblectamento!* *Plutarch. in apoph. Regum.*

Talis fuit & Judas Ischariothes, mercator inter omnes pessimus, dum ipsum Dei filium 30. argenteis in mortem vendidit: *At illi constituerunt ei triginta argenteos.* (Hoc est, juxta computum Cornelii, 12. florenos.) Vah insaniam nullis unquam sæculis auditam! Pete furcifer abominande milliones, pete regna, pete imperia, imò omnes mundi partes, & nec ista omnia ad condignum sufficient pretium, quia Christus *pretium est sine pretio.* O maledicte proditor! ô Deicida omnibus diris devovende! quare infernus non dilatavit os suum, & te vivum devoravit? *Matt. 12. 15.*

Siste anime mi! frustra indignaris Ischariothæ Christi traditori; Et dic, obsecro, candidè, an non orbis universus plenus est ejusmodi Judæ fratribus, qui pretio longè inferiori pretiosissimum JEsum & gratiam ejus divinam, super omne aurum & gemas æstimandam vilissimo peccati oblectamento vendunt? heu miseram mortalium sortem: *Lux venit in mundnm, & dilexerunt homines magis tenebras quàm lucem.* Ah miseri! *O insensati Galatæ! quis vos fascinavit,* *Jo. 3. 19.* *Gal. 3. 1.*

vit, non obedire veritati, ante quorum oculos JEsus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus? Transi per ambitiosas Magnatum aulas, & videtis, quomodo Christum, ejúsque divinam æstiment gratiam. Petrus vel semel in aulam
Matt. 26. 72. venit, & mox ex fidelissimo discipulo Christi negator factus est: *Non novi hominem.* Transi per cameras Officialium, per tabernas mercatorum, per ædes Politicorum, per officinas artificum, per castra militum, per plateas civium, per agros & campos rusticorum, imò & per tuguria mendicabulorum, & videbis, quàm vili ubique pretiô apud pleramque hominum conditionem Gratia Dei æstimetur: *unusquisque peccando* ait S. Antistes Hipponensis, *animam suam* (addamus nos & gratiam divinam) *Diabolo vendit, accepto tanquam pretio dulcedine temporalis voluptatis.* O filii hominum, usquequò gravi corde? *Unus*, inquit Doctor Angelicus, *divinæ gratiæ gradus, vel minimus universis mundi divitiis, & thesauris longè præstat, cùm divinitatis sit quadam participatio, divinæ nos consortes naturæ (prout loquitur S. Petrus) efficiens.* Et vos mortales miseri, unâ fœdâ cogitatione, uno turpi verbo, aut opere peccaminoso etiam abjectissimo tantum thesaurum mille mundis præstantiorem profunditis, ac perditis? tantíne æstimatis Gratiam Dei, pretium illud sine omni pretio? Ah tantíne?

S. Aug. in Exp. ep. ad Rom. — *S. Th. Aq. 1.2. q. 113. a. 9. ad 2.* — *2. Petr. 1. 4.*

7. De Samsone fortissimo illo Nazaræo orbi notum est, quomodo unâ asini maxillâ mille Philistæos prostraverit, portas Gazæ urbis in monte asportârit, leonem ferocem quasi hædum discerpserit; per vulpes captivas hostium segetes ac vineas succenderit &c. Hic ergo talis ac tantus luctator, cui similem orbis non viderat, ubi in somno detonsus auream cæsariem perdidit, unà simul vires omnes, seipsum, ac ipsam denique vitam amisit? *Rasit* (Dalila)
Jud. 16. 19. *septem crines ejus, & cœpit abigere eum, & à se repellere, statim enim ab eo fortitudo recessit &c.* Res stupenda, & omnium digna admiratione! quomodo, obsecro, omne robur Samsonis in septem capillis poterat esse absconditum? ito nunc potentissime athleta, qui prius salvum faciebas populum Israël; ito, inquam, & ulteriùs in fortitudine tua confide.

Subintrat hîc S. Paulinus, qui asserit, quòd per septem Samsonis crines, *Gratia Dei*, ac septem Spiritûs Sancti dona fuerint adumbrata, quâ gratiâ divinâ per peccatum amissâ, debilis ac impellis uno momento factus est, illâ autem priùs solicitè conservatâ, omnibus hostibus superior extitit: *Ita nobis*, ait idem S. Paulinus, *violatâ Christi gratiâ, ut illi incisâ comâ, hostis illudet, auferet oculos, mittet in carcerem, & vertendis molis velut asinos deputabit &c.* Vide hîc anime mi, ac perpende, quomodo cum gratia Dei & Christi omnia possis:
Phil. 4. 13. *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Econtrario *sine gratia Dei*, ait S. Gregorius Nazianzenus, *sumus viva cadavera.* Esau considera, à benedictione & gratia paterna reprobatum, & quamvis cum lachrymis perditum primo geniturae jus & benedictionem paternam inquisisset, non tamen ampliùs invenit;

S. Paulin. in Epist. 4. ad Severum.

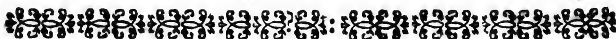
venit: *Non invenit pœnitentiæ locum, quanquam cum lacbrymis inquisîsset eam.* O *Hebr.* 12.
Christiani! cavete, ne cum Esau inescati ob vilissimam peccati illecebram 17.
gratiâ Dei, hæreditate cœlesti, & jure filiorum Dei excidatis.

Frustrà lugebat Samuel Saulem Regem à gratia Dei desertum & ropro- 1. *Reg.* 16.
batum: *Usquequo tu luges Saul, cùm ego projecerim eum.* Cave, ô homo Chri- 1.
stiane! qui hactenus toties gratiæ Dei tibi oblatæ restitisti, ne te imposterùm & in æternum deserat. Convivæ illi, quos divina gratia, & miseratio ad cœnam magnam invitavit, quia protérve oblatam illam repudiârunt grâtiam, à Deo justè deserti hac rigidissimâ condemnati sunt sententia: *Dico autem vobis, quia nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam.* O tre-
mendum fulmen, à cœlestis gloriæ cœna non duntaxat æternùm excludi, *Luc.* 14.
sed & ardere in igne gehennali in perpetuum! Divitem illum epulonem 24.
consule in atrocissimis illis tormentis jam ab annis mille & septingentis uni- *Luc.* 16.
cam frigidæ stillam ad refrigerandam linguam suam postulantem, quam ta- 23.
men necdum hodie obtinuit, neque in æternum impetrabit. Utere ergo hodie, dum licet, divinâ gratiâ te ad meliorem frugem excitante, quia fortè cras non redibit ampliùs.

8. Moveant te denique, ô anime mi! ad hanc inquirendam & solicitè conservandam gratiam divinam, Aulicorum, Mundanorum, Sæcularium, Cosmophilòrum & Politicorum studia, assiduæ curæ, ac innumerabiles, quibus Magnatum, Regum, suorúmque Principum & Dominorum aucupari solent gratiam; qui tunc demum fortunatos se esse arbitrantur, cùm ejusmodi humanam gratiam, & fortè mox perituram, non sine summo & animæ, & corporis incommodo adepti sunt, non absimiles piscibus, qui, dum hamo inescato avidè inhiant, se ipsos perdunt. Prudens Lector! visita una mecum in orbe dominantium aulas, & quid videbis? Hîc cernes novos Amanos, ô quàm bellè comptos Alomodistas in anti-camera sui Regentis circumstantes! Superi! quot modi formarum, ceremoniarum, complementorum! vide, & considera, quomodo omnes sui Principis observent nutum, quomodo corpus inclinent, quomodo genua incurvent, quomodo semper eundem dicant Psalmum: *Placebo Domino.* Et quid tandem solet evenire?
Aman stat in atrio, dixítque Rex: ingrediatur. Et hoc quidem bene, quid autem *Esth.* 6. 5.
postea? *Suspendite eum in patibulo.* O gratia humana! quàm fallax es: Vide ulteriùs, quomodo in aulis novi Achitopheli, ut apud Absolonem suum gratiam inveniant, suis versipellibus laborent consiliis, qui tamen in fine non aliam cum Achitophele reportant mercedem, quàm laqueum & interitum:
Qui disposita domo sua, suspendio interiit. Vide insuper, quomodo duo illi Mi- 2. *Reg.* 17.
nistri Regii in aula Pharaonis ob levissimum delictum detrudantur in car- 23.
cerem, & unius horæ spatio perdant, quod per omnem sibi vitam gratiæ
Regis merebant: *His ita gestis, accidit, ut peccarent duo Eunuchi, pincerna Regis* *Gen.* 40.

Ægypti & pistor, Domino suo; iratúsque contra eos Pharao (nam alter pincernis præerat, alter pistoribus) misit eos in carcerem &c. En gratiam mundanorum!

Ite nunc, qui Regum, Principum, Marchionum, Comitum, Baronum, Prænobilium, Nobilium, & Divitum gratiam quæritis, & gratiam econtra
Psal. 145. 3. Dei negligitis, audite Davidem: *Nolite confidere in Principibus: in filiis hominum, in quibus non est salus:* Salus autem justorum à Domino, cujus gratiam si habes, omnia possides: *Propitius sit mihi Dominus* (dicebat quondam Na-
3. *Reg.* 21. 3. both ad Regem Achab, cùm ab eo extorquere voluit vineam) *ne dem hæreditatem Patrum meorum tibi.* Hoc illustre exemplum imitare & tu, Anima Christiana! Quotiescúnque in occasione es constituta divinam perdendi gratiam, dic cum Naboth: *Propitius sit mihi Dominus, ne dem hæreditatem tibi*, ô Sathana! ô munde! ô caro! quam Dominus meus JESUS, & hic Crucifixus, tanto, ac tam immenso Sanguinis sui pretio mihi promeruit; hæc Gratia divina erit mihi illa stella lucida, quæ in agone meo, & in umbra mortis deducet me in terram rectam, ubi in æternum Deum laudabo.

CONSIDERATIO VII.

De certa mensura á Deo peccatoribus definita.

Pro Dominica 2. post Epiphaniam.

Et impleverunt eas usque ad summum. Joan. 2. 7.

I.

MEnsura, cùm plena est redundat, & fructus, si maturus est, sua sponte de ramo cadit. Vide, & considera vas aliquod fictile, & in dolio aquis superimpositum; quamdiu illud vacuum, aut semiplenum est, non ab aquis mergi, sed eis supernatare assolet, & jam huc, modò illuc inclinatur; verùm cùm aquâ, vel alio liquore impletum fuerit, sine mora usque ad fundum descendit, & ab ipsis absorbetur aquis. En typum peccatricis animæ, nunc huc, nunc illuc, quia fortè peccatorum mensuram à Deo definitam nondum implevit, sese ad præcipitium, & interitum inclinantis; verùm ubi tandem ad certam peccatorum mensuram à Deo ipsi definitam (quod unicum peccatum mortale, aut etiam veniale esse potest
Matth. 23. 32. pervenerit, juxta illud æternæ Veritatis: *Et vos implete mensuram patrum vestroru*

strorum &c. sine dubio aut in hac vita mortali per varia flagella, aut in altera irrevocabiliter perpetuis castigabitur suppliciis: *Et impleverunt eas usque ad summum.* Joan. 2. 7.

Hanc ob causam justissimus omnium Arbiter DEUS singulis regnis, provinciis, regionibus, civitatibus, & pagis, imò etiam singulis hominibus; ac consequenter & tibi ô candide Lector! certam quantam constituit mensuram, quam, ubi per determinatum delictorum numerum adimplêrunt, infallibiliter vindicem Dei manum experiuntur, unde Sapiens: *Omnia in mensura & numero, & pondere disposuisti.* De qua gravissima veritate opitulante Spiritûs sancti gratiâ plura in præsenti occurrunt dilucidanda: *Audite me, qui sequimini, quod justum est, & quæretis Dominum.* Sap. 11. 21. Isa. 51. 1.

2. Quid vides Jeremia Propheta Altissimi! quid vides? *Virgam vigilantem ego video.* Bene, inquit DEUS, *benè vidisti, quia vigilabo ego super verbo meo, ut faciam illud.* Quid ulteriùs vides Jeremia? *Ollam succensam ego video*, hoc est ollam ferventem, ebullientem, & ignem furoris efflantem. O visio miranda! Et quid evenit? paulò post, ubi Judæi scelerum suorum adimplêrunt mensuram, Rex Nabuchodonosor Hierosolymam, & regionem evertit, populúmque in amaram duxit captivitatem Babylonicam. Fuit ergo virga illa similis ostento, vel cometæ funesto, qui bellum, pestem, famem & vastitatem regno Israëlitico portendit. Per ollam autem succensam rectè intelligitur, prout benè apud Cornelium observat Hieronymus Prædo: *Dei pectus bilem coquens fervens, ex quo ebulliit iste furor, & flatus indignationis Dei*, præsertim in illos, qui & numero, & gravitate noxarum mensuram suam à Deo, justissimo scelerum vindice definitam, complêrunt: *Et impleverunt eas usque ad summam.* Jer. 1. 11. Cornel. hic. Joan. 2. 7.

O Anima Christiana! hìc attende, & virgam istam super te vigilantem, & minitantem, ollámque succensam semper expavesce: *Priùs*, inquit S. Ambrosius, *DEUS hìc pœnitentibus exhibet virgam correctionis, quam si nolint, impœnitentibus reservat ollam gehennæ.* Neque dicas mihi: *Miseratio Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserebitur.* Sed audi, quid sequatur: *Misericordia, & ira ab illo citò proximant, & in peccatores respicit ira ejus.* Luciferum consule ob unicum peccatum è cœlo in tartarum fulminatum, Cainum, Saulem, Jeroboam, Pharaonem, Absalonem, Achab, Antiochum, Jezabel, Athaliam, & innumeros alios, ubi malitia, & mensura culparum adimpleta fuit, æternùm reprobatos; non ergo adjicias peccatum super peccatum, *subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* S. Ambros. in Psal. 38. Eccl. 5. 6. Eccl. 5. 9.

Vis probam generalissimam? dic, quare universali diluvio totus terrarum orbis à Deo tam horrendum in modum fuerit castigatus? Observat scriptura: dum *omnis caro corruperat viam suam*; tandem completâ scelerum definitâ mensurâ, Divina Nemesis universum genus humanum (octo exceptis

 per-

personis) per cataclysmum extinxit; ubi ad rem nostram peculiariter sunt ob-
Gen. 6. 13. servanda ista Scripturæ verba: *Finis universæ carnis venit coram me: repleta est NB. terra iniquitate à facie eorum, & ego dispergam eos cum terra.* Nihil tunc proderant justi Noëmi præces, nihil gemitus innocentium, nihil lamenta infantum, qui ne quidem peccare poterant, sed & hi omnes rapti à Deo celeriter, *ne malitia*
Sap. 4. 11. suo tempore *mutaret intellectum eorum.* Ecce, cùm mensura plena est, redundare solet. Cave proinde, anime mi! ne imposterùm in grave peccatum ruas, fortasse erit ultimum, tuámque complebit mensuram.

3. Progrediamur ulteriùs. Finito diluvio, cùm homines de novo cœpissent multiplicari, cœperunt & de novo multiplicari, & accumulari peccata, donec tandem vesana libido & clamor Sodomorum ac Gomorrhæorum usque in cœlum, imò usque ad conspectum Altissimi ascenderet, ubi observat Scriptura, quòd ipse Dominus tam impio peccantium clamore excitatus di-
Gen. 18. 20. xerit: *Descendam, & videbo, utrum clamorem, qui pervenit ad me, opere compleverint.* Quid ais, Domine? nunquid ante omnem experientiam omnia novisti ab æ-
Hebr. 4. 13. terno? nunquid *omnia nuda & aperta sunt oculis tuis?* cur ergo ipse more dubitantium Judicum cominus rem vis inspicere, & de facinore inquirere?

Adverte hîc in Deo singularem procedendi modum, dum se in omnibus humano loquendi modo accommodat, an videlicet hi populi jam ipso actu definitum à se peccatorum numerum ac mensuram compleverint: *Ostendit*,
Salvian. de vero judicio & providentia Dei, l. 1. inquit Salvianus, *quàm invitus puniat etiam gravissimos peccatores, dicens, quòd clamor Sodomorum ad se ascenderit, hoc est dicere, misericordia quidem mea mihi suadet, ut parcam, sed tamen peccatorum clamor cogit, ut puniam*; quia mensura noxarum completa est, hoc enim æquitas requirit & officium justi Judicis, ne scelera non maneant impunita: *Festinat*, ait S. Chrysostomus, *Dei ultio, cùm homines in*
S. Chrysost. hom. 25. in Genes. *peccatis obdormiunt, ídque non tantùm ex justitia, ut eos puniat, sed etiam ex misericordia, ne graviùs puniat, quos prævidet, si diutiùs supersint, graviùs peccaturos, ideóque acerbiùs puniendos.*

4. Irrefragabilem hanc veritatem per plures Scripturæ conceptus adhuc meliùs dilucidabimus. Peccaverat quondam Saul, dum in delendo Amalec contra Dei mandatum optimam sibi prædam reservavit, & quid illi accidit tri-
1. Reg. 16. 1. ste? Audi sententiam: *Dixítque Dominus ad Samuelem: Usquequò luges Saul, cùm ego projecerim eum?* ô tremendum fulmen, projici à facie Dei! ô tremendum
Ps. 50. 13. fulmen! Et hoc est, quod Vates Regius toties impensissimè rogavit: *Ne projicias me à facie tua.* O miram divinorum judiciorum abyssum! ergo unicum inobedientiæ delictum in Rege Saul cæterorum adimplevit mensuram peccatorum? Ita est; & tu, sordide peccator, audeas adhuc peccare? an formidas, quòd hodie adhuc (quis scit) mensura peccatorum tuorum sit terminanda?

Onam filium Judæ Patriarchæ considera, qui, dum vel semel se polluit,

mor

mox improvisa & pessima morte à Deo malorum vindice ad tartarum ablegatus est, æternitas ibidem hujus turpissimi sceleris daturus pœnas: *Percussit eum Dominus, eò quòt rem detestabilem faceret.* O quod etiamnum, non dico inter Gentiles & Paganos, Barbaros & Schythas, sed quod maximè dolendum, etiam inter Christianos & Orthodoxos, & utinam non etiam inter N.N. sunt reperiundi, qui hoc abominandum contra naturam vitium non minùs curant, ac si sputum in terram projicerent! væ illis, & æternum væ! si aliquando peccatorum mensura erit finita. *Gen.* 38. 10.

Quid dico de Rabsace Regis Assyriorum archistratego? qui cùm civitatem Solymæam obsideret, stans ad mœnia vel semel contra Deum & Regem Ezechiam blasphema & contumeliosa quædam verba locutus, ubi mox temeritatis suæ pœnas dedit, dum eadem nocte Angelus Domini in castris Assyriorum centum octaginta quinque virorum millia percussit: *Cúmque diluculò surrexisset, vidit omnia corpora mortuorum &c.* Vade blaspheme & perjure, & pone ulteriùs os tuum in cœlum, ô miserrime! quid tandem de te fiet, cùm mensura tua erit completa? 4.*Reg.* 18. 19. 4.*Reg.* 19. 35.

Rabsaci subjungo Achan, virum aliàs strenuum, sed semel unum furtum committentem, dum in expugnatione Jerichuntina pallium coccineum, ducentos siclos, & regulam auream clam surripuit, ac fossa humo operuit; & ecce ob unum hujus militis peccatum universus Hebræorum exercitus confusus, & ipse Achan lapidibus obrutus est: *Dixit Josue: Quia turbasti nos, exturbet te Dominus in die hac, lapidavítque eum omnis Israël, & cuncta, quæ illius erant, igne consumpta sunt.* *Jos.* 7. 25.

Quis ignorat, quòd ob unicum, & quidem leve Davidis peccatum (ut plures autumant Interpretum) dum ex aliqua arrogantia & mentis elatione populum suum numeratum voluit, justissimus Deus Regnum ejus sævissima peste castigaverit, ex qua intra triduum septuaginta hominum millia interempta sunt: *Hæc dicit Dominus, trium tibi datur optio; elige unum &c.* 3. *Reg.* 24. 12.

An non servus ille Evangelicus, qui paulò ante gravissimi debiti, hoc est, decem millium talentorum relaxationem à Domino suo impetravit, cùm de novo unicum peccatum in conservum suum admisit, mox omnem gratiam & favorem Regis perdidit: *Et iratus Dominus, tradidit eum tortoribus &c.* *Matt.* 18. 34.

Vide quisquis es, ô homo! ex his allatis Sacræ Scripturæ testimoniis, quomodo vel unicum peccatum plenam tibi mensuram à Deo prædefinitam possit constituere, qua completa infallibiliter reatus pœnarum sequitur, ita ut in hoc sæculo vel temporalis gravissima pœna, vel in altero, heu æterna tibi certò certiùs immineat: *Ita ut tali peccato* (sunt verba S. Ignatii Societatis JEsu Fundatoris) *vel semel commisso, detrusi multi in infernum &c.* O bone Deus! quis hanc considerans veritatem non ex animo contremiscat? Quis, quæso, imposterùm adhuc peccare, & Deum suum, justissimum noxarum ultorem, offen- *S. Ignat. lib. Exerc.*

offendere audeat, cùm fortasse proximum, quod commissurus es delictum,
S. Basil. in Psal. 33. tibi omnem gratiam Divinam tollet, & rectà ad tartarum viam sternet? *Hac time*, subintrat hîc S. Basilius, *& hoc timore correptus, animam à peccatorum concupiscentia tanquam fræno reprime.*

5. Solent autem juxta mentem superiùs memorati Salviani ad hanc mensuram complendam principaliter concurrere, Deíque vindictam in Regna & Provincias potenter accelerare Ecclesiasticorum vitia, quando DEUS, illos quos ad aliorum correctionem posuit, conspicit de se dare exempla pravitatis; quò enim sanctior eorum status est, eò gravior etiam, atque damnabilior est illorum culpa; neque DEUS provinciam, urbem, pagum, & communitatem aliquam graviore pœnâ potest affligere, quàm si malè moratum Rectorem aut Pastorem præesse sinit, cujus contagioso exemplo facilè reliquus Dominicus grex inficitur. Certè cùm Sacerdotes ac Pontifices Judæorum de
Matth. 27. 23. Christo coram Pilato Romanó Judice succlamârunt? *Crucifige, crucifige eum*, mox omnis populus pravum eorum exemplum secutus est: *Dicunt omnes: Crucifigatur. Ait illis Præses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur.* O bone JESU! ergo pravum Sacerdotum exemplum te in Crucem egit, & populum ad eandem Crucis mortem postulandam duxit!
S. August. Epist. 28. O quàm benè Sanctissimus Antistes Hipponensis: *Nihil*, inquit, *est in hac vita, & maximè hoc tempore facilius & lautius Episcopi, aut Presbyteri officiô; sed nihil apud Deum inferius & tristius, & damnabilius, cùm eodem non probè funguntur, & aliis scandalo sunt.*

Heli summum quondam Sacerdotem in Lege considerate, per cujus supinam negligentiam pessimúmque exemplum non duntaxat duo filij ejus Ophni & Phinees miserrimâ morte periêrunt, sed & populus Israël gravissimâ afflictione & bello contritus unà cum Arca fœderis in potestatem Phili-
1. Reg. 3. 11. stinorum redactus est: *Ecce ego*, ait Dominus ad Samuelem, *facio verbum in Israël, quod quicunque audierit, tinnient amba aures ejus: in die illa suscitabo adversum Heli omnia, quæ locutus sum super domum ejus: incipiam & complebo.* O quoties evenire solet, quod Isaias de suo ævo commemorat: *Et erit sicut populus,*
Isa. 24. 2. *sic Sacerdos.* Quod peteticè S. Doctor Mellifluus illis adaptat Sacerdotibus, qui vitam degunt laicorum. Audi, & perpende in hanc rem & Divum Gre-
S. Greg. Mag. hom. 17. in Evang. gorium Magnum, qui de suo tempore ita de ejusmodi pravis & socordibus Ecclesiasticis scribere non abhorruit: *Quantô mundus gladiô feriatur, aspicitis; quibus quotidie percussionibus intereat populus, videtis; cujus hoc, nisi nostro Sacerdotum peccato agitur? nos pereunti populo auctores mortis existimus, qui esse debebamus duces ad vitam; ex nostro peccato populi turba prostrata est, quia nostrâ faciente negligentiâ ad vitam erudita non est.* Usque huc Magnus ille Gregorius de suo ævo; quid de nostro & moderno sæculo sentiendum, penes te, ô prudens Lector, sit judicium.

6. Sed

6. Sed & Magistratus politici juxta eundem Salvianum, virum in Ecclesia celeberrimum, & auctoritatis gravissimæ, ad hanc complendam mensuram insigniter concurrunt, ut Deus nunc hanc, nunc illam provinciam per cruenta bella, malesuadam famem, sævissimam pestilentiam, horrendos terræ motus, maris & fluminum inundationes, aliáque sexcenta flagella toti communitati immissa vehementissimè castiget, dum per eorum negligentiam, conniventiam, avaritiam & injustitiam frequenter peccata reipublicæ ingravescunt, & ad numerum in arcano, Divinóque consilio definitum ascendunt, ut Deus tanquam justissimus omnium arbiter necessariò (ut ita dicam) ejusmodi rempublicam punire debeat. Juvat hîc iterum audire Salvianum: *Certè*, inquit, *piscis à capite putrescere incipit, & qualis Rex, talis grex, Regis enim ad exemplum totus componitur orbis; morbido autem capite nihil sanum est, neque ullum omnino membrum officio suo fungitur, ubi, quod est principale, non constat.* *Salv. de Provid. l. 7.*

Luculentum de hac veritate subministrant exemplum Regum libri; cùm enim Rex Sedecias cum Aulicis suis ac Regni Primatibus à recto salutis tramite declinâsset, malúmque in conspectu Domini fecisset, mox etiam subditi hunc suum Magistratum, quasi laxatâ habenâ, secuti sunt; ex quo evenit, ut & Rex & grex post cruentam plurimorum stragem, incenso templo & urbe Hierosolymitanâ in captivitatem Babylonicam abducerentur: *Fecítque malum in oculis Domini Dei sui*; & post pauca interjecta addit Scriptura: *Sed & universi Principes Sacerdotum & populus prævaricati sunt.* Ex qua scelerum completâ mensura tandem totius Regni eversio facta est: *Ecce*, inquit Amos Propheta, *oculi Domini Dei super Regnum peccans, ut conteram illud à facie terræ.* O felix illa Respublica, felix Provincia, felix Regnum, ubi multi sunt viri justi, propter quos sæpiùs Deus nobis solet parcere, prout patet in Sodomis, & si vel solum decem justi fuissent inventi, in gratiam illorum illud miserabile excidium fuisset impeditum: *Non delebo propter decem.* Hinc patet, quanto in pretio haberi debeant justi, quia sunt bases & columnæ reipublicæ. *2. Par. 36. 21.* *Amos. 9. 8.* *Gen. 18. 39.*

7. Juvant insuper ad hanc definitam mensuram, imò ex integro eam complere solent peccata subditorum, ac membrorum reipublicæ, quod Deus T. O. M. tunc Abrahamo insinuavit, quando ipsi & semini ejus Palæstinam, seu terram Amorrhæorum optimam ac longè fertilissimam post aliquot añorum tractus promisit tradendam, cùm videlicet Amorrhæi mensurâ scelerum suorum adimpleverint, proinde ad Abraham dixit: *Nec dum enim completæ sunt iniquitates Amorrhæorum &c.* *Gen 15. 16.*

Supra quod Cornelius à Lapide: *Non ergo levia putemus etiam peccata parva, quia addunt aliquid ad hunc cumulum*, quantò magis graviora populi delicta, ut sunt quotidianæ blasphemiæ, perjuria, odia, rapinæ, ebrietates, iracundiæ, superbiæ, contemptus Divinorum, oppressiones pauperum, detractiones, avaritiæ, usuræ, discordiæ, malæ filiorum educationes, invidiæ, *Cornel. hic*

menda-

mendacia, calumniæ, injuſtitiæ, & quàm maximè tot fœdiſſimæ libidines, ac contra omnem naturam impudicitiæ exercitæ hunc cumulum & menſuram perficient? O popule ſtulte & inſipiens, hæccine reddis Domino ac Deo tuo, qui creavit, & redemit te? an ergo mirum ac peregrinum nobis videatur, ſi DEUS Rempublicam ac Provinciam noſtram inceſſanter publicis affligit & conterit calamitatibus? An non ipſe peccator ſibi parat, quod patitur? Felix ille, cujus delicta DEUS citò in hoc mundo caſtigat, per hoc enim peccatorum cumulus ſolet decreſcere, ubi econtrario magna Dei ira præſumitur, cùm pœnam peccatori differt, ac diſſimulat DEUS, donec peccata ad certum terminum & ad ſummum pervenerint. Antiochum conſule à Perſepoli ſugatum & maximis viſcerum doloribus à Deo percuſſum, ita ut cum fœtore intolerabili è languido corpore vivi vermes ſcaturirent, qui, cum poſt ſuorum criminum agnitionem Deum pro ſalute ſua oraſſet, ob completam ſcelerum menſuram non ampliùs à Deo, juſtiſſimo ſcelerum vindice exauditus, ſed infauſta ac miſerrima morte extinctus eſt: *Orabat autem hic* 1. Mach. 9. 13. *ſceleſtus Dominum, à quo non eſſet miſericordiam conſecuturus.*

Verùm objiciet mihi non nemo mundanorum illud Eccleſiaſtici: *Peccavi; & quid mihi accidit triſte?* Eccl. 5. 4. Sed audi, mi Coſmophile, quid mox addat Sapiens: *Altiſſimus eſt patiens redditor?* Audis hoc, & audis benè: *Patiens redditor?* qui bona & mala tua exactiſſimè ad libram juſtitiæ examinat, ut te aut præmiet, aut puniat æternùm; & ſi poſt admiſſa peccata tua te hactenus non ſtatim punivit, cave & expaveſce, longanimiter enim expectando tarditatem ſupplicii gravitate compenſabit, ac tunc præſertim, quando tua adimpleta erit delictorum menſura, quod per unicum fieri poteſt peccatum. Unicum delictum admiſit Lucifer, & menſuram implevit. Iſa. 14. 15. Adam ob unicam noxam è paradiſo eliminatus eſt. Gen. 3. 24. Uxor Loth ob levem curioſitatem ſubitaneâ morte mulctata, & in ſtatuam ſalis mutata eſt. Gen. 19. 26. Ananias & Saphira ob unicum mendacium repentina nece ſunt caſtigati &c. Act. 5. 5. Et quot peccatorum plauſtra tu homo Chriſtiane, hactenus jam implêſti? O ſi guttam Chriſtiani ſanguinis ſub pectore alis tuo, diſce, futura de te formidare judicia, & per ſeriam vitæ emendationem evertere ſcelerum menſuram, ne medio hoc repleto æternùm pereas; Elige proinde cum Eleazaro fortiſſimo illo ſene *priùs præmitti in infernum*, 2. Mach. 6. v. 23. quàm impoſterùm voluntarium committere peccatum.

8. Coronidem huic noſtræ Conſiderationi imponat mitiſſimus orbis Servator JESUS, qui, cùm per totum diem jejunus in templo docuiſſet populum, ſub veſperam in montem Olivetanum ſe contulit, ibidem in oratione ad Patrem pernoctaturus. Et ecce, cùm egrederentur de civitate Diſcipuli, qui priùs ab illo excidium templi & urbis deſolationem audierant, ut eum ad commiſerationem, excidiique revocandam excitarent ſententiam, admiran-

dam

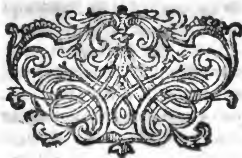
dum hujus Solymæi templi fabricam ac magnificentiã ostendebant: *Et accesserunt Discipuli ejus, ut ostenderent ei ædificationes templi.* Sed nihil movit Christum hæc templi magnificentia, proinde illis respondit: *Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruatur.* O bone JEsu! quid templum & lapides peccârunt? cur illi destruantur? *Matth. 24. 1.*

Adverte anime mi! hîc singulare mysterium, omnia enim, quæ faciebat, vel permittebat Christus corporaliter, juxta mentem S. Augustini, etiam intelligenda sunt spiritualiter, quæ devastatio templi exinde sub Tito & Vespasiano secuta est, cum ingratissimi Judæi plenam peccatorum suorum faciebant mensuram. Proinde per hoc templum juxta mentem Doctoris Angelici, & SS. Patrum rectè subaudiri potest quilibet homo Christianus, de quo Apostolus: *Vos estis templum Dei vivi*, quod templum mysticum tunc destruitur, cùm homo peccatum mortale voluntariè admittit, ibi de hoc templo egreditur Deus cum sua SS. gratia, & non aliud ei remanet, nisi devastatio, & post adimpletam scelerum mensuram, perpetua desolatio. Qualis erit tunc rerum facies, si te stertentem occupaverit repentina & improvisa mors! semel hîc periisse, æternùm periisse est. O miser! *si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi!* An fortè, optimè Lector! hæc quoque *abscondita sunt ab oculis tuis?* O sape, dum licèt, & hoc momento, quo hæc legis, ad meliorem redire frugem satage: *Quis enim*, ait Cornelius, *viperam lethiferam manu ferat, & non statim excutiat? Quis pestem in corpore alat: Quis hostem capitalem intra mænia ferat? Quis cadaver vermibus horridum domi toleret? Quis dæmonem in mente gestet? Peccatum lethale est vipera, est pestis, est hostis, est cadaver, est Dæmon: illicò ergo, ut illud sentis, totis viribus excutias.* Hoc fac, & vives.

2. Cor. 6. 16.

Luc. 19. 42.

Cornel. in Eccl. 5. 6.

CONSIDERATIO VIII.

De Peccato mortali considerato in suis effectibus.

Pro Dominica 3. post Epiphaniam.

Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Matth. 8. 6.

I.

PEccator existens in mortali, similis est Samsoni funibus & catenis ferreis ligato, & in amarissimam Philistinorum servitutem abducto;
Judic. 16. 21. *Quem cùm apprehendissent Philistiim, statim eruerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vinctum catenis.* Similis est viatori Jerichuntino descen-
Luc. 10. 30. denti in Jerusalem, & incidenti in latrones, *qui etiam despoliaverunt eum, & plagis impositis abierunt semivivo relicto.* Similis palmiti à vite sua avulsæ &
Jo. 15. 2. abscissæ: *Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum.* Similis mem-
Rom. 6. 13. bro mortuo à vivo corpore suo decusso: *Non exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato &c.* Similis hodierno paralytico in domo Centurionis gravissimis cruciato doloribus, qui seipsum ampliùs juvare non poterat, nisi à Deo
Matth. 8. 6. & Homine Christo verbo vitæ pristinæ fuisset restitutus saluti: *Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur.*

O peccatum mortale, quàm gravis es paralysis, quàm crudelis latro, quàm sævus tyrannus! ah quantùm torques animam hominis! O venenose basilisce, qui solo aspectu hominem incautum insanabili toxico inficis, & in-
Job. 41. 11. terficis, unde lemma ejusmodi basilisco rectè affiges: *Aspiciendo necat.* O ignis usque ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina, & sicut ignis
Jacob. 1. 15. currens in cuniculis, seu ut vocant, mineris, uno momento, dum erumpit, montes & colles, castella & oppida, ædes & turres deijcit, vastat, præci-
Ps. 77. 47. pitat: ita *peccatum, cùm consummatum fuerit, generat mortem.* O grande infe-
Deut. 32. 33. stus, omnes simul virtutum plantas uno percutiens instanti: *Occidit in grandine vineas eorum.* O draco pestilens, de quo Moyses: *Fel draconum vinum eo-*
Gen. 3. 15. *rum; & venenum aspidum insanabile!* O serpens nove & antique, qui etiamnum
Ezech. 18. 4. insidias paras calcaneo hominis: *Et tu insidiaberis calcaneo ejus!* O anime mi, quare accedis ad hunc anguem; virus aspirantem tartareum: *Anima, quæ*
Eccl. 21. 2. *peccaverit, ipsa morietur?* Fuge, fuge, & *quasi à facie colubri fuge pecca-*

peccatum, & si accesseris ad illud, suscipiet te: dentes leonis, dentes ejus, interficientes animas hominum. Quam veritatem Scarlatinus egregio emblemate adumbravit, dum pedem hominis pingi curavit super aspidem & basiliscum ambulantem, & capita eorum conterentem cum inscripto: *Premat, ne perimat.* Plura de hac veritate in præsenti: *Attendite me, & obstupescite, & superponite digitum ori vestro,* quantum malum sit unicum peccatum mortale, ac vos præsertim, qui *Deum, qui vos genuit, dereliquistis, & obliti estis Creatoris vestri,* attentas arrigite aures. *Job. 21. 5.* *Deut. 32. 18.*

2. Crudele quondam ac horridum mundo exhibuit spectaculum Adonibezec, infamis ille ac sanguinarius tyrannus, dum septuaginta Regibus ac Dynastis in bello devictis manuum ac pedum summitates amputandas curavit, quos magnæ prosapiæ viros, tanquam canes famelicos sub mensa sua voluit serpere, ut reliquias ciborum, quas illis projiciebat, colligerent. Horridum, inquam, ac tragicum spectaculum. O peccator! gravi ac voluntaria noxa tuum offendis Deum, agnosce miseriam tuam, tantò enim miserabilior es, quò minùs tuam ipse capis miseriam, dum illo temporis momento, quò in Deum graviter delinquis, non duntaxat Regni cœlestis hæreditatem, sed & dignitatem filii Dei adoptivi plùs quàm regiam amittis, tradendus imposterùm sanguinario illi ac tortareo tyranno, qui amputatis manibus ac pedibus tuis coget te, velut canem famelicum per omnem æternitatem circumire, & non famem tantùm, sed & ipsam (heu! quid magis miserum?) quamdiu Deus erit, pati gehennam. O truculentum tyrannum, an potest homo esse miserior? Hic verificabitur illud Jessæi Vatis: *Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet: desiderium peccatorum.* *Judic. 1. 7.* *Psal. 111. 9.*

Sed dicet hic mihi nonnemo, cur à Deo justissimo scelerum vindice peccatori ob mortalem culpam vel unicam pœna statuitur æterna? An non *pro mensura peccati erit & plagarum modus?* Nunquid pœna debet esse proportionata culpæ? si momentaneum quid peccatum est, unóque committitur momento; quare ergo pœnâ plectitur æterna? quomodo conveniunt momentum & æternitas? Brevis voluptas, & supplicium nunquam terminandum? Nunquid *justus es, Domine, & rectum judicium tuum?* *Deut. 25. 2.* *Psal. 118. 137.*

Omissis, quas adstruunt Theologi rationibus, rectè unico delicto mortali pœna debetur æterna, quia tantò graviùs quis peccat, quò major est offensæ personæ dignitas, sed dignitas offensæ personæ infinita est, quia ipse Deus est, ergo & peccati mortalis culpa (saltem secundùm quid) infinita est, ac proinde infinito digna supplicio. O anima christiana! collige vel ex hoc, quantum malum sit vel unicum lethale & instantaneum peccatum; audi virum gravissimum de ejus gravitate disserentem: *Si quis peccati minimi mortalis gravitatem perfectè cognosceret, & Dei simul offensi Majestatem, & bonitatem, non esset vena in corpore totò, quæ non aperiretur præ vehementia doloris, toto corpore sudares sanguinem, erigerentur ei præ horrore omnes in vertice capilli, deficerent eum vires,* *Staniburst. de Christo Pat. c. 1. §. 11.*

vires, finderetur pectus, & corrumperetur, frangerentur costæ; denique impatiens doloris præ ejus immensitate repentè corrueret in terram exanimis, & moreretur. Et tu tamen audes peccare & quidem moraliter?

3. Et ut magis hanc capias veritatem, imaginare tibi, anime mi! quasi hoc ipso temporis momento adhuc præsentem videres miserabilem illam stragem, in qua Lucifer nobilissimus cœli Princeps, & cum eo infinita propemodùm Angelorum multitudo pleno & effuso impetu ad instar fulminis ex supremo cœli fastigio ad ima usque tartara deturbentur, æternis inferorum
Luc. 10. supppliciis, quamdiu durabit æternitas, cruciandi: *Videbam*, ait Veritas, *Satha-*
18. *nam sicut fulgur de cœlo cadentem.* O luctuosam rerum metamorphosin! priùs sereniſſimi Aulæ æthereæ Principes, nunc momento fœdissimi Dæmones! quid, quæso, fecerunt hi nobilissimi Angeli? quæ causa hujus ac tantæ ruinæ!

Audi, & mirare. Tota illorum culpa unius momenti cogitatio fuit, ob
Isa. 14. 14. quam momentaneam superbiam: *Exaltabo solium meum*, nunc æternis cruciantur & torquentur suppliciis. O Deum immortalem! si æquissimus Judex (ita
2. Petr. 2. gravissimè argumentatur Apostolorum Princeps) *Angelis peccantibus non pe-*
4. *percit, sed rudentibus detractos ex summo cœlo in tartarum tradidit cruciandos;* quantò minùs homini, abjectissimo Sathanæ mancipio parcet, si contra eum per peccatum rebellis fiat? Et si unica noxa sola cogitatione apprehensa formosissimos cœli Principes potuit in deformosissimos & horribiles Dæmones commutare, quanta, obsecro, erit animæ tuæ deformitas, qui jam à tot vitæ tuæ annis, non dico sexcentis, sed millenis ac millenis scates peccatis? Hic sedens, si potes, computa sumptus tuos, qualem pœnam merearis ob toties offensum
Ps. 93. 17. Deum; nunquid & illud Davidicum tibi poteris applicare: *Nisi quia Domi-*
nus adjuvat me, paulò minùs habitâsset in inferno anima mea? Vide ergo, ac consi-
Thren. 3. dera, quantùm debeas infinitæ misericordiæ & longanimitati Divinæ: *Mise-*
22. *ricordia Domini, quia non sumus consumpti.*

4. Ad terrestrem paradisum transeo. Eheu quid video? Cherubinum thomphæâ ignivomâ atque versatili instructum, quâ protoparentes nostros è felicissima patria in exilium innumeris scatens miserijs & ærumnis eliminat. Et quid patrârunt hi miseri? Audi, & maturiore perpende intellectu: Adam fœmineâ fractus persuasione de fructu arboris scientiæ boni & mali comedit. Ergóne ab uno malo tantum malum? ita, ô mortales! hinc illæ lachrymæ:
Gen. 3. 24. *Ejecítque Adam, & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubin, & flammeum gladium atque versatilem.* Res miranda; ad quid tenuit, & vibravit Cherubinus ille flammeum gladium, dum protoplastos ab horto voluptatis ejecit in exilium.

S. Chrysost. Observat hic S. Chrysostomus, quòd propter peccatum Adami bestiæ
sup. Ps. 8. ac bruta in paradiso mox in rabiem acta sint, quæ Adamum & Evam, dum imaginem Dei perdiderunt, absque ullo dubio in mille frusta dilacerâssent, nisi

nisi maturè ab Angelo è paradisi horto per flammeum & versatilem gladium fuissent expulsi. Ecce, unicum Adami peccatum tot malorum ac pœnalitatum scaturigo extitit; sic videlicet, teste S. Bernardo, *porrigit Diabolus pomum, & surripit paradisum.* O miserandam mortalium sortem! an non hæc unica recordatio salutarem nobis incutere debet timorem, ut cane pejùs & angue peccatum fugiamus? Et quid, obsecro, diluvium invexit, Pentapolim evertit, serpentes ignitos in populum immisit, primogenitos Ægyptiorum occidit, omnes aquas in illo Regno in sanguinem mutavit, Pharaonem cum omni suo exercitu in mari rubro submersit, desertum Israëlitarum cadaveribus replevit; Angelum armavit, ut populum pestilentiâ feriret; Bethsamitas morte subitanea castigavit, hactenus usque in diem hunc omnis generis mala in mundum intulit, nonne peccatum? Sic videlicet lapidem in altum mittimus, qui majori impetu cadet super caput nostrum. Ingemiscimus modò sub gravissimo belli jugo; insanit Mars, hostile agmen in patriam irrumpit, omnia susque deque feruntur, urbes & pagi expoliantur, in vincula honestissimi quique ac in barbaram servitutem trahuntur, templa Deo dicata conspurcantur, polluuntur, agri vastantur, plurimi ad summam rediguntur egestatem, verbo ut absolvam uno, cuncta nobis minantur ruinam! sed unde tot mala? Ne dicas mihi, Reges ac Principes hujus cruenti belli & cunctarum, quas modò Europa patitur, causa & origo sunt ærumnarum. Erras mihi homo & toto cœlo aberras, nam ipse *Dominus apprehendit Cyri dextram*, qua nos castigat; neque malum est in civitate, quod non fecit Dominus, omnium malorum causa & origo est peccatum: *Famem*, inquit, S. Hieronymus, *& pestem, & bestias pessimas, & quidquid aliud malorum sustinemus in sæculo, propter peccata nostra venire manifestum est. Nos peccamus, & à Deo flagellamur: causam tollite, & hi non sequentur effectus.*

S. Bern. de grad. humil. *Gen. 7. 6.* *Gen. 18. 24.* *Num. 21. 6.* *Exod. 11. 5.* *Exod. 7. 21.* *Exod. 14. 25.* *Num. 21. 5.* *2. Reg. 24. 16.* *1. Reg. 6. 15.* *Isa. 45. 1.* *S. Hieron. in cap. Ezechielis.*

5. De Nabuzardan supremo Regis Nabuchodonosoris ministro, & exercitûs illius Principe referunt Regum Annales, quòd captâ Jerusalem non tantùm exspoliaverit, sed & succenderit templum Domini, & ejus ornamenta ac divitias abstulerit &c. *Vos estis templum Dei vivi*, subintrat hîc gentium Doctor; Et peccatum committitis, quid aliud agitis, ò Christiani! quàm quòd Dei templũ violetis, succendatis & destruatis? *Et quod majus homicidium*, ait S. Drogo Episcopus Ostiensis, *quam ut seipsum interficiat homo? quoties voluntariè & ex studio peccatum perpetrat, quid aliud, quàm seipsum jugulat!*

4. Reg. 25. 8. *2. Cor. 6. 16.* *S. Drogo serm. de SS. Pass.*

Et nunquid, anime mi! considerâsti aliquando arborem illam fici, virentibus quidem foliis speciosè exuberantem, sed quia nullum fructum tulit, à Christo excommunicatam: *Nunquam ex te nascatur fructus in sempiternum?* Quid quæso peccavit hæc ficulnea?

Matt. 21. 19.

O anima peccatrix! tu es illa maledicta ficulnea; quàm primùm enim peccatum lethale liberè, voluntariè & advertenter contra Deum, optimum

Patrem ac summum benefactorem tuum committis, eodm instanti non tam Deum summè bonum graviter offendis, & maledictionem Divinam incurris, quàm & omnia tua merita ac bona opera perdis. Etsi haberes S. Pauli Doctoris gentium merita, & cum eo milliones animarum ad fidem orthodoxam convertisses; Etsi omnes substantias tuas, totúmque Principatum cum S. Carolo Borromæo unâ die in pauperum usus distribuisses. Etsi in dimidio pane & aqua per omnem vitam cum Div. Paulo Eremita jejunâsses. Etsi cum S. Francisco Seraphico cuncta reliquisses pauperibus temporalia, & cum eo ob eminentem vitæ tuæ sanctitatem quinque SS. Vulnerum stigmata à Christo crucifixo recepisses. Etsi cum B. Simeone Stylita octuaginta annis & ampliùs super marmoream columnam in assidua pœnitentia sub nudo cœlo stetisses. Etsi denique solus omnium Sanctorum & ipsius SS. Deiparæ merita tibi congregâsses in unum; atque nunc vel unicæ cogitationi morosæ & impuræ advertenter, liberè ac voluntariè consentires; dico, eodem momento omnia merita tua sunt perdita, deleta, ac mor-
Ezech. 18. tificata: *Si autem averterit se justus à justitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes*
24. *justitiæ ejus, quas fecerat, non recordabuntur.* Heu in quanta malorum voraginem nos præcipitat unum peccatum mortiferum, & una brevissima ac momentanea voluptas!

6. Auscultemus adhuc majora. Dic anime mi! An non Christus pretiosissimus & unigenitus Dei Filius pro nobis apud Patrem per amarissimam
Ps. 129. 7. passionem suam abundantissimè satisfecit? Omninò, inquis, *quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.* Sed audi, & attentiore mentis oculo perpende, quid dicam: dum in peccatum mortale voluntariè ruis, tota Christi JESU Passio in te perdita & evacuata est. Mihi non credis? testem omni exceptione majorem S. Paulum orbis Præconem produco: *Christus*, ait
Gal. 5. 2. ad Galatas peccatores, *vobis nihil proderit... Evacuati estis à Christo.... A gratia excidistis.* Quasi diceret: Nihil vobis proderit sanguineus ille imber, quem pro vestra salute in Oliveto profudit Redemptor; Nihil integra legio flagrorum; nihil spinæ cruentæ; nihil gravissima Crux; nihil omnis Sanguis per SS. vulnerum canales in animarum salutem promanans; nihil denique prode-
Joan. 8. rit ipsa mors Salvatoris, *quia evacuati estis à Christo, quia à gratia excidistis*, &
34. per peccatum mortale læsæ Divinæ Majestatis rei facti, velut infidi rebelles à Deo vestro ad capitalissimum hostem vestrum, diabolum, transfugistis cujus nunc mancipia & servi estis: *Quia omnis, qui facit peccatum, servus peccati est.* O dira servitus! ô horrendum malum peccatum! & quomodo possibile, ô anime mi! ut cum hoc serpente venenoso, assiduò tua rodente vi-
1. *Reg.* 20. scera, dormitum eas, & toto profles de pectore somnum? *Vivit Dominus*, di-
3. cebat quondam David ad suum dulcem Jonatham, *& vivit anima tua, qui non tantùm (ut ita dicam) gradu ego mórsque dividimur.* Et tu, homo Christiane,

in mortali vivis peccato, dic, quo gradu à morte & inferno dividaris? Juvat hic audire S. Thomam Villanovanum: *Ecce*, inquit, *ardet infernus sub pedibus* *S. Th. Vill.*
inhians, atque ad devorandam miseram animam apertus: & jam peccator ipse deputa- *fer. Dom.*
tus est ad illum; & solùm pendet ex tenui filo vitæ præsentis, quod tam facilè rumpitur: *3. Quadr.*
Et miser ridet, comedit securus, & gaudet, neque est sibi cura de remedio?

7. Sed neque hîc se sistit oratio mea; plura adhuc, eáque infinita mala invehit in orbem horrendum illud & abominabile monstrum, peccatum mortale; & quod summè dolendum, illud est, quòd animam à Deo O. M. ac Summo illo im̃enso Bono æternum separet, eámque sempiternis addicat suppliciis, nunquam, nunquam, eheu! nunquam per omnem æternitatem terminandis: *Si quis in me non manserit, mittetur foras; & in ignem mittent, & ar-* *Jo. 15. 6.*
det. Ubi peculiariter notandum, quòd Veritas cætera verba in futuro, sed *Tò* ardet in præsenti collocaverit; ibunt nimirum myriades & milliones annorum, ubi tamen nihil aliud de ejusmodi damnata audietur anima, quàm hoc triste: *Ardet, ardet, ardet.* O peccatum, in quantam calamitatum abyssum hominem præcipitas! Et adhuc lubet peccare, anime mi?

Sapientissimus Siracides prudentissimum quondam nobis suggessit consilium, ut mortuum ac fatuum deplangamus: *Supra mortuum*, inquit, *plora*, *Eccl. 22.*
defecit enim lux (vita) *ejus; & super fatuum plora, defecit enim sensus.* Et quare *10.*
mortuum ploremus? Christus ploravit mortem Lazari, & plorando eum à *Jo. 11. 35.*
mortuis resuscitavit, hoc nos facere non possumus. Ad quid ergo mortuum ploremus? & quod adhuc magis mirandum, vult idem Siracides: *Super fatuum plora; defecit enim sensus.* Et quis ille fatuus ac mortuus? Respondet ad rem Cornelius, quòd per illum mortuum & fatuum homo peccator, qui mortiferâ noxâ Deum suum offendit, debeat subaudiri, qui non tam fatuus, quàm & mortuus coram Deo est: *Maximè*, inquit, *plorandi sunt fatui, id est peccato-* *Corn. hic.*
res, qui in peccato moriuntur; hi enim utramque mortem, & naturalem, & spiritua- *in Eccl. 22.*
lem obeunt, ac ad mortem secundam, puta ad gehennam ignis, transeunt, nec ab ea re- *10.*
vocari possunt, sed per omnem æternitatem in ea cruciabuntur. O miseriam sanguineis lacrymis nunquam satis deplorandam! & tu rides, ô peccator? Ludit tecum Dæmon, ait Geminiani, sicut catus cum mure capto ludit, quem tan- *Gemin. l. 5.*
dem post lusum occidit, & devorat; & tu rides ad proprium tuum interitum. *c. 39.*
Ah miser, non absimilis es illis Philistæis, qui, dum cum Samsone capto & cæco ludebant, & ipsi tripudiando ruinâ domûs involuti sunt, atque in puncto ad inferos descenderunt: *Concussisque fortiter columnis, cecidit domus super* *Judic. 16.*
omnes Principes, & cæteram multitudinem, quæ ibi erat &c. Sic & tibi continget, *20.*
ô peccator! *Cùm enim dixerint, pax & securitas; tunc repentinus eis superveniet in-* *1. Theß. 5.*
teritus. *3.*

8. Cùm Christus vita nostra in Cruce cum morte duellô conflixit mirandô, non solùm *Angeli pacis amarè flebant*; sed & Serenissimus Astrorum Rex, & cum *Isa. 35. 7.*

co

eo omnis creatura ingemuit, ac indoluit: Luna videbatur quasi præ mœrore sanguinea, petræ scindebantur, monumenta aperta sunt, universa terræ machina horrendo motu concussa est &c. Causam hujus insolitæ & inauditæ perturbationis naturæ assignant SS. Patres, quia insensibiles istæ creaturæ Creatorem & Authorem suum perdiderunt, ideò præ dolore quodammodò & ipsæ dissolutæ sunt: *& petra dissoluta sunt ab eo.* Vah quid erit; anima peccatrix! si tandem perdes ipsum Deum, omnium bonorum fontem, amantissimum Patrem ac Redemptorem tuum, & ab eo separata nunc rectà migrabis ad infernum! Ah quid erit? ò acerba, ò amara damni pœna! Et quid dico de pœna sensûs? Dic obsecro, homo Christiane, quo pretio vivus in ardenti rogo per unicam duntaxat horam velles exuri? nullo, inquies, licèt Herodes sui Regni mihi legaret dimidium, imò si totus terrarum orbis mihi in pretium veniret & præmium. Sed quid unica hora? horam commutemus in quadrantem, & dic, Sodes! éstne homo in mundo, qui tantum ignis tormentum pro acquirendo integro Regno vel per unicum quadrantem horæ vellet sustinere? Vix credo, quòd talis foret reperiundus. Et tu, ô insensate! nihilosecius per peccata tua huic manifestissimo æternæ damnationis periculo te quotidie exponis? Audi Isaiam Prophetam: *Quis*, inquit, *poterit habitare de vobis cum igne devorante? Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?* Et adhuc lubet peccare, & Deum offendere?

Nahum. 1. 6.

Marc. 6. 23.

Isa. 33. 14.

De Loth recenset Scriptura, quòd, cùm ante eversionem Sodomæ cum amicis suis de præsentissimo & corporis & animæ perdendæ periculo nunc ipsis instante loqueretur, illis quasi ludens & jocans visus sit: *Egressus itaque Loth, locutus est ad generos suos: Surgite, & egredimini de loco isto, quia delebit Dominus civitatem hanc; & visus est eis quasi ludens loqui.* O anima peccatrix! non ludit, neque jocatur Veritas Divina, dum toties in Scriptura peccatoribus sempiternum væ, væ prædicit, sed certò certiùs damnabit illos, qui Legem Divinam prævaricati sunt, & impœnitentes, vel non seriò pœnitentes ex hoc vitæ curriculo ad æternitatem migrârunt: *Ibunt hi in supplicium æternum.* Et hoc propter unicum peccatum mortale? ita est? *Quicunque autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Vide nunc, ac maturè considera, quàm abominanda res sit vel unicum peccatum mortale, quod Deus & homo Christus, licèt infinitè bonus, infinitè clemens, infinitè misericors pœnâ tamen punit æternâ, & quis crederet, nisi hoc Veritas revelâsset? Quid igitur restat, nisi ut *abjiciamus opera tenebrarum, & induamur arma lucis?* Imitemur Eleazarum, qui cùm ad peccandum à Gentibus tentaretur, animosè respondit: *Præmitti se velle in infernum*, quàm ut liberè, ac voluntariè in peccatum consentiret. Hoc fac & tu, homo Christiane, & hoc momento tecum statue, mori potiùs ac præmitti in infernum, quàm ut in peccatum consentias. Abi in pace.

Gen. 19. 14.

Matt. 25. 46.

Jac. 2. 10.

Rom. 13. 12.

2. *Mach.* 6. 23.

CON

CONSIDERATIO IX.

De Peccato veniali in ſe, ſuiſque effectibus conſiderato.

Pro Dominica 4. poſt Epiphaniam.

Et ecce, motus magnus factus eſt in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus. Matth. 8. 24.

I.

PArùm hodie abfuit, quin in inſtabili maris elemento navicula fluctibus, ventis & tempeſtatibus conquaſſata periiſſet. En typum peccati venialis ſemper magis, magiſque hominem in majora pericula præcipitantis, tandem ad interitum diſponentis, quod in impio Chriſti Traditore ſenſim à levioribus delictis ad majora devoluto hodie luculenter apparuit, de quo S. Ambroſius; *Unius*, inquit, *delicto cunctorum merita quatiuntur &c.* *S. Ambr. ſerm. 11.*

Verum eſt; peccatum veniale Chriſtum pientiſſimum Redemptorem noſtrum non iterum in crucem agit, ſed tamen eum offendit, conſpuit, & ſupremam ejus vilipendit majeſtatem; gratiæ divinæ omnimodam jacturam non facit, ſed eam valde minuit, & ſanctiſſimæ Dei voluntati protervè reſiſtit; Animam non quidem æternùm damnat, ſed eam in grande damnationis periculum conjicit &c. Verbô: tantum malum eſt, quod longiſſimo etiam intervallo omnia hujus mundi mala antecedit; proinde haud immeritò vel in hac, vel in altera vita in igne purgante exquiſito caſtigatur rigore. Conſideremus plura de hac veritate in præſenti. Si ſalutem veſtram amatis, attentas præbete aures.

2. Ita eſt, & minima ſubinde non minimè nocent. Parva ſcintilla magnum ſæpè excitavit incendium. Una minutiſſima arenula oculum offendit, & ad lachrymas cogit. Una aquæ guttula, ſi ingreſſum per navis rimas invenit, conglomerata tandem navi cauſat interitum. Remora exiguus piſciculus navem mercibus onuſtam per maris undas plenis volantem velis in medio curſu ſiſtit, unde lemma: *A modico non modicum.* Unus lapillus prodigioſam illam Nabuchodonoſoris ſtatuam contrivit, & annihilavit: *Abſciſſus eſt lapis de monte ſine manibus, & percuſſit ſtatuam in pedibus ejus ferreis & fictilibus,* *Dan. 2. 34.*

1. *Reg.* 5. *libus, & comminuit eos.* Nunquid parvuli mures villas & cunctos Philistinorum
9. agros devastârunt: *Et ebullierunt villa, & agri in medio Regionis illius, & nati sunt mures, & facta est confusio mortis magna in civitate?* An non vilissimæ muscæ &
Exod. 8. sciniphes universam Ægyptum extremè defatigârunt: *Facti sunt sciniphes in*
17. *hominibus & jumentis: omnis pulvis terra versus est in sciniphes per totam terram Ægypti?* Sponsa illa dilecta ob devastatam à parvulis vulpibus vineam in ama-
Cant. 2. ras querelas profusa est? *Capite nobis vulpes parvulas, qua demoliuntur vineas,*
15. per quas vulpes parvulas rectè peccata venialia adumbrantur; unde Lopes:
Lopes epist. *Capienda*, inquit, *sunt vulpes parvula, qua demoliuntur vineas, quia non capta crescunt,*
in Explicat. *& nocumenta ingerunt multa &c.* Et quid dico? unum punctum in Scriptura, si non rectè collocatur, omnem nostram fidem orthodoxam invertit, NB.
Marc. 16. *Surrexit non. Est hic.* Una rotula & flosculus nivis, si per alta montium cacu-
6. mina in subjectas devolvitur valles, magis magisque per extra-sumptionem cadendo accrescens, domos, villas & castella solet obruere. Scorpius levissimo venenati aculei morsu hominem interficit. Quid vilius, quàm mellis guttula? & tamen ob hanc degustatam dulcis Jonathas damnatus est ad
1. *Reg.* 14. mortem: *Gustans gustavi in summitate virga, qua erat in manu mea, paululum mel-*
43. *lis, & ecce, morior.* Nunquid flumina magna vides parvis de fontibus orta? Danubium maximum Europæ fluvium considera, qui centum populos & magnas aluit urbes, donec Euxinum irrumpat bis terno flumine Pontum. Redi ad illius fontem; parva scaturigo fuit. Quid refero de pulvere nitrico? An non in minimo vis maxima, dum fortissima munimenta, urbes & castella uno evertit momento? &c.

En peccati venialis typum & umbram; væ tibi, si eò devenisti, ut non ampliùs venialium noxarum curam habeas, dum enim liberè eas admittis, de die in diem majora sumens incrementa, ac tandem ad mortalia, imò ad
S. *August.* infernum te disponent: *Nullum peccatum*, ait S. Augustinus, *adeò parvum est,*
de vera & quod non crescat neglectum. Et in alio loco: *Minuta plura peccata, si negligantur,*
falsa pœn. *occidunt. Noli illa contemnere, quia minora sunt; sed time, quia plura sunt; quo-*
c. 8. *Idem* *tidiana sunt ista, qua dico, sed tamen peccata sunt, & non sunt levia, quia plura,*
serm. 1. *quia verò quotidiana & plurima, timenda est ruina multitudinis, etsi non magnitudi-*
Dom. 4. *nis.* Noli proinde dicere: Est tantùm peccatum veniale; audi Ecclesiasti-
Quadr. *f.* cum: *Qui spernit modica, paulatim decidet.* Una gutta divinæ offensæ, ait
576. Gerson, est major omni offensa contra temporalem Principem, quia iste
Eccli. 19. momentaneus, ille verò Princeps æternus; Quinimò præstat mori potiùs
1. mortales omnes, annihilari Angelos, mundúmque interire universum, quàm unica veniali noxâ supremam offendi Majestatem divinam; rationem assignant Doctores; quia omnia tum Angelorum, tum Sanctorum merita non valent, nec sufficiunt ex condigno ad minimum peccatum veniale expiandum, nisi accedat pretium, & valor sanguinis & Passionis Christi JESU crucifixi.

cifixi. Et quid tu ad ista, homo Christiane, dum tam levi de causa tot hactenus perpetrâsti venialia? O quot millia fortâsse per omnem vitam tuam! & rides? ac parvi pendis? O incautè!

3. Verùm progrediamur ulteriùs. Dic anime mi, quare Maria soror Moysis tam abominanda corporis leprâ à Deo punita est: *Ecce Maria apparuit candens lepra, quasi nix.* Resp. Quia murmuravit contra mitissimum Moysen, quod murmur venialem non excessit culpam. *Num.* 12. 10.

Cur uxor Lothi subitanea morte à Deo correpta, & in statuam salis mutata est: *Versa est in statuam salis?* Resp. Propter curiositatem & levem inobedientiam, contra mandatum Angelorum excitato strepitu ignis, & clamore pereuntium post se respexit, in quo juxta Cornelium, & alios levem tantummodò culpam commisit. *Gen.* 19. 26.

Quare Moyses & Aaron, viri à Deo electi, & tanta conspicui sanctitate ab ingressu Palæstinæ fuerunt repudiati: *Dixítque Dominus ad Moysen & Aaron: Quia non credidistis mihi, ut sanctificaretis me coram filiis Israël, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis?* Causa est, quia venialem, & exiguam in Deum ponebant fiduciam, dum aquam vivam de petra durissima in salutem populi debebant producere: *Nunquid de petra hac vobis poterimus aquam elicere?* *Num.* 20. 12.

Et quis, obsecro, non timeat? non cohorrescat? dum audit Davidem virum secundùm cor Dei ob leve arrogantiæ crimen, quia populum numeratum voluit, trium dierum pestilentiâ correptum: *Immisit Dominus pestilentiam in Israël de manè usque ad tempus constitutum, & mortui sunt ex populo à Dan usque ad Bersabee septuaginta millia virorum?* Et tantam stragem unicum causavit peccatum veniale? ah tantam stragem! 2. Reg. 24. 15.

Vultis plura? Ostendit Ezechias Rex pientissimus juxta, ac sanctissimus, ubi post reversionem umbræ in horologio convaluit, Legatis à Merodach Rege Babyloniæ de recuperata sanitate congratulatum missis, omnes thesauros suos regios, & mox ab Isaia audiit: *Ecce dies venient, & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui usque in diem hanc, in Babylonem: non remanebit quidquam, ait Dominus.* Et quare, dices, DEUS tantopere huic sancto Regi iratus est? Resp. Menochius & alii Interpretum in hunc locum. Ezechiam hîc tantùm venialem admisisse culpam, dum ex vana gloriola Babyloniis thesauros suos Regios monstravit. Ecce quale damnum nobis inferat unicum veniale peccatum; unde optimè S. Dorotheus: *Longè meliùs est & corpus tuum, & omnia corporea perire, quàm lædi animam in re etiam minima.* 4. Reg. 20. 17.

4. Agglomeremus pro hac veritate magìs dilucidanda adhuc plura argumenta ex Sacra Scriptura petita. Quærunt Sacri Interpretes, quale peccatum fuerit viri illius Israëlitæ, qui in die Sabbathi ligna aliqua collegit, & in

castra portavit, qui hanc ob causam sine mora, ita jubente Deo, vivus lapi-
Num. 15. dibus à populo obrutus est: *Dixítque Dominus ad Moysen: Morte moriatur*
35. *homo iste; obruat eum lapidibus omnis turba extra castra.* Vide hîc & considera anima Christiana, quàm severè, ac rigidè DEUS præcepta sua velit servari, qui vir, licèt ob tantillum opus, quale erat ligna colligere, juxta S. Isidorum Pelusiotam venialem culpam non excessit, pœnâ tamen mortis ad aliorum exemplum affectus est.

Huic non absimile est, quod in Levitico de Nadab & Abiu, Aaronis summi quondam Sacerdotis filiis refertur, qui in alieno igne non è cœlo misso, thurificantes mox à Deo, igne cœlesti, qui quasi fulmen eos afflaverat,
Levit. 10. occisi sunt: *Egressúsque ignis à Domino devoravit eos, & mortui sunt coram Do-*
2. *mino.* An fortasse hi duo fratres in hac thurificatione lethalem commiserunt culpam? Resp. Abulensis & alii, eos tantùm deliquisse venialiter, dum ex inconsiderantia, vel ignorantia profanum adhibebant ignem, proinde temporali hîc morte puniti sunt, ut æternam evaderent.

Quod & Ozæ Arcam fœderis suffulcire conanti accidit, qui absque mora
2. *Reg.* 6. subitanea nece à Deo castigatus est: *Iratúsque est Dominus contra Ozam, & per-*
7. *cussit eum &c.* Ubi advertunt gravissimi viri, & sacrarum litterarum periti, Ozam tantùm levem commisisse noxam, quia arcam Domini casum minitantem manu tenere, de se actio laudabilis & religionis plena videri poterat, punitus tamen est, quia minore, quàm par erat, reverentiâ Arcam illam attigit. Quod & Bethsamitis evenit, qui ob curiosam, ac minùs reverentem Arcæ fœderis inspectionem repentino interitu è vestigio fuerunt affecti;
1. *Reg.* 6. *Percussit autem de viris Bethsamitibus, eò quòd vidissent Arcam Domini; & percussit*
19. *de populo septuaginta viros, & quinquaginta millia plebis.* Item quod accidit Prophetæ illi Anonymo, ob venialem culpam à leone, jubente ac permittente
3. *Reg.* 13. Domino, interfecto: *Tradidit eum Dominus leoni, & confregit eum.* Et quis
26. ignorat, quòd ob unicum mendacium Ananias & Saphira in posterorum
Act. 5. 1. Christianorum exemplum instantanea fuerint morte castigati? Lazarus men-
Luc. 16. dicus pauperrimus ob leves quosdam defectus summa inedia, plagis & ulce-
20. ribus afflictus? Zacharias S. Joannis Christi Præcursoris pater ob levem in-
Luc. 1. 10. crudelitatem usu linguæ privatus? &c. &c. In quibus omnibus ac singulis non nisi levis culpa observatur, ac fuisse videtur. Vide nunc, anima Christiana, quàm malè tuæ saluti consulas, si à gravioribus quidem te abstines peccatis, sed in evitandis venialibus socors inveniaris. Audi, & perpende, quid tibi Ve-
Luc. 16. ritas dicat: *Qui in modico*, inquit, *iniquus est, & in majori iniquus est*; hinc S. Justi-
10. nus scribit, Christianos sui ævi maluisse mori, quàm vel unicum facere men-
S. Bern. dacium. O tempora! ô mores! quàm pauci nunc sunt, qui attentiore intel-
serm. de lectu hanc perpendunt veritatem: Homo timoratus, asserit Mellifluus, *terri-*
Tripl. cebar. *bilius & horribilius ipsâ gehennâ judicat in re levissima vultum omnipotentis offendere.* Et tu, optime Lector, quid agis?

5. De

5. De Absolone recensent Sacræ Paginæ, quòd densam ac rutilantem nutrierit cæsariem, quam quotannis, quia eum gravabat, tonderi voluit, eámque ducentis siclis illustribus, ac nobilibus domicellis ad capillaturam sibi ex ea faciendam expeditam vendidit: *Ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis.* 2. Reg. 14.
Et quid tandem anno recurrente accidit, cùm comæ de novo succrescerent? 26.
Audite rursus scripturam: *Accidit autem, ut occurreret Absolon servis David, sedens mulo: cúmque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum & magnam, adhæsit caput ejus quercui: & illo suspenso inter cœlum & terram, mulus, cui insederat, pertransivit.* O infaustæ comæ! non comæ, sed laquei, quibus rebellis Princeps sibi proprium adscivit interitum. Sed rogo te, anime mi, altiùs nunc arrige mentis oculos. Per capillos istos multiplicatos, Sacri Interpretes venialia subaudiunt peccata, quæ nisi sæpiùs per annum incidantur per veram ac seriam confessionem ac mortificationem, semper magis magísque succrescent, & eò tandem te disponent, ut cum Absolone in mortalia incidens, infernali suspendaris patibulô, æternùm ibidem cum illo cruciandus: *Nemo dicat in corde suo*, sunt verba Mellifllui Doctoris, *levia sunt ista, non curo corrigere, non est magnum, si in his maneam venialibus, minimísque peccatis, hæc est enim, dilectissimi, impœnitentia &c.* Audi & Doctorem Gentium, ita emphaticè ad Romanos disserentem: *Quia*, inquit; *cùm cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt.* (NB.) Loquitur hîc Apostolus primario de Gentilibus & hujus sæculi prudentibus, qui naturali ratione poterant agnoscere Deum, imò & plures agnoscebant, quem tamen non ùt Deum colebant, adorabant, & ex toto corde diligebant, proinde pergit: *Propter quod tradidit illos DEUS in desideria cordis eorum, in immunditiam, ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis, & tradidit illos in passiones ignominiæ &c.*

S. Bern. ser. 1. de conv. S. Pauli.

Rom. 1. 21.

O tremendum fulmen! quando DEUS hominem relinquit juxta desiderium cordis, & effrænatarum passionum, ac concupiscentiarum suarum: *Ibunt in adinventionibus suis.* O tremendum fulmen! & quis est, qui hanc Ps. 80. 13.
veritatem attentiore animo considerat, & non totus cohorrescat? Quis, quæso nostrûm est, qui cognitum Deum hactenus condignè, vel saltem pro viribus glorificabit? Quis illi debitas, aut pares beneficijs gratias egit? Quis illius bonitatem nullo unquam veniali offendi? Siste igitur, anima mea! & noli ampliùs voluntario, crudo, ac deliberato peccato veniali Deum tuum offendere. Et licèt in statu naturæ lapsæ sine veniali vivere non possimus, multùm tamen interest discriminis ex affectu, & deliberatione venialia admittere, quàm ex fragilitate humana & inadvertentia labi. Tale peccatum veniale liberè factum, lepra est animæ inhærens; ulcus fœtidum est, mentem inficiens; scabies est turpissima, quæ hominem Deo, & Angelis exosum facit; carcinoma est tabificum, pulcherrimam Dei corrumpens imaginem; malum denique est summo duntaxat malo minus, quod DEUS

T. O. M. summopere aversatur, proinde illud vel in hac, vel in altera vita exquisitis castigat tormentis.

6. De S. Joanne dilecto Christi discipulo refert Sacer Codex, quomodo vice quadam viderit cœlestem illam Jerusalem, in qua lucerna ejus est Agnus, cujus structura ex jaspide pretioso, plateæ ex auro purissimo, fundamenta ex gemmis, & omni lapide pretioso; & duodecim portæ ejus è duodecim constant margaritis &c. Tandem ubi aureo calamo longitudinem & latitudinem, opes, splendorem, gloriam, claritatem & felicitatem hujus civitatis gloriosissimæ descripsit, adjecit sententiam stylo ferreo memoriæ no-

Apoc. 21. stræ, & cordi inscribendam: *Non intrabit*, inquit, *in eam aliquid coinquinatum.*

27. Sta hîc, & perpende, quisquis es, ô mi Lector: *Non intrabit in eam aliquid coinquinatum*; ex quibus verbis abundè, & luculenter patet, quantum malum sit in oculis divinæ Majestatis, vel unica levis culpa, quasi adhuc coinquinatus cœlum minimè intrabis: *Oportet*, inquit Gerson, *quemlibet ita mundum ante introitum paradisi esse, sicut fuit in innocentia baptismali.* Et hoc est, quod Chri-

253. stus Petro, cùm lotionem pedum suorum recusaret, in Cœnaculo satis rigi-

Joan. 13. dè insinuavit: *Si non lavero te, non habebis partem mecum.* Ubi S. Cyprianus,

8. S. Bernardus, & plures alii, per istam pedum lotionem peccata venialia intel-

S. Cypr. tr. ligunt; quibus coinquinatus nemo in illud beatitudinis Regnum ingredietur;

de Ablut. *Veniales igitur culpas*, ait Mellifluus, *nemo contemnat, aut parvi pendat; impossibile*

ped. *est enim cum eis salvari, impossibile eas dilui, nisi per Christum JEsum.*

Et quid, obsecro, amarius est, quàm ignis purgationis, de quo Cæsarius

Cæs. Arelat. hom. 6. Arelatensis: *Ille purgatorius ignis durior est, quàm quod possit pœnarum in hoc sæculo aut accidere, aut sentiri*; & S. Antistes Hipponensis: *Ille purgatorius ignis durior est, quàm quid potest in hoc sæculo pœnarum videri, aut cogitari, aut sentiri.*

S. August. serm. 41. *de SS.* Ex qua pœna sensûs, prudens Lector, peccati venialis gravitatem collige. Et quid dico de pœna damni? quantùm ingemuit Princeps Absolon, dum patris offensi gratiam quidem obtinuit, sed quia faciem ejus præsens, & coràm intueri prohibitus est, potiùs vitæ suæ jacturam pati voluit, quàm dulcis pa-

2. *Reg.* 14. rentis sui aspectu ulteriùs fraudari: *Obsecro ergo, ut videam faciem Regis, quòd*

32. *si memor est iniquitatis meæ, occidat me.* Quid ergo dicemus de illis purgantibus animabus ob unicum fortè peccatum veniale à facie Dei longo tempore ex-

S. Thom. Aquin. in 4. *dist.* 20. *a.* 2. *q.* 1. clusis, ac separatis, quæ *pœna damni*, juxta mentem Angelici Doctoris, *maxima est pœnarum, quæ in purgatorio reperiri possunt.* Quibus omnibus attenta mente consideratis, dic anime mi, an adhuc lubet sine rubore, sine numero, sine dolore contra Deum voluntariè peccata venialia committere? Audi S. Hiero-

S. Hieron. in regula Monach. c. 1. nymum: *Leve, ait, nunquam est Deum etiam in exiguo contemnere, qui non tantùm ad qualitatem respicit, sed etiam ad personæ contemptum:* major est enim contemptus, potentissimum quendam Regem, quàm rusticum, aut personam privatæ conditionis offendere.

7. David, cùm facili conatu Regem Saul inimicum suum capitalissimum

in spelunca Odollæ potuisset occidere, solùm ei oram chlamydis, seu extremam vestis Regiæ partem præscidit, & tamen ob levem hanc actionem ingenti terrore posteà in animo percussus est: *Percussit cor suum, eò quòd abscidisset oram chlamydis Saul.* Ad quid, & quam ob causam Davidem hujus facti pœnituit? Resp. Sanctius, quia David fidelis erat & pius, ideo existimabat læsam summoperè fuisse Regiam Majestatem, quam DEUS ad regni culmen destinâsset. Et quid nos ad ista? Si Davidem hujus minimæ labis (si tamen labes fuit, quia hunc suum hostem, animam suam quærentem, jure poterat interficere) si, inquam, Davidem minimæ hujus labis pœnituit, quia in Regem impium, vel levissimè manum misit lymbum vestis Regiæ præscindendo, & quid nos agimus cum Christo Domino, Rege & Judice nostro? Ah quoties miseri manus in illum mittimus? & si non per peccata lethifera illum rursus crucis ligno affigimus, per minuta tamen & venialia liberè admissa, ei plura quotidie addimus vulnera: *Et tunc*, subintrat hîc S. Bernardus, *leve dixeris, quò offenditur Christus? unde ad Dei tribunal pertrahi debes? cùm horrendum sit incidere in manus Dei viventis.*

1. Reg. 24. 25.

Sanct. in hunc loc.

S. Bern. ser. 29. in Cant. 1.

De Pharaone Rege Ægyptiorum commemorant Sacræ Paginæ, quòd unâ die, & pincernam, & pistorem conjecerit in vincula: *Accidit, ut peccarent duo Eunuchi, pincerna Regis Ægypti, & pistor Domino suo.* Et quid peccârunt hi miseri? Observat Lyranus, & veteres Rabbini, ambos in servitio suo nonnihil fuisse incuriosos, & negligentes; dum enim pincerna Regi aureum porrexit vini poculum, musca inadvertenter irrepserat in calicem, & dum pistor pro more panem offerebat, in eo calculus (alii volunt capillus) inventus est: quia ergo circa Regiam Majestatem hanc commiserunt negligentiam, ideo rigorosiùs castigati sunt; si autem circa personam privatam eandem admisissent incuriam, neuter fuisset carceri mancipatus, aut occisus. Audis hoc, anime mi? Aliud est peccare in Regem, aliud in personam privatam, & rusticam; & nunquid, vel manum levare contra Regem, & orbis Monarcham capitale meretur supplicium? Quantò ergo magis homo peccator, qui veniales injurias, & offensas Deo illatas ampliùs non curat, merebitur ignitum illum carcerem, de quo non exibit, donec solverit usque ad ultimum quadrantem? *Præstat*, ait devotus quidam Asceta, *omnes homines mori, annihilari Angelos, & mundum perire universum, quàm unico peccato veniali, verbo aliquo otioso, supremam offendi Majestatem.*

Gen. 40. 1.

Laurent. Keppl. in Sac. lum. Conf. 8.

O Domine JESU! quis est, qui hæc formidanda justitiæ tuæ exempla, quibus noxas veniales punire soles, rectè ponderat, & te summæ Majestatis Deum, & horum omnium districtissimum Judicem non timeat? O quàm intolerabilis esset illa impudentia, si filius patri suo diceret: Sine pater, & dilecte genitor, ego quidem non crucifigam, non occidam te, absit hoc à me filio tuo; sed hoc faciam; iteratis & quotidianis te contumeliis, injuriis, sputis, plagis & verberibus afficiam, ut quondam pueri Gentilium Romæ in

foro

foro Syllæ Sanctum Caſſianum Martyrem, & Pædagogum ſuum juſſu impii Tyranni minutiſſimis graphiorum ictibus confodiebant. Quænam, obſecro, in patrem hæc eſſet dilectio ac veneratio? O Chriſtiani! & quid nos facimus? Nunquid toties, quoties animo volente peccatum veniale perpetramus, amantiſſimum JEſum, Dominum ac Patrem noſtrum ſimili plaga afficimus? Et
Malach. 1. 6. hoc ſit amare Deum ſuper omnia? ah nos miſeros & infelices! *Si ergo ego Pater ſum, ubi eſt honor meus? Et ſi Dominus ego ſum, ubi eſt timor meus?* O mi JESU! habes hîc in me confitentem reum, peccavi & ſuper numerum arenæ maris multiplicatæ ſunt iniquitates meæ, non tamen deſpero, quia major eſt miſericordia tua, quàm iniquitas mea, ablue me ergo in Sanguine tuo, & da gratiam, ut non ampliùs te ſaltem voluntario veniali peccato offendam.

****

CONSIDERATIO X.

De Tepiditate & ſomnolentia mentis, & corporis excutienda.

Pro Dominica 5. poſt Epiphaniam.

Cùm dormirent homines, venit inimicus. Matth. 13. 25.

I.

BEnignus DEUS, licèt primum hominem in juſtitia originali creaverit, eúmque diverſis cumulaverit donis ac dotibus, noluit tamen, illum
Gen. 2. 15. vitam degere tepidam, ſomnolentam, & otio deditam, ſed ideo *poſuit eum in paradiſo voluptatis, ut operaretur, & cuſtodiret illum.* Et tu anima pigra, tepida & ſomniculoſa exiſtimas, te in otio, torpedine, vitæ commodis,
S. Chryſoſt. hom. 10. in Theſſ. c. 3. ac in tuis voluptatibus ſalvandam? Erras, ah miſera! erras: *Ne ſperet*, ait Os aureum, *quiſquam cœlum ſe cum vita remiſſa viſurum, nequit enim fieri.* Et dic, obſecro, quid aqua ſtagnans & otioſa progerminat niſi bufones & ranas, ſerpentes & viperas? Quid terra otioſa, vinea neglecta, & ager non ſedulò excultus, niſi ſpinas ac tribulos, urticas ac zizania? Aër otioſus, ſi non aſſiduò agitatur, & perflat regionem, quid cauſat, niſi peſtes ac lues? Viennam conſule Auſtriæ Metropolim, de qua volat tritum illud: *Aut ventoſa, aut venenoſa,* quod anno 1679. & anno 1713. abundè experta eſt. Si ſol, luna, & cætera cœli ſidera vel ſemel otiarentur, quod chaos, & quæ perditio in hoc oriretur univerſo? In domo ab incolis deſerta, quid aliud cernes, quàm noctuas & veſpas, araneas ac mures? Pari ratione tepiditas animi, & acedia corporis in
Eccle. 33. 29. homine Chriſtiano omnia mala & peccata cauſat: *Malitiam*, ait Siracides, *docuit otioſitas.* Otioſus Eſau amiſit primatûs benedictionem, econtra laborio-

ſius Jacob non duntaxat paternam, ſed & cœleſtem obtinuit benedictionem: *Gen.* 27.
Non dormientibus, ſubintrat hîc S. Ambroſius libro de Cain & Abel, *non otian-* 28.
tibus, ſed vigilantibus pollicentur præmia, & labori merces parata eſt. Et nunquid audiſtis hodie in Evangelio: *Cùm dormirent homines, venit inimicus ejus, & ſuperſe-* *Matth.* 13.
minavit zizania in medio tritici, & abiit? En dum dormiunt vigiles, incuſtodi- 25.
tum captat ovile lupus: *Somnolentia enim Paſtorum*, ait S. Ephrem, *luporum eſt* *S. Ephr. tr.*
gaudium. Plura de hac veritate in præſenti tractabimus; attentum te eſſe cu- *de timore*
pio, ſi Deum & ſalutem tuam amas impenſiùs. *Dei.*

2. De Philiſtæis commemorant Sacræ Paginæ, quòd devictis Judæis omnem armorum uſum ademerint, omnéſque fabros ferrarios in univerſa ſuſtulerint regione: *Porro faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Iſraël, ca-* 1. *Reg.* 18.
verant enim Philiſtiim, ne fortè facerent Hebræi gladium aut lanceam. Obſerva hîc, 19.
prudens Lector, ſingulare Philiſtinorum ſtratagema, ut Hebræos ſub jugo ſuo conſtanter poſſent retinere, omnem illis armorum uſum penitùs ſuſtulerunt, unde factum eſt, *ut cùm veniſſent dies prælii, non fuerit inventus enſis & lancea.* Et quid dico? nunquid & hanc ipſiſſimam fraudem ac ſtratagema pernicioſiſſimum infenſiſſimus humani generis hoſtis diabolus in Eccleſia Dei cum Chriſti fidelibus tempore Lutheri, Calvini, & aliorum hæreticorum subornavit, quando paulatim in Clericis dormientibus, tepidis, ac licentiore modo viventibus ſacrorum armorum uſum, id eſt, meditationem, ſtudium, ac ſedulam S. Scripturæ lectionem, tantopere animarum Rectoribus neceſſariam, incepit auferre: *Unde*, inquit Cornelius, *orta fuit hæreſis Lutheri, & poſterorum* *Cornel. hic.*
ejus, aquè ac priſcorum Hæreticorum &c. Cùm inceperunt iſti otio torpere, qui tanquam expertiſſimi fabri aliis rudioribus debuiſſent arma cudere, & ad fortiter ejusmodi Sectariis reſiſtendum ſubminiſtrare: *Cùm dormirent homines, ve-* *Matth.* 13.
nit inimicus ejus, & ſuperſeminavit zizania in medio tritici, & abiit. Notent ſibi 25.
hoc etiamnum Sacerdotes noſtri, ac præſentem illi, quibus animarum cura à Superioribus demandata eſt: *Res hæc*, ait S. Jo. Chryſoſtomus, *non de fru-* *S. Chryſoſt.*
mento, hordeóve diſpenſando, de bobus, ovibúſque paſcendis, aliiſque hujusmodi re- *lib.* 4. *de*
bus diſtrahendis, ſed de ipſomet corpore JESU curando &c. Proinde rectè S. Pau- *Sacerd.*
lus Timotheum hortatus eſt: *Attende lectioni, exhortationi, & Doctrinæ*, hoc 1. *Tim.* 4.
eſt ſcientiæ Sacrarum Scripturarum: *Scriptura enim*, ait S. Ambroſius, *eſt li-* 13.
ber Sacerdotalis, & S. Dionyſius: *Subſtantia Sacerdotii noſtri*: Unde rurſus S. *Cornel. hic.*
Paulus ad eundem Timotheum: *Attende tibi, & doctrinæ; inſta in illis; hoc* 1. *Tim.* 4.
enim faciens, & te ipſum ſalvum facies, & eos, qui te audiunt. Non igitur otian- 16.
dum, ſed laborandum hîc eſt. Si Paſtor animarum es, oves tuas tam immenſo ſanguinis Chriſti pretio redemptas contra hæreticam pravitatem, & rabiem tueri, & eos, qui contradicunt, arguere debes. Si Concionatorem agis, in cathedra ut Magiſtrum, & Doctorem ignorantium te geras, juxta illud Malachiæ: *Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore ejus: quia Angelus* *Mal.* 2. 7.

Domini exercituum est. Si Confessarius es, Medicum ægrotantium agis animarum, & Judicem, ubi oportet inter lepram, & lepram discernere, & convenientia quibuslibet peccatis præscribere, & adhibere remedia: *Idcirco*, sunt verba divi Hieronymi, *in Sacerdotis pectore rationale est, & in rationali doctrina & veritas ponitur, ut discamus Sacerdotem doctum esse debere, & praconem Dominica veritatis, potentem exhortari in doctrina sana &c.* Væ tibi, si in hoc negligens fueris. Audi Ezechielem Prophetam: *Va Pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos &c.* Lege ibidem, si placet ulteriùs.

S. Hieron. hîc in Malach.

Ezech. 34. 2.

3. Miror, quare Joseph nunc potentissimus Ægyptiorum Pro-Rex patrem suum ac fratres tempore famis ex Chanaan in Ægyptum peregrinantes, non secum in Aula sua retinuerit, sed mox eos ad labores, & ut in terra Gessen curam pecorum gererent, ablegaverit: *Trade eis terram Gessen &c.* In qua exinde Regione Israëlitæ extruxerunt urbem, quam appellârunt Ramessem. O Joseph quid agis? qualis hic est erga patrem, & fratres amor ac respectus? quare non eos in tuos Aulicos elegisti? cur nullis eos ditâsti opibus, officiis, dignitatibus, cùm id facilè & sine ulla facere poteras invidia, quia totum Regnum in manu tua erat ac potestare? Sed nihil horum voluit prudentissimus Joseph, non ignorans quàm lubrica, & misera sit vita aulica, & otiosa, proinde eos ad labores, & pristinam pecorum, & agri curam amandavit, ut suo labore, & curâ victum sibi pararent, & amictum. O quàm illustre exemplum (subinfert hîc Cornelius) habent omnes Prælati Ecclesiastici ex humili loco ad altas evecti, & electi dignitates. Discant hîc non suos nepotes, & cognatos ex bonis Ecclesiasticis, & patrimonio Christi ditare, & opes Ecclesiæ in luxum convertere: *Qualem hi*, inquit, *Christo Domino rationem reddent villicationis sua in ultimo, & magno mundi die!* Discant & laici, imò universi non tepiditati, & somnolentiæ vacare, sed dum tempus est, pro viribus saluti suæ invigilare: *Ex otio enim*, ait S. Antonius, *sequitur multiplex malum peccatorum, omnium enim tentationum, cogitationum malarum, & inutilium sentina est otium: Sicut sentina in navibus recipit omnes sordes corporalium, ita mens otiosi omnes sordes vitiorum.*

Gen. 47. 6.

Cornel. hîc.

S. Ant. p. 2. tom. 9. c. 14. §. 3.

4. Vis pro hujus veritatis confirmatione exempla Scripturarum? Davidem, virum secundùm cor Dei considera, quamdiu is curis regiminis convenienter intentus, & variis bellis ac laboribus occupatus fuit, vitam secundùm omnes honestatis leges compositam duxit. Verùm ubi socors, otiosus, & tepidus factus est, domíque aliis belligerantibus permansit somnolentiâ, & otio victus, notum illud cum Bethsabea adulterium, & iñocentis Uriæ homicidium commisit: *Accidit, ut surgeret David de strato suo post meridiem, & deambularet in solario domûs regia, vidítque mulierem lavantem se &c.*

2. Reg. 11. 2.

Quis unquam majori præditus erat fortitudine, quàm Samson? leonem in vinea obvium in frusta discerpsit; Philistæos ingenti plagâ percussit; mille hostium unâ asini maxillâ trucitavit; circumsessus urbis Gazæ portas æreas asportavit, & ligatus funes ac catenas, ut filum, disrupit &c. Hic ergo talis ac tantus, qui

qui nullis vicnipotuit laboribus,nullis labefactari difficultatibus,in otio captus, superatus, ligatus, & excæcatus est? *At illa dormire eum fecit super genua sua &c.* Judic. 16.
Quis Rege Salomone sapientior, cujus immensam sapientiam stupebant 19.
omnes? hic cùm jam senio esset fractus, turpis idololatra factus, & si Abulensi, & aliis credimus, æternum damnatus est. Et quæ obsecro, causa tanti lapsûs? ℟. Otium, & tepiditas in benè cœptis; quamdiu enim laboribus, studiis ac Regni curis, & præsertim in ædificando, & adornando magnificentissimo templo distentus fuit, vitam sanctam duxit, sed ubi torpere, & deficere cœpit: *Depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur Deos alienos.* 3. Reg. 11.
En exitum desidiæ, & finem tepiditatis. O anime mi! tu non es sanctior Da- 4.
vide, nec fortior Samsone, nec prudentior Salomone, si flatu levissimo Cedri dejiciuntur, quid fiet arundini? Fuge igitur tepiditatem, fuge animi languorem, fuge somnolentiam, ne tibi contingat, quod Episcopo Laodiceæ quondam dictum fuit: *Quia tepidus es, & nec frigidus, nec calidus, incipiam te emovere ex* Apoc. 3.
ore meo. O quàm pauci hanc veritatem seriò perpendunt! Et si juxta effatum 15.
Jeremiæ *maledictus* ille, *qui facit opus Domini fraudulenter*, alii legunt *negligenter*; Jerem. 48.
quid fiet de te, anima languida, arida, & infructuosa? An non *omnis arbor: quæ* 10.
non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur? Vide, qualis arbor tu sis, Matth. 7.
& an bonos, vel malos gestes fructus. 19.

5. Et si ulteriùs placet progredi, dic, quare Pentapolis ab igne consumpta & cum suis incolis funditus eversa est? ℟. Ezechiel: *Hæc fuit iniquitas Sodomæ, superbia & saturitas panis, & abundantia & otium ipsius, & filiarum ejus.* Nota *otium.* Ezech. 16. 49.
Cur Ninive civitas illa magna & trium dierum, cui miseratio Conditoris ob factam pœnitentiam priùs tam benignè veniam indulsit, paulò post à Chaldæis capta, succensa, & eversa est? ℟. Nahum Propheta, hoc ex otio, tepiditate & negligentia Pastorum accidisse: *Dormitaverunt Pastores tui &c.* Ex quorum Nahum. 3.
somnolentia Superiorum & populus universus depravatus, & tandem à Deo, 18.
malorum vindice justissimo, derelictus est. Hoc habet malum Superiorum exemplum. Quæ causa est, quòd Babylon à Cyro, Lais à filiis Dan, & Troja à Judic. 10.
Græcis sint eversæ? an non somnolentia Principum, Pastorum, civium, incolarum? Cur Balthasar Rex urbem, semetipsum & populum perdidit: *Eâdem nocte interfectus est Balthasar Rex Chaldæus?* causa erat illius temulentia & somnolentia. 7. Daniel. 5. 30.
Quare Holofernes à Judith deceptus, & capite truncatus est? audi Scripturam: *Porrò Holofernes jacebat in lecto nimia ebrietate sopitus.* Sisara Belli Dux an Judith. 13.
non in somno à Jahel clavo per tempora adacto interfectus est: *Qui soporem* 4.
morti consocians defecit, & mortuus est? Nunquid Isboseth Saulis filius in somno Judic. 5.
ab inimicis in inguine percussus interiit? *Qui dormiebat super stratum suum* 21.
meridie; & ostiaria domûs purgans triticum, obdormivit; ingressi sunt autem do- 2. Reg. 4.
mum latenter assumentes spicas tritici, & percusserunt eum in inguine Rechab & 5.

Tob.2.11. *Baana fratres ejus, & fugerunt.* Tobias Senior an non in somno hirundinum stercore excæcatus est? *Contigit autem, ut quadam die fatigatus à sepultura, veniens in domum suam, jactâsset se juxta parietem, & obdormîsset, & ex nido hirundinum dormienti illi calida stercora inciderent super oculos ejus, fieretque cæcus &c.*

Nonne operarii illi tepidi, & tota die in foro stantes otiosi à Patrefamilias
Matth.20. increpati sunt: *Quid hîc statis tota die otiosi?* hîc, in loco tam periculoso, & pleno
6. tentationibus? hîc in exilio, in quo non habetis manentem civitatem? hîc, ubi
1. Petr. 5. *diabolus, tanquam leo rugiens circuit, quærens, quem devoret?* hîc, ubi opus Dei ope-
8. randum, aut æternùm posteà ardendum? & vos nihilo seciùs statis tepidi & o-
Luc. Bur- tiosi? *Creati sumus*, ait Lucas Burgensis, *non ut inutiles sine fructu vivamus, sed ut labo-*
gens. in *remus, nec nobis solis, sed imprimis Creatori &c.* Audis hoc? & facis?
Matth.20. 6. Christo pretiosissimo Servatori nostro aliquando præsentatus fuit homo
6. *manum habens aridam*, hoc est, brachium, quod convulsione nervorum & atro-
Matth.12. phiâ laborabat, unde ex defectu alimenti exaruit, naturalique modô incurabi-
10. le factum est; ad quem hominem mitissimus JEsus: *Extende manum tuam; & extendit, & restituta est sanitati sicut altera.* O tepidi, ô pigri, ô somnolenti mortales! vos ejusmodi manum habetis aridam, quam torpefecit acedia, contraxit a-
Cornel.hic. varitia, arefecit inertia: *Manum dexteram*, ait Cornelius, *habet aridam, qui eam ad Deum per orationem, ad proximum per misericordiam, ad seipsum per bona opera, quibus sibi merita & præmia in cœlis accumulet, non extendit.* Quid igitur consilii, Anime mi? Extende manum tuam, & operare; excita te ipsum, sta super te ipsum; vince te ipsum! tanta te manet gloria, tantúmque repositum est præmium, & adhuc hæres dubius, & stas otiosus? O ignavum pecus! ignosce verbo, non pluris es æstimandus, si tepidus es.

Servus ille, qui unum duntxat à Domino suo acceperat talentum, illudque ex negligentia & desidia defodit in terram, ab eodem Domino rationem ex-
Matth.25. inde exigente, acriter exceptus & castigatus est: *Serve male & piger &c.* & paulò
26.30. post: *Inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus & stridor dentium.*
Apoc.3.18 Audis hoc, homo tepide & Christiane? Hoc *collyrio inunge oculos tuos, ut videas*, quanta te torpentem, & in via salutis stertentem maneat pœna. O si scires, quàm pauci dies & horæ tibi adhuc supersint ad æternitatem, sine dubio majori cum fervore vitam tuam tam flaccidam, tam torpidam emendares, & merita
Luc. 19. meritis accumulares. O pie Lector! an & *hæc abscondita sunt ab oculis tuis?* Absit.
42.

Quare S. Petrus à Christo Domino præ aliis Discipulis in monte Olivario
Marc. 14. increpatus fuerit: *Simon dormis? non potuisti unâ horâ vigilare?* Causam subjungit
37. S. Hieronymus, Robertus Holcot, & alii, quia jam tunc Dominici gregis Pa-
S. Hieron. stor, & Rector erat designatus, unde dormiente illo, & reliqui Discipuli ejus
& Rob. exemplum sequentes, in similem tepiditatem, & torporem delapsi sunt; à
Holcot. in Chri-

Christo ne quidem hoc nomine *Petrus*, quod priùs confitenti imposuerat, *Sapient.*
sed solùm antiquo nomine *Simon*, quod idem est, quàm *mœroris auditor*, ap- *lect. 82.*
pellatus est, dum præsulis nomine indignus censetur, qui est Pastor tepidus ac somnolentus, neque ad devorandas Dominicas oves alio severiore lupo opus est, quàm simili Pastore & Superiore dormitante. Audi S. Gregorium Ma- *S. Gregor.*
gnum: *Nullum puto*, inquit, *fratres charissimi, ab aliis majus præjudicium, quàm à* *M. hom.*
Sacerdotibus tolerat Deus, quando eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de *17. in Luc.*
se exemplo pravitatis cernit: Quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus, *10.*
nulla animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie studia vacamus, terrena concupiscimus, humanam gloriam intentâ mente captamus &c.

7. Duo illi Angeli, qui post Christi in cœlum Ascensionem in monte Oliveti in vestibus albis apparebant, Apostolos attonitos, & diutiùs cœlum, quàm oportebat, intuentes, hisce verbis reprehendebant: *Viri Galilæi, quid statis* *Actor. 1.*
aspicientes in cœlum? Ad quid, quæso, hæc increpatio? An non justam habebant *11.*
Discipuli causam fixis in cœlo oculis abitum dulcissimi Magistri sui contemplandi? Subintrat hîc S. Thomas Episcopus Villanovanus, quòd non sufficiat nobis cœlum aspicere, & in sacro otio immensam illam contemplari gloriam, nisi & bonis operibus nos reddamus dignos ad cœlestem illam obtinendam gloriam, atque tempus illud breve, quod nobis adhuc superest, & quod Pater in sua posuit potestate, bene impendamus: *Viri Galilæi, quid statis* (observa prudens Lector, *Galilæus* idem est, quàm *transmigrans*, aut *viator*) volebant ergo hi duo Angeli juxta Cornelium dicere: *Domum redite, & ad munus Apostolicum*, *Cornel. hic.*
quod Christus vobis demandavit, ac Spiritûs Sancti adventum vos comparate. Et cita- *S. Thom.*
tus S. Antistes: *O viatores! ô peregrini! an nescitis, quia Galilæi estis; An ignoratis*, *Villan.*
quia ex præsenti sæculo quàm citissimè transmigrabitis? Quid ergo statis? Quid hæretis? *Conc. 1. de*
Ex hoc vita vestra momento omnis æternitas vestra dependet, & statis? Et tu stas ani- *Adscens.*
ma Christiana? An ignoras, quòd non proficere in virtute, sit deficere? Et adhuc stas?

Eunuchus ille Æthiops, seu Abyssinus (ubi nunc Imperii clavē tenet Preto Joannes) qui regio quondam thesauro Reginæ Candacis præerat, cùm Jerosolymam venisset, ut ibidem in templo DEUM verum, tanquam proselytus in spiritu, & veritate adoraret, in via animi gratiâ capitulum 53. Isaiæ Prophetæ legit, quod totum de Christi agit Passione, interim, dum hæsitat legendo Eunuchus, de quo Propheta hoc scriberet, S. Philippus Spiritu Sancto per internā inspirationē, & locutionem ductore ad illius currum se adjunxit, à quo in fide Orthodoxa instructus Eunuchus sine mora Baptismū flagitavit: *Ecce aqua*, *Act. 8. 36.*
quid probibet me baptizari? Adverte Anime mi! Eunuchus ille nec momento acquievit, ubi Christum JEsum verum Dei Filium agnovit, ut per Baptismum in illius gratiam rediret; & tu tepide Christiane, in corpore, & tepore consumis dies, menses, & annos. Ecce fons Salutis, saliens in vitam æternam, in SS. Cor-

de JESUS tibi apertus est; & tu recusas hîc in Aqua, & Sanguine Agni baptizari, & à tuis lavari peccatis? *O lignum aridum*, inclamat S. Anselmus, *& inutile, æternis ignibus dignum, quid respondebis in illa die, cùm exigetur à te usque ad ictum oculi omne tempus vivendi tibi impensum; qualiter fuerit expensum?*

S. Anselm. in medit.

8. Maria Magdalena felix illa pœnitens, licèt à Judæis, eam ob immaturam Lazari fratris mortem consolantibus, in castello Bethania esset circumdata, ubi à Martha Sorore clam, & in silentio audivit: *Magister adest, & vocat te*, absque ulla mora, remotis omnibus aliis negotiis, de loco surrexit, & ad JEsum amorem suum properavit: *Illa ut audivit, surgit citò, & venit ad eum.* Quoties te, anima Christiana, in peccatis stertentem hactenus vocavit dulcis Magister JEsus per suas Sanctissimas inspirationes, sacrorum librorum lectiones, conciones, adhortationes &c. *Magister adest, & vocat te*, & tu, anima tepida, surdâ aure ejus pertransis monitiones, & tota perflas de pectore somnum; Ah misera, an nescis, quòd in utramque tibi aurem inclamat mitissimus Redemptor ac Salvator tuus JEsus: *Negotiamini, dum venio*, quia negotium negotiorum est, imò omnium maximum salutem tuam, dum adhuc tempus est, sedulò operari. Juvat hîc audire S. Laurentium Justinianum, quomodo nostram deploret socordiam, & tepiditatem: *Heu*, inquit, *quàm mortalium est ista plangenda conditio, detestanda cæcitas, infelicitas fugienda. Abutuntur perversi homines naturalibus bonis; venia tempus otiosè conversando consumunt. O si agnoscerent, quanti æstimandum sit, quod sine consideratione amittunt. Cæterùm quid pretiosius tempore? Quid quæso, illo fructuosius? Quid carius? quid excellentius? quidve amabilius: sed proh dolor! penè ab omnibus nihil habetur vilius, nihil tractatur inutilius, nil inutilius possidetur.*

Joan. 11. 28.

Luc. 19. 13.

S. Lar. Justin. de vita solit. c. 10.

Notatu dignum est, quod Osorius Author gravissimus de Siculo quodam nuntio commemorat. Erat is ad Dionysium Siciliæ Regem, tunc in Italiæ finibus commorantem, à Regni illius Proceribus prægnantibus litteris amandatus, ut quantocyùs Rex Regno periclitanti opem ferret, ni illud vellet ab hostibus præoccupandum. Et ecce, dum nuntius ille ex itinere lassus ac famelicus assum vitulinum comedit, & sub arbore indormit, interim lupus, carnis assæ odore illectus accurrit, & sarcinam tabellarii, in qua carnis reliquiæ unà cum litteris reconditæ fuerant, in sylvam asportat. Evigilat tandem de somno infelix nuntius, sarcinam cum litteris anxius inquirit, discurrens per tesqua densa & per invia multa, ubique aërem lamentis implens, & raptori omnia dira imprecans; verùm incassum omnia; interim hostilis exercitus Siciliam occupat, & in suam redigit potestatem.

Osorius de Sicul. Nuntio.

Ite nunc somnolenti, ite tepidi, ite Superiores, Pastores, Parentes, Patersamilias, & mortales omnes; ite, ite, & vestræ ignaviæ ac tepiditatis fructus considerate impensiùs. Heu quot miseri mortalium ejusmodi desidiâ

desidiâ & animi languore victi Regnum perdunt æternum: *Omnis tepor*, ait Cornelius à Lapide, *oritur ex eo, quòd homo non satis consideret, & æstimet, quis sit Deus? quæ & quanta sint ejus promissa & mina?* Interea transeunt dies salutis, & cum eis gratia Divina, ac lupus infernalis, qui in perditionem nostram semper vigilans est, optatam nanciscitur prædam. Certè existimat dictus Cornelius à Lapide in Proverbia, Ecclesiam Dei non minùs per desidiam, somnolentiam, & inscitiam Pastorum, quàm per crudelitatem tyrannorum prioribus sæculis fuisse afflictam, dum sensum ob eorum tepiditatem & languorem tot hæreses hanc pulcherrimam Christi vineam devastârunt: *Et singularis ferus depastus est eam.* Eja Christiane, quisquis tandem es: *Surge, qui dormis, & exurge à mortuis.* Surge ô tepide & somnolente à morte peccatorum, & vitiosæ tuæ consuetudinis, *& illuminabit te Christus.* Ecce, dies est nunc gratiæ, & Sol justitiæ Christus illucescit tibi, surge, & evigila à vitio ad virtutem, à morte ad vitam: *Hora est jam nos de somno surgere &c.*

Cornel. in Apoc. 3. 14. *Cornel. in Prov.* 12. 9. *Ps.* 79. 14. *Eph.* 5. 14. *Rom.* 13. 11.

CONSIDERATIO XI.

Dæmon hominem paulatim ad majora peccata inducit.

Pro Dominica 6. post Epiphaniam.

Quod minimum quidem est omnibus seminibus, cùm autem creverit, majus est omnibus oleribus, & fit arbor. Matth. 13. 32.

I.

Rectè Mellifluus: *Tanta*, inquit, *astutia est serpens antiquus, ut hominem Deum timentem non mox invadat suggestione aperti sceleris, sed primùm paulatim restringit rigorem justæ discretionis, qui autem modica spernit, paulatim decidet.* Quis Davide innocentior: *Perambulabam*, ait ipse, *in innocentia cordis mei in medio domûs meæ?* Et quid accidit? Unicus incautus & lascivus Bethsabeæ aspectus eum adulterum & homicidam fecit: *Viditque mulierem lavantem se &c.* Vide hîc, anima Christia-

S. Bern. Tom. 3. *serm. ser.* 3. *post Pent.* *Ps.* 100. 2. 2. *Reg.* 11. 2.

Job. 41. 12. Christiana, & considera, quomodo *halitus ejus*, hoc est Dæmonis, *prunas ardere faciat.* Non dicit hîc patientissimus Job: ventus, turbo, Auster, Aquilo, Eurus &c. sed *halitus* levissimus à faucibus Diaboli emissus subinde homines etiam timoratos priùs ad culpam levem, & exinde ad gravem, ad mortalem, & tandem ad infernum præcipitat? *Ecce quantus ignis, quàm magnam sylvam incendit!* Jac. 3. 5.

Matth. 13. 32. Et hoc est, de quo hodie Evangelium: *Simile*, inquit Christus, *est Regnum cœlorum grano sinapis, quod accipiens homo, seminavit in agro suo, quod minimum quidem est omnibus seminibus, cùm autem creverit, majus est omnibus oleribus, & fit arbor.* Per quod granum sinapis non incongruè aliqui Doctorum peccatum veniale liberè contra Deum admissum subaudiunt, quod quidem in æstimatione & ore hominum minimum videtur, & veniâ dignum, quia veniale est, cùm autem creverit, & iterum iterúmque commissum fuerit, tandem justo Dei judicio hominem delinquentem, & illud contemnentem ad majora disponet, & ideo majus erit (quia mortale) omnibus oleribus, & fit arbor, in qua non volucres cœli, sed inferni habitabunt, & in ramis ejus nidificabunt; quam veritatem hodierna luce pluribus & evidentissimis argumentis ex Scriptura petitis, Deo auspice, dilucidabimus.

2. Ezechiel Propheta ductus est aliquando à viro ad aquas sensim ac paulatim profundiores; primò ductus est in aquam usque ad talos, secundò usque ad genua, tertiò usque ad femora & renes, quartò jam excedebant aquæ hominis staturam, & tandem apparuit torrens profundissimus, qui non poterat transvadari: *Quoniam intumerant aquæ profundi torrentis &c.* Hanc immanem aquarum abyssum ubi Propheta conspicatus est, noluit ulteriùs progredi, & tam manifesto se vitæ exponere periculo, sed cum bona venia sui ducis, qui Angelus fuerat, retrogressus est. Ita, subintrat hîc B. Petrus Damianus, Angelus Satanæ cum homine agit, sensim ac paulatim à minoribus delictis ad graviora, ac tandem ad enormia eum inducens peccata, donec mensurâ scelerum adimpletâ illum in inferni barathro submergat: *De parvis*, inquit B. Damianus, *& planis aquis ad intransmeabilem profundi torrentis plenitudinem pervenitur.* Et quid vilius à plerisque censetur hominibus, quàm mendacium jocosum? & tamen ex hoc, si nullum sibi homo facit scrupulum, fiet paulatim mendacium perniciosum, paulò post ejusmodi homo labetur ad juramenta & perjuria, & sic contracto habitu perveniet tandem ad infernum: *Si curare*, ait S. Gregorius M. *parva negligimus, insibiliter seducti audenter etiam majora perpetramus.*

Ezech. 47. 5.

B. Petrus Dam. in exposit. hujus loci.

S. Greg. M. lib. 10. Mor. c. 9.

Probam

Probam desideratis? Petrum attendite. Venerat is in atrium Caypha, ubi Christus interiore Aula à Concilio malignantium erat examinatus, & quia ancilla una ostiaria accuratè Petri vultum observabat, videns eum non esse è ministris, sed hominem extraneum, pavidum ac mente consternatum, inde conjecit illum esse asseclam JESU captivi; quare eum interrogavit: *Et tu cum JESU Galilæo eras?* Quid ad hoc Petrus? *Nescio, quid dicis.* Vide & observa hîc, prudens Lector, primum officiosum Petri mendacium. Tentatur is secundò ab alia ancilla, cùm sederet cum ministris ad ignem, ut hac libertate sese à prima purgaret ancillæ accusatione; Verùm hîc in novum tentationis incidit laqueum: *Vidit eum alia ancilla, & ait his, qui erant ibi: Et hic erat cum JESU Nazareno?* Quid hîc Petrus? videns, quòd plures ministrorum ad ancillæ hujus interrogationem concurrerent, validiore responso & ariete rem esse purgandam ratus, negationi secundæ juramentum addidit; *Et iterum negavit cum juramento, quia non novi hominem.* Tentatur tertiò à circumstantibus in atrio ministris: *Verè tu ex illis es, nam & loquela tua manifestum te facit.* Quid hîc rursus Petrus? ubi advertit undique se premi, ad extrema adactus, *cœpit detestari, & jurare, quia non novisset hominem.* Cornelius à Lapide ita illum anathematizantem inducit: *Hæc faciat mihi DEUS, & hæc addat, si novi JESUM; terra mihi dehiscat, fulmen me afflet, cœlites me perdant, si JESU sim discipulus &c.* O Petre! quantum jam mutatus à te ipso es? nunquid priùs à Christo monente & minitante audîisti: *Qui negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis est?* paulò ante in horto acerrimè defendisti Dominum tuum, ultrò vitam objiciens morti, & nunc heu quantâ ruinâ primaria Apostolorum columna collapsa est; ô casum miserandum! O Christiani! exclamat hîc S. Gregorius Magnus, videte, quomodo *peccatum, quod pœnitentiâ non deletur, mox suo pondere ad aliud trahat.* Videte, & perpendite, quomodo Dæmon infernalis S. Petrum fundamentalem Ecclesiæ Dei Lapidem, imò & columnam non vi, sed sensim ac paulatim dejecerit, atque prostraverit. Time hîc, quisquis es, ne & tibi taliter contingat, si spernis modica. Juvat hîc audire S. Anselmum Hierarcham Cantuariensem: *Nota, inquit, primò ait: nescio, quid dicis; secundò cum juramento negat; tertiò cœpit detestari, & jurare, quia non novisset hominem; perseverare quippe in peccato, dat incrementum scelerum, & qui minima spernit, cadit in majora.*

Matth. 26. 69. Cornel. hîc in Matth. 26. 73. Matth. 10. 33. S. Anselm. hîc, de S. Petro.

3. Admiranda quondam fuit statua illa Regis Nabuchodonosoris, cujus caput ex purissimo auro, pectus & brachia ex candidissimo argento venter & femora ex ære solido, tibiæ ex ferro rigido, & tandem pedes ex luto vilissimo fictiles erant. Et quid tandem huic statuæ prodigiosæ evenit? unico momento moles ista in terram dejecta, subversa & in pulverem redacta est. An fortâsse tremendo icta fulmine concidit? An hunc Colossum hostilis

Dan.2.35. subvertit & extirpavit exercitus? Minimè gentium, sed *adscissus est parvus lapis de monte sine manibus, & percussit statuam in pedibus ejus ferreis & fictilibus, & comminuit eos: tunc contrita sunt pariter ferrum, testa, æs, argentum & aurum &c.* Et tantam stragem ac ruinam poterat causare unicus lapillus?

O quàm multi sunt Christiani! qui habent caput aureum, dum bene incipiunt, sed pedes ex luto fictiles, dum malè tandem finiunt, quia pedetentim per culparum venalium contemptum deficientes, tandem unico tentationis lapillo in pedum fragilitate concussi corruunt, & in peccatis suis æternùm pereunt! Et quot, obsecro, unicus alterius sexûs incautus aspectus præcipitavit? sic nimirum à visu venitur ad risum, à risu ad potum, à potu ad lusum, à lusu ad usum, ab usu & familiaritate ad tactum; & tandem ad actum. En hîc jacet Colossus in igne gehennali æternùm cremandus: *Qui*
Dionys. *spernit modica*, sunt verba Dionysii Carthusiani, *id est, levia peccata, successivè*
Carth. in *corruit ad majora, venialia namque minora disponunt ad venialia crassiora, & omnia*
Eccl.19.1. *simul ad mortalia &c.* Populum illum Israëliticum consule, de quo Scriptu-
Exod. 32. ra: *Sedit populus manducare & surrexerunt ludere.* Supra quod S. Gregorius
6. Papa: *Esus*, inquit, *potúsque ad ludum impulit, ludus ad idololatriam traxit &c.*
S. Gregor. Et nunquid primus Regum Liber de Saule commemorat; *Non erat vir de*
l. 10. Mo- *filiis Israël melior illo?* Hic tamen talis ac tantus vir, ubi in divinis observan-
ral. c. 9. dis mandatis paululùm inobediens esse cœpit, sensim in abominanda & hor-
1. Reg. 9. renda delapsus est crimina, donec tandem de salute sua æterna desperans
2. miserrima morte impiam afflârit animam, de quo Os Aureum: *ac si paula-*
S. Chrysost. *tim*, inquit, *atque paulatim labens non stetit, quousque in perditionis barathrum se*
de obitu *ipsum immisit.*
Saulis.

4. Occurrit hîc mihi Serenissimus Princeps Absolon, corpore quidem formosissimus, sed animo nigerrimus, qui mirum in modum suas nutriebat, & expoliebat comas, quas annis singulis, quia eum gravabant, tonderi voluit; & quia aurei ac flavi erant coloris, ideo à fœminis ad capillaturam ex eis sibi faciendam, avidè fuerunt expetitæ; hinc pretium illarum ducentorum siclorum argenti, qui octoginta Romanos faciunt aureos, fuit æstimatum. Accidit, ut in bello injusto parricida iste mulo insidens, fugam arriperet:
2. Reg. 18. *Cúmque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum & magnam, adhæsit caput*
9. *ejus quercui, & illo suspenso inter cælum & terram, mulus, cui insederat, pertransivit.*
Sap. 11. O crines! ô laquei! sed justus es, Domine, & rectum judicium tuum; in
17. quo enim quis peccat, in hoc & punietur. Hæc autem illis contingebant in figura, nobis autem ad correptionem, per illos enim capillos rectè Doctores peccata venialia subaudiunt, quæ multiplicata dispositivè hominem ad
Isa. 5. 18. mortalia, imò ad ipsum inducunt infernum: *Væ*, subintrat hîc Prophetarum Princeps Isaias, *væ, qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatum, & quasi vinculum plaustri peccatum.* Nunquam vidistis, animæ Christianæ, quomodo

suos

suos restiarii faciant funes? A minutis incipiunt funiculis, quibus alios, aliósque adjungunt minores, ex quibus tandem crassa consurgit restis, quibus naves, anchoræ, currus, rotæ, machinæ &c. ligantur, trahuntúrque. Simili ferè modo homo peccator à minimis incipit, & in magnis finit sceleribus; Chaldæus hîc vertit: *Væ, qui incipiunt paulatim peccata, augéntque, ut crescant, & fortia fiant, ut vinculum plaustri.* En singulare Dæmonis stratagema, sensim & paulatim animos seducentis; proinde appositè S. Ephrem: *Vos hortor*, inquit, *obtestórque fratres, ut non solùm à gravioribus peccatis ac vitiis temperetis, sed etiam ab illis, quæ parva apparent & levia, quæ tanquam minimi ac nullius momenti ferè ab hominibus negligi, sperníque solent, quasi nulla de similibus reddenda foret ratio, cùm interim per ejusmodi nos spernere etiam quærat diabolus. Omni ergo diligentiâ ac custodia etiam in minimis illis dolos, atque insidias diaboli cavete. Nolite locum dare diabolo.* *S. Ephrem hom. 1. de virt. & vit.* *Ephes. 4. 27.*

5. Cæterùm non possum capere, quare olim DEUS populo suo electo sub pœna mortis præceperit, ne per septem dies tempore Paschali panem fermentatum comederet, sed solùm azyma, id est, panem sine fermento, & hoc in memoriam illius, quia, cùm populus ille Israëliticus de Ægypto egrederetur, præ festinatione tempus non habuit pastam ad coquendum panem præparatam fermentandi: *Septem diebus azyma comedetis: in die primo non erit fermentum in domibus vestris, quicunque comederit fermentum, peribit anima illius de Israël, à primo die usque ad diem septimum.* Ad quid, quæso Hebræis capitale fuit fermentatum panem diebus azymorum manducare? Observa hîc, prudens lector, peculiare mysterium. Per fermentum illud passiones nostræ subaudiuntur, quas nisi in suis principijs à corde nostro repellimus, sensim in eo crescent, & sic ex desidia nostra confortatæ tandem in vitia & enormia degenerabunt peccata. Ita antiquissimus Origenes: *sed ne contemnas*, inquit, *etiamsi parvam videris intra te fermentari malitiam, quia modicum fermentum totam massam corrumpit, & ideo neque de parvo peccato negligas, quia ex uno generatur & aliud*; Et si unum peccatum admittitur, & non mox per seriam pœnitentiam diluitur, brevi centena ejusmodi monstra parturientur. *Exod. 12. 15.* *Orig. hom. 25. in Exod. 12.*

Salomonem, virorum prudentissimum consulamus, de cujus pietate recensent sacræ paginæ: *Dilexit autem Salomon Dominum ambulans in præceptis David patris sui*; & ideo bis illi DEUS apparuit: *Dixítque Dominus ad eum: Exaudivi orationem tuam &c.* Et quid paulò post sequitur? *Cúmque jam esset senex depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur Deos alienos.* O casum verè luctuosum, dum in servitio paulatim cœpit tepescere, cœpit & deficere, donec tandem Gentilium fæminarum insano amore victus, ut ejusmodi suis morem gereret concubinis, impius & turpissimus idololatra factus est: *Salomon elatus*, ait S. Prosper, *in senio fornicatus mente & corpore, Domino ipsum* *3. Reg. 3. 3.* *3. Reg. 9. 2.* *3. Reg. 11. 4.* *S. Prosper p. 2. de dese- prad. c. 27.*

deſerente, malè obiit. Diſce hîc cavere fœminas, & fugere illarum conſortia, etiamſi piæ & religioſæ dicantur; non enim prudentior es Salomone, ſanctior Davide, fortior Samſone, quos omnes dementârunt mulieres; & de

Judic. 16. 19. Samſone quidem dicitur: *At illa dormire eum fecit ſuper genua ſua, & in ſinu ſuo reclinare caput, vocavítque tonſorem, & raſit ſeptem crines ejus, & cœpit abigere eum, & à ſe repellere, ſtatim enim ab eo fortitudo diſceſſit.* En tibi, quomodo virtus & fortitudo talis ac tanti herois per unam fallacem & laſcivam mulierculam confuſa, atque proſtrata eſt, amiſſis crinibus & ipſe Samſon periit,

Cornel. hîc. *ut DEUS*, ait Cornelius, *moneret, capillorum, id eſt, rerum minimarum nobis exactam curam eſſe habendam, à minimis enim pendent maxima.* Unica macula, quæ reperitur in gemma, totum ejus pretium extinguit; Unica arenula pupillam oculi infeſtat, & offendit; Unica veneni guttula mortem homini accelerat; Unica piſcis ſpina Tarquinium Priſcum occidit; Unica acûs punctura Luciam M. Aurelij Imperatoris filiam necavit; Unicus capillus Adrianum IV. Pont. Max. extinxit; Unica muſca peſtifera Neapoli graſſante peſte opulentum civem in horto ſuo, ut liberiorem captaret au-

Eph. 4. 27. ram, commorantem, peſte afflavit, & occidit. O Chriſtiani! *Nolite locum dare diabolo* etiam in minimis, porrigit enim vobis pomum, & ſurripit paradiſum.

6. Sed pergamus in noſtra theſi ulteriùs. Sæpiùs hactenus miratus

Eccl. 21. 2. ſum, quare ſapientiſſimus Siracides, imò per os ejus ipſe Spiritus Sanctus, nos fideliſſimè moneat, ut omne peccatum non ſecus ac colubrum fugiamus: *Quaſi à facie colubri fuge peccata.* Cur non dixit Eccleſiaſticus: Quaſi à facie immaniſſimi draconis, ferociſſimi leonis, aut furioſi tigridis fuge peccata? An fortâſſe alluſit ad illum callidum ſerpentem, qui quondam Evam protoparentem noſtram in paradiſo ſeduxit? Adverte: Serpens in occulto mordet, & clam ſuum homini inſtillat venenum; ſolet autem ex ſerpente naſci regulus, ſeu baſiliſcus, qui ſolo viſu, quos aſpicit, ne-

Didac. Stell. in cap. 3. Luc. cat. Juvat hîc audire Didacum Stellam Auctorem graviſſimum: *Per colubrum*, inquit, *qui inter animalia venenoſa minùs veneni habet, intelligit hîc Eccleſiaſticus parvum peccatum, à quo fugere debes. Quare? quia Iſaias dicit cap. 14. quòd ex radice colubri egredietur regulus. Baſiliſcus inter reliqua animalia venenoſiſſimus eſt, & adeò malus eſt, ut ſolo intuitu homines interficiat, atque ideo per illum intelligitur graviſſimum omnium peccatorum. Fuge igitur, à parvis & à prioribus peccatis graviſſima oriuntur.* Sic videmus, quòd ex minutiſſimo ſemine ſuc-

S. Gregor. in Job. 33. ceſſu temporis ingens excreſcat arbor: *In uno grano*, ait S. Gregorius Papa, *parviſſimi ſeminis latet tota, quæ naſcitura eſt, arboris moles.* In uno grano (peccato veniali, ſi non emendatur) latent furta, perjuria, blaſphemiæ, fornicationes, adulteria, ſacrilegia, homicidia, & omnis generis mala; & licèt

mille-

millena peccata venialia non conſtituant unum mortale, minuunt tamen ſummopere gratiam divinam, quâ ſubtractâ, homo ſine dubio in æternæ damnationis ruet barathrum. Et nunquid Judas, dum ad Apoſtolatûs apicem evectus eſt, vir erat timens Deum? ſed quia minora non curabat furta ac delicta, ſenſim ad ſummam illam, quæ orbi nota eſt, pervenit malitiam & protervitatem. Quod etiamnum, pro dolor, in viris à religione ſua, aut fide orthodoxa, apoſtatantibus luculenter experimur, unde rectè & emphaticè S. Anſelmus: *Omnis*, inquit, *religio monaſtici Ordinis funditus periit, ſi cuſtodia ejus per modicum culparum contemptum paulatim tepeſcit.* Nota hoc tibi, ô Clerice! ô Eccleſiaſtice! ô Paroche! ô Religioſe! imò & tu, ô Laice! ſi paulatim ac pedetentim flacceſſis, tepeſcis, & deficis, nec ampliùs minora delicta, tunc proximus es ruinæ & damnationi æternæ: *Judiciô divinô*, ait S. Iſidorus, *in reatum nequiorem labuntur, qui diſtinguere minora ſua facta contemnunt.* *S. Anſelm. de ſimilit.* 122. *S. Iſidor. lib. 2. ſent. c.* 19.

7. Cæterùm videtur mihi aſtutiſſimus Dæmon, ut quondam Satrapæ Philiſtinorum, qui, cùm invictum Samſonis animum expugnare non poſſent, maturo habito conſilio ad uxorem ejus venerunt, rogantes, quatenus ex viro ſuo per blandimenta & lenocinia explicationem problematis expiſcaretur: *Blandire viro tuo, & ſuade ei, ut indicet tibi, quid ſignificet problema.* Hoc dolo & alia vice Philiſtini cum Samſone uſi ſunt, cùm enim cernerent, fortiſſimum hunc juxta ac invictiſſimum Athletam mulieris amore eſſe irretitum, ut faciliùs eum expugnarent, ac caperent, Dalilæ uxori ejus egregiam pecuniarum ſummam polliciti ſunt, ſi hunc maritum ſuum in prædam ipſis conſignaret: *Decipe eum, & diſce ab illo, in quo habeat tantam fortitudinem &c.* Quâ cognitâ roboris causâ infelix Samſon in ſomno detonſus, captus, illuſus, & ab hoſtibus excæcatus eſt: *quem cùm apprehendiſſent Philiſthiim, ſtatim eruerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vinctum catenis, & clauſum in carcere molere fecerunt.* *Jud.* 14. 15. *Jud.* 16. 5.

Simile ſtratagema & diabolus in expugnatione animæ noſtræ ſæpè numero adornâre & ſubornare aſſolet, dum eam non vi, aut ſubitò, ſed paulatim, ac plerumque per Dalilam, hoc eſt, per carnem, ejúſque blandimenta, ac ſenſualem & proprium amorem à minoribus ad majora inducit peccata, donec tandem eam ad æternæ damnationis barathrum præcipitet, proinde rectè & optimè monet Apoſtolus; *Nolite locum dare diabolo*, ſuper quæ verba Divus Hieronymus ita commentatur: *Adverſarius ſemper in nos eſt paratus irrumpere, & cùm locum dederimus ingreditur; ſolet autem, antequam veniat, quædam jacula præmittere, & Præcurſorem adventûs ſui facere cogitationem, hanc ſi nos in corde noſtro ſuſceptam nutrierimus intrinſecùs, & creſcere fecerimus, cùm in nobis prolem ſuam auctam viderit, & ipſe audebit intrare. Poteſtas diaboli non in temeritate illius, atque jactantia, ſed in tua eſt voluntate:* Audis hoc, homo Chri- *Epheſ.* 4. 27. *S. Hieron. Epiſt.* 4.

 ſtiane?

stiane? quid ergo in tentationibus das locum diabolo, si res & consensus in tua sunt potestate?

8. Evam protoparentem nostram antiquus ille serpens non vi, sed sen-
Gen. 3. 4. sim ac paulatim ad peccatum induxit: *Nequaquam moriemini.* Ecce typum & modum, quo etiamnum hodie hostis ille inveteratus & capitalissimus humanum genus, & posteros Adami infestat, non cogit, sed sollicitat consensum.

Joab Belli-Dux innocentem Amasam non aperta vi, sed osculando in-
2. Reg. 20. 9. terfecit: *Salve mi frater; & tenuit dexterâ mentum Amasa, quasi osculans eum. Porro Amasa non observavit gladium, quem habebat Joab, qui percussit eum in latere, & effudit intestina ejus in terram.* En stratagema vaferrimi diaboli in primo tentationis assultu mirè homini blandientis, donec capta occasione eum inficiat, ac tandem interficiat.

Judæi impij illi deicidæ falsò Christum redarguebant, quòd in Belze-
Luc. 11. 15. bub ejiceret Dæmonia. Belzebub idem est, quod *DEUS muscarum*; quid autem muscâ impudentius? etiamsi repellatur, redire tamen solet; & si locum huic infernali das muscæ, fiet tandem ex ea Draco, qui devorabit animam tuam; ita dilectus ille Christi Discipulus Diabolum appellare solet:
Apoc. 12. 3. *Ecce, Draco magnus, rufus &c.*

Idem hostis tartareus, cùm Christum esurientem post quadraginta dierum jejunium in deserto tentare discuperet, rem pari modò sensim ac paula-
Matth. 4. 3. tim aggredi voluit, offerens ei imprimis lapides: *Dic, ut lapides isti panes fiant.* Et quare non petiit, ut ex lapidibus istis Christus carnem assam, vel
Stella in Luc. 4. capones, gallinas, & similia creâret? Respondet Didacus Stella: *Si Dæmon te parva re capere possit, non cupit pretiosam*, à minimis enim incipit, donec ad majora perveniat, & hominem incautum ad interitum præcipitet, ac ipsâ nostrâ, dum ab initio non resistimus, nos vincat ignaviâ; sic Christo tandem persuadere voluit, ut se ipsum præcipitaret: *Mitte te deorsum &c.* Age igitur, quisquis es, homo Christiane! & sequere prudentissimum, quod ti-
Eccl. 12. 10. bi suggerit Siracides, consilium: *Non credas inimico tuo in æternum.* Inimicus hic tuus Diabolus est, si te blandis imposterùm tentabit suggestionibus, *non credas inimico tuo in æternum.* Audis hoc?

abi in pace.

CON-

CONSIDERATIO XII.

Emendatio vitæ procraſtinata in fine periculoſa.

Pro Dominica Septuageſimæ.

Quid hîc ſtatis tota die otioſi? Matth. 20. 6.

I.

REctè Regulæ juris in 6to: *Mora ſua cuilibet nociva.* Julium Cæſarem primum Imperatorem Romanorum conſiderate, qui, cùm die quodam ad Senatum in Capitolio Romano congregatum ſe conferret, à fideli amico per litteras admonitus eſt, ut ſaluti, ſed nulla interpoſitâ morâ conſuleret, ſibi enim certam à Senatoribus paratam eſſe perniciem, & à conjuratis, quorum Dux Brutus erat, machinandum interitum. Quid agit Cæſar? *Libellum*, ait Plutarchus, *ſibi in Senatum eunti, ubi à conjuratis interfectus eſt, conjurationis ſeriem ediſſerentem oblatum, in ſinum conjecit, apud inferos ſcilicet per otium lecturus.* En dilatio modica, & mora exigua Cæſari vitam, & imperium ademit. *Plutarchus de Julio Caſare.*

Similem libellum monitorium, homo Chriſtiane, tibi hodie transmittit ſancta Mater Eccleſia, monétque ſerio, ut relictâ tepidâ, ac ſenſuali vitâ tuâ, in vineam Chriſti te conferas, atque in negotio ſalutis tuæ nullam interponas moram: *ito & tu in vineam meam*; & tu, anime mi, ſtas totâ die otioſus? Excuſabant ſe quidem illi operarij, qui poſtremò vocati ſunt: *Quia nemo nos conduxit*; tu autem, qui Evangelicæ legis, & vocationis tuæ non ignarus es, quomodo, & qua ratione te excuſare poteris: *Quia nemo nos conduxit?* Clamat tibi in aures Lex per Moyſen: *Si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.* Adhortatur te hodie ipſa Veritas Chriſtus: *Multi ſunt vocati, pauci electi: Contendite intrare per anguſtam portam.* Fulminant Prophetæ: *Va genti peccatrici, populo gravi iniquitate, ſemini nequam, filiis ſceleratis &c.* Tonant Apoſtoli: *Si juſtus vix ſalvabitur, impius & peccator ubi parebunt?* Vociferantur verbi divini Præcones: *Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis.* Inſtat Angelus Cuſtos, prout olim in valle flentium populum Iſraëliticum, ita & te nunc peccantem, & non pœnitentem graviſſimis verbis admonens: *Noluiſti audire vocem meam, cur hoc feciſti? &c.* Interroga ipſam *Matth. 20. 4. Deut. 23. 21. Luc. 13. 24. Iſai. 1. 4. 2. Petr. 4. 18. Luc. 13. 3. Judic. 2. 2.*

tuam

S. Thomas tuam conscientiam, & quid tibi dictat? Audi S. Thomam Villanovum:
Villanov. *Aut pœnitendum, aut ardendum*: hic non datur medium. Et tu stas adhuc
conc. 1. de tota die otiosa? O Christiane! ô Procrastinator! nunquid tinniunt tibi
judicio. ambæ aures tuæ? aut dispone te ad maturam, ac seriam vitæ emendationem, aut para te ad infernum. Plura in præsenti.

Lev. 11. 13. 2. Quòd Struthio in lege veteri inter immunda animalia reputatus, & à Deo non tam à sacrificio, quàm etiam ab esu hominum rejectus fuerit, non miror, quia symbolum stolidi hominis est, dum caput solum, licèt grandis sit corpore, imminente periculo in arena, aut in gramine abscondit, putans sic à nemine se videri, cùm ipse neminem videat, proinde rectè illi pro lemmate inscribes: *Sublimè non sapit.* En typum hominis mundani emendationem vitæ suæ de die in diem procrastinantis, & Deum intime
Psalm. 58. sibi præsentem, ac monentem non considerantis: *Et dixerunt: non videbit*
8. *Dominus, nec intelliget DEUS Jacob.* Hinc prô dolor! tot fœda, & abominanda flagitia, hinc tot excessus detestabiles, hinc tanta ruina Christiano-
Theod. in rum, quia *oblivio Dei*, ait Theodoretus, *conciliatrix peccati est*, & fœcunda
Ps. 49. 22. omnium scelerum parens. *Unde tanta tepiditas in orando*, quærit S. Thomas
S. Th. Vill. de Villa Nova, *tanta negligentia in operando, tam modica resistentia in resistendo,*
serm. de S. *nisi ex hac Dei oblivione*? O miseri mortales! qui dies noctésque in vanis do-
Mich. morum, agrorum, pecuniarum, voluptatum, stultitiarum, & cæterarum rerum pereuntium cogitationibus insumitis, Dei autem vestri vix meminerítis, nisi ut nomen illius blasphemetis, quid erit in morte, & cùm Domi-
Dan. 13. nus ad judicandum venerit? *Nemo nos videt*, dicetis cum duobus illis pessi-
20. mis sycophantis, qui quondam castissimam Susannam clauso ostio in hor-
Luc. 24. to ad turpissimum flagitium sollicitârunt. *Nemo nos videt.* O stulti, & tar-
25. di corde ad credendum! ergo *qui plantavit aurem, non audiet, aut qui finxit*
Ps. 93. 9. *oculum, non considerat?* Mihi credite: *Eructabit* illi aliquando, cùm venturus
Matth. 13. est tanquam districtissimus Judex, omnia *abscondita à constitutione mundi*,
35. quia *nihil* tam *opertum, quod non revelabitur, & occultum, quod non scietur. In-*
Matth. 10. *telligite hæc, qui obliviscimini Deum*; aut maturè, & seriò pœnitendum, aut
26. æternùm ardendum. Nauta, si ventum observat favorabilem, sinè mo-
Psalm. 42. ra navim de littore solvit, ac vela pandit, non exspectans, donec exurgant
21. turbati maris iræ, ferveántque spirantibus æquora ventis: Et tu, insane dilator, tunc primùm dignos pœnitentiæ fructus facere discupis, ubi morborum fluctus te infastabunt, naufragium vitæ imminebit, & mens ob in-
Hug. l. 2. stans judicium trepidabit? *Suspecta*, ait Hugo de S. Victore, *debet esse pœni-*
de Sacram. *tentia, quæ sera venit; possibilitas optimè probat, si non facis, dum potes, manifestè*
p. 14. c. 5. *ostendis, quòd non vis.*

3. Verùm progrediamur ulteriùs, & notum illud Abelis, & Caini sacrificium attentiore mentis oculo inspiciamus. De Cain agricola recenset Scriptura:

ptura: *Factum est autem post multos dies, ut offerret Cain de fructibus terræ munera Domino &c.* & de Abel: *Obtulit de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum:* Et quid sequitur? *Respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus, ad Cain verò, & ad munera illius non respexit.* Quid hoc est? An respectus personarum est apud Dominum? Si non respexit Deus personam ullius hominis; quare ergo unius sacrificium ratum & acceptum, alterius verò indignum, & abominabile habetur: ut respiciatur? Gen. 4. 3.

Solvit hanc quæstionem pulcherrimè Doctor Mellifluus, dum accuratè advertit, quòd Abel de primogenitis, & primitiis Deo sacrificium obtulerit, Cain verò de frugibus jam emarcidis, & obsoletis, & hoc, prout insinuat Scriptura: *Post multos dies;* fuit itaque Cain typus illorum, qui vitæ suæ emendationem in longum tempus differunt, & tandem, cùm infirmantur, aut in aliquo vitæ existunt periculo, fructus dignos pœnitentiæ facere volunt, sed malè timeo, ne cum impio Caino fruges pariter emarcidas, & obsoletas offerant: *Quid facitis juvenes*, sunt verba memorati Doctoris Mellifluí, *qui flores juventutis vestræ offertis Diabolo, & faces senectutis vestræ Deo? securiùs esset cum Abel primitias Deo offerre juventutis, dicendo: Mane adstabo tibi, in matutinis meditabor in te &c.* S. Bern. cit. à Mans. T.4.f.580.

De Joseph recensent Sacræ Paginæ, quòd maturè & in tempore opportuno sterilitati futuræ providerit, non exspectans, donec malesuada fames omnem terram repleret. Et tu anime mi, non vis tibi prospicere pro futuro tempore, & tota imminente æternitate? Qui olim primus, & festinus in piscinam descendit, dum ab Angelo movebantur aquæ, sanus factus est, à quacunque detinebatur infirmitate, cæteris, qui tardiores fuerant, frustra sanitatem præstolantibus. Ad quid ergo tardas, homo Christiane, te emendare, ac totum te convertere ad Dominum Deum tuum? En gratiarum piscina SS. 5. Vulnerum, & Sacratissimi Cordis JEsu aperta tibi est, cur non in illam descendis; *Cujus vestrûm asinus, aut bos in puteum cadet, & non continuò extrahat illum?* Et tu, Anima peccatrix? dies & hebdomadas, menses & annos stertis in peccatis? *Quæ in juventute tua non congregâsti, quomodo in senectute tua invenies?* Quàm stultum est sibi persuadere sanctam mortem, si per omnem vitam Deum offendisti? Triticum solùm bonus ille paterfamilias in horreum suum congregari, & asservari jussit, si autem nil nisi zizania, spinas & tribulos peccatorum tulisti, ubi erit locus tuus? Gen. 41. 47. Jo. 5. 4. Luc. 1. 45. Eccl. 2. 5. Matt. 13. 40.

4. Observate nunc quæso, mecum confessionem S. Petri & Dæmonis. De Petro liquet, quòd Christum liberè & publicè coram aliis pluribus confessus sit: *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Per quam publicam confessionem meruit adhuc ante obitum suum ab Ore Veritatis Beatorum numero adscribi: *Beatus es Simon Bariona.* Hunc Apostolorum Principem in publica Matt. 16. 16.

Luc. 4. 41. confessione & Dæmon imitatus est: *Quia tu es Filius Dei*: Et quid hic Christus? *Et increpans non sinebat eum loqui.* Quare unius, & non alterius suscepta est confessio?

Resp. ad quæstionem S. Augustinus, quia Dæmon ex timore servili, & ex pavore pœnarum infernalium tunc temporis Christum, ut Dei Filium
S. Aug. l. confessus est, Petri verò confessio purè ex amore filiali processit: *Unde sepa-*
50. hom. *rantur*, ait hîc S. Doctor, *ista duæ confessiones*, *laudatur amor*, *damnatur timor.*
41. Audis hoc peccator inveterate? Tunc utique cum Dæmone peccata tua de-
Ps. 139. plorare desiderabis, quando non ampliùs erit tempus pœnitendi, quia *virum*
12. *injustum mala capient in interitu.* Tunc pariter occlamabis: *Tu es Christus Filius*
Prov. 1. *Dei vivi*? *Miserere mei*, sed non ampliùs erit tempus miserendi, *cùm interitus*
27. *quasi tempestas irruerit.* Tunc cum Balaamo imò de pectore suspirabis: *Moria-*
Num. 23. *tur anima mea morte justorum*, *& fiant novissima mea horum similia.* O stulte! vive
10. nunc vitâ justorum, mandata Dei observans, & maturè in rem, & salutem tuam vigilans, & tunc in agone ab auditione mala non timebis, quia solùm
Eccl. 3. 27. *cor durum habebit malè in novissimo.*

Jeroboam Israëlitarum Regem consule, quem Deus variis, ac gravissimis
2. Paral. castigavit plagis, quia *fecit malum*, *& non præparavit cor suum, ut quæreret Domi-*
12. 6. *num.* Tandem & hic impius Rex resipiscere voluit, dum uxorem suam ad Ahiam Prophetam ablegavit, ut habitu commutato, & depositâ veste Regali, plebejam induta pro salute morientis filij sui rogaret, ad quam Ahias ex
3. Reg. 14. Dei mandato non nisi diras fulminavit minas: *Ego autem ad te missus sum durus*
6. *nuntius &c.*

Talis & Achan miles Hebræus extitit, qui in furto Hierichuntino de-
Jos. 7. 20. prehensus licèt tandem de peccato suo pœnituerit: *Verè ergo peccavi Domino*
Rup. Abb. *DEO Israël*, *& sic feci &c.* Veniam tamen juxta Rupertum Abbatem, &
l. 1. in Jos. alios Interpretes non ampliùs impetravit, quia confessio ista, & pœnitentia
cap. 21. nimis tarda fuit. En pessimos dilatæ emendationis fructus: *Tunc*, subin-
S. Aug. trat hîc S. Antistes Hipponensis, *cùm venerit judicii tempus*, *correctionis locus non*
sup. Ps. 50. *erit*, *sed tantùm damnationis*; *& erit ibi pœnitentia*, *sed infructuosa*, *quia sera.*

5. Ad Judam Iscariothem transeamus. Cùm vidisset pessimus hic mercator, quòd Christus Dominus osculo proditorio in manus inimicorum à se traditus, tunc tanquam Agnus mansuetus ad victimam Crucis raperetur, vehementer de tam gravi & enormi culpa sua pœnitere cœpit; itaque impium contractum cum Judæis initum rescindere cupiens, triginta argenteos Princi-
Matt. 27. pibus Sacerdotum restituit: *Pœnitentia ductus retulit triginta argenteos Principi-*
3. *bus Sacerdotum*, *& Senioribus dicens*: *Peccavi tradens sanguinem justum.*

Exami-

Examinemus paulisper hanc Judæ pœnitentiam. Dic sodes, nunquid ad veram pœnitentiam, ac confessionem secundùm omnium Theologorum effatum requiritur contritio, confessio & satisfactio? Has partes etiam pœnitentia Judæ habuit: Contritus fuit, quia pœnituit: *Pœnitentia ductus*: Sacerdotibus peccatum suum palàm, & cum dolore confessus est: *Peccavi*; Satisfactionem debitam præstitit, ac bona injusto titulo acquisita, restituit: *Retulit triginta argenteos.* Bonam famam Christo injustè detractam pariter recompensavit, dum illum publicè innocentem proclamavit: *Tradens sanguinem justum*; Quare ergo expletis omnibus partibus ad veram pœnitentiam requisitis, nullam ampliùs apud Deum gratiam invenit?

Resp. Theophylactus, doluisse Judam præcipuè ex eo, quòd tam indignam actionem quoad mundum commiserit: *Non ferens Judas ignominias subsecuturas, seipsum vitâ subduxit.* Et Hugo Cardinalis: *Pœnitentiâ ductus non propter amorem Dei, sed magìs propter factum enorme &c.* Et S. Leo Pontifex: *Peccasse se doluit, veniam autem ab eo, qui dare poterat, non requisivit*; si enim maturè ad pedes Christi, tunc pro mundi salute patientis, sese projecisset, ob ejus amorem, & offensam sincerè dolens, sine dubio à pientissimo Domino delictorum veniam impetrâsset; hinc veniam desperans, & miserias majoribus accumulans, laqueo jugulum abrupit, & in arbore se suspendit; & quia viscera omnis pietatis exuerat, ideo justo Dei judicio *crepuit medius*, ac cuncta illius viscera in terram non sine stygio fœtore effusa sunt, indignus, qui malevolam animam per os, quo Christum fraudulenter osculatus fuerat, in Orcum evomeret. Horribile exemplum omnibus procrastinatoribus, apostatis falsò Confitentibus, & indignè communicantibus.

Theophyl. hic.
Hugo in hunc loc.
S. Leo. ser. 9. de pass. Dom.
Act. 5. 18.

O anima Christiana! quoties & tu Deum tuum, amantissimum Patrem, ac Benefactorem omnium maximum innumeris peccatis tuis offendisti, & cum Juda non triginta argenteis, sed viliore fortassis pretio, ac vel unicâ, momentanea, spurcissimâ & abominandâ carnis voluptatulâ tradidisti, ipso proditore magìs proditor, & tamen hactenus nullam veram condignam, ac constantem pœnitentiam egisti; ô Deum immortalem! Quid erit tunc in morte tua, ac supremo vitæ agone? heu misera, quò fugies? Ad Judam desperantem quondam dictum fuit: *Quid ad nos, tu videris?* Itáne & *tu videris*, quando non ampliùs erit tempus videndi? ô malum: *Tu videris?* Quid, obsecro, tunc te juvabit dicere Confessario tuo: Mi Pater! peccavi, fateor, habes confitentem reum, sed imposterùm seriò, ah seriò me emendabo, omnia peccata, & eorum occasiones vitabo, ita me Deus adjuvet &c. O pulchra pœnitentia! quid emendabis, quando ampliùs non poteris? Audi S. Augustinum: *Tunc*, inquit, *peccata tua te deserent, non tu illa.* Et *S. August.*

fer. 3. de verb. Ap. c. 9. tu primùm in agone constitutus illa vis emendare? Cur non modo? cur non hodie, cùm audis vocem Domini intùs ad cor loquentem? ah cur non?

6. Venit hîc mihi in mentem fortissimus ille Samson solo quondam nomine terribilis, sed nunc miserrimus, excæcatus & vinctus catenis, qui paulò ante leones domuit, portas æreas confregit, & hostilem exercitum inauditâ fortitudine solus debellavit, modò à Philistæis captus, & cæcus ducitur, *Jud. 16. 25.* ut coram eis luderet, & saltaret: *Lætantésque per convivia, sumptis jam epulis, præceperunt, ut vocaretur Samson, & ante eos luderet, qui adductus de carcere ludebat ante eos &c.* O miserum Samsonem, lusum tam miserandum, tam lugendum, tam periculosum ludentem; Sic cattus cum mure ludit, lupus cum agno, milvus cum columba, vertagus cum lepore, Dæmon cum anima; ex quibus præmissis, ô anima procrastinatrix! non sequitur alia consequentia, quàm interitus. Arrigite aures, ô mundani omnes, qui carni, mundo, Dæmoni, vobis ipsis, ac propriis inservitis cupiditatibus, audite Scripturam, *Jud. 3. 7.* & quid Spiritus dicat: *Fecerúntque malum in conspectu Domini, & obliti sunt Dei sui, servientes Baalim & Astaroth.* Et quid sequitur? *Iratúsque contra Israël Dominus, tradidit eos in manus Chusan &c.* Ita, inquam, & vos luditis, ô miselli! ô mundani! ô procrastinatores, ad instar Samsonis captivi à Diabolo, nec propriam calamitatem, animæque iminens agnoscentes periculum, donec tripudiando, jocando, luxuriando, epulando, potando, otiando descenda- *Job. 21. 13.* tis in infernum? *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto descendunt ad infernum.* O miserandam ejusmodi dilatorum sortem!

Holofernus Assyriorum Dux, ut Bethuliam civitatem suæ subjiceret potestati, fontem primarium, ex quo cives aquam haurire solebant, incidi *Judith. 7. 6.* & fluentes undas alium in locum dirigi jussit: *Porrò Holofernes, dum circuit per gyrum, reperit, quòd fons, qui influebat, aquæ ductum illorum à parte Australi extra civitatem dirigeret; & incidi præcepit aquæ ductum illorum &c.* En stratagema ducis tenebrarum Diaboli, qui cum animam hominis (per obsessam Bethuliam adumbratam) suæ discupit submittere potestati, ante omnia fontem vivum, & fluentem aquæ ductum, hoc est, Dei ubique locorum præsentis memoriam in homine eliminare satagit, quâ extinctâ facili conatu animam de peccato in peccatum inducit, ac tandem, dum peccator mi- *S. Franc. Ass. in suis opusc. ep. 15. Hugo Card. sup. Ezech. 6.* ser differt vitæ emendationem, in æternum damnationis barathrum præcipitat: *Videte*, ait S. Franciscus Assisius, *ne Dominum oblivioni tradatis, quia omnes illi, qui eum oblivioni tradunt, ab eo oblivioni traduntur*; & Hugo Cardinalis: *Oblivio Dei*, inquit, *malitiosa est, & omnia parit vitia.* Hinc sequuntur vitia catenata, dum peccatum primum, si non citò pœnitentiam deletur, januam reserat secundo, secundum tertio, tertium quarto, & si

sic in infinitum: *Cave*, prudentissimè monebat Tobias filium, *ne aliquando peccato consentias*, facilè enim labi, & peccare potes, sed non ex propriis tuis resurgere viribus, per peccatum enim amittitur gratia divina, quâ perditâ, anima misera huc illuc vacillando, & emendationem differendo tota abit in profundum. *22. f. 81. Tob. 4. 6.*

7. Roboremus hanc veritatem per alios Scripturæ locos, & conceptus. Seba filius Bochri contra Davidem Regem, ac Dominum suum seditionem movens, urbem Abelam occupaverat, quam, ut ab hoc liberaret tyranno, Joab supremus Belli Dux valido obsedit exercitu. Et ecce, dum parantur, & eriguntur munitiones ad mœnia civitatis solo æquanda, mulier quædam prudens muros ascendit, & validâ, quâ poterat, voce clamavit: *Audite, audite, dicite Joab, appropinqua huc, & loquar tecum, qui cùm accessit ad eam, ait illi: Tu es Joab? & ille respondit: Ego. Ad quem sic locuta est: Quare præcipitas hæreditatem Domini? Respondénsque Joab ait: Absit, absit hoc à me; non præcipito, neque demolior; non sic se habet res, sed homo de monte Ephraim Seba, filius Bochri cognomine, levavit manum suam contra Regem David: tradite illum solum, & recedemus à civitate. Et ait mulier ad Joab: Ecce, caput ejus mittetur ad te per murum &c.* *2. Reg. 20. 16.*

Quem, obsecro, hic rebellis Seba alium præsignavit, quàm hominem peccatorem, qui toties contra Deum suum seditiosus, & divinæ læsæ Majestatis reus est, quoties illum mortali offendit delicto? Et quid de ejusmodi rebelli, ac seditioso peccatore, vitæ suæ emendationem in dies, menses, & annos differente tandem fiet? Sebæ cives Abulenses caput præscindebant: *Qui abscissum caput Seba filii Bochri projecerunt ad Joab.* Sed peccator procastinator, nisi speciali divinâ gratiâ præveniatur, æternum cum anima, & corpore peribit: *Exacerbavit* enim *Dominum peccator; secundùm multitudinem iræ suæ non quæret.* *Ps. 10. 4.* Quæ verba S. Augustinus de Deo, ejusmodi peccatori tardanti, & quotidie magnis passibus ad infernum currenti, applicat; talis enim procrastinator gravissimè exacerbat Dominum, ac Deum suum, proinde nec ampliùs quæret ejusmodi impium dilatorem, & legis divinæ contemptorem, sed præ multitudine iræ suæ permittet eum in peccatis usque ad mortem stertere: *Qui in sordibus est, sordescat adhuc*, donec tandem adimpletâ scelerum mensurâ eum damnet æternum, & hæc punitio omnium summa est: *Ibunt in adinventionibus suis, & secundùm multitudinem iræ suæ non quæret.* O peccatores terræ! ò procrastinatores! evigilate, vestrámque impensiùs considerate miseriam, & periculum, in quod ultrò vos peccando conjecistis; audite Oratorem Aureum: *Omnia nobis duplicia*, inquit, *dedit Deus, duos oculos, duas aures, duas manus, duos pedes; si igitur horum alterum lædatur, per alterum necessitatem consolamur; Animam verò dedit nobis unicam, si hanc perdidimus, quânam vivemus?* *S. August. in hunc loc. Apoc. 22. 11. Ps. 80. 13. Ps. 10. 4. S. Chrysost. hom. 22. ad populum.*

 8. De

8. De Eliezer servo Abrahami primario refert Scriptura, quomodo à Domino suo in Mesopotamiam ad urbem Nachor amandatus sit, ut Isaaco dignam sponsam quæreret, qui ubi tandem Rebeccam puellam formosam, & officiosam invenit, quæ suis & Abrahæ responderet votis, noluit Eliezer, licèt, famelicus, ab itinere lassus, priùs in domo quiescere, & cibum capessere,
Gen. 24. donec commissionem suam, ob quam ablegatus fuerat, perfecisset: *Et appo-*
33. *situs est in conspectu ejus panis, qui ait: non comedam, donec loquar sermones meos.* Vide hîc, Anima Christiana, & admirare singularem fidem, ac sedulitatem hujus optimi Oeconomi, & servi Abrahami, dum sepositis rebus, & curis omnibus, ad illud solum totis viribus attendit, quod à Domino sibi demandatum fuerat, ut nimirum dignam Isaaco quæreret, & seligeret sponsam.

Agedum anime mi, pari ratione, ac studio animæ tuæ, quæ est sponsa Spiritûs Sancti, salutem cura, ac procura, & noli in hoc summo salutis tuæ ne-
Eccl. 5. 9. gotio nec momento moras nectere; *subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* Noli te excusare cum illis ingratis homuncionibus: *Villam e-*
Luc. 14. *mi, & necesse habeo exire, & videre illam: Juga boum emi quinque, & eo probare illa:*
18. *Uxorem duxi, & ideo non possum venire*; noli, inquam, te cum illis ob tua negotia excusare, sed audi potiùs & perpende Poëtam: *Uxor, villa, boves cœlum clausêre vocatis*; hoc & tibi continget, si post tot monita & adhortationes cor geris imparatum & induratum. David quamprimùm facultatem à Rege Saule accepit, ut cum Goliath singulari certamine posset dimicare, absque ulla
1. *Reg.* 17. mora ad torrentem accurrit, ubi aptissimos ad pugnam lapides elegit, quibus
40. armatum sterneret gigantem: *Elegit sibi quinque limpidissimos lapides &c.* Et cur tam citò? Quia tunc, dum erat pugnandum, aptos illos tam citò non potuis-
S. August. set invenire lapides. Ita Abulensis. Pugna & tibi imminet homo Christiane!
ser. 57. *de* ex qua pendet æterna tibi salus, tunc ergo maturè tibi provide, ubi tempus
Temp. est: *Quia pœnitentia*, ait S. Augustinus, *quæ à moriente tantùm petitur, timeo, ne & ipsa moriatur.*

CON-

CONSIDERATIO XIII.

Conſcientia remordens ad pœnitentiam nos ſtimulat.

Pro Dominica Sexageſimæ.

Et aliud cecidit inter ſpinas, & ſimul exortæ ſpinæ ſuffocaverunt illud. Luc. 8. 8.

1.

MAgna vis eſt conſcientiæ noſtræ, quæ poſt peccatum in DEUM admiſſum mox homini adverſatur, animum pravè agentis mordendo ac ſtimulando, eíque aſſiduò occlamando: *Quid feciſti? quid feciſti?* Talis conſcientia aſſimilatur cani, iteratis latratibus peccatricem animam uſque & uſque monere non deſinenti, unde lemma: *Latratu & morſu.* Horologio exteriùs quidem ſpecioſo, interiùs autem ob aſſiduum rotularum motum nunquam quieſcenti, hinc lemma: *Nec mora, nec requies.* Mari perturbato, & continuis agitato fluctibus, de quo Iſaias: *Impii*, inquit, *quaſi mare fervens, quod quieſcere non poteſt*, unde lemma: *Nec requies ulla.* Viperæ, à proprio erumpente fœtu peremptæ: *Sicut vipera*, ait Petrus Cellenſis, *genetricis viſcera naſcendo diſrumpit, ſic malitia conſcientiam, de qua oritur, nunquam torquere deſiſtit*; proinde iterum lemma: *Gignentis viſcera rodit.* Herinaceo mille ſpinis & acu'eis horrido, qui à manu nudâ innoxiè nunquam tangitur, cui pro lemmate rectè inſcribes: *Si tangis, pungit.* Flagello, quod animum reum toties flagellat, quoties de peccato perpetrato & offenſa Dei cogitat, de quo Poëta: *Occultum quatiente animo tortore flagellum.* Carnifici, etiam contra imparatum peccatorem gladium vibranti: *Nulla pœna*, ait S. Proſper; *gravior eſt, quàm mala conſcientia, in qua non habetur Deus, conſolatio non invenitur.* Spinæ denique mordaci & pungenti, ac cor hominis aſſiduis ſtimulanti puncturis, ut, in quamcunque ſe partem verterit, nullam inveniat exoptatam requiem. Expertum Davidem conſule, poſt commiſſum delictum ſimili ſpina ſaucium, hinc toties inter mentis afflictiones & terrores ſuſpiravit: *Converſus ſum in ærumna mea, dum configitur ſpina.* Supra quod le Blanc: *Spina*, inquit, *configens Davidem erat ſtimulus conſcientiæ, ac remorſus ob peccata præterita.* Et hoc

Gen. 4. 10.

Iſa. 57. 20.

Petr. Cell. de panibus. cap. 22.

S. Proſper. ſent. 191.

Pſal. 31. 4. le Blanc hic.

hoc est, quod hodierna luce ipsa Veritas Christus in Sacro Evangelio insinuat: *Et aliud cecidit inter spinas*, hoc est, prout exponit Lucas Burgensis: *In terram feracem spinarum*, quæ est mala & perturbata conscientia, de qua plura hodie occurrunt consideranda.

Luc. 8. 8.

2. Miror, quoties attentiore animo considero insolitam illam benevolentiam & urbanitatem, quam olim David Rex erga militem & subditum suum Uriam ostendit, dum illum non duntaxat ex castris ad se in Aulam per Joab supremum Hebræi exercitûs Archistrategum vocavit, sed & consilia bellica, num omnia rectè in castris agerentur, cum eo communicavit, ac denique ad propriam regalem mensam adhibuit, lautissiméque tractavit: *Et vocavit eum David, ut comederet coram se, & biberet.* Ad quid, obsecro, tanta civilitas Regis in subditum & militem? num illius commilito, aut Regni socius factus est? *Videte, & admiramini fratres*, subintrat hîc S. Chrysostomus, *Rex militem timet, & formidat subditum*! Causam hujus formidinis assignat idem Os Aureum: *Conscientiam peccati sui timuit*, noverat quippe Rex ille Jessæus, se ob adulterium, cum Bethsabea uxore Uriæ commissum, esse reum, hinc miris agitabatur conscientiæ remorsibus animi perturbati fluctibus: *O! quam grave est*, pergit idem Doctor Aureus, *à conscientia sua accusari, haberéque hanc accusatricem perpetuò urgentem, clamantem, & scelus commemorantem.* Vide hîc homo Christiane, ac perpende, in quantam miseriarum voraginem una brevis, momentanea & spurca voluptas te possit conjicere.

2. Reg. 11. 13.

S. Chrysost. in præfat. in Psalm. 50.

De urso recenset Olaus, quòd mellis sit avidissimus, & quia in regionibus Septentrionalibus, præsertim in Russia apes, ut plurimùm in sylvis ad cavas arbores mellificare assolent, ideo generoso conatu, ut melle potiatur, arbores conscendit, & ecce, dum prædæ inhiat, interim lignea clava ferreis & asperis circumdata cuspidibus, ex altiori ramo à venatoribus suspensa, dum ab ascendente urso agitatur, in caput ejus ingenti vi decidens, miserum gulonem & furem in flagranti occidit, proinde haud incongruè ejusmodi urso pro lemmate affiges: *Empta dolore voluptas.* En hîc typum habes peccatoris momentaneæ & sensuali voluptati inhiantis, & conscientiam suam commaculantis: *Hoc ipsum*, ait le Blanc, *faciunt deliciarum amatores, mel quærunt, ferreos stimulos & cuspides reperiunt, quibus mactentur.* Et Marcus Tullius: *Voluptas malorum omnium mater*, relinquit enim post se pessimam filiam, malam conscientiam, mortis stimulum, & acerbiora felle germina. O miserrime peccator, quò ruis? ubi pudor? ubi Deus? an non sentis, imò audis in te similem oblatrantem conscientiam? Ad quid, obsecro, foves colubrum in sinu, pestem in corde, mortem in corpore, infernum portatilem in mente, Megæram crudelissimam, & si quid ejus pejus excogitari potest, in animo?

Olaus M. l. 18. hist. Sept. c. 14.

le Blanc. in Ps. 3. 1. v. 5.

3. Da-

3. David adjungo potentissimum Babyloniæ Regem Balthasarem, qui suis confisus copijs & munitioni urbis, ut ostenderet, se Cyrum & Persas civitatem obsidentes, ne quidem curare, nec eorum formidare vires, lautissimum convivium Magnatibus, & concubinis suis in Aula Regia adornavit. Et ecce, cùm inter mille Optimates suos temulentus sederet, & quilibet secundùm suam biberet ætatem, in eadem hora apparuerunt digiti, quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis Aulæ Regiæ ad quod in solitum spectaculum adeò Rex cohorruit, ut immutatâ facie & subitò excussâ crapulâ *compages renum ejus solverentur, & genua ejus ad se invicem collidenrentur.* Quid agis Rex potentissime? ad quid hîc pavor insuetus? qui hactenus nullum mortalium, imò nec ipsum Deum metuere consueveras, quare modum ad conspectum unius manûs in pariete scribentis, toto corpore contremiscis? si cruentos draconis, aut feri leonis, aut efferati ursi vidisses ungues, mox ab illis, ad instar petulantium puerorum Elisæo quondam illudentium, discerpendus, justam fortâsse tam insoliti pavoris posses causam prætendere, sed manus unica, imò tres digiti duntaxat, quid nocere tibi poterant?

Dan. 5. 6.

4. Reg. 2. 24.

In promptu causa est, subintrat hîc doctissimus Angelus Pacciochelius Rex iste pessimam suam conscientiam gravissimorum scelerum sibi consciam ac ream timuit; proinde rectè Doctorum Phœnix Augustinus: *inter omnes*, inquit, *tribulationes humanæ animæ nulla est major tribulatio, quàm conscientia delictorum*; & Div. Chrysostomus: *Qui sibi malè conscius, etiamsi omnium bona possideat, omnium tamen est miserrimus.*

Paccioch. in Jon. T. 1. lect. 14. §. 10.

S. August. in Ps. 45.

4. Luculentum de hac veritate testimonium nobis exhibent Scripturæ. Cain, ubi innocuum fratrem suum Abelem furcâ rusticâ in agro occidit, sine mora tanto conscientiæ remorsu agitari cœpit, ut in nullo mundi loco imposterùm tutus subsisteret, proinde identidem hoc animo volvebat: *Omnis igitur, qui invenerit me, occidet me.* O impie & execrande! quis occidet te? Quis? an Pater Adam? vel Eva Mater? nullus enim alius mortalium tunc temporum intervallo in terra extitit inquilinus? An bestiæ fortâsse, aut bruta animalia? *sed terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terræ.*

S. Chrysost. serm. 1. super Epist. ad Rom.

Gen. 4. 14.

Gen. 9. 2.

Observat hîc Procopius Cainum post peractam cædem fraternam tanto conscientiæ stimulo, & intus in animo improbo flagellante tortore fuisse exagitatum, ut, si vel solùm oculos levabat in cœlum, Deum justissimum scelerum vindicem & superos extrema sibi intentantes existimaret. Si aspiciebat terram, ab hac propter innocuum fratris haustum sanguinem mox se se absorbendum pensabat. Si animalia occurebant, iterum timor & novus pavor, ne ab illis in frusta discerperetur. Verbo nullibi locorum hic scele-

ſtus tutus ſtetit. Hoc habet mala & rea conſcientia, de qua illud Sapientis:
Prov. 21. *Meliùs eſt habitare in terra deſerta, quàm cum muliere rixoſa.*
19. Et hæc cauſa eſt, quòd David Rex, de quo paulò ante mentionem fecimus, toties ad Deum vota ſua ingeminaverit: *Libera me de ſanguinibus,*
Pſalm. 51. *Deus, Deus, ſalutis meæ &c.* Ubi advertunt Sacri Interpretes, quòd oculis
17. Davidis, ſæpiùs pallida Uriæ umbra, ſanguine aſperſa, & torvo aſpectu fuerit obſervata, hanc lugubrem ingeminans ad Regem vocem: *Quare me occidiſti?* hinc tam ardentibus Deum oravit, & exoravit votis, ut ab hoc infe-
Le Blanc in hunc loc. ſto liberaretur ſpectro: *libera me de ſanguinibus*, ait le Blanc, id eſt, *à pœna & vindicta, quam de me petit ſanguis Uriæ &c.* O anima chriſtiana! cave à quolibet peccato, ac præſertim lethali, ne tibi conſcientia tua ob offenſum Deum & innocentiſſimum ſanguinem Chriſti JESU à te effuſum, triſtem illum leſſum occinat: *Quare me occidiſti?* Dic proinde in omni peccandi occaſione cum Socrate Philoſopho: *Tanti pœnitere non emo.*

5. Deſideratíſne plures è Scriptura petitos conceptus? Fratres Joſephi attendite, nunc in Ægypto tempore famis arctæ traditos cuſtodiæ, ut juſto Dei judicio crimen mortis Joſepho quondam fratri intentatæ, & projectionis illius in veterem ciſternam, ac venditionis Iſmaëlitis factæ, luerent: *Tradidit ergo illos cuſtodiæ &c.* in quo obſcuro carcere, quia calamitas philoſophare facit, mox prima nocte ad ſe reverſi graviſſimam hanc culpam cœperunt
Gen. 42. 21. agnoſcere: *Meritò*, inquiebant ad ſe invicem, *hæc patimur, quia peccavimus in fratrem noſtrum.* Res ſtupenda, interim à Joſepho fratre vendito elapſi jam erant anni viginti tres, nec ulla hactenus facta fuerat de illo memoria, & tamen mens illorum, quia non recti ſibi conſcia, nil niſi pœnam commeritam, & vindicem Dei manum præſagiebat: *Nunquid non dixi vobis*, ita cæteris fratribus in carcere conſtitutis præcinebat Ruben, *nunquid non dixi vobis, nolite peccare in puerum, & non audiſtis me, en ſanguis ejus requiritur.* Vide, & perpende hîc, obſecro prudens Lector, quanta ſit pravæ conſcientiæ vis:
S. Iſidor. Hiſp. lr2. de Summo Bono c.26. *Quamvis*, ſunt verba S. Iſidori Hiſpalenſis, *humana judicia ſubterfugiat omnis, qui malè agit, judicium tamen conſcientiæ ſuæ effugere non poteſt.*

Regem Antiochum Epiphanem conſulamus, qui audiens ſuos à Juda cæſos, ex mœrore concepto ſine mora graviter ægrotare cœpit, in qua ſuprema infirmitate conſcientia rea hunc ſceleſtum Regem mirum in modum exagitavit, dum ei in memoriam omnia quondam in vita commiſſa ſcele-
1. Mach. 6. 12. ra revocavit: *Nunc vero*, ſuſpirabat ille miſer, *reminiſcor malorum, quæ feci in Jeruſalem, unde & abſtuli omnia ſpolia aurea & argentea, quæ erant in ea, & miſi auferre habitantes Judæam ſine cauſa; cognovi ergo, quia propterea invenerunt me mala iſta: & ecce pereo triſtitiâ magnâ in terra aliena.* En typum illorum, qui malâ

malâ laborant conscientiâ. O quot mortales simili tono in agone suspirabunt: *Nunc reminiscor malorum, quæ feci &c.* Hîc verificabitur illud Regij Vatis: *Abyssus abyssum invocat*, abyssus videlicet remordentis conscientiæ abyssum invocat damnationis æternæ, hinc rectè S. Gregorius Papa: *Quid prodest*, inquit, *si omnes homines te laudant, & sola conscientia accusat? omnia potest fugere homo præter cor suum, à se ipso non potest recedere &c.* *Ps. 41. 8.* *S. Gregor. sup. Ezech. hom. 10.*

6. Ad novum, si placet, Testamentum transeamus. Venerat aliquando ad pientissimum orbis Reparatorem Christum mulier quædam Chananæa, humiliter rogans eum, quatenus filiam suam dæmoniacam & à Diabolo malè agitatam, ac vexatam liberare, & pristinæ sanitati restituere dignaretur, proinde procidens in genua magno affectu ad Christum clamavit: *Miserere mei Domine, fili David, filia mea malè à Dæmonio vexatur.* Subintrat hîc & S. Aug. Rabanus, & alij, quòd omnia, quæ Christus fecit corporaliter, etiam spiritualiter sint intelligenda, proin, per hanc filiam malè à Dæmonio vexatam rectè animam peccatricem peccato pollutam, & conscientiâ malâ exagitatam subaudiunt. O quantùm vexat & cruciat infernalis ille hospes ejusmodi miseram animam gravioribus delictis ream, & malâ gravatam conscientiâ? unde Christus non sine causa Judam Diabolum vocavit: *Et ex vobis unus Diabolus est*; causam assignat doctissimus Valudier, quia Judas jam tunc temporis, in inferno cruciantis & lancinantis conscientiæ fuit, & quemadmodùm Diabolus in omni loco infernum circumgestare solet, ita pessimus Judas & quilibet peccator in mortali constitutus in conscientia sua infernum quendam circumfert portatilem. O anima christiana! caveas à peccato mortifero, cave à mala conscientia, cave ab hoc vivo inferno: *Infernus quidam*, ait S. Bernardinus, *& carcer animæ rea est conscientia.* *Matth. 15. 22.* *Jo. 6. 71.* *Valud. in cap. 6. Jo.* *S. Bernard. ser 4. assumpt. B.V.*

7. Vultis plura de hac veritate testimonia? Considerate, quæso, mecum, mendicum illum impudentem, qui sine veste nuptiali ad nuptias quondam regales inter alios invitatos hospites & honoratos convivas in aulam regiam penetravit, quem ubi Rex, dum lustrabat hospites, inter alios convivas lautè cænantem conspicatus est, peramicè interrogavit, quare ipse in rustico & lurido habitu, ac sine omni nuptiali indumento in tam splendido apparere convivio non erubuisset? *Amice, quomodo huc intrâsti, non habens vestem nuptialem?* Quid hîc responsi? fortâsse titulum paupertatis prætendit, quòd alias non habuerit vestes, nec censum, quo sibi novi comparare potuisset indumenta, vel quòd à servis Regis non domi, sed ruri ad ejusmodi regales nuptias fuerit invitatus, proinde nec tempus habuisse sibi ejusmodi splendidioribus providendi vestimentis? Sed nihil horum reposuit mendicus ille inurbanus; quinimò, prout sacer observat textus, ne quidem *Matth. 22. 12.*

dem mussitare aut verbulo sese excusare ausus est, proinde ad quæstionem altum silentium: *at ille obmutuit*; & quid sequitur? *Ligatis manibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores; ibi erit fletus & stridor dentium.* Parciùs Rex magnificentissime! audiatur & altera pars, antequam condemnetur, sed lata est sententia, quia obmutuit, ideo reprobatus fuit, causam
S. Gregor. M. hom. 38. in Evang. assignat S. Gregorius Magnus, *quia tunc omne cessat argumentum excusationis, quando testis conscientia intus animam accusat*; ipsa conscientia rea hunc virum redarguit, & reum proclamavit, proinde non potuit invenire, quod Regi in sui excusationem reponeret: *Quando DEUS*, subintrat hîc S. Augustinus,
S. August. sub Ps. 37. *Judex erit, alius testis, quàm conscientia tua, non erit: inter Judicem justum & conscientiam tuam noli timere, nisi causam tuam.*

8. Recordor hîc illarum pœnarum & calamitatum, quas patientissimus quondam Job in Idumæa perpessus est, dum Dominus universorum Diabolo petenti omnes illius possessiones diripiendas exposuit. Venit igitur primus fatalis nuntius referens, quòd Sabæi irruentes boves & asinos tu-
Job. 1. 15. lerint, atque omnes servos gladio percusserint, ubi subjunxit: *Et evasi ego solus, ut nuntiarem tibi.* Paulò post venit & alius durus nuntius recensens ignem de cœlo lapsum oves, puerósque consumpsisse, cui suæ narrationi addidit: *Et effugi ego solus, ut nuntiarem tibi.* Et ecce illo adhuc loquente accurrit tertius infaustus nuntius, annuntians, Chaldæos invasisse camelos, servósque omnes percussisse gladio, ubi pro epiphonemate adjecit: *Et ego fugi solus, ut annuntiarem tibi.* Mox adest & quartus infelix tabellarius narrans, quòd è regione deserti vehementissimus irruerit ventus, & concussis quatuor domûs angulis omnes liberos domus cadens oppresserit, cui suæ narrationi eandem adjunxit cantilenam: *Et effugi ego solus, ut nuntiarem tibi.* Adverte hîc, prudens Lector, unus semper consumptis cæteris omnibus
Diez. D. 8. Pent. c. 2. remansit nuntius, qui infausta hæc Jobo referret: Nuntius iste, ait Diez, & Antonius de Rampelogis, est remorsus & vermis conscientiæ, qui in homine peccatore consumptis omnibus in judicio remanere assolet, non solùm, ut damna post perpetrata peccata annuntiet, sed & pœnam æternam
Marc. 9. 49. sceleribus debitam ipse statuat, ac decernat; Unde Veritas Christus: *Vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur*, & Divus Bonaventura: *Tria*,
S. Bonav. in Ps. 82. inquit, *sunt in judicio: testis, tortor, judex, sic in mente hominis testis conscientia, quæ accusat; dolor, qui cruciat; ratio Judex, qui judicat.*

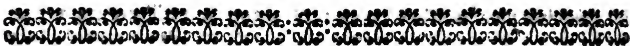
9. Quid ergo consilij in re tanti momenti? audi, quid Petro acciderit, cui benignus Dominus post trinam negationem non alium monitorem, quàm gallum gallinaceum submisit, qui tunc stans in columna Porphyretica, quæ in rei memoriam etiamnum Romæ in templo S. Joannis Lateranensis asservatur, Petro tam mirabile canticum cecinit, quod nemo melius

liùs quàm ipſe tunc in atrio Cayphæ præſens poterat intelligere, unde cùm poſt aliquam pauſam gallus idem canticum repeteret, Petrus quaſi fulmine tactus, in ſe non tantùm reverſus eſt, ſed & memor verborum Christi *egreſſus foras, flevit amarè*, quem exinde fletum per omnem vitam, ac præſertim cùm gallum vidit, vel ejus vocem audivit, produxit. *Matth. 26. 25.* Cæterùm inquirunt hîc ſancti Patres, quare mitiſſimus Dominus, qui neminem, quantùm in ſe eſt, vult perire, ſed ut omnes ad frugem ac pœnitentiam redeant, Petro poſt trinam negationem non alium monitorem, quàm gallum gallinaceum ſubmiſerit?

Cauſam hujus aſſignat S. Laurentius Juſtinianus, quia gallos ſymbolum eſſe ſolet & typus remordentis conſcientiæ, hominem poſt lapſum in peccatum identidem ſtimulantis: *S. Laur. Juſt. lib. de Chriſti agone c. 9.* *Nónne ſi bene egeris, recipies, ſin autem malè, ſtatim in foribus peccatum aderit*? O moleſtum! ſed & fidum gallum, cui pro lemmate inſcribes: *Gen. 4. 7.* *Negantem arguit*, vel ſi mavis: *jacentem excitat.* Audi Cornelium à Lapide: *Hic gallus*, inquit, *cuique à Deo datus, eſt ſua conſcientia, quæ quoties quis peccat, ei occlamat, dicítque, cur tantum ſcelus committis? cur Deum offendis, te lædis, & periculo gehennæ exponis?* *Cornel. hîc in Matth.* Nunc ad te mihi ſermo eſt, homo Chriſtiane, dic, obſecro: ah quoties & nos cum Petro Chriſtum negavimus? quoties non novimus hunc Dominum ac Deum noſtrum? ah toties ſcilicet, quoties peccatum mortiferum commiſimus. O peccatores omnes! qui in eadem palæſtra Petri commilitones eſtis, hodie ſi vocem hujus galli cantantis (hoc eſt, conſcientiæ veſtræ occlamantis) audiêritis, nolite obdurare corda veſtra. Petrus per amaras & ferè aſſiduas lacrymas veniam & gratiam à benigniſſimo JESU impetravit, dum in aceto pœnitentiæ improbum hunc vermem (malam conſcientiam) ſuffocavit. Lacrymæ dolentis Magdalenæ tranquillam ei mentem & conſcientiam obtinuerunt. Davidis lacrymas DEUS in conſpectu ſuo poſuit. Lacrymæ Manaſſis rogum gehennalem à peccatis ſuccenſum extinxerunt: *O felices lacrymæ!* exclamat S. Auguſtinus, *per quas peccatorum incendia extinguuntur.* *S. Aug. de ſcala Paradiſ. c. 6.*

O anima Chriſtiana! ſi hos ſecuta es errantes, ſequere & pœnitentes, & tuam excole conſcientiam, dabit illa de novo Numinis amores, & poſt hanc mortalem, vitam æternam.

CONSIDERATIO XIV.

De Cæcitate Mundanorum, & Peccatorum.

Pro Dominica Quinquagesimæ.

Cæcus quidam sedebat secùs viam. Luc. 18. 35.

I.

DE corvo recensent, qui naturæ proprietates in animantibus terræ & pennatibus cœli scrutantur, quòd nullus cibus illi magìs in delicijs, quàm oculus humanus sit; proinde cùm cadaver quoddam de longè prospicit, mox advolans ingenti desiderio rostrò oculos eruit, devorat, ac depascitur. Anima christiana! en typum corvi illius infernalis magno & indefesso studio, solertiâ ac calliditate humanis oculis insidiantis; non enim ignorat inveteratus ille dierum & malorum, quantum malum sit mundanorum & secularium cæcitas, si in via æternæ salutis cæcu-
Is. 56. 10. tiant, de quibus Prophetarum Princeps Isaias: *Speculatores ejus cæci omnes &c.*

Luc. 18. 35. Hodie Evangelium de simili cæco commemorat: *Cæcus quidam sedebat secùs viam*; ubi pereleganter observat S. Gregorius Magnus, quòd cæcus ille non in via, sed secùs viam sederit, quia à via recta, quæ Christus
Jo. 14. 6. est: *Ego sum via, & veritas, & vita*, longissimè aberravit, & deviavit. O quot etiamnum sunt in hoc mundo immundo miseri mundani, qui mentis carent oculis, & adinstar cæcorum ex uno in alterum impingunt pecca-
Deut. 28. 29. tum: *Palpant in meridie, sicut palpare solet cæcus in tenebris.* Audi Brunum ita de hac cordis cæcitate modernorum mundanorum differentem: *Quamdiu*, ait, *peccator sedet secùs viam mundi, nec peccatorum occasiones cavet, artibus fraudulenter utitur, sectatur honores, voluptates & delicias hujus sæculi & carnis, non cogitet se unquam ad divinæ gratiæ lumen perventurum, nam per has vias non ambulavit Christus, sed diabolus, & finis eorum est mors & damnatio æterna &c.* (Vinc. Brunus S. J. p. 2. med. 498.)

Recordor hîc illius maledictionis, quam DEUS olim in illum fulminavit, qui cæcum in via errare facit, nec illum ad rectam semitam perdu-
Deut. 27. 18. cere satagit: *Maledictus, qui errare facit cæcum in itinere, & dicet omnis populus: Amen.* Ne ergo hanc maledictionem incurram, in præsenti consideratione pro viribus allaborabo, ut ejusmodi cæcos à toto cœlo aberrantes, ad

rectam

rectam salutis semitam reducam. *Dominus, qui illuminat cæcos, & erigit elisos,* Ps. 145. 8.
aderit, ut congruenter loquar, & vos me, si sani estis, intelligatis.

2. Mirabilem luctam inter se aquila & cervus habent, pugnat hîc cornibus, illa pennis; sed audi memorandam aquilæ solertiam & astutiam; cùm cervum eminùs acutissimis oculis suis conspicatur, non ungues aut rostrum suum ad certamen parat, sed modicâ arenâ, aut pulvere, quem inter alas suas colligit, totam victoriam conficit: *Pulverem*, inquit Plinius, *volatu* Plin. l. 10.
collectam, insidens cervi cornibus, excutit in oculos ejus, ora pennis verberans, donec c. 4.
in rupes præcipitet.

Vide hîc, & considera, anima christiana, genuinum typum stygiæ illius aquilæ, quæ mundanos, & quos suos facere discupit, non armis & unguibus aggreditur, ut eos ad peccatum inducat, & sic ad infelicis æternitatis abyssum præcipitet, sed modico ac terreno pulvere eorum cor & oculos mentis obcæcat, ut verum lumen & intelligentiæ solem non videant, nec Deum ut justissimum actionum suarum arbitrum attendant, neque immensum illud, quod per delictum amittunt bonum, considerent. Hinc meritò Moyses ingratos Hebræos simili cordis cæcitate laborantes metu novissimorum pungit, ut relicta Dæmonis servitute ad Deum, & à prævaricatione ad seriam pœnitentiam recedant: *Utinam*, inquit, *saperent, & intelligerent, ac* Deut. 32.
novissima providerent. O si nunc temporis, ubi insanit mundus, hanc cog- 29.
noscerent mortales veritatem!

Cæcus & utroque lumine cassus, ac perpetua damnatus nocte saltem suam cognoscit miseriam. Tobiam consule hirundinum stercore excæcatum, qui, cùm ab Angelo Raphaële peramicè salutaretur: *Gaudium tibi sit* Tob. 2. 10.
semper, reposuit, qua ratione gaudere ergo potero, qui omni privor luce, Tob. 5. 11.
& mœstissimam hîc in tenebris vitam ago: *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cœli non video?* Vide ex his, atque considera, quomodo cæcus suam agnoscat calamitatem; & tu peccator cæcus, qui quàm maximè cæcus es, quia à toto cœlo aberras, nec tuam ipse agnoscis miseriam & animæ interitum, dum pro vilissimo peccati pretio, & pro una momentanea voluptatula perdis Deum, cœlum, animam, gratiam divinam & hæreditatem cœlestem, quæ Christo JESU mitissimo redemptori tuo tanto ac tam immenso stetit Sanguinis pretio? ô brutus homo! imò & ipsis bestiis bestialior! olim, qui in Apocalypsi adorabant bestiam, nullam imposterùm poterant invenire requiem: *Nec habent requiem die ac nocte, qui a-* Apoc. 14.
doraverunt bestiam & imaginem ejus. Tales sunt illi cæci mundani, qui suos 11.
bestiales & inordinatos adorant, ac sequuntur appetitus, quorum DEUS venter est, & finis interitus, & vermis eorum, malæ scilicet conscientiæ,

ne-

Soph.1.17. neque in hac, neque in altera vita ullam habebit requiem: *Ambulabunt ut caci*, ait Sophonias, *quia Domino peccaverunt.*

Ang. Pacioch. in Jonam. 3. Notatu dignus est ille casus, quem recenset Matthæus Villanus, & ex eo Angelus Pacciochelius de quodam infante in cunis jacente, qui pro more suo sæpiùs plorare, & clamare consueverat. Mater alijs curis occupata, & distenta pluribus domesticis laboribus, ad ejus ploratum non accurrit: rata hunc solitum pueri esse fletum atque clamorem. Tandem finitis negotijs infantem revisura, cubile intrat, & quid videt? ô lugubre spectaculum! interim felis domestica cunas infantis ascendit, & quid fecit? ô infidum animal! ambos pueri oculos eruit, ac devoravit, nec contenta his teneris ocellis, cœpit & cranium hujus vagientis pusionis dentibus corrodere, ex quo cerebrum exhausit ac penitùs absumpsit. Intervenit mater, & qualem arbitraris ejus fuisse sensum ac animum, cùm dilectum filiolum ab infida hac bestia adeò deformatum, ac tam crudelem in modum dilaniatum conspicata est?

Et quid dico, anime mi? En stratagema cati & felis illius infernalis ad perditionem tuam semper vigilantis, ac oculis mentis tuæ assiduò insidiantis, ut te cæcum reddat, & sic eò faciliùs ad peccatum inducat, & demum ad inferni barathrum præcipitet. Samsonem considera in sinu Dalilæ ex-
Judic. 16. 21. cæcatum, & in servitutem morte amariorem ab hostibus abductum: *Quem cùm apprehendissent, statim eruerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vinctum catenis.* O miserum ac dementem! Senserat infelix iste sese à perfida amatrice sua jam priùs esse deceptum, hoc tamen non obstante, maluit illi inservire cum evidentissimo mortis periculo, quàm ut has suas desereret delicias. O cæci mortales! adeòne vobis cæcutiunt oculi, ut vestram ipsi non videatis æternam perniciem? O quantò meliùs! quantò securiùs est servire Deo, quàm carni &c.

4. Naas Ammonitarum Princeps viris Gabes Galaad oculos dextros
1. Reg. 11. 2. erui voluit, ut sic eos semicæcos ad bellum redderet inutiles: *Ad hoc feriam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrûm oculos dextros, ponámque vos ad opprobrium in universo Israël.* Habes hic, homo Christiane, genuinum typum, qualiter tecum ludat, & quomodo tibi illud Princeps tenebrarum Diabolum, cùm te ad peccatum allicit, & incautum ac semicæcum inducit. Sic quoque proto-parentes nostros priùs callidus ille ser-
Gen. 3. 5. pens obcæcavit: *Eritis sicut Dii scientes bonum & malum*, & post perpetratum delictum, cùm rem & lapsum tam enormem considerâssent, observat Scriptura: *Et aperti sunt oculi amborum.* Supra quod Procopius
Procop. in hunc loc. *Omnis*, inquit, *qui peccatum committit, quasi cæcus peccare existimatur; ubi enim vide*

viderit, quasi antea obcæcatus fuerit, quid dereliquerit, inquit: Non cernebam, quid faciebam. O anime mi! hîc attende, hìc stans delibera, quoties affectus
proprii amoris tui, libidinis, arrogantiæ, odii, vel aliæ similes passiones te
solent excæcare, & quot lumina in te extinguunt? Ah itáne *obscuratum est* *Rom.1.12.*
cor tuum insipiens, ut quævis passio lumen mentis tuæ obtenebret? Tunc primum dices: *Non putabam, non cernebam &c.* O utinam non seriò nimis!
Subtrahit enim, ait S. Bernardinus, *Deus gratiam propter demerita peccatorum, sub-* *S. Bernar-*
trahit lumen veritatis, & judicii veri, & desiderii boni &c. *din.Tom.3,*

Exemplum cape in duobus illis pessimis senibus, qui quondam in horto *ser.20.a.1.*
castissimam Susannam ad flagitium sollicitabant, de quibus Scriptura com- *cap. 1.*
memorat: *Declinaverunt oculos suos, ut non viderent cœlum, neque recordarentur* *Dan. 13.*
judiciorum justorum. Heu quid dico? quid recenseo? Nunquid etiamnum *29.*
hodie inter Christianos similes invenies sycophantas, qui amore carnis voluptatum, honorum, divitiarum, & vani splendoris obcæcati, propriam nolunt videre; ac cognoscere miseriam, animæque periculum, in quod se quotidie voluntariè conjiciunt, de quibus Propheta Regius: *Oculos suos statuerunt* *Ps.16. 11.*
declinare in terram? O quàm damnabiles sunt omnes illi, qui inter tot lumina, velut noctuæ in meridie cæcutientes, verum justitiæ solem non quærunt, sed ad omnes adhortationes & inspirationes divinas cordis sui occludunt valvas,
de quibus rursus Vates Jessæus: *Supercecidit ignis, & non viderunt solem.* Et *Ps. 57.9.*
qualis ignis, dices? Respondet S. Augustinus: *Ignis superbiæ, ignis fumosus,* *S.Aug. hìc.*
ignis concupiscentiæ, ignis iracundiæ; & non viderunt solem; quem solem? non istum, quem tecum vident & pecora & musca, & boni, & mali, quia facit solem suum oriri
super bonos & malos; est alius sol, de quo dicturi sunt illi: Et sol non est ortus nobis, *Sap. 5. 6.*
transierunt omnia ista, tanquam umbra: ergo erravimus à via veritatis, & justitiæ lumen non luxit nobis, & sol non est ortus nobis; quare? nisi quia supercecidit ignis, & non viderint solem? Vicit illos concupiscentia carnis. O miseri, qui ad ea videnda, quæ ipsi volunt, linces sunt, sed, quæ Deum & animæ concernunt sa- *S. Aug. de*
lutem, talpæ: *Cæcus*, sunt verba ejusdem S. Augustini, *non videt foveam, in* *contrit.cor-*
quam cadit; qui facit peccatum videns & sciens, cæcus est, & præcipitio se tradit. *dis cap. 8.*

5. De B. Felice Fratre Laico Cappucino referunt, quòd, cùm Romæ, *Mans. in*
quam panis mendicandi causâ perambulabat, aliquando mulierem illustrissi- *Bibl. to. 1,*
mæ cujusdam prosapiæ offenderet, mirum in modum catello suo abblandi- *fol. 133.*
entem, & nunc ori nunc pectori suo præ amoris teneritudine adstringentem, steterit in platea ad hoc stolidum amoris spectaculum attonitus. Tandem vultu ad gravitatem seriam composito, & animo dolente hanc fœminam hisce verbis allocutus est: *Ehem quantò utilius amor ille, quo hanc bestiolam prosequeris, tibi remunerandus foret, si illo cordis tui affectu Deum diligeres?*

F.net. in reflex. Spi. Dom. 1. post Epiph. Refert Fineti de viro quodam Nobili, quòd, dum canem suum perdidisset; dies noctésque insomnes ac sine cibo & potu præ doloris vehementia consumpserit, mittens interim servos per civitates & pagos, per villas & castella, ut hanc bestiam adeò sibi dilectam ubique locorum inquirerent, in quem finem & publicari jussit, quòd inventori decem aurei in præmium forent exsolvendi. Verùm cùm nullibi fuisset repertus canis, eum cœcus amator amaris lachrymis deploravit, & velut filium in veste pulla diu luxit. Item de muliere prædivite & vetula commemorat, quòd feli suæ domesticæ, quam insano amore deperibat, quingentos florenos in testamento suo legaverit. O cæci mortales! quid agitis? quid amatis? quis ita vos fascinavit, ô insensati Galatæ; quare intensiore amoris affectu unam bestiam, quàm ipsum Deum, summum vestrum bonum diligitis? O bruta non homines!

Verùm enim verò, ad quid irascor ejusmodi excæcatis & insanis amatoribus? ah quantò magis cæcus est omnis peccator? Sedeciæ Regi in Israël in bello capto mox Nabuchodonosor Rex ambos oculos erui jussit, & sic vinctum

Jer. 39. 7. in Babyloniam in cavea abduxit: *Oculos quoque Sedeciæ eruit, & vinxit eum compedibus, ut duceretur in Babylonem.* En typum peccatoris à Diabolo capti, excæcati, compedibus constricti, & in servitutem raptati omni morte acerbiorem. O miserrime peccator! dum ipsam tuam non cernis, nec perpendis æternam

2. Reg. 3. 3. animæ jacturam. Heli, quia oculi ejus caligaverant, non poterat videre lucernam Dei. Et tu oculos habes, & non vides, quid sit offendisse Deum, gratiam ejus & cœlum perdidisse? ah non vides?

6. Samson propriam suam non vidit; sed expertus est miseriam, dum utroque privatus lumine velut jumentum circa molem trusatilem tota die circumire, laborare, & concursare coactus est: *Et clausum in carcere molere fecerunt.*

Jud. 16. 21. O peccatores, quid agitis? an non advertitis, quòd ad instar cœci Samsonis in circuitu ambuletis, & nihilo seciùs in eadem persistentes statione frustra laboretis? quos, obsecro, hactenus in via virtutis fecistis progressus? an non verum est, quod de vobis David quondam vaticinatus est:

Ps. 11. 9. *Impii in circuitu ambulant* ad instar pessimorum illorum Sodomitarum, qui ostium domûs Loth

Gen. 19. 11. conabantur quidem effringere, sed cæcitate subitaneâ percussi, & in circuitu ambulantes omni conatu ac labore illud invenire non potuerunt: *Hic*, inquit S. Ambrosius, *ostenditur, quia cæca est omnis libido, & quod est ante se, non videt.* Heu! quot ejusmodi prævaricatores in morte cœli ostium quærent,

Sap. 5. 7. quod tamen invenire non poterunt; tunc clamabunt miseri: *Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis, & ambulavimus vias difficiles, viam autem Domini ignoravimus.* Israëlitæ illi, populus Deo semper ingratus, potiùs eligebant sub durissimo Pharaonis jugo durissimam servitutem, quàm optatâ frui

Num. 11. 4. promissionis terrâ, quæ melle & lacte manabat: *Quis dabit nobis ad vescendum carnes &c.* Et alio tempore novum contra Deum & Moysen excitârunt

runt murmur: *Cur eduxisti nos de Ægypto, ut moreremur in solitudine? deest panis, non sunt aquæ: anima nostra jam nauseat super cibo isto levissimo.* O Christiani! nolite imitari hunc populum ingratum, ut potiùs, velut talpæ excæcatæ, in hoc mundo eligatis ollas carnium & sensuales vestros appetitus, sed quærite Regnum Dei, & justitiam ejus: *Quærite Dominum, dum inveniri potest, invocate eum, dum propè est.* *Num.* 21. 5.

Invitati illi ad nuptias regales, quas Rex filio suo paraverat: *Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia occisa sunt, & omnia parata: Venite ad nuptias*; valde inurbano & crudo modo has Regias aspernati sunt delicias: *Illi autem neglexerunt, & abiêrunt, alius in villam suam, alius verò ad Negotiationem suam.* O cæci, stolidi & inurbani! si Rex iste ad duros vos vocâsset labores, ut quondam Pharao Israëlitas, non equidem vestram demirarer cæcitatem & dementiam, tunc enimverò saltem aliquam habuissetis excusandi vos causam, sed vocare ad delicias, ad nuptias, & convivia regalia homines tam immeritos, hoc excusari non poterat. O Christiani! vos hæc tangit parabola, nolite conformari his ingratis civibus, & terrena præponere cœlestibus &c. *Isa.* 55. 6. *Matt.* 22. 4. *Exod.* 1. 10.

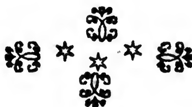
7. Cæterum plures cæcos Christus Dominus illuminavit, inter quos fuerunt duo illi cæci, quibus Capharnai in domo sua attactu manûs lumen oculorum impertiit. Alium cæcum in Bethsaida curavit, qui, cùm ab initio adhuc imperfectè videret, homines velut arbores contemplatus est ambulantes. Alium à nativitate cæcum sanitati restituit, dum linivit lutum super oculos ejus, cúmque ad natatoria Siloë misit: *Abiit ergo, & lavit, & venit videns.* Plures similes cæcos sanavit benignus Dominus; verùm inter hos omnes à Christo illuminatos famosissimus extitit hodiernus Bartimæus Timæi filius, quem pretiosissimus Servator prope Jericho illuminavit. Erat autem hic Bartimæus, observat S. Augustinus, priùs in felici statu, & bonorum fortunæ prosperitate abundè cumulatus, sed per fortunæ ludibrium à felici sorte dejectus, notissimæ & famosæ miseriæ exemplum, dum non solùm cæcus, sed & pauperrimus effectus ad instar Belisarii panem secùs viam sedens mendicare coactus est. Hic ergo Bartimæus, cùm ex strepitu transeuntis turbæ observâsset, & ex ea cognovisset, JEsum Nazarenum per illam semitam transiturum, superiore lumine illustratus non cessavit clamare: *JEsu fili David miserere mei.* *Matth.* 9. 29. *Marc.* 8. 24. *Jo.* 9. 7. *S. August. l.* 2. *de consensu Evang. c.* 65. *Luc.* 18. 38.

Pausa hîc paulisper, amice Lector, & perpende clementiam mitissimi Redemptoris tui, qui ad vocem hujus cæci mendicabuli non longiùs in via progressus est, sed adventum ejus in illo loco benignè exspectavit. O quam alius est nunc mundi stylus! Ita quondam Trajanus Imperator, cùm in bellum cum ingenti exercitu progrederetur, & nunc à fœmina vidua multis cum lachrymis interpellatur, quatenus adversùs filii sui percussores justitiam administraret, ut erat naturâ admodùm clemens, cum universo exercitu suo ultraneò in medio campi constitit, nec ante cum copiis suis progressus est, quàm

afflictæ viduæ jus dixiffet, quod fine dubio ingens humanæ benignitatis exemplum fuit. Sed quòd ipfe Deus immenfæ Majeftatis, orbisq; Redemptor Chriftus ad vocem unius hominis cæci & mendici in medio viæ & turbarum conftiterit, ut opem ferret indigenti, hoc equidem omnem humanam excedit miferi-
Marc. 10. cordiam & admirationem: *Quid tibi vis faciam?* qui non divitias, aurum & ar-
15. gentum, neque alia hujus fæculi bona, fed vifum tantummodò petiit: *Domine,*
Janfen. in *ut videam*; quafi diceret, ait Janfenius: *Domine, da inprimis, ut videam, hoc eft, per fi-*
hunc loc. *dem cognofcam te folum verum Deum, & veram veritatis viam, quâ ad te perveniatur &c.*

O felix cæcus, non jam filius Timæi, hoc eft, cæci, fed filius lucis, qui fuo exemplo omnem illam turbam, quæ non minore cæcitate mentis, quàm ille corporis laborabat, ad credendum in Chriftum, & ad Deum laudandum permo-
Luc. 18. vit: *Et fequebatur illum magnificans Deum, & omnis plebs, ut vidit, dedit laudem Deo*;
43. Utinam & vos, ò mundani & cæci peccatores! permoveat ad cognofcendum impofterùm meliùs Deum, finémque ultimum, ad quem creati eftis. Et dicite, obfecro, qui hactenus in tenebris peccatorum & cæcitate cordis veftri ambulâftis, qualem mercedem exinde tuliftis, aut impofterum feretis? Refpicite, quæfo, præclarum illud præmium, quod mundus, caro & Dæmon vobis ob veftram fervitutem promittunt? Quis unquam mundo defervîit, & ab eo de-
1. *Jo.* 2. 17. ceptus non eft: *Mundus tranfit & concupifcentia ejus*? Quid à carne mercedis ex-
Gal. 6. 8. fpectaris nifi corruptionem & interritum: *De carne metent corruptionem*? Quid à
Matth. 25. Dæmone præmiorum fperatis? heu nihil aliud, quàm tormenta æterna: *Ibunt*
17. *hi in fupplicium æternum &c.*

Quid igitur confilii ô mortales omnes? quid, inquam, confilii, qui hacte-
Sophon. 1. nus *ambulâftis ut cæci, quia Domino peccaviftis*? Venite, obfecro, fed in animo con-
17. trito & humiliato ad verum juftitiæ folem, qui eft Chriftus Deus nofter: *Ac-*
Pf. 33. 6. *cedite ad eum, & illuminamini, & facies veftræ non confundentur.* De filio prodigo
Luc. 15. conftat, quòd tunc cæcitatem fuam agnoverit, ubi filiquas cum porcis mandu-
17. care coactus eft; O miferi! fatis hactenus de mundi filiquis comediftis, furgite cum illo prodigo, & ad patrem ite, qui expanfis in Cruce brachiis vos exfpectat, ut in gratiam recipiat. Ah quid moras nectitis? En caput habet inclina-
Pf. 11. 4. tum ad amandum. O Domine JEfu! *illumina oculos eorum, ne unquam obdormiant in morte, ne quando dicat inimicus eorum: prævalui adversùs eos!*

CON-

CONSIDERATIO XV.

De Morte peccatorum pessima.

Pro Dominica 1. Quadragesimæ.

Ductus est in desertum à Spiritu, ut tentaretur à Diabolo. Matth. 4. 1.

I.

HOdiernum Christi cum Diabolo duellum non absimile duello Solis cum nubibus, ipsum ubique cingentibus, extitit, cui soli, cum ejusmodi nubibus tenebricosis pugnanti, rectè pro lemmate inscribes: *Solvit, dum vidit*; ita, inquam, & Christus, verus justitiæ Sol omnes hodiernas Dæmonis tentationes, velut atras nubes in momento dissipavit, solvit, & vicit: *Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur Diabolus, & Satanas.* Apoc. 12. 9.

Ex quibus nunc hoc argumentum formo: Si antiquus ille Serpens, & infensissimus generis humani hostis ipsum Dei Filium, orbisque Redemptorem Christum, *qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus*, post quadragenarium jejunium in deserto triplici infestare tentatione non abhorruit, profectò nec mihi, nec tibi parcet tartareus ille coluber; quia *militia* (alii legunt, tentatio) *est vita hominis super terram.* 1. Petr. 2. 22. Job. 7. 1.

Solet autem pessimus ille tentator cumprimis calcaneo hominis insidiari juxta illud Veritatis æternæ: *Et tu insidiaberis calcaneo ejus*; de quo & Vates Regius: *Ipsi calcaneum meum observabunt*; & in alio loco hanc quæstionem sibi, & orbi proponit: *Cur timebo in die mala?* & mox subdit: *Iniquitas calcanei mei circumdabit me*; & quodnam, obsecro sodes! est illud calcaneum, cui Diabolus tanto, ac indefesso studio insidiatur? Gen. 3. 15. Ps. 55. 7. Ps. 40. 6.

Si Scriptura affirmaret, quòd perversissimus ille cacodæmon oculis humanis sterneret insidias, quia *ascendit mors per fenestras*; vel auribus humanis, de quibus monet Siracides: *Sepi aures tuas spinis*; vel ori, de quo Psaltes: *Posui ori meo custodiam*; vel gustui, aut palato, de quo S. Innocentius Tertius: *Gula paradisum clausit; primogenita Esau vendidit; suspendit pistorem, decollavit Baptistam &c.* Vel denique aliis sensibus humanis, per quos, velut per portas patulas facilè ingressum ad cor hominis invenire assolet Sty- Jer. 9. 21. Eccl. 28. 28. Ps. 38. 2. S. Innoc. 3. de Contem. mund. c. 1.

gius ille præſtigiator, non equidem demirarer tantam illius ſolertiam, ſed quòd anguis ille ſubdolus tanto labore, ac ſudore hominis inſidietur calcaneo, hoc enim veró capere non poſſum; & quid per hoc calcaneum adumbratum fuit?

Albin. apud Corn. in Gen. 3. 15. *S. Vincen. Fer. ſ.* 1. *de S. Petr. ad Vincent. Diez conc.* 2. *Dom.* 1. *adv.*

℞. Doctiſſimus Albinus: *Diabolus inſidiatur calcaneó noſtro, quia extremum vitæ noſtræ acriùs oppugnat*; & S. Vincentius Ferrerius: *Calcaneum*, inquit, *qua eſt ultima pars corporis, ſignat mortem*; & Diez: *Calcaneum eſt humanæ vitæ extremum, calcanei iniquitas peccata ſunt morientis in impœnitentia.* En genuinam cauſam, quare vaferrimus ille humani nominis hoſtis tanto furore, & dolo homini peccatori, dum paulàtim ex hac vita mortali illi migrandum eſt, paret inſidias, non enim ignorat, quia ex illo momento tota pendet æternitas; unde monet angelus Apocalypticus: *Deſcendit Diabolus ad vos, habens iram magnam, ſciens, quia modicum tempus habeat.* Age igitur, quiſquis es, ô mortalis homo, & para te, dum adhuc tempus eſt, ad hoc luctuoſum, & prorſus inevitabile certamen, horâ, qua non putas, cum peſſimo hoc tentatore ineundum, dies enim Domini ſicut fur in nocte veniet, & *cùm dixerint pax, & ſecuritas, tunc repentinus eis ſuperveniet interitus.* Si ſapiens es, attende.

Apoc. 12. 12. *2. Theſſ.* 5. 3.

2. Reg 21. 12. *Iſa.* 38. 1. *Dan.* 6. 15. *Hebr.* 9. 27. *Eccle.* 9. 1. *Eccle.* 41. 1.

2. De Uria referunt Regum Faſti, quòd mortis ſuæ litteras ipſe ſecum in fine ſuo portaverit: *Scripſit David Epiſtolam ad Joab, miſitque per manum Uriæ.* Tu, quiſquis es, optime Lector, pari ratione mortis tuæ litteras ubique locorum tecum defers: *Quia morieris tu, & non vives*; ita ſtatutum, ita decretum. De lege Perſarum olim dictum fuit: *Scito, quia Lex Medorum, atque Perſarum eſt, ut omne decretum, quod conſtituerit Rex, non liceat immutari*; ſed multò minùs hæc Lex mortis immutari poterit, audi Apoſtolum: *Statutum eſt hominibus ſemel mori; poſt hoc autem judicium.* Audis: Statutum? quomodo ergo morieris tu Anime mi? quando? ubi? quomodo? an in gratia, vel odio Dei, quia *dignoſcit homo, utrum amore, vel odio dignus ſit?* Accedit, quòd gratia finalis non cadat in meritum? ah quomodo morieris tu? ô terribile momentum mortis, ex quo una dependet æternitas! *O mors quàm amara eſt memoria tua homini pacem habenti in ſubſtantiis ſuis*! quæ enim cum pace, & amore poſſidentur, hæc non ſine dolore avelluntur.

3. Reg. 4. 31. *2. Reg.* 14. 25.

Non hîc juvat, aut obſtat ſapientia humana. Salomonem conſule, qui *erat ſapientior cunctis hominibus &c.* & quid ſequitur? ... *Et mortuus eſt.*

Nec formæ gratia, aut venuſtas. Abſolonem interroga: *Porrò ſicut Abſolon, vir non erat pulcher in omni Iſraël, & decorus nimis: à veſtigio pedis uſque ad verticem non erat in eo ulla macula*; Et quid deinde? . . . . *Et mortuus eſt.*

Nec robur corporis. Samſonem conſidera fortiſſimum virorum, & vel ſolo

solo nomine terribilem, qui leones domuit, hostiles Philistæorum cuneos fudit, eorum segetes succendit, circumsessus urbis Gazæ portas asportavit &c. illetalis, ac tantus quid tandem? . . . *Et mortuus est.* *Jud.* 16.

Nec Jurisprudentia, aut peritia. Achitophelem cogitate, virum consultissimum, de quo Regum Annales: *Consilium autem Achitophel, quod dabat in diebus illis, quasi si quis consuleret Deum:* Et quid ulteriùs? . . . *Et mortuus est.* 50. 2. *Reg.* 16. 23.

Nec favor Principum, Regum aut Magnatum. Ammanum spectate gratiosissimum, & Regi gratissimum: *Cunctique servi Regis, qui in foribus palatii versabantur, flectebant genua, & adorabant Amman;* & quid in fine? . . . *Et mortuus est.* *Esther.* 3. 2.

Nec fortitudo bellica, aut vigor Martius. Alexandrum M. orbis terrorem, & domitorem mentis vestræ oculis objicite, de quo Machabæorum volumina: *Et siluit terra in conspectu ejus,* velut si canes coram leone, aut mures in conspectu felis silere assolent; & quid tandem evenit? . . . *Et mortuus est.* 1. *Mach.* 1. 3.

Nec corporis obesitas, aut voluptas; Agag Regem Amalecitarum pensate pinguissimum, qui cùm nunc à Samuele in frusta esse concidendus, & Divinæ Justitiæ in victimam anathematis sacrificandus, tremens ob fulminantem ensem, & imminentem mortem exclamavit: *Siccine separat amara mors?* 1. *Reg.* 15. 32.

Nec opes, aut divitiæ, nec palatia, aut prædia, nec epulæ, aut vestes pretiosæ, nec dignitates, aut honores, nec ulla potestas, quæ est super terram, poterit te à Lege mortis liberare. Divitem illum Epulonem, cui nomen *Nicesis*, contemplare in medio Epularum catarrho suffocativo oppressum: *Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno;* ô profundum sepulchrum! ite nunc divites, & voluptuosi; ite delicatuli, & mollicelli; ite effœminati, & ignava ventris, ac Veneris mancipia; tunc enim verò cum impio illo Balaamo optabitis: *Moriatur anima mea morte justorum, & fiant novissima mea horum similia:* ô stulti, & tardi corde ad credendum! vivite potiùs nunc vitâ justorum, si desideratis habere pretiosam mortem Sanctorum, non enim conveniunt, in vita fuisse lupum, & in morte agnum: *Magna est fatuitas,* ait Bellovacensis, *imò dementia detestanda, post malam vitam sperare bonam mortem.* *Luc.* 16. 22. *Num.* 23. 10. *Bellovac. Spec. mort.* *pag.* 1. *l.* 2. *dist.* 1.

3. Venit hîc mihi in mentem Goliath, carnalis ille truncus, de quo Scriptura commemorat, quòd ex lethali vulnere à vibrato Davidis lapide in fronte accepto, non in dorsum, sed in faciem suam quasi stupidus, & exanimis collapsus sit: *Et infixus est lapis in fronte ejus, & cecidit in faciem super terram.* Videtur omninò, quia ictus lapidis tam validus fuit, ut frontem, cerebrúmque ejus terebraret, eum potiùs debuisse retrorsum, quàm in faciem super 1. *Reg.* 17. 49.

super

ſuper terram cadere; ita quondam Heli, fractâ cervice, retrorſum & non in
1. Reg. 1. faciem cecidit: *Cúmque ille nomináſſet Arcam Dei, cecidit de ſella retrorſum juxta*
18. *oſtium, & fractis cervicibus mortuus eſt.*

Adverte & perpende, ſicut arbor ad illam partem, ad quam in vita priùs
Eccl. 11.3. inclinabat, cùm ſucciditur, cadere aſſolet: *Si ceciderit lignum ad Auſtrum, aut ad Aquilonem, ibi erit*; ſic homo, qui arbor inverſa non immeritò nuncupa-
Marc. 8. tur: *Video homines velut arbores ambulantes*, cùm à morte ſucciditur: ordinariè
24. ad illam partem cadet, ad quam in vita priùs inclinabat, ſeu ad Auſtrum (per quem locus Beatorum) ſeu ad Aquilonem (per quem locus damnatorum de-
1. Cor. 2. notatur) quia ergo Goliath, tanquam *animalis homo non percipiens ea, quæ ſunt*
14. *Spiritûs*, per omnem vitam ad Aquilonem inclinavit, & velut pecus oculos, ventrémque in terra defixos habuit, ideò in morte non ſupinus, ubi cœlum poterat intueri, ſed in faciem ſuam collapſus eſt, rectà nunc ad inferos iturus:
Manſ. To. *Cecidit*, ait præclarus quidam Interpres, *in faciem ſuam ſuper terram, quia non*
3. Tr. 50. *conſueverat ad cœlum levare.*
diſc. 20. O peccator! hîc ſtans delibera; dic, ad quam partem tu cades in morte:
n. 5. an ad dexteram, vel ad ſiniſtram? ſi nunc meras ſpinas in vita tua ſeminas, quomodo in morte colliges uvas? ſi mera lolia, & zizania, quomodo in
Gal. 6. 8. meſſe à te colligent bona frumenta? ſi nunc in vita es Epulo, quomodo in
Jer. 2. 19. morte eris Lazarus? *Noli errare; quæ enim ſeminaverit homo, hæc & metet*, tunc videbis: *Quia amarum eſt reliquiſſe te Dominum Deum tuum*; tunc quando ſudabit frons, facies palleſcet, lingua tacebit, oculi frangentur, aures ſtupebunt, cervix langueſcet, capilli horreſcent, frigeſcent manus, pedes rigebunt, pectus palpitabit, & in toto corpore à planta pedis usque ad verticem non erit ſanitas? tunc quando diſtrictiſſimus Judex, qui nec pretio, nec prece ampliùs flectitur, ſtabit ad januam, ſupremam, ac decretoriam tibi dicturus ſen-
1. Petr. 4. tentiam, ah miſerrime! quò tunc fugies à facie irati Dei, quem toties offen-
18. diſti? *& ſi juſtus vix ſalvabitur, impius & peccator ubi parebunt?* & ubi tu?

4. Vis pro dictorum confirmatione alium Scripturæ locum? Saulem
2. Reg. 19. conſidera agonizantem; heu quantùm miſer ingemuit, dum mortem præ-
Corn. hic. ſentem vidit: *Sta ſuper me*, inquiebat ad Amalecitem, *& interfice me, quoniam tenent me anguſtiæ &c.* Ad quid iſtæ anguſtiæ: ô Rex? audi anime mi! Saul tunc in Agone quaſi in uno obtutu vidit omnia ſua ſcelera, quæ in vita patraverat, ac præſertim, quòd Sacerdotes Achimelech injuſtè interfecerit,
Pſ. 12. 14. quorum umbra, & triſtis mortis imago illi aſſiduò ob mentis oculos verſabantur; hinc quia à Deo derelictum ſe vidit; *quoniam non eſt, qui adjuvet*, ideo miſerandum in modum deſperavit, & æternùm periit. Et quid tu hîc
Pſ. 33. 22. iterum ô anima peccatrix, quæ omnem vitam in ſceleribus contriviſti? an
Pſ. 45. 4. non qualis vita, finis ita? ô triſtis & fatalis echo! audi Regium Vatem? *Mors peccatorum peſſima*; & in alio loco: *Univerſum ſtratum ejus verſáſti in infirmi-*

firmitate ejus &c. Et quid, obsecro, tunc tibi proderit, si oculos levabis in cœlum? videbis sine dubio (ut quondam Damocles in mensa Dionysii Syracusanorum Regis) supra caput tuum fulminantem divinæ justitiæ gladium, quasi tenuissimo filo suspensum, & nunc paratum, ut te confodiat, si ad dexteram respicies, Angelum tuum videbis Custodem, ignaviam tuam reprehendentem, atque interitum tuum amarè deplorantem: *Curavimus Babylo-* *Jer. 59. 9.*
nem, & non est sanata, derelinquamus eam. Si respicies ad sinistram, cernes Dæmones infernales, instanter te accusantes, justitiámque urgentes: si oculos retrojicies ad præterita tempora, & peccata, heu quantus pavor mentem obruet? si in te vertes oculos, ah qualis tremor, scelerúmque patratorum remorsus conscientiam stimulabit! *Malo undique clades.* Tunc verificabitur illud Sapientis: *In malitia sua expellitur impius, sperat autem justus in morte sua.* *Prov. 14.*
O bone JESU! quis tibi non inserviat? *3.*

5. Nunquam vidisti, anime mi, Episcopum, aut Sacerdotem maleficum, quomodo soleant ab Officialibus Ecclesiasticis degradari? Aaronem considera, ob unum leve peccatum, quia Deo incredulus ad aquas contradictionis extitit, omnibus indumentis sacerdotalibus ante obitum suum spoliatum: *Cúmque Aaron spoliâsset vestibus suis &c.* Sic etiamnum in Ecclesia Or- *Num. 20.*
thodoxa moris est, ut si Episcopus, aut Sacerdos capitis reus inveniatur, priùs *28.*
ille soleat omnibus Episcopalibus, aut Sacerdotalibus paramentis indui, cui exinde in medium producto imprimis calix è manibus abripitur, dein sacer galerus, casula, stola, manipulus, cingulum, vestis alba, & humerale, imò & ipsa toga; tum corona capitis, ac digiti, olim in consecratione sacro Chrysmate peruncti, acerbè raduntur, sicque ab Officiali Ecclesiastico ignominiosè repulsus, traditur potestati sæculari, & ab illa carnifici, gladio, aut fune, aut alio mortis genere interimendus; lugubre hoc est omnibus intuentibus spectaculum.

O duri & indurati peccatores! quos nulla hactenus pietas, nulla lectio, nulla admonitio, imò nec ipse Sacro Sacer Christi JESU crucifixi Sanguis emollivit, ô miseri! *ululate, quia prope est dies Domini*, quæ vos cunctis vestris *Isai. 13. 6.*
divitijs, honoribus, delicijs, nobilitate, juribus omnibus, prædijs, agris, armentis, hortis, castellis, ædibus, recreationibus, convivijs, tripudijs, venationibus, lascivijs, supellectile, amicis, &c. exspoliabit, heu, heu! quid tunc sentietis miseri, quando ultima illa hora appropinquabit, ubi vobis in terram alienam, incognitam & horrore plenam erit migrandum? tunc fugient ab avaro divitiæ, ab arrogante honores, à luxurioso voluptates &c. verbo: totus mundus tunc vos deseret: *Nudi in hunc mundum venistis, nudi exibitis.* *Job. 1. 22.*
Tunc adimplebitur in vobis, quod Christus quondam non sine lachrymis urbi Jerosolymitanæ intimavit: *Quia venient dies in te, & circumdabunt te ini-* *Luc. 19.*
mici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te undique. En typum animæ *43.*

S. Gregor. M. hom. 39. vid. & Corn. in Luc. 19. 43. vestræ, ac tandem miserandum ejus exterminium: *Hæc omnia*, subintrat hîc S. Gregorius Magnus, *in morte contingent animæ, quæ voluptatibus carnis servivit; tunc enim Dæmones undique eam cingunt, tentant, coangustant, & ad tartara rapiunt: tunc omnis illa lapidum, id est, cogitationum futurarum constructio dissipatur, eò quòd non cognoverit tempus visitationis suæ, quo DEUS eam per Prædicatores, Confessarios, Magistros, & per internas inspirationes monuit, ut vitam emendaret, & saluti suæ consuleret &c.* Et quid tu hîc agis, anime mi? quid consilii in re tanti momenti? Audi Divum Aurelium Augustinum: *Vive nunc bene, ne moriaris malè.*

S. August. serm. 24. de Verb. Dom.

6. Cæterùm cruenta, ac planè miseranda fuit illa strages, quam tribus Benjamini à cæteris tribubus sustinuit, dum ob unius, aut alterius libidinem ad usque ferè internecionem deleta & extincta est, in qua sanguinea pugna peculiari modo observandum, quod sacer textus enarrat: *Ingravatúmque est bellum contra filios Benjamin, & non intellexerunt, quòd ex omni parte illis instaret interitus.* O deplorandam hujus tribûs sortem; Observa anime mi! talis erit rerum facies hominum peccatorum, vitæ emendationem, ac seriam pœnitentiam differentium, ac tunc demum in agonia, & supremo conflictu constitutorum, ubi illis cum tota æternitate, ac cum tot hostibus erit pugnandum, quot in vita admiserunt peccata, ô pugnam horrendam ac luctuosam! tunc enim bellum ingravabitur contra illos ex omni parte: *Tunc maligni spiritus*, ait Mellifluus, *opera sua requirunt, quando anima de corpore egreditur, & tunc mala, quæ suaserunt, replicant, ut eam secum ad tormenta pertrahant &c.* Tunc adimplebitur illud: *Et non intellexerunt, quòd ex omni parte illis instaret interitus.* Et dic, obsecro sodes, quid tunc optabis in vita fecisse, vel omisisse? vellésne tunc temporum intervallo in observandis mandatis divinis ita te extitisse socordem? vellésne tunc adversùs pia monita ita te fuisse in transversum actum? vellésne tunc ita rarum te fuisse in precibus, ita evanidum & inconstantem in bene cœptis, & propositis, ita dissolutum in moribus, ita sensualem, & lascivum in actionibus, ita Dei immemorem, & salutis incurium &c.? quid ergo tunc fecisse optabis, ipse fac conclusionem: Aut Deo ex hoc temporis momento meliùs inserviendum, aut æternùm tibi, si gratiarum negligis tempus, ardendum erit: *Jam enim securis ad radicem arborum posita est.* Elige, aut in æternùm arde.

Judic. 20. 35.

S. Bern. serm. 68. de mod. bene vivendi.

Jud. 20. 34.

Luc. 3. 9.

Coronidem huic considerationi imponat Ezechias Rex, qui, cùm intellexit, vitam à Deo in medio annorum cursu sibi esse præcisam: *Præcipe domui tuæ: morieris enim tu, & non vives*, ad parietem (hoc est, teste S. Gregorio M. ad humanitatem Christi JESU, *quia ipse stat post parietem nostrum*) se humiliter convertit, & inducias temporis per ipsum à Deo postulavit, & impetravit: *Addam diebus tuis quindecim annos.*

4. Reg. 20. v. 1.

Cant. 2. 9.

O benignissime JESU! ô Amor crucifixe! inducias & ego rogo pecca-

catorum miserrimus, antequam ad tuum tribunal rapior; fateor, me hactenus tempus salutis sæpè malè impendisse, sæpè te offendisse, ô Summum Bonum! verùm ignosce servo tuo, *quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens*; impostèrum *recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ*, & tempus reliquum, quod adhuc miseratio tua mihi indulgebit, tibi soli, & animarum saluti impendam. Ita, ita fiat, ô mi JESU! aut emendabo me in meliùs, aut non ampliùs vivam. *Ps. 142. 2. Isa. 38. 15*

CONSIDERATIO XVI.

De Judicio particulari Animæ.

Pro Dominica 2. Quadragesimæ.

Et audientes Discipuli, ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valdè. Matth. 17. 6.

I.

SI hodierna luce in monte Thaboræo in gloriosa illa pientissimi Salvatoris nostri transfiguratione Discipulorum animi tanto terrore, & insolito pavore fuerunt perculsi, dum vocem Dei Patris, è nube ad instar tonitrui fortiter quidem, sed tamen suaviter resonantem, audiêrunt: *Ipsum audite*; qualis obsecro, erit rerum facies, anima christiana, quando *Matth. 17.* soluta corporis vinculis, ab omnibus deserta amicis, sola supremo Judici *v. 5.* Christo sistenda es æternam ab eo, & prorsus irrevocabilem acceptura sententiam? Audi Beatum Eliam Abbatem, & stylo ferreo intimo pectoris tui sinui illius verba inscribe: *Tres timeo res*, inquit, *unam, quando egressura est* *Biblioth.* *anima mea de corpore suo, alteram, quando occursurus sum Deo Judici, tertiam*, *P. Tom. 8.* *quando contra me ab illo ferenda est sententia.* O anime mi! si hæc non times, *l. de Comp.* actum est de te. Sed & nullum hîc datur effugium. Balaam ariolus, cùm *n. 4.* quondam asinâ suâ vectus per vineam sese conferret, ut populo Israëlitico, tunc in deserto, ac in tentorijs moranti, malediceret, Angelum Domini cum gladio fulgente in arctissima via sibi obstantem invenit, cujus fulminantem rhomphæam neutiquam poterat declinare, erat enim in arctitudine duarum viarum positus, ubi nec progredi, nec cum asina retrogredi valuit: *Stetit* *Num. 22.* *Angelus in angustiis duarum maceriarum, quibus vinea cingebantur &c.* *24.*

O anima mea in arcto posita es! & per arctam viam tibi ad salutem &
Matth. 7. vitam æternam migrandum: *Arcta via est, qua ducit ad vitam*; nulla ratione
14. hîc fulminantem judicij particularis gladium, quem tibi pariter minatur Angelus, proteris effugere. Olim à Josue quinque civitates refugij erant denominatæ;
Jos. 21. *Bosor in solitudine, Misor & Jaser, & Jethon, & Melphaal*, in quas,
36. si reus confugit, protectionem invenit, & vitam conservavit; verum enimverò nulla hîc ampliùs erit in judicio refugij civitas, nec Arca salutis, ad
Gen 6. 14.
Gen. 8. 11. quam & in quam se recipiat peccator, nec illa redibit columba pacifica, quæ virescentem olivæ ramum (pacis & misericordiæ Divinæ Symbolum) tibi ferat; nec preces, nec lachrymæ valebunt, nec excusatio admittetur &c.
Hebr. 10. Audi orbis tubam & Prædicatorem: *Horrendum est*, inquit, *incidere in manus*
13. *Dei viventis.*

O quam felix igitur est illa anima! quæ hîc maturè in rem & salutem
S. Gregor. suam vigilat, sibique in hac vita Judex est! talis læta Judicem sustinet, &
M. hom. cùm tempus propinquæ mortis advenerit, de gloria retributionis hilarescit;
13. in Evang. econtrario anima impia aperire Judici pulsanti non vult, quæ exire de corpore trepidat, & videre eum, quem contempsisse se meminit, Judicem formidat:
1. Cor. 11. *Si nosmetipsos dijudicaremus, utique non dijudicaremur*; nunc te ipsum
13. judica, & audi, quid spiritus dicat ulteriùs.

Rectè integerrimus ille Angliæ Pro-Cancellarius, & gloriosus pro justitia Martyr Thomas Morus mundum hunc universum magno cuidam carceri assimilat, in quo innumeri rei & malefactores ob admissa ac perpetrata contra Divinam Majestatem demerita sunt inclusi, ex quo carcere unus post alterum, etiam cùm minimè de hoc cogitat, per Divinæ justitiæ Ministros
2. Cor. 5. ad tribunal supremum & judicium particulare citatur, *ut referat unusquisque*
10. *propria corporis, & prout gessit, sive bonum, sive malum.*

Perelegantem de hac veritate nobis Sacræ Paginæ subministrant figuram; quæso anime mi; pone tibi ob mentis oculos carcerem illum Ægyptiacum, in quo innocens Joseph, & pincerna regius cum pistore simul erant inclusi; ex quo carcere tandem unus ad patibulum, alter ad honores pristinos, & tertius ad Regnum universum gubernandum exiêrunt: *Di-*
Gen. 40. *xitque rursus Pharao ad Joseph: Ecce, constituit te super universam terram Æ-*
41. *gypti.*

Diez F. 2. Talis rerum ordo & facies nobiscum erit: *Alii*, inquit Diez, *à car-*
Dom. 2. *cere vita exeunt, ut suspendantur in patibulo inferni, alii, ut glorificentur in cælis*
Quadr. *&c.* Dies illa suprema dijudicabit omnes; ah quanto cum tremore exspectabis, anime mi, sententiam illam decretoriam, quæ in æternum non ampliùs mutabitur, & adhuc te peccare delectabit? cur non exclamas cum pa-
Job. 10. 1. tientissimo Jobo: *Loquar in amaritudine animæ meæ: dicam Deo, noli me condemnare.*

3. De

3. De Rege Sinensium refert Fernandus, quòd juxta suum tribunal duos formosissimos ephebos adstantes habere soleat, unum ad dexteram, qui manu viridem ramum (misericordiæ typum) aureo filo & micantibus unionibus exhibet; alter ephebus pari ornatus pretioso vestitu ad sinistram regii tribunalis manu sua gladium strictum, & humano cruore stillantem tenet, per quem Sinenses justitiam adumbrant: ambo illi adolescentes sedile Judicis tenent, cùm in reos proferenda est sententia, ut sic Judex illius regni horum intuitu admoneatur, ne in aliquam magis deflectat partem, sed æquali passu procedat, & utrumque, hoc est, & misericordiam & justitiam in judicando observet. *Fernandus Mendes. Pinto in suo itinerario cap. 103.*

Verùm in hoc judicio, in quo anima nunc corporis vinculis soluta, à Christo judicanda est, non ampliùs erit misericordiæ locus, dum omnis clementia cum vita exspiravit, talis enim quisque à Deo judicabitur, qualis in morte fuerit inventus: *Quoniam*, ait Div. Augustinus, *qualis in die isto quisque moritur, talis in die isto judicabitur*: & Mellifluus Bernardus: *Stabunt omnia peccata contra infelices peccatores, dicentia: tu nos egisti, opera tua sumus &c.* *S. August. ep 80. ad Hesych.*

Nec verebitur cujusquam faciem hic justissimus Judex: *Justissimus*, inquam, quia nec ullis muneribus, aut verborum blanditiis, aut personarum respectu flectitur; nunc quidem gravantur pauperes, solíque discerpuntur viles ac plebei, qui omnia onera & tributa in pace & bello gestare debent, sed grandes & divites sæpè vivunt immunes, non absimiles fucis; qui retia aranearum cum sonitu disrumpunt, viles verò musculæ in eis hærent, & araneæ in prædam cedunt; sed alia sors erit in illo judicio, in quo Divinæ justitiæ gladius eos cum Agag per medium secabit, ubi corpus eorum olim tam delicate enutritum nunc fœtidum, ac putridum tradetur vermibus devorandum, anima verò igni gehennali illic crucianda in æternùm, ô miseram rerum metamorphosin! erit & Judex ille *omniscius*, quia *omnia nuda & aperta sunt oculis ejus*, ipsa quoque *scrutans corda & renes Deus. Potentissimus*, quia nemo de manu ejus poterit quemquam eripere, & qui, postquam occiderit, potestatem habet mittere in gehennam ignis. *Tremendus*, quia terribilis apud omnes Reges terræ, coram quo cœli contremiscunt columnæ, & curvantur, qui portant orbem. *Supremus* denique, apud quem, si causâ cecideris, ad alium Judicem appellare non poteris. Nunc considera, an rationabile sit, talem, ac tantum Judicem quotidianis peccatis tam protervè offendere, ah quis hîc non paveat? non omnibus artubus contremiscat? O Domine JESU! *confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui.* *S. Bernard. de Consid. 1. Reg. 15. 33. Hebr. 4. 13. Ps. 7. 10. Luc. 12. 5. Job. 9. 13. Ps. 142. 2.*

4. Si Adam proto-parens noster unius sibi noxæ conscius adeò imminens Dei judicium formidavit, ut præ horrore aufugiens inter densissimas paradisi arbores sese occultaret: *Et abscondit se in medio ligni*: quomodo, ob- *Gen. 3. 8.*

ſecro, tu ſtabis, anima peccatrix, in conſpectu ſupremi Judicis tot millenis & millenis obnoxia peccatis?

Si quondam populus electus, cùm DEUS in monte Sina inter tubarum ſonos, fulgura & tonitrua legem promulgavit, tanto terrore perculſus eſt,

Exod. 20. 18. ut præ nimio pavore penè exanimaretur: *Cunctus autem populus videbat voces & lampades, & ſonitum buccinæ, montémque fumantem, & perterriti ac pavore concuſſi ſteterunt procul, dicentes Moyſi: loquere tu nobis, & audiemus; non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur.* Quid erit anima mea, quando poſt egreſſum tuum è mortali corpore primâ vice videbis Principium rerum omnium, Alpha & Omega, Deum & Hominem, & olim crucifixum propter hominem, de omnibus dictis, factis, & cogitatis exactiſſimam à te rationem exigentem? quid erit?

Si Eſther ad unius regis Aſſueri irati vultum adeò expavit, ut colore in pallorem mutato, laſſa & ſemimortua inter pediſſequarum manus in terram

Eſth. 15. 6. collapſa ſit: *ingreſſa igitur cuncta per ordinem oſtia, ſtetit ante Regem, ubi ille reſidebat ſuper ſolium regni ſui, indutus veſtibus regiis, auróque fulgens & pretioſis lapidibus; erátque terribilis aſpectu, cúmque elevâſſet faciem, & ardentibus oculis furorem pectoris indicâſſet, Regina corruit, & in pallorem colore mutato, laſſum ſuper ancillulam reclinavit caput.* En typum animæ tuæ; ſi ſeriùs unius hominis mortalis & irati vultus huic Reginæ tantùm potuit incutere terrorem, quomodo, tu anima mea, tot delictorum rea coram immortali Regum Rege comparebis, accuratiſſimam ei rationem de omnibus cogitatis & actis, imò & non

S. Hieron. ep. ad Florent. factis redditura? Audi D. Hieronymum: *Ego*, ait, *cunctis peccatorum ſordibus inquinatus, diebus ac noctibus operior, cum tremore reddere noviſſimum quadrantem*; ſi talis ac tantus Eccleſiæ Doctor adeò hîc exhorruit, quo loco nos, mi Lector, ſtabimus? quid dicemus? quid faciemus?

5. De Davide commemorant Regum Annales, quòd tantus eum rigor ac frigus invaſerit, ut ſenilia ejus membra nullis ampliùs ſtragulis aut veſti-

3. *Reg.* 1. 1. bus potuerint calefieri: *Cúmque operiretur veſtibus, non calefiebat.* Quid triſte huic Iſraëlitarum Regi accidit? & quæ cauſa erat hujus ac tanti frigoris & perpetuæ trepidationis?

Reſpondet utraque Gloſſa, Abulenſis, & alij, quòd cauſa hujus aſſidui tremoris & frigoris extiterit illa viſio, quâ clarâ die Angelum percutientem ſupra civitatem Solimæam conſpicatus eſt, ſtrictum atque flammantem gla-

2. *Reg.* 24. 16. dium vibrantem, & populum ſæviſſimâ peſtilentia ferientem: *Cúmque extendiſſet manum ſuam Angelus Domini ſuper Jeruſalem, ut diſperderet eam &c.*

David ex intuitu unius Angeli vix non exanimatus fuit. Daniel, vir deſideriorum, ubi Angelum vidit, necquidquam ampliùs habebat virium,

Dan. 10. 8. ſed præ pavore ferè emarcuit: *Jacebam conſternatus ſuper faciem meam.* Joannes

nes dilectus Christi Discipulus, ubi Angelum illum Apocalypticum, scintillantibus oculis formidabilem, ex cujus ore gladius ex utrâque parte acutus exibat, eminùs conspexit, tanto terrore concussus est, *ut ceciderit ad pedes ejus tanquam mortuus.* *Apoc. 1. 17.* Balthasar Rex ad conspectum unius manûs, contra candelabrum apparentis, & in superficie parietis paucula verba scribentis: *Mane, Thekel, Phares*, adeò extimuit, ut facie inter medias delicias fœdè in livorem mutatâ, *compages renum ejus solverentur, & genua ejus ad se invicem collidarentur.* *Dan. 5. 6.* Ananias & Saphira, cùm ad S. Petrum Apostolorum Principem & Christi in his terris vicarium citarentur, ut ob defraudatum agri pretium rationem redderent, ad tam serium Petri vultum & gravem illius increpationem adeò perculsi fuêre: ut animi mœrore & pudore ingenti suffusi ambo animam exhalârint: *Audiens autem Ananias hæc verba cecidit, & exspiravit &c.* *Actor. 5. 5.* Milites isti, qui in horto Gethsemani Christum capturi erant, ad duo hæc Salvatoris nostri verbula: *Ego sum*, tanto turbati sunt horrore, ut *abiêrint retrorsum, & ceciderint in terram*; *Joan. 18. 6.* sic & milites sepulchrum Christi Domini nostri custodientes: *Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui.* *Matth. 28. 4.*

O bone JESU! quid de me fiet, qui te toties offendi, & ob mea demerita tot dignus sum infernis? Ah quid respondebo tibi, cùm à me Villico iniquitatis supremam exiges rationem: *Redde rationem villicationis tuæ?* *Luc. 16. 2.* quid de me fiet! *Redde rationem* de omnibus cogitationibus etiam minimis & occultissimis, de cunctis verbis otiosis, levibus, ne dicam turpibus & obscœnis, & de cunctis actibus? *Redde rationem* de tribus Animæ tuæ potentijs, de memoria, intellectu & voluntate, quomodo eas impendisti? *Redde rationem* de quinque sensibus, visu, auditu, odoratu, gustu & tactu, quomodo eos applicâsti? subjugâsti? vicisti: *Redde rationem* de observatione mandatorum Dei: An non tibi dictum, & toties intimatum fuit: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata?* *Matth 19. 17.* An ea debitè observâsti? *Redde rationem* de septem peccatis mortalibus, nunquid in omnibus es nocens? examina conscientiam de tua occulta superbia &c. *Redde rationem* non duntaxat de peccatis proprijs, sed etiam alienis, de innumeris alijs tuis negligentijs, omissionibus, scandalis, sensualitatibus, amore proprio, mentis evagationibus &c. *Redde rationem* de omnibus bonis inspirationibus & gratijs divinis oblatis, de usu Sacramentorum, ô quàm tepidè administrâsti; quoties confessus es, & nunquam secuta est vera ac seria emendatio? *Redde rationem* de ipsis bonis operibus tuis, an verâ cum intentione & purâ devotione ea fecisti? Ac tandem *redde rationem* de omni tempore, quo hactenus vixisti, de omnibus horis & tot millenis momentis, quæ tibi miseratio divina ad salutem indulsit &c. O bone JESU! *Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* *Ps. 142. 1.*

6. O

6. O mortales omnes, quid agitis? jam citati estis ad hoc judicium, & magnis quotidie passibus ad illud properatis tribunal, de quo Apostolus: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi.* Veniet dies, & hora illa certò, & quis scit, an hodie, vel hac nocte? Veniet, inquam, certò; quàm certò DEUS universorum Dominus *Remunerator est bonorum*, tam certò est, & erit *Judex vivorum & mortuorum*; & tu rides peccator? *O miserrime & insipiens peccator*! subintrat hîc devotissimus Kempensis, *quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti, qui interdum formidas vultum hominis irati*?

2. Cor. 5. 10. Hebr. 11. 1. Kemp. de imit. Chr. l. 1. c. 24.

Tunc adimplebitur illa parabola, quòd DEUS & Homo Christus olim de tritico & zizanijs prædixit: *Sinite utraque crescere usque ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: colligite primùm zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum.* Anima peccatrix! diu te hactenus exspectavit DEUS, ut dignos pœnitentiæ fructus faceres, sed quia zizanium permansisti, nec audiisti vocem Domini, & inspirationes ejus neglexisti, quid nunc restat in judicio, nisi ut cum alijs zizanijs, & peccatoribus in fasciculos alligata, mittaris in ignem æternum ad comburendum.

Matth. 13 30.

7. Tunc complebitur illud Veritatis: *Simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, & ex omni genere piscium congreganti, quam, cùm impleta esset, educentes, & secùs littus sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt; sic erit in consummatione sæculi &c.* Mors piscator est universalis & generalis, mundus mare magnum & spatiosum; *homines quasi pisces maris*; nullus hîc poterit effugere: pisces boni in vasa colligentur (vasa, inquit Cornelius hîc, notant diversas in domo Patris mansiones, quæ alibi æterna tabernacula nuncupantur) mali autem foras mittentur, hoc est, pisces putridi, spurci, libidinosi, avari, rapidi, invidi, &c. Videsis, qui hæc legis aut audis, ut tu talis piscis bonus inveniaris, ne in judicio tuo particulari brevi venturo cum piscibus fœtentibus mittaris foras.

Matth. 13. 47. Habac. 1. 14.

Tunc consummabitur illud, quo olim nobis in umbra de illo impudente homuncione, non habente vestem nuptialem, præsignantum fuit, qui dum in judicio ob ream conscientiam ad interrogatoria obmutuit, meritò à Rege hanc decretoriam sententiam accepit; *Ligatis manibus & pedibus ejus mittite eum in tenebras exteriores.* Et quid tu dices, anime mi, brevi, ah brevi huic Supremo Regum Regi & Judici præsentanda? Audi Jobum: *Si voluerit*, inquit, *contendere tecum, non poteris ei respondere unum pro mille*; & dic, obsecro sodes, an vestes tuæ nuptiales ad hoc judicium jam sunt præparatæ? an habes innocentiam primam, vestem illam candidam & immaculatam, quam perferas ante tribunal Dei? *Est vestis tibi concessa pretiosissima*, subintrat hîc Paulus de Palatio, *magno sumptu texta, lota est in Sanguine Agni*:

Matth. 22. 13. Job. 9. 3.

Agni: gravissima est injuria illam amittere, eo præsertim, quòd ea veste amissa, necesse est, luctuos â veste, imò infernali vestiri &c. Vide nunc, dum tempus est, ne vestimentum mixtum Sanguine fiat in combustionem & in cibum ignis. *Paul. à Pal. in Matth.* 22. 7.

8. Tunc verificabitur, quod jam pridem Sophonias de hoc animæ nostræ judicio vaticinatus est: *Et erit in tempore illo, scrutabor Jerusalem in lucernis.* Ita *Isa.* 9. 5.
Anno 1029. scrutatus est Deus, justus Judex abscondita cordis notissimi illi- *Soph.* 1. 12.
us Doctoris Parisiensis, qui apud omes vir probus habebatur; qui in exequiis suis publicè è feretro proclamavit: *Justo Dei judicio accusatus, judicatus, & damnatus sum.* O verba nunquam è memoria nostra amittenda! hinc Duce S. Brunone Sacer Carthusianorum Ordo suam accepit originem, utinam & nos, mi Lector, seriam vitæ emendationem. *Cornel. in Eccl.* 12. 14.

Tandem huic Considerationi finem imponat iniquissimum judicium Pilati, in quo injustus Judex sedens pro tribunali in loco edito innocentissimum JEsum ad mortem Crucis condemnavit; *Ego Pontius Pilatus JEsum Nazarenum cruci adjudico*, quam feralem sententiam (attestante Seraphico Doctore) pientissimus orbis Redemptor, *ô cæli obstupescite*, flexis genibus excepit, ut se Deo Patri suo in omnibus usque ad mortem crucis præstaret obedientem. Ah dulcissime JEsu! ego, ego hanc sententiam commerui; ego, ego dignus sum inferno, & reus mortis æternæ; en habes confitentem reum, sed mi Domine, quid proderit mors tua & Sanguis tam copiosè profusus, si descendero in æternam corruptionem; proinde ô mi JEsu, venio ad te, non quomodo olim sessurus es in Sede Majestatis judicare vivos & mortuos, sed quomodo pro me à Pilato judicatus es ad mortem, hîc, ô Crucifixe JEsu, *in umbra alarum sperabo, donec transeat iniquitas &c.* *S. Bonav. de Pass. D. N. J. C.* *Ps.* 56. 2.

CONSIDERATIO XVII.

De Sempiternis Inferni ſuppliciis.

Pro Dominica III. Quadrageſimæ.

Et fiunt noviſſima hominis illius pejora prioribus. *Luc.* 11. 26.

I.

Mirabilem quandam viſionem dilectus ille Chriſti Diſcipulus in novo teſtamento habuit, dum mortem in equo pallido effuſis habenis per orbem currentem, & poſt hanc imediatè infernum
Apoc. 6. 8. ſequentem conſpicatus eſt: *Et ecce equus pallidus, & qui ſedebat ſuper eum, nomen illi mors.* Res ſtupenda, novitas inaudita! olim
Hab. 3. 4. in veteri lege mors pedes circumibat: *Ante faciem ejus ibit mors*; nunc in lege gratiæ & nova facta eſt eques, & cur hoc? adverte myſterium. Olim in prima mundi ætate homines plerúmque pluribus centenis vivebant annis, conſule li-
Gen. 5. 5. brum Geneſeos: *Vixit Adam annis nongentis triginta, & mortuus eſt.* Vixit Seth annis nongentis duodecim, & mortuus eſt. Vixit Enos annis nongentis quinque, & mortuus eſt, & ſic de cæteris protoparentibus: ex quibus facilè verum conſideranti apparet, quòd mors in tam longæva mortalium ætate non opus habuerit equo, ſed poterat pedes ſuo fungi officio. Verùm in novo Teſtamento, ubi homines cœperunt multiplicari, & ætas eorum valdè minui, vi-
Apoc. 6. 8. ſa eſt mors in celerrimo & pallido equo per orbem obequitans: *Ecce equus pallidus, & qui ſedebat ſuper eum, Nomen illi Mors.* Et quid ſequitur? *Et infernus ſequebatur eum.* O crudele ſpectaculum!

Ad enucleandum hoc myſterium obſerves oportet, quòd juxta communiorem Patrum ſententiam judicium particulare hominis in illo loco à Deo peragi ſoleat, quo quis à morte interventus eſt, & quia Deus omni loco præſens eſt, absque omni mora anima illic locorum ſupremam ac decretoriam accipit ſententiam, ubi à corpore ſeparatur, quod judicium inſtanti peragitur ita ut non raró, ubi morientis adhuc candelam ardentem in manu tenenti poſtremus ſpiritus per objectionem ſpeculi exploratur, interim jam anima illius in inferni barathro torqueatur: Ecce, quomodo infernus mortem ſequi ſoleat: *Et infernus ſequebatur eam.* Cui veritati & patientiſſimus Job ſubſcri-

pſit

pſit, aſſerens, quòd peccatores terræ ex hac mortali vita, quæ eſt inſtar puncti, in æterna inferorum detrudantur ſupplicia: *Ducunt in bonis dies ſuos, & in* *Job.* 21. 13 *puncto ad inferna deſcendunt.* Væ ergo illi homini, & æternùm væ, qui peccato mortifero infectus ex hac mortali vita migrat, ubi ſine dubio, prout inſinuat Evangelium, *fiunt noviſſima hominis illius pejora prioribus.* Agite igitur, qui- *Luc.* 11. cunque eſtis mortales, dives & pauper, omnes in unum, nemo hîc ſecerni- 26. tur, communis enim omnium eſt ratio; Agite, inquam, & juxta illud Jeſſæi Vatis prius per ſeriam ac devotam meditationē, dum adſtuc vita comes eſt, in infernum deſcendite: *Deſcendant in infernum viventes,* ne exinde poſt mortem *Pſ.* 54. 16. ad illum tormentorum locum debeatis deſcendere: ſupra quod pereleganter *S. Bern. in* Mellifluus: *Deſcendant,* inquit, *in infernum viventes, ne deſcendant morientes,* *Ep. ad* *dolores ejus reviſant, ut horreant, & refugiant.* Et S. Chryſoſtomus: *Nemo,* ait, *Frat. de* *eorum, qui gehennam ob oculos habent, in gehennam incidet: nemo gehennam contem-* *monte.* *nentium judicium effugiet &c.* Quid hîc vis agere, ô mi Lector? placétne hîc *S. Chry-* priùs in vita per ſeriam rerum conſiderationem deſcendere in infernum, an *ſoſt. hom.* primùm poſt mortem? ô nimium infauſte! ſi hîc in tuæ ſalutis negotio mo- *2. in Ep. 2.* ram ponis: nunc, nunc, dum tempus affulget, in rem & tuam vigila ſalu- *ad Tſſeſſal.* tem, & quæ hîc proponuntur, attenta mente perpende.

2. Quòd brutum & pecus, equus & mulus, oves & boves ad ſtabulum ſuum, & ordinarium habitationis ſuæ locum, etiamſi domus in mediis & furentibus conſiſtat, & depaſcatur flammis, magno impetu concurrere ſoleant, ut ibidem pariter cum domo comburantur, & igni ultrò cedant in eſcam, non equidem miror, quia bruta ſunt animalia ratione carentia, neque finem ſuum attentiore apprehendunt intellectu; ſed quòd homo rationis capax, & ad imaginem Dei creatus, atque immenſo Divini Sanguinis lytro redemptus, qui ideò in hac terra vivit, ut Dominum ac Deum ſuum in vita ſua laudet, ac revereatur, & tandem ſalvus fiat, magnis quotidie & acceleratis paſſibus currat ad ſuum interitum & infernum, cujus ignis nunquàm ampliùs per omnem æternitatem extinguetur, hoc capere non poſſum, nec valeo. Et quid, obſecro, eſt infernus?

Reſpondet Veritas: *Locus tormentorum*, quemadmodum enim juxta præ- *Luc.* 16. ſtantiſſimum & Chriſtianum Philoſophum Boëtium beatitudo eſt ſtatus bo- 29. norum omnium aggregatione perfectus, ſine admixtione ullius mali; ſic infernus eſt ſtatus malorum omnium ſine admixtione ullius boni, in quo reprobi per omnem æternitatem ſine ulla commiſeratione torquebuntur: *Infer-* *Hugo de* *nus*, inquit Hugo de S. Victore, *eſt locus ſine menſura, profundus ſine fundo,* *S Vict. l.* 4. *plenus ardore incomparabili: ibi miſeriæ, ibi tenebræ, ibi ordo nullus, ibi horror æ-* *de anima.* *ternus, ibi nulla ſpes boni, nulla deſperatio mali &c.* Eheu! qualis eſt iſte locus, ubi fletus & ſtridor dentium, ubi umbra mortis, & nullus ordo, ubi

Apoc. 21. 8. terra miseriæ & tenebrarum, ubi sempiternus horror inhabitat: *Pars illorum erit in stagno, ardenti igne & sulphure.* O Christiani! ô delicatuli! ô mollicelli! qui nec unius ardentis candelam per unius horæ quadrantem vel minimo digito Isa. 33. 1. valetis sustinere, dicite: *Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?* & tamen adhuc peccare lubet? ò misselli! ô insani! adhuc peccare! itáne? ah peccare?

3. Vultis, ô delicatuli! unà mecum videre & considerare *pœnam*, quam vocant *sensûs?* Attendite, & expendite, antequam Deus vos rapiat, & non sit, qui eripiat. Ibi aures horrendis & rabiosis damnatorum clamoribus, abominandis blasphemiis, furialibus ululatibus, & innumeris replebuntur maJerem. 20. 14. ledictionibus: *Maledicta dies, in qua nati sumus.* Ibi oculi olim in amore duces terribilibus spectris & Dæmonibus deformosissimis ac tortoribus immanissiSap. 5. 2. mis cruciabuntur: *Videntes turbabuntur timore horribili &c.* Ibi nares intolerabili fœtore, & pestilentissima mephiti, quam Dæmones & damnatorum corpora, & quam maximè tot exhalabunt peccata, sine omni fine torquebunIsa. 34. 3. tur: *De cadaveribus eorum ascendet fœtor &c.* Ut proinde non dubitaverit asseS. Bonav. de ætern. sal. c. 39. rere Doctor ille Seraphicus: Si uniús duntaxat damnati corpus in hunc mundum adduceretur, mox totum hunc aërem & universum orbem pestifera lue inficiendum; & si quondam Antiochus Rex superbissimus nunc à Deo 2. Mach. 9. 12. humiliatus, *nec ipse fœtorem suum ferre poterat*, heu qualem abominandam mephitim infernus, quæ est sentina omnis purulentiæ, & orbis fœtidissima cloaca, non exhalabit? Ibi gustum ardentissima torrebit sitis. Epulonem Luc. 16. 24. consule in supremis tormentis & ineffabilibus incendii ardoribus unicam frigidæ stillulam ab Abrahamo humiliter flagitantem, nec tamen eam impeS. Cypr. de ascens. Christi. trantem: *Quia crucior in hac flamma.* Supra quod D. Cyprianus: *Ardebit*, inquit, *purpuratus dives, nec erit, qui æstuanti lingua stillam aquæ infundet &c.* Accedet fames rabiosa plùs quàm canina: *Famem patientur ut canes.* O quàm Ps. 58. 15. ingratus erit ille cibus maledictus, de quo Moyses vaticinatus est: *Fel draco-* Deut. 32. 33. *num, vinum eorum, & venenum aspidum insanabile.* Ibi tactum totum sparsum corpore vehementissimus pervadet ignis, qui damnatorum corpora non tam inflammabit, & excandefaciet, quàm & igniti ferri instar faciet scintilMarc. 9. 43. lare: *Ignis, qui non extinguitur &c.* O miserandam hominum cæcitatem, qui pro modica mellis guttula tantum fellis Oceanum haurire non veretur, & Deut. 32. 28. quidem in æternum! *O Gens absque consilio & sine prudentia; Utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent.*

4. Et quid dico de tribus animæ potentiis? ibi memoria, imaginatrix illa facultas nihil secum volvet nisi tristia, nisi amara, nisi omnia truculenta: Sap. 5. 8. *Quid nobis profuit superbia? aut divitiarum jactantia, quid contulit nobis? transierunt omnia illa tanquam umbra &c.* En vanissimarum voluptatum, ob quas anima periit, luctuosas imagines. Ibi intellectus ex consideratione neglecti

tempo-

temporis gratiarum & peccatorum commissorum, per conscientiæ vermem assiduò rodetur, vellicabitur, & lacerabitur: *Vermis enim illorum non moritur.* *Marc.* 9. 43.
Ibi voluntas nihil ampliùs ex suis votis ac desideriis obtinebit, sed omnia ibunt in contrarium, ruéntque in pessum, unde plena erit amarissimâ desperatione, nec finem malorum, nec remedium, nec levamen ullum perspiciens. *Omnis dolor irruet super eum &c.* O abyssum omnium miseriarum, calamitatum & pœnalitatum! & hoc pati per omnem æternitatem, quamdiu Deus esse Deus perget! ah quis crederet auditui nostro, nisi Veritas Domini hoc revelâsset: *Et ibunt hi in supplicium æternum.* Et hoc propter unicum peccatum mortale? ô abominanda res peccatum mortale! & tu Christiane audes adhuc peccatorum numerum augere, túne Christiane? ah tu? *Job.* 20. 22 *Matt.* 25. 46.

Sta hîc, quisquis es, sta, inquam, si salutem tuam amas, & attentiore mente perpende, quàm acerbos secum fructus trahat unicum peccatum mortale. Dic, & responde mihi candidè: Estne homo, qui ignis supplicium per unum diem pro acquirendis universis hujus mundi Regnis ac thesauris discuperet sustinere? O quàm citò in igne ejusmodi revocaret pactum; & tamen, heu nos miseros, cæcos & insensatos, dum quotidie manifestissimo nos periculo hujus sævissimi ignis semper ardentis, & nunquam consumentis, pro unica mellis guttula, pro una spurcissima voluptatula, pro lucello levissimo, pro exiguo honoris puncto exponimus! ô cæcitatem humanam sanguineis omnium lacrymis non satis deplorandam! Et dic, obsecro sodes, quoties Deum tuum, omnium bonorum fontem per lethalem noxam offendisti? sed quia pretiosa fuit in conspectu Domini adhuc anima tua, ideo noluit eam statim æternis deputare suppliciis, sed delinquenti spatium ac tempus pœnitentiæ permisit, ut tandem ad te seriò redires; cave igitur, ne imposterum Divinâ abutaris gratiâ ac patientiâ, quia *subitò veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* *Eccl.* 5. 9.

5. Venio ad pœnam damni. Cùm vita nostra, quæ est Christus Deus noster, in cruce mortua fuit, mox creaturæ omnes turbatæ, & concussæ sunt: *Velum templi scissum est à summo usque deorsum* ob tanti facinoris indignitatem & innocentissimam Christi necem: *Tenebræ factæ sunt super universam terram*, quia in candelabro crucis extincta erat illa lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum; *Terra mota est*, & universa mundi machina concussa ob scelus in Dominum suum commissum: *& petræ scissæ sunt*, ut corda nostra saxis duriora scinderentur ad pœnitentiam: *Monumenta aperta sunt*, ut demonstraretur per mortem Christi mortem omnium esse superatam. Verbo: totum hoc universum in nece Salvatoris nostri conturbatum, atque commotum est; undè illud S. Dionysii Areopagitæ: *Aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina dissolvetur*; Sed unde, obsecro, talis ac tantus naturæ luctus, & irrationabilium ac insensibilium creaturarum pavor? *Matt.* 27. 51.

Respondeo, quia Dominum ac Creatorem suum O.M. perdiderunt, à quo totum suum esse participant, hinc indignantes in Judæos deicidas, & in peccatores omnes insilire volebant, ut eos de terra perderent, & in Tartara ablegarent. Ex quibus prudens Lector, hoc tibi poteris formare argumentum: Si creaturæ istæ etiam insensibiles tam amarè lugebant Creatoris sui discessum, heu! quid erit, si homo Christianus in judicio ab ore ipsius supremi Judicis & Redemptoris sui amantissimi auditurus est irrevocabile illud: *Discede à me maledicte in ignem æternum?* Et hæc pœna damni & privatio Dei in inferno pœna omnium pœnarum longè maxima est ac omninò infinita, quia bonum, quod amittitur, infinitum est; & sicut visio beatifica ac Divina beatis mentibus summum ac planè immensum affert gaudium, quòd in æternum frui possint illa Divina facie, in quam desiderant Angeli incessanter prospicere, quod gaudium omnes alias quascunque paradisi delicias etiam simul sumptas longissimè superat; ita damnatis nihil erit tristiùs, nihil afflictiùs, nihil pœnosiùs, quàm æterna privatio hujus Divinæ visionis: *Intolerabilis*, ait

S. Chrysost. hom 24. in Matth. S. Chrysostomus, *quidem pœna est gehenna, sed si quis decem millia gehennas ponat, nihil tale dicet, quale est à beata illa gloria exscindi, & odio haberi à Christo;* hinc Vates ille Regius unicè deprecabatur: *Ne avertas faciem tuam à me*, & in alio loco:

Ps. 26. 9. Ps. 50. 13. *Ne projicias me à facie tua.* O bone JEsu! hoc & ego unicè deprecor: Ne projicias me à facie tua, quò enim ibo sine te, ô mi JEsu? ah quò ibo?

6. Sensit hoc quondam in umbra Absolon rebellis ille Princeps; ob fratricidium Amnonis per biennium patris facie privatus, qui tandem mori præoptavit, quàm ulteriùs dulcissimi parentis sui præsentiâ spoliari, proinde dolorem animi sui Joabo supremo belli Archistratego insinuans: *Obsecro ergo,*

2. Reg. 14. 32. *ut videam faciem Regis, alioquin interficiat me.* Sensit & impius Cain nunc ob fratricidium in terra profugus, quantum malum sit à facie Dei projici; hinc ex terrore & furiatæ mentis angore exclamavit: *Ecce, ejicis me hodie à facie terræ,*

Gen. 4. 14. *& à facie tua abscondar, & ero vagus & profugus, omnis igitur, qui invenerit me, occidet me.* Sensit & Saul, quid sit projici à facie DEI, & ejus benevolentiâ ac favore destitui, nunquam ampliùs à benignissimo Numine in gratiam recipiendus, unde Dominus ad Samuelem: *Usquequò tu luges Saul, cùm ego*

1. Reg. 16. 1. *projecerim eum?* Sensit & Hierosolyma cum tribu Juda toties Deo suo refractaria, quid sit deseri à Deo salutari suo, quibus tandem hæc Divina & decretòria intimata est sententia: *Irascebatur Dominus contra Jerusalem, &*

4. Reg. 24. 20. *contra Judam, donec projiceret eos à facie sua.* Sensit & mendicus ille, qui sine

Matt. 22. 13. veste nuptiali in regalibus illis nuptiis comparere non abhorruit, proinde sine omni misericordia à facie Regis ligatis manibus ac pedibus in tenebras exteriores projectus est. Sensit & filius ille prodigus, qui in extrema egestate sua de hoc unico conquestus est, quòd à benignissima Patris facie

facie elongatus vitam morte acerbiorem vivere cogeretur: *Quanti mercenarii* *Luc.* 15.
in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo; surgam & ibo ad pa- 17
trem meum &c. Senserunt & alii Israëlitæ, quibus Deus iratus per Moysen minitatus est: *Abscondam faciem meam ab eis, & considerabo novissima eorum.* Et *Deut.* 32.
quantùm, obsecro, deplorabant Milesii discessum S. Pauli: *Dolentes maximè in* 20.
verbo, quod dixerat: Quoniam ampliùs faciem ejus non essent visuri &c. *Actor.* 20.
Anima Christiana! Dic, quæso, de quo magis dolebunt animæ illæ Chri- 25.
stianæ, quæ quondam ad hunc finem creatæ sunt, ut Dominum Deum suum æternùm videant ac perfruantur, quàm si nunc ob demerita sua à facie illius reprobæ in ignem projiciantur æternum, qui paratus est Diabolo & Angelis
ejus, in quo *in æternum non videbunt lumen?* O quàm *horrendum est incidere in ma-* *Ps.* 48.20.
nus Dei viventis! ubi notandum est, quòd non dicat Apostolus: Horrendum *Hebr.* 10.
est incidere in manus Dei omnipotentis, justissimi, fortissimi &c. *Sed viventis*, 31.
ad demonstrandam longam, longissimam & infinitam pœnarum æternita-
tem, quia *ego sum vivens*, ait Dominus, *in sæcula sæculorum, habens claves mortis &* *Apoc.* 1.
inferni; & quis extorquebit has inferni claves è potentissima manu Dei sem- 18.
perviventis? Ille, qui quondam ad tempus claves ad arcam Noemicam asservavit: *Et inclusit eum Dominus de foris*, nec Angelo illas, nec Noëmo concre-
didit: *Ne Noë*, ait D. Chrysostomus, *videns generalem hominum interitum dolore* *Gen.* 7.16.
confiteretur, & Angelus misericordiâ motus suos clientes in tam horrendo cataclysmo naufragantes in arcam intromitteret; in quam justissimus Deus, ac Judex districtissimus etiam claves inferni sibi soli reservare voluit, ad demon-
strandum omnibus, *quia in inferno nulla est redemptio*, nulla, nulla, ah nulla! ô æ- *Deut.* 32.
ternitas inferni quàm tremenda, quàm horrenda vox! ô abyssus omnium mi- 28.
seriarum, quàm parùm te considerant mortales miseri: *O utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent!*

7. Sed proh dolor! plures nunc sunt in hoc sæculo constituti, prout quondam incurius & crudus Esau. Venit hic aliquando de sylva fessus & famelicus ad ædes paternas, ubi Jacob fratrem suum pulticulam ex lente, à matre para-
tam, manducantem conspicatus est, ad quem Esau: *Da mihi de coctione hac ru-* *Gen.* 25.
fa, quia oppido lassus sum. Verùm Jacob, qui jam priùs ex matre intellexerat, quòd 30.
ex singulari dispositione Divina jus primogenituræ ad se pertineret: *Major serviet minori*, pro hoc pulmento audacter petiit: *Vende mihi primogenita tua.* Et quid famelicus Esau? ventrem virtuti, escam honori, & gulam benedictioni paternæ, imò Divinæ prætulit: *Et sic accepto pane & lentis edulio comedit & bibit, & abiit, parvi pendens, quòd primogenita vendidisset.* Sed quid tandem evenit? cùm Isaac infirmus lectulo decumberet, ejusque jam caligarent oculi, Jacob matris suasu vestibus Esau valde bonis & odoriferis indutus paternam benedictionem
præripuit, quod ubi Esau intellexit: *Irrugiit clamore magno*, quasi leo crudelis, *Gen.* 27.
cui præda erepta fuit. 34.

Adverte, anime mi, hîc peculiare myſterium. Eſau typus reproborum eſt, qui pro viliſſima gula, honoris puncto, carnis ſpurciſſima illecebra, & pro quolibet peccato lethifero Diabolo cœleſtem hæreditatem ſuam & jus primogenituræ divendunt: *Hoc enim*, ait Cornelius, *eſt jus primogenituræ Chriſti & Chriſtianorum, quòd Chriſtus unigenitus eis ſua morte & Sanguine comparavit.* O quantùm exinde cum Eſau plorabunt miſeri in inferno, dum videbunt, quòd tam turpi & viliſſimo pretio Deum & hæreditatem ſuam cœleſtem perdiderint.
Hebr. 12. De Eſau refert Apoſtolus: *Non invenit pœnitentiæ locum, quamquàm cum lachrymis*
17. *inquiſiſſet eam.* Etſi omnes damnati in largiſſimos fletus ob incomparabilem hanc jacturam ſolverentur, non tamen per omnem æternitatem nec micam
S. Bern. in medit. ampliùs Divinæ gratiæ impetrabunt; unde rectè Mellifluus: *Quid profuit*, inquit, *mortuis inanis gloria, brevis lætitia, mundi potentia, carnis voluptas, falſæ divitiæ, magna familia, & mala concupiſcentia? ubi riſus? ubi jocus? ubi jactantia? de tanta lætitia quanta triſtitia? poſt tantam voluptatem quàm gravis miſeria?* O æternum væ! ô ignis æternus! ô cruciatus æternus! æternùm ardere, & nunquam conſumi. Ito nunc anima mea peccatrix, deſcende vivens in infernum, & proba, utrum habitare poſſis *cum igne devorante, & ardoribus ſempiternis;* quàm ſatiùs ergo
Iſa. 33. 14. nunc eſt & ſuaviùs fonte purgari, quàm igne. Quiſquis igitur peccato lethali
Jo. 9. 4. vel unico obſtrictus es, matura pœnitentiam, *quia venit nox, in qua nemo poteſt operari.* Finio hanc conſiderationem non meis, ſed Chriſti verbis, quæ intimis
Matth. 10. 28. cordis noſtri medullis oportet ſtylo ferreo inſcribere: *Nolite,* ait *timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occidere: ſed potiùs timete eum, qui poteſt & animam & corpus perdere in gehennam.* Ita dico, hunc timete. O ſi unquam hæc animô exciderent.

CON

CONSIDERATIO XVIII.

De exiguo Salvandorum, & Electorum Numero.

Pro Dominica 4. Quadragesimæ.

Sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa. Joan. 6. 2.

I.

COgito, & recogito, nec tamen satis cogitare & recogitare possum, quare homo Christianus, qui à Deo in hunc finem creatus est, ut Domino ac Deo suo hîc in vita inserviat, eúmque laudet ac revereatur, ac tandem æternùm salvus fiat, his tamen non obstantibus æternæ salutis & finis sui tam parùm memor vivat, imò magnis quotidiè passibus in interitum suum currat? *O gens absque consilio & sine prudentia!* An non tinniant ambæ aures vestræ, dum ab Ore veritatis hanc verissimam & irrefragabilem percipitis sententiam: *Intrate per angustam portam, quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam: quàm angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam?* S. Lucas habet: *Contendite intrare per angustam portam*, & textus Græcus: *Agonizate*, hoc est, summas & extremas exerite vires, ut possitis per hanc angustam portam & arctam viam intrare ad vitam. Et tamen eheu! quam pauci mortalium inveniunt eam, & si hæc est vox æternæ Veritatis & Sapientiæ, cur quæso, non serio animam nostram salvare satagimus? sed accidit nobis, proh dolor! quod arboribus tempore vernali innumeris propemodùm floribus onustis sæpenumerò solet evenire, ubi successu temporis vel per pruinam, vel per grandinem, aut ventorum furias deperditis ejusmodi floribus vix tandem unus altérve maturus fructus in autumno est inveniendus. En typum salvandorum, dum omnes quidem ad salutem vocati sunt, sed *pauci sunt electi*, quia pauci vocationi suæ, & gratiæ Dei excitanti cooperantur usque in finem. Et nunquid hodierna luce in Evangelio audîstis, quod magna hominum multitudo Christum orbis Salvatorem secuta sit, ut viderent signa, & ab infirmationibus suis sanaretur? quam mitissimus Servator abundè quinque panibus, & duobus piscibus satiavit. Sed quid evenit? tandem reliquerunt ipsum solum; *Fugit iterum in montem ipse solus*, priùs volebant

Deut. 32. 28.
Matth. 7. 13.
S. Luc. 13. 24.
Matth. 20. 16.
Joan. 6. 11.

bant ipsum facere Regem, & paulò post in passione ejus ad Romanum Ju-
Joan. 19. 15. dicem clamârunt: *Tolle, tolle, crucifige eum*; Sic incipere multorum est, perseverare paucorum. O mortales omnes! arrigite aures, & præparate corda vestra Deo, plura enim opitulante divinâ Spiritûs Sancti gratiâ de hac veritate, & salvandorum paucitate, ex qua omnium nostrûm salus pendet, in præsenti dilucidabimus.

2. Quòd ars pingendi, & effigiandi ab umbra ortum suum ducat, rectè post Plinium docet Clemens Alexandrinus, umbra enim licèt sit inanis, & evanida, corporis tamen realis, & stabilis imago naturalis est: sic omnes figuræ veteris Testamenti, licèt sint umbræ respectu legis gratiæ, & Christi in carne venturi, fuerunt tamen naturales imagines Christi tunc *velati*, & nunc in lege nova *revelati*, & Doctrinæ ejus Evangelicæ; & quid dixit Veritas Christus, cùm de numero salvandorum à non nemine interrogaretur: (Clem. Alex. in Exhort.)
Luc. 13. 23. *Ait illis quidam: Domine, si pauci sunt, qui salvantur? ipse autem dixit ad illos: Contendite intrare per angustam portam, quia multi, dico vobis, quærent intrare, & non poterunt.* O bonum Numen! quis hanc audiens, & considerans Evangelicam veritatem non toto corde contremiscat? quis non in timore, & tremore studeat suam operari salutem? Videamus modò similes umbras, & figuras.

Dic, obsecro, anime mi! quot animæ in universali illo cataclysmo,
Gen. 6. 12. dum *omnis caro corruperat viam suam*, in Arca Noëmica fuerunt salvatæ? Re-
1. Petr. 3. 20. Respondet S. Petrus: *In qua pauci, id est, octo animæ salvæ factæ sunt per aquam.* Heu! tantùm octo?

Gen. 19. 24. Quot in lamentabili illo excidio Pentapoleos, dum *pluit Dominus super Sodomam sulphur & ignem, & subvertit civitates has*? Respondeo nonnisi quatuor fuisse servatos, ex quibus tamen uxor Lothi paulò post in egressu in statuam salis commutata est. Et ego non paveam?

Quot ex tot centenis millibus in terram promissionis ex deserto tendentibus ad destinatam pervenerunt patriam? Respondet Scriptura, quòd solus
Num. 14. 24. Caleb, & Josue, cæteris omnibus in deserto mortuis, & pereuntibus. Et visne tu sequi?

Josue 2. 6. Quot in excidio Hiericho, quam civitatem Josue cum arca circumeundo, & clamando expugnavit, incolumes fuerunt relicti? Respondeo: sola domus Rahab, cæteris universis gladio, & flamma interemptis. O crudele spectaculum!

Et si lubet ulteriùs progredi, Isaiam audite, Isaiam considerate, qui fideles in fide constantes, & ad æternam beatitudinem prædestinatos paucis tantummodò olivis in olea post ejus excussionem remanentibus, & exinde paucis racemis in vinea post factam vindemiam restantibus assimilare non
Isa. 24. 13. dubitavit: *Quomodo si paucæ olivæ, quæ remanserunt, excutiantur ex olea, & racemi,*

temi, cùm fuerit finita vindemia: hi levabunt vocem suam, atque laudabunt, cùm glorificatus fuerit Dominus &c. O horrendum fulmen! & quis eſt, qui recogitat corde? Ex quibus figuris abundè rerum conſideranti patet, quàm pauci ex hominibus ſint æternum ſalvandi; ô Chriſtiane Lector! ſtude & labora, ut ex illis paucis inveniaris.

3. Cùm impius Abſalon exercitum rebellem contra partem ſuum in campum educeret, nuntius quidam ad Regem David concurrit annuntians: *Toto corde univerſus Iſraël ſequitur Abſalon.* Quòd David typus Chriſti fuerit, in comperto eſt; & quinam corde perfecto Chriſtum, ejúſque ſanguinea ſequuntur veſtigia? ah quinam? & quid dico? an non *totus mundus in maligno poſitus eſt*? An non univerſus mundus Iſraël ſequitur Abſalon? *1. Reg.* 15. 13. *1. Joan.* 5. 19.

Solus Daniel cum tribus illis electis pueris ex tot centenis Chaldæorum millibus inventus eſt, qui ſtatuam auream à Rege Nabuchodonoſore erectam non adoravit: *Poſt hæc ſtatim ut audiêrunt omnes populi ſonitum tubæ &c. adoraverunt ſtatuam auream &c.* *Dan.* 3. 7.

Solus Tobias erat, qui ex filijs Iſraël in adorandis vitulis aureis non ſe contaminavit: *Cùm irent omnes ad vitulos aureos, quos Jeroboam fecerat Rex Iſraël, hic ſolus fugiebat conſortia omnium, ſed pergebat in Jeruſalem ad templum Domini, & ibi adorabat Dominum Deum Iſraël.* En quàm pauci ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, & ex totis viribus inſerviunt? Esné tu talis, ô mi Lector! *Tob.* 1. 5.

Horrendum eſt, quod in utramque nobis aurem inclamat Prophetarum Princeps Iſaias: *Dilatavit infernus animam ſuam, & aperuit os ſuum abſque termino.* Hieremias autem: *Attendi, & auſcultavi, nemo, quod bonum eſt, loquitur, nullus eſt, qui agat pœnitentiam ſuper peccato ſuo, dicens, quid feci?* Et Michæas: *Væ mihi, non eſt botrus ad comedendum; periit Sanctus de terra, & rectus in hominibus non eſt.* David pſallendo pſallit: *Dominus de cœlo proſpexit ſuper filios hominum, ut videat, ſi eſt intelligens, aut requirens Deum?* Et mox ſubjungit: *Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt, qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum.* Imò ipſe Dei, & hominis Filius Chriſtus Dominus, & Judex noſter, quid ait? *Filius*, inquit, *hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?* O tremendum fulmen! ô tonitru expavendum! *Quis non timebit ô Rex gentium?* Quid eſt, ſubintrat hîc S. Gregorius Magnus, *ſi ad fidem plures veniunt, & ad cœleſte Regnum pauci perducuntur? plerumque enim Deum vocibus ſequuntur, moribus fugiunt.* Proinde nos rectè, & ſalubriter monet Apoſtolorum Princeps Petrus: *Quapropter fratres mei magis ſatagite, ut per bona opera certam veſtram vocationem faciatis.* Audis hoc? *Magis ſatagite.* *Iſa* 5. 14. *Hier.* 8. 6. *Mich.* 7. 1. *Pſ.* 13. 2. *Luc.* 18. 8. *Jer.* 10. 7. *S. Gregor. M. hom.* 9. *in Evang.* 2. *Petr.* 2. 10.

4. De pientiſſimo orbis Reparatore Chriſto recenſent Sacri Scriptores, quòd ſæpiùs, dum in hoc orbe mortalis inter mortales verſaretur, ſolitus

fuerit naviculam conſcendere, & illius ope ad alienas transfretare Regiones, *Matth. 8. 23.* ita S. Matthæus: *Et aſcendente eo in naviculam, ſecuti ſunt eum diſcipuli ejus; & ecce, motus magnus factus eſt in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus.* In alio loco idem commemorat ſacer Scriptor, quòd ope naviculæ in ſuam civitatem *Matth. 9. 1.* fuerit transvectus: *Aſcendens naviculam transfretavit & venit in civitatem ſuam.* Item alio tempore, atteſtante eodem Evangeliſta, ubi Chriſtus quatuor vi- *Matth. 15. 39.* rorum millia ſeptem panibus, pauciſque piſciculis ſatiavit, *dimiſsâ turbâ aſcendit in naviculam, & venit in fines Magadan.* Et ſic in pluribus Sacræ Scripturæ locis invenies, quòd mitiſſimus Salvator naviculâ, & non navi aliqua grandi uti voluerit, de una ripa maris ad alteram transfretandi. Et quares, dices, non deambulando ſuper aquas ibat, quemadmodùm aliis ſolebat facere temporibus? & nunquid ſine navi poterat tranſire maris fluctibus, qui imperabat ventis & mari, & qui populum Iſraëliticum ſicco quondam veſtigio per mare rubrum in Palæſtinam traduxit?

S. Petrus Chryſol. ſerm. 50. vide plura in Brev. Roman. Dom. 18. poſt Pent. Cornel. in Matth. 8. 24. Paulus de Palat. in Matth. 8.

Reſp. S. Petrus Chryſologus: *Aſcendit in naviculam, & transfretavit; & quid mirum fratres! Chriſtus venit ſuſcipere infirmitates noſtras, & ſuas nobis conferre virtutes &c.* Alii Doctores communiter reſpondent, quòd per illam naviculam, quam Chriſtus conſcendere conſueverat, Eccleſia Dei fuerit præſignata, cujus naviculæ ipſe erat, & etiamnum eſt prudentiſſimus Nauclerus, crux malus, fides cynoſura, ſpes anchora, charitas remigium, ventus Spiritus Sanctus, fluctus & procellæ perſecutiones ac tribulationes: *Navis enim in fluctibus*, ait Cornelius, *eſt Eccleſia, & anima in tentationibus, quibus acuitur, & proficit.* Paulus verò de Palatio ad noſtrum propoſitum rectè, & perelganter per eandem naviculam vitam Chriſtianam, & paucitatem ſalvandorum intelligit, unde infert, non navim, ſed naviculam eſſe appellatam, in qua Chriſtus dignatus eſt vehi. Audiamus illius verba: *Sicut elegantiſſimè dicta navis eſt vita Chriſtiana, quæ ad portum ſalutis affert, ita horrendè, & lachrymabiliter dicta navicula eſt. Utinam navis grandis, & nimiùm capax fuiſſet, ſed navicula eſt, arcta eſt, anguſta eſt, brevis eſt, quia pauci ſunt, qui intrant per eam.* Agite mortales omnes, ſi quis Chriſtum ſequi deſiderat, oportet, ut & hanc naviculam conſcendat, in qua pauci cum Chriſto, & Apoſtolis ad æternæ ſalutis portum *Caſſ. apud Cornel. in Matth. 20. 16.* transvehuntur: *Vive ergo*, ait Caſſianus, *cum paucis, ut cùm paucis eligi, & inveniri merearis in cœlo.* NB. cum paucis.

4. Cæterùm non levis momenti eſt illa quæſtio, quam pertractant magni quidam Doctores, ac Theologi illuminatiſſimi, an ex Chriſti fidelibus adultis, (non loquor hìc de Gentilibus Paganis, & Hæreticis, ſed de Romano-Catholicis) an, inquam, plures ex illis ſalventur, aut æternùm damnentur? *Suarez. de Deo Trino & uno l. 6. c. 3.* Sunt, qui cum Suarezio exiſtimant, majorem Catholicorum adultorum (de parvulis hìc ſermo non eſt) partem eſſe ſalvandam, hac ſuffulti ratione, quòd in fine vitæ plerique Orthodoxi SS. Sacramenta ſuſcipiant, &

ita expiati in gratia Dei ex hac mortali vita migrent, quibus favet illa Christi parabola, ubi à nuptiis Regni cœlestis unus solus, qui carebat veste nuptiali, fuit exclusus. Verùm hoc argumentum non sua caret difficultate, dum mox Christus in illa parabola loco epiphonematis subjungit: *Multi sunt vocati, pauci vero electi.* Alii existimant medietatem Catholicorum esse salvandam, hac ducti ratione, quòd Veritas asserat, quinque prudentes virgines ad cœlestes Agni nuptias fuisse ingressas, & quinque alias, ac fatuas reprobatas. Sed huic opinioni reponit Cajetanus: *Parabola ista*, inquit, *tractat non de omnibus Christianis; nam multorum extrinseca opera manifestè sunt mala; sed de illis tantùm, qui profitentur se studere factis ad continuum progressum versùs patriam cœlestem &c.* Alii cum SS. Joanne Chrysostomo, Augustino, Gregorio M. & pluribus aliis sentiunt, plures etiam ex veris Christi fidelibus, hoc est, Catholicis, æternùm damnari: *Quot putatis*, ait ad suos Antiochenses Catholicos Divus Chrysostomus, *esse in hac civitate nostra, qui salvi fiant? Infestum est, quod dicturus sum, dicam tamen: non possunt inveniri in tot millibus centum, qui salventur, quin, & de his dubito.* Et causam subjungit: *Quanta enim in juvenibus malitia? quantus in senibus torpor? quanta in omni populo injustitia? &c.* Et S. Augustinus: *Ipsi boni veríque Christiani, qui per se ipsos multi sunt, comparatione malorum, falsorúmque itidem pauci sunt, &c.* Quibus adjungo S. Gregorium magnum ita in aliqua festivitate ad populum perorantem: *Ecce*, inquiebat, *ad hodiernam festivitatem quàm multi convenimus? Ecclesiæ parietes implemus, sed tamen quis sciat, quàm pauci sunt, qui in illo electorum grege numerantur? Ecce enim vox omnium Christum clamat, sed vita omnium non clamat; plerique Deum vocibus sequuntur, moribus fugiunt.* Ita est. Esné & tu talis? absit.

Matth. 22. 12. *Matth. 25. 20.* *Cajet. hic.* *S. Chrysost. hom. 40. ad popul.* *S. Aug. l. 3. cont. Crescent. cap. 66.* *S. Gregor. M. hom. 19. in Evang.*

6. Et quid dico de venerabili Sacerdotio? *Ecce*, pergit idem Moralis Ecclesiæ Doctor, & Christi Vicarius in terris: *Ecce mundus totus Sacerdotibus plenus est, sed tamen in messe Dei rarus valde invenitur operator; quia officium quidem Sacerdotale suscipimus, sed opus officii non implemus? omnes enim quæ sua sunt, quærunt, & non quæ sunt JESU Christi.* O bonum Numen! si sal infatuatum fuerit, in quo salietur? Quid est, si Sacerdotes sunt constituti, ut quondam illi fabri lignarii, qui licet Arcam Noëmicam extruxerint, ipsi tamen adventante diluvio eam non sunt ingressi? Quid, inquam, est, si aliis cœlestes mansiones parare satagimus, & ipsi illuc non tendimus? non absimiles columnis illis trivialibus, qui Viatoribus in bivo dubitantibus viam quidem monstrant, sed ipsæ interim in loco antiquo persistunt immobiles? *O Pastor, & idolum!*

Idem hom. 17. in Evang. *Philipp. 2. 21.* *Zach. 11. 17.*

Et quid dico de superioribus Sæcularibus, Magistratibus, Laicis & plebeis? An non Veritas sanctè asserit: *Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt istud?* Ubi sunt illi violenti? (violenti dantur plures) sed ubi illi violenti? O quàm paucos nunc in orbe reperies, qui sibi pro Regno cœlorum

Matth. 13. 12.

 lorum

lorum acquirendo vim inferunt! quinimò plerique hominum, & status conditiones suis scatent vitiis. Considera urbes, & vicos, aulas & caulas, tribunalia & castra, officinas & tabernas, fora & compita, naves & ædes, & in plerisque hominum conditionibus corruptissimos invenies mores, atque in confessionibus Sacramentalibus vix efficax propositum, unde licèt multi confiteantur, pauci tamen seriò emendantur.

Corn. in Ja. Ep. c. 2. v. 13. Verùm enim verò Cornelius à Lapide in hac celeberrima quæstione respondet cum distinctione, & rectè pro moderno tempore: Ubi, inquit, sunt insignes Magistri, seduli & vigilantes Parochi, Pastores indefessi, zelosi Confessarii, justi Gubernatores, Judices, Senatores, Patresfamilias, qui à puero populum in fide, pietate, timore Dei, & bonis moribus instruunt, ac fovent, docéntque exemplo suo etiam à minimis cavere peccatis, ne excrescant in majora: ibi inquit Cornelius, plures sunt salvandi; ubi autem pastores sunt somnolenti, ignavi, otiosi, bibuli, ignorantes, tepidi, & propriæ salutis incurii, ubi Gubernatores, Judices, & parentes mali, necesse est, ut & populus sensim ad omnia mala declinans, tandem in peccatis suis computrescat, & pereat: *Erit sicut populus, sic Sacerdos.* *Osea 4. 9.*

Sed objiciet hìc nonnemo: Nunquid verum est, quod Paulus Doctor gentium ad suum quondam charissimum Timotheum scripsit: *DEUS vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire*, quam veritatem mox aliâ probat ratione, dum subdit: *Unus enim DEUS, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus JESUS, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus?* Si ergo DEUS sincerè & verè vult, ut omnes salventur homines, & in hunc finem Christum Filium suum redemptionem dedit pro omnibus, qui & pro omnibus mortuus est, quare ergo maxima hominum pars æternùm reprobatur? *1. Tim. 2. 4.*

Ad hanc objectionem respondent Theologi, quòd Scriptura hìc & in similibus textibus loquatur de volitione Dei non absoluta, sed conditionata, si nimirum & ipsi homines velint salvi fieri, observando videlicet divina mandata, & gratiæ divinæ, ac vocationi suæ correspondendo, bonúmque operando in omnibus, ut voluntas Dei beneplacens adimpleatur. Est ergo hæc Dei voluntas salvandi omnes antecedens tantùm, quæ omnem bonorum, aut malorum operum hominis prævisionem antecedit, sed altera est consequens, qua prævisis bonis, aut malis hominis operibus, vult eum completè, & efficaciter, vel salvare, vel damnare: *Vult enim DEUS*, ait S. Ambrosius, *omnes salvos fieri, sed si accedant ad eum; non enim sic vult, ut nolentes salventur, sed vult illos salvari, si & ipsi velint.* Ecce anime mi, penes te nunc est, si velis salvus fieri; fac ergo, quod DEUS jubet, & eris inter prædestinatos, & inter illos paucos vocatos. *S. Ambros. cit. à Corn. hìc in Tim.*

Coronidem huic nostræ Considerationi imponat Concionator quidam

Ita-

Italus, qui non multis ab hinc annis in celebri quadam Italiæ urbe in Dominica Septuagesimæ Cathedram ascendit, & super illa Evangeli verba: *Multi sunt vocati, pauci verò electi*, hunc discursum non sine motu, & fructu Auditorum habuit. Produxit is pomum rotundum: En inquiebat, mundi typum: mundus in quatuor est divisus partes, dividamus & nos pomum hoc in quatuor partes (quod & cultellô fecit) prima particula, ajebat, est *Asia*, sed pars hæc est gentilis, & pagana, abjiciatur ergo. Pars secunda est *Africa*, sed pariter idolis serviens; abjiciatur. Tertia America, sed infidelis, & idololatrica; abjiciatur, quia *qui non credit, jam judicatus est.* Teneatur ergo solùm pars pomi quarta, hoc est, *Europa*, & quot in ea sunt veri Christi fideles? In Europa est Britannia, sed Hæretica, abscindatur (& particulam unam abscidit;) est Suecia, sed Lutherana (abscidit alteram;) est Dania & Norvegia, ast heterodoxa (abscidit tertiam) est Hollandia, sed pariter Hæretica (abscidit quartam) est Saxonia, Borussia, & sic de cæteris Europæ Provinciis hæresi infectis, ubi tandem tot abscissis particulis pars minima de pomo remansit: Ecce, inferebat, hæc residua particula est pars Catholicorum; ô verè *pusillus grex!* & quot de istis Catholicis putatis salvandos! quot sint inter illos avari, adulteri, blasphemi, perjuri, ebrij, invidi, fornicarii, molles, fures, injusti, &c. An nescitis, quòd, *quia talia agunt, Regnum Dei non possidebunt?* Sed dicetis mihi: hi plerumque in morte agunt pœnitentiam? Verum est, ait S. Augustinus: *Sed pœnitentia, quæ à moriente petitur, timeo, ne & ipsa moriatur; tunc enim peccata tua te deserent, non tu illa.* Quid ergo Consilii? *Contendite intrare per angustam portam.*

R. P. Casp. Knittel S. J. Dom. 2. post. Pasch. *Matth. 20. 16.* *Joan. 3. 18.* *Luc. 12. 32.* *1. Cor. 6. 10.* *S. August. serm. 57. de Temp.* *Luc. 23. 24.*

CONSIDERATIO XIX.

De Reditu animæ ad Deum per Pœnitentiam, & Confessionem.

Pro Dominica 5. Quadragesimæ.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Joan. 8. 46.

I.

BEnignus Deus, *cujus miserationes super omnia opera ejus*, olim piissime sanxit, ut Principes Israëlitarum, si urbem quandam discuperent oppugnare, priùs ante bellum civibus per caduceatorum pacem offerrent. Si hanc receperunt, salvi & incolumes servabantur omnes; si autem has pacis abjecerunt conditiones, cuncti illius civitatis incolæ, exceptis mulieri- *Psal. 144. 9.*

Deut. 20. lieribus, & infantibus, jure belli interficiebantur: *Si quando accesseris ad expug-*
10. *nandam civitatem, offeras ei primum pacem, si receperit, & aperuerit tibi portas, cunctus*
populus, qui in ea est, salvabitur.

Animæ Christianæ! pacem hodie venio vobis mittere, non gladium,
2. *Cor.* 5. *pro Christo enim legatione Dei fungimur*, proinde non durus, sed mitis venio
20. nuntius. Et quid vobis ex parte Dei annuntio? Audite Verbum Domini:
Is. 30. 18. *Exspectat DEUS, donec misereatur vestri.* O infinitam Dei bonitatem! ô mi-
Ezech. 18. sericordiam immensam! *Convertimini* igitur, *& agite Pœnitentiam ab omnibus*
30. *iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas. Projicite à vobis omnes*
prævaricationes vestras, in quibus prævaricati estis, & facite vobis cor novum: & quare
moriemini domus Israël? quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, reverti-
mini, & vivite.

Cùm quondam turbæ in Christum irruerent, ut Verbum Dei ab ipso
Veritatis ore audirent impensiùs, pretiosissimo orbis Servatori secùs stagnum
Luc. 5. 2. Genesaret tunc stanti, oblatæ sunt duæ naves: *Et vidit duas naves stantes se-*
cùs stagnum, in quarum unam descendit; *& sedens docebat de navicula turbas.*
S. Bonav. Supra quem Scripturæ locum rectè Seraphicus Bonaventura: *Prima navis*,
ser. 2. *de* inquit, *est innocentia, secunda pœnitentia.* In prima vehebatur Christus cum
Dom. 4. SS. Matre sua in cœlum, de quo hodiernum Evangelium: *Quis ex vobis ar-*
post Pent. *guet me de peccato?* In secuuda navi oportet, ut nos de hoc mari magno, &
spatioso hujus mundi ad optatum salutis portum provehamur. Agite ergo:
Joan. 8. *Vox turturis* (in deserto ad Jordanem commorantis) *audita est in terra nostra*;
46. & quid nobis insinuat? Audite illius gemitum & suspiria: *Pœnitentiam agite*;
Cant. 2. *appropinquavit enim Regnum cœlorum.*
12. 2. Benedictus DEUS, cùm Israëlitæ quondam in captivitate Babylonica
Matth. 3. ob plurimas, ac gravissimas afflictiones essent valdè pusillanimes, & vix præ
2. *de S. Jo.* confusione ob offensam Divinam Majestatem oculos ad cœlum auderent le-
Bapt. vare, hac ratione illos ad meliùs in se sperandum excitavit Duxit is Ezechie-
lem Prophetam in campum Sennar, sive Babylonis, magnum & spatiosum,
Ezech. 37. mortuorúmque ossibus plenum, atque refertum, ad quem Dominus: *Fil*
3. *hominis, putásne, vivent ossa ista?* Cui Propheta: *Domine DEUS, tu nôsti*, ego
quidem hîc nullam vitæ speciem, & modum video, ossa enim sunt arida, sic-
cáque vehementer, sed quia omnipotens es, apud te nullum est impossibile
verbum, hinc tu solus noscere poteris. Ad quem iterum Dominus: *Vatici*
nare de ossibus istis & dices eis: Ossa arida, audite Verbum Domini &c. Et quid tan
dem factum est? *Et prophesavi, sicut præceperat mihi, & ingressus est in ea spiritus*
steterúntque super pedes suos exercitus grandis nimis valdè.

Non hîc quæro sensum litteralem, dum sub hoc typo ossium aridorum
reviviscentium liberatio captivorum Israëlitarum in Babylone, qui jam inte
mortuos reputabantur, & quàm maximè universalis illa omnium hominum

emor

emortuorum ante judicii diem resurrectio præfigurabatur, sed sensum hîc inquiro mysticum, & symbolicum: *Per ossa hæc arida, ait Cornelius, puta per Judæos in Babylone quasi emortuos, intelligendi sunt peccatores, qui per peccatum perdiderunt animam & vitam, id est, gratiam divinam.* Agite, agite, ô peccatores omnes! ô ossa arida, siccáque vehementer, agite, & audite verbum Domini, ac nolite ampliùs obdurare corda vestra; Ecce, mitissimus Deus non mortem, sed vitam vestram inquirit, quantumcunque multa, & gravia perpetrâstis delicta: *Si enim impius, ait Dominus, egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit judicium & justitiam, vitâ vivet, & non morietur, omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor.* O verba auro, & immortali cedro digna! Et quis peccatorum hæc dulcia considerans eloquia divina, non in spem se erigat ad dignos pœnitentiæ fructus faciendos? Observa *dignos pœnitentiæ fructus.*

Cornel. hìc. *Ez. 13. 21.*

3. Jacob quondam mirabilem scalam vidit à terra usque ad cœlum pertingentem: *Vidit in somnis scalam stantem super terram, & cacumen ejus tangens cœlum &c.* Scala hæc, ait Seraphicus Doctor, pœnitentia est, per quam pœnitentes, ut Angeli ad cœlum ascendunt, hujus gradus sunt contritio, confessio, & satisfactio: hæc incipit in terra, sed perducit ad cœlum, imò ad ipsum Dominum, quem desuper vidit Jacob innixum.

Gen. 28. 12. *S. Bon. serm. 5. de Adv.*

Moyses ope virgæ suæ multa, & ingentia patravit prodigia, quamdiu eam manu gestavit, virga prodigiosa permansit, sed ubi eam à se projecit, in colubrum versa est: *Dixit ergo* (Dominus) *ad eum: quid est, quod tenes in manu tua? Respondit: Virga, dixitque Dominus: projice eam in terram. Projecit & versa est in colubrum.* Virga hæc, ait Oleaster, pœnitentia est, quando est in manu tua, hoc est, in opere, virga levis & mitis est, deducens te per mare rubrum, & desertum hujus mundi in terram rectam, & desiderabilem; sed si à te projicitur, væ tibi, mox in serpentem mutabitur.

Exod. 4. 2. *Oleaster hìc.*

David *adversùm Philisthæum prævaluit in funda & lapide.* Pœnitentia, ait Pellezius, est illa funda & lapis, quâ peccatum animæ insultans, velut Goliath prosternitur.

1. Reg. 17. 50. *Pellez. f. 455.*

Jonas in mare projectus per grandem illum cetum naufragio ereptus, & in littus salvus, & incolumis ejectus est: *Et dixit Dominus pisci; & evomuit Jonam in aridam.* Pœnitentia, inquit, prædictus Pellezius, est cetus ille, qui animam in hoc mari magno, & spatioso hujus mundi naufragantem securè ad optatum salutis littus, & portum deducit.

Jona. 2. 11.

Ezechiel quondam volumen vidit per manum cœlestem sibi oblatum, in quo nonnisi lamentationes, & amaritudines continebantur, sed postquam jussu Dei illud comedit, factum est dulce in ore ejus ad instar suavissimi mellis: *Et comedi illud, & factum est in ore meo sicut mel dulce.* Volumen hoc, ait S.

Ezech. 8. 3.

S. Aug. de Augustinus pœnitentia est, habens ab initio suas difficultates & amaritudines,
10. Chor- sed si benè degustaveris, vertetur tibi in mel & gaudium, *Melius est*, inquit cita-
dis. tus S. Antistes Hipponensis, *modica amaritudo in faucibus, quàm æternùm tormentum in visceribus &c.*

4. Etsi placet ulteriùs progredi? In tabernaculo quondam Mosaico erat labrum æneum, & in templo Solymæo mare æneum, in cujus aquâ inde largiter profluente Sacerdotes Dei manus, & pedes ante sacrificium solebant lava-
Exod. 30. 18. re: *Facies & labrum æneum cum basi sua ad lavandum, ponésque illud inter tabernaculum & altare, & missâ aquâ, lavabunt in ea Aaron, & filii ejus manus, ac pedes &c.* Labrum
Le Blanc. hoc æneum, ait le Blanc, & mare æneum, seu fusile, quod Salomon in magni-
in Ps. 10. 5. ficentissimo templo suo fieri curavit: *Fecit quoque Salomon mare fusile &c.* typus
3. Reg. pœnitentiæ fuit, quæ animam peccatricem sordidam, & super carbones deni-
7. 23. gratam purificat, & Deo gratam reddit.

Zacharias Propheta salutiferum quendam fontem in spiritu prævidit, in
Zach. 13. 1. quo sordes peccatorum perfectè abluerentur: *In die illa erit fons patens domui Da-*
Mans. *vid, & habitantibus in Jerusalem in ablutionem peccatoris.* Per hunc saluberrimum
Tom. 1. f. fontem, ait Mansius, pœnitentia, & contrita confessio adumbrata est, in quo
747. fonte omnia nostra delicta per merita, & Sanguinem JEsu, emundantur, & abluuntur.

Piscina illa probatica miseris, & infirmis aquæ motum, & Angelum Do-
Joan. 5. 4. mini de cælo descendentem exspectantibus, miro quondam solatio fuit: *Et qui*
S. Thom. *prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat, à quacunque detinebatur*
Villa. serm. *infirmitate.* Piscina hæc, ait S. Thomas Villanovanus, ubi in sanguine Agni o-
de feria 6. mnes nostræ curati, ac sanari possunt infirmitates, pœnitentiæ Sacramentum,
post. Dom. verámque confessionem non obscurè præfigurabat: *Hæc illa piscina salubris, in*
1. Quadr. *qua quicunque ægrotus, quacunque infirmitate lotus fuerit, procul dubio curabitur, & sanabitur, piscina scilicet lachrymarum & poenitentiæ.*

Petrus in ore piscis, quem jussu optimi Magistri sui hamo ex mari attraxe-
Matt. 17. rat, monetam invenit, quâ pro Christo & se tributum exsolvit: *Vade ad mare &*
26. *mitte hamum, & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore ejus invenies staterem, illum sumens, da eis pro me & te.* Pœnitentia & sincera oris confessio, ait S. Ambrosius, est illa moneta, qua debita tua apud Deum contracta poteris sol-
S. Ambros. vere: *Non otiosè*, ait hic S. Doctor, *didrachma in ore piscis inventum est, ex ore enim*
in hunc loc. *tuo justificaberis, etenim pretium nostræ immortalitatis est nostra confessio.*

Naaman Syrus Princeps fortissimus, juxta ac ditissimus, sed turpi lepra infectus, ubi jussu Elisæi Prophetæ septies in Jordanis flumine se abluit, subitò
4. Reg. 5. ab omni lepra, & fœtore mundatus est: *Et restituta est caro ejus, sicut caro pueri*
14. *parvuli, & mundatus est.* O Christiani! quid agitis? quare in sordibus peccatorum, & fœdissima leprâ computrescitis? Ecce aquas Jordanis saluberrimas

vobis

vobis ostendo: *Lavamini, mundi estote.* Si rem grandem vobis dixissem: Ite Hierosolymam, & sanguinea à Christo relicta visitate vestigia; Ite Romam, & sacra honorate Apostolorum limina; Jejunate per integrum anni spatium in aqua & pane &c. &c. saltem aliquam possetis prætendere excusationem, sed lavamini in Jordanis, hoc est, pœnitentiæ flumine: *Et Sanguis JEsu Christi emundabit vos ab omni peccato*; ô quam facile remedium est hoc ad obtinendam æternam salutem: *Poenitentia*, subintrat hîc magnus Aurelius Augustinus, *languores sanat, leprosos curat, mortuos suscitat, sanitatem auget, gratiam conservat &c.* *Isa. 1. 16* *1. Jo. 1. 7.* *S. August. l. de Poenit.*

5. Progrediamur ulteriùs, ex umbra figurarum majorem hujus veritatis hauriamus lucem, & eruditionem. Olim in lege præcepit Deus, si Israëlitæ contra Gentiles egressi erant ad pugnam, & in civitate expugnata, aut in prælio, vel in campo captivam comprehendissent speciosam mulierem innuptam, ut, si illam captivam optarent ducere in uxorem, priùs illi cæsariem raderent, & ungues circumciderent: *Si egressus fueris ad pugnam contra inimicos tuos, & tradiderit eos Dominus Deus in manu tua, captivósque duxeris; & videris in numero captivorum mulierem pulchram, & adamaveris eam, voluerísque habere uxorem, introduces eam in domum tuam, quæ radet cæsariem, & circumcidet ungues &c.* Ad quid, obsecro, insolitæ istæ ceremoniæ? quare captiva, & pulchra illa mulier, ut in uxorem ab Israëlita duci possit, jubetur radere crines, & præscindere ungues? Subintrat hîc Liranus: *Per hanc mulierem*, inquit, *significatur peccatrix anima, quæ pulchra dicitur ratione imaginis, sed captiva ratione criminis*, hanc Deus & Sanguinum Sponsus Christus sponsam ambit, sed radere debet priùs cæsariem, hoc est, ut præterita per pœnitentiam contritionem, & confessionem deponat delicta, & ungues, id est, occasiones futuras peccandi sibi præcidat; sic anima illa peccatrix de novo Christo jungetur sponsa: *Et sponsabo te mihi in sempiternum.* *Deut. 21. 10.* *Liranus hîc & Corn.* *Osea 2. 19.*

Idem sapientissimus Deus in lege sanxit, ut, si fortè virgo jam alteri desponsata in civitate vim ab alio nequam passa fuisset, & & priùs non clamâsset, rea stupri, & mortis censeretur: *Si puellam Virginem desponderit vir, & invenerit eam aliquis in civitate, & concubuerit cum ea: educes utrúmque ad portam civitatis illius, & lapidibus obruentur; puella, quia non clamavit, cùm esset in civitate; vir, quia humiliavit uxorem proximi sui, & auferes malum de medio tui.* Non hîc sensum quæro litteralem, quia si ejusmodi puella existens in civitate clamâsset, domestici, vel vicini sine dubio accurrissent, eámque liberâssent, si verò non clamavit, hoc ipso videbatur rea, & consentiens delicto hinc lapidibus meritò cum mœcho obruta fuit. Et hic, inquam, sensus litteralis est; ast hunc non inquiro, sed mysticum: Respondet Angelus Pacciouchelius, quòd per hanc puellam rectè anima peccatrix intelligatur, væ illi; si non clamet, & peccata sua Sacerdoti confiteatur, de ejusmodi anima actum est. *Deut. 22. 23.* *Paccioucb. in Jonam.*

Lupus, ut ovem capiat, priùs guttur illius apprehendit, & invadit stran-
gulando, ne misera clamare possit, & clamore suo excitare canes, vel dome-
S. Ambros. c. 10. in Luc. sticos, ut succurrant; *Lupi*, ait S. Ambrosius, *ovium guttur invadunt, ut citò
strangulent.* En stratagema Diaboli, lupi illius infernalis à vera pœnitentia, &
sincera peccatorum confessione animam impedientis: *Ore autem confessio fit ad
Rom. 10. 10.* *salutem*; Et S. Augustinus: *Anima decora non est, nisi confessa fuerit fœditatem.*
Hinc sponsa illa: *Nigra sum, sed formosa*, nigra per peccatum, formosa per
S. Aug. in confessionem: *Confessio & pulchritudo in conspectu ejus.*
Psal. 103. 6. Verùm audiamus majora. Mirantur, & haud immeritò, SS. Patres,
Cant. 1. 5. quare mitissimus orbis Servator Christus pessimum suum traditorem pro-
Ps. 95. 6. prio nomine dignatus sit alloqui, cùm mansuetissimus hic Angelus ab isto
Luc. 22. lupo sanguinario in mortem infensissimis traderetur inimicis: *Juda, osculo
48.* *Filium hominum tradis?* O Domine JEsu, quomodo possibile fuit, ut cruentam
hanc bestiam tam benigno alloquereris affatu? Et quare hoc infandum, & in-
fame nomen assumere poteras in os tuum? Adverte anime mi, *Judas* idem sig-
S. Cyrill. nificat, quàm *Confessio*, ideo ait S. Cyrillus Hierosolymitanus, Christus Do-
Catech. 2. minus proditorem suum proprio nomine appellare voluit, ut cito peccata
sua confiteretur, & si verè pœnituisset, sine dubio in gratiam fuisset receptus.
Et hæc causa est, observat S. Paschasius, quòd pretiosissimus Redemptor duos
S. Paschas. Judas in Apostolos elegerit. *Non vacat mysterio*, inquit, *duos fuisse inter Apostolos
sup. Evang.* *nomine Judæ vocatos, ut in una daretur norma benè confitentium, & in altero malè confi-
tentium.* Et qualis Judas tu vis esse, homo Christiane? Nunquid Thadæus?
Fac opera ejus.

Prodigus ille, postquam vexatio dedit illi intellectum, & fames eum sape-
re docuit, egestate tabescens statuit ad Patrem se conferre, morésque in me-
liores mutare, & supplex delictorum veniam poscere. Et ecce, cùm adhuc es-
set de longè, illúmque pater videret lacerum, squallidum, plorantem, ejulan-
Luc. 15. tem, ac fame confectum, misericordiâ motus in amplexum ruit? *Et accurrens
10.* *cecidit super collum ejus, & osculatus est eum.* Et quomodo, obsecro, mitissimus
pater hunc sordidum, & immundum porcarium, qui hactenus porcinam du-
xit vitam, ob fœtorem contractum & hæreditarium osculari, & amplecti
Isa. 65. 5. poterat? Et quare non exclamavit cum Isaia: *Recede à me, non appropinques mihi,
S. Chrysost.* *quia immundus es?* Respondet D. Chrysostomus, quòd os illud, quod pater os-
hom. 4. in culatus fuerat, jam pulchrum erat per confessionem: *Pater peccavi &c.* Hinc e-
Luc. tiam veniam, & gratiam ab illo meruit obtinere, *osculatur os*, inquit Os illud
Hugo de S. aureum, *per quod emissa de corde confessio pœnitentis exierat.* O felix pœnitentia,
Vict. sup. exclamat Hugo de S. Victore, *tu sola cæteris silentibus thronum gratiæ conscendis;
Joel. f. 138* *David reconcilias, Petrum restituis, Paulum illuminas, Publicanum Apostolorum inseris
choro, Mariam de prostibulo jungis Christo, latronem inferis paradiso &c.*

Coc-

Confessio latronis apud Pilatum mortem illi tulit, sed confessio apud Christum in Cruce veniam, & misericordiam. Ita etiamnum fieri assolet quò magis enim in foro sæculari tua confessus fueris delicta, eò majores & graviores sequuntur pœnæ; sed confiteri Christo JEsu Crucifixo, & in abscondito ejus Sacerdoti, ac Patri tuo spirituali, locò Christi tuam confessionem audienti, hoc non mortem, sed vitam tibi conciliat sempiternam: *Vide, nemini dixeris*, dicebat quondam Christus ad leprosum mundatum, *sed vade, ostende te Sacerdoti*; & cur hoc? si enim Sacerdoti in foro internô tuam ostenderis lepram, & delicta, nemini dixisti, quia hîc manebunt abscondita: *Non debet*, ait S. Bonaventura, *abscondere peccator miseriam, ne abscondat Salvator misericordiam.* Et utinam tali modo Ananias, & Zaphyra uxor ejus defraudatum agri pretium S. Petro Christi in his terris Vicario fuissent in aures confessi, non tam gravi fulminati anathemate fuissent extincti? *Cur tentavit Satanas cor tuum, mentiri te Spiritui Sancto? non es mentitus hominibus, sed Deo; audiens autem hæc Ananias cecidit, & exspiravit.*

Matth. 8. 4.

S. Bonav. in Ps. 118.

Act. 5. 3.

7. Et quid formidas confiteri delicta tua, quæ non horruisti perpetrare? si medico tuas ostendis occultas infirmitates, quare non etiam Patri spirituali, & Medico animarum? Noe summo cum gaudio extendit manum suam ad apprehendendam vagabundam illam columbam, quæ ubi requiesceret pes ejus, post diluvium in terra limosa, & luto obsita non invenit: *Apprehensam tulit in Arcam.* En typum zelosi Confessarii (qui non tam doctus, quàm & religiosus, ac pius esse debet) qui, ut errabundam animam, sub typo illius columbæ adumbratam, in arcam cœlestem introducat, nulli parcet labori ac curæ. Pastorem bonum cogita, ovem à grege suo lanigero, imò à toto cœlo, aberrantem, non baculo, aut scuticâ castigantem, sed benignè in humeros suos sufferentem, ac domum portantem: *Et cùm invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens*; & nunquid Samaritanus ille, verè benignus, & misericors sauciatum Jerichuntinum jumento suo imposuit, & illius, quantùm potuit, curam gessit? Sic oportet, ut & Confessarius cum ejusmodi in anima vulneratis agat, vinum & oleum prudenter in plagas eorum infundendo, & jumento imponendo? & quod, dices, hoc jumentum est? Resp. Salmeron: *Jumentum à juvando, quasi juvamentum, & significat innocentissimam carnem Domini, quam assumpsit, ut eam sacrificaret pro delictis nostris, & in qua onera omnium peccatorum nostrorum portaret.*

Gen. 8. 9.

Luc. 15. 6.

Luc. 10. 34.

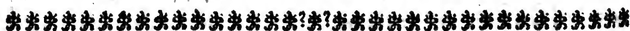
Salmeron hîc in Luc.

Agite tandem, quicunque estis, Christiani! agite, inquam, & vestræ, dum tempus est, saluti consulite. Cervus, si vulnus accipit, herbâ dictamnô se curat; hirundo cæcos pullos chelidoniâ novit oculare, & homo peccator, ut se divinæ restituat gratiæ, non exomologesin eligat? *Quid est*, ait S. Gregorius Magnus, *confessio nisi quadam vulnerum ruptio? quia peccati virus salubriter aperitur in confessione, quod pestiferè latebat in mente.* Volnit

S. Greg. M. hom. 38. in Evang.

 quon-

Matth. 6. 17. quondam Deus, & Homo Christus, ut si homines jejunarent, caput quoque inungerent, faciem suam lavarent: *Tu autem, cùm jejunas, unge caput tuum, faciem tuam lava.* Non hîc iterum litteram inquiro, sed spiritum, ac sensum allegoricum: Caput inungere, est conscientiam suam variis virtutum odoribus exornare; & faciem lavare, ait S. Vincentius Ferrerius, est faciem animæ, hoc est, conscientiam per confessionem mundare. (*S. Vincent. Ferrerius. serm. de Cin.*) Cùm Christo Domino adultera illa in flagranti deprehensa, à Pharisæis proponeretur, ut in illam juxta legem, quæ in similes prævaricantes lapidationem decernit, ferret sententiam, mitissimus Salvator in atrio templi lapidibus strato, in pulvere aliquos characteres formavit: *Jesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra.* (*Jo. 8. 6.*) Et quare in pulvere terræ Pharisæorum scribere voluit peccata? Observ. Scriptura illa, ait Diez, quæ in pulvere fit, facilè deleri potest, hinc illorum peccata in pulvere scripsit, ut demonstraret, quàm facilè veniam obtinere possent, si verè vellent pœnitere: (*Diez. Sab. 3. Dom. Quadr.*) *Currite ad Medicum*, ait S. Chrysostomus, *quando potestis, ne cùm velitis, non positis.* (*S. Chrys. in Psalm. 26.*) Currite.

CONSIDERATIO XX.

De debita Præparatione ad SS. Communionem.

Pro Dominica Palmarum.

Benedictus, qui venit in nomine Domini. Matth. 21. 9.

I.

S. Chrysost. hom. 61. ad pop. SAncta Sanctè. Ita quondam in primitiva Ecclesia Diaconus è loco sublimi constitutus, magnâ voce, & manum in altum tollens, ad populum Christianum, Sacratissima Eucharistiâ nunc reficiendum, exclamabat: *Sancta sanctè: quia sancti sunt, accedant ad sacra mysteria.* Et sic monet Siracides: *Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat Deum.* (*Eccles. 18. 23.*) (Tentat autem ille Deum, qui non paratus ad orandum accedit, nec animum à rebus terrenis, & sæcularibus avertit curis, ut eum totum ad Deum, & orationem transferat.) Qualis, obsecro, erit temeritas non paratum, ac ritè dispositum ad ipsam accedere Sacratissimam Communionem, & manducare divinissimum illum Agnum, qui semetipsum pro omnium salute tradidit in Ara Crucis immolandum? Talis, inquit Apostolus,

ſtolus, *reus erit Corporis & Sanguinis Domini: hoc eſt,* ſubiutrat hîc D. Chryſoſto- 1. *Cor.* 11.
mus, *eandem pœnam dabit, quam qui Cruci Chriſtum affixerunt.* 27.

Moyſi quondam ab Angelo Dei perſonam repræſentante, & inter vepre- *S. Chryſoſt.*
ta apparente dictum fuit: *Ne appropies huc; ſolve calceamenta de pedibus tuis*; cu- *orat. de Ec-*
rioſiùs enim, atque minùs religiosè, quàm oportebat, ad rubum ardentem, & *cleſia Dei.*
incombuſtum accedebat, proinde ab Angelo meritò prohibitus fuit, juſſúſ- *Tom.*
que, ut ſine mora ſua de pedibus exueret calceamenta, ut divinæ Majeſtati ſic *Exod.* 3. 5.
debitam exhiberet reverentiam, ac animi ſubmiſſionem: *Meritò quidem*, ait *S. Bernard.*
Mellifluus, *admiraris Moyſes ſancte, & curioſiùs deſideras intueri; Veruntamen ſolve* *in cap.* 12.
calceamenta de pedibus tuis, & involucra pane carnalium cogitationum, ſi accedere con- *Apoc.*
cupiſcis; calceamenta enim ex corio & pellibus animalium mortuorum ſunt facta, & denotant animales noſtros ac ſenſuales affectus, curas terrenas, indomitas paſſiones, & malas relabendi conſuetudines, quæ omnia cum vetere homine deponenda, imò exuenda ſunt, ſi digni ad hoc ſacroſanctum velimus accedere myſterium: *Solve calceamenta de pedibus tuis.*

Imitare igitur hodiernum, Chriſto in urbem Solymæam introeunti obviantem proprium, de quo commemorat Evangelium, quòd veſtimenta ſua exeruit, eáque in itinere, quo orbis triumphator Chriſtus erat tranſiturus, venerabundus ſtraverit, ne luto, aut plateæ ſordibus Sanctus Sanctorum aſpergeretur: *Plurima autem turba ſtraverunt veſtimenta ſua in via.* Homo Chriſtiane! *Matth.*
antequam accedis ad SS. Euchariſtiam, oportet, ut & tu tua veſtimenta, pra- 21. 8.
vas videlicet peccandi conſuetudines, inordinatas affectiones, & priſtina delicta non duntaxat lethalia, ſed & levia deponas, pedibúſque tui ſubſternas Salvatoris, ne illum de novo tuis aſpergas ſordibus. *Alii autem cædebant ramos de arboribus, & ſternebant in via.* Per quos Palmarum virentes ramos non incon-
gruè virtutes de novo implantandas ſubaudies, quia *juſtus ut palma florebit.* His *Pſ.* 91. 13
præmiſſis, anima Chriſtiana, *veniet tibi Rex tuus manſuetus, & benedictus, qui venit* *Matth.*
in nomine Domini. De qua veritate & prævia ad SS. Euchariſtiam dignè & fru- 21. 9.
ctuosè recipiendam diſpoſitione plura in præſenti tractabimus. Si ſalus animæ tuæ tibi curæ eſt, attende, & pro viribus imitare.

2. Nemo eſt, qui ignorat, quòd panis ex tribus confici ſoleat, ex farina videlicet, ex aqua & igne. Farina ex granis frumenti in mola conteritur, cui admiſcetur & aqua, quam exinde maſſam calor ignis in fornace excoquit, & in
uſualem panem perficit, ac componit. Tria hæc, ait S. Doctor Angelicus, ad di- *S. Thom. op.*
gnam Sacratiſſimi Corporis Dominici ſuſceptionem moraliter requiruntur; 58. *c.* 15.
per farinam in mola contritã deſignatur contritio, ut in animo contrito, & humiliato ad hoc Sanctum Sanctorũ accedamus. Per aquam lacrymoſa, compuncta, vera ac ſincera oris ac peccatorum confeſſio, & per ignem Dei, proximíque dilectio.

dilectio. Et hæc causa est, quòd Elias Prophetarum zelosissimus, antequàm famelicus panem comederet, priùs à vidua Sarephtana aquam postulaverit: *Da*
3. Reg. 17. *mihi paululum aquæ in vase, ut bibam*; & cùm abiret illa, ut hauriret è fonte aquam,
10. clamavit Propheta post tergum ejus: *Affer mihi, obsecro, & buccellam panis in manu tua*; Per illum panem sacri Interpretes non incongruè SS. Eucharistiam intelligunt præfiguratam; sed præmittenda erat in typo aqua, hoc est, compunctionis & lacrymarum. Audis hoc, anima Christiana?

Quam veritatem, & mitissimus orbis melioris Reparator Christus non obscurè insinuavit, dum Petrum, & Joannem ad parandam in monte Sion ultimam cœnam præmisit, in qua se ipsum sub speciebus panis, & vini fidelibus
Luc. 22. 8. suis erat communicaturus: *Et misit Petrum & Joannem, dicens: euntes parate nobis Pascha.* Et quare, dices, hos potiùs, quàm alios Discipulos ad hanc sacratissi-
S. Bern. ser. de Pasch. mam adornandam cœnam ablegavit? Resp. Divus Bernardus: *Ad comedendum pascha parat Petrus claviger, id est, confessarius claves cæli habens, & Joannes, id*
Salmeron. tr. 40. c. 9. *est, gratia vitæ animæ.* Et Doctissimus Salmeron: *In quo*, ait, *significatur præmittenda confessio, quam nos facere debemus eundo ad Sacerdotem, qui sit Petrus, rursum qui sit Joannes, id est, qui gratiam & scientiam possideat.* En Anima Christiana, utrúmque tibi necessarium est, & confessio, & gratia, si dignè ad has divinas e-
1. Cor. 11. pulas, discupis accedere: *Probet autem se ipsum homo &c.*
28. Voluit autem pretiosissimus mundi Redemptor Christus, ut præfatis Apostolis Hierosolymam ad parandum cænaculum, & ultimam cœnam abeun-
Marc. 14. tibus homo quidam vas aquæ bajulans in via occurreret: *Ite in civitatem, & oc-*
13. *curret vobis homo, amphoram aquæ portans, sequimini eum.* Et quid, obsecro, mitissimus Salvator per hoc indicare voluit, quia omnis Christi actio nostra fuit
B. Alb. M. instructio? Resp. B. Albertus Magnus: *Amphora aquæ expiationis est conscientiæ*
de SS. Euch. *mundatio per lachrymas devotionis & compunctionis, ut expiatus & mundatus accedat,*
dist. 3 tr. 3. *qui accedit &c.* Audis hoc benè, Christiane? Mundus esse debes, & in anima
c. 2. lotus, si ad hanc Angelicam præsumis accedere cœnam, secùs *judicium tibi manducas & bibis, non dijudicans corpus Domini.*
1. Cor. 11. 3. De Josepho Ægyptiorum Pro-Rege commemorant Sacræ Paginæ,
29. quòd fratres suos tempore famis, ut fructus coëmerent, nunc secundo ad se in Ægyptum redeuntes, non tam benignè salutaverit, quàm & lautissimo exceperit convivio; sed antequam eos ad mensam, panémque manducandum
Gen. 43. admitteret, voluit, ut primùm omnium pedes lavarentur: *Et introductis in do-*
24. *mum attulit aquam, & lavârunt pedes suos.* Ad quid ista antiqua pedum, manuúmque lotio, ante convivium? Quem morem etiam in nuptiis Cananæis, in quibus Christus aquam in vinum convertit, observabant Hebræi, ita atte-
Joan. 2. 6. stante Scriptura: *Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundùm purificationem Judæorum.* Sed cur? Ob frequentes nimirum lotiones, quas Judæi, ut puri viderentur,

derentur panem manducare, ante mensam, imò & post singula fercula adhibebant: sed ad quid ista legalis purificatio? Observa hîc, prudens Lector, pulcherrimum typum, quomodo & qualiter dispositus, ac ab omni sorde peccati purgatus ad Sanctissimum & vivificum SS. Eucharistiæ convivium, quod teste Doctore Seraphico per convivium Josephi non obscurè præsignatum est, te oporteat accedere: *Lavabo*, dicebat quondam David, *inter innocentes manus meas*, & dein subjungit: *Et circumdabo altare tuum, Domine.* Ecce priùs de ablutione corporis, & cordis mentionem facit, antequam ad altare se conferat; & Petrus: *Domine, non tantùm pedes meos, sed & manus & caput.* Supra quod pereleganter S. Augustinus, & D. Bernardus apud Cornelium: *Pedibus, quibus terram calcamus, significantur terreni amores, sordes & defectus, qui, dum in terra, id est, inter res terrenas, conversantur, veluti pulvis, aut lutum nostris pedibus, id est, affectibus, adhærescunt, quos abluere oportet per lacrymas, & pœnitentiam, præsertim ante sanctam communionem.*

S. Bonav. serm. 1. in Cœna Dom. Psal. 25. 6. Joan. 13. 9. Corn in Joan. 13. 7.

Et nunquid serpens, antequam comedit, aut bibit, priùs venenum evomit? O Christiani! *Estote prudentes sicut serpentes*, & priusquam ad SS. Domini Corpus, & Sanguinem degustandum acceditis, venenum peccatorum vestrorum evomite: *Rogo*, inquit Mellifluus, *ut audias prudentiam serpentis, serpens enim cùm cœperit ire ad bibendum, antequam veniat ad fontem, evomit omne venenum; imitare ergo & tu, charissime, hunc serpentem in hac parte, ut, antequam venias, ad fontem, id est, communionem Corporis & Sanguinis Domini nostri JESU Christi, evomas omne venenum, scilicet odium, iram, malitiam, invidiam, voluntatem malam, & noxias cogitationes de corde tuo &c.*

Matth. 10. 16. S. Bern. de modo bene viv. ser. 28.

Dagon impurum Philistinorum idolum, & purissima Arca mundissimo auro vestita, in qua dulce manna, SS. Eucharistia typus continebatur, in una quondam sede morari non poterant: *Intulerunt eam* (Arcam) *in templum Dagon; cùmque surrexissent diluculo Azotii altera die, ecce Dagon jacebat pronus in terra ante Arcam Domini.* Homo Christiane! Dagon & idolum tuum, quod adoras, superbia, avaritia, luxuria, invidia, gula, ira, & acedia est &c. Apage cum his turpissimis idolis, non enim in una sede morantur Filius Virginis, & filius Veneris, Christus, & Diabolus &c.

1. Reg. 5. 2.

4. Recordor hîc duorum illorum evnuchorum, quos Pharao Ægyptiorum Rex ob admissa aliqua delicta carceri mancipari jussit. Accidit, ut uno eodémque tempore uterque somnium haberet; pincerna somniabat de vite: *Videbam coram me vitem, in qua erant tres propagines, crescere paulatim in gemmas, & post flores uvas maturescere, calicémque Pharaonis in manu mea; tuli ergo uvas, & expressi in calicem, quem tenebam, & tradidi poculum Pharaoni*, pistor verò somniabat de corvis, panem & cibos, arte pistoriâ præparatos, sibi in canistro super caput suum clepentibus, quæ somnia divinitus immissa ubi Joseph cum illis incarceratus, ac superiore spiritu illustratus intellexit, mox pincernæ ulte-

Gen. 40. 9.

ulteriorem vitam, priſtinámque Regis gratiam, piſtori autem patibulum,
Gen. 40. 18. & mortem præſagiit: *Tres adhuc dies ſunt, poſt quos auferet Pharao caput tuum, ac ſuſpendet te in cruce, & lacerabunt volucres carnes tuas.* Unde, obſecro, hæc talis, ac tanta diverſitas? ſi uterque & fortaſſe pari in Regem delicto peccavit, quare unus in gratiam reſtituitur priſtinam, & alter in infami ſuſpenſus
Deut. 25. 2. perit patibulo? Nunquid *pro menſura peccati erit & plagarum modus?* Verùm aliud hîc latet myſterium.

Advertit hîc Cornelius à Lapide, quòd innocentiſſimus Joſeph inter utrumque incarceratum medius conſtitutus, typus fuerit Chriſti JESU in
Corn. hic. Cruce pendentis: *Joſeph*, inquit, *inter duos evnuchos eſt Chriſtus inter duos latrones crucifixus, uni promittens cœlum, alteri infernum relinquens.* Rupertus Abbas verò per Joſephum CHRISTUM, ut ſupremum omnium Judicem, & per duos evnuchos, quorum unus ſuo ſtatui reſtitutus, & alter ſuſpenſus eſt, duos hominum ordines, id eſt, electorum ex gratia, & damnandorum ex juſtitia intelligit; & quia pincerna ſpem ſuam in vite, quæ Chriſtum adumbra-
Joan. 15. 1. verat: *Ego ſum vitis vera*, & in uva, ſeu botro, quem expreſſit in calicem, & per quem Chriſtus Euchariſticus non obſcurè præſignatus eſt, collocaverat, hinc jam tunc in umbra per Chriſtum & propter Chriſtum gratiam, & vitam
Cornel. in Cant. 1. 13. meruit obtinere: *Chriſtus*, ait memoratus Cornelius, *anima ſancta botrus Cypri eſt præcipuè in ſumptione* SS. *Euchariſtia, quæ eſt memoriale Paſſionis ejus, in ea enim bibitur ſanguis Chriſti ſub ſpeciebus panis & vini.* Piſtor autem incuriè panem ſuum (frumenti electorum typum) tractabat, dum eum immundis ac rapacibus corvis ſupra caput in caniſtro collocatum objecit dilacerandum.

En hîc typum, & umbram benè, aut malè communicantium. Apoſtoli, quia ſe ſe benè ad SS. Synaxin ſuſcipiendam paraverant, reportârunt vitam &
Joan. 13. 27. gratiam, Judas verò mortem, & damnationem æternam: *Et poſt buccellam introivit in eum ſatanas.* Hîc verificatum fuit illud Veritatis: *Neque mittunt vinum*
Matth. 9. 17. *novum in utres veteres, alioquin rumpuntur utres, & vinum effunditur, & utres pereunt, ſed vinum novum in utres novos mittunt, & ambo conſervantur.* Ejuſmodi uter in-
Actor. 1. 18. veteratus peſſimus Judas extitit, & idcirco vetus ille homo *ſuſpenſus crepuit medius, & diffuſa ſunt omnia viſcera ejus*, quia indignè Angelorum panem, & vinum germinans virgines in ſe ſuſcepit; Cæteri verò Diſcipuli Domini, & electi omnes, qui ad SS. Euchariſtiam dignè ſuſcipiendam ritè parantur, ſunt utres novi, & mundi, qui non rumpuntur, ſed conſervantur in vitam æternam; unde Eccleſia in hymno: *Mors eſt malis, vita bonis, vide, paris ſump-*
S. Thom. Villan. ſer. de SS. Euchar. *tionis quàm ſit diſpar exitus.* Audi, & S. Thomam Villanovanum: *Oportet*, inquit, *accedentem mundum geſtare cor ab omni malitia, & mundum corpus ab omni luxuria, ut ſit ſanctus corpore & ſpiritu. Procul abſit omnis livor, omne odium, omnis ambitio, omnis illecebra: ſanctum ſit pectus, in quo ſanctum Domini recondendum eſt, ſicut ſcriptum legimus: ſancti eritis, quia ſanctus ſum Dominus Deus veſter.* Cæterùm.

5. Non

5. Non sine peculiari causa sacri investigant Doctores, quare dulcissimus JESUS hoc sacrosanctum, ac divinissimum Sacramentum Corporis, & Sanguinis sui non alio in loco, quàm in monte Sion instituere voluit? cur non in monte Thaboræo, ubi transfiguratus est? aut in monte Olivario, ubi Passionis initia & finem dedit? vel in monte Calvariæ, ubi tanquam in medio terræ salutem omnium propria morte operatus est? Verùm nullus ex his montibus pientissimo Servatori placuit, ubi ultimam adornaret cœnam, & se ipsum in SS Eucharistia in cibum, & potum suis præberet fidelibus, proinde montem *Sion* elegit, ut ibidem memoriale omnium suorum relinqueret mirabilium. Observa hîc prudens Lector: *Sion* idem est, ac *speculatio*, aut *contemplatio*, hoc enim in Scriptura *To Sion* indicat, ad insinuandum, quàm necessarium sit Christianis omnibus, ut si velint ad SS. Communionem se conferre, priùs ad montem *Sion* ascendant, & attentiore mente speculentur, quomodo in hac sacra & divina cœna se velint gerere, qualem animi præparationem, contritionem, confessionem, &c. præmittere, mentémque ab omni peccati labe imposterùm puram servare? *Quando sederis*, ait Sapiens, *ut comedas cum Principe, diligenter attende, quæ apposita sunt ante faciem tuam, & statue cultrum in gutture tuo*; quæ verba doctissimus Cornelius Eucharisticæ mensæ perappositè applicat; in hac enim mensa, ô homo Christiane! efficeris conviva Christi summi Principis, igitur diligenter attende, quæ apposita sunt ante faciem tuam, ut tanti epuli pretium, ac dignitatem æstimes, reverearis, &, ut par est, humiliter adores. Pone etiam cultrum in guttere tuo, cultrum videlicet discretionis ac fidei, qui enim indignè Christum manducat, gladium in gutture suo ponit, quo se ipsum jugulat, & quantùm in se est, Christum de novo crucifigit: Tandem post communionem observa, quomodo & imposterùm utaris cultro mortificationis ad resecanda vitia, malas consuetudines & passiones tuas: *Statue*, ait Hugo, *cultrum in gutture tuo, ut juguletur scilicet vetus homo in te, ac novus, id est, Christus vivat.*

Prov. 23. 1.

Hugo hic apud Corn.

O bone DEUS! quàm multi sunt hîc imbecilles, & quàm dormiunt hîc multi! heu timeo, ne pluribus hoc tempore, ubi charitas refrigescit, & Christiani ut plurimùm labascunt, illud accidat, de quo Michæas quondam vaticinatus est: *Tu comedes, & non saturaberis; tu seminabis, & non metes: tu calcabis olivam, & non ungeris oleo.* Quid juvat singulis septimanis, imò quotidie ad hanc pretiosissimam Eucharisticam mensam accedere, si interim vita non emendatur in meliùs? sed unde hic abusus & defectus? in promptu causa est, multi Christianorum (& utinam non etiam Sacerdotum) ex mera consuetudine, & sine seria præparatione, ac gratiarum actione SS. Communionem frequentant, hinc optatus non obtinetur effectus: *Comedunt, & non saturantur; seminant, & non metunt; calcant olivam, & non unguntur oleo.* O tempora!

Mich. 6. 14.

S. *August. serm.* 1. *de temp.* pora! O mores! audite & S. Augustinum: *in Christi corpore*, inquit, *vita nostra consistit, sicut ipse Joan.* 6. *Mutet ergo vitam, qui vult accipere vitam, nam si non mutat vitam, ad judicium non accipiet vitam.* Audis hoc? & benè.

6. Progredior ulteriùs. Isaias Prophetarum Princeps vice quadam cœlum apertum, & in eo inter Angelorum Myriades ipsum Deum in magnificentissimo throno sedentem conspexerat, cui Seraphini, & Angeli alternatis vocibus illud trisagium acclamabant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*; & dum hæc fiunt, unus ex dictis Seraphinis, qui de supremo sunt Angelorum ordine, carbonem quendam ignitum de divino altari forcipe aurea apprehendit, quo
Isa. 6. 6. polluta Prophetæ purificavit labia: *Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari &c.* Et quare Seraphim ille carbonem igneum non nudis attrectavit manibus? fortâsse quia manus ejus pruna illa poterat adurere? sed Spiritus erat, qui carnem, & ossa non habebat?
S. *Justin. in resp. ad q.* 44. S *Damasc. l.* 4. *de fide c.* 14. *Petr. Cellens. de panib. c.* 1. *Cornel. hic.* Respondent ad hanc quæstionem S. Justinus, S. Damascenus, Petrus Cellensis, & alii, ideò Seraphinum illum ignitum carbonem, seu potiùs carbunculum, gemmam omnium pretiosissimam non nudis attigisse manibus, quia typus erat Sacratissimæ Eucharistiæ, ubi in veritate DEUS, & homo Christus diligentibus se ignis consumens: *Manum subtrahat Seraphim*, inquit Cellensis, *quia manus hujusmodi manum aliam non admittit, quam solius dextera Dei.* O Christiani! si supremus ille Angelus, vel umbram SS. Eucharistiæ tantâ tractavit reverentiâ, quo honore, & amore nos oportet interesse SS. Communioni, in qua Christus semitur, recolitur memoria Passionis ejus, mens repletur gratiâ, & futuræ gloriæ nobis pignus datur? *Hîc monetur Sacerdos*, subintrat hîc Cornelius, *qui purus, & fervens debet esse, ut Seraphim, ut Corpus Christi, in Eucharistia ab altari capiat forcipe, qua biceps est, id est, fide & charitate; vel gemina legis perfectione, puta dilectione Dei, & proximi; illúdque tradat Isaia, id est, peccatori confesso, plangenti & venerabundo.*

Joseph, priusquam ex carcere, in quo per triennium commoratus est, ante conspectum Regis Pharaonis admitteretur, ut ei somnium de septem vaccis, & spicis explicaret, priùs tonsus, & abjectis squallentibus, ac dilace-
Gen. 41. 24. ratis vestibus, eleganti ornatu amictus est: *Protinus ad Regis imperium eductum de carcere Joseph tonderunt, ac veste mutata obtulerunt ei.* Animе mi! si vis dignè comparere in conspectu Regis Regum JESU Christi in SS. Eucharistia existentis, tondè priùs capillos pravorum habituum, & vitiorum tuorum. Absalon, quia semel tantùm in anno tonsus est, infausta morte periit, dum
2. *Reg.* 18. 9. crines prolixiores illi fuerunt in laqueum, & interitum: *Adhæsit caput ejus quercui, & illo suspenso inter cælum & terram mulus, cui insederat, pertransivit &c.* Tonde, tonde, homo Christiane, capillos tuarum passionum desideriorum carnalium, & terrenorum &c. Non semel tantùm in anno, sed septimanis singulis, & si fieri potest, cunctis diebus. Item muta cum Joseph vestimen-

ta

ta tua sordida, & induere vestimenta jucunditatis, & pollitiorem variarum virtutum amictum, ne tibi accidat, quod quondam infelici illi convivæ in nuptiis regalibus evenit: *Amice, quomodo huc intrâsti, non habens vestem nuptialem?* *Matth. 22. 12.*

7. Prodigus ille nunc ad se reversus, & verè pœnitens ad mensam dulcissimi patris sui priùs non fuit admissus, quàm de novo vestitus: *Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes ejus.* *Luc. 15. 22.* O mi pater! da potiùs huic tuo famelico filio panis, aut carnis frustum; An non vides, quòd præ malesuada fame vix ossibus hæreat? vestes post saturatam famem illi adjici poterunt. Non, inquit pater, verè mitissimus: *Citò, citò proferte stolam primam &c.* Et quare hoc? Resp. Sylveira, quòd stola prima signat gratiam, annulus bona opera, & calceamenta humilitatem; *Sylveira hic.* Vitulus autem saginatus, inquit Cornelius, est Christus in Eucharistia, justos æquè, ac peccatores post pœnitentiam carne sua pascens, & saginans. *Cornel. hic.* Homo Christiane! En rursus hîc formam habes, qualiter debeas esse dispositus, si ad SS. Mensam Eucharisticam discupis accedere. Et si in hodierno Christi triumpho Discipuli asinam quoque suis adornabant vestimentis: *Adduxerunt asinam, & pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt:* *Matth. 21. 7.* Asina, ait Glossa interlinearis, animam in peccato constitutam præfigurat, hanc post peractam & verè contritam confessionem & tu vario adorna virtutum amictu, & non dedignabitur super eam sedere Orbis Triumphator Christus, imò & cum Patre & Spiritu S. veniet, & mansionem apud te faciet; O dignitas immensa! ô amor infinitus! Denique imitare sollicitam Martham, ad quam cum Christus divertisset, officiosâ charitate curavit, ut mensa tanto hospite digna sterneretur, & quia cernebat sororem inter tot negotia otiantem, & ad pedes Christi sedentem; ideo ex singulari confidentia ad Christum conversa dixit: *Domine! non est tibi curæ? quòd soror mea reliquit me solam ministrare?* *Luc. 10. 40.* Quid dicis Martha, solam? nunquid & alias ancillas ad manus habebas? Resp. Sylveira: Cogitabat Martha secum, se supremam Majestatem domo excepisse, ideò tota erat intenta, ut illi ex omnibus viribus inserviret &c. Anima! si accedas ad mensam Eucharisticam, fac similiter, & vives.

CONSIDERATIO XXI.

De Resurrectione Domini, & nostra spirituali.

Pro Dominica Resurrectionis.

***Surrexit, non est hîc. Ecce locus, ubi posuerunt eum.* Marc. 16. 6.**

1.

Eccl. 1. 5. REctè Ecclesiastes: *Oritur sol, & occidit, & ad locum suum revertitur.* Sol iste allegoricus est Christus DEUS noster, ortus in nativitate, occidens in morte, & rursus ortus, ac velut renatus in resurrectione. Ita S. Chrysost. hom. de Turture Tom. 5. Divus Chrysostomus: *Ortus est*, inquit, *nobis sol justitiæ Christus, de S. Maria secundùm carnem genitus: Oriens quippe nomen est illi: occidit verò, quando post crucem ad infera descendit, & ad locum suum revertitur ipso dicente: Cùm exaltatus fuero, universos traham ad me.*

Hanc gloriosissimam Christi resurrectionem præfiguravit virga illa Aaronica, quæ licèt arefacta, unâ tamen nocte refloruit, & mirabiliter re-
Num. 17. 8. vixit: *Sequenti die regressus, invenit germinâsse virgam Aaron in domo Levi &c.* Supra quod S. Doctor Seraphicus: *Virga arida*, inquit, *fuit caro Christi in mor-*
S. Bonav. serm. 3. de resurrect. *te; arida utique propter sanguinis extractionem, & spiritûs emissionem, in flore autem gloria corporis resurgentis significatur: Refloruit caro mea &c.*

Hanc resurrectionem præsignavit granum illud frumenti, de quo ipsa
Joan. 12. 24. Veritas Christus: *Nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.* Granum hoc,
S. Bernard. serm. 15. in Cant. ait Mellifluus, Christi in carne resurrectionem indicavit: *Moriatur granum, & surgat gentium seges; oportet pati Christum, & surgere à mortuis, & prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum.*

Ps. 92. 1. Hanc resurrectionem in spiritu prævidit Vates Regius, dum de pretiosissimo nostro Redemptore & inferni domitore cantavit: *Dominus regnavit, decorem indutus est; indutus est Dominus fortitudinem, & præcinxit se.* Supra quem
S. Aug. in hun Psal. S. Scripturæ locum pulcherrimè commentatur S Augustinus: *Ille*, inquit, *qui stetit ante judicem; ille, qui alapas accepit; ille, qui flagellatus est, ille, qui consputus est; ille, qui spinis coronatus est; ille, qui in ligno suspensus est; ille, cui in ligno pendenti insultatum est; ille, qui in cruce mortuus est; ille, qui sepultus est, ille resurrexit. Dominus regnavit. Sæviant quantùm possunt: Quid sunt facturi Regi regnorum? Domino omnium Regum? Creatori omnium sæculorum?* Et tu quid, peccator?

Hanc

Hanc resurrectionem ipse Dominus sæpiùs dilectis suis Discipulis, ac Judæis prædixit, ac præsertim tunc, quando increduli Hebræi ab eo signum petiêrunt, quo suam probaret divinitatem, quibus locô signi respondit: *Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Quæ verba impii illi deicidæ benè notârunt; nam cùm nullam mortis causam poterant ivenire, hanc denique coram Romano Judice produxerunt: *Hic dixit: possum destruere templum Dei, & post triduum reædificabo illud.* En impii & scelerati, hodie adimpletum est illud vaticinium: *Ille autem dicebat de templo corporis sui*; quod mysticum templum per passionem quidem & mortem crucis destructum est, sed post triduum in resurrectione de sepulchro de novo reædificatum. Agite Christiani: *Hæc est dies, quam fecit Dominus, exultemus & lætemur in ea*, præsertim illi exultent, qui verè cum Christo surrexerunt, de qua spirituali resurrectione plura in præsenti. *Joan. 2. 19.* *Matth. 16. 61.* *Joan. 2. 21.* *Psal. 117. 24.*

2. Cùm patientissimus Job invictæ tolerantiæ speculum gravissimis cruciatibus, opprobriis & ulceribus pessimis à planta pedis usque ad verticem capitis saturatus, in fimo sederet, & nunc humanis, terrenisque omnibus discuperet valedicere, seipsum phœnici in nidulo morienti assimilavit: *In nidulo meo moriar; sicut palma multiplicabo dies meos.* Ubi adverte prudens Lector, quòd Græca, & alii communiter legant: *sicut phœnix multiplicabo dies meos.* Et quare sicut phœnix? Resp. Tertullianus, Ambrosius, Albertus Magnus, & alii phœnicem semper fuisse symbolum & argumentum resurrectionis, quæ licèt redacta in cineres, post se tamen quendam relinquit vermiculum, qui naturâ adjutrice in novam tandem revocatus phœnicem, Christum in nidulo crucis morientem, & de sepulchro post fata resurgentem pulcherrimè adumbrat, cui pro lemmate rectè inscribes: *Meliùs post funera vivam.* *Job. 29. 18.*

Notum est, quod Scriptura de Jona commemorat: *Et præparavit Dominus piscem grandem, ut deglutiret Jonam: Et erat Jonas in ventre piscis tribus diebus, & tribus noctibus.* Et quid sequitur? *Dixit Dominus pisci, & evomuit Jonam in aridam.* Septuaginta legunt: *Et præcepit ceto, & ejecit Jonam super siccum.* En perelegantem typum in Christo expletum, qui in mare passionis dejectus, tertiâ die gloriosus à mortuis resurrexit: *sicut Jonas*, ait ipse, *fuit in ventre ceti tribus diebus, & tribus noctibus; sic erit Filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus.* *Jona 2. 1.* *Matth. 21. 40.*

De Joseph narrant Sacræ Paginæ, quòd tanquam agnus mansuetus à fratribus, ceu feris lupis captus, vestibus spoliatus, & in cysternam veterem fuerit dejectus: *Confestim, ut pervenit ad fratres suos, nudaverunt eum tunica talari, & polymita, miserúntque eum in cisternam veterem, quæ non habebat aquam*, ex qua tandem eductus Ismaëlitis venditus est. Joseph ille CHRISTUM præsignavit, per tunicam autem, seu polymitam ejus in sanguine hædi intinctam. *Gen. 37. 23.*

tinctam, ac vulneribus laceratam humanitatem ejus subaudiamus, quâ tunicâ tunc Christus exutus est, quando anima à corpore in cruce per mortem separata fuit. In cisternam quoque missus est, ubi anima descendit ad inferos, & corpus in sepulchro erat repositum. Inde eductus Ismaëlitis venditur, *quia*, ut ait S. Eucherius, *resurgens Christus à gentibus omnibus fidei commercio comparatur.* Tandem post longos carceres, & plurimas exantlatas angustias Josephus in aurato ac triumphali curru sublimis, velut orbis Salvator exaltatus est: *Fecitque eum ascendere super currum suum secundum, clamante pracone, ut omnes coram eo genu flecterent, & prapositum esse scirent universa terra Ægypti &c.*

S. Eucher. lib. 3. c. 37. Gen. 41. 43.

En perelegantem typum Christi JESU pretiosissimi Salvatoris nostri in hodierna gloriosissima resurrectione super omnes Angelos, ac creaturas universas exaltari, cui Pater omnia dedit in manus, præposuitque eum omnibus hujus mundi regnis ut dignissimum Regem ac Salvatorem: *Vocavit eum linguâ Ægyptiacâ Salvatorem mundi.* Cæterùm ubi Josephum in tantæ gloriæ collocatum solio conspicatus est Jacob Pater ejus, insolito repletus gaudio exclamavit: *Jam latus moriar, quia vidi faciem tuam.* Et nos quid agimus Christiani? Eamus & nos hodierna luce cum Jacob in occursum huic nostro redivivo Josepho Christo JESU crucifixo, atque ex toto corde illi hanc de morte, inferno, mundo, carne & peccato gratulemur victoriam.

Gen. 41. 45. Gen. 46. 30.

3. Cùm populus quondam Israëliticus post immolatum in plenilunio agnum Paschalem, & excussum Ægyptiorum jugum mare rubrum Moyse Duce, & virgæ ejus adminiculo sicco pede transiisset, Pharao Ægyptiorum Rex cæco ductus impetu in eadem maris semita divinitùs aperta populum Dei insequens & persequens cum omni exercitu & æquitatu suo submersus, & in inferno sepultus est: *Ferebantúrque in profundum.* Quam stragem ubi Moyses stans in littore salvus conspexit, cum omni populo electo Dei, in laudes hujus pientissimi Numinis solutus, læta voce decantavit: *Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est, equum & ascensorem dejecit in mare.* Magna hæc erat victoria, omnibúsque retrò sæculis inaudita, in cujus memoriam olim in lege hoc Paschale festum institutum, & ut quotannis imposterùm in plenilunio celebraretur, mandatum est. Verùm hæc omnia illis contingebant in figura. Per Agnum in plenilunio immolatum & oblatum Christum subaudi, qui, *quasi agnus & ovis non aperiens os suum* in plenilunio, hoc est, in plenitudine temporis pro nobis in Ara Crucis immolatus, & pro omnium salute oblatus est. Per mare rubrum cruenta ejus passio designatur, *venit enim in altitudinem maris.* Per virgam Mosaicam tantorum miraculorum operatricem SS. Crucem intelligimus, quâ mediante verus ille Moyses Christus DEUS noster, Dux & Legifer, in terram promissionis lacte & melle manantem nos traduxit; & stygium Pharaonem cum suo exercitu in

Exod. 14. 24. Exod. 15. 1. Jer. 11. 19. Isa. 53. 7. Psal. 68. 3.

in profundo submersit. Illis præcedebat columna nubis & ignis, *Christus*, *S. Hieron.*
ait S. Hieronymus, *humani generis columna est*, nubis quà homo, adumbratus *in Ps. 95.*
per illam quoque nubeculam, quam Elias quondam conspexit: *Ecce nubecu-* *3. Reg. 18.*
la parva, quasi vestigium hominis ascendebat de mari; & ignis quà Deus: *Quia Do-* *44.*
minus Deus tuus ignis consumens est; in cujus rei memoriam etiamnum ab Eccle- *Deut. 4.*
sia ignis Paschalis excitari assolet, & à plebe in omnibus ferè locis, oppidis ac *24.*
pagis sub medium noctis adinstar altæ columnæ ardentis accenditur, ut no-
bis in memoriam reducat tum veterum Patrum hodiernum ope prædictæ co-
lumnæ ex Ægyto in Palestinam transitum, tum etiam, quòd hodie vera lux
omnibus illis sit exorta, qui in tenebris & in umbra mortis sedebant; Ita Isai-
as: *Populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam; habitantibus in regione* *Isa. 9. 2.*
umbra mortis lux orta est eis. Ex quibus patet, quam læta & sancta sit dies ho-
dierna, de qua canit Ecclesia: *In resurrectione tua, Christe, Cœli & terra lætentur*, *S. Gregor.*
quia, prout S. Gregorius affirmat, *hæc est festivitas festivitatum, & celebritas* *Naz. Orat.*
celebritatum; idcirco pariter cum Moyse in laudes Dei exaltemus vocem no- *2. Pasch.*
stram: *Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est, & equum ascensorem dejecit*
in mare &c.

4. Hodie adimpleta fuit pulcherrima illa figura, ubi fortissimus Sam-
son à civibus Gazensibus circumsessus, ac cinctus, circa mediam noctem as-
surgens, clausas ac æreas civitatis portas arripuit, easque in sublimem mon-
tem asportavit: *Dormit usque ad medium noctis, & inde consurgens, apprehendit* *Jud. 16. 3.*
ambas portæ fores cum postibus suis & serâ, impositásque humeris suis portavit ad verti-
cem montis. Christus invictissimus mortis & inferni triumphator post medi-
um noctis à mortuis resurgens, teste Vate regio: *Inferni portas æreas contrivit,* *Psal. 106.*
& vectes ferreos confregit; ex quo loco captivum Patrum senatum non tam in *16.*
libertatem asseruit, quàm etiam ineffabili omnium cum jubilo ad colles æ-
ternales reduxit. Juvat hîc audire Moralem Ecclesiæ Doctorem S. Greg.
Magnum: *Quem*, inquit, *Samson ille significat, nisi Redemptorem? Quid Gaza* *S. Gregor.*
civitas nisi infernum designat? Quid per Philistæos nisi Judæorum perfidia demonstratur? *M. hom.*
qui cùm mortuum Dominum viderent, ejusque corpus in sepulchro jam positum, custo- *21. in E-*
des illicò deputaverunt, & eum, qui actor vitæ claruerat, in inferni claustris detentum, *vang.*
quasi Samsonem in Gaza se deprehendisse lætati sunt. Samson verò media nocte non
solùm exiit, sed etiam portas tulit; quia videlicet Redemptor noster ante lucem resur-
gens, non solùm liber de inferno exiit, sed & ipsa etiam inferni claustra destruxit, por-
tas tulit, & montis verticem subiit, quia resurgendo claustra inferni abstulit, & ascen-
dendo cœlorum regna penetravit. Hanc ergo resurrectionis ejus gloriam, fratres cha-
rissimi, quæ priùs demonstrabatur ex signo, & post patuit ex facto, tota mente diliga-
mus, pro ejus amore moriamur. Hoc magnum illud Ecclesiæ Orthodoxæ lu-
men S. Gregorius Magnus.

5. A fortissimo Samsone ad Noëmum transeamus. Cùm hic cessante diluvio primam plantâsset vineam, vinúmque labore fractus ad refocillandas vires plus æquò gustâsset, virtute hujus præstantissimi falerni, antehac ab ipso non cogniti, non duntaxat inebriatus, sed & sensibus ligatus, ac corpore nudatus in tabernaculo procumbens, prætereuntium ludibrio expositus

Gen. 9. 20. est: *Cœpitque Noë vir agricola exercere terram, & plantavit vineam, bibénsque vinum inebriatus est, & nudatus in tabernaculo suo &c.* Viderat hoc fortè Cham filius petulantissimus, & juvenili motus impetu patri inebriato, nudato, ac somnô oppresso protervè illusit; ideo, & nec immeritò à patre evigilante maledictus est:

v. 25. *Maledictus Chanaam, servus servorum erit fratribus suis;* Cæteri autem filii Sem & Japhet pallio honestè corpus paternum operientes, desideratam à genitore suo impetrarunt benedictionem: *Benedictus Dominus Deus Sem, sit Chanaam servus ejus &c.*

S. Aug. lib. 2. contra Faust. Item de Civit. c. 2. S. Augustinus pereleganter hanc figuram Christo JEsu crucifixo, & hodie à mortuis resuscitato accomodat: *Noe in tempore iracundiæ factus est reconciliatio*, Christus in SS. Passione sua factus *est propitiatio pro peccatis nostris.* Noë post universale diluvium plantavit vineam; Christus post diluvium suæ Passionis Ecclesiam. Noë vini virtutem non agnoscens, inebriatus est, Christus saucius & ebrius amore erga genus humanum calicem amarissimæ Passionis usque ad fundum epotavit. Noë nudatus in tabernaculo dormiens procubuit, Christus omnibus vestimentis privatus in cruce obdormivit. Noë à proprio & impio filio illusus est, Christus à Synagoga & electis olim filiis in cruce irrisus. Noë à profundo somno excitatus, mysteriúmque agnoscens procaci & ingrato filio maledictionem, piis verò natis benedictionem impertitus est, Christus hodie tanquam crapulatus à vino è sepulchro surgens maledictionem scelestis, devotis verò animis largissimam benedictionem & gratiam est elargitus. Noë denique secundùm nominis sui etymologiam,

Gen. 5. 29. *Quietem* & *solatium* significat, unde Lamech pater ejus: *Iste consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum in terra, cui maledixit Dominus:* Christus hodie per gloriosissimam suam resurrectionem universum genus humanum est consolatus, & quietem ac gloriam nunquam terminandam omnibus animabus non in limbo duntaxat, sed in purgatorio tum temporis existentibus benignissimè contulit. Et sicut Reges in die inaugurationis suæ cunctos captivos in libertatem solent asserere; sic teste S. Anselmo Christus Rex Regum hodie omnes animas in limbo & igne purgante captivas non tam à peccati labe absolvit, quàm secum in partem gloriæ duxit, nullo penitùs in purgatorii flammis derelicto; ad quod pulcherrimè al-

S. Anselm. in Elucidario.

Zach. 9. 11. lusit Zacharias Propheta: *Emisisti vinctos tuos de lacu &c.* Quis modò desperet anima Christiana, cùm pientissimum suum Redemptorem hodie à mortuis resurgentem, tam benignum, tam munificum ac clementem con-

contemplatur? Audi Doctorum Aquilam, Hipponensium Antistitem: *In hac die*, ait, *peccator non debet de indulgentia desperare; si enim latro paradisum meruit, cur non mereatur veniam Christianus? & si illi Dominus, cùm crucifigeretur, misertus est, multò magis huic miserebitur, cùm resurget; nam si passionis humilitas homini hoc præstitit, confitenti resurrectionis gloriam, quàm tribuet poscenti? largior enim solet esse ad præstandum læta victoria, quàm abdita captivitas.* *S. Aug. in ser. Pasch.*

6. Observemus ad rem nostram mirabilem quemdam conceptum. Postquam mundi melioris restaurator Christus divinitatem suam non tam per doctrinam, quàm per varia super omnem naturam facta prodigia discipulis suis abundè manifestavit, altissimam hanc Theologiam primus omnium publicè professus est S. Petrus: *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Per quam confessionem meruit audire: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Paulò post Christus Dominus aliam lectionem, & quidem de instanti amarissima passione ac morte crucis discipulis suis proposuit, ne postea tam indigna de Filio Dei & hominis audientes, ac videntes in fide vacillarent: *Exinde cœpit JEsus ostendere discipulis suis, quia oporteret eum ire Hierosolimam, & multa pati à Senioribus, Scribis, & Principibus Sacerdotum & occidi, & tertiâ die resurgere.* Hoc cùm Petrus audivit, ratus talem ac tantam Crucis ignominiam Filio Dei minùs esse dignam, illum seorsum retrahens, hisce verbis admonuit: *Absit à te Domine, non erit tibi hoc.* Quid hîc exspectas anima Christiana? Optima hæc erat Petri intentio, & neutiquam culpanda; correcta tamen est à Christo, & quidem duriore, quàm exspectaverat modo: *Vade*, reponebat Christus, *vade post me Sathana, scandalum mihi es.* O bone JESU! quid hoc est? Paulò ante Petrum dilectum ac fidelissimum discipulum tuum in vicarium & universæ Ecclesiæ tuæ pastorem dignissimum elegisti: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, & nunc, ubi optimam intentionem monendi quæsierat, illum Sathanam appellas: *Vade post me Sathana.* O tremendum fulmen!

Matt. 16. 16.

Matt. 16. 21.

Respondet S. Hieronymus, rectè fuisse Petrum à Christo increpatum, & Sathanam seu adversarium appellatum, non tam, quòd ex humano timore Christi formidaverit passionem, quàm multò magis, quòd de resurrectione divinissimi Magistri sui tertiâ die post exantlatam passionem & crucis mortem futurâ dubitaverit, ac minùs dignè senserit; quemadmodum de persecutione Christíque morte perceptâ Petrus ingenti tristitiâ fuit repletus, ita quoque, cùm hunc ipsum Dei Filium gloriosè à mortuis resurrecturum audiebat, debuisset rursus admittere peculiare solatium, & animitùs de tanta gaudere gloria: *Humano quippe timore perterritus, passionem Domini formidabat, & quomodo audiens multa pati & occidi timebat, sic audiens: & tertia* *S. Hieron. q. 3. ad*

 tia

Aglasiam. *tiâ die resurget, gaudere debuerat.* Quasi diceret Christus: O Petre! non vis,
Jo. 12. 24. ut granum tritici cadat in terram, ut multos fructus afferat in sui resurrectio-
Jo. 15. 1. ne? Non vis, ut vitis vera circumcidatur, circumfodiatur, lacrymetur, patiatur, & fructus exinde reddat optatos? Non vis, ut *sol justitiæ* eclipsin patiatur, imò penitus ad tempus occumbat, ut lætiorem postea orbi referat æternitatis diem? Nunquid dies sepelitur in nocte, & resurgit? Nunquid arbores, virgulta & plantæ omnes moriuntur & resurgunt? Sic quoque oportet Filium hominis pati, mori, & tertia die à mortuis resurgere, *& ita in-*
Luc. 24. 26. *trare in gloriam suam.*

7. O anima Christiana, disce ex hoc novam hodie concipere spem & animum strenuè pro Christo, cœlo, & salute tua pati & laborare, quoniam his omnibus digna est illa felix, quam exspectas, resurrectio. Et nunquid
Marc. 16. 6. cum sanctis mulieribus *JEsum quæris Nazarenum crucifixum*? Et cur Angelus addidit *crucifixum*, & sic gaudium cum dolore miscuit? Subintrat hîc S. Cyrillus:
S. Cyrill. Hierosl. Cath. 13. *Confidenter dicit: scio, quia Crucifixum quæritis. corona enim est Crux, non ignominia*, cùm pondus æternæ gloriæ & resurrectionis in nobis operetur. Mardochæus non nisi benè humiliatus ad tantum gloriæ apicem ascendit: *Hoc*
Esth. 6. 11. *honore condignus est, quemcunque Rex voluerit honorare.* En plus hîc quàm Mardochæus, Christus JEsus usque ad mortem crucis humiliatus: *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Et quid sequitur?
Philipp. 2. 8. *Propter quod & Deus exaltavit illum &c.* David non nisi devicto & percusso Philistæo urbem Regiam triumphans ingressus est, cui occinebant populi:
1. *Reg.* 18. 7. *Percussit Saul millia, & David decem millia.* Plus hîc quàm David, Christus JEsus, & hic crucifixus, hodie de diabolo, morte & inferno triumphans, cui cuncti Angelorum accinebant chori, & Beatarum animarum aggratulabantur turmæ: *Exurgat Deus, & dissipentur inimici ejus;* Supra quod S. Augu-
Psal. 67. 2. stinus: *Exurgat Deus*, inquit, *resurgat Christus; jam factum est, resurrexit Chri-*
S. Aug. in hunc loc. *stus, qui est super omnia benedictus in sæcula, & dispersi sunt inimici ejus per omnes gentes, sicut deficit fumus, deficiunt.*

Sed non sufficit, animæ Christianæ, quòd Christus Dn. à morte resurrexerit, nisi & nos de morte & sepulchro peccatorum resurgamus. Proinde
Coloss. 3. 1. fratres mei adhortor vos omnes non meis, sed Apostolicis verbis: *Igitur si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite &c.* Lazarus quidem ad vo-
Jo. 11. 43. cem Domini à mortuis resurrexit. *Lazare veni foras*, sed post aliquot annos de novo morti in prædam cessit. Caveamus nos à morte secunda ani-
Gen. 32. 10. mæ. O benignissime JEsu! tu es ille Jacob, qui in baculo crucis transisti Jordanem, & nunc cum duabus turmis & Angelorum & hominum regre-
Dan. 6. 23. deris in patriam. Tu es ille Daniel, qui innocentissimus in lacum leonum missus es, sed nunc à lacu leonum liberatus gloriosè de tuis triumphas inimicis.

micis. Tu denique es ille Elisæus, qui post mortem suam mirabiliter peccatoris resuscitavit cadaver: *projecerunt cadaver in sepulchro Elisai, quod cùm tetigisset ossa Elisai, revixit homo.* Nos, ò dulcissime JEsu! sumus ille malefactor & peccator, sed nunc resuscitati in sanguine, morte & resurrectione tua. Adjuva nos ulteriùs, *& illumina oculos nostros, ne unquam obdormiant in morte &c.* 4. Reg. 13. 21. Psal. 12. 4.

❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋

CONSIDERATIO XXII.

De cavendo Relapsu in pristina Delicta.

Pro Feria 2. Paschatis.

Eadem horâ regressi sunt in Jerusalem. Luc. 24. 33.

I.

INter alias gravissimas plagas, quas Deus quondam in oras Ægyptiacas ad emolliendum durissimum Pharaonis animum immisit, non minima illa fuit, quòd innumerabilibus muscis totam illam regionem repleverit. Nulla tunc erat in regno domus, angulus & loculus nullus (extra terram Gessen) ubi non impudentissima illa ac mordacissima animalcula turmatim omnia fœdaverant, atque corruperant: *Et venit musca gravissima* (id est plurima) *in domos Pharaonis, & servorum ejus, & in omnem terram Ægypti; corruptáque est terra ab hujusmodi muscis &c.* Mira profectò, & non levis hæc plaga fuit, tum hominibus, tum jumentis molestissima, & eò gravior, quò importunior. Sed quid per hanc plagam & muscas nobis insinuatum est? ℞. S. Gregorius M. quòd per hoc impudentissimum muscarum genus non immeritò inconstantes, inquieti, ac insolentes mundi, carnisque sectatores denotentur; sicut enim musca prorsùs inverecundum & inconstantissimum animal est, quæ licèt manu aut flabello à facie abigatur, mox tamen, omni posthabito respectu, in pristinum redire locum assolet; Ita homo recidivus, inconstans, animalis & carnalis, licèt hoc sacratissimo Paschali festo per pœnitentiam conscientiam suam à peccatis expiaverit, paulò tamen post facti sui propositi immemor, & veteri peccandi consuetudine, aut occasione illectus, de novo ad pristinum vitiorum habitum redire solet, & fit recidivus, qui aureos Confessario montes promiserat: *Recidivantes in peccatum,* ait Hugo Cardinalis, *negant Christum passum fuisse.* O fulmen tremendum! Exod. 8. 24. S. Gregor. M. l. 18. Moral. 28. Hug. Card. in Psal. 55.

Et nunquid audistis hodie in Sacro Evangelio, qualiter mitissimus orbis

 bis

bis Salvator Christus in duos illos discipulos, in Emmaus se conferentes in-
Luc.24.21 vectus fuerit, dum ipsi inter alia dicebant: *Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel?* Quid, obsecro, dicitis? itáne *sperabamus*? ergo de facto non ampliùs speratis in Christum Redemptorem? ergo periit spes vestra? O inconstantes in fide & benè cœptis! proinde meritò à Christo duriùs increpati estis: *O stulti, & tardi corde ad credendum*! O quot sunt de facto Christiani, qui hac Sacra hebdomade omnem Christo suo promittebant fidelitatem, confitebantur peccata sua, dolebant se offendisse Deum, tanquam summum, infinitum & immensum Bonum; reficiebantur exinde divinissimo Epulo, Carne & Sanguine Unigeniti Filii Dei & Mariæ; lacrymabantur cum Petro amarè, cùm in die Parasceves in concione audirent, quæ, qualia, ac quanta & quàm indigna pro homine indigno amantissimus JEsus sit perpessus. O miseri! siccine cæcutiunt vobis oculi, ut futura non prævideatis? ergo hodie jam iterum itur
Luc.24.25 in antiquam sylvam, morésque priores? *O stulti* (verbo ignoscite, non enim alio titulo vos possum insignire) *O stulti, & tardi corde ad credendum*! Plura de relapsu & de ejusmodi recidivis, quàm odibiles, imò & damnabiles coram Deo sint, in præsenti consideratione examinabimus. Si ex Deo estis, verbum Dei audite.

2. Ita est: *Dæmon languebat, melior tunc esse volebat; Ast ubi convaluit, mansit, ut ante fuit.* Quamdiù durabat diluvium, animalia etiam ferocissima, ut leo, tigris, pardus, ursus, lupus, &c. pacificè in Arca Noëmica cum agno, cæterisque habitabant animantibus; Ast finito universali illo cataclysmo, mox ad pristinã redierunt ferocitatem Diluvium cruentum pro salute omnium his elapsis die-
Psal.68.3. bus sustinuit in passione Dominus: *Venit in altitudinem maris, & tempestas demersit eum.* Arca Crux est, in qua per eum salvati sumus, & sicut extra Arcam nemo salvabatur, ita extra Crucem nulla potest esse salus mundo. Sed jam, jam, dicunt moderni, tepidi & recidivi Christiani, jam, jam transierunt hæc omnia:
Cant.2.11. *Imber abiit, & recessit.* Ergo & nobis alia rerum facies induenda est, pristinæ sunt quærendæ corporis oblectationes & occasiones, & quid multis? *Fruamur bonis,*
Sap.2.6. *quæ sunt, & utamur creaturâ.* Ita sensim & paulatim relabuntur miseri ad pristina vitia, ac si minimè ea planxissent; O anima Christiana! *Quàm vilis fa-*
Jer.2.36. *cta es nimis, iterans vias tuas?* Quæ hactenus nutriebaris in croceis, ergo nunc iterum post Pascha amplexari vis stercora? Ah jam iterum tibi desipit cœle-
Num.21.5 ste illud & Divinum manna, quo hactenus alimentata es? Itáne placet imitari ingratos illos Hebræos, qui jam vicini Palæstinæ occlamabant: *Anima no-*
Num.11.5 *stra jam nauseat super cibo levissimo?* Et in alio loco: *Recordamur piscium, quos comedebamus in Ægypto gratis; in mentem nobis veniunt cucumeres, &*
Deut.31. *pepones, porríque, & cepe & alia; anima nostra arida est, nihil aliud respici-*
28. *unt oculi nostri nisi Manna?* O ingratissimi Hebræi! *Gens absque consilio*

filio ac prudentia, utinam saperent, ac novissima providerent; ita quondam Moyses eos increpavit. Sed irascuntur alii Judæis, ego potiùs irascor modernis, tepidis, & relabentibus Christicolis, qui vix digustato hoc divinissimo Manna & cibo Angelorum, mox respiciunt Ægyptum, & ollas carnium cepe & allia fœtentia pristinorum peccatorum, & malarum consuetudinum: *O gens viperarum! qui demonstravit vobis fugere à ventura ira? Facite ergo fructum dignum pœnitiâ.* Audistis? sed pergo ad alia. *Matt.3 7.*

3. David, ubi regiam purpuram infami adulterio & homicidio contaminavit, mox à Deo correptus per Nathan Prophetam audire meruit & debuit: *Filius, qui natus est tibi, morte morietur.* Notate hîc, quòd Deus non alio supplicii genere pro tunc temporis Davidem delinquentem castigaverit, quàm quòd filius recens natus immatura morte ex hac mortali vita fuerit sublatus. Progrediamur ulteriùs. Idem Rex, ut exactam tam subditorum, quos in aciem posset deducere, & militum in armis exercitatorum numerum & notitiam haberet; Joab exercitûs sui Ducem & Archistrategum universam circumire voluit regionem, ut in cunctis tribubus non tam lustrum faceret, quàm & certum populi numerum in tabulari conscriptum Regi afferret: *Dixitque Rex ad Joab Principem exercitûs sui: perambula omnes tribus Israel à Dan usque Bersabee, & numera populum, ut sciam numerum ejus &c.* Dictum, factum, Joab lustravit, examinavit, numeravit, & notavit omnes viros ad bellum aptos, atque in terra Israël invenit octingenta millia virorum fortium, & in terra Juda quingenta millia pugnatorum, id est, ad pugnam idoneorum. Sed quid hîc exspectas homo Christiane? Audi sententiam: *Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua, aut tribus mensibus fugies adversarios tuos, & illi te persequentur, aut certè tribus diebus erit pestilentia in terra tua &c.* Res stupenda, quæ haud immeritò in admirationem nos rapiat; & nunquid *pro mensura delicti erit & plagarum modus?* & hoc sine dubio; si ergo hîc David ex aliquo vanitatis affectu populum numerans levem culpam (prout plures autumant interpretum) non excessit, cur igitur tam atroci pestilentia & morte tot millium subditorum fuit punitus? Econtrariò ubi gravissimè per adulterium & homicidium in Deum suum & homines peccavit, quare tam levi tunc mulcta, morte videlicet unius innocentis infantuli fuit correptus?

2. Reg. 12. 14. *2. Reg. 24. 2.* *Deut. 25. 2*

Respondent Sacri Doctores, Davidem à justissimo Numine & scelerum omnium æquissimo vindice ideo tam severè pro hac secunda vice fuisse punitum, quia post correptionem à Nathane factam & post tam humilem peccatorum suorum confessionem: *Peccavi Domino*, denuo ad vomitum reversus est, & in superbiam, vanámque gloriam delapsus. Juvat hìc audire S. Augustinum: *Populo numerato*, inquit, *peccatum elatio-*

2. Reg. 12. 13. *S. August. l. 22. con-*

tra Faust. *elationis ejus sic punire placuit Deo, ut eundem numerum minueret morte multorum,*
cap. 66. *cujus multitudine cor Regis fuerat superbiâ pertentatum &c.* Et in alio loco: *Inanis*
est pœnitentia, quam sequens culpa coinquinat; nihil prosunt lamenta, si replicantur
peccata, nihil valet à malis veniam poscere, & mala denuo iterare. An nescis, ait
S. Gregor. S. Gregorius M. *quòd leviter veniens recidiva febris occidat?* Et tu ò homo! ima-
M.hom.35 gine Dei insignitus, torque, gratiis ac beneficiis à Creatore tuo cumulatus,
in Evang. ubi hoc Sacro tempore divinam gratiam per pœnitentiam invenisti, jam de
novo audeas pientissimi Numinis exasperare clementiam, & sectando pra-
vas consuetudines postliminiò ad priorem relabi tepiditatem? Qualem, ob-
secro, pœnam promerebitur malefactor ille, qui semel, iterúmque à cle-
mentissimo Principe dimissus, eadem post dimissionem perpetrat scelera?
S. Chrysost. *Sanitate*, ait Os Aureum, *indignus est, qui post curam semetipsum vulnerat; nec*
hom. 2. de *mundari meretur, qui seipsum post gratiam sordidat.*
lapsu hom.

4. Vis anima Christiana, ut hanc veritatem ad oculum tibi demonstrem?
Paralyticum illum considera, qui triginta & octo annis ad piscinam probati-
cam assiduis cruciatus doloribus lecto jacuit affixus, quem mitissimus Sal-
vator vitæ quoad corpus & animam sanavit, sed, quod bene considerandum
est, ei insuper hanc adjecit comminationem, ne imposterùm in pristina rue-
ret peccata, nisi graviorem Dei vindicis manum, & æternæ damnationis sen-
Jo. 5. 14. tentiam vellet experiri: *Ecce sanus factus es, jam noli ampliùs peccare, ne deteriùs*
tibi aliquid contingat. O Christiani! sursum corda, ecce, hac Sacratissimâ
septimanâ per sinceram, ut spero, ac contritam delictorum confessionem
ab infirmitate animæ vestræ sanati, & à sordibus mentis in sanguine Agni Pa-
Apoc. 1. 5. schalis, Christi JEsu abluti estis: *Qui dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris*
in Sanguine suo. Mota est vobis gratiarum piscina, & invenistis hominem JE-
sum, qui misit vos in piscinam sacratissimæ passionis suæ; nolite mihi dice-
re cum illo paralytico: *Hominem non habeo.* En JEsum habetis Deum & homi-
nem adjuvantem vos, quid ergo miseri ad vomitum vultis redire? ecce sa-
ni facti estis, jam nolite ampliùs peccare, ne deteriùs vobis aliquid contin-
S. August. gat: *Nihil prosunt lamenta*, ait S. Præsul Hipponensis, *si replicantur peccata.*
serm. 4.
ad frat. in Servus ille nequam, qui à Domino suo veniam & remissionem debito-
Eremo. rum impetraverat, ubi relapsus est, nullam ampliùs gratiam invenit: *Et*
Matth. 18. *iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus.*
34. Ementes & vendentes in templo Christus una vice verbis tantùm casti-
Luc. 19. 45 gavit asperioribus: *Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo, &*
ementes, dicens illis: Scriptum est, quia domus mea domus orationis est; vos
autem fecistis illam speluncam latronum. Sed ubi Mercatores illos, &
empto-

emptores cum mercibus suis in templo alio tempore invenit, eos non duntaxat verbis severioribus, sed & flagello castigavit: *Et cùm fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejicit de templo &c.* Joan. 2. 15.

Semei, qui David Regi in exilium fugienti priùs maledixerat, imò & lapides in eum projecerat, quia exinde hujus ipsum pœnituit facinoris: *Agnosco servus tuus peccatum meum &c.* veniam delicti & gratiam Regis impetravit: *Et ait Rex Semei: Non morieris; juravítque illi.* Verùm cùm Semei paulò post in aliud peccatum relaberetur, ac sapientissimi Regis mandatum, ne fines videlicet civitatis Solymææ transgrederetur, contemneret, per æquissimam sententiam morte mulctatus est: *Reddidit tibi Dominus malitiam tuam in caput tuum. — Jussit itaque Rex Banaja filio Jojada, qui egressus percussit eum, & mortuus est.* 2. Reg. 19. 20. 3. Reg. 2. 44. 46.

Achab, quia innocentem Naboth ob negatam vineam lapidari fecit, gravissimè apud Deum deliquit, cui ad occupandam vineam properantem Elias zelosissimus Prophetarum occurrit, & plurima ei mala à Deo vindice omnium malorum infligenda comminatus est, quæ tamen Achab humiliando se & pœnitendo amarè pro illo temporis intervallo feliciter evasit: *Scidit vestimenta sua, & operuit cilicio carnem suam, jejunavítque, & dormivit demisso capite.* Proinde delictorum suorum veniam tunc à pientissimo Numine impetravit: *Quia igitur humiliatus est mei causa non inducam malum.* Ast ubi de novo Pseudo-Prophetarum vaticiniis credidit, & innocentissimum Michæam vera vaticinantem carceri inclusit, ad pugnam adversùs Syros procedens, in curru, Deo sic disponente, sagittâ in incertum jactâ, lethaliter inter pulmonem & stomachum vulneratus miserrima morte interiit: *Et linxerunt canes sanguinem ejus &c.* Ite tunc recidivi, & redite ad vomitum; sed væ vobis, qui multiplicatis mala, quæ emendare debueratis. Divum Petrum audite: *Meliùs,* inquit, *erat illis, non cognoscere viam justitiæ, quàm post agnitionem retrorsum converti, ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato &c.* 3. Reg. 21. 27. 3. Reg. 22. 38. 2. Petr. 2. 21.

5. Aaron summus quondam in lege Sacerdos, ut populo placeret, cui solus resistere non ausus erat, Moyse absente gravissimum idololatriæ scelus admisit, dum vitulum aureum illis curavit in ardente conflari camino, quem ingratissimi illi Hebræi cultu adorabant latreutico: *Hi sunt Dii, Israël, qui te eduxerunt de terra Ægypti.* Magnum sine dubio hoc fuit Aaronis peccatum, & propter metum in virum fortem cadentem, vix, vel nunquam excusabile; & tamen ob tam grande delictum non legitur, quòd graviore pœna fuerit affectus, quàm quòd à fratre Moyse fuerit increpatus? *Quid tibi fecit populus, ut induceres super eum peccatum maximum?* Sed suspendamus paulisper nostrum judicium. Redit Aaron secundò, dum aqua jussu Dei ex Exod. 23. 4. Exod. 32. 21.

petra sitienti populo per virgam Mosaicam esset producenda; ibi, quia cum fratre Moyse nonnihil dubitavit, quasi impossibile & improbabile esset in gratiam populi tam increduli aquam ex petra producendam, ob hanc unicam diffidentiam, quam solùm leve peccatum fuisse communiter arbitrantur Interpretes, ab ingressu terræ promissæ prohibitus, & exclusus est:

Num. 22. 23. *Non enim intrabit terram, quam dedi filiis Israël, eò quòd incredulus fuerit ori meo ad aquas contradictionis.* Et quare pro hac secunda vice Aaron à Deo tam severè castigatus est? Ratio est, quia prima vice ex aliquo metu peccaverat, ne à tumultuante populo interficeretur, sed rediens secundò ex aliqua malitia, licèt non gravi, dubitando scilicet de bonitate & libertate Dei, quam toties antea expertus fuerat, deliquit, dicebat enim cum Moyse: *Num de*

Hug. Card. hîc. *petra hac vobis aquam poterimus elicere?* Suprà quod Hugo Cardinalis; *Cùm omnibus aliis*, inquit, *Moyses & Aaron fiducialiter egissent, hîc diffidenter egerunt, & peccaverunt.* Notent sibi hoc recidivantes, increduli, & in benè cœptis inconstantes, ut maturè in rem & salutem suam vigilent, nisi à vera illa ter-

Eccl. 21. 1. ra promissionis æternùm velint excludi: *Fili peccásti?* ait Siracides, *non adjicias iterum, sed de pristinis deprecare, ut tibi dimittantur.* Si anima tua sicut passer erepta est de laqueo venantium, noli redire ad rete & Diaboli laque-

Lipsius lib. 5. de milit. Rom. dial. 20. um: *Cætera animantes*, ait Justus Lipsius, *ubi semel offenderint, cavent; non vulpes ad laqueum, lupus ad foveam, canis ad fustem temerè redibunt; solus homo ab avo in avum peccat verè in eisdem.* Juvat hîc audire & D. Chrysostomum, qui, ut populum Antiochenum post peractam pœnitentiam in timore Dei contineret, viámque securam ad cœlestem patriam illos edoceret, eos pro con-

S. Chrysost. hom. 15. ad popul. cione ita allocutus est: *Quam veniam habebimus, quam defensionem, cùm brutis simus dementiores? Avicula namque semel capta, laqueo mox elapsa, & cervus in rete incidens, & effugiens, iterum difficilè capiuntur, nam cuique fit experientia cautela magistra. Nos sæpiùs quidem capti, in eadem cadimus, neque brutorum providentiam & sollicitudinem nos ratione decorati imitamur &c.* Audi & Poëtam:

Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo,
Omnibus unca cibis æra subesse putat.

6. Occurrit hîc mihi Psaltes Regius, qui ejusmodi recidivantes non

Ps. 11. 9. immeritò jumento in mola trusatili per totum currenti diem, & semper ad idem punctum, ubi incœpit, redeunti assimilavit: *Impii in circuitu ambulant.* Talis fuit Samsonis à Philisthæis capti, & mox excæcati circa molam con-

Judic. 16. 21. versatio: *Et duxerunt Gazam vinctum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt.* En triste peccatoris semper in eadem peccata ruentis symbolum dum semper ad idem punctum redit, & non ulteriùs, etiam post factam

Ps. 82. 14. exomologesin in virtute non proficit; proinde idem Psaltes: *DEUS meus pone*

pone illos, ut rotam. Et cur ut rotam? Rota molendinaria, si semper currit, nunquam tamen in cursu proficit, sed semper in eodem statu permanet. En maledictionem recidivantium. O miseri! *Novit Dominus viam justorum, & iter impiorum peribit.* An nescitis, quòd ille, qui in virtute non proficit, deficiat necesse est? Et nunquid servus sciens voluntatem Domini sui, & non faciens, *vapulabit multis?* *Psal.* 1. 7. *Luc.* 12. 47.

Navigaverat quondam benignissimus Salvator Christus cum Discipulis suis ad Regionem Gerasenorum, & cùm descendisset de navi, occurrebat illi vir energumenus sine vestimento, & pessimè à Dæmonibus tractatus; hic ubi JEsum conspicatus est, mox ad genua ejus provolutus, & magna voce exclamans dixit: *Quid mihi & tibi est, JESU, Fili Dei altissimi! obsecro te, ne me torqueas*; ad quem mitissimus Servator: *Quod tibi nomen est? At ille dixit, legio*; & rogaverant illum Dæmones ne imperaret, ut in abyssum præcipitarentur. Et quia ibi grex ingens pascebatur porcorum, annuit Salvator, permisitque Dæmonibus, ut in porcos ingrederentur: *Exierunt ergo Dæmonia ab homine, & intraverunt in porcos, & impetu abiit grex per præceps in stagnum, & suffocatus est.* Sed quare, dices, Christus Dominus integram istam Dæmoniorum legionem in gregem porcorum, & non in alia armenta jumentorum ablegavit? Ratio in promptu est, quia porci sunt typus recidivorum. Ita S. Gaudentius: *Sues, inquit, semper immundi, & de fonte, vel de fluvio exeuntes iterum volvuntur in cœnum.* En genuinum recidivantium typum, præsertim immundorum, qui porcorum more viventes, etiamsi hoc sacro tempore per confessionem ac SS. Communionem à peccatis per Sanguinem Christi sunt abluti, paulò tamen post, & ùtinam non hodie ad idem carnalium cogitationum ac voluptatum revertuntur cænum, proinde pari modo & ratione à Christo Judice in gehennæ præcipitabuntur abyssum, de quibus & S. Petrus: *Contigit*, inquit, *eis illud veri proverbii: Canis reversus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro luti.* *Luc.* 8. 28. *S. Gaudent. tr. de Machab.* 2. *Petr.* 2. 22.

7. Pro dictorum coronide audiamus ex S. Scriptura adhuc aliqua argumenta, eáque solidissima. Azotii Arcam Domini juxta Dagon idolum suum collocabant; sed quid accidit? prima nocte *Dagon jacebat pronus in terra ante Arcam Domini.* Ast cùm rursus eundem Dagonem juxta Arcam Dei collocâssent, majori casu & ruinâ illâ nocte corruit, & confractus est: *Rursúmque manè die altera consurgentes, invenerant Dagon jacentem super faciem suam in terra coram Arca Domini, caput autem Dagon, & duæ palmæ manuum ejus abscissa erant super limen.* Homo Christiane! si peccas, quid aliud agis, quàm quòd Arcam Domini juxta Dagon idolum statuas, quia, dum delinquis, creaturam aliquam Deo præponis, & illam ut Deum tuum adoras; & ecce, quia doluisti in hac sacra solemnitate Paschali, abjectus est Dagon, & gratia Dei *1. Reg.* 5. 4.

de novo in Arca cordis tui reposita est. Jam noli ampliùs peccare, noli redire secundò, & immundum hunc Dagonem, qui Venerem olim repræsentabat, juxta mundissimam Arcam Domini statuere, nisi graviore casu velis ruere, & æternùm perire; O quam malè timeo! ne pluribus accidat Christianis, de quibus jam olim vaticinatus est Jeremias Propheta: *Curavimus Babylonem, & non est sanata; derelinquamus eam.*

Jerem. 51. 9.

Mancinus S. J. l. 7. dissert. 1. punct. 1. de Pass. Dom.

Vis memorabile de ejusmodi recidivo exemplum? Paucis abhinc annis accidit, quòd fur quidam Hispali in Hispania in arbore suspenderetur. Pertransiit à prandio Mercator quidam? qui suspensum adhuc vivere, & moveri advertit, proinde misericordiâ motus, propiùs accedens equi ephippio insistit, funem gladio præscindit, & furem expansis excipit brachiis, fovet, & sibi redditum equi tergo imponit, ad locum securiorem abducturus. Et ecce, dum familiariter inter se discurrunt, observat patibularius ille, quòd Mercator ingentem auri, argentíque vim secum gestaret, cujus cupidine illectus, & immemor beneficii & periculi, clam benefactori suo pugionem eripit, & simul vitam; cadaver in proximum dumetum asportat, & dives auro in patriam revertitur, ubi ex hoc furto negotiari cœpit. Hæc inter decem elabuntur anni, ubi audacior factus rursus Hispalim contendit, & Deo sic disponente, in priorem carnificem incidit, à quo curiosè lustratus, agnitus, comprehensus, & justâ sententiâ de novo ad atrocissimam mortem damnatus est. O anime mi! erisne & tu inter ejusmodi recidivantes, de quibus S. Paulus ait: *Et prolapsi sunt, rursus renovari ad pænitentiam, rursum crucifigentes Filium Dei, & ostentui habentes &c.*

Hebr. 6. 6.

Erisne & tu?

CON-

CONSIDERATIO XXIII.

De Præparatione Animi contra Tentationes.

Pro Feria tertia Paschatis.

Et dicit eis: Pax vobis! ego sum, nolite timere. Luc. 24. 36.

I.

VIx populus ille Israëliticus post agnum Paschalem manducatum mare rubrum transierat, & per desertum ad terram sanctam progredi cœpit, mox & variè inceperunt tentationes, quibus eos Diabolus, caro & mundus diversimodè investavêre. Nunc concupiscere cœperunt Ægyptiorum cepas, nunc allia & cucumeres, nunc ollas carnium & coturnices, nunc illis nauseabat ipsum Manna, quod tamen in se habebat omne delectamentum; proinde sæpiùs cogitabant, relictâ hac in Palæstinam viâ, ad pristinam servitutis terram remeare: *Et tadere cœpit populum itineris & laboris &c.* Num. 21. 4. En anima Christiana sortis tuæ symbolum. Excessisti hoc Paschali tempore à servitute Ægyptiaca peccati & jugo Pharaonis Diaboli, atque exercitum ejus, hoc est, peccata tua demersisti in rubro mari Dominicæ Passionis, nunc læta iter ad terram sanctam & desiderabilem ingressa es; sed cave, quia neque post peractam seriam conversionem tuam à tentationibus eris libera, proinde semper vigilandum tibi erit, & animus contra tentationes præparandus; ita rectè monet Ecclesiasticus: *Fili, accedens ad servitutem Dei, sta in justitia & timore, & prapara animam tuam ad tentationem.* Eccli. 2. 1. Observa: *Prapara animam tuam ad tentationem*; ita enim statutum & in divino Consistorio decretum est: *Militia est vita hominis super terram*; alia Græca lectio habet: *Tentatio est vita hominis super terram*; Job. 7. 1. nolis, velis, tentaberis; unde pugnandum tibi erit, & vincendum, aut æternùm moriendum.

Sed noli timere, anime mi, quia & ipse Dominus pugnat pro nobis, unde rectè Præco Tarsensis & Gentium Doctor Paulus: *Tentatio vos non apprehendat, nisi humana; fidelis autem DEUS est, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere.* 1. Cor. 10. 13. Et hæc causa est, quòd hodie mitissimus orbis melioris Reparator Christus post consummatam passionem suam Discipulos suos ad ulteriores sustinendas

nendas tentationes nonnihil pavidos benignè ac paternè animadvertit: *Pax vobis! ego sum, nolite timere &c.* Ita & Joseph quondam fecit, fratres suos
Gen. 45. 4. perterritos consolans: *Ego sum Joseph, frater vester, quem vendidistis in Ægyptum. Nolite pavere, neque vobis durum esse videatur, quòd vendidistis me in his regionibus, pro salute enim vestra misit me DEUS ante vos in Ægyptum.* Hæc ansam nobis hodie præbent, quomodo generosè contra omnes Diaboli, mundi & carnis insultus ac tentationes debeamus pugnare. De qua veritate plura in præsenti.

Eccli. 9. 20. 2. Rectè Ecclesiasticus: *Scito, quoniam in medio laqueorum ingredieris.* Ubi adverte, quòd non dicat Sapiens: Vide, & considera, sed *scito*, vitam tuam plenam esse laqueis tantationum. Laqueus in cibo & potu; laqueus in somno & vigilia; laqueus in divitiis & egestate; laqueus in honore & vilitate; laqueus in convivio & jejunio; laqueus in eleemosyna & oratione; laqueus in vita Ecclesiastica & Religiosa; laqueus in statu civili & militari; laqueus in morte, & ultima sorte, ut non immeritò cum S. Antonio Magno possis exclamare: *Domine, quis evadet hos laqueos?* Juvat
S. Aug. in Psal. 141. hîc audire S. Antistitem Hipponensem: *Ignoras*, inquit, *quia in medio laqueorum ingrederis? quid est in medio laqueorum? in via Christi. Et hinc laquei, & hinc laquei; laquei à dextris, laquei à sinistris; laquei à dextris, prosperitas saculi: laquei à sinistris adversitas saculi; laquei à dextris, promissiones; laquei à sinistris, terrores. Tu in medio laqueorum ingredere, à via noli discedere, nec promissio te capiat, nec terror elidat.* Proinde non absimilis es, anime mi, funambuloni, qui in fune in aëre fortiter tenso ambulans, singulis momentis vi-
Psal. 118. 109. detur ex alto in præceps ruiturus; unde appositè Vates Regius; *Anima mea in manibus meis semper*; hoc est, anima mea semper versatur in tentationum periculo, quia ubique hostibus cincta est. Sed resume animum, ho-
4. Reg. 6. 16. mo Christiane, mœstúmque timorem mitte: *Noli timere*, dicebat quondam Elisæus Propheta ad ministrum suum, ubi hostiles copias, ut Elisæum perderent, adventantes vidit: *Noli timere; plures enim nobiscum sunt, quàm cum illis. Et aperuit Dominus oculos pueri, & vidit: & ecce mons plenus equorum & curruum igneorum in circuitu Elisæi.* Ita & nos, si in tentationibus nostris mentis aperiamus oculos, integros Angelorum exercitus ad ferendam nobis opem paratos spectabimus: *Et nos dicamus*, subintrat hîc Rupertus Ab-
Rup. Abb. l. 5. c. 3. in libros Reg. bas, *quoties ab inimicis visibilibus seu invisibilibus circumdamur; dicamus, inquam, fidem habentes, spem retinentes charitate Deo appropinquantes; noli timere, ò anima! noli timere Ecclesia: plures enim nobiscum sunt, quàm cum illis. Nobiscum est Dominus, nobiscum est Angelorum exercitus, nobiscum est spiritualis pugnæ princeps, & victoriæ opifex, Spiritus sanctus.* Imò & ipse Angelorum, & universorum Dominus, Christus JEsus promptum se exhibet, ut in omni ten-

tatio-

tatione, si sacrum ejus Numen humiliter invocaverimus, benignum ferat auxilium, unde ad Discipulos ait: *In mundo pressuram habebitis; sed confidite, ego vici mundum.* Joan. 16. 33.

3. Verùm progrediamur ulteriùs, & quia de tentatione loqui cœpimus, oportet, ut ejus naturam & proprietates pluribus dilucidemus. DEUS, propriè loquendo, neminem tentat, *intentator enim malorum est*, neque vult Jacobi. 1. mortem, sed potiùs vitam peccatoris, quia ipsa bonitas est, cui repugnat 13. omne malum, omnísque malitia; dicitur autem sæpiùs in Scriptura, quòd bonos tentare soleat, uti Abrahamum: *Tentavit DEUS Abraham* item po- Gen. 22. 1. pulum suum electum: *Tentavit vos Dominus vester, ut palam fiat, utrum diliga-* Deut. 13. *tis eum, an non, in toto corde, & in tota anima vestra.* Tentavit & Tobiam, 3. Jobum, Davidem, & alios quàm plurimos Sanctorum, tum veteris, tum novi Testamenti, ut eorum virtutes orbi demonstraret, perficeret, & æternùm coronaret. Diabolus autem propriè tentat homines, ut eos ad peccatum & malum alliciat, ac tandem incautos æternùm perdat; quem tentatorem pessimum, ac vaferrimum S. Petrus Apostolorum Princeps leoni rugienti assimilat: *Adversarius vester Diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens* 1. Petr. 5. *quem devoret.* Et quare leoni? 8.

℟. Leo à vigilantia commendatur, & Diabolus in perniciem nostram semper vigilans est. Leo semper est famelicus, & vix cruentâ satiari potest prædâ, ita & Diabolus plurimis pastus animabus non saturatur, unde adhuc hodie clamat: *Da mihi animas, cætera tolle tibi.* Leo horrendo suo rugitu Gen. 14. & hominibus & animalibus terrorem incutit: *Leo rugiet, quis non timebit?* 21. De Diabolo ait Job: *Qui factus est, ut nullum timeret.* Leo contortis incedit Amos 3 8. pedibus, in quibus quasi in vagina ungues suos præsertim tempore nivis Job. 41. abscondit, ne ejus appareant vestigia; ita & Diabolus fraudes suas, & tenta- 24. tiones abscondere assolet, ut hominem incurium eò magis vincat, illaqueet, ac perdat. Leo ad galli cantum & erectas ejus timet cristas, & vel maximè ignis ardorem formidat? ita & Diabolus oratione, & sacro piorum cantu, sed quàm maximè signo S. Crucis, & igne amoris Christi in fugam agitur. Leo adinstar venatoris in sylva circuit, ut vel vi, vel dolo incauta capiat animalia, quæ non duntaxat devorat, sed eorum ossa dentibus comminuit Isai. 38. juxta illud Isaiæ: *Quasi leo sic contrivit omnia ossa mea*; ita quoque Diabolus, 13. ut potentissimus venator circuit orbem, quærens quem devoret: *Circuit*, S. Chrysost. ait S. Chrysostomus, *quærens non quem mordeat, vel frangat, sed quem devoret.* hom. 22. ad pop.

4. Et vultis luculentum de hac veritate exemplum? Batavus quidam Traunerus, cum leone cicure paucis abhinc annis diversas Germaniæ provincias pera- *& alii, &* gravit, & cùm tandem acquisito non modico ære Hagam Comitis in Hol- *memini,* landiam venisset, illic quoque locorum in præsentia numerosi populi con- *me vidis-*

suetos *se hunc hi-*

strionem cum hoc leone Aug. Vindel. an. an. 1675.

suetos lusus cum leone exhibuit, sed infausto cum eventu; nam leo antehac domesticus, & velut agnus mansuetus, nunc subitò in furorem versus, patronum suum, ac nutritorem fortiter apprehensum vehementi cum nisu in terram prostravit, & scintillantibus oculis, apertisque faucibus illi cruentissimam mortem minitans, aliquantisper humi affixum tenuit. Rogabat quidem miser, ut parceret vitæ, sed incassùm; opem exinde implorabat circumstantium spectatorum, qui leoni ovem & vitulum objectabant in prædam, sed neque hoc illius poterat domare furorem. Interim consilio in arena habito, jubetur venator, ut sclopetum in furibundum exoneraret leonem, cujus & frontem tetigit, & glans plumbea cerebrum terebravit, sed eodem quoque momento, quo leo cadebat victima, hunc suum patronum in frusta dilaceravit.

Mans. Tom. 4. tr. 92. disc. 17.

Simile quid enarrat doctissimus Josephus Mansius de Leone Magni Ducis Hetruriæ, qui Florentiæ suum nutritorem, cum quo longo tempore familiarior factus est, tandem ob levem percussionem in rabiem actus, uno momento discerpsit, & devoravit. Ite nunc, qui Diaboli, leonis illius tartarei, suggestionibus creditis, & ex hoc perpendite, qualiter suos tractare soleat familiares in fine; cavete ergo ab hoc Adversario, & ejus non acquiescite tentationibus: *Alligatus est*, subintrat hìc S. Augustinus, *tanquam innexus canis catenis, & neminem potest mordere, nisi eum, qui se illi mortiferâ securitate conjunxerit. Jam videte, fratres, quàm stultus est homo ille, quem canis in catena positus mordet. Tu te illi per voluntates & cupiditates sæculi noli conjungere, & ille ad te non præsumit accedere. Latrare potest, mordere omnino non potest, nisi volentem; non enim cogendo, sed suadendo nocet: nec extorquet à nobis consensum, sed petit.* Proinde rectè S. Petrus: *Cui resistite fortes in fide*, non qualiquali fide, sed fide firmâ ac viva, quæ per charitatem operatur, & quæ est radix virtutum omnium, hæc fides ferventi oratione, spe & charitate roborata vincit tentationes Diaboli: *Resistite*, ait S. Jacobus, *Diabolo, & fugiet à vobis.*

S. August. serm. 197. *de Temp.*

1. Petr. 5. 8.

Jacob. 4. 7.

5. David infernalem hunc hostem per citharam suam à Saule expulit: *Tollebat citharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leniùs habebat. Recedebat enim ab eo spiritus malus.* Cithara hæc sacra musica est, pia oratio est, meditatio est, mortificatio est, Crux Christi est, ait Angelomus, quæ remedia si in tentationibus adhibes, *recedet à te spiritus malus.*

1. Reg. 16. 23.

Jahel fortis mulier Sisaram Ducem ferreo clavo per tempora ejus adacto occidit, & ad infernum misit: *Tulit itaque Jahel uxor Heber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleum; & ingressa absconditè, & cum silentio, posuit supra tempus capitis ejus clavum, percussúmque malleo defixit in cerebrum usque ad terram.* Sisara hic, ait Cornelius, Dæmonem præfiguravit. Anime

Judic. 4. 21.

me mi, si te tentaverit variis suis, prout assolet, suggestionibus, citò apprehende clavum timoris Domini, cum Psalte declamans: *Confige timore tuo carnes meas &c.* & sic eum longè à te repelles. *Psal.* 118. 120.

Samson, quia irruit in eum Spiritus Domini, catulum leonis sibi in via obviantem facili labore superavit: *Irruit autem Spiritus Domini in Samson, & dilaceravit leonem, quasi hædum in frusta discerpens, nihil omnino habens in manu.* Si simili modo leo Acheronticus per varias in te irruit tentationes, ut te vincat ac sternat, invoca gratiam Spiritûs Sancti; & animosè hunc tentatorem aggredere, quia tali munitus auxilio eum facilè superabis; hinc appellatur in illo Jobi: *Rugitus leonis, & vox leanæ, & dentes catulorum leonum contriti sunt*, juxta mentem septuaginta Interpretum *Myrmicoleon*, hoc est, *formica leo.* *Jud.* 14. 6. *Job.* 4. 10.

Qui à serpentibus olim ignitis in deserto erant percussi, per aspectum serpentis ænei in Cruce erecti sanabantur: *Quem cùm percussi aspicerent, sanabantur.* Serpens hic æneus Christum in Cruce suspensum præsignavit; hunc, inquam, aspice, si serpens infernalis tibi parat insidias ac tentationes: *Non te pigeat*, ait Mellifluus, *videre serpentem in patibulo pendentem, si vis videre Regem in solio residentem.* *Num.* 21. 9 *S. Bernar. hic apud Cornel.*

David, cùm à Goliath gigante, in armis & fortitudine sua confidente, tentaretur, *elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente*, quibus instructus contra Philistæum animosè processit, & eum felliciter debellavit. Si te tentat, anima Christiana, immanis ille & Stygius gigas, fuge ad SS. quinque Vulnera Crucifixi Amoris tui, quibus infallibiliter hostem tuum sternes: *Vade Satana; tunc reliquit eum Diabolus.* 1. *Reg.* 17. 40. *Matth.* 4. 10.

6. Sed jam alius hostis pulsat fores; & quisnam ille est? an fortasse Hannibal ad portas? minimè, sed Aman est, quem magnanima Regina Esther in convivio præsentem palàm coram Rege Assuero accusavit, *Hostis & inimicus noster pessimus iste est Aman.* Ad quam inopinatam accusationem Aman, quia se reum agnoverat, quasi fulmine ictus obstupuit, & obmutuit. Hic, inquam, pessimus hostis Aman ad portas est. Et quid dico ad portas? imò jam in domo nostra est; plus dico, intra nos ipsos est. Et quid multis? Aman iste caro nostra, concupiscentia nostra est verè hostis pessimus, quò enim majora illi præstiteris beneficia, eò fiet deterior, & in te insolentior: *Amicus ingratus*, ait Jo. Climacus, *& dolosus caro est; & si foveatur, ampliùs lædit;* proinde citò cum hoc hoste ad Crucē & ad patibulum: *Suspensus est itaque Aman in patibulo, quod paraverat Mardochæo.* Cæterùm Mardochæus idem significat, quàm *amara contritio*, Aman verò idem est, quàm *opprimens*; si ergo te suis vult opprimere tentationibus, & sensualitatibus caro pessima, esto generosus Mardochæus, & hunc Amanum suspende in *Esther.* 7. 6. *Jo. Clim. gr. de mem. mor. injuriarum.*

S. August. Manual. c. 22. & 23. Cruce Domini nostri JEsu Christi juxta mentem & exemplum S. Augustini: *Cùm me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Domini mei JEsu Christi, & ad viscera misericordiæ ejus, nec alibi efficaciùs remedium reperio &c.* Audiamus & Apo-
Gal. 5. 24. stolum: *Qui sunt Christi*, inquit, *carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis.*

Josue magnus ille Israëlitarum Dux, cùm in prælio quinque subjugâsset, & vivos captivâsset Reges Gentiles, eos sine mora omni posthabito respectu
Jos. 10. 24. cruci affigi jussit: *Ite, & ponite pedes super colla Regum istorum. . . . percussitque Josue, & interfecit eos, atque suspendit super quinque stipites.* Observa hîc, Lector prudens, quia hæc omnia in veteri lege illis facta sunt in figura, nobis autem ad instructionem & correptionem; per hos quinque Reges antiquissimus Origenes rectè quinque sensus nostros humanos subaudit, quorum quilibet nos tentat, & super nos regnare discupit. Sed quid cum illis agendum? Respon-
Origenes. hom. 11. sup. Jos. deo: citò ad crucem, & ad patibulum: *Quinque Reges*, ait citatus Auctor antiquissimus, *quinque sensus corporeos indicant, visum, auditum, gustum, tactum, & odoratum, istos debes incessanter persequi, subjugare, premere pede, mortificare, & in crucem Christi denique agere &c.* Et sic victor in omni tentatione evades.

Elephanti ad bellandum pigri ac tepidi, ut animentur, & acuantur ad præ-
1. Machab. 6. 34. lium, sanguis uvæ & mororum ostenditur: *Et elephantis ostenderunt sanguinem uvæ & mori ad acuendos eos in prælium.* Si contra te, anime mi, imminet tentatio qualiscunque, ac præsertim carnis, & sensuale prælium, citò ostende elephanti tuo (corpori) sanguinem uvæ & mororum, hoc est, Sanguinem & Vulnera Christi JEsu Crucifixi, & exemplum SS. Martyrum ejus, qui ne se contaminarent, mille potiùs vitas, omnémque sanguinem voluerunt exponere. Dic proinde in simili occasione cum S. Bernardo: *Deus meus pendet in patibulo,*
Gen. 39. 9. *& ego voluptati operam dabo?* Vel cum Josepho innocente: *Quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum?*

Gen. 3. 6. 7. Recordor hîc Adami proto-parentis nostri ab Eva in perniciem totius generis humani seducti: *Dedítque viro, qui comedit.* O pomum acerbum, ex quo adhuc obstupescunt posterorum dentes! Discant hîc viri non credere Evæ, hoc est, ait Didacus Stella, carni suæ, periculosas illecebras, & suave venenum propinanti, atque ad pomum, seu malum prohibitum à quo omne malum in mundum venit, invitanti: *Memento semper*, ait S. Hieronymus,
S. Hieron. ep. ad Nep. *quòd paradisi colonum de possessione sua mulier ejecerit.* Fuge, fuge.

Joseph, quia Ægyptiam illam Putipharis uxorem quotidie se ad vitium provocantem generoso animo rejecit, à Deo mirum in modum exaltatus, &
Gen. 39. 12. usque ad regale solium evectus est: *Qui relicto in manu ejus pallio fugit, & egressus est foras.* Ægyptia illa sollicitans ad turpitudinem & sensuales voluptates

ptates caro tua est; hanc proinde te oportet contemnere, castigare, mortificare, subjugare & fugere, ut ita dicam, à te ipso. Et quemadmodum lepusculus plebs invalida, à venatoribus agitata, ad sua recurrit antra & latibula; ita tu contra retia insidiantis Dæmonis, mundi & carnis, fuge ad SS. Vulnera Salvatoris tui, in quibus foraminibus optatum reperies auxilium. Vel imitare parvulos, dum nigrum caminarium conspiciunt, mox cum gemitu ad sinum matris suæ recurrunt: sic & tu, ubi insidias à diabolo teterrimo tibi structas advertis, sine mora ad Matrem tuam dolorosam, quam tibi in cruce
moriens JEsus in Matrem legavit: *Ecce Mater tua*, recurre, sub cujus gratio- *Jo. 19. 21.*
so pallio ab ejusmodi infestationibus tutus eris: *Disce hîc*, subintrat ad exem- *Cornelius in*
plum dicti Josephi innocentis Cornelius à Lapide, *nullam tentationem, quanta-* *Gen. 39.*
cunque ea sit, esse insuperabilem, téque inexcusabilem fore, si ab ea te superari sinas, *12.*
cùm omnem, æquè ac Joseph, per Dei gratiam superare possis & debeas; præsertim si jugiter memor sis æternitatis & æternæ gloriæ, vel gehennæ. Certa pro æternitate.

Samson, quia dilectæ Dalilæ suæ nimium faciles præbuit aures, ab ea turpem in modum fascinatus, dementatus, deceptus, captus & exoculatus est:
At illa dormire eum fecit super genua sua, & in sinu suo reclinare caput. Hæc Dalila *Judic. 16.*
abblandiens caro tua est, ait memoratus Didacus Stella, si eam diligis, eiq; *19.*
nimium credis, perdet te: *Si secundùm carnem vixeritis, moriemini.* Et nunquid *Rom. 8. 13*
cum Christo pretiosissimo Redemptore nostro duo latrones, fuerunt cruci-
fixi: *Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus à dextris, & unus à sinistris?* latro *Matth. 27.*
dexter, inquit Hugo Cardinalis, caro tua est, hanc oportet te crucifigere, *38.*
ut cum dextro & pœnitente latrone aliquando audire merearis: *Hodie mecum* *Hugo Car-*
eris in paradiso. Latro autem sinister mundus est, qui Christo crucifixo in- *dinalis in*
sultare necdum hodie cessat, proinde etiam hunc mundum cum Apostolo *Marc. 15.*
debemus crucifigere: *Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Audis hoc, a- *27.*
nime mi? *Gal. 6. 14.*

8. Cœterùm sæpiùs hactenus miratus sum, quare S. Paulus Doctor gentium, & vas electionis inter tot decumanos labores & curas Apostolicas nihilo secius à propria carne fuerit tentatus, ut subinde concupiscentiæ motus,
libidinísque sentiret tentationes: *Datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus* *2. Cor. 12.*
Satanæ, qui me colaphizet? Rogavit quidem ille iteratò Deum, ut hanc mo- *7.*
lestiam à se amoveret carnis tentationem, sed non aliam, quàm hanc à cœlo obtinuit responsionem: *Sufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur.* Deum immortalem! quare talis ac tantus Apostolus in oratione sua non fuit exauditus? ℟. Quia hæc tentatio S. Paulo data est ad eum humiliandum: *Ne magnitudo revellationis extollat me*, nihil enim castas mentes ita humiliare assolet, ac carnis stimulus, qui illas non frangit, sed potiùs probat,

bat, & continet, ut in timore & tremore salutem suam operentur. Accedit; quod similes carnis suggestiones viris justis non sint causa ruinæ, sed stimulus virtutis, & lapis Lydius, quo probatur purissimum veræ virtutis aurum; sic enim placet Deo, ut continuis virtutis & mortificationis actibus solidam, & invictam lucrentur continentiam, & coronam in cœlo immarcessibilem. Et quemadmodum etiam generoso equo calcar stimulum addit, ut fortiùs & animosiùs currat, ita omnis tentatio D. Paulo, & cæteris viris sanctis calcar fuit, ut animosiùs in virtute pergerent, quia virtus in infirmitate perficitur, & crescit adversis: *Vasa figuli probat fornax, & homines justos tentatio*, ait sapientissimus Ecclesiasticus, & in alio loco: *Qui non est tentatus, quid scit?* In quem egregiè S. Gregorius Magnus: *Nemo*, inquit, *vires suas in pace cognoscit, si enim bella desunt, virtutum experimenta non prodeunt; improvidus miles est, qui fortem se in pace gloriatur. Nemo scit, quantùm profecerit, nisi inter adversa, cùm enim adsunt prospera, cerni virium documenta non possunt. Feriamur paternis perturbationibus, ut, quantum proficimus, agnoscamus.*

Eccl. 27. 6. *Eccl. 34. 9.* *S. Gregor. M. lib. 23. Moral. cap. 18.*

9. Quando Isaac Patriarcha nunc morti vicinus Jacobum filium suum, ut paternam & ultimam à pientissimo patre suo obtineret benedictionem, in caligine oculorum ad se accedentem advertit, ad eum dixisse fertur: *Accede huc, ut tangam te, fili mi, & probem, utrum tu sis filius meus.* Ita quoque Deus filios suos adoptivos, quos hæredes æternæ gloriæ suæ vult constituere, probare assolet: *Accede huc, ut tangam te, fili mi*, per varias tentationes Satanæ, mundi & carnis, per diversas tribulationes, anxietates, adversitates, odia &c. *& probem, utrum tu sis filius meus*; sic Jacobum tetigit & probavit: *Quia manus Domini tetigit me*; sic Tobiam: *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te.* Sic Petrum mare calcantem, & ferè submersum: *Modicæ fidei, quare dubitâsti*: sic Apostolos, cùm motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: *Quid timidi estis?* Sic vinitor purgat palmites: *Ego sum vitis vera, vos palmites:* per quod ostendit discipulis Dominus, ait Theophylactus, quòd per tentationes & afflictiones fertiliores erunt, sicut per purgationem palmites. Sic agricola probat, agitat, flagellat, & ventilat in area triticum, quando adhuc est sordidum, & nondum satis politum ac probatum, unde S. Joannes dilectus Præcursor Domini: *Cujus ventilabrum in manu sua, & permundabit aream suam, & congregabit triticum suum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.* Agricola ille & ventilator Christus est omnium districtus Judex, ventilabrum illius est judicium, in quo omnes nostras cogitationes, verba & opera examinabit, & ventilabit; area est Ecclesia; triticum sunt pii ac justi per varias tentationes probati, proinde digni, ut congregentur in horreum suum, id est, in regnum cœlorum; palea sunt impii & reprobi, qui tentationi-

Gen. 27. 21. *Job. 19. 21* *Tob. 12. 13* *Matth. 14. 31.* *Matth. 8. 20.* *Jo. 15. 2.* *Theoph. hìc* *Matth. 3. 12.*

tionibus non resistebant, sed sicut equus & mulus suas explêrunt voluptates sensuales, quos comburet igni inextinguibili, hoc est, igne gehennæ. Quapropter, fratres charissimi, ***nolite locum dare diabolo***; resistite illi, & fugiet à vobis: *Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare.* *Ephes.* 4. 27. *Ephes.* 6. 13

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

CONSIDERATIO XXIV.

De Occasione peccandi possibili vitanda.

Pro Dominica in Albis.

Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis, quando venit JEsus. Joan. 20. 24.

1.

NOn satis est confiteri tempore Paschali, vel per annum sæpiùs sua delicta, atque animitùs de eisdem ob offensam Dei dolere, sed oportet, ut & occasiones peccandi, ac denuo relabendi pro possibili devitemus. Quid juvat, si cum uxore Lothi in tempore de Sodoma & statu damnationis egressus es; & paulò post iterum post tergum tuum respicias? quid juvat, si pertransitô mari rubrò viam ad terram promissionis inchoâsti, & nunc rursus cum Hebræis ad Ægyptias carnium ollas anheles? Quid juvat, si manum ad aratrum misisti, & hodie de novo retrò respicias, ac novas vel antiquas inquiras peccandi occasiones? Qui basilisci venenatum non fugit aspectum, quid mirum est, si ab eo inficiatur? Qui incurius accedit ad ignem, ab illo ut lædatur, necesse est; *& qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea*; hinc sapientissimè monet æterna Patris Sapientia & Veritas Christus: *Estote ergo prudentes, sicut serpentes.* Et quare sicut serpentes? Observa: serpens videns, vel audiens incantatorem, mox aurem unam caudâ obturat, & alteram terræ affigit, ut incantatoris non audiat voces, cantilenas & fistulas, & sic in rete incidens præda illius fiat. Imitare & tu homo Christiane, hoc præclarum exemplum, obturans aures tuas, si se nova & mala peccandi offert occasio. Audi veritatem: *Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum & projice abs te; expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextera manus tua scandalizat te, abscinde eam, & projice abs te; expedit enim tibi, ut pereat*

Gen. 19. 26. *Exod.* 19. 3 *Luc.* 9. 26. *Eccl.* 13. 1. *Matth.* 10. 16. *Matth.* 5. 29. 30.

unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam. Oculus tuus eruendus, & manus abscindenda, mala peccandi occasio est, & quidquid animæ tuæ saluti potest esse offendiculo; hunc, inquam, oculum erue & manum abscinde, si non æternùm velis perire.

Jo. 20. 24. Thomam incredulum hodie considera, qui *non erat cum eis, quando venit JEsus.* Videtur mihi Thomas, sicut columba seducta, de quo in spiritu vaticinatus est Osee Propheta: Osee. 7. 11. *Et factus est Ephraim quasi columba seducta, non habens cor.* Venerunt ad eum Discipuli narrantes, *Vidimus Dominum.* Quid ad hoc Thomas? *Non credam.* Venit Maria Magdalena, cui Dominus apparuit in horto annuncians: Jo. 20. 18. *Vidi Dominum, & hac dixit mihi.* Quid rursus Thomas? *Non credam.* Venerunt & cæteræ piæ mulieres de sepulchro revertentes, & eadem faustissima nova referentes; quid ad ista Thomas? *Non credam.* O columba seducta, & à proprio columbario longissimè aberrans, atque ideo aucupis sibilô illecta facilè capienda, nisi benignissimus Dominus ejus misertus ad SS. Vulnera & petræ foramina eam invitâsset, ac de novo in fide solidâsset. Vide ex hoc, atque perpende, quid sit elongare se à Christo & bonorum societate, & alias quærere occasiones, in quibus vera salus non invenitur: S. Ephrem. tom. 1. &c. *Fuge*, ait S. Ephrem, *scorpionem, cujus nosti stimulum; fuge serpentem, cujus exploratam habes perniciem. Qui secundò in eundem impegerit lapidem, cæcus est, aut mente captus.* Et de hac veritate, quomodo pravæ sint vitandæ occasiones, plura ad utilitatem nostram in præsenti Consideratione examinabimus.

Judic. 14. 6. 2. Quis fortior Samsone? à Deo erat destinatus liberator Israëlis; Leonem sibi in vinea occurrentem ausu prorsus generoso tanquam hædum dilaceravit; Judic. 14. 19. Ascalonitas triginta ob totidem promissas sindones trucidavit; per centum & quinquaginta faces ad trecentorum vulpium caudas alligatas Philistinorum segetes succendit; Jud. c. 15. 4. mille de Prædictis Philistæis ruptis funibus maxillâ asini interfecit; alia vice de iisdem Philistæis Gazæ obsessus, ablatis civitatis portis triumphavit: Jud. 15. 3. Mitto alia magnanima illius facinora. Hic ergo talis ac tantus, cui vix similem vidit orbis, Jud. 16. 21. summâ cum ignominiâ traditur in mortem, ligatur, exoculatur, incarceratur, molam asinariam ut jumentum trahere cogitur, ac tandem concussis duabus domûs columnis, & ipse sub mole ædificii perit. Et quæ causa talis ac tantæ ruinæ? Resp. Occasio mala, quam cum Dalila stolidè amatâ non fugit: Jud 14. 7. *Descenditque, & locutus est mulieri, quæ placuerat oculis ejus.* Unde rectè Divus Ambrosius: S. Ambros. lib. 2. de pænit. *Leonem*, inquit, *suffocare potuit, hostes suos declinare non potuit, quia Dalilam relinquere noluit.* Tales sunt, qui occasiones pravas & sociorum perversorum familiaritatem, ac quàm maximè mulierum, non vitant, imò de novo post factam pœnitentiam ambiunt, proinde à Deo derelicti in majora ruunt peccata, ac tan-

tandem in infernum. O insensati! *Quid est miserius miserò*, ait S. Augustinus, *non miserante seipsum*? Tales similes sunt papilionibus, qui ad flammam accensæ denocte candelæ tam diu volitant; & circumvolitant, donec adustis alis & ipsi in flamma hæreant, & in cineres redigantur. O brevis & damnosa voluptas! *Propter speciem mulieris*, ait Siracides, *multi periêrunt*, *& ex hoc concupiscentia quasi ignis ardescit.*

S. August. l. 1. confess. 15.

Eccl. 9. 9.

Ad Loth quondam dictum est: *In monte salvum te fac, ne & tu simul pereas.* Supra quod S. Gregorius M. *In montem fugere est peccandi occasiones declinare.* Ita Moyses aulam Pharaonis fugit, ne in ea inter tot malas occasiones contaminaretur; unde S. Paulus: *Fide Moyses grandis factus negavit se esse filium filiæ Pharaonis, magis eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere jucunditatem.* Ita Joseph in occasione lubrica sibi ab adultera ad scelus subornata, potiùs fugam gloriosam, quàm carnis elegit illecebras: *Qui relicto in manu ejus palliô fugit, & egressus est foras.* Ita & Christus Dominus in lege nova voluit, ut post exsaturatam quinque panibus & duobus piscibus Hebræorum multitudinem Apostoli sine mora ad alium locum transfretarent: *Et statim coëgit discipulos suos ascendere navim, ut præcederent eum transfretum ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret populum.* Et quare, dices, Christus tam citò ablegavit Apostolos suos, imò compulit, & coëgit eos ascendere naviculam? Resp. Cajetanus: Cavebat illis à consortio nocturno mulierum, quæ secutæ erant JEsum, & ab eo non tam eisdem panibus ac piscibus multiplicatis, quàm & verbo vitæ erant refectæ; unde rectè Trithemius: *Melius est*, inquit, *occasionem fugere, quàm incautè perire.* Et Hugo Cardinalis: *Occasiones peccatorum*, ait, *faciunt ruere in infernum.*

Genes. 19. 17.

S. Gregor. M. lib. 5. Moral.

Hebr. 11. 24.

Genes. 39. 11.

Marc. 6. 45.

Cajetan. in hunc. loc. Jo.

Trith. l. 1. de tent. Relig. c. 10

Hugo Card sup. Hier. c. 4.

3. Urgeamus hoc argumentum. Egreditur Dina filia Jacob & Liæ, dum circiter quindecim esset annorum, in Sichem civitatem, ut in festo solemni illorum Gentilium videret fœminas ac virgines sibi coævas, & ornatu suo amictas. Et quid accidit? Sichem filius Principis Hemor, ubi illius speciem, vultúsque gratiam conspicatus est, vehementer & perditè eam adamare cœpit, hinc eam rapuit, & infami stuprô fœdavit: *Vi opprimens Virginem.* En pessimum finem occasionis malæ non declinatæ! quod proh dolor! etiamnum hodie in nostris videmus regionibus, dum hoc tempore vernali liberè virgines cum juvenibus egrediuntur ambulatum; egrediuntur, inquam, Penelopes & regrediuntur Helenes; exeunt virgines & revertuntur meretrices.

Gen. 34. 2.

Cùm Moyse Duce cunctus Hebræorum populus ex Ægypto ad terram promissionis, melle & lacte manantem, egredi voluit, Pharao quidem Ægyptio-

ptiorum Rex, tot à Deo castigatus plagis, in hac petitione consensit, sed pe-
Exod. 10. 24. corum dimissionem neutiquam concedere voluit: *Oves tantùm vestra & armenta remaneant*; Cui Moyses audacter in faciem: *Cuncti*, inquiebat, *greges pergent nobiscum; non remanebit ex eis ungula.* Et quare hoc? nunquid omnia hæc illis contingebant in figura? Audi homo Christiane, & ex hoc pro te sensum moralem accipe. Si hoc sacro tempore de Ægypto & servitute diaboli egressus es, atque viam mutando mores in meliores ad terram sanctam ac desiderabilem feliciter inchoâsti, oportet, ut & cuncti greges pergant tecum, & ex eis nec ungulâ remaneat in Ægypto. Audis hoc? *nec ungula*, hoc est, omnes remeandi occasiones, præsertim pravas, assuetas ac lubricas debes tollere, & relinquere, si non in pristinam relabi vis miseriam, ac tandem in æternam damnationem: *Non remanebat ex eis ungula.* Tolle causam, & effectus non
Mendoza in 1. Reg. sequetur: *Abscindat*, ait Mendoza, *pœnitens non peccata solùm, sed & affectus, pro- propensiones & occasiones ad illa.*

Hebræos illos, qui vitulum aureum conflârunt, & adorârunt, Moyses
Exod. 32. 20. descendens de monte non tantùm occidit, sed & *arripiens vitulum, quem fecerant, combussit, & contrivit usque ad pulverem, quem sparsit in aquam.* Et quid ista perditio? & quid inter metalla omnia pretiosius aurô? Et nunquid Moyses ex massa illa aurea poterat cudere pecunias, & sic subvenire indigentibus? ad quid vitulum istum aureum in minutum contrivit pulverem, & sparsit in tor-
Oleast. in hunc loc. rentem? Respondet Oleaster: Adverte prudentiam & pietatem Moysis: priùs in idolum, quàm in peccatores sævit, ut peccati radicem extirparet, & omnem pravam tolleret peccandi & relabendi occasionem, non enim sufficit destruere idolum peccati, sed & omnis circumstantia & occasio destrui debet.

4. Vidit quondam Sara Ismaëlem filium Agar Ægyptiæ ludentem cum Isaac filio suo, ex quo lusu prudens illa mulier præsago spiritu mox collegit hanc societatem inter utrumque non ampliùs esse tolerandam; & ut præscinderet ejusmodi proximam conveniendi & ludendi occasionem, ad Abraham maritum suum accessit, impensè eum rogans, si non imperans, ut
Gen. 21. 9. filium Ismaëlem unà cum matre sua è domo eliminaret: *Ejice ancillam hanc & filium ejus.* Et quid peccavit Agar, quòd unà cum filio suo fuerit ejecta? De Ismaële advertunt interpretes, quòd Isaacum illuserit, vexaverit, imò & persecutus sit; & ne suo tempore ab illo omninò supprimeretur, voluit Sara, ut imposterùm ab illius consortio separaretur, ut omnis peccandi tolleretur occasio; Agar autem plures lites cum Sara Domina sua habuit, proinde ambo rectè domo Abrahmi ejecti sunt. Verùm hîc non litteram, sed sensum
Bessæus in Quad. &c. moralem inquiro. Respondet Bessæus: *Non sufficit Ismaelem, hoc est, filium peccati ejicere, nisi & matrem, hoc est, occasionem expellas.* Ita est; multi

multi hoc tempore Paschali delicta sua confessi sunt, satisfactionem adimplerunt, *lavarúntque stolas suas in sanguine Agni*; sed quid hæc omnia, si non *Apoc. 22.* vitatur peccandi & relabendi occasio? *14.*

Populo quondam Hebræorum Pascha celebranti severè DEUS prohibuit, ne illo tempore pane fermentato, sed solùm azymo uterentur, quem ritum etiamnum hodie omnes observant Judæi: *Septem diebus azyma comedatis; in die primo non erit fermentum in domibus vestris: Quicunque comederit fermentatum, peribit anima illa de Israël.* *Exod. 12. 15.* Et quare, dices, voluit DEUS, ut neque fermentum illo tempore Paschali domi remaneret, & hoc sub pœna mortis? Resp. Pellezius & alii, ut omnis occasio & ansa peccandi contra hoc mandatum divinum præriperetur: tolle occasionem, & peccatum non fiet; experto crede Vati regio, sæpiùs Deum impensissimè roganti: *Viam iniquitatis amove à me.* *Psal. 118. 29.*

Samuel cùm populum prævaricantem ad veram ac seriam pœnitentiam peragendam cohortaretur, non præcepit, ut pectora percuterent, ad terram sese abjicerent, in lacrymas erumperent, jejunia continuarent, &c. Sed ut idola sua, quibus hactenus adhærebant, abjicerent & confringerent: *In toto corde vestro revertimini ad Dominum, auferte Deos alienos de medio vestri &c.* *1. Reg. 7. 3.* Et quid sequitur? *Servierunt Domino soli.*

Hoc & Jacob Patriarcha, ut idolis suam expurgaret familiam, fecisse legitur, dum Deos aureos Labani non confregit solùm, sed & in pulverem comminuit, ac sub arbore infodit: *Dederunt ergo ei omnes Deos alienos, quos habebant, & inaures, quæ erant in auribus eorum; at ille infodit ea subter terebinthum.* *Gen. 35. 4.* Et quare Jacob Deos illos aureos non in alium & meliorem convertit usum? cur non membra illorum & inaures pretiosas distribuit pauperibus? Resp. Angelus Pacciochelius, ut omnis esset præcisa occasio adorandi idola. *Pacciocb. in Jonam.* Et Cornelius à Lapide in hunc locum: *Ne*, inquit, *quod superesset vestigium idololatriæ, útque suis ejus execrationem ingeneraret, disceréntque omnes idola abominari, quasi anathematha.* *Cornel. hîc.*

Attendant hîc singulariter Confessarii, omnésque huc impendant nervos, ut occasionem malam, ac præsertim proximam pro viribus eradicent, secus pœnitentem non absolvant; nam occasio proxima inferni janua est. Stetit quidem Loth inter pessimos Sodomitas, Abraham Patriarcha inter Chaldæos infideles, & Job in terra Hus inter Gentiles innocens, sed rara hæc avis in terra nostra est, nigróque simillima cygno: *Fuge*, igitur, *dilecte mi, & assimilare hinnulo cervorum super montes aromatum.* *Cant. 8. 14.* Imitare lepusculum in occasione perdendi vitam à facie vertagorum insequentium ad notum sibi cubile & petræ foramen fugientem: *Lepusculus plebs invalida, qui collocat in petra cubile suum.* *Prov. 30. 26.* Aut sequere columbam, à facie milvi persequentis ad ca-

Cant. 2. cavernam materiæ volantem: *columba mea in foraminibus petræ, & in caverna*
14. *maceriæ.* Recurre, inquam, ad Christum, & hunc crucifixum, petra est firmissima, & urbs fortitudinis; sequere ovis errans pastorem tuum, discipulus Magistrum, servus Dominum, ægrotus Medicum, Jerichuntinus Samaritanum, Prodigus patrem, Viator viam, Miles Ducem, Mendax veritatem, & mors vitam. En paratus est, ut in Cruce intra SS. Vulnera sua te profugum recipiat ac protegat. Et quis securior locus contra omnes hostium & malarum occasionum incursus?

5. Consulamus de hac veritate & novum Testamentum. Venerat aliquando ad pretiosissimum orbis Redemptorem adolescens quidam non infimæ conditionis, humiliter eum rogans, quatenus se in aliorum discipulorum numerum dignaretur suscipere. Et ut liberior atque ab aliis sæcularibus curis ac negotiis expeditior Christum posset sequi, hanc unicam à Domino petiit gratiam, ut sibi liceret adhuc priùs patrem suum modò defunctum
Matth. 8. sepelire: *Domine, permitte me primùm ire, & sepelire patrem meum.* Hunc juve-
21. nem existimat Clemens Alexandrinus fuisse Philippum, qui, ubi audivit patrem suum nunc vitâ functum, à Christo facultatem petiit, eum pro more gentis terræ mandandi, sed non impetravit: *JESUS autem ait illi: sequere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos.* Et quare mitissimus Salvator huic juveni & discipulo supplicanti non dedit licentiam patrem suum sepeliendi?
Exod. 20. nunquid & ipse jubet: *Honora patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus su-*
12. *per terram?* Observa, hîc Christum non mortuorum damnare sepulturam, quod inter insignia misericordiæ numeratur officia & opera, prout de Tobia Scriptura commemorat, sed per hoc voluisse insinuare, ut omnem occasionem sibi adolescens ille præscinderet denuò ad sæculum redeundi, qui jam in discipulum erat assumptus; unde Matthæus ait: *Alius autem de discipulis ejus ait illi: Domime, permitte me primùm ire, & sepelire patrem meum.* Au-
Corn. hîc in di & Cornelium: *Causa*, inquit, *est periculum, ne si mortuis, id est, infidelibus te*
Matth. *immisceas, cum iisque converseris, efficiaris unus ex eis, ac moriaris mysticè, fiásque infidelis.* Attendant hîc, quicunque manum suam ad aratrum vel Statûs Sacerdotalis vel Religiosi miserunt, ne respicientes retrò tanquam non apti à regno Dei excludantur; proinde omnis suspiciosa vitanda est occasio. *Au-*
S. Hieron. *fer*, inquit S. Hieronymus, *occasionem his, qui volunt occasionem,* nam occasio
sup ep. ad furem facit & mœchum, Achab consule, & Davidem, & innumeros alios,
Tit. c. 2. quos nosti.

6. Et adhuc dubitas? si columnæ firmissimæ ceciderunt in occasione peccandi; & tu fragilis arundo firmam te existimas? Petrum attende, Petrum considera. Ubi alii discipuli in captivitate Christi in fuga aliò dilapsi
Matth. 6. sunt; *Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt*, solus Petrus ex fuga novum re-
56. colli-

colligens animum JESUM à satellitibus captum, & ad Annam ac Caypham raptatum secutus est: *Petrus autem sequebatur eum à longè usque in atrium Princi-* *Matth.26.*
pis Sacerdotum. Siste hîc Petre, in hoc atrium pedem non infer, ah mala ti- 58.
bi timeo, ne hîc in scyllam & charybdim incidas. Et quid dico? *Et ingressus intrò sedebat cum ministris, ut videret finem.* Et quid accidit? *Non novi hominem.* Et Petrus priùs nullius sibi noxæ conscius, & amore Filii Dei fervidissimus, ubi se sceleratis inseruit Cayphæ ministris, & occasionem hanc pessimam non vitavit, tertiâ vice dilectissimum Magistrum suum negavit: *Et iterum negavit cum juramento, quia non novi hominem.* Ecce, quid faciat occasio prava, si eam maturè non declinas, quæ suo pondere non ad unum, sed plerumque ad plura hominem incautum trahet peccata: *Sic Christiani nonnulli,* subintrat hîc Cornelius, *cùm lapsi sunt in fornicationem, vel crapulam* *Cornel. hîc.*
illico eam iterant, & frequentant, cogitantes jam lapsi sumus, labamur iterum, & voluptate eadem fruamur, quia eadem confessione & pœnitentia simul omnia abolebimus. O miseri! totô cœlô aberratis! Huc Petrum adegit occasio mala & impiorum societas, & tu firmior Petrô eris? & tu?

7. Venerat aliquando Christus universorum Dominus nec curru, nec *Joan.* 4. 5.
equo vectus, sed pedes incedens, ut mollem expelleret servorum suorum vitam, ad civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar, ubi ex itinere lassus, sicut sedere solent peregrini Viatores debiles ac pauperes, juxta fontem prælatum potûs & refrigerii causâ consedit, interim discipulis commendans, ut in urbe ad victum necessaria coëmerent. Et ecce, illis abeuntibus venit mu- *Martyrol.*
lier Samaritana, Photina nomine, quæ tandem & Martyr pro fide Christi 20. *Mart.*
occubuit, cujus caput Romæ in Basilica S. Pauli vidi; cum hâc, inquam, fœmina mirabilem occœpit, & miscuit sermonem, in quo eam docuit non duntaxat Deum in spiritu & veritate esse adorandum, sed & se Messiam esse orbi à Patre promissum: *Ego sum, qui loquor tecum.* Et en, dum hæc fiunt, redeunt ex urbe Apostoli pane & vili aliquo obsonio provisi: *& con-* *Joan.* 4.
tinuò venerunt discipuli ejus, & mirabantur, quia cum muliere loquebatur. Et qua- 26.
re mirati sunt, an humilitatem vel humanitatem Christi, quòd cum muliere paupere & alienigena loqueretur? Juvat hîc audire S. Cyprianum, qui hanc ad propositum nostrum subdit rationem: *Insolitum fuisse Christo se-* *S. Cyprian.*
orsim loqui cum muliere, idque hoc fine, ut castitatis & honestatis omnibus fidelibus, *cit. à Corn.*
sed maximè Clericis, Sacerdotibus, Prædicatoribus & Religiosis daret exemplum. *hîc in Joan.*
Subdit Cornelius textum Sapientis in medium adducens: *De vestimento* *Eccl.* 42.
procedit tinea, & à muliere iniquitas viri, & ex eodem Sapiente: *A muliere* 13.
factum est initium peccati, & per illam omnes morimur; proinde ejusmodi oc- *Eccl.* 25.
casiones viro etiam forti pro possibili sunt vitandæ; hinc Christus nonni- 33.
si in publico & patenti cum hoc fragili sexu locutus est, unde mirabantur

Apostoli, quòd hîc solus ad fontem sedens cum Photina miscuerit sermonem.

Cæterùm mirantur SS. Scripturæ Interpretes, quare Jacob fugiens Esau, & vadens in Mesopotamiam, post solis occasum non in urbe Luza, sed foris in patenti campo super durum lapidem voluerit indormire, & cùm à somno surrexit, in quo Deum scalæ innixum & Angelos per eam ascendentes & descendentes vidit, urbem illam non ampliùs Luzam, sed Bethel appel-

Gen. 18. laverit: *Appellavítque nomen urbis Bethel, quæ priùs Luza vocabatur?* Et quare,

19. dices, non in hac urbe Luza quietem & somnum captavit, sed potiùs in campo, ubi se ferarum & ingruentium tempestatum, imò & latronum exposuit periculis? Resp. ut occasionem vitaret peccandi, erat enim hæc civitas Bethel gentilis, immunda & idolis serviens, unde à Prophetis per antiphrasin vocatur *Bethaven*, id est, domus idoli, vel iniquitatis; hinc maluit in campo super durum lapidem, quàm in urbe tam impia super dulcem culcitram dormire, ad instruendum nos, quòd servos Dei non mollis, sed durus lectus deceat, & qualiter illis fugienda sit omnis occasio mali: *Mira-*

S. Hieron. *culum est*, ait S. Hieronymus, *in occasionibus non cadere, cùm homo ad casum sit*

cit. à Pelez. *pronus.* Proin homini Christiano præsertim post confessionem omnibus

fol. 285. viribus fugienda est occasio, quæ à S. Chrysologo vocatur *Occasio fumans*:

S. Chrysol. sicut enim candela recens extincta, & adhuc fumans admoto igne facillimè

serm. 116. reaccenditur, ita qui post peractam pœnitentiam non vitat occasiones & periculosas familiaritates, æquè facilè ad pristinam reaccendetur peccandi consuetudinem. Quid ergo consilii in re tanti momenti? Dixi, &

Jer. 51. 6. nunc iterum ac denuò dico vobis: *Fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisque animam suam.*

CON-

CONSIDERATIO XXV.

De bono Exemplo Pastoris, & Subditorum sequelâ.

Pro Dominica 2. post Pascha.

Ego sum pastor bonus, & cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. Joan. 10. 14

1.

MAgnetem sequitur ferrum, succinum palea, feræ pantheram, pisces minores majorem, apes suum Regem, Miles Ducem, oves Pastorem, & subditus suum Superiorem; & quare nos non sequamur Christum, qui est *via, veritas & vita*? Gaudet autem pientissimus *Joan. 14. 6.* Redemptor noster specialiter hoc Pastoris titulo utpote sibi proprio ac suavissimo, proinde seipsum hodie appellavit: *Ego sum Pastor bonus, & cognosco* *Joan. 10. 14.* *oves meas, & cognoscunt me meæ.* David Pastor ex cruentis leonis & ursi faucibus raptas oves eruit: *Percutiebam, eruebámque de ore eorum &c.* Christus *1. Reg. 17. 34.* oves suas non tantùm ex inferni faucibus eripuit, sed & pro salute earum vitam suam in pretium & redemptionis lytrum dedit. Jacob pastor de se ipso ait: *Die noctúque æstu urebar & gelu, fugiebátque somnus ab oculis meis*, ne *Gen. 31. 40.* raptaretur, aut periret ovis: plus laboravit Christus pro ovium suarum salute, dum non primam, sed ultimam sanguinis guttam pro eis exposuit: *Multa tulit, fecítque puer sudavit & alsit.* Moyses oves sibi commissas in æstu meridiani solis sub opacam arborum umbram in deserto duxit: *Cúmque* *Exod. 3. 1.* *minâsset gregem ad interiora deserti, venit ad montem Horeb.* Christus Dux Pastorum omnes sibi concreditas oves ad salutiferam Crucis umbram suaviter invitat: *Venite ad me omnes &c.* De qua umbra dilecta Sponsa testatur: *Matth. 11. 28.* *Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.* Pastor bonus oves suas tenerè fovet, pascit esurientes, potat sitientes, ægrotas *Cant. 2. 3.* sanat, lupos fugat, errantes reducit, & ante eas vadit, dum ad meliora illas educit pascua: *Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit, & oves illum sequuntur.* *Joan. 10. 4.* Hoc fecit & optimus Pastor Christus, propria Carne & Sanguine suas nutriens oves, easque consolidans, ægras sanans, confractas alligans, & errabundas reducens, illisque in via virtutis bonô semper præcedens

 exem-

exemplô. Diſcant hîc Paſtores omnes, & qui præſunt aliis, quomodò pari ratione ſuis ovibus ac ſubditis bonô exemplo præire debeant, ut eas ab
ad Tit. 2. 7. interitu & gehenna conſervent immunes: *In omnibus te ipſum præbe exemplum bonorum operum &c.* De qua veritate plura in præſenti.

2. Si prima ac principalis rota in aliquo horologio bene ordinato rectè ambulat, & cæteras minores facilè ſecum trahet rotulas; ſi autem ſteterit, totum opus erit inutile. Primum mobile & rota principalis in Republica Chriſtiana ſunt Eccleſiaſtici, Epiſcopi, Parochi, Prælati, Rectores & Superiores, Magiſtratus Sæculares, Parentes &c. Si ejusmodi rota major bene ambulat, & in via virtutis præcedit, ſequentur & minores ſubditæ: ſi autem hæſerit, hæſitabunt & reliquæ, ac tandem tota Reſpublica diſſipabitur. Ubi quondam Jacob virgas decorticatas ovibus in canali aquarum expoſuit,
Gen. 30. 18. & illæ ſimiles variegatos & diverſi colores conceperunt fœtus: *Poſuitque eas in canalibus, ubi effundebatur aqua, ut cùm veniſſent greges, ante oculos haberent virgas &c.* Ita, ſubintrat hîc doctiſſimus Didacus Stella, ſubditi majorum ſuorum exempla ſive bona, ſive mala imitantur.

Iſraëlitis quondam ex Ægypto ad terram deſiderabilem per deſertum proficiſcentibus columna nubis & ignis præcedebat; ibant illi, quomodo
Exod. 33. 10. & quò movebatur columna, quando hæc ſteterat, & illi quieſcebant: *Cernentibus univerſis, quod columna nubis ſtaret ad oſtium tabernaculi, ſtabántque ipſi &c.* Talis columna præcedens quilibet Superior ſuis eſt ſubjectis oviculis, ſi bonô ille præcedit exemplô, & ipſæ in via virtutum pergent alacriter; ſi verò ſteterit, & illæ ſtabunt malô illectæ, & deceptæ exemplo.

Quando Joſue quinque Amorrhæorum Reges oppugnare ſtatuit, ſol
Joſ. 10. 12. unius diei ſpatio immotus ſtetit: *Tunc locutus eſt Joſue Domino in die, qua tradidit Amorrhæum, in conſpectu filiorum Iſraël, dixítque coram eis: Sol contra Gabaon ne movearis.* Quæres hîc, an tunc temporis etiam alia cœli ſidera in ſuo curſu ſteterint immota? Ita reſpondet doctiſſimus Toſtatus Abulenſis, Cornelius à Lapide, & alii, quia ordo à mundi creatione à Deo his cœlorum orbibus præfixus per inæqualem progreſſionem fuiſſet perturbatus. Sol quilibet eſt Superior, ſi hic bono præcurrit, ac prælucet virtutum exemplo, ſequentur & reliqua ſidera minora ſuum Regem; ſi autem in curſu immotus ſtabit,
S. Euſeb. Emiſſ. hom. ad Monach. nec illa ampliùs progredientur: *Sicut ille*, ait S. Euſebius Emiſſenus, *valde admirandus atque laudandus eſt, cujus curſus multorum profectus eſt, ita ille meritò lugendus eſt, cujus vita multorum ruina eſt.* Et S. Auguſtinus: *Quantùm*, inquit,
S. Aug de paſtor. c. 4. *ad paſtores malos attinet, oves ſuas occidunt malè vivendo, malum exemplum præbendo.* Sed progrediamur ulteriùs.

3. Joſeph quondam mirabile ſomnium habuit, quod fratribus ſuis
Gen. 37. 9. enarrans: *Vidi*, inquiebat, *per ſomnium quaſi Solem & Lunam & Stellas undecim*

ado-

adorare me. Supra quod egregiè Cornelius: Sol, ait, ſignificat patrem, luna matrem, undecim ſtellæ indicant undecim fratres, Joſephum aliquando in Ægypto adoraturos. En quia duo luminaria majora præibant exemplo, & ſtellæ, hoc eſt domeſtici, illorum ſecutæ ſunt exemplum: *Senes*, inquit S. Auguſtinus, *debent exempla imitatione digna miniſtrare, exempla enim faciliùs ſuadent quàm verba.* *S. Auguſt. ſup. 1. Cor. c. 4.*

Ubi Sardanapalus Rex Ninivitarum ex prædicatione Jonæ intellexit civitatem ſuam Niniven paulò poſt in condignam ſcelerum pœnam evertendam, ad Deum ipſe converſus pœnitentiam agere cœpit: *Et pervenit verbum ad Regem Ninive, & ſurrexit de ſolio, abjecit veſtimentum ſuum à ſe, & indutus eſt ſaccò, & ſedit in cinere*, quod illuſtre Regis exemplum ſine mora univerſa civitas ſecuta eſt; & quid ſequitur? *Et vidit DEUS opera eorum, qui converſi ſunt de via ſua mala; & miſertus eſt DEUS &c.* O quanta vis boni exempli! *Unius exemplo*, ait S. Ambroſius, *plurimi corriguntur.* *Jona 3. 6.* *S. Ambroſ. l. 5. ſup. Luc. c. 7.*

Quando Moyſes Dux & Legifer populi Iſraëlitici ſicco pede mare rubrum cum omni exercitu pertranſiit, exultans de tam proſpero maris tranſitu & hoſtium ſubmerſione in laudes & hymnos Dei totus effuſus eſt; quapropter læta & grata voce illud carmen epinicium intonare cœpit: *Cantemus Domino: glorioſè enim magnificatus eſt &c.* Quod canticum ubi populus à Duce ſuo præcinente audivit, mox omnes ſenes ac juvenes, imò & infantes adhuc ubera matrum ſugentes juxta mentem S. Auguſtini ſecuti ſunt, eundem hymnum alacri animo ac voce perſonantes: *Cantemus Domino; glorioſè enim magnificatus eſt, equum & aſcenſorem ejus dejecit in mare &c.* Vide hîc rurſus, anime mi, quid bonum poſſit præſtare exemplum: unde idem S. Auguſtinus: *Multùm provocant ſubditos facta Præſidentis; & exempla tantò digniora ſunt imitatione, quantò excellentiora pietate.* *Exod. 15. 1.* *S. Auguſt. lib. 1. de Civit. Dei c. 23.*

4. In veteri quondam Lege præcepit DEUS, ut ignis perpetuus in altari à Sacerdotibus nutriretur: *Ignis autem in altari ſemper ardebit, quem nutriet Sacerdos ſubjiciens ligna manè per ſingulos dies, & impoſito holocauſto deſuper adolebit adipes pacificorum.* Quòd hæc facta ſint illis in figura, & ſcripta ſint propter nos, non eſt ambigendi locus; hinc rectè per iſtum ignem perpetuum S. Gregorius Magnus charitatis ignem in Deum nunquam in altari cordis noſtri extinguendum intelligit. Sed quid ſibi volunt ligna quotidie à Sacerdote ſubjicienda? Reſpondet ipſe ſibi ſanctiſſimus ac Moralis Eccleſiæ Doctor, quòd per ejuſmodi ſubminiſtrationem lignorum bona charitatis exempla Patrum, Sacerdotum & Superiorum ſubaudiantur, per quæ fervor priſtinus, & amor in Deum & proximum aſſiduò conſervatur & augetur: *Tunc verè*, ait citatus Sanctus Pontifex, *aliis recta prædicamus, ſi dicta rebus & exemplis* *S. Gregor. M. l. 15. moral. c. 1.* *S. Gregor. M. hom.*

17. in Luc. 10. *plis ostendimus. Nullum puto, fratres charissimi, ab aliis majus præjudicium, quàm à Sacerdotibus tolerat DEUS, quando eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit; quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus &c.*

Erat David in præsidio, & spelunca *Odollam*, ubi vehementi cruciabatur siti; proinde in hæc verba prorupit: *O si quis mihi daret potum aqua de cisterna, quæ est Bethlehem.* (2. Reg. 23. 15.) Audiêrunt fortè hoc ingens Regis desiderium tres fortissimi milites, & ut suam in eum fidem ac promptitudinem probarent ipso inscio, per medios hostium cuneos penetrantes, hanc ei aquam attulerunt: *At ille noluit bibere, sed libavit eam Domino.* Et quare, dices, Rex aquam istam tantoperè priùs desideratam non bibit? Resp. Eucherius & alii, ut militibus simili siti laborantibus bonum & fortè præberet exemplum: *Vicit*, inquit, *naturam ut sitiens non biberet, & exemplum de se præbuit, quòd omnis exercitus disceret sitim tolerare.* (Eucher. hîc.) Scilicet in vulgus manant exempla regentium: *Domine mi Rex*, dicebat quondam Bethsabeæ ad eundem Regem, *in te oculi respiciunt totius Israël.* (3. Reg. 1. 20.) Idem hoc dicere possumus ad Superiores omnes tum Ecclesiasticos, tum sæculares: *In vos oculi respiciunt omnis populi*, væ vobis, si malum præbetis exemplum! Ubi Jeroboam Rex Israël legem Dei prævaricatus est, post se universum populum ad idololatriam traxit: *Dereliquit legem Domini, & omnis Israël cum eo.* (2. Par. 12. 1.) O Europa! O Africa! O America! considerate, quæ & qualia damna per ejusmodi mala Superiorum vestrorum exempla sint in Ecclesia Dei secuta? Unde obsecro, tot hæreses, schismata, sectæ, scandala &c. nisi à malo regentium exemplo? Et nunquid *qualis Rector est civitatis, tales & inhabitantes in ea?* (Eccli. 10. 2.) Perpende mores & propensiones subditorum, & reperies, quòd ut plurimùm ab exemplo ejusmodi Rectorum, quibus subjecti sunt, illos habere soleant; proinde non incongruè Divus Thomas Villanovanus: *Magnus Prædicator Rex; plus proficit verbò & exemplò, quàm omnes mundi Prædicatores.* (S. Th. Vill. Dom. 19. post Pent.)

5. Cùm Josue invictissimus Belli-Dux olim cum Arca Domini ad flumen Jordanis venisset, priùs Sacerdotes cum Arca fœderis præcedere jussit, & dein ad populum conversus dixit: *Vos quoque consurgite, & sequimini præcedentes &c.* (Jos. 3. 3.) Sic facili conatu & omni deposito metu omnis Israël per Jordanem prodigiosè divisum duce Arcâ Dei & Sacerdotibus præeuntibus sicco pede pertransiit. En rursus perelegantem typum, quem sequantur Christiani omnes: *Nihil est*, sunt verba Concilii Tridentini, *quòd alios magis ad pietatem & Dei cultum assiduè instruat, quàm eorum vita & exemplum, qui se divino ministerio dedicârunt.* (Conc. Trid. de Cleric. morib.) Audi Poëtam Christianum:

Verba movent, exempla trahunt; hinc optimus ille est,
Qui re cum verbis se probat esse pium.

Gedeon

Gedeon contra Madianitas pugnaturus trecentos milites suos tubas sonantes & lampades ardentes in manibus habere voluit, quibus hostes de nocte confunderent, & insignem ab eis victoriam reportarent, quod & factum est. *Tenuerunt sinistris manibus lampades, & dextris sonantes tubas, clamaveruntque: Gladius Domini & Gedeonis.* Per tubas istas sonantes Evangelicam prædicationem Sacerdotum subaudi, de quibus Isaias Propheta; *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, & annuntia populo meo scelera eorum, & domui Jacob peccata eorum.* Sed non sufficit Concionatori clamare verbis de pulpito, nisi & accensam lampadem manu teneat, hoc est, bonorum exemplorum & virtutum splendore fulgeat, unde pientissimus Salvator: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.*

Judic. 7. 20.
Isa. 58. 1.
Matth. 5. 16.

Cæterùm mirantur SS. Patres, imò orbis Christianus, quare Christus Dominus tam sero suam inchoaverit prædicationem; erat enim tunc, prout observat Sanct. Lucas, *incipiens quasi annorum triginta?* Adverte, Anima Christiana, nihil docuit Christus, quod ipse priùs non fecit; priùs docuit per triginta annos labore & exemplo, deinde tribus ultimis annis verbô & exemplô simul: *Cœpit JEsus facere & docere.* Subintrat hîc S. Chrysostomus: *Nihil*, inquit, *Doctore frigidius, qui verbis duntaxat philosophatur; neque enim hoc Doctoris est, sed hystrionis & hypocritæ: ideóque Apostoli priùs vitæ exemplis docebant, deinde verbis, quin potiùs ne verbis quidem erat opus, cùm clamarent opera.* Tanta vis inest bono virtuosi hominis exemplo.

Luc. 3. 23.
Act. 1. 1.
S. Chrysost. hîc apud Cornel.

6. *Tolle virgam*, dicebat quondam Deus ad Moysen, *& congrega populum, tu & Aaron frater tuus.* Et quid sequitur? *Loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas.* Observa hîc, Lector prudens; priùs Deus præcepit Moysi, ut ad eliciendam ex petra aquam manu virgam apprehenderet, & exinde, ut loqueretur ad petram. Et nunquid sufficiebat sola lingua ad aquam istam populo sitienti producendam: *loquimini ad petram:* Non litteram hîc, sed mysterium inquiro; per virgam istam & manus extensionem operationem intellige ac bonum Sacerdotum, imò & laicorum, præsertim Superiorum exemplum: deinde ad petram, hoc est ad rebelles peccatores & legis divinæ prævaricatores te converte: *Loquimini ad petram*, ut & ipsi convertantur, & vivant: *Illius Doctoris*, ait Mellifluus Bernardus, *libenter audio vocem, qui non sibi plausum, sed mihi planctum moveat. Verè turturem exhibes, si gemere doceas, & si persuadere vis, gemendô id magìs quàm declamandô studeas oportebit; exemplum sanè verbo in aliis multis, tum vel maximè hoc in negotio verbô efficacius est.*

Num. 20. 8.
S. Bernard. in Cant. super illa verba: Vox turturis &c.

Ad domum Zachæi transeamus. Et quid audio à Christo Veritatis ore? *Quia hodie salus domui huic facta est.* Et quare domui, & non soli Zachæo?

Luc. 19. 9.

chæo? Observat hic Cornelius, Didacus Nissenus & alii, quòd ad exemplum sui heri omnes quoque domestici in Christum crediderint, & pænitentes justificati & sanctificati sint. Tantùm potuit unius Superioris exemplum.

Regulus ille, qui filium suum moribundum, & jam jam animam agentem domi reliquerat, & ad Christum veniens impensissimè eum rogavit, ut in domum suam dignaretur descendere, priusquam filius tam dilectus moreretur; ubi miraculum tam insigne conspicatus est, filium suum supernaturali
Jo. 4. 53. Christi jussu & virtute sanatum: *Credidit ipse & domus ejus tota.* Et quare domus tota? Adverte: Dominus domûs illius præibat exemplô, hinc secuti sunt & cæteri, Christum Deum Omnipotentem ac mundi Salvatorem, qui vitæ
Dion. Cart. in Epist. 1. Petr. 5. necísque haberet dominium, fideliter credentes: *Ex virtuoso*, ait Dionysius Carthusianus, *& exemplari vita Superiorum dependent profectus & salus inferiorum.*

Quærunt Sacri Doctores, quare Christus Dominus voluerit à Joanne
Mat. 3. 13. baptizari: *Venit JEsus à Galilæa in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo?* Et nunquid ipse erat Sanctus Sanctorum, qui peccatum non fecit, nec facere potuit, quare ergo baptismum petiit? Responsionem ab ipso audiamus: *Sic enim decet nos omnem justitiam implere*; voluit enim exemplô suô omnes ad sui al-
Cromat. in hunc loc. licere sequelam; unde rectè hîc Cromatius: *Non ergo sui causâ baptizari Dominus venit, sed causâ nostri, ut impleret omnem justitiam; justum est enim, ut quod quis docet alterum facere, prior incipiat: ostendens, hoc esse omnem justitiam.* Et hæc causa est, quòd Ecclesia Dei quotidie Sanctorum festa in Martyrologio celebrare soleat, ut eorum exemplô animati ad altiora aspiramus, & tota virtute eorum actus imitandô proficiamus.

7. Occurrit hîc mihi (ut ex contrariis juxta se collocatis veritas elucescat magis) dives ille epulo, qui induebatur purpurâ & byssô, & quotidie epulabatur splendidè, atque in cura ventris, tanquam homo atheus & Epicureus suam unicam ponebat felicitatem; ad quem & Lazarus mendicus abjectissimus & ulceribus plenus, omnique humanô præsidio destitutus venit
Luc. 16. 21 ut in miseriis suis & fame extrema optatam inveniret opem: *Cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat.* O crudelem hominum inhumanitatem! O bruta, non homines! *nemo illi dabat*, ah nemo! Non ditissimus Epulo, qui nec aspectu quidem hunc miserrimum dignabatur mendicum; non illustrissima & arrogantissima conjux, cujus delicatis oculis & auribus ulcerosus hic leprosus, non modicam causabat nauseam non cæteri convivæ illustres & adulatores aulæ, quibus egentissimus hic homuncio acrem movebat bilem; non famuli, aut servi, qui verbis, & forti etiam verberibus à palatii foribus hoc vivens cadaver abigebant; non an-

cillæ

cillæ cubiculariæ, pedissequæ & culinæ ministræ, quæ, ne ipsis ab homine tam deformi & exulcerato crearetur mephitis, illum execrabantur, & diris devovebant omnibus, censentes eum, quasi percussum à Deo, tanta ob ingentia sua pati scelera; non caculæ & agasones, fex aulæ infima, qui pluris canes, quàm Lazarum habebant: *Et nemo illi dabat.* Ah nemo? unde, ô crudeles & impii homicidæ! *si non pavistis, occidistis.* Sed unde, obsecro, tanta istorum aulicorum, palatinorum & domesticorum inhumanitas, tanta crudelitas? In promptu causa est, subintrat in hunc Scripturæ locum doctissimus Sylveria: *Cùm Dominus familiæ esset avarus, omnes ejus servi avaritiæ studebant, ut nullus ex eis pauperi vel micam daret.* En mundi stylum, & mali exempli exemplum; audi Hugonem Cardinalem: *Malum exemplum*, inquit, *non tam occidere dicitur, quam corrumpere.* *Sylveria hic in Luc.* *HugoCard. in Psal. 36.*

8. Ab aula hujus divitis epulonis, cujus nomen erat *Nicensis*, prout ait Euthymius, ad aulam regiam Herodis nos conferamus. Et quid video? conturbata sunt omnia, Rex & Regina, aulici & plebei, Scribæ & Pharisæi, quando ab oriente Magi duce stellâ venerunt Hierosolymam inquirentes: *Ubi est, qui natus est Rex Judaorum, vidimus enim stellam ejus in oriente, & venimus adorare eum?* Et subjungit Scriptura: *Audiens autem Herodes Rex turbatus est, & omnis Hierosolyma cum illo.* Cæterùm quòd Herodes hoc inexpectatum nuntium animo prorsus perturbato & perplexo à Magis audîerit, non equidem miror, quia homo erat Idumæus, ambitiosus, & regni Judaici, quod per fraudem invaserat, cupidissimus retentor; in quem finem? ne aliquando ab hoc regno deturbaretur, omnes legitimos regni hæredes partim dolo, partim aperta vi occidit; & quia nunc nato Messia hærede legitimo, & Rege Judæorum idem regnum Judææ se perditurum metuebat, ideo mirum in modum ex adventu Magnorum consternatus est: *& quid mirum*, subinfert hîc S. Augustinus, *si nascente pietate turbatur impietas?* sed quòd etiam omnis Hierosolyma cum illo pariter fuerit conturbata; in admirationem me rapit insolitam. Ad quid, quæso, ista populi consternatio, ubi Salvator eorum, Dux ac Legifer mansuetuissimus in lucem natus est? *Rex iste*, ait Fulgentius, *non venit Reges pugnandô superare, sed ut in eum mundus fideliter credat.* Proinde gaudere debuissent omnes juxta illud Angeli ad Pastores effatum: *Nolite timere, ecce etiam evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Salvator.* *Matt. 2. 2.* *Cornel. hic.* *S. Aug. ser. de innoc.* *S. Fulg. ser. 1. de Epist.* *Luc. 2. 10.*

Causam hujus communis populi Judaici perturbationis assignant Patres & S. Scripturæ Interpretes pessimo hujus pessimi Regis exemplo; qualis enim Rex, talis & grex; erant enim tunc homines subditi cum suo Rege cupidinibus, ac vitiis addictissimi, ambitiosi, vacantes commodis, & indormientes deliciis, quia pax erat in universa terra, proinde non cogitabant

de adventu Messiæ, quòd ille (prout Jacob moriens filiis suis prædixerat.)
Gen. 49. translatô à Juda sceptrò jam natus esset: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux*
10. *de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit exspectatio gentium*; hinc
meritò cum impio Rege, cujus exempla imitabantur, à Deo castigati, & se
S.Greg.M. ipsos & regnum perdiderunt: *Sapè*, ait S. Gregorius M. *ex culpa præsidentium*
l. 6. *in dict.* *deterior fit vita subjectorum, & mala actio præsidentis valde nocet subditis.* Finem di-
15. *c.* 171. ctorum facio.

Cùm Pilatus videret JEsum ab Herode ad se remissum, alium è manibus Judæorum eum liberandi modum adinvenit; in quem finem circumfusæ multitudini & JEsum & Barrabam latronem proposuit, ut in illo Paschate pro
*Matth.*27. more unum eligerent liberum dimittendum: *Congregatis ergo illis, dixit Pilatus:*
17. *Quem vultis, dimittam vobis? Barrabam an JEsum, qui dicitur Christus?* Quis hìc dubitâsset, anima Christiana, de liberando JEsu, qui tot illius populi infirmos curavit, panibus refecit, mortuos suscitavit, & alia sexcenta illis præstitit be-
*Jo.*18. 40. neficia? sed alium subaudio universæ turbæ clamorem: *Non hunc, sed Barra-*
*Matth.*27. *bam.* Et quare obsecro, populus ille potiùs Barrabam, quàm JEsum petiit
20. dimittendum? Audi Evangelistam: *Principes autem Sacerdotum & Seniores persuaserunt populis, ut peterent Barrabam, JEsum verò perderent.* O pessimum illorum Pontificum, Seniorum, Sacerdotum, Superiorum ac parentum exemplum! præclamantibus illis: *Crucifigatur*, mox omnes unanimi voce secuti sunt! *Dicunt omnes: crucifigatur.* Si vidisset populus ille, quòd à Principibus suis ac Senioribus patrocinium Christi susciperetur, omnes quoque mutâs-
Trithem. de sent sententiam; unde rectè Joannes Trithemius? *Nihil*, inquit, *sic juvenibus*
just. vit. Sa- *nocet, quemadmodum prava exempla seniorum.* O Christiani omnes, hic, quæ-
cerd. c. 1. so, attendite, ut quilibet proximo suo bonum præbeat exemplum, quia
S. Aug. in cuilibet de proximo suo mandatum est. Finio cum S. Augusti-
Psalm. 50. no: *Exemplum præbete bene vivendô.*

CON-

CONSIDERATIO XXVI.

Consilium à Deo & Viro prudente petendum.

Pro Dom. 3. post Pascha.

Dicebant ergo: Quid est hoc, quod dicit modicum? nescimus, quid loquitur. Joan. 16. 18.

I.

ITa sapientissimus Deus, qui omnia suaviter in suum disponit finem, ordinavit, ut in hac mortali vita in via salutis æternæ nemo sibi dux & magister sufficiens esse possit, sed alterius, ac comprimis Dei & legis, & insuper viri prudentis indigeat subsidio: *Ne innitaris*, inquit Sapiens, *prudentiæ tuæ: in omnibus viis tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos.* Et quis, obsecro, sapientior Salomone? sed quia recta à Deo subministrata non admisit, neque secutus est consilia, à Deo derelictus in cana senectute *infatuatum est cor ejus, ut sequeretur Deos alienos.* Quis prudentior & sanctior Davide? Sed quia propriæ innitebatur humanæ prudentiæ, per novem menses in turpissimo adulterii cœno excæcatus hæsit, donec à Nathan Propheta & amico fidelissimo ad meliorem redactus est frugem, cujus si consilia non fuisset secutus, sine dubio æternum animæ fecisset naufragium. Quis in lege magis erat peritus, quàm Saulus, postea Paulus? An non fuit naturæ prodigium, stupor gentium, Judæorum terror, servus Dei electus & prædestinatus, ac vas electionis, ut portaret nomen JEsu coram gentibus? his tamen non obstantibus, missus est ad eum Ananias unus è 72. discipulis Christi, ut ei rectum suggereret consilium, viamque doceret salutis: *Et abiit Ananias, & introivit in domum; & imponens ei manus*, dixit, *Saule frater, Dominus misit me JEsus, qui apparuit tibi in via, quâ veniebas, ut videas, & implearis Spiritu Sancto &c.* Supra quod doctissimus Sylveira: *DEus*, inquit, *de cœlo vocavit Paulum; tamen ut informetur de rebus agendis, non per se illum instruit, se ad Ananiam mittit; ut seniorum consilia petamus, nec putemus, à solo Deo nos docendos.*

Prov. 3. 5.
3. Reg. 11. 4.
2. Reg. 12. 9.
Act. 9. 17.
Sylv. hic q. 13.

Ex quibus patet, quàm periculosum sit velle esse sciolum, ac propriæ in rebus agendis, præsertim quæ æternam concernunt animæ salutem, inniti prudentiæ, cùm virtus sine magistro non addiscatur; unde rursus monet Sapiens: *ne sis sapiens apud temetipsum*, qui enim propriæ iñiti solent prudentiæ, in fine *Prov. 3. 7.*

 tan-

Cornel. hic. tandem experientur, turpiter se esse deceptos. Et hic fons est, ait Cornelius, omnium errorum ac hæresium, quòd scilicet eorum auctores visi sibi sint præ aliis sapere, & Ecclesiæ Doctorúmque sententiis noluerint cedere, & credere; Quapropter vera & Christiana sapientia modesta est & humilis, atque seipsam ignorans & aliorum Sanctorum & Prudentum acquiescens consiliis. Exemplum hujus veritatis hodiernum nobis subministrat Evangelium, dum
Jo.16. 16. dilecti Christi discipuli, ubi ab ore veritatis audiebant: *Modicum, etiam non videbitis me &c.* Inter se habuerunt conferentiam, quidnam hîc loquendi modus sibi vellet, & quid mitissimus Salvator per hoc voluerit insinuare? proinde præ discendi aviditate, & quia grande sub hoc censebant subesse mysterium, modestissimè inter se interrogabant: *Quid est hoc, quod dicit modicum? nescimus, quid loquitur.* Observa hîc prudens Lector, quomodo discipuli illi non erubuerint confiteri suam ignorantiam, ut à Magistro veritatis meliùs in via salutis edocerentur, & ab illo sanum ac securum capesserent consilium. Imitemur & nos illorum exemplum, & sine consilio Dei, aut Legis, aut viri
Tob.4. 19. prudentis nihil grave in salute animæ nostræ statuamus: *Consilium*, ait Tobias Senior ad juniorem, *semper à sapiente require. Omni tempore benedic Deum, & pete ab eo, ut vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permaneant.* Plura de hac veritate in præsenti consideratione. Si amas salutem tuam, attende, & imitare.

Prov. 14. 12. 2. Rectè Sapiens: *Est via, quæ videtur homini justa, novissima autem ejus deducunt ad mortem.* Proinde probo ac prudente indigemus consultore & monitore, qui nobis in tot, ac tantis periculis constitutis veram ac rectam salutis demonstret semitam. Similitudinem cape sis à viatore inter densas noctium umbras à vero tramite aberrante, & nunc huc, nunc illuc anxiè declinante, ne in fossam, aut in aliud labatur præcipitium, & sic vitæ extinguat scintillam. In via es, ò Viator, quisquis es, seu ad fecilem, seu eheu ad infecilem, milliesque infecilem æterni-
Eccl.9. 12. tatem, non datur hîc effugiendi locus; & quia *homo nescit finem suum*, nec utrum amore vel odio dignus sit, ideo inquirendus est dux, comésque fidelis, cum quo tua conferas consilia ac negotia. Dux ille & consultor optimus est cumprimis ipse Deus. Audi Scripturam. Rebecca ubi advertit in utero suo parvu-
Gen. 25. 22. lorum collisionem, sine mora *perrexit, ut consuleret Dominum.* Moyses in rebus dubiis pro consilio ad Deum confugit. *State, ut consulam, quid præcipiat*
Num. 8. 9. *Dominus de vobis.* David inter varia constitutus discrimina pro more suo ad
1. Reg. 23. 4. Dominum recurrit, ut ab eo tutum capesseret consilium: *Rursum ergo David consuluit Dominum &c.* En pulcherrimum exemplum, quod imitentur Superiores, Principes, Prælati, Magistratus, Pastores, Parentes, imò Christiani omnes, ut in rebus arctis, dubiis & animæ negotium concernentibus sæpiùs ad Deum per orationem recurrant, ut ab eo, tanquam fidelissimo consul-

fultore edoceantur : *Revela Domino viam tuam, & spera in eo ; & ipse faciet.* *Psal. 36. 5.*
Observa, *ipse faciet*, quod singularem monstrat emphasim, hoc est, non Angelos, non homines, non alias adhibebit creaturas, ut rem, quam petis, faciat, sed *ipse faciet*, & præstabit postulata, qui est omnipotens, & apud quem non est impossibile omne verbum. Susannam considera in propulsatione calumniæ ad Deum pro consilio recurrentem, *quæ flens suspexit ad* *Dan. 13.*
cælum; erat enim cor ejus fiduciam habens in Domino; cui mox benignus Domi- *35.*
nus auxiliarem manum porrexit, & innocentem ab omni calumnia ac lapidatione liberavit.

3. Vult insuper pretiosissimum Numen, ut & consiliô ac operâ virorum prudentum & piorum in tractando animarum nostrarum negotio utamur, sine quorum consilio nihil grave statuamus : *Ubi enim non est guberna-* *Prov. 15.*
tor, ait Sapiens, *populus corruet, salus autem, ubi multa consilia.* Et quis, obse- *14.*
cro, non miretur, si attentiore mente perpendit, quòd ipsa Veritas & incarnata Sapientia Christus dilectos discipulos suos sæpiùs in consilium vocaverit, quidnam in hac, vel illa re esset agendum? Quod satìs luculenter patet ex illo insigni miraculo, ubi in deserto septem panibus & paucis pisciculis quatuor hominum millia extra parvulos ac mulieres cibavit : *JESUS autem* *Matth. 15.*
convocatis discipulis dixit : Misereor turbæ, quia triduò jam perseverant mecum, & *32.*
non habent, quod manducent, & dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. Ad quam interrogationem variè respondebant discipuli, rem humana metientes ratione : *Unde ergo nobis in deserto panes tantos, ut saturemus turbam tantam?* Pientissime JESU ! ad quid Apostolos tuos hîc in consilium convocâsti? an non ipse sciebas, quidnam esses facturus?

Respondet in hunc Scripturæ locum D. Hieronymus, ideo Christum *S. Hieron.*
suos discipulos convocâsse in consilium, ut omnibus Principibus, Recto- *in hunc loc.*
ribus, Prælatis, ac Superioribus, tum Ecclesiasticis, tum Laicis luculentum præberet exemplum, quomodo & ipsi pariter sine prudenti ac maturo habito consilio nihil in utroque foro statuant : *Christus*, ait S. Vincentius Fer- *S. Vincent.*
rerius, *æterna Sapientia quæsivit consilium à Philippo, cùm tamen ipse esset simplex,* *Ferr. f. 1.*
ut per locum à majori argueremur. Christus petiit consilium ab hebete, quo non in- *Dom. 4.*
digebat, ut nec nos vereamur consilium petere pro veritate inquirenda etiam à simplici- *Quadr.*
bus.

4. Recordor hîc Moysis Hebræorum ducis ac legiferi eorum, Viri alioquin illuminatissimi, & ab ipso Deo instructi, qui, nisi bonum prudénsque consilium à Jethro socero suo, licèt alienigena & Gentili, subministratum acceptâsset, ut videlicet in dijudicando populo tam numeroso non solus judicem ageret, sed & alios insuper idoneos Justitiæ administros seligeret, qui partem oneris ejus portarent, sine dubio & se & populum destruxisset, & brevi temporis intervallo ob decumanos & assiduos labores consumpsisset : *Quòd cùm vi-* *Exod. 18.*
disset *14.*

disset cognatus ejus, omnia scilicet, quæ agebat in populo, ait: quid est hoc, quod facis in plebe? cur solus sedes, & omnis populus præstolatur de mane usque ad vesperam? ---- Non bonam rem facis; multo labore consumeris & tu, & populus iste, qui tecum est &c. Adverte hic, prudens Lector, quod paulò post sequitur: *Quibus auditis Moyses fecit omnia, quæ ei suggesserat, & electis viris strenuis de cuncto Israël, constituit eos Principes populi, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, decanos, qui judicabant plebem &c.* Vide ex hoc, quomodo nullus mortalium sibi solus in omnibus sapiat; proinde audiendi sunt & illi, qui saniora subministrant consilia, & licèt subditi sint ac conditione inferiores, si tamen quid melius tibi suggerunt,
S. Chrysost. hom. de ferend. reprehension. audi & sequere: *Consiliariis*, ait Sanct. Chrysostomus, *omnes opus habent, etiamsi Moysi conferri possint, multa enim sunt, quæ magni & admirabiles viri ignorant, quæ tamen parvi, abjectique scire solent.* Et nunquid

Sæpè etiam est olitor verba opportuna locutus?

Ita quondam Pharao Ægyptiorum Rex Josephum in fidelissimum, intimumque adhibuit consiliarium, quia benè & providè universo regno ob imminentem famem, & annonæ caritatem consuluit, sine cujus imposterum consilio nihil ampliùs decrevit, nihil ampliùs statuit: *Placuit Pharaoni consilium, & cunctis ministris ejus &c.* (*Gen. 41. 37.*) Assuerus potentissimus Persarum Rex, & tot provinciarum Dominus nihil gravis momenti sine suis agebat Consiliariis: *Interrogavit Sapientes, qui ex more regio semper ei aderant, & illorum cuncta faciebat consiliô, scientium leges ac jura majorum.* (*Esth. 1. 13.*) Jacob adolescens si matris suæ Rebeccæ consilium non audiisset, vel ad tempus illud distulisset, ad benedictionem paternam tam largam ac benignam & ad primogenituram non pervenisset, sed omni vitæ tempore servus Esau fratris sui debuisset permanere. *Nunc ergo, fili mi, acquiesce consiliis meis &c.* (*Gen. 27. 8.*) Quibus addo Ecclesiasticum: *Fili*, inquit, *sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebit.* (*Eccli. 32. 24.*)

5. Et quid dico? an non ipse Deus T. O. M. hominem de limo creaturus priùs inter tres SS. Trinitatis personas consilium iniit: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram?* (*Gen. 1. 26.*) Observa hîc singularem loquendi modum, in quo DEUS Pater Filium suum ac Spiritum Sanctum, quasi suos Collegas & ejusdem secum naturæ, potentiæ & operationis alloquitur: *Faciamus &c.* Quasi diceret, ait Cornelius (*Cornel. in Eccli. 32. 24.*): Creemus hominem capacem consilii cum consilio, ut ipse à nobis, imò à sui creatione discat omnia agere cum consilio. Et hæc quoque causa est, subintrat hîc S. Ambrosius (*S. Ambros. Enarrat. 2. in Gen.*), quare potentissimus Deus in creando mundo sex dies insumpserit, cùm in momento sexcentos, & plures poterat producere? Et respondet sibi Sanctissimus Doctor ut nos doceret, quando nihil temerè & sine delectu ac consilio debeamus

mus agere. Hinc rectè Sapiens: *Via stulti recta in oculis ejus; qui autem sapiens est, audit consilia.* Prov. 12. 15.

Bonum consilium dedit Loth generis suis: *Surgite, egredimini de loco isto; quia delebit Dominus civitatem hanc.* Sed quia illud non sunt secuti, justo Dei judicio in illo Sodomæ incendio periêrunt. Bene consuluit Daniel Nabuchodonosori Regi Babylonis: *Quamobrem, Rex, consilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiis pauperum.* Sed quia huic prudentissimo non acquievit consilio, meritò in brutum mutatus est. Optimum consilium suggesserunt senes regi Roboamo Salomonis filio, nunc post obitum parentis ad regium solium evecto; *Qui dixerunt ei: si hodie obedièris populo huic, & servieris, & petitioni eorum cesseris, locutúsque fueris ad eos verba lenia, erunt tibi servi cunctis diebus.* Sed quia hoc senum ac prudentum virorum consilium aspernatus juvenum consilia amplexatus est, magnam regni partem, & vix non omnia perdidit. O quot regentes etiamnum feliciter regnarent, si prudentum parerent consiliis, sed quia plerumque adulantium sequuntur voces, sibi ipsis ac subditis suis accelerant exitium, & apud posteros infamiam nunquam delendam. Discant hìc omnes Divini Verbi ac præsertim Patrum spiritualium & piorum, prudentúmque virorum sectari consilia: *Sacra quadam res est consilium*, ait S. Basilius, *voluntatum unio, fructus dilectionis, humilitatis insigne. E diverso intolerabilis est superbia argumentum, existimare, (se nullius egere consiliô, sed sibi uni attentum esse, quasi solus possit sibi consiliô decernere, quæ optima sunt.*

Gen. 19. 14. Dan. 4. 24. 3. Reg. 12. 7. S. Basil. in Isa. c. 1. ad v. 26.

6. Talis homo, qui monitorem suum spernit, vel quem nemo monere audet, similis est equiti, sine fræno & habenis equo indomito insidenti, & per præceps in manifestum ruenti exitium. O pestis exitialis proprium hominis capitosi judicium, qui illud Machiavelli pro sua regula elegit: *Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas*; ô pestis exitialis, quæ tot regiones ac populos evertit, & in tartarum ablegavit; & utinam hæc lues non etiamnum plurimorum secularium & pseudopoliticorum invaderet animos; quid dico secularium? quàm multi sibi videntur pii, justi, devoti, sinceri ac religiosi animi, quos si fortè defectibus occurrentibus mones, potiùs exasperare, quàm ædificare assoles. Audiant fanatici illi monitum Sapientis: *Fili, sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebis; in via ruina non eas, & non offendes in lapides &c.* Eccl. 32. 24

Recordor hìc duorum Regum, quorum & Scriptura meminit, à via DEI & salutis æternæ longissimè aberrantium; Asa ille est, & David, uterque Rex Israëlitarum, uterque peccator, uterque à Propheta monitus, ut resipisceret, & ad frugem rediret. David Nathani fidelissimi monitoris sui consilium audiit, & vicissim audire meruit: *Transtulit Dominus peccatum tuum.* Asa bonum consilium ab Hanani Propheta Domini subministratum contemnit, & à DEO contemptus miserè perit: *Venit Ha-*

2. Reg. 12. 13. 2. Par. 16. 7.

Hanani Propheta ad Asa Regem Juda, & dixit ei: Quia habuisti fiduciam in Rege Syria, & non in Domino Deo tuo; idcirco evasit Syria Regis exercitus de manu tua &c. Et paulò post: *Stultè egisti, & propter hoc ex præsenti tempore adversùm te bella consurgent &c.* Vide hîc, ac perpende, anime mi! quanti intersit fidelem habere, & sequi monitorem, unde rectè Tobias: *Omnia consilia tua in Deo permaneant.*

Tob. 4. 20.

7. Dives ille, cujus quondam ager uberrimos fructus tulerat, de nocte intempesta, ubi curis absorptus sæcularibus dormitare non poterat, multa secum de destruendis & reædificandis majoribus horreis, fructibúsque in sequentes annos reponendis, pensare, trutinare & ruminare cœpit: *Quid faciam*, inquiebat intra se, *quia non habeo, quo congregem fructus meos?* Tandem hanc resolutionem capessit: *Hoc faciam: Destruam horrea mea, & majora faciam, & illuc congregabo omnia, quæ nata sunt mihi, & bona mea, & dicam animæ meæ: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epulare.* Et quid accidit: *Dixit autem illi DEUS: Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te; quæ autem parâsti, cujus erunt?* O fulmen tremendum! quæ causa est, quòd hic dives à Christo æternùm fuerit reprobatus? Observat in hunc locum Divus Basilius, quia præter se ipsum nullum alium vocavit in consilium, non Deum, non amicos, non prudentes monitores, quos si consuluisset, sine dubio illi de subministranda pauperibus eleemosyna, qua Deum iratum placaret, & gehennam extingueret, consilium dedissent: *Sic est*, subinfert hîc Christus, *qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives &c.*

Luc. 12. 17.

S. Basil. hom. 6.

Magna quondam inter Scribas & Legis peritos tempore Christi, in carne versantis, ventilabatur controversia, quodnam primum ac maximum in lege Mosaica censeri debeat mandatum? Multi, imò plures tunc erant, qui existimabant primum ac supremum mandatum esse Deo imolare & offerre sacrificia ac victimas, quibus propriè DEUS ut summus omnium colebatur Dominus; Alii verò & meliùs præferebant amorem Dei & proximi, quia nobilius esse asserebant Deum ex toto corde diligere, quàm ei immolare sacrificia & victimas. In quem finem aliquando ad pientissimum Redemptorem nostrum Scriba quidam, ut ex hoc scrupulo sese enodaret, accessit, impensè ejus exquirens consilium, quidnam hac in re & quæstione securiùs credendum, cui mitissimus Servator benignè respondit: *Audi Israël, Dominus DEUS tuus DEUS unus est.* Ubi mox subjunxit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum; secundum autem simile est illi: Diliges proximum tuum tanquam teipsum. Majus horum aliud mandatum non est.* Hanc sapientissimam rationem ac divinam responsionem ubi legis ille Doctor ex ore Christi intellexit, illam summoperè commendans subjecit: *Bene, Magister,*

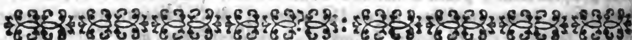
Marc. 12. 29.

gister, in veritate dixisti, quia unus est DEUS, & non est alius præter eum, & ut diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine: & diligere proximum tanquam seipsum majus est omnibus holocautomatibus & sacrificiis. Pulcherrimum ab homine Judæo responsum, hinc non immeritò à Christo laudatus est: *Non es longè à Regno Dei.* Ex quibus prudenti Lectori abundè & luculenter patet, quàm bonum, imò & quàm necessarium sit in rebus præsertim dubiis, ac magni momenti, aut salutem animæ concernentibus, consilium à Patre spirituali, aut alio homine sapiente, Deúmque timente exquirere, & non proprio inniti judicio, quod plerumque præsertim in re propria fallit; plura enim duo oculi vident, quàm unus: *Ibi*, ait S. Ambrosius, *bonum consilium, ubi est Dei verbum*; & S. Hieronymus: *Consummata sapientia est, ad omnem factum præferendô consilium, nihil facere, quod fuisse pœniteat.* *S. Ambros. in Ps. 45.* *S. Hieron. ep. 1. ad Dem.*

8. Cæterùm sæpius hactenus miratus sum, quare Reges & Principes, Comites & Illustres, imò & ipsi in Ecclesia Dei Prælati plerumque hunc titulum in publicis suis litteris adhibere & præfigere soleant: *Nos Dei gratiâ &c.* Et quare nos, & non ego, cùm una sit persona regnans ac imperans subditis? Ratio est, quia ejusmodi Superior per hoc insinuare discupit, quòd non solus hoc vel illud decretum, aut legem fecerit, nisi cum prudente desuper habito doctorum virorum consilio? proinde ejusmodi Regentes per *Tò Nos* volunt dicere: Ego & Consiliarii mei pro bono publico hoc statuimus &c. *Ad res magnas considerandas*, ait Aristoteles, *alios ad consilium adhibemus, nobis ipsis diffidentes, quasi minùs ad eas dispiciendas ac judicandas idoneis.* Si hoc in temporalibus ac rebus transitoriis, quid ergo in spiritualibus, & æternam animæ nostræ salutem concernentibus? *Aristoteles l. 3. de moribus.*

Samuel ubi vocem Domini de nocte tertiò se vocantem audierat, sine mora ad Heli Pontificem pro capessendo & sequendo consilio bono cucurrit: *Ecce ego, quia vocâsti me.* Imitare & tu, anime mi, hoc illustre exemplum, & Deum ac Scripturam piúmque adhibe & elige Confessarium, aut Patrem spiritualem, qui tibi recta, sana & utilia suggerent consilia! tales enim fideles monitores ungunt & pungunt, quod Christus cum Photina muliere Samaritana fecit, dum eam priùs, antequam moneret, ac corrigeret, nonnihil collaudavit: *Bene dixisti: Non habeo virum*, & exinde suaviter ac placidè eam corrigens subjunxit: *Quinque enim viros habuisti, & nunc quem habes, non est vir tuus:* quæ bonum amplexa consilium post hæc vitam sanctam duxit, & tandem pro Christi fide cum duobus filiis Josepho & Victore Martyr occubuit: econtrà adolescens ille dives, qui consilii capessendi causâ ad Christum venerat, dicens: *Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?* Cui mitissimus Servator hoc suggessit consilium: *Si vis perfectus esse, vade & vende, quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in* *1. Reg. 5. 9.* *Joan. 4. 17.* *Matth. 19. 16.*

cœlo, & veni, sequere me. Sed quia adolescens ille Evangelicum hoc consilium; licèt cæteroquin pius, virtuosus ac legis observantissimus fuerit, ipso facto secutus non est: *Cùm audisset autem adolescens, abiit, erat enim habens multas possessiones*, à gratia divina desertus inter ipsas divitias & sæculi voluptates tandem miserè periisse creditur, quod sequentia Christi verba abundè indicant: *Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum cœlorum; & iterum dico vobis: faciliùs est camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in Regnum cœlorum.* Quid ergo consilii in re tanti momenti? Audi pro coronide sapientissimum Ecclesiasticum: *Cor boni consilii statue tecum.* *Eccl. 37. 17.*

CONSIDERATIO XXVII.

De paterna & fraterna correctione proximi.

Pro Dominica 4. post Pascha.

Arguet mundum de peccato, de justitia, & de judicio. Joan. 16. 8.

I.

Prov. 15. 32. REctè monet Regum sapientissimus: *Qui abjicit disciplinam, despicit animam suam; qui autem acquiescit increpationibus, possessor est cordis.* Ex quo sequitur, quòd paterna aut fraterna erga delinquentes correctio sit summum animæ bonum, quia hominem docet, illuminat, & in virtutis semita perficit; qui verò ejusmodi correctionem ac disciplinam despicit & odit, se ipsum despicit & odit, & magnis passibus ad æternam properat damnationem; proinde *quod est aratrum agro* (utor verbis Cornelii *Cornel. hic.* à Lapide) *surculos horto, lima ferro, lixivium panno, fornax auro, pecten capiti, carminatio lino, tritura tritico, frænum equo, cauterium vulneri, pharmacum febri, virga puero, hoc est disciplina homini carnali, & vitiis addicto.* Hinc & ipsa Veritas Christus nobis non duntaxat fraternam suasit & consuluit correctionem, sed & particulari præceptô eam præcepit, quia est actus charitatis, & *Matth. 18. 15.* ad proximi emendationem ordinatus: *Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solùm; si te audièrit, lucratus eris fratrem tuum &c.* Supra quod S. Augustinus: *Si negligis corrigere, pejor factus es eo, qui peccavit.* Hic attendant Superiores negligentes. *S. August. serm. de Verb. Dom.*

Hodi

Hodie in Sacro Evangelio Christus Dominus post suum ex hoc mundo discessum Sanctum quoque Spiritum non tam paraclitum, quàm & correctorem promisit: *Et cùm venerit ille, arguet mundum de peccato, de justitia, & de judicio.* Jo. 16. 8. Et quare, dices, ad hoc odiosum exercendum officium non constituit mundi correctores Angelos & Archangelos? Cur non Cherubinum illum, qui gladiô ignitô atque versatili proto-parentes nostros è paradiso eliminavit: *Ejecítque Adam; & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubim, & flammeum gladium atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ?* Gen. 3. 24. Cur non illum Angelum, qui tempore Davidis Israëlitis pestem inflixit: *Cúmque extendisset manum suam Angelus Domini super Jerusalem, ut disperderet eam &c.* 2. Reg. 24. 16. Quare non Angelos illos, qui Sodomam subverterunt, Ægyptios castigârunt, & Heliodorum multis plagis flagellatum, in sella gestatoria positum è templo eliminârunt? Gen. 19. 25. 2. Mach. 3. 26. Respondet ad hanc quæstionem doctissimus Josephus Mans. *Ut modum intelligamus, quocum corrigendus, & emendandus est mundus, scilicet in spiritu, in amore, in charitate; Spiritus sanctus enim merus amor & mera bonitas est.* Mans. To. 1. tr. 18. disc. 7. Angeli autem, ut ministri divinæ justitiæ, correctores fuissent longè acerbiores, ut ex prædictis figuris & exemplo abundè patet. Ex quibus collige, prudens Lector, qualis esse debeat paterna & fraterna correctio nostra, ut nimirum sit sale prudentiæ condita, & ex vero amore in proximum procedat; de qua Evangelica veritate Christianæ Reipublicæ summè necessaria plura hodierna luce occurrunt consideranda & dilucidanda. Attentum te esse cupio.

2. Miror, ac simul pudore suffundor, dum præsens intueor sæculum, morésque Christianorum; quàm muti esse soleant & elingues, dum proximum à via salutis aberrantem ad viam vitæ æternæ deberent reducere; è contrario quàm prompti existant ad dilacerandam alterius famam, & propalandos proximi defectus; in qua adhibenda fraterna correctione non absimiles sumus canibus rabidis ac furore percitis, os quidem ad mordendum habentibus, sed non ad latrandum, dum fures nostris insidiantur ædibus. Audi Israël, & attende: DEUS *mandavit unicuique de proximo suo.* Eccl. 17. 12. Mandavit, inquam, Superioribus, Prælatis, Pastoribus, Magistratibus, Parentibus, Patribusfamilias, imò omnibus illis, qui aliquam habent ac possident superioritatem, vel temporalem, vel spiritualem, ut ex justitia fratrem aberrantem à lege corrigant, ac pro possibili à via damnationis ad ovile Christi reducant; cæteris verò Christianis, quia unum patrem habemus Deum & Matrem Ecclesiam, eodémque pretioso Redemptoris nostri Sanguine redempti sumus, ut ex charitate fraterna proximi vitia, si fieri potest, corrigamus. Et si olim in veteri lege DEUS sanxit: *Non videbis bovem fratris tui, aut ovem errantem, & præteribis, sed reduces fratri tuo.* Deut. 22. 1. Quantò magis fratrem tuum ab æterna salutis semita aberrantem per salubrem ac discretam correctio-

ctionem ad Deum teneris reducere? Asinum lapsum, ac sub onere jacentem sublevare solemus: *Si videris asinum fratris tui aut bovem cecidisse in via, non despicies, sed sublevabis cum eo*; quidni & proximum sub peccati jugo gementem? *Quomodo non erit*, subintrat hîc S. Chrysostomus, *summa inhumanitas & ferina crudelitas, nos non tantùm cura impendere hominibus, quantùm alii jumentis? hoc est, quod vitam nostram confundit, hoc est, quod omnem ordinem subvertit.*

Deut. 22. 4.

S. Chrysost. hom. 1. ad pop.

Et hinc sunt illæ lachrymæ, quibus etiamnum nostram deplorare nos oportet miseriam; si enim Adam primus generis humani parens, dum Evam consortem suam contra Dei mandatum pomum vetitum de arbore scientiæ boni & mali decerpentem vidit, eam mox correxisset, ac increpâsset, & ad seriam pœnitentiam induxisset, nunquam ad tantum præcipitium universum genus humanum fuisset devolutum: *In hoc*, ait Cajetanus, *insinuatur facilior aditus mulieri datus ad persuadendum viro, qui præsens neglexit illam cohibere.*

Cajet. in cap. 3. Gen.

3. Heli summus quondam in lege Sacerdos, licèt vitam duxerit irreprehensibilem, & insignibus excultus virtutibus populum Israëliticum quadraginta annis in justitia & æquitate gubernârit, à Deo tamen severè in hoc, & fortâsse etiam in altero mundo castigatus est, dum non duntaxat tota ejus familia unâ die extincta est, sed & ipse, prout multi Sanctorum Patrum opinantur, æternùm reprobatus? *Cecidit de sella retrorsum juxta ostium, & fractis cervicibus mortuus est.* Et quare, obsecro, Heli tantopere à Deo punitus est? Juvat hîc audire S. Gregorium Magnum: *Quia*, inquit, *falsa pietate superatus ferire Heli delinquentes filios noluit, apud districtum Judicem semetipsum cum filiis crudeli damnatione percussit; hinc namque divina voce ei dicitur: honorâsti filios tuos magis, quàm me.* Audiant hoc parentes & Superiores nimium conniventes, & justè sibi metuant.

1. Reg. 4. 18.

S. Gregor. 2. parte Past. c. 6.

Moyses quamdiu virgam suam in manu tenuit, virga illa permansit, at ubi eam à se projecit, in horrendum serpentem conversa est: *Dixitque Dominus: Projice eam in terram. Projecit, & versa est in colubrum, ita ut fugeret Moyses.* Per virgam hanc Mosaicam virgam correctionis & correptionis intellige, quæ Moysi Duci instar sceptri fuit, qua populum electum gubernavit: *Virga directionis, virga regni tui*; sed ubi à Moyse in terram projecta est, mox in anguem mutata fuit. En perelegantem typum, quando Superiores omnes, ac præsertim parentes, hac directionis & correctionis virga in subditos utantur; si illam manu gestant vigilantes, & delicta populorum aut filiorum suæ curæ commissorum paternè corrigunt, benè est, virga permanebit florida, si autem illam abjiciant & subditos non corrigant, convertetur illis & subditis in venenosum colubrum: *Illis*, inquit S. Bernardus, *convertitur virga in draconem, qui leniter correcti emendare se nolunt.*

Exod. 4. 3.

Ps. 44. 7.

Alvarez Joseph. ill. Illustr. 27.

4. Cæterùm insectatur prudentissimus Salomon illos flagellatores annonæ, qui tempore famis frumentum vel abscondunt, vel coëmunt, ut carius

ribus rursus illud vendere queant, ex qua usura sæpiùs malesuada fames inter pauperes oriri assolet: *Qui*, inquit, *abscondit frumenta, maledicetur in populis; Benedictio autem super caput vendentium.* Supra quod Salonius: *Illi*, ait, *vendunt frumenta, qui verbum vitæ suis auditoribus annuntiant*, qui vitia corrigunt, virtutem implantant, & Rempublicam, ne fame spirituali pereat, per prudentem correctionem conservant: *Nam ubi deest correctio*, inquit B. Humbertus, *abundat peccatori corruptio; unde qui odit correctionem, amare videtur corruptionem, propter quod, si hic non corrigitur, in futuro damnabitur.* Et S. Bernhardinus: *Qui vitiis nutriendis parcit; & favet, nec contristet peccantium voluntatem, tam non est misericors, quàm qui non vult cultellum rapere puero, ne audiat illum plorantem, & non timet, ne vulneratum doleat, vel extinctum.*

Prov. 11. 26. *Salon. hic.* *S. Bernh. t. 2. f. 28. a. 2. c. 3.*

De Jeremia Propheta recensent Sacræ Paginæ, quòd aliquando virgam vigilantem, alii legunt virgam oculatam viderit: *Quid tu vides Jeremia? & dixi: virgam vigilantem ego video.* Paulò post videt idem Vates divinus ollam succensam, ferventem & ebullientem: *Quid tu vides? & dixi: Ollam succensam ego video.* Et quare Jeremias priùs virgam vigilantem conspexit, & exinde ollam igne succensam? Respondet S. Ambrosius: *Priùs DEUS hic pœnitentibus exhibet virgam correctionis, quam si nolint, impœnitentibus reservat ollam gehennæ*, qui verò hic virgâ directionis corrigitur, in altera ab auditione mala, & ab olla ista infernali non timebit; unde Vates Regius: *Bonum mihi, quia humiliâsti me*, & quare bonum? subdit rationem, *ut discam justificationes tuas.* Et in alio loco: *Disciplina tua ipsa me docebit.* Sic vulnerat chirurgus suum patientem, eique venam subtili ferrô aperit, ut putridum ac perniciosum sanguinem inde extrahat, cui nihilo seciùs mercedem solvimus, quia salubriter nos vulneravit. En, sic æstimare & amare debes te errabundum prudenter monentem, & cum discretione corrigentem; in hoc enim consistit vera fraternitas, charitas & sincera amicitia, ut si quid reprehensibile in nobis reperiatur, alter alteri ob fraternam correctionem & æternam obtinendam salutem non abscondat.

Jer. 1. 11. *S. Ambros. in Ps.* 38. *Psal.* 118. 71. *Psal.* 17. 63.

5. De Elisæo refert Scriptura, quomodo ascendenti ei in civitatem Bethel, ubi Rex Jeroboam priùs vitulum aureum, quasi idolum erexerat, pueri petulantissimi & idololatrum filii occurrerint, illudentes ei, & succlamantes: *Ascende calve, ascende calve*; qui ubi ejusmodi maledicas illusiones & insanias audivit, justô religionis zelô, ut servus & Legatus Dei commotus, justam punitionem ac vindictam à Deo illis imprecatus est: *Qui, cùm respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini.* Et quid factum est? *Egressi sunt duo ursi de saltu, & laceraverunt ex eis quadraginta pueros.* Et quare, dices, DEUS justissimus scelerum vindex ad puniendos & devorandos ante ora parentum filios crudeles & immanes ursos immisit? cur non leones, aut dracones? Respondeo, in promptu causam esse, quia parentes hos immo-

4. Reg. 2. 23.

rigeros

rigeros filios non, ut decebat, corrigebant, ursus autem fœtum suum in-
S. Ambros. formem non tam lambit, quàm & corrigit, ita S. Ambrosius: *Ursa*, inquit,
l. 6. He- *partus suos* (lambendo) *ad sui effingit similitudinem, tu filios tuos instruere similes*
xam. c. 4. *tui non potes?* Unde & Cornelius in Ecclesisticum; Hac de causa, inquit,
Cornel. in Elisæus ursos immisit in pueros malè educatos, sibique illudentes: *Ascende*
Eccl. 30. *calve*, ut parentes, qui ursos in filiorum efformatione imitari neglexerunt,
3. eorundem filiorum per ursos, velut lictores, laniatione puniret, à bove e-
Prov. 22. nim majori discit arare minor; hinc & Sapiens: *Stultitia colligata in corde*
15. *pueri, & virga disciplinæ fugabit eam.*

Cùm pientissimus Redemptor noster ad montem Golgothæum inter latrones medius duceretur, ut ibidem in Cruce pendens tanquam in medio
Luc. 23. terræ omnium nostrûm operaretur salutem, observat S. Lucas, quòd turba
27. multa populi, & mulieres, *quæ plangebant, & lamentabantur eum*, in hac luctuosa via eum fuerint secutæ; ad quas conversus mitissimus Salvator dixit: *Nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros.* Et quare noluit amantissimus JESUS, ut mulieres tam indignam mortem ac passionem suam deflerent? Cur potiùs voluit, ut super se ipsos ac filios suos ama-
S. Anselm. ras effunderent lachrymas? Resp. ad hanc quæstionem S. Anselmus: Licèt
de pass. Do. mulieres istæ, quæ Christum ad Crucis comitabantur necem, fuerint piæ mentes, filii tamen earum erant immorigeri ac petulantissimi, dum in patientem, & jam ad mortem condemnatum JESUM lutum & lapides cum impiis aliis Judæorum filiis ac scurris projiciebant; hinc ad illas conversus suasit meliorem puerorum correctionem ac disciplinam, & ut impios illorum mores magis, quàm se ipsum ad Crucis mortem nunc anhelantem,
Eccl. 30. deflerent? *Super vos ipsas flete, & super filios vestros.* O quàm benè igitur sapi-
1. entissimus Ecclesiasticus: *Qui*, inquit, *diligit filium suum, assiduat illi flagella, ut lætetur in novissimo suo.* Et quemadmodùm DEUS Pater dilectos ac fideles filios suos multis solet mortificare & perficere tribulationibus ac flagel-
Prov. 3. lis: *Quem enim diligit Dominus, corripit, & quasi pater in filio complacet sibi*; sic
12. & fideles parentes hoc illustre, imò divinum imitentur exemplum: *Et vos pa-*
Ephes. 6. 4. *tres*, subintrat hîc gentium Doctor Paulus, *nolite ad iracundiam provocare filios vestros, sed educate illos in disciplina & correptione Domini.*

6. Miror, & attonitus hæreo, quoties Regis Davidis filios considero. Annon primogenitus & patri dilectissimus fœdissimo incestu cum Thamar
2. *Reg.* 13. sorore se contaminavit: *Noluit autem acquiescere precibus ejus, sed prævalens*
14. *viribus oppressit eam.* Absalon filius rebellis Jerusalem ingrediens concubi-
2. *Reg.* 16. nas patris sui, hoc est, secundarias uxores publicè violavit: *Tetenderunt er-*
22. *go Absalon tabernaculum in solario &c.* Salomon ut concubinis suis morem
3. *Reg.* 11. gereret, idololatra factus est: *Cúmque jam esset senex, depravatum est cor ejus*
4. *per mulieres, ut sequeretur Deos alienos.* Adonias, qui superbè regnum ambie-
rat,

rat, & præproperè audiit, non solùm illô excidit, sed & à fratre Salomone occisus est: *Misitque Rex Salomon per manum Banania filii Jojada, qui interfecit eum.* 3. *Reg.* 2. 22.
Vide hìc, ac perpende, lector prudens, qualiter David in propriis filiis suis fuerit à Deo castigatus. Et nunquid, dices, vir erat secundùm cor Dei: *Invenit David filium Jesse, virum secundùm cor meum, qui faciat omnes voluntates meas?* *Act.* 13. 22. quare ergò tam durè in filiis suis à Domino punitus est? Rationem audi: licèt David vir pius ac sanctus fuerit, quia tamen priùs libidinosè cum Bethsabæa vivendô, & Uriam innocentem occidendô cunctis filiis suis, imò & subditis non leve scandalum præbuit, ideo ad filios corrigendos & reprehendendos prorsus inutilis ac ineptus factus est: *Permisit*, ait Cornelius, *hoc Deus ad castigandum adulterium Dividis patris, unde & filii patris sui libidinem secuti sunt.* *Cornel. hic.* Et quod singulariter notandum est, licèt idem Rex David exactam de ejusmodi filiorum libidinibus notitiam habuerit, eos tamen nec minimo verbo correxit: *Noluit contristare spiritum Amon filii sui, quoniam diligebat eum*; & de Adonia subjungit Scriptura: *Nec corripuit eum pater suus aliquando dicens: quare hoc fecisti?* 2. *Reg.* 13. 21. Ratio est, quia se ipsum reum agnovit, & culpa redarguit virum. Proinde rectè Cassianus: *Oportet námque illum, qui alterius vulneri mederi cupit, omni languoris morbô alienum, sanumque subsistere, ne illud Evengelicum dicatur: Medice, priùs cura te ipsum.* 3. *Reg.* 1. 6. *Cassian l. de Spir. in c.* 5. O Superiores, ò Parentes! hìc attendite, ne illud audire debeatis: *Et immolaverunt filios suos & filias suas Dæmoniis.* *Psal.* 105. 37. Hìc, inquam, attendite, ut sitis ipsi irreprehensibiles, si alios velitis corripere; Unde Christus ad ejusmodi indiscretos correctores, qui mulierem in peccato deprehensam ad solitam lapidationem postulabant, respondit: *Qui sine peccato est vestrûm, primus in illam lapidem mittat.*

7. Sed pergamus ulteriùs. Fornicabantur quondam Hebræi cum Madianitis mulieribus, colebántque Beelphegor, id est, Priapum, idolum nudum & abominandum ob amorem Madianitarum mulierum, hinc justô Dei judiciô ad viginti quatuor hominum millia à Moyse Hebræorum Duce partim in patibulo vel arboribus fuerunt suspensa, partim à Deo alio mortis genere deleta; inter quos prævaricatores nec principibus populi Deus Justissimus omnium arbiter parcere voluit, hinc seriò Moysi mandavit: *Tolle cunctos Principes, & suspende eos contra solem.* *Num.* 25. 4. Et cur Principes illius populi tam ignominiosa morte fuerunt castigati? ℞. Menochius: *Jubet*, inquit, *suspendi ipsos Principes, qui impietati illi faviſſent, aut cùm deberent pro officio, non restitissent.* *Menoch. hic.* Et hìc modum corrigendi, quia Principes illi populum Hebræorum ad idololatriam & fornicationem proclivem non corrigebant, ideò ipsi suspensi sunt contra solem, ut facies eorum magis publicæ exponeretur ignominiæ, an innuendum orbi universo, quòd nemo oculum, aut manum vindicem supremi Judicis, instar solis radiantis, possit effugere; ipse enim etiam

in secreto peccantes aliquando in extremo judicii die ad visionem omni carni
B. Dam. producet, unde rectè in hunc scripturæ locum subdit B. Petrus Damianus, i-
l. 4. ep. 15. deo hoc factum esse, *quia culpa subditorum in Præpositorum redundat opprobrium. & quod ab ovibus erratur, negligentiæ Pastoris adscribitur.*

Samuel fidelis Propheta Domini, ubi jam senex se Principatu suo abdicare, & universo populo, ipso quoque novo Rege Saule præsente, administrationis suæ rationem reddere voluit, priùs integritatis suæ testimonium ab il-
1. Reg. 12. la plebe petiit: *Loquimini de me coram Domino, & coram Christo ejus, utrum bovem*
3. *cujusquam tulerim, aut asinum: si quempiam calumniatus sum, si oppressi aliquem, si de manu cujusquam munus accepi: & contemnam, illud hodie restituámque vobis.* Quem sermonem ubi populus attentâ aure percepit, uanimi voce respondit: *Nos es calumniatus nos, neque oppressisti, neque tulisti de manu alicujus quidpiam.* Bene est, subjungebat Samuel: *Testis est Dominus adversùm vos, & testis Christus ejus in die hac, quia non inveneritis in manu mea quippiam.* Ad quam vocem succlamavit omnis populus: *Testis.* Magnum sine dubio hoc erat ac prorsus præclarum de innocentia Samuelis à plebe testimonium. Sed audiamus ulteriùs. Hac capta occasione Samuel mox ansam prehendit, dictum populum de suis sceleribus redargeundi, & Dei beneficia ipsis exhibita, ac vicissim eorum ingratitudinem refricandi, graviter populum contestans, ut imposterum soli Deo serviret, alioquin gravissimam Dei vindictam experturum: *Si timueritis Dominum, & servieritis, & audieritis vocem ejus, & non exasperaveritis os Domini, eritis & vos, & Rex, qui imperat vobis, sequentes Dominum Deum vestrum si autem non audieritis vocem Domini, sed exasperaveritis sermones ejus, erit manus Domini super vos &c.* Et tandem in fine sermonis præsente, rege, ut correptio hæc paterna altiùs omnium mentibus inprimeretur, illud fulmen adjecit: *Quòd si perseveraverit in malitia, & vos & Rex vester peribitis.* Discant hîc Superiores omnes, quomodo se gerere debeant in corrigendo proximo, priùs scilicet illorum benevolentiam captando, & se
S. Gregor. ipsos præbendo irreprehensibiles: *Mundus,* ait S. Gregorius, *esse à vitiis debet, qui*
l. 7. moral. *curat aliena corrigere,* & S. Ambrosius: *Nisi tu,* inquit, *priùs interiora tua vacua fece-*
cap. 16. *ris ab omni labe peccati, non potes aliis ferre medicinam. A te igitur pacem incipe, ùt cùm*
S. Ambros. *fueris ipse pacificus, pacem aliis feras: Quomodo enim potes aliorum corda mundare, si tu-*
l. 5. in Lu- *um ante non mundaveris?* Quomodò poteris ejicere festucam in oculo fratris tui,
cam. c. 6. si ipse trabem in oculo tuo non vides: *Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo tuo,*
Matt. 7. 5. *& tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui.*

Gen. 21. 8. Vidit aliquando prudens Sara Ismaëlem filium Agar ludentem cum
10. Isaac filio suo, & mox à marito suo Abrahamo petiit: *Ejice ancillam hanc & fi-*
Cornel. hîc. *lium ejus.* Et quid in hoc lusu mater & filius peccavit, quòd Sara non tantùm in Ismaëlem, sed etiam in matrem ejus ita excanduerit? ℞. Cornelius: *Eò quòd ipsa (Agar) filii sannas & petulantiam non compesceret,* neque, prout matrem decebat corrigeret, ideò timebat prudens Sara, non sine præsagio spiritu

ritu, Isaacum filium suum per hunc petulantissimum puerum Ismaëlem aliquando crescentibus odiis & annis opprimendum; hinc *crimen filii*, ait Mendoza, *tribuebat matri.* *Mendoza in 1. Reg. 1. 1. annot. 4. sect. 3.*

Cùm igne cœlesti Pentapolis concremata est, universi quoque habitatores illius regionis eodem sulphureo igne periêrunt: *Et subvertit civitates has, & omnem circa regionem, universos habitatores urbium &c.* Et quare dices, innocentes parvuli illarum civitatum eodem cremati & absumpti sunt igne? Et quid hi miselli contra Deum peccârunt, vel peccare poterant? respondeo: Malus corvus, malum ovum, ex nigro enim corvo non candida nascetur columba; quia ergo Sodomitæ & parentes eorum homines erant pessimi, nec filios suos de admissis corrigebant noxis, ideo, decernente ita justitiâ divinâ, & parentes & filii periêrunt: *Parvulis autem*, ait Cornelius, *Deus benè hac morte consuluit, ne si superstites manerent, patrissarent, itáque æternis ignibus addicerentur.* *Gen. 19. 25.* *Cornel. hic.*

De Job commemorat scriptura, quòd *consurgens diluculò offerebat holocausta pro singulis* (filiis suis) *dicebat enim: Ne fortè peccaverint filii mei, & benedixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Job cunctis diebus*, hoc est, quoties convivabantur filii. Ad quid, obsecro, tot holocausta pro salute filiorum oblata? Respondent Interpretes: Jobum utpote virum sanctum ac justum per ejusmodi illius ævi ceremonias & sacrificia voluisse filios suos ac natas seriò admonere ac corrigere, ne contra Deum aliquid cogitarent, vel peccarent, ut habent septuaginta Interpretes? hinc sanctificabat eos præparandô nimirum illos ad fructus sacrificii percipiendos, & Dei observanda mandata: *Vide*, inquit Pinna, *justi viri erga filios eximiam curam: Sanctificabat illos consurgens diluculò; non differebat sanctificationem, sed mox manè advocabat ad sacrificia pro illis oblata &c.* O si omnes parentes tam sedulam filiorum suorum in corrigendo & admonendo adhiberent curam! Et sicut parentes comparantur viti, filii autem palmitibus: *Ego sum vitis, vos palmites;* palmites autem sunt amputandi, alligandi, corrigendi &c. Ita & filii, ne in rete incidant Diaboli: *Melius est*, ait Ecclesiastes, *à sapiente corripi, quàm stultorum adulatione decipi*: talis enim sapientis correptio est quasi sal, vel nitrum morum, animæque eluens maculas; Est nux vel amygdalum, amarum quidem habens corticem, sed nucleum suavissimum; Est absinthium, ori amarum & gustui, ast stomacho suave & sanum, dum eum purgat, ac confortat. Et hæc causa est, quòd ipse Dominus Christus nunc ad cœlos ascensurus suos priùs correxerit, & increpaverit Apostolos: *Increpavit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt*; supra quod S. Gregorius: *Idcirco*, inquit, *Dominus tunc Discipulos increpavit, cùm eos corporaliter reliquit, ut verba: quæ recedens diceret, in corde audientium arctiùs impressa remanerent.* Eja igitur, quicunque tandem estis Superiores, vel Ecclesiastici, vel Sæculares, vel Prælati, vel Priores, vel Præpositi *Job. 1. 5.* *70. Interpret. hic.* *Pinna in Eccl. 7. Ethol. 65.* *Jo. 15. 5.* *Eccl. 7. 6.* *Marc. 16. 14.* *S. Gregor. hom. 29. in Evangel.*

 positi

positi, vel Rectores, vel Parochi, vel Parentes, vel Moderatores, vel Præceptores, non erubescite delinquentes vestros monere & corrigere subditos,
S. Dionys. Areopag. *quia nullum opus*, teste S. Dionysio *Areopagita ita placet Deo, sicut fraterna reductio, quæ ex charitate procedit, & si te audierit, lucratus eris fratrem tuum &c.* Hoc fac, & vives.

CONSIDERATIO XXVIII.

De Oratione Deo grata, & nobis summè necessaria.

Pro Dom. 5. post Pascha.

Amen, dico vobis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan. 16. 23.

I.

NOn sine peculari ratione Sancta Mater Ecclesia præsentes Rogationum dies instituit, in quibus publicæ ubique locorum in Christiano orbe adornantur Processiones, & decantantur Litaniæ, ut per ejusmodi communem populi orationem benignus Deus iram suam à nobis propitius dignetur avertere, mala cuncta amovere, fruges terræ conservare, famem depellere, bella extinguere, homines ac jumenta sanos custodire, morbos contagiosos auferre, & gratiam suam (sine qua nihil possumus, nihil sumus) ac denique vitam elargiri æternam. En rationes, quare Ecclesia hoc tempore vernali hos Rogationum dies instituit. Et quid dico? ejusmodi orationes publicæ jam olim in veteri Testamento, ubi publica urgebat necessitas, fuerunt ab Hebræis tunc fidelibus institutæ & observatæ. Consule librum Josue & invenies, quòd ipse strenuissimus, juxta ac pientissimus belli Dux Josue & Seniores populi, convenerint, & pro publica necessitate populi, ubi cor eorum nimiùm ab hoste pertimescens adinstar aquæ fluidum, trepidans & languidum factum est, communes ad Deum sibi
Josue 7. 6. placandum preces effuderint. *Josue verò scidit vestimenta sua, & pronus cecidit in terram coram arca Domini usque ad vesperam, tam ipse, quàm omnes Senes Israël; miseruntque pulverem super capita sua & dixit Josue: Heu Domine Deus &c.*

Hunc communem orandi modum imitati sunt & cæteri Israëlitæ, ac præsertim cives Bethulienses, qui ob metum Holofernis in illa publica calamitate

mitate induti ciliciis, & cinere aspersi unanimiter Dei opem inclamârunt: *Et clamavit omnis populus ad Dominum instantiâ magnâ, & humiliaverunt animas suas in* Judith. 4.
jejuniis & orationibus, ipsi & mulieres eorum: & induerunt se Sacerdotes ciliciis, & in- 8.
fantes prostraverunt contra faciem templi Domini, & altare Domini operuerunt cilicio, & clamaverunt ad Dominum Deum Israël unanimiter. Quid de Machabæis enarro? Cùm Heliodorus à Rege Seleuco ad expilandos templi Solymæ thesauros Hierosolymam venisset, convenerunt & cives in unum, ac publica supplicatione Deum deprecati sunt, quatenus sibi adesset, & locum sanctum protegeret: *Alii etiam gregatim de domibus confluebant, publica supplicatione obsecrantes* 2. Machab.
pro eo, quòd in contemptum locus esset venturus: accinctaque mulieres ciliciis pectus per 3. 18.
plateas confluebant. Universa autem protendentes manus in cœlum deprecabantur. Observa hìc, prudens Lector, antiquissimum in publica supplicatione modum ac usum, quem meritò etiamnum imitantur Christiani, ut simili ratione, & publica oratione iram divinam placare satagant, ut ejusmodi publicas calamitates belli, famis & morborum, quibus hactenus incessanter eramus pressi, & vix non oppressi, Deus à patria nostra benignè dignetur avertere: *Oratio humiliantis se,* ait Ecclesiasticus, *nubes penetrabit, & non discedet, donec altissi-* Eccl. 35.
mus aspiciat. De qua veritate plura in præsenti tractabimus. 21.

Cùm filii Jacob tempore famis in Ægyptum descendissent, ut ibidem parato argento sibi & familiæ necessaria coëmerent frumenta, coram Josepho Ægyptiorum Pro-Rege mirum in modum humiliati unanimi voce dixerunt: *Nos erimus servi Domini nostri*, & prostrati usque ad terram adoraverunt Gen.44.9.
eum, sese infimos illius servos profitentes. Unde, obsecro, tanta humilitas in his perfidis fratribus? si paratâ pecuniâ sibi voluerunt comparare frumenta, quare tantoperè se humiliarunt? Causa erat urgens fames & annonæ caritas, quæ illos philosophare, & ad tam humiles preces confugere docuit: *Obtulerunt ei munera, tenentes in manibus suis, & adoraverunt proni in terram.* O Christiani! Tali quoque humilitate & animi contriti demissione oportet nos hoc calamitoso belli & famis tempore accedere ad thronum gratiæ divinæ, ut misericordiam consequamur in tempore opportuno: *Cùm ignoremus,* 2 Par. 20.
dicebat Josaphat in ejusmodi publica necessitate, *quid agere debeamus, hoc* 12.
solùm habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te, DEUS. Hoc & ego vobis dico, Christiani! An non videtis præsentem Ecclesiæ necessitatem, Regnorum in Christianitate perturbationem, morum in populo corruptelam, & quòd omnis refrigescat charitas, ac superabundet malitia? Hinc *meritò hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum* JESUM, qui tanta nobis Gen. 42.
præstitit beneficia. Et quid cum Josaphato habemus residui, nisi ut pa- 21.
riter oculos nostros dirigamus ad DEUM Patrem misericordiarum, &

Deum totius conſolationis, ut per merita & Sanguinem pientiſſimi Filii ſui, ac Redemptoris noſtri placatus optatam Chriſtiano orbi ferat opem.

Ubi Ezechias Rex Iſraëlitarum, vir in tuendo Dei cultu zeloſiſſimus blasphemias Rabſaſcis in obſidione Hieroſolymæ ad populum loquentis audivit, ejusdémque litteras de tradenda Regi Sennacherib urbe accepit, magnâ cum fiduciâ in hac publica calamitate ad templum Dei cum ſervis ſuis ſe contulit, ubi litteras blasphemiis in Deum Iſraëlitarum refertas coram Domino expan-

4. Reg. 19. 14. dit: *Et oravit in conſpectu ejus, dicens: Domine Deus Iſraël &c.* Et quid ſequitur? *Protegam urbem hanc, & ſalvabo eam propter David ſervum meum.* Et ecce eâdem nocte ab Angelo Domini in caſtris Aſſyriorum interfecta ſunt centum & octoginta quinque millia virorum. Tanti valoris & virtutis exitit pia, humilis

S. Bonav. lib. 2. de profectu Relig. c. 66. ac devota Regis cum ſubditis oratio: *Oratio*, ait S. Bonaventura, *iram Dei placat, peccatorum veniam impetrat, tentationis impetum ſedat, vitia cordis expellit, in periculo liberat, à periculis defendit, difficultates complanat, familiaritatem Dei conſert &c.*

De Philiſtæis recenſet primus Regum liber, quòd inter alias pacis conditiones cum victis Iſraëlitis etiam hanc iniêrint, ne impoſterum ſibi arma cu-

1. Reg. 13. 19. derent: *Caverunt enim Philiſtiim, ne fortè facerent Hebræi gladium aut lanceam.* Et quid factum eſt? *Cúmque veniſſet dies prælii, non eſt inventus enſis & lancea in manu totius populi.* Quomodo ergo illum capitaliſſimum hoſtem ſuperârunt, ſi non habuerunt gladium? ℞. Samuel & omnis populus oravit ad Dominum, & ipſe exaudiebat eos, dum ſine ferro & armis populo ſuo dedit victoriam: *O-*

Hugo Card. in Pſal. 65. *ratio*, ait Hugo Cardinalis, *eſt ſcutum animæ; ſicut enim miles, dum eſt in bello, non debet amovere ſcutum; ita homo, dum eſt in hac vita, quæ militia eſt, non debet à ſe movere orationem.*

4. Dum quondam Angelus ſeptuaginta virorum millia per funeſtam peſtem in Iſraël intremiſſet; & jam jam manum ſuam ſuper ipſam regiam civitatem Solymæam extendiſſèt, ut eam pariter per hanc diram luem diſperderet, obſervat Scriptura, quòd benignus Deus ſuper afflictione populi miſer-

2. Reg. 24. 16. tus, percutienti Angelo dixerit: *Sufficit nunc, contine manum tuam.* Hæreo hîc attonitus; videtur enim, quòd Angelus hoc præceptum Domini non ſtatim adimpleverit, ſed in cæde hominum diutiùs perſeveraverit, quia David paulò poſt eundem Angelum de novo vidit adhuc in mactando populo perſeverantem: *Dixítque David ad Dominum, cùm vidiſſet Angelum cædentem populum: Ego ſum, qui peccavi, ego iniquè egi, iſti qui oves ſunt. quid fecerunt? vertatur, obſecro, manus tua contra me &c.* Et quare Angelus ille non ſtatim hoc accepto mandato: *Sufficit nunc*, à cæde & plaga hominum ceſſavit, &

S. Ambr. in hunc loc. Deo imperanti obediit? Rationem aſſignat S. Ambroſius, quia Angelus ille ſciebat: licèt Deus velit agnoſcere, non tamen velle, niſi rogetur; unde quàm primùm David pro ſalute populi oravit, & holocauſta obtu-

lit,

sit, subjungit Scriptura: *propitiatus est Dominus terræ, & cohibita est plaga ab Israël.* Ecce, Deus vult orari, vult rogari, vult cogi. Proinde rectè fecerunt Discipuli illi duo, in villam Emmaunticam cum Christo peregrinantes, dum dilectissimum hospitem & vitæ socium JEsum ad se in hospitium, quasi ambabus, ut ita dicam, manibus attraxerunt: *Et coëgerunt illum.* Et quomodo cogi poterat, cui subjacent universa, & qui tribus digitis appendit molem terræ? Adverte anima Christiana; *Coëgerunt illum* præcibus & oratione; non vi, non armis, sed preces erant armatæ, quæ etiam omnipotenti Deo ligare solent manus; prout Moyses fecit, dum iratus Deus delinquentem populum à facie terræ voluit delere: *Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, & deleam eos.* Per quæ verba satis luculenter ostendit Deus, quòd per orationes Sanctorum & servorum suorum, ne secundùm demerita nostra nos puniat, possit detineri: *Quasi victus esset Dominus,* ait Hugo Cardinalis, *dicit: dimitte me; quia Sancti suis orationibus & desideriis tenent eum, ne in peccatoribus suam exerceat justitiam.* *Luc. 24. 29* *Exod. 32. 10.* *Hugo Card. in Gen. 32.*

En mirandos bonæ orationis effectus: Ligamen est, quod irati Numinis ligat manus: Scala cœli est, per quam nos oportet usque ad Dei thronum conscendere; Clypeus est salutis, per quem in omni, tum animæ tum corporis necessitate ab hostium insultibus protegimur: Catena est, per quam diabolus constringitur, & tanquam canis rabidus, ne nobis nocere possit, alligatur: Thymiana est suavissimum in aureo cordis nostri altari incensum, & Deo, cœlóque gratissimum: Lapis est, per quem David adhuc puer pastoritius superbum stravit gigantem: Murus denique est & ante murale invincibile est; & quemadmodum urbs aliqua contra hostium assultus se defendere non potest, nisi mœnia habeat, valla ac propugnacula, quibus hostem arceat, ac depellat; ita quoque anima Christiana, si oratione satis munita non est, facilè hosti infernali cedet in prædam & potestatem: *Preces,* sunt verba S. Joannis Chrysostomi, *magna sunt arma, magna securitas, magnus thesaurus, magnus portus, & refugii locus &c.* *S. J. Chrys. hom. 30.*

5. Vidit aliquando S. Joannes innumeram turbam ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis, stantes ante thronum Dei & in conspectu Agni cum stolis albis & palmis, gratias agentes, & laudantes Deum & Agnum; & ecce cùm Christus septimum aperuisset sigillum, advertit dilectus Christi Discipulus: *Factum est silentium in cœlo; quasi mediâ horâ?* Ad quid hoc insolitum in cœlo silentium? Nunquid omnes Sancti & Electi Dei in cœlis gloria sine cessatione laudant Deum: *Sedenti in throno & Agno benedictio, & honor & gloria?* nunquit omnes Cherubim atque Seraphim incessabili voce proclamant, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth?* Nunquid omnes Angelorum & Sanctorum Chori Deo T. O. M. assiduò jubilant, atque decantant: *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem & divini-* *Apoc. 8. 1.* *Apoc. 5. 12.*

divinitatem, & sapientiam & fortitudinem, & honorem & gloriam, & benedictionem in sæcula sæculorum; Quare ergò S. Joannes vidit, & audivit, quòd per mediam horam in cœlo factum sit altum silentium? Observat in hunc Scripturæ
S. Aug. in hunc loc. locum Magnus Aurelius Augustinus: *Cœlum* inquit, *eâ mediâ horâ auscultabat orationes Sanctorum in terris*, quæ communis & devota piarum mentium oratio in terris Deo & Angelis ejus longè gratior fuit, quàm omnis musica totius cœlestis Curiæ: *Nulla*, ait Ludovicus Blosius, *præstantior oratio est, quàm ut quis petat gratissimam Dei voluntatem in se; & in omnibus aliis fieri.*
Lud. Blos. de instit. spirit. c. 8.

Jacob quondam mirabilem scalam à terra usque ad cœlum pertingentem
Gen. 28. 12. vidit: *Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam.* Ad quid iste ascensus & descensus Angelorum? in hac ascendunt Angeli, ait Mellifluus, Cornelius & alii, ut preces nostras & opera bona Deo offerant: descendunt, ut vicissim varia munera & beneficia à pientissimo Numine nobis deferant.

Daniel quondam Antiquum dierum, hoc est Deum Patrem in throno Ma-
Dan. 7. 10. jestatis suæ residentem conspicatus est, & *millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei.* O grandissimum Angelorum DEO & mini-
Hebr. 1. 14. strantium & assistentium numerum! qui *omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capient salutis.* Supra quod S. Augusti-
S. August. serm. de temp. 171. & serm. 1. dom. in oct. Pascha. nus: *Agnosco* inquit, *ingentem numerum cubiculariorum Dei, non tamen puto eos illic adesse, ut arceant supplices*, sed ut magis adjuvent nostras orationes; *oratio enim justi*, pergit idem Sanctissimus Ecclesiæ Doctor, *clavis est cœli, ascendit precatio, & descendit Dei miseratio.*

6. De Davide recenset Regum liber secundus, quòd post Saulis necem ad regnum evectus, Israëlitas artem sagittandi docuerit; expertus enim erat, quòd regni antecessor Saul & exercitus illius maximam à Philistæis stragem per tela & sagittas acceperint; & ut imposterum in vibrandis telis majorem capesserent, & haberent notitiam, atque hostibus suis majori cum virtute possent resistere, priùs milites suos in hoc telorum lu u ad metam exerceri
2. Reg. 1. 18. voluit *Et præcepit, ut docerent filios Juda arcum &c.* Ita quondam in insula Majorca & Minorica, ut filii à prima ætate in arte jaculandi instruerentur, parentes illorum in arboribus & tectis domorum panem & jentaculum, vel aliud obsonium collocabant, ut, si comedere vellent filii, famémque depellere, priùs sagittâ ab arcu emissâ illum panem vel cibum attingerent, & dejicerent. Sic factum est, ut in optimos evaderent sagittarios. Et dic, quæso, homo Christiane! quid aliud est oratio, quàm ejusmodi arcus & sagitta, quam in altum & usque in cœlum dirigis? si igitur panem quotidianum, si victum & amictum, si optatam pacem, si sanos annos, ac denique vitam æternam vis in cœlo obtinere, exerce te in hac palæstra; meta,

ad

ad quam collimes, si ipse DEUS & SS. Cor JESU, huc tende animum & vires, huc emitte preces jaculatorias & ordinarias; felix si hanc metam attigeris: *Ars autem sagittandi spiritualis*, ait Glossa Moralis, *est exercitium orationis*, *Glossa Mo-*
quo Dæmones fortiter debellantur, in cujus figura dicitur Exod. 17. *quòd Moyse in o-* *ral. in hunc*
ratione perseverante Amalecitæ à filiis Israël fuerunt debellati. *loc.*

Et quis ignorat de fortissima Judith? Cùm jamjam Bethulia in arctissima illa obsidione, qua ab Holoferne cingebatur, se ditioni & potestati hostium dedere statuisset, sola illa mulier fortis generosè restitit & quibus armis?
Ingressa est oratorium suum, & induens se ciliciò posuit cinerem super caput suum: & *Judith.* 9.
prosternens se Domino, clamabat ad Dominum dicens: Domine Deus patris mei, &c. 1.
Neque contenta hâc privatâ oratione, ad publicam quoque confugit; proinde à Senioribus & populo petiit: *Nibil aliud fiat nisi oratio pro me ad Domi-* *Judith* 8.
num Deum nostrum. Et exaudivit mitissimus DEUS & Judithæ, & commu- 33.
nes populi preces, hostis enim à muliere victus & victoria nunquam satis decantanda reportata est. Supra quod egregiè S. Augustinus: *Orationis arte*, in- *S. August.*
quit, *Judith sanctissima, cujus precibus patuit cœlum, arma victricia fabricavit, quibus* 2. 28. *de*
adversa confligeret, ut pavescentes viros fœmina vindicaret. Ubi enim assiduis oratio- *temp.*
nibus pulsatur cœlum, potentia semper calcatur armorum.

7. Ezechias Rex, cujus jam priùs mentionem fecimus, ut à Deo magis afflictione probaretur, & perficeretur, in morbum lethalem incidit, ad quem missus est Isaias Propheta, ut ei mortem brevi imminentem indicaret: *Hæc* *Isa.* 38. 1.
dicit Dominus: Dispone domui tuæ, quia morieris tu, & non vives. Ad quod triste nuntium Ezechias ad parietem templi, ne præsentibus Aulicis lacrymas suas videretur ostentare, se convertit, & in animo contrito & humiliato Deum rogare cœpit: *Obsecro, Domine, memento, quæso, quomodo ambulaverim coram te in veritate & in corde perfecto, & quod bonum est in oculis tuis, fecerim. Et flevit Ezechias fletu magno;* Erat enim tunc Ezechias juvenis triginta novem annorum, proinde mors illi eò videbatur acerbior, quia non habebat filium, quem regni Israëlitici relinqueret hæredem. Et quid sequitur? *Hæc dicit Dominus DEUS David patris tui: Audivi orationem tuam, & vidi lacrymas tuas; ecce, ego adjiciam super dies tuos quindecim annos.* Hîc persisto totus attonitus & extra me raptus. Quid hoc est, ô bone DEUS! priùs per Isaiam Prophetam pientissimo huic Regi insinuâsti: *Dispone domui tuæ, quia morieris, & non vives.* Et nunc dicis: *Ecce, ego adjiciam super dies tuos quindecim annos*; Et nunquid verum, imò verissimum est, quod tu, mi DEUS, omnino sis immutabilis non physicè tantùm, sed & moraliter, ita, ut ex animi inconstantia aliud velle non possis, quàm quod semel decrevisti? hinc apud Malachiam ipse ais: *Ego enim Dominus, & non mutor.* Quare ergo hîc, mi Domine! *Malach.* 3.
(in humilitate cordis mei loquor ad te, cum sim pulvis & cinis, & peccato- 6.
rum miserrimus) quare, inquam, hîc tuam mutâsti sententiam?

Cornel. hic. ℟. Cornelius, quòd sit duplex vitæ periodus, una à natura, altera à Deo constituta: hæc semper est certa & fixa, nec augeri aut minui potest: illa à Deo breviari vel ampliari potest; & defacto in Ezechia ampliata est, qui aliàs, si naturam & causas naturales spectes, certò debuisset mori, proinde à Deo per ingens miraculum sanatus est, ut mutaret sententiam, quod
Euseb. de beneficium Ezechias per orationem suam impetravit: *Obtinuit*, inquit Eu-
mor. Hier. sebius, *Ezechias statim à Domino orationibus suis, ut mutaret sententiam, quam sibi indixerat.*

8. Vide hîc. Anima Christiana, quid apud Deum humilis & devota possit oratio. Per orationem idem Ezechias impetravit, ut sol, mundi ocu-
4. Reg. 20. 11. lus per decem gradus retrogrederetur: *Invocavit itaque Isaias Propheta Dominum, & reduxit umbram per lineas, quibus jam descenderat in horologio Achaz, retrorsum decem gradibus.*

Per orationem Loth in immenso illo Sodomæ incendio urbem Segor,
Gen. 19. 21. quæ pariter ad rogum jam erat destinata, servavit immunem? *Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas, ut non subvertam urbem, pro qua locutus es.*

Per orationem Regina Esther universum Hebræorum populum jam ad
Esth. 4. 16. lanienam destinatum, ab interitu liberavit? *Vade*, dicebat illa Esther ad Mardochæum, *& congrega omnes Judæos, quos in Susan repereris, & orate pro me.*

Per orationem Elias cœlum clausit, & aperuit, ut copiosas ac fœcundas
3. Reg. 18. 42. sitienti terræ subministraret pluvias: *Elias autem ascendit in verticem Carmeli, & pronus in terram posuit faciem suam inter genua sua; facta est pluvia grandis.*

Per orationem Josue sol jam ad occasum properans in medio cursu ste-
Jos. 10. 12. tit: *Sol contra Gabaon ne movearis &c.* Verbo: Oratio justorum orbem hactenus sustentavit, & etiamnum sustentat universum, qui aliàs jam pridem
Job. 9. 13. propter tam enormia mortalium scelera periisset; unde Job ait: *Sub quo*
S. Hieron. in quæst. Hebr. *curvantur, qui portabant orbem.* Supra quod Divus Hieronymus: *Portantes orbem*, inquit, *Sancti rectè intelliguntur, quia gloria meritorum suorum magni & potentes sunt apud Deum; hi ergo cordis humilitate ad interveniendum pro peccatoribus in conspectu ejus sunt incurvati: Ita Sancti, qui portant mundum, dum eum, ut pereat, orationum fortitudine sustinent.*

Et hæc causa est, quare DEUS Enoch, qui bonus semper inter malos vi-
Gen. 5. 24. xit, ab oculis aliorum mortalium eripuit: *Et non apparuit, quia tulit eum Dominus.* Ratio est, quia Enoch dilectissimus Deo fuit: *Qui suis se intercessionibus,*
Mans. To. 3. tr. 58. disc. 1. ait Mansi, *apud Deum interponens, manus ejus fortiter ligatas tenebat*, ne mundum in maligno positum jam tunc universali castigaret diluviô. Et ecce, ubi Enoch raptus, & in paradisum translatus est, mox diluvium orbi intimatum
Gen. 6. 13. est: *Finis universæ carnis venit coram me.* Hinc rectè & appositè S. Joannes
Clim. Gr. 28. Climacus: *Oratio, inquit, si vim, seu efficaciam ejus spectes, mundi conservatio est, Dei reconciliatio, propitiatio peccatorum &c.*

9. Cùm

9. Cùm vita nostra CHRISTUS in cruce pependit, omnia elemen-
ta tunc erant parata ad sumendam de peccatoribus vindictam: terra à fun-
damentis mota & concussa est, petræ scissæ sunt, monumenta aperta, sol
obscuratus, tenebræ factæ sunt super universam terram, & tota mundi ma-
china videbatur tunc dissolvi. Et quid interim patiens, ac moriens JESUS?
ad orationem pro more suo solito confugit: *JESUS autem dicebat: Pater* *Luc.* 23.
dimitte illis: Et quid per hanc orationem impetravit, quam teste Paulo cum 34.
clamore valido ac lacrymis dixit? Subjungit Apostolus: *Et exauditus est pro* *Hebr.* 5. 7.
sua reverentia, Patrem enim cœlestem per illam placavit, mundum jam col-
labantem ab interitu conservavit, homines redemit, peccatores cum Deo
reconciliavit, Angelorum ruinam reparavit, mortem & diabolum devicit,
ac cœli januas aperuit: *Impetravit*, ait S. Hieronymus, *quod petierat Christus,* *S. Hieron.*
multáque statim millia de Judæis crediderunt &c. O quàm potens! quàm effi- *ep. ad Hod.*
cax erat hæc pientissimi Redemptoris nostri oratio! O nos felices, si cum
hac oratione Crucifixi JESU, & meritis illius intentiones & orationes no-
stras conjungimus! sic non poterit esse repulsa, si pro nobis loquantur tot
amoris insignia, ac sanguinea illius merita.

Jonas de utero piscis & de profundo maris oravit ad Dominum, & ex-
auditus est, quia figuram, ut ait Hugo Cardinalis, Dominicæ Passionis præ
se tulit: *De ventre inferi clamavi, & exaudisti vocem meam &c.* *Jona* 2. 3.

Ananias, Misaël & Azarias de fornace ignis ardentis orabant ad Domi-
num, & in immani illo incendio servabantur illæsi: *Cecinerunt in medio ca-* *Dan.* 3. 25.
mino ignis ardentis colligati, & ambulabant in medio flammæ laudantes Deum, &
benedicentes Domino &c.

Castissimam Susannam, cùm innocens ad mortem duceretur, oran-
tem exaudivit DEUS: *Exclamavit autem voce magna Susanna, & dixit DEUS* *Dan.* 13.
æterne, qui absconditorum es cognitor &c. 42.

Elisæus, cùm hostilem Regis Syriæ exercitum sibi & patriæ appropin-
quantem vidit, orabat impensè Dominum, ut omnes milites percuteret
cæcitate, & sine mora exauditus est: *Hostes verò descenderunt ad eum; porrò* 4. *Reg.* 6.
Elisæus oravit Dominum, dicens: Percute, obsecro, gentem hanc cæcitate. Percus- 18.
sitque eos Dominus, ne viderent.

Centurio orat ad Dominum: *Domine, puer meus jacet in domo paralyti-* *Matth.* 8.
cus, & malè torquetur; & mox audire meruit: *Ego veniam, & curabo eum.* Ad 6.
eundem orbis Salvatorem clamat Chananæa mulier: *Miserere mei, Domine,* *Matth.* 15.
fili David; filia mea malè à dæmonio vexatur. Et licèt ab initio repulsam passa, 22.
ut fides illius magis probaretur; rediens tamen secundò ac tertiò, ac præ-
sertim dum ex humilitate se cani comparavit, optatam à Christo opem ob-

tinuit: *O mulier, magna est fides tua, fiat tibi, sicut vis.* Clamat denique in
Luc. 23. 42. cruce latro: *Domine, memento mei*; & à benignissimo JESU mox audivit: *Amen, dico tibi: bodie mecum eris in paradiso.* O Domine JESU! clamamus & nos ad te: *Domine, memento nostri &c.*

CONSIDERATIO XXIX.

De Ascensu in cœlum: per crucem ad lucem.

Pro Festo Ascensionis Dominicæ.

Et Dominus quidem JEsus, postquam locutus est eis, assumptus est in cœlum, & sedet à dextris Dei. Marc. 16. 19.

I.

MIror, dum attentô animô perpendo, quòd olim Isaac Patriarcha locupletissimus filium suum Jacob unicè dilectum, velut quemdam pauperculum peregrinum, vili pastoricio habitu indutum, solóque baculô munitum in Mesopotamiam, & ad terras tam remotas amandaverit, ut in Haram in cognatione sua optatam sibi quæreret, & seligeret sponsam; in quo periculoso itinere, cùm post solis occasum piissimus
Gen. 28. 19. juvenis in campo patenti super durissimum lectulum (quia ex lapidibus erat dispositus) somnum capesseret, scalam super terram stantem, & cacumen illius cœlum tangens conspexit. Tandem post expletos labores plurimos & sponsâ & divitiis, sed multò magis divina benedictione locupleta-
Gen. 32. 10. tus *in baculo suo transivit Jordanem*, & qui solus quondam è patria exiêrat, nunc cum duabus turmis ad eandem terram patriam, & ad Isaac optimum patrem suum, tunc adhuc viventem, cum gaudio reversus est.

Per hunc Jacobum rectè Christus unigenitus Dei Patris Filius præsignatus est, quem in Incarnatione Pater è patria sua cœlesti sine ullo comite prorsus inermem, pauperem, ac peregrinum in hanc lacrymarum vallem
Isa. 6. 8. ablegavit: *Ecce ego; mitte me*, ut sibi sponsam Ecclesiam quæreret, ac seligeret. Jacob scalam illam prodigiosam vidit, & ipsum Dominum innixum scalæ; sed hic mysticus Jacob Christus Dominus noster hanc cœli scalam non vidit tantùm, sed & ipse eam ascendit, ut nobis mansionem & locum para-

pararet in cœlo. *Quia vado parare vobis locum*; ſcala autem iſta teſte S. Au- *Jo. 14. 2.*
guſtino non alia eſt, quàm Crux Dominica, *Crux*, inquit, *ſcala cœli eſt, per* *S. Auguſt.*
quam Chriſtus hominem lapſum levavit ad Patrem. Reverſus eſt autem Jacob cum *ſerm. 79.*
duabus turmis: *In baculo meo tranſivi Jordanem iſtum; & nunc cum duabus turmis* *Gen. 32.*
regredior. Per duas iſtas turmas, quas ſecum hodie Chriſtus in glorioſa ſua *10.*
& admirabili Aſcenſione in patriam cœleſtem traduxit, & Angeli, quorum ruinas implevit, ubi de torrente in via bibit, & homines, quos Sanguine ſuo redemit, & de limbo eruit, ſubaudiuntur; ita S. Thomas Villanovanus:
His duabus turmis, inquit, *Angelorum ſcilicet & animarum ſtipatus, magnus ille Ja-* *S. Thomas*
cob revertitur in patriam ſuam, qui in baculo Crucis ſuæ quondam ſolitarius mundi *Villanov.*
hujus Jordanem tranſierat. Ex quibus agnoſce, homo Chriſtiane, quòd Pa- *conc. 1. de*
ter cœleſtis neque dilectiſſimum Filium ſuum JESUM ad immenſam illam *aſcenſ.*
cœlorum gloriam admittere voluerit, niſi poſt exantlatam Crucem & amariſſimos Paſſionis dolores; adeóque nec tibi, ô mi lector, aliud cœlum pinget; per aſpera venies ad proſpera, & cœlum non aliâ monetâ, quàm cruciferis venale eſt. Plura in præſentiarum.

2. Mirabilis erat illa viſio, quam quondam habuit Ezechiel Propheta, ubi per apertum cœlum quatuor animalia, ſeu potiùs quatuor Cherubinos vidit, quorum quilibet quatuor facies præferebat, videlicet faciem hominis quaſi primariam & eminentiorem, cui à dextris annexa erat facies leonis,
à ſiniſtris facies vituli, & ſurſum facies aquilæ: *Similitudo autem vultûs eorum,* *Ezech. 1.*
facies hominis, & facies leonis à dextris ipſorum quatuor: facies autem bovis à ſiniſtris *10.*
ipſorum quatuor, & facies aquilæ deſuper ipſorum quatuor. Quis, obſecro, hanc mirabilem expendens viſionem non obſtupeſcat? & quid dices, per quadripartitam faciem nobis indicatum eſt? Omiſſis aliis DD. Patrum reſponſionibus & explanationibus, pereleganter nobis inſervit S. Bonaventura, qui per
diverſas illas facies diverſa redemptionis noſtræ myſteria intelligit: *Chriſtus* *S. Bonav.*
ait, *natus eſt ut homo*, formam ſervi accipiens, & habitu inventus eſt ut homo. *in Pſ. 90.*
Paſſus eſt ut vitulus, dum ſe ipſum in arca Crucis in cruentam victimam pro mundi ſalute obtulit. *Reſurrexit ut leo*, qui eſt fortiſſimus animalium, & ad nullius pavet occurſum, in qua reſurrectione de morte, diabolo, & inferno triumphavit. *Aſcendit ut aquila*, dum videntibus Diſcipulis elevatus eſt in cœlum; & quemadmodum aquila pullos ſuos adhuc in nido hærentes
ſuo volatu ad volandum provocat, juxta illud Deuteronomii: *Sicut aquila* *Deut 32.*
provocans ad volandum pullos ſuos, & ſuper eos volitans, expandit alas. Ita pretio- *11.*
ſiſſimus orbis Reparator Chriſtus hodierna luce in glorioſa Aſcenſione ſua evolans ad cœlum provocavit dilectos ſuos ad ſimilem volatum, & ad ſui ſequelam. Unde non in monte Thabor, ubi priùs glorioſè transfiguratus eſt, neque in monte Sion, ubi ultimam cœnam cum Diſcipulis celebravit, ſed in monte Oliveti ad cœleſtem gloriam aſcendere voluit, quia prius ibi-

dem passionem suam inchoavit, sanguinem sudavit, & cohortibus militum
S. Cyrill. se ultrò præbuit ligandum, atque ad mortem Crucis ducendum: *De monte*
Hierosol. *Oliveti*, ait S. Cyrillus Hierosolymitanus, *in cælos ascendit; illic maximum cer-*
Cath. 14. *tamen incepit; hìc autem post certamina coronatus est.* Ibi & pedum suorum reliquit vestigia in petra impressa, ut hæc intuentes animemur ad sequenda alacriter ejus vestigia, juxta illud S. Petri: *Christus passus est pro nobis, vobis*
1. Petr. 2. 21. *relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus &c.*

3. Magna quondam ob populum idololatrantem erat siccitas & sterilitas terræ, ita ut per tres annos ac sex menses nec unica quidem aquæ stilla de cœlo caderet; tandem vidit Elias in monte Carmelo orans nubem quandam parvulam ad instar hominis de mari Mediterraneo in altum ascendentem: *Ecce, nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari.* Et quid
3. Reg. 18. 44. factum? Audi Scripturam: *Ecce, cæli contenebrati sunt, & nubes, & ventus; & facta est pluvia grandis.* Quòd hæc & similia illis in antiqua Lege existentibus
1. Cor. 10. 11. facta sint in figura, Divus Paulus luculentô demonstrat testimoniô. Qui ergo, dices, per illam nubeculam, vestigium seu formam hominis repræsentantem, & de mari in cœlum ascendentem, ac tandem totum orbem terrarum irrigantem præsignatus est? Resp. Insignis Theologus Antonius de Rampelogis, nihil aliud, quàm Humanitas Christi hodie de hoc mari magno & spacioso hujus mundi super omnes cœlos & Angelorum choros ascendens, & in Dei solio collocata, ex qua nubecula *facta est pluvia grandis*, dum Christus in die Pentecostes pluviam magnam gratiarum, hoc est, Spiritum
Anton. de Ramp. de Ascens. Dom. Sanctum in terram misit: *Nubecula*, inquit, *ascendens de mari fuit humanitas Christi, quæ de pœnalitate fluctuum nostræ iniquitatis ascendit ad cælum semper associata divinitati, & postmodùm in Pentecoste facta est pluvia gratiarum in mundum, quia privatus extiterat per quinque millia annorum & ultra, & sic madefacta corda fidelium tali pluviâ germinaverunt velut campi fructus suavitatis, & odores gratos Deo, quibus mediantibus redditi sumus ad Salutis patriam, à qua prius exules fueramus.*

De Elia recenset ulteriùs Sacer Codex, quòd, cùm curru igneo in cœlum
4. Reg. 2. 12. raperetur, Elisæo ad eum in raptu succlamanti *Pater mi! currus Israël, & auriga ejus*, pallium suum, seu meloten ad sui memoriam & ad singulare solatium hujus sui delectissimi discipuli demiserit, & sic *ascendit Elias per turbinem in cælum.* En rursus perelegantem typum hodierni Ascensus Christi Domini in cœlum. Elias per currum fuit elevatus in cœlum; Christus per Crucem, quæ est currus Christianorum, quo vehuntur in cœlum. Elias per turbinem ascendit in Paradisum; Christus per turbinem passionis ad tam immensam gloriam evectus est. Elias ex hoc mundo discessurus peramanter Elisæo va-
Luc. 24. 50. ledixit, ac benedixit; Christus *elevatis manibus suis benedixit eis, & ferebatur in cælum.* Elias candidum suum pallium Elisæo in subsidium & solatium reliquit;

quit; Christus sub candido pallio seipsum in SS. Evcharistia omnibus Christicolis, ac dilectis fidelibus in peculiare reliquit solatium. *Ecce, ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* O diem felicem! de qua S. Gregorius ita scribit; *In hac solemnitate*, inquit, *deletum est chirographum nostræ damnationis, immutata est sententia nostræ corruptionis, illa enim natura, cui dictum est, terra es & in terram ibis, hodie in cælum ivit.* *Matth. 28. 20.* *S. Gregor. M. hom. 29.*

4. Recordor hîc Jacob Patriarchæ nunc pleni dierum ex hoc mundo ad meliorem vitam discedentis, & filius Joseph, Ephraim, & Manasse, paternè benedicentis, super quos manibus transversim positis Crucem fecit, & eos in veritate Crucis, quam prævidit, benedixit: *Qui extendens manum dexteram posuit super caput Ephraim minoris fratris, sinistram autem super caput Manasse, qui major natu erat, commutans manus.* Umbram & figuram spectâsti hodie in discessu CHRISTI ex hoc mundo in cœlum adimpletam, de quo refert Lucas: *Benedixit eis, & ferebatur in cælum.* Sed quomodo dilectis suis benedixit Discipulis, ac primis fidelibus? Scriptura observat, *elevatis manibus*; ergo Crucem fecit, homo enim ambas elevans & extendens manus Crucem format. Ita jam olim in Lege veteri benedixit Aaron summus Sacerdos populum Israëliticum: *Et extendens manus ad populum benedixit ei.* Ita & CHRISTUS Dominus plusquam Aaron in hodierno abitu ex hoc mundo ad Patrem benedixit fidelibus suis: *Christus*, ait Didacus Stella, *elevavit manum, & factô super eos signô Crucis, benedixit eis.* Et quare signum Crucis fecit, & vulneratas eis ostendit manus? *Ut videlicet*, pergit idem Author doctissimus juxta ac pientissimus, *ostenderet eis, quòd illa vulnera asportabat in cælum, ut eorum ostensione pro eis supplicaret ad Patrem; ac per hoc ostenderet, quòd, qui sanguinem pluerat per vulnera illa in supplicio Crucis, pro ipsa eadem, tanquam per meritoria instrumenta abundantiam Spiritûs Sancti offunderet sublimatus in cælum.* *Gen. 48. 14.* *Luc. 24. 50.* *Levit. 9. 22.* *Didac. Stella in Luc. de Ascens.*

Ascendit autem Christus in meridie, & sumptô prandio in cœlum: *Recumbentibus illis undecim apparuit.* Et paulò post: *Postquam locutus est eis, assumptus est in cælum.* Et quare, dices, in meridie & post sumptum prandium? Adverte: In meridie Adam primus per inobedientiam, superbiam & gulam paradisum sibi & nobis clausit, in meridie Adam Secundus clave sanctæ Crucis eum de novo nobis aperuit. In meridie Adam primus manus ad fructum vetitum, & ad lignum scientiæ boni & mali extendit; In meridie Adam Secundus palmam Crucis ascendit, ut apprehenderet fructus ejus, & nunc in meridie summa cum gloria & majestate obsequio & Angelorum, & animarum Sanctarum comitatu stipatus cœlum ingreditur, ac qui priùs *se humiliavit, & factus est obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis, propter quod & DEUS exaltavit illum, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine JESU omne genu flectatur cælestium, terrestrium & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster JEsus Christus in gloria est Dei Patris.* Quid *Marc. 16. 14.* *Philippens. 2. 8.*

tu

tu ad ista, O delicate miles? Qui sine Cruce, sine sudore, sine labore, sine tribulatione, sine bonis operibus ad regnum vis pervenire æternum? Quid
Luc. 24. 26. tu, inquam, ad ista? Si sic *oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam:* quomodo tu ad illam pertinges?

Observat autem S. Lucas in Apostolorum Actis, quòd post admirabilem illam gloriosissimi Redemptoris nostri Ascensionem in cœlum mox duo Angeli, humanam speciem & vestimenta candida induti, Apostolis & primis fidelibus apparuerint, non ut tam consolarentur illos, quàm & reprehenderent, quòd tam diu post Christi Ascensum in monte illo Olivarum remanerent, & fixis oculis, postquam jam Dominus sedem suam in cœlo
Actor. 1. 11. paravit, adhuc in cœlum intuerentur: *Ecce, duo viri adstiterunt juxta illos, qui & dixerunt: Viri Galilæi, qui statis aspicientes in cœlum?* Et quare (quæres haud immeritò) Apostoli & primi Christiani à duobus istis Angelis in aëre se illis repræsentantibus, fuerunt reprehensi, quòd diutiùs oculos in cœlum levârint, ac abeuntem suum amorem contemplati sint? Et nunquid amor filialis hoc fecit: quo ad suum abeuntem adspirant thesaurum? Et quis, obsecro, hîc Discipulorum admirationem & animorum motus exprimat, aut mente concipiat? Stabant quasi attoniti omnes, & juxta mentem Melliflui plorabant præ lætitia inenarrabili, neque ampliùs præ tanti prodigii stupore se ipsos poterant capere, hinc stabant quasi extra se rapti. Et tamen reprehenduntur? & quare hoc?

Priusquam hanc solvamus quæstionem, oportet, ut ad montem Thaboræum transitum faciamus. Vidit ibidem Petrus Dominum suum mirum in modum clarificatum, ejusque faciem ad instar solis resplendentem, & juxta illum Moysen & Eliam apparentes, atque cum eo de excessu futuræ passionis colloquentes; ex qua visione Petrus adeò fuerat recreatus, ut mox tria discuperet ædificare tabernacula, Christo unum, Moysi unum, & Eliæ unum; sui tabernaculi & sociorum Discipulorum prorsus immemor: *Non*
Marc. 9. 5. *enim*, ait Marcus, *sciebat quid diceret.* Et quomodo, inquies, non sciebat Petrus, quid diceret? An forsan delirabat, aut ebrius erat? Aut præ dulcedine hujus visionis rationis inops extitit? Quare ergo hîc Petrus propter ignorantiam arguitur & corripitur. *Non enim sciebat, quid diceret?* Observa: Petrus nimis præproperè suam æternam quærebat felicitatem, & adhuc in hac vita & lachrymarum valle constitutus, cùm tamen terra hæc sit locus exilii, passionum, certaminum & ærumnarum; priùs igitur debuisset loqui de laboribus, de Cruce, & generis humani redemptione, antequam loqueretur de perpetua mercede & mansione, proinde non immeritò ab Evangelista reprehensus est: *Non enim sciebat, quid diceret.*

Ecce anime mi! eadem ratio pugnat pro priori nostro argumento, ubi disseruimus, quòd Apostoli diutiùs, quàm oportebat, post Christi Ascensum in cœlum

cœlum intuentes, à duobus Angelis fuerint correpti: *Viri Galilæi*, quod nomen idem significat, quàm *Transmigrans*, non hærens, sed pergens in virtute ac labore pro æterna obtinenda gloria; non enim sufficit oculos habere defixos in cœlo, & interim pigras inter se convolvere manus, sed laborandum nunc est, dum tempus habemus ad operandum bonum. Juvat hîc audire S. Archi-Præsulem Thomam Villanovanum: *Via*, inquit, *cælorum patet, & janua Paradisi aperta est; quid ergo statis? Tanta vos gloria manet, & statis? Tantum vobis præmium repositum est, & hæretis? Talis vobis corona promittitur, & desidiosè pugnatis?* Hoc idem & vobis dico, ò tepidi Christiani! pugnandum nunc est, & laborandum pro æterna gloria; Otiosis non dabitur merces, & promissus à patrefamilias denarius. S. Th. Villa. conc. 1. de ascens. D.

6. Celebris ac magnificus fuit ille triumphus, quem quondam Rex Pharao Joseph Jacobi Patriarchæ filio decrevit, & adornavit. Erat prius ille Joseph, licèt innocentissimus, omnibus fratribus suis odio, & ideo in cisternam ab illis projectus, & viginti argenteis Ismaëlitis in servitutem venditus; exinde in Ægypto per annos plures carceri mancipatus, ferreisque compedibus ut latro constrictus. Tandem ille Joseph (quis unquam credidisset?) una die ab imo in summum evectus est, cui Ægyptiorum Rex, quia somnium septem vaccarum & spicarum illi prudentissimè de septennio fertilitatis & sterilitatis futuræ explicavit, splendidissimum statuit & adornavit triumphum.

Ecce, inquiebat Rex ad eum nunc de carcere eductum, *constitui te super universam terram Ægypti, tulitque annulum de manu sua, & dedit eum in manu ejus; vestivitque eum stolâ byssinâ, & collo torquem aureum circumposuit, fecitque eum ascendere super currum suum secundum, clamante præcone, ut omnes coram eo genu flecterent, & præpositum eum scirent universæ terræ Ægypti vertitque nomen ejus, & vocavit eum linguâ Ægyptiacâ Salvatorem mundi.* O quàm miranda hæc erat metamorphosis! pro sordido & squalido habitu indutus est stolâ byssinâ, pro servili vinculo donatus est torque aurea, pro annulo ferreo decoratus annulô regiô, & pro tetro squalore adeptus est ditissimum & amplissimum imperium, & qui priùs erat abjectissimum mancipium, nunc in triumphali & aureo curru, obstupescentibus omnibus, circumfertur ut Rex, ac velut alter Pharao Imperio potentissimus. Superi! quis unquam hanc exspectâsset rerum mutationem? Vide ex hoc, anima Christiana; quomodo gloriam semper præcedat humilitas, & quàm verum sit illud Veritatis: *Qui se humiliat, exaltabitur.* Gen. 41. 41.

Ast ad quid ista enarro? altiùs attolle mentis oculos, quisquis es, ò mortalis homo! & ex hoc figurante disce cognoscere figuratum. Joseph ille nullum alium præsignabat, quàm Christum JEsum Dei, hominisque Filium, priùs per omnem vitam humiliatum, triginta argenteis in mortem venditum; & in Passione velut virorum novissimum reprobatum; sed nunc tandem in

gloriosa Ascensione sua extulit caput, dum super omnes creaturas, Angelorúmque choros à cælesti Patre fuit exaltatus. Juvat hîc audire Cornelium: *Joseph*, inquit, *id est, Christum, exaltavit Pater dicens: Hic est Filius meus dilectus. Stola byssina est gloria corporis, qua vestitur ejus innocentia. Annulum dedit, quia ignovit Pater. Torques aurea significat dotes gloriosas corporis. Posuit eum super currum, quia omnia dedit in manus. Antecessit præco Joannes Baptista. Præposuit eum toti Ægypto, id est, mundo. Dedit ei judicium & nomen, Salvator mundi, ac sponsam Ecclesiam.* Hæc Cornelius, & optime. Discite hîc mortales omnes, quia venit post laborem quies, post nubila Phœbus, post tenebras lux, post hyemem æstas, & cruentam pugnam optata victoria. Audi hic pro tuo solatio & Sanctum Augustinum: *Triumphat*, ait, *victor Imperator; & non vicisset, nisi pugnavisset; & quantò majus periculum fuit in prælio, tantò majus est gaudium in triumpho. Jactat tempestas navigantes, minatúrque naufragium, omnes futura morte pallescunt; tranquillatur cœlum & mare, & exultant nimis, quoniam timuerunt nimis. Æger est charus, & vena ejus malum renuntiat; omnes, qui eum salvum cupiunt, ægrotant simul animô: fit ei rectè, & nondum ambulat pristinis viribus; & fit tale gaudium, quale non fuit, cùm antea salvus & fortis ambularet &c.* En hîc faciem exantlatæ tribulationis, & quomodo per aspera veniatur ad prospera, & per Crucem ad lucem. O felices nos! si hîc cum Christo compatimur, quia veniet tempus, ut & cum illo conglorificemur.

Cornel. hîc.

S. Aug. lib. Confess. 8. cap. 3.

7. Ex quibus hactenus enarratis facilè capio & illam pulcherrimam parabolam, quàm Christus Dominus Apostolis suis à Jericho pergens Hierosolymâ in via proposuit: *Homo quidam Nobilis abiit in regionem longinquam, accipere sibi regnum, & reverti &c.* Homo iste Nobilis Christus ipse fuerat; ita S. Basilius: *Christus*; inquit, *Nobilis est, non solùm secundùm Deitatem, sed etiam secundùm genus humanum, ex semine David secundùm carnem exortus.* Hic abiit in regionem longinquam, dum de cœlo in hanc lacrymarum vallem, ut in medio terræ nostram operaretur salutem, descendit; nunc denique consummata passione de morte redivivus revertitur in regnum suum cœleste immenso Sanguinis sui pretio comparatum, ut ibidem tanquam Dominus universorum accipiat possessionem ac Dominium; ò quanto omnium Angelorum & Electorum cum gaudio! Attende hîc, quisquis es: *Hic JEsus, qui assumptus est à vobis in cœlum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum.* Veniet, inquam, & revertetur in terram ad judicii diem, ut minas suas sive talenta tibi distributa cum lucro recipiat; væ tibi, si hîc negligens & somnolentus fueris inventus, & minam tuam sine lucro & non auctam in sudario reposuisti: *Negotiamini, dum venio.*

Luc. 19. 21

S. Basil. in Catena.

Act. 1. 11.

In hac triumphali Christi Ascensione adimpletum fuit illud illustre Isaiæ vaticinium: *Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? iste formosus*

Isa. 63. 1.

mosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ? Ita adventantem Dominum suum post devictum Satanam, mortem & peccatum alloquebantur cœlestes Spiritus; quibus orbis triumphator Christus respondit: *Ego, qui loquor justitiam, & propugnator sum ad salvandum.* Ad quod responsum ulteriùs Angeli: *Quare ergo rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari?* Ad quod rursus pretiosissimus Salvator: *Torcular calcavi solus, & de gentibus non est vir mecum.* Per istud torcular communiter SS. Patres Christi Passionem & Crucem subaudiunt, per quam sibi & nobis victoriam peperit, hostes occidit, & morte sua mortem omnium, si velint, superavit; idcirco purpurascentes vulnerum cicatrices, quasi trophæa, triumphans cœlo intulit. Sed cave, peccator, si te non emendaveris, severam ultionem de hoc Sanguine suo *Isa.* 63. 4.
pro te tam largiter effuso requiret: *Dies enim ultionis in corde meo.*

8. Pro dictorum coronide agglomeremus adhuc aliqua argumenta. Cùm David de cæde Goliæ Philistæi ut victor gloriosus ingrederetur civitatem Solymæam, occurrebant ei turmatim ex aliis vicinis oppidis juvenes & virgines, senes cum junioribus, cives ac mulieres cum tympanis & sistris, aggratulantes ei tam insignem victoriam, chorósque ducentes, & læto animo cantantes: *Percussit Saul mille, & David decem millia.* O si hodie vidissemus ingressum Christi JEsu Filii Davidis in cœlestem Jerusalem post devictos hostes suos ad Patris solium ascendentis, & in occursum huic victori optimo maximo universam supernorum spirituum Curiam, & beatam illam civitatem Jerusalem ruentem, ac applaudentem, quid, obsecro, pensâsset mens nostra? Et quis est, qui ineffabile hoc gaudium poterit verbis explicare, vel mente concipere? *In hac die*, ait S. Laurentius Justinianus, *tota civitas cœlestis Jerusalem rosis coronata est, respersa odoribus, floribus redimita, ornata monilibus, decorata gemmis, aurô depicta, & circumquaque septa cantoribus; adeo ut per omnes vicos & plateas, atque super ipsius muros dulcisonè laudantium perstreperant voces.* Obstupuit, & attonitus hæsit S. Fulgentius Episcopus, ubi aliquando Romam triumphantem, & superbissimum triumphi apparatum vidit; & quid dixisset, si hodiernum spectâsset Filii Dei in cœlum ingressum ac triumphum? unde in has voces non sine profusis devotè lacrymis prorupit: *Quàm speciosa potest esse Jerusalem cœlestis, si sic fulget Roma terrestris? Et si in hoc sæculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem: qualis gloria & honor præstabitur Sanctis diligentibus veritatem!*

1. Reg. 18. 7.
S. Laur. Just. serm. de ascen. Dom.
Surius in vita.

Pastori illi bono congratulabantur quondam amici ob inventam perditam oviculam, & mulieri ob repertam drachmam amissam: *Hodie*, ait S. Epiphanius, *Christus ingenti gaudio triumphans ovem humana natura humeris impositam patri obtulit &c.* Proinde & amicos ac vicinos suos, id est, Angelos convocavit, dicens illis: *Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam,*

S. Epiphan. de ascens.
Luc. 15. 6.

qua perierat. O Christe JEsu! O Amor meus, Deus & omnia! Ovis illa perdita & ego sum, quam tot annis summo cum labore quæsîsti, ac tandem in cruce reperisti; nunc post consummatam Passionem, Pastor optime! nunc, inquam, *veniens domum* & mei miserrimi recordare peccatoris, & non finas me æternùm perire, quem tantô Sanguinis pretio redemisti &c.

CONSIDERATIO XXX.

De vitando Mendacio, & dicenda Veritate in omnibus.

Pro Dominica 6. post Pascha.

Ego mittam vobis à Patre Spiritum veritatis. Jo. 16. 26.

I.

SI serpens ille infernalis & antiquus est pater mendacii, juxta illud Veritatis: *Mendax est & Pater ejus*, profectò Eva est mater mendaciorum, quæ in Paradiso mentiendo vix non diabolum superavit; quid proinde mirum, quòd etiamnum inter Evæ filios tot reperiantur mendaces, quia proles sequitur ventrem & matrem, plerumque filii matrizare assolent: unde rectè Bellarminus: *Mendacium*, inquit, *est primum ordinariè peccatum actuale, quod pueri committunt.* Et Jeremias de hoc hæreditario peccato asserit: *A Propheta usque ad Sacerdotem, cuncti faciunt mendacium*, & Oseas: *Maledictum & mendacium inundaverunt.* Hujus abominandi vitii gravitatem agnoverunt, ac execrati sunt & ipsi Gentiles; unde Periander Ethnicus, Corinthorum quondam Princeps, ut mendacium subditis redderet exosum, inter alias leges etiam hanc dictavit; *Quisquis, aut vir, aut mulier in detrimentum alterius mendacium dixerit, integri mensis spatiô lapillum in ore gestato; non enim aquum est, loquendi libertate frui, qui in mentiendo effranis est.* O bonum Numen! si adhuc ista lex inter modernos vigeret Christianos, quis, quæso, sine lapide in ore inveniretur? Quid enim magis in ore & more versatur quàm mendacium? Hinc Psaltes ille Regius non sine peculiari causa dixit: *Omnis homo mendax*; & licèt Propheta in excessu mentis hoc effatus sit, nihilosecius mendacium adeò inter mortales invaluit, ut pauci ab illo excipiantur immunes; & quod summè dolendum,

cò

Jo. 8. 44. *Bellarmin. in Psal. 57.* *Jer. 8. 10.* *Osea 4. 2.* *Stanihurst. in Test. die 28. April.* *Ps. 115. 2.*

eò usque deventum est, ut non ampliùs hoc abominandum vitium inter homines curetur, hinc tot quotidie agglomerantur mendacia. Juvat hîc audire S. Thomam Villanovanum: *Hoc tempore*, inquit, *nihil mendaciò licentiosius; expende, quaso, temporum nostrorum malitiam, quando tam avidè mendacia audiuntur, & veritas cunctis exosa est, & omnibus fastidio, maximè Magnatibus.* Subdit exinde Sanctissimus Antistes: *Non est veritas in mundo, non est, qui loquatur verum cum proximo suo; quidquid hodie vulgus loquitur, fraus & adulatio est.* O tempora, O mores! *Filii hominum usque quo gravi corde? ut quid diligitis vanitatem, & quaritis mendacium?* Et hoc est, quòd hodie Veritas Christus in Sacro Evangelio insinuavit, ubi dilectis suis Discipulis ad Patrem in cœlum iturus Spiritum Sanctum, qui propriè est Spiritus veritatis, promit: *Ego mittam vobis à Patre Spiritum veritatis*: Quod ansam nobis præbet plura de veritatis virtute & mendacii vitio disserendi. *Qui ex Deo est, Verba Dei audit.*

S. Th. Vill. conc. 3. de Advent.

Psal. 4. 3.

Jo. 36. 26.

2. Cùm pientissimus orbis Salvator Christus à perfidis Hebræis ad Romanum Judicem Pilatum fuisset adductus, ut ab ipso tanquam læsæ Cæsareæ Majestatis reus propter affectatum regnum Israël (prout illum iniquissimè accusabant) ad mortem crucis condemnaretur, varias Romanus ille Judex hac super re quæstiones cum Christo instituit: *Tu es Rex Judaorum?* ad quod mitissimus Redemptor: *A temetipso hoc dicis, an alii dixerunt tibi de me?* Et interjectis aliis repetiit Judex priorem: *Ergo Rex es tu?* Et Christus: *Tu dicis, quia Rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati.* Et ut hanc veritatem ac virtutem summè ad salutem necessariam illi magis exaggeret, adjecit Christus: *Omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam.* Per quod tacitè Dominus Pilatum veritatis & justitiæ admonuit, ut verè & justè causam suam decideret, nec criminationibus & importunis accusationibus Judæorum se vinci fineret. Verùm homo ille gentilis, qui Christum non aliter quàm hominem Philosophum, aut Prophetam de veritate & sapientia more Philosophico speculantem considerabat, ut citiùs hunc discursum & filum sermonis abrumperet, surgens de sede sua judiciaria ad Christum per transennam dixit: *Quid est Veritas?* Et hoc dicens non exspectans ampliùs à Christo responsionem exivit ad Judæos, illis dicens: *Ego nullam invenio in eo causam.* Exspecta hic tantisper Præses Romane, & ab ore Veritatis responsum accipe. Sed actum ago, abiit Pilatus, & foras erupit; & quæ causa hujus subitanei & insperati discessûs? In promptu causa est, quia nauseabat veritatem, hinc illam noluit nisi post tergum audire, ubi adimpletum est illud: *Corruit in platea veritas, & aquitas non potuit ingredi, & facta est veritas in oblivionem.* Observant hic aliqui, quòd Pilatus cum Christo Linguâ Latinâ, quia Romanus erat, fuerit collocutus: *Quid est Veritas?* O iniquissime Judex! vis audire anagramma super prædicta verba:

Jo. 18. 33.

Isa. 59. 14.

Jo. 14. 6. *Quid est Veritas?* Muta parumper litteras, & habebis: *Est vir, qui adest*; Ipse enim hic vir dicit de se; *Ego sum Veritas.* Sed noluit Pilatus audire veritatem, dum eam tanquam mortuum canem in platea jacentem aspiciebat, unde per mera mendacia *Vita* & *Veritas* ad mortem Crucis condemnata est. O mendacium, tu larva es Diaboli; lepra pessima, virus pestiferum, moneta spuria, & ipsa Satanæ synagoga, quia inter omnia vitia societati humanæ maximum inferre soles detrimentum; proinde rectè monet S. Ambrosius; *Cavete, fratres, cavete fratres mendacium, quia omnes, qui amant mendacium, filii sunt Diaboli, non naturâ, sed imitatione.*

rden v. tot 12 uu... li...aken. ...der Sx- ...as. cron.

Jona. 3. 4. 3. Sed progrediamur ulteriùs. Jonas ubi civitati Ninive ex speciali Dei mandato interitum prædicavit: *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur*, post obitam hanc Legationem, & peractam prædicationem illicò de civitate egressus, sedit contra Orientem sub umbraculo, ut ibidem interitum urbis ac populi spectaret præsens; sed quia quadragesimo die nunc finito effectum non vidit, & insuper advertit, à benignissimo Numine propter pœnitentiam Ninivitarum mutatam esse excidii sententiam: *Et misertus est Deus super malitiam, quam locutus fuerat, ut faceret eis, & non fecit*; idcirco Jonas, prout observat Scriptura, afflictus est afflictione magna, ita ut magis sibi mortem, quàm vitam exoptaret. *Et nunc, Domine, tolle, quæso, animam meam à me, quia melior est mors, quàm vita.* Et quare, dices, hîc Jonas adeò contristatus & exacerbatus est, ubi vidit, Deum parcere pœnitentibus Ninivitis; Respondit in hunc locum Theodoretus, & communiter alii, ideò Jonam Prophetam adeò fuisse afflictum, ne vir mendax in mundo haberetur; vidit enim oraculum suum, quo civitatem prædixerat evertendam, nunc reddi vanum & falsum, ac proinde se imposterum habendum esse falsum ac mendacissimum Prophetam, hinc adeò afflictus est, ut mori potiùs quantocyus optaverit, quàm diutiùs cum hac ignominia vivere: *Tolle*, ait citatus Theodoretus, *animam meam vitâ defungi malo, quàm vivere cum ignominia; vereor, ne mendax habear.*

Jona. 4. 3.

Theodoret. in hunc loc.

Vide hîc, ac considera, quo horore abominatus sit Jonas vel unicum mendacium, & ne in gente sua mendax videretur; ò Deum immortalem! qualis est nunc mundi & rerum facies? Transi ad aulas Principum, & quid videbis, nisi mendacia, fraudes technas & dolos? Petrus vel semel ad aulam Caiphæ Principis Sacerdotum venit, & quid didicit? *Cœpit detestari, & jurare, quòd non novisset hominem.* David in aula Regis Saul pulsabat citharam, veritatis symbolum, interim *tenebat Saul lanceam, & misit eam, putans, quòd configere possit David cum pariete.* Gratus erat Herodi & aulæ ejus Joannes præcursor Domini, quamdiu Regem & aulicos non arguit: *Et audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat.* Sed ubi concionator ille altiùs veritatis tubam inflavit: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui*, mox mutato animo alia sententia secuta est: *Et misso spiculatore præcepit afferri caput ejus in disco; & decollavit eum in carcere.*

Matth. 26. 74. 1. Reg. 18. 10. 11. Marc. 6. 20.

Transi

Transsi ad Magistratus & Tribunalia, ad Consiliarios & Causidicos, ad Judices & Officiales, ò quot videbis & experieris mendacia? quot ejusmodi hominum videntur fronte Catones, & corde sunt Nerones, exteriùs benigni, justi, pii, interiùs sævi & crudeles, versuti, injusti, deceptores, versipelles & omnium fraudum architecti. Architophelem attende se omni tempori, occasioni & personis accomodantem, & nunc pia pio Davidi, nunc impia impio Absoloni subministrantem consilia; & quid tandem huic mendaci diaboli ministro evenit? *Disposità domò suâ suspendiò interiit*, & æternùm periit.

Transi ad mercatores & cives, ad opifices & agricolas, ad milites & satellites, ad divites & pauperes, ad servos & pueros, perlustra illorum agendi modum & vitam, & quid in omni statu repentes nisi mendacia & fallacias, perjuria & jurgia, imprecationes & blasphemias: Tollat me hic & ille, fiam cæcus, terra me absorbeat, mille me rapiant Diaboli, morte peream subitaneâ, si hoc vel illud verum non est, & tamen heu! nonnisi mera sunt mendacia. Et hoc inter Christianos? O sancta Veritas! ubi modò est locus tuus? Christo recens *Luc. 2. 7.*
in lucem nato non erat locus in diversorio: sic & tibi etiamnum accidit ò bona Veritas! omnes tibi occluduntur portæ! ah misera, cogeris exulare: *Corruit in platea veritas.* Vis probam? *Isa. 59. 14.*

4. Venerat aliquando mitissimus JEsus in patriam & civitatem suam Nazareth, ubi erat nutritus & pluribus annis in laboribus educatus; ibi ergo die quodam Sabbati se contulit in Synagogam, & facta oratione petiit à Ministro Synagogæ Scripturam, qui illi tradidit Librum Isaiæ Prophetæ, quem aperiendo illicò in hunc locum Dei nutu ductúque incidit: *Spiritus Domini super me, propter* *Isa. 61. 1.*
quod unxit me; evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare capti- *Luc. 4. 18.*
vis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum & diem retributionis. Et cùm plicuisset Librum, Ministróque dedisset, Judæis ex hoc Scripturæ loco ad oculum demonstravit, se illum verum esse Messiam à Deo Patre orbi in salutem quondam promissum, & nunc submissum; & ubi pluribus illis ostendit argumentis, nullum Prophetam in sua patria esse acceptum repleti sunt omnes furore *& surrexerunt, & ejecerunt illum extra civitatem, & duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipitarent illum, ipse autem transiens per medium illorum ibat.* Unde, obsecro, ille furor Judæorum in JEsum? & quid peccavit mansuetissimus Agnus in concives suos? Respondeo causam hujus tumultûs & indignationis non fuisse aliam, quàm quia illis incredulis & ingratis civibus veritatem emphaticè prædicavit, eos in concione redarguens per duo exempla, Viduæ in Sarepta, & Naamanni leprosi ab Elisæo sanati, quam veritatem ubi audiêrunt, punctos se esse existimantes, mox statuerunt unanimiter, Christum eliminare, eumque ut blasphemum in saxa præcipitare; sed JEsus invisibi-

visibilem se faciendo transiens per medium illorum ibat, decebat enim adhuc aliis prædicare Evangelium, & tandem ex Patris decreto Hierosolymæ crucifigi, & non in Nazareth præcipitari. *Ita*, subintrat hîc Simon Cassianus, etiamnum hodie faciunt illi Christiani, *qui veritatem, rectúmque sermonem & dulcem reprehensionem ejiciunt extra mentes, & Christum & omne, quod rectum est, de se ipsis præcipitant per superbiæ montem.* O quàm bene in hanc rem & in modernum sæculum citatus Divus Thomas Villanovanus: *O nostri sæculi perditionem! ò mundi pessimam corruptelam! ò mundum mendaciis & adulationibus plenissimum! non est veritas in mundo; non est, qui loquatur verum cum proximo suo. Quidquid hodie vulgus loquitur, fraus & adulatio est, docuerunt enim lingvas suas loqui mendacium; in hac schola exercitati sunt, in hac edocti, ut discerent fallere, mentiri, adulari, exigua attollere, ex tumulis montes facere, ex culicibus elephantes. Hæc civilitas, hæc affabilitas; & inurbanus est, quis tuis fallere & mentiri non novit. Si quis verax, si quis fidelis & probus, rusticus & stupidus reputatur.* Hæc Sanctus ille Archi-Præsul. Et pro nostris temporibus quid melius?

Simon. Cass. l. 8. c. 14.

S. Th. Vill. tr. de Adv. Dom.

5. Ad Christum patientem, & in Aula Caiphæ protervè illusum me confero. Magna sine dubio, imò & ferina fuit illa barbaries Judæorum, qua sputa & phlegmata putida & horrida in Divinissimam Christi JEsu faciem ab omnibus creaturis adorandam intorserunt; & exinde, prout observat S. Lucas, eandem sacratissimam faciem sordido panno velârunt, ut eò liberiùs eam vexarent, illuderent, ac colaphis cæderent: *Et velaverunt eum, & percutiebant faciem ejus, & interrogabant eum dicentes, Prophetiza, quis est, qui te percussit?* Fuit, inquam, hæc atrox, imò atrocissima vilissimorum istorum homuncionum in Christum Dei Filium audacia, contumelia ac ignominia. Sed ad quid impiissimi illi scurræ faciem JEsu vulaverunt? Observat S. Hieronymus & alii, quia Majestas Christi etiam in illis Passionis tenebris radiebat in vultu, quam impii illi Deicidæ & mendacissimi nebulones ferre non poterant; ne ergo Divini vultûs radiis, abinde promanantibus, absterrerentur, Veritatem illam Divinam, quæ toties ipsos in concionibus benignè correxit, ac eorum vitia improbavit, turpissimo velo obducere non abhorruêre. O Christiani! ò filii hominum, quid agitis? Vos estis illi impii & execrandi sycophantæ, qui fallaciis ac mendaciis vestris Divinissimam solis justitiæ faciem atro ac sordido velo discupitis obducere; quasi verò ille, qui fecit oculum, non consideret: Audite in hunc Scripturæ locum Eminentissimũ Cardinalem Hugonem: *Velant*, inquit, *Christi faciem, qui non permittunt sibi ostendi veritatem, neq; pœnarum, neq; judicii &c.* Sed pergunt in mendaciis suis, & à veritate quidem auditum avertunt, ad fabulas autem convertuntur; ò miseri, de quibus verissimè dixit Jeremias Propheta: *Veritatem non loquentur; docuerunt enim linguam suam loqui mendacium, ut iniquè agerent,*

Luc. 22. 64.

Hugo Card. hic.

Jerem. 9. 5.

rem, laboraverunt. O miseri Christiani! si veritas speculum est nemini fallax, omnibus fidum, nulli inimicum, quare in illo vos non consideratis? Si regina est serenissima, quæ super omnia vincit, ac prævalet, cur illam non veneramini? si magnes est, quare ad illum ferrea vestra pectora non attrahuntur? Si gemma est, & pretiosa illa margarita, pro qua mercator cœlestis Christus dedit omnia, ut compararet eam, quare illam non queritis? Si oleum est omnibus supernatans humoribus, quare illud non maturè cum prudentibus Virginibus vobis comparatis? Si lilium denique est candore & odore conspicuum, cur in illius odorem non curritis? *O insensati Galatæ! quis* *Gal.* 3. 1.
vos fascinavit non obedire veritati? Ah quàm malè timeo, ne etiamnum hoc temporum intervallo in plerisque Aulis, si non etiam in caulis, verificetur illud Ludovici Undecimi Galliarum Regis prudentissimum effatum? *In Aula mea*, inquiebat, *omnibus rebus abundo, exceptâ unâ*; & cum ab Aulicis rogaretur, quænam hæc res esset? Respondit: *Veritas.* Ita est, ô sancta Veritas! jam pridem in platea corruisti, & pedem fregisti, quid proinde mirum est, quòd adeò nunc claudices?

6. De S. Petro Apostolorum Principe & Summo in his terris Christi Vicario recensent sacræ Litteræ, quod in nomine Sacratissimi Nominis JEsu plura ac stupenda patrârit prodigia; Claudo ab utero matris suæ gressum & membrorum usum restituit: *In nomine JESU Nazareni surge & ambula.* Ta- *Act.* 3. 6.
bitham præmatura morte defunctam ad vitam revocavit: *Et conversus ad* *Act.* 9. 40.
corpus dixit: Thabita surge. At illa aperuit oculos suos; & visô Petrô resedit. Simoni Mago non duntaxat interminatus est perditionem: *Pecunia tua te-* *Act.* 8. 10.
cum sit in perditionem &c. Sed & illius in cœlum volatum conantis crura confregit. Ab Herode comprehensus, ab Angelo à carcere & pœna capitis liberatus est: *Et Petrus ad se reversus, dixit: Nunc scio verè, quia misit Dominus An-* *Actor.* 12.
gelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Judæorum. 11.
Mitto quàm plurima alia, quæ fecit prodigia, inter quæ illud non prætereundum, quòd illius umbra miseris & ægris mortalibus apprimè fuerit salutaris: *Ita ut in plateas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabatis, ut veniente Petro,* *Act.* 5. 15.
saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis &c. Hic tamen ac talis universæ Ecclesiæ sollicitus Pater ac Princeps, ubi Ananiam & Saphiram uxorem ejus ob pretium defraudati agri vel una vice speciosè mentientes advertit, absque ulla mora eos uno verbo prostravit, & morti tradidit: *Non es mentitus hominibus, sed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit & exspiravit.* O Deum immortalem! quis mortalium hîc rigorem Sancti Petri considerans non obstupescat? Quis hunc procedendum modum non demiretur? Si Ager ad Ananiam & Saphiram pertinebat, quare ob defraudatum modicum pretium, & unicum factum mendacium tam severè mulctantur?

Inter alias rationes, quas affignant SS. Patres, & Scripturarum Interpretes, & ifta non minima eft, ne mendacium peffimum hoc lolium impofterum in pluribus fidelium cordibus pullularet; & radices ageret, proinde hæc pœna ad terrorem novellæ Ecclefiæ divinitus inflicta eft, ut crefcente fidelium numerô meliùs fanciretur difciplina publica, & cæteri à mendaciis
S. Aug. de Reipublicæ Chriftianæ fummè noxiis abfterrerentur: *Dum de pretii quantita-*
div. fer. 14. *te*, ait S. Auguftinus, *mentiuntur Apoftolo, mortem fibi falfitate mercati funt.* Ubi infuper obfervandum, quòd Petrus ad Ananiam dixerit: *Cur tentavit Satanas cor tuum, mentiri te Spiritui fancto?* Et quare dicitur: quòd Ananias Spiritui Sancto fit mentitus? Ratio eft, quia Spiritus Sanctus eft *Spiritus Veritatis*,
Joan. 16. prout in hodierno Evangelio à Chrifto fuit nuncupatus: *Mittam vobis à Pa-*
26. *tre Spiritum Veritatis*, mendacium autem quàm maximè contrarium eft veritati, & per confequens Spiritui Sancto. Notent hoc fibi mendaces omnes, qui non verentur momentis fingulis prorumpere in mendacia: *Nunquam*, ait
S. Aug. lib. memoratus S. Antiftes Hipponenfis, *pro cujusquam temporali vita mentiendum*
de Mend. *eft*; imò præftat perire orbem univerfum, quàm ut veniali mendacio offen-
6. datur DEUS fummè bonus, fummè dilectus. Et tu toties audes mentiri? An ignoras, quòd mendaces cœlo excludantur? *Foris canes & venefici, & im-*
Apoc. 22. *pudici, & homicidæ, & idolis fervientes, & omnis, qui amat, & facit mendacium.*
21. Audis hoc? Sed pergamus ad alia.

7. Cùm pientiffimus JEfus graviffima cruce oneratus, & toto corpore ex flagellatione & coronatione faucius, feffus, fractúsque viribus ad Calvariæ montem tandem perveniffet, ubi fefe Patri æterno pro noftris & totius mundi delictis in gratiffimam & placabilem victimam in ara Crucis offerret, interim dum parabatur Crux & foffa, in qua hoc fignum triumphale erigeretur, Judæi Chrifto non nihil quiefcenti porrigebant vinum felle miftum:
Matth. 27. *Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum.* Cbferva hîc, anime mi! inaudi-
34. tam Judæorum barbariem; moris enim erat, quòd reis ad mortem damnatis vinum optimum & aromaticum, tam fapore quàm odore fuaviffimum
Prov. 31. porrigeretur, juxta illud Sapientis: *Date ficeram morientibus, & vinum his, qui*
6. *amaro funt corde*; fed impii illi Deicidæ ad majus tormentum & ludibrium hoc vinum Chrifto amariffimo felle corrumpebant, proinde *cùm guftâffet, noluit bibere*; qui in Cruce tamen Paffionis calicem, quem mifcuit ei Pater, in falutem noftram usque ad fœces voluit ebibere. Sed quæres hîc, quare miniftri illi Satanæ optimum illud vinum amariffimo felle corruperunt, & amaricârunt.

S. Ifidor. Refpondet S. Ifidorus Pelufiota: *Quia implacabili odiò Judæi oderant lin-*
Peluf. lib. *guam illam, quam talibus ordinaverunt amaricari faporibus; memores enim erant,*
11. *hic.* *quoniam damnatos illorum mores arguebat*, fæpiùs illis veritatem in faciem obtrudendo, mendacia eorum caftigando, & fceleratam vitam eorum redar-

guen-

guendo, hinc lingua illa benedicta, & os Veritatis in præmium non aliam tulit mercedem, quàm amarissimum fel. Vide hîc, & considera, quale odium pariat candida & sancta veritas; cùm enim jam omnia Christi membra vulneribus essent saucia, & nunc manus & pedes ferreis ac trabalibus essent perforandi clavis, voluerunt illi perversi filii Diaboli, ut & lingua Christi alicujus animalis amarissimo felle amaricaretur; unde queritur ipse Christus: *Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potaverunt me aceto.* O *Psal.* 68. 22.
Christiane! quid aliud agis, dum quotidie ex turpissima consuetudine in mendacia prorumpis, quàm quòd de novo linguam illam Veritatis amarissimo felle & aceto potes? Si unicum voluntarium mendacium majus malum in conspectu Dei, quàm omnia alia mala temporalia collectivè sumpta; qua igitur fronte audes, & audebis imposterùm mentiri? An nescis, quòd Sapiens dicit: *Os, quod mentitur, occidit animam?* Auscultemus pro di- *Sap.* 1. 11.
ctorum confirmatione adhuc unum conceptum.

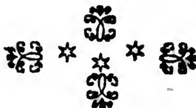
8. Primus infirmus, quem Christus in hac mortali & humana carne conversans, à corporali sua infirmitate curavit, erat homo leprosus: *Et ecce,* *Matth.* 8.
leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare; quem 1.
mitissimus Dominus, ut suum in eum monstraret affectum, manu tangens non à lepra duntaxat corporis, sed & animæ sanavit: *Volo; mundare.* Et quare, dices, pretiosissimus ille orbis Redemptor à descensu de monte, ubi populum Evangelicam Legem docuit, inter omnes alios primò hunc leprosum sanavit? cur non priùs mortuos suscitavit, ut majorem sibi in gente tam incredula conciliaret fidem & authoritatem? Priusquam hanc solvamus quæstionem, oportet, ut adhuc antiquum consulamus Testamentum.

Venerat Naaman Princeps Syrus locupletissimus, sed leprosus ad Elisæum Prophetam, ut illius consiliô & operâ à fœdissima corporis mundaretur lepra; qui ei mandavit, ut septies sese in Jordanis lavaret flumine. Lavit is se, mundatus est, & retrogressus cum gaudio ad Elisæum, ei in signum grati animi regia præsentavit munera; sed noluit quidquam accipere pauper Elisæus, quia solum quærebat Deum; quod videns Giezi servus ejus, tempus opportunum se ditandi ratus, post Naaman cucurrit, & speciosè ei mentitus est: *Et secutus est Giezi post tergum Aaaman: quem cùm vidisset ille* 4. *Reg.* 5.
currentem ad se, desiliit de curru in occursum ejus, & ait: Rectène sunt omnia? 21.
& ille ait: Rectè: Dominus meus misit me ad te, dicens: Modò venerunt ad me duo adolescentes de monte Ephraim ex filiis Prophetarum, da eis talentum argenti, & vestes mutatorias duplices. Quod flagitavit Giezi, liberali manu à Principe impetravit. Sed postea quid accidit? propter mendacium illud tam speciosè subornatum etiam Naamani lepram hæreditavit: *Sed & lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo usque in sempiternum. Et egressus est ab eo leprosus quasi nix.* Ite nunc mendaces filii hominum, ite, ite, & mendacia mendaciis cumula-

mulate; sed considerate miseri, quàm fœdissimâ leprâ animam vestram contaminetis.

Nunc capio, quare Christus dictum leprosum in Lege Evangelica inter omnes, quos curavit infirmos, primò sanaverit. Rationem subministrat
S. Chrysost. c. 11. 1. ad Corinth. S. Chrysostomus, quia lepra Symbolum est mendacii; sicut enim lepra carnem hominis fœdé variat, & commaculat, ita & mendacium, dum per linguam exteriùs falsum dicit, & tamen interiùs in mente verum apprehendit: Meritò igitur, pergit citatus Sanctus Doctor, primò omnium locò sanandus fuit leprosus, quia ei, qui progressum vult facere in virtutibus, necessum est, ut priùs hanc curet infirmitatem spiritualem. O Christe JEsu! quot hoc tempore sunt ejusmodi leprosi, qui fœdissimâ mendacii leprâ sunt aspersi? Extende, obsecro, manum tuam salvificam, & sana eos ab hac spirituali infirmitate, quia unicum veniale mendacium commaculat
Jacob. 2. 10. totum hominem: *Quicunque autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus*, quia spernit Divinum Legislatorem, qui præci-
Matth. 5. 37. pit: *Sit autem sermo vester, est; non, non; quod autem his abundantiùs est, à malo est.* Proinde omni conatu fuge mendacium, quia *mendacium*, sunt verba
S. Bernardinus t. 1. s. 31. a. 2. c. 7. S. Bernardini, *causa est innumerabilium scelerum & malorum.* Et Vates Regius: *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium.*

Psal. 5. 7. Coronidem huic Considerationi imponat piissimus Rex Ezechias, qui cùm in morbum lethalem incidisset, & nunc ei Isaias prædiceret: *Dispone domui tuæ, quia morieris tu, & non vives*; plenus in Deum fiducia ob animum
Isaia 38. 3. sibi bene conscium, & quia mendax inventus non est, ad Deum Judicem suum oravit: *Obsecro, Domine, memento quæso, quomodo ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto.* Vide hîc, ac perpende, qualem fiduciam in
Psal. 42. 3. agone pariat, fuisse in vita veracem. O Domine JESU! *Emitte lucem tuam & veritatem tuam*, hoc est, Spiritum veritatis, quem hodie Discipulis te missurum promisisti, ut in veritate & justitia coram te ambulemus, & sic transeamus per ista temporalia, ut non amittamus æterna.

CONSIDERATIO XXXI.

Cur Spiritus Sanctus in figura Ignis apparuit.

Pro Dominica Pentecostes.

Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tanquam ignis. Actor. 2. 3.

I.

QUis non miretur mirabilia opera Domini, quòd eodem die DEUS, quo olim, post 50. dies à tempore agni Paschalis immolati Moysi in monte Sinai legem dedit, in novo quoque Testamento Spiritum Sanctum ad Apostolos in monte Sion congregatos ablegârit. Fulgebat tunc, dum Lex Mosaica promulgabatur, totus mons Sinai adinstar ignis fulgurantis, ex quo omnis populus ingenti metu percussus est: *Totus* Exod. 19.
autem mons Sinai fumabat, eò quòd descendisset Dominus super eum in igne. Ita pari- 18.
ter Spiritus Sanctus inter fulgura & tonitrua in specie ignis hodie in montem Sion descendit, ut non tantùm (prout eleganter observat Theophylactus) ostenderet se ejusdem naturæ cum illo esse, qui olim super rubum in specie ignis visus est, sed ut corda quoque fidelium heu nimium frigida ac Exod. 3. 2.
tepida novo Divini amoris igne inflammaret, & universam terræ faciem sua præsentiâ & gratiâ renovaret; unde Vates Regius: *Emittes Spiritum tuum, & Psal.* 103.
renovabis faciem terræ. 30.

Nota est illa columna nubis & ignis, quæ quondam Israëlitas non duntaxat de nocte, & in tenebris illuminavit, verùm etiam per desertum securè in Palæstinam traduxit, cui columnæ rectè pro lemmate inscribes: *Dux certa salutis. Dominus autem præcedebat eos ad ostendendam viam, per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis, ut Dux esset itineris utroque tempore.* Quod olim Hebræis hæc columna nubis & ignis fuit, hoc omnibus fideli- Exod. 13.
bus est gratia Spiritûs Sancti: *Columna ignis,* ait S. Drogo Episcopus Ostiensis, 21.
per noctem Spiritus Sanctus est, qui super Apostolos in igneis linguis apparuit, qui cæ- S. Drogo
citatis nostræ caliginem illuminat, & sursum erigit, ut sapiamus ea, quæ sursum sunt, Ep. cit. à
non quæ super terram. Et quemadmodum columna ista typica Israëlitas in Mans. disc.
terram desiderabilem lacte & melle manantem feliciter induxit; ita per Spi- 10.

 ritum

ritum Sanctum ducem, comitémque vitæ noftræ tuti ad cœleftem patriam
Pfal. 142. poffumus pervenire : *Spiritus tuus bonus, Domine, deducet me in terram rectam.*
10. Ita quondam David, & nos hodie rogamus.

Samfon, ubi feptem capillos capitis fui perdidit, mox omni fortitudi-
Judic. 16. ne fpoliatus eft : *At illa* (hoc eft, Dalila) *dormire eum fecit fuper genua fua, &*
19. *in finu fuo reclinare caput : vocavítque tonforem, & rafit feptem crines ejus, & cœpit*
S. Paulin. *abigere eum, & à fe repellere ; ftatim enim ab eo fortitudo receffit.* S. Paulinus
in ep. 4. *ad* per feptem iftos crines gratiam Dei, & feptem Spiritûs Sancti dona intelli-
Sereram. git. Væ nobis, fi nos deferat Spiritus Sanctus, fine gratia enim illius fu-
Philippenf. mus viva cadavera, econtrariò cum gratiâ illius *omnia poffumus in eo, qui nos*
4. 13. *confortat.* De qua veritate plura in præfentiarum tractabimus, ac præfertim,
quare idem Spiritus Sanctus hodie in forma ignis voluerit apparere ; Spiritûs
Sancti gratia illuminet fenfus & † corda noftra, ut ego congruenter loquar,
& vos me bene ad falutem veftram intelligatis.

2. De fortiffimo Ifraëlitarum Duce Gedeon referunt facræ Litteræ, quòd cuilibet ex trecentis fuis felectis militibus, ubi contra Madianitas erat pugnandum, tubam, lagenam & lampadem fubminiftraverit, quibus armis inftructi contra immenfum illorum exercitum feliciter pugnârunt ; cùm enim fub medium noctis filentium tubarum clangor fortiter circa caftra hoftilia infonaret, vasáque ingenti fragore complioderentur, ac infuper ardentes tædæ fubitò apparentes, velut fulmen Madianitas adhuc fuper faciem terræ fecurè dormitantes confternerent, tantus fubitò terror illorum animos pervafit, ut in fugam quantocyùs converfi fefe invicem protriverint,
Judic. 7. atque confecerint : *Divifitque trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in ma-*
16. *nibus eorum, lagenásque vacuas, ac lampades in medio lagenarum* ; & quid fequitur:
Omnia itaque caftra turbata funt, & vociferantes, ululantésque fugerunt.

Omnia hæc illis contingebant in figura. Sed collige ex his, prudens
Exod. 19. lector, pulcherrimum SS. Trinitatis typum. Per tubam Deum Patrem
16. fubaudi, qui quondam clangentibus tubis in montem Sinai defcendit, ut
legem fuam Divinam populo intimaret, cujus quoque vox, velut tuba &
Joan. 12. tonitru à populo in templo audita eft : *Venit ergo vox de cælo ; Et clarificavi,*
22. *& iterum clarificabo.* Per lagenam teftaceam & complofam S. Gregorius
Magnus Chrifti humanitatem intelligit in Paffione & Cruce per tot vulnera confractam, & per lucernam ardentem Spiritum Sanctum, qui in die
Joan. de Pentecoftes tanquam ignis de cœlo delapfus eft : *Convenienter*, ait Joannes
Matta in de Matta, *nonnulli per hydrias Salvatoris noftri humanitatem intelligunt, quo in Cru-*
triumpho *ce concuffo, & Lux Spiritus Sanctus effulfit.* Et ficut hæc lucerna in bello contra
D. N. I. C. Madianitas Ifraëlitas de nocte illuminavit, hoftes autem confudit, atque
conc. 9. contrivit ; fic Spiritus Sanctus Divino amoris fui igne fidelium corda mirè
illuftravit, & econtrà infernalium Madianitarum caftra evertit, eliminavit:

ideo,

ideo, ait S. Antonius Paduanus, *missus est Spiritus Sanctus in Apostolos in forma ignis, ut eos calefaceret ad alios incendendos; quia qui non ardet, non incendit.* *S. Anton. Pad. serm. 2. Pent.*

3. Aliam, & non minùs elegantem audiamus figuram. Cùm populus quondam Israëliticus à Nabuchodonosore in Persidem captivus duceretur, prima Sacerdotum cura fuit, ut ignem sacrum, quem DEUS primitùs Aaroni summo Sacerdoti in primo sacrificio dederat, in loco tuto inter bellorum motus & tumultus conservarent, quem proinde sacrum ignem in valle quadam in profundo puteo sollicitè abscòndebant, spe freti, quòd benignus DEUS post populi è captivitate Babylonica reditum hunc cœlestem ignem esset resuscitaturus. Et ecce post longissimum annorum tractum, ubi tandem populus cum pace in patriam rediît, & novum templum ac altare construere cœpit, prima Nehemiæ cura fuit, ut hic sacer ignis in puteo absconditus quæreretur, cujus loco non ignem ampliùs, sed crassam aquam invenerunt, quâ inde sublatâ sacrificium jam in altari paratum copiosè asperserunt. Et ecce ingens prodigium, ubi tempus adfuit, quo sol super sacrificium refulgere cœpit, absque mora luculentus ignis divinitus in altari apparuit, qui holocaustum ingenti totius populi cum jubilo absumpsit: *Et accensus est ignis magnus, ita ut omnes mirarentur.* Quis hîc non obstupescat, quòd ex aqua crassa ignis in altari succensus sit? Et quid, quæso, magis sibi invicem contrarium, quam ignis & aqua? quomodo aqua potuit transire in ignem? *2. Machab. 1. 22.*

Observat hîc pereleganter S. Ambrosius, quòd per hunc sacrum ignem cœlitùs datum, nihil aliud quàm Spiritus Sanctus fuerit præsignatus, dum in specie ignis hodie in die Pentecostes de cœlo descendens super Apostolos sedit, eísque corda & linguas quasi igneas indidit, ut universum orbem hoc igne superno accenderent, hominésque instar aquæ crassæ frigidiores ac tepidos pariter igneos efficerent: *Ille ignis*, sunt verba hujus Ecclesiæ Doctoris, *typus Spiritûs Sancti fuit, qui descensurus erat post Domini Ascensionem, & remissurus peccata omnium; qui quasi ignis inflammat animum ac mentem fidelem.* *S. Ambros. libr. 1. Offic. c. 14.*

Non absimile illud est, quod sapientissimo Regi Salomoni, & omni populo in dedicatione recens exstructi templi accidit, ubi pariter ignis de cœlo venit, qui spectante & admirante omni populo victimas super altare positas inflammavit & absumpsit. Lætum hoc omni populo omen fuit Divinæ reconciliationis; unde corruentes omnes, in terram proni Divinam Majestatem, quæ locum repleverat, ejúsque infinitam adorârunt bonitatem: *Cúmque complêsset Salomon, fundens preces, ignis descendit de cœlo, & devoravit holocausta & victimas, & Majestas Domini replevit domum &c.* En rursus insignem Spiritûs Sancti typum, hodie ad preces primorum fidelium, ac *2. Reg. 18.*

præ-

præsertim SS. Deiparæ, tanquam ignis de cœlo descendentis, & holocausta, hoc est, pia credentium corda non tam inflammantis, quàm & ab omni peccati sorde expurgantis. Ita Lyranus & alii.

4 Progrediamur ulteriùs. Cùm quondam populus Israëliticus diu in fide titubâsset, quisnam, ut verus DEUS ac rerum omnium conditor esset colendus, an DEUS Hebræorum, an verò Baalam idolum Pseudoprophe-
3. *Reg.* 21. tarum, Elias ad omnem populum congregatum alta voce exclamavit: *Us-*
21. *& seqq.* *quequò claudicabitis in duas partes? si Dominus est DEUS, sequimini eum; si autem Baal, sequimini eum?* Et cùm populus super hac propositione altum teneret silentium, Elias duo altaria ex lapidibus erigi jussit, & duos superimponi boves, unum ex parte Baalitarum, alterum ex parte Israëlitarum, cum hac propositione & conditione, ut super quam aram & victimam ignis de cœlo descendisset, illámque devorâsset, ipse quoque verus DEUS ab omnibus esset colendus & adorandus: *Optima propositio*, succlamabat populus, quia miraculô hæc lis à Deo vero erat decidenda. Interim clamant Baalitæ & eorum Prophetæ plenis faucibus: *Baal exaudi nos*; sed non erat vox, nec qui responderet; & ut idolum illud Acheronticum ad vota sua flecterent, cultris quoque & lanceolis sese vulnerabant. Verùm incassum omnia. Tandem & Elias ad preces confugit, & ubi Deum verum & vivum demissè adoravit, & illius opem imploravit: *Cecidit ignis Domini, & voravit holocaustum, & ligna & lapides, pulverem quoque, & aquam, quæ erat in aqua ductu lambens. Quòd cùm vidisset omnis populus, cecidit in faciem suam, & ait: Dominus ipse est DEUS, Dominus ipse est DEUS.*

O Christiani! en pulcherrimam figuram hodie in Missione Spiritûs S. adimpletam. Tu, o Spiritus alme! inquam, es hic sacer & cœlestis ignis
S. Chrysost. consumens, & mundans: *Fervor Spiritûs Sancti*, ait S. Chrysostomus, *tanquam*
hom. 34. *ignis omnia consumit.* Sed & mundat omnia: *Nemo*, inquit S. Laurentius Justi-
sup. ep. ad nianus, *mundatur à sordibus delictorum sine Spiritûs S. gratiâ.* Et hoc est, quod
Hebr. Christus Dominus ante Passionem suam Discipulis suis intimavit: *Ignem veni*
S. Laur. *mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur?* Per quem ignem communi-
Just. de ter SS. Patres Spiritum Sanctum, ejúsque dona, videlicet charitatis, fervoris,
Triumph. veri zeli & sinceræ devotionis intelligunt; hinc Ecclesia orare solet: *Illo nos*
c. 1. *igne, quæsumus, Spiritus Sanctus inflammet, quem Dominus noster JESUS Christus*
Luc. 12. *misit in terram, & voluit vehementer accendi.*

49. 5. De Isaia Propheta recenset Scriptura, quòd, cùm vir pollutis labiis esset,
Ecclesia in eò quòd Oziæ Regis ac Procerum, populíque peccata, tanquam Propheta à
Missa Vi- Deo missus non satis corripuerit, per calculum ignitum, seu ut habet textus
giliæ Pent. Hebraicus, per carbonem, vel prunam ignitam in labiis ob taciturnitatem fue-
Isaia. 6, 6. rit mundatus: *Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari, & tetigit os meum.* Et quid hoc est, per calculum? Adverte: Ignis

ignis vehementem habet purgandi virtutem; sic videmus, quòd ignis in fornace succensus tanta vehementiâ agat in paleam, ut eam quasi momentô redigat in cinerem; econtra aurum ab omni sorde & fece terræ purgat, illúdque luminosum ac splendidissimum efficit. Imò & aërem à peste mundat, cùm enim in Græcia pestifera quondam grassaretur lues, plurésque Provincias horrendum in modum devastaret, Hipocrates Medicus in Regione ingentes excitari voluit ignes, per quos pestilens ille aër purgatus, & aura salubris in Provincias de novo inducta est. O Divine Paraclete! tu es hic ignis, animam non tam à peccatorum peste purificans, quàm & gratiam copiosam in eam infundens: Tu, inquam, es ille pretiosus calculus ignitus, qui animam Isaiæ tunc verè pœnitentis ac contriti velut aurum in igne probatum splendidissimam effecisti; ita S. Ambrosius: *Calculus hic ignitus Symbolum erat Spiritûs Sancti gratia, qua à peccatis Isaia, & cujusvis pœnitentis animam purificat & sanctificat.* De igne insuper constat, quòd habeat virtutem conservativam & calefactivam! Sic videmus, quòd ignis seu calor naturalis corpus humanum tam diu in vivis conservet, donec tandem deficiente hoc igne naturali & ipsum corpus humanum & vita deficiat. Talis ignis in anima est Spiritûs Sancti gratia, quæ tam diu in omni bono hominem conservat, quamdiu Spiritus Sanctus in eo habitat, quo discedente anima pereat necesse est; unde Ecclesia: *Sine tuo Nomine nihil est in homine.* *S. Ambros. l. 1. de Spir. S. c. 9.*

6. Olim præceperat Deus, ut ignis in altari perpetuò arderet: *Ignis autem in altari semper ardebit*, proinde hoc altare summi Numinis semper die ac nocte fumans spectabatur, lento igne sacrificium evaporans, ut sic Divina Majestas perenni sacrificii crematione & suffitu coleretur. Altare hoc, homo Christiane! cor tuum esse debet; væ tibi, si hæc Divina flamma per noxam mortalem in te extinguatur: *Mentem*, ait S. Antonius Paduanus, *quam Spiritus Sanctus inflammat, nec ignis adversitatis, nec flamma diabolica persecutionis consumere potest.* *Lev. 6. 12.* *S. Anton. Pad. serm. 6. post Pascha.*

Solet autem & ignis virtutem habere accensivam, dum & alterum lumen sine sui detrimento accendit, unde lemma: *Lumen de lumine.* Item virtutem habet illuminativam, dum tenebras dispellit, & post obscuræ noctis caliginem clarum diem reducit, quod quotidie in sole, tanquam in fonte luminis, intuemur, quo discedente omnia languent. O SS. Spiritus! tu es ille ignis ardens & accendens, illuminans & illustrans mentis humanæ tenebras: *Sicut ignis*, pergit idem Divus Antonius Paduanus, *urit, purgat, calefacit, illuminat: Sic Spiritus Sanctus exurit peccata, purgat corda, torporem excutit, ignorantias illuminat.* *Idem serm. 1. Pent.*

De civitate Constantinopoli commemorat Zonaras, quod cum arcta obsidione premeretur, & per potentissimam classem navalem cincta, cùm am- *Zonaras in vit. Athanasii.*

ampliùs tot armatis hostium navibus resistere non posset, & jam ad deditionem cogi videretur, per Psoilum insignem Mathematicum mirandum in modum ab interitu fuerit liberata; hic, cùm non ignoraret, quòd radii solares reflexi & incompositi essent potentissimi ad ingentem accendendum ignem, plura specula rotunda ex chalybe polito sibi fieri curavit, quæ tersa & combustoria specula in facie solis in urbis mœnibus è regione classis hostilis appendit; eo felici rerum successu, ut per solem non duntaxat vastissimus ignis in navibus excitaretur, sed & brevi tota classis à voracibus flammis consumpta in aquis interiret. Tu, ò Spiritus Sancte! es ille ignis consumens, & illuminans? *Dominus Deus tuus ignis consumens est*, qui hostiles classes mundi, carnis & diaboli evertisti, idololatriam eliminâsti, & corda Apostolorum vehementi amoris igne succendisti, ut, qui priùs ad vocem unius ancillæ trepidabant, nunc ut ardentes leones in consessu Principum veritatem, omni posthabito vitæ periculo, generosè prædicarent: *Hic ignis*, ait S. Chrysostomus, *mundi peccata, quasi lignum exussit &c.*

Deut. 4. 24.

S. Chrysost. hom. 2.

Ignis insuper virtutem habet elevativam, sempérque sursum tendit quod in qualibet scintilla & flamma quotidie spectamus; proinde ejusmodi igni non incongruè pro lemmate inscribes: *Nunquam deorsum.* Ita est, nunquam deorsum. Sic mens nostra erga Spiritum Sanctum sit parata: *Nunquam deorsum* ad temporalia & carnalia, sed *sursum corda.* Eliam considerate in curru igneo ad paradisum elevatum: *Ecce currus igneus, & equi ignei diviserunt utrumque, & ascendit Elias per turbinem in cœlum.* Spiritus Sanctus animæ fideli & auriga & currus igneus est, quo mediante & ducente ad cœlestem paradisum securè poterit pervenire.

4. *Reg.* 2. 11.

7. Daniel vir desideriorum vidit aliquando Antiquum dierum, hoc est Deum Patrem in throno igneo Majestatis suæ residentem, *& fluvius igneus rapidúsque egrediebatur à facie ejus.* Econtra in novo Testamento vidit S Joannes eundem fluvium à throno Dei & Agni procedentem non ampliùs igneum, sed crystallinum: *Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei & Agni.* Quæres hîc haud immeritò, quisnam hic vitæ fluvius fuerit, nunc igneus, nunc crystallinus.

Dan. 7. 10.

Apoc. 22. 1.

Rupertus Abbas per utrumque hunc fluvium intelligit Spiritum Sanctum à Patre & Agno, hoc est, Filio procedentem; fluvius igneus est, quia corda hominum congelata suo ardore accendit? *Et ignis à facie ejus exarsit*, dum videlicet Christus ascendit in cœlum, hoc est, ait Hugo: *Extra se arsit*, dum foras prodiit ascendente Christo Spiritus Sanctus: *Et carbones succensi sunt ab eo*, id est Apostolorum corda ab illo Spiritu quasi ignea reddita sunt Est autem Spiritus Sanctus & fluvius aquæ perlucidæ & crystallinæ quia mundat & lavat sordida mortalium pectora, refrigerat & miti-

Rup. Abb. hîc.

Ps. 17. 9.

Hugo in Psal. 17.

gat affectus, cujus *fluminis impetus lætificat civitatem Dei*, dum non gratiæ duntaxat, sed & gloriæ felicitatis & voluptatis fons est uberrimus. *Ps. 45. 5.*

Aliam visionem habuit dilectus Christi Discipulus, dum quadam vice Angelum conspexit ante altare in conspectu DEI in cœlo stantem & aureum thuribulum habentem: *Et accepit Angelus thuribulum, & implevit illud de igne altaris, & misit in terram, & facta sunt tonitrua, & voces & fulgura.* Et quid hoc est? quid, obsecro, hîc latet mysterii? Adverte; Per hunc Angelum S. Ambrosius Christum Dominum magni consilii Angelum subaudit, nunc ad cœlos assumptum & Spiritum Sanctum Paracletum in terram mittentem: *Angelus itaque est Christus, thuribula, id est, corda Discipulorum de igne altaris, id est, de Spiritu Sancto implevit, quando post Ascensionem suam in cœlum decimo die Spiritu Sancto misso de cœlo corda Discipulorum implevit.* Et auditæ sunt voces, id est, Dei laudes, fulgura quoque & tonitrua, dum de cœlis in montem Sion Divinus ille in Apostolorum cœtum illapsus est ignis & singulorum capitibus linguæ specie insedit. O quis enarret uberrimos advenientis Paracleti fructus & effectus? Corda Apostolorum Divino amore succendit, adversus omnia tormenta, ipsamque mortem eos firmavit, solidavítque, linguam ad omnem sermonem erudiit, & in alteros viros omnes mutavit. Nunc palàm & intrepidè concionatur Petrus, ac prima vice tria, & paulò post quinque Hebræorum millia ad Christi fidem convertit, qui priùs ad unius ancillæ vocem in atrio Caiphæ trepidavit: *Certè*, subintrat hîc S. Gregorius M. *iste ipse pastor Ecclesiæ, ad cujus sacratissimum corpus sedemus, quanta debilitatis, quantaque formidinis ante adventum Spiritûs fuerit, ancilla ostiaria requisita dicat; una enim mulieris voce percussus, dum mori timuit, vitam negavit.* Sed vir iste tantæ formidinis qualis post adventum Spiritûs Sancti fuerit, scimus. O Christiani! considerate ex hoc, quantùm nobis opus sit hoc divinissimo igne, ut pari modo mentis nostræ illuminentur tenebræ ad declinanda consueta peccata, & ut in amore tam in Deum, quàm in proximum magis accendamur; adjuva hîc nos, ò Spiritus alme Deus, sine tuo enim Numine nihil est in homine.

Apoc. 8. 5. *S. Ambr. in c. 8. Apoc.* *Act. 2. 41.* *S. Gregor. M. hom. 30. in Ev.*

8. Vis plura & diversa de Spiritu Sancto argumenta ac conceptus ex Sacra Scriptura petitos? attentas præbe aures. Ubi Angelus, qui Gedeoni apparuit, Deo in petra sacrificium obtulit, ignem per virgam suam ex valida petræ collisione produxit: *Ascendítque ignis de petra & carnes azymosque panes consumpsit.* Per hanc petram S. Gregorius Christum intelligit: *Quem alium*, inquit, *signat petra, nisi eum, de quo per Paulum dicitur: Petra autem erat Christus;* Ascendit autem ignis de petra hac mystica, quando Spiritus Sanctus in igne ab eodem Christo in cœlum assumpto Discipulis missus est.

Jud. 6. 21. *S. Greg. M. 3. Mor. 17*

Dum Christus in monte Thaboræo transfiguratus est, apparuit quoque nubes candida ac perlucida, quæ Christum, Eliam & Moysen obumbrabat, de qua vox Patris intonuit: *Hic est Filius meus dilectus.* Per hanc splendissimam nubem gloriâ & majestate plenam, teste Origene, præsignatus est Spiritus Sanctus; ita Cornelius: *Spiritus Sanctus apparuit in nube, Pater in voce, Filius in Divino splendore.* Dives ille Epulo sedens nunc in flammis gehennæ ignis à patre Abrahamo impensissimè hanc gratiam flagitaverit, ut de sinu suo Lazarum sibi submitteret in solatium: *Pater Abraham, mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, & refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* Et quare, dices, infelix ille inferni titio in loco tormentorum petiit, ut vel digitô minimô in aqua intinctô relevaretur ardentissima sitis? Barradius per hunc digitum subaudit Spiritum Sanctum: *Appellamus*, inquit, *Spiritum Sanctum dexteræ Dei digitum. Habet digitus hac cœlesti aquâ intinctus vim ad consolandum maximam.* Hinc & Ecclesia de illo cantat: *Digitus paternæ dexteræ &c.* Et Christus ipse: *Si in digito Dei ejicio Dæmonia &c.*

Orig. tr. 3. hic. *Luc. 16. 24.* *Barrad. tr. 4. cap. 7.* *Luc. 11. 20.*

9. Cæterum miretur orbis universus insolitam Samsonis fortitudinem, dum ruptis vinculis unâ asini maxillâ mille Philistæorum occidit; per 150. faces ad caudas trecentarum vulpium alligatas Philistæorum segetes succendit; Gazæ circumsessus ambas portæ fores cum postibus suis & sera humeris impositas ad verticem montis portavit; in templo Dagon concutiens duas domûs columnas princeps, & tria hominum millia momentô obruit; Leonem obvium sine hasta, & gladiô inermis aggressus, sola manu apprehensum dilaceravit, & plura alia fortitudinis insolitæ monumenta reliquit. Sed unde, quæso, tales ac tantæ corporis & animæ vires? Rationem assignat Scriptura: *Irruit Spiritus Domini in Samson &c.* in cujus virtute hostes suos superavit, vicit, debellavit. Anime mi! si vis hostes tuos, leonem & leænam, ac præsertim hostem tuum domesticum, quotidie te infestantem, feliciter superare, invoca gratiam Spiritûs Sancti, qui non patietur te tentari supra id, quod potes, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possis sustinere: *Ejice Spiritum diaboli*, ait S. Augustinus, *& Spiritum mundi hujus, & accipies Spiritum Dei.* Juvat hîc audire S. Laurentium Justinianum: *Datur*, inquit, *Spiritus Sanctus in præsenti, ut justificet impios, roboret debiles, innocentes repleat pietate, doceat ignaros, pugnantes adjuvet, custodiat patientes, erudiat dubios, intelligentes illuminet, amantes succendat.*

Jud. 14. 6. *1. Cor. 10. 13.* *S. August. Man. c. 27.* *S. Laurent. Just. de fasciculo amor. c. 6.*

Coronidem huic nostræ Considerationi imponat magnus ille Propheta Ezechiel, cui aliquando Dominus ostendit campum amplissimum siccis & aridis mortuorum ossibus refertum, ad quem hæc vox de cœlo delapsa est: *Fili hominis, putásne vivent ossa ista?* Ad quod Propheta: *Domine Deus, tu nôsti*

Ezech. 37.

nisti. Et iterum Dominus: *Ecce, ego intromittam in vos Spiritum, & vivetis.* Et quid tandem factum est: *Et ingressus est in ea Spiritus, & vixerunt, steterúntque super pedes suos; exercitus grandis nimis valdè.* Et qualis, obsecro, fuit ille Spiritus tam potens ac vehemens, ut ad illius adventum mox ossa hæc arida revivi-scerent? Observa hîc pulcherrimum typum Spiritûs Sancti omnia vivificantis, & etiam ossa arida, siccáque vehementer, hoc est, peccatores ad vitam gratiæ resuscitantis. O Spiritus alme, affla & nobis Spiritum vitæ, ut à morte peccatorum resurgamus, da Spiritum gratiæ, ut justificemur, & tandem da gratiam finalem, ut æternùm salvemur.

CONSIDERATIO XXXII.

De Fide vera à Christiano Operibus demonstranda.

Pro Feria 2. Pentecostes.

Qui non credit, jam judicatus est. Joan. 3. 18.

1.

VEnerant aliquando ad Sapientissimum Regem Salomonem duæ mulieres; de filio vivente & mortuo, cujusnam esset inter se acerrimè litigantes, & quia deerant testes, aliaque indicia & probationes, hinc ingenti vocibus & clamoris contentione præsente Rege & Proceribus certabant. Audiens hanc litem prudentissimus Monarcha, ut exploraret, in qua matre verus ac maternus resideret erga filium vivum affectus jussit gladium afferri, & prolem vivam in duas partes secari: *Dividite*, inquit, *infantem vivum in duas partes, & date dimidiam partem uni,* 3. *Reg.* 3. *& dimidiam partem alteri.* Sed mox naturalis affectus & compassio veram matrem indicavit, proinde Salomon hanc æquissimam tulit sententiam: *Date* 25. *huic infantem vivum, & non occidatur, hæc est enim mater ejus.*

Homo Christiane! Talis contentio etiamnum est inter Orthodoxos & Hæreticos, de fide viva & mortua; contendunt hi, certant & illi: *Filius meus vivit, & filius tuus mortuus est.* Sed Sapientissimus Salomon, imò, *qui plus* *Matth.* 12. *quam Salomon*, Christus Dominus ore virtutis & verbô vitæ jam pridem 42. hanc litem & causam pro sua Ecclesia Catholica supra petram fundata decidit, *Matth.* 16. in qua sola vivi ac veri filii, quia Mater cunctorum fidelium est, sunt inveniendi, 18. cæteri, quia fide viva & formata, quæ per charitatem operatur, in *Gal.* 5. 6. Christum & Ecclesiam non credunt, habentur, & sunt ut filii mortui: *Qui* *Jo.* 3. 18. *non*

non credit, ait hodie veritas, *jam judicatus est*. Ratio est, quia sola fides viva est humanæ salutis initium, basis virtutum omnium, petra & fundamentum, supra quod ædificata est Ecclesia, ac radix omnis justificationis, sine qua im-
Jac. 2. 17. possibile est placere Deo, si autem bona non habet opera, *mortua est in semetipsa*, quam veritatem catholicam evidentibus probabimus argumentis. Attenti estote, tepidi Christiani, quorum salus hîc unicè quæritur. Aderit Deus, ut congruenter & in commodum vestrum loquar.

2. Cùm pientissimus Orbis Salvator Christus paulò ante SS. Passionem suam, hoc est, ante Parasceven die tertio in Civitatem Hierosolymam contenderet, in via, ut humanam demonstraret naturam & infirmitatem, esuriem sentire occœpit, proinde videns ficulneam secùs viam plantatam, & virentibus foliis turgentem, ad eam propiùs, ut fructum ex illa optatum decerperet, accessit; verùm spe frustratus, cùm nil nisi virentia & inania repe-
Matt. 21. 19. rissent folia, indignatus infructuosæ ficui zelo prorsus insolito maledixit: *Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum*, in quam Divinam imprecationem ficulnea illa, mox subtracto omni humore, qui prius animabat arborem, in ictu oculi, delapsis foliis, radicitus arefacta est: *Et arefacta est continuò ficulnea.* O mitissime JEsu! quid in te peccavit infelix hæc ficulnea; nondum erat ficorum tempus, quomodo ergo illos poterat progerminare fructus? quare er-
Marc. 11. 12. go arbori insonti maledixisti: *Jam non ampliùs in æternum ex te fructum quisquam manducet?*

O anime mi! En habes hîc typum hominis quidem Christiani, sed solidis virtutibus ac bonis operibus destituti, qui fide sola, nuda & mortua in
Orig. hic apud Corn. Christum contentus vivit: ita antiquissimus Origenes: *Ficus foliata*, inquit, *sed carnes ficubus, notat fideles, qui habent folia professionis fidei sed carent solidis virtutum fructibus, ideòque à Christo maledicentur.* Juvat hîc audire & Venerabilem
Beda hom. 7. in Quadrag. tom. 7 Beda: *Arefecit*, ait, *Dominus arborem maledictò, ut homines hæc videntes, sive audientes multò magìs intelligerent, se se Divinò condemnandos esse judiciò, si absque operum fructu de plausu tantum sibi religiosi sermonis velut de sonitu & tegumento blandirentur viridantium foliorum.* Et nunquid Dominus jam olim per Prophetam Eze-
Ezech. 15. 1. chielem ligno vitis comminatus est: *Quid fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum?* Et paulò post ait Vates Divinus: *Ecce, igni datum est in escam.* Et cur igni in escam? Resp. Quia non fecit fructum suum; & quia neque præcisum erat aptum ad aliquod opus, ut ex illo paxillus, aut aliquid aliud fabricaretur, hinc justo DEI judicio igni consecratum est. Hoc lignum vitis tu es, homo Christiane, frigide ac tepide, qui DEO tuo in vinea Ecclesiæ
Matth. 7. 19. optatum non affers fructum bonorum operum & quid tandem fiet de te? Audi Veritatem: *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem*

ignem mittetur. Si vis, Lector prudens, lemma prædictæ ficulneæ arefactæ, aut viti infructuosæ adjicere, rectè utrique inscribes: aut fructum, aut ignem; aut Deo inserviendum, vel æternùm ardendum. Elige.

3. Observamus in rem nostram perelegantem figurám. Recenset Neemias, quòd cùm Israëlitæ post tot acceptas clades & excidia eandem benigniore rerum facie aspirante Jerusalem civitatem sanctam discuperent reædificare, & jamjam operi manus admovissent, omnes laborantes gladio stipati, armis instructi ad hoc opus grande perficiendum comparuerint. Et quid factum est? una manu filii Israël tenebant gladium, ut hosti in insidiis latenti, & subitò irrumpenti fortiter in omni occasione possent resistere, altera autem manu laborabant, tractantes & disponentes lapides, cæmentum & quidquid ad fabricam erat necessarium; sic cicatricem muri reficiebant, domos & mœnia ædificabant, & una simul hostem ab urbe, quoties assultum tentavit, armata manu propulsabant: *Una manu* (Israël) *faciebat opus, & alterâ tenebat gladium.* Per arma & gladium fidem subaudi, ita attestante Apostolo: *In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere, & galeam salutis assumite, & gladium Spiritûs, quod est verbum Dei.* Per manum autem laborantem opera bona intellige, quæ, si cum fide conjungantur, sine dubio ad cœlestem Jerusalem nobis viam sternent securissimam, atque mansionem in coelo parabunt perpetuam. *Ædificantes*, ait V. Beda, *gladiô accinguntur renes, qui bonis insistunt operibus &c.* Et S. Jacobus in Epistola canonica: *Quid proderit*, inquit, *fratres mei, si fidem quis dicat habere, opera autem non habeat?* Talis fides sine operibus est Dæmoniaca: nam & Dæmones credunt, & contremiscunt. Et nunquid servus piger, deses & otiosus à Christo damnatus est: *Serve male & piger &c.* Quid prodest, si arbor florem fert & non fructum? Quid est corpus sine anima, nux sine nucleo, lampas sine oleo, palea sine tritico, & homo Christianus in sua lege instructus sine bonis operibus?

2. Esdra 4. 17.
Ephes. 6. 13.
Jac. c. 14.
Matth. 25. 26.

Non sine causa investigant SS. Patres rationem, quare illa columna nubis & ignis, quæ tanto tempore populo Israëlitico per desertum præluxit, & usque ad ducatum fortissimi juxta ac plenissimi belli Ducis Josue perduravit, in ipso ingressu in terram Chananæam subitò disparuerit, quam exinde terram desiderabilem melle & lacte manantem Israëlitæ armata manu debuerunt expugnare: *Nunquam defuit columna nubis &c.* Cur ergo tunc defuit, cùm Hebræi Palæstinam ingressi sunt: *Hæc omnia contingebant illis in figura;* Per hanc columnam populo prælucentem, eúmque ad Palæstinam ducentem, fidem veram, orthodoxam & Catholicam, quam Christus docuit, & omnes Sancti tenuerunt, rectè subaudies, quæ sola hominem Christianum

Exod. 13. 22.
1. Cor. 10. 6.

ad

ad cœli portam perducit; sed adverte, ipsa fides dux nostra & viæ comes usque ad supremum vitæ nostræ halitum, non intrat cœlum, quia ibidem fides non erit ampliùs, cum Deum *facie ad faciem videbimus*, sed sola ibi regnat charitas. Itaque ad expugnandam hanc cœlestem Palæstinam nunc, dum tempus gratiarum affulget, manus adhibendæ sunt, & bona opera facienda, quæ in meritis & sanguine Christi JEsu, unde valorem habent, intingamus, secùs terram illam desiderabilem non videbimus, multò minus intrabimus, unde S. Petrus: *Satagite fratres, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis*: Vis plura? dic, cur olim Deus electum populum suum in manu Moysis & Aron duorum fratrum ex Ægypto in terram desiderabilem voluerit traducere: *Egressi sunt de Ægypto per turmas in manu Moysis & Aaron?* Supra quod pereleganter antiquissimus Origenes: *Ad exeundum ergo de Ægypto utraque manus necessaria est, ut scilicet inveniatur in nobis non solùm legis, fideique cognitio, sed etiam actuum, operúmque perfectio.* Opera, opera simul cum fide requiruntur. Audis, & capis hoc? Idcirco quinque illæ Virgines fatuæ à cœlesti Sponso fuerunt exclusæ, quia non habuerunt oleum in vasis suis: *Non sumpserunt oleum secum*, id est, prout illum Scripturæ locum exponunt S. Augustinus, Hieronymus, Hilarius & alii plures SS. Patrum, non habuerunt bona opera, sine quibus mortua & extincta est fides; unde Dydimus: *Vides*, inquit, *mortua, non est fides, sicut homo mortuus, non est homo*, & Mellifluus: *Credis*, ait, *in Christum? fac Christi opera, ut vivat fides tua.* Et quid hominem post mortem sequitur? Audi dilectum Christi discipulum in utramque tibi aurem occlamantem: *Opera enim illorum sequuntur illos.*

1. Cor. 13. 12. — *2. Petr. 1. 10.* — *Num. 33. 1.* — *Orig. de hoc loco.* — *Matth. 25. 3.* — *Dydim. hic in Jac.* — *S. Bern. ser. 24. Cant.* — *Apoc. 14. 13.*

4. De filio prodigo nunc pœnitente, & præ angustia famis ad se denuò revertente recenset Lucas, quòd, cùm in amantissimi parentis sui amplexus ruisset, veniámque delictorum suorum humiliter rogâsset, ipse pater misericordiâ & naturali affectu motus super collum ejus ceciderit, illúmque paternô dignatus sit osculo; sed neque his benevolentiæ & amoris signis contentus pater, pœnitenti insuper filio pretiosissimum in digitum annulum misit, tanquam securissimam certi ac pristini amoris paterni arrham: *Date annulum in manu ejus.* Quid agis, pater amantissime? an deliras? filius tuus summè famelicus non annulum, petit, sed ut ventrem inanem, & vix præ fame non contabescentem optatô cibô sopiat; proinde frustum panis vel carnis illi potiùs porrige, & melius, quàm annulus aureus in manu placebit; Sed aliud hîc eruendum est mysterium. Adverte, anime mi! Non frustra benignissimus pater filio suo ad frugem redeunti annulum aureum in digitum misit; causam hujus mysterii assignat Beda Venerabilis: *Annulus*, inquit, *sinceræ fidei signaculum est*, qui manibus, hoc est, operibus admovendus est, non enim fides sola ad salutem illi sufficit, qui æternùm desiderat

Luc. 15. 22. — *V. Beda hîc*

mane-

manere in domo patris sui, sed & opera requiruntur. Ita glossatur & Rabanus: *Annulus*, ait, *est signaculum fidei, & in Evangelio: Date annulum in manum ejus, id est, & fidem in opere suo*; & Hugo Card. *Fides in opere, est annulus in manu*, manus enim ad laborandum & operandum à Deo creata est. En non satis est habere fidem, nisi & vita sit fidelis, & opere illud compleat, quod corde credit, & ore confitetur: *Vera fides est*, sunt verba S. Gregorii Magni, *qua in hoc, quod verbis dicit, moribus non contradicit.*

Rabanus in allegoriis.

S. Greg. M. hom. 20. in Evang.

O quoties nunc Christiani moderni moribus suis Orthodoxæ fidei suæ contradicunt! Verum est, multi *confitentur se nôsse Deum, factis autem negant.* Ah quantùm emarcuit in ipsis Catholicis fidei vigor & fervor! ubi est charitas nostra in Deum & proximum, sine qua fides nostra mortua est? Ubi amor in crucifixum JESUM, quem magis quam ipsi Judæi inhonoramus, & de novo crucifigimus? Ubi pietas nostra in orando, dum vix ipsi scimus, quidnam oremus, & quid per orationem nostram tam tepidam à Deo petamus? Ubi digna æstimatio & honor SS. Eucharistiæ debitus? O quam dormiunt hîc multi, dum moribus ac factis abundè demonstrant, quòd in SS. Hostia Christi præsentiam non credant. *Si ergo Pater ego sum, ubi est bonor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus?* Et dic, obsecro, sodes! si vera ac Catholica fide in Deum credis, quomodo audis verbum Dei? quem fructum hactenus in te produxit? Quomodo credis in æternitatem, quam vilissimâ ac momentaneâ vendere voluptatula non dubitas? Quomodo credis vitam æternam, quam vix cogitas? Quomodo judicium supremum, quod non poteris evadere? Quomodo inferni pœnas, quas vites? Et hoccine est per bona opera suam comprobare fidem, & vocationem certam facere? Et quid mirum est, si justissimus DEUS ob tam tepidam fidem & negligentiam nostram à multis Regnis ac Provinciis fidem veram ac sincerè Orthodoxam abstulit, & in ultimas terræ oras transvexit? Audi ipsam veritatem: *Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?*

Tit. 1. 16.

Malach. 1. 6.

Luc. 18. 8.

5. Ad roborandam hanc veritatem appositè inservit, quod de Jehu Rege perhibent SS. Scripturæ, qui, dum in agro Jonadab Belli-Ducem sibi obviam habuit, ad eum in curru suo conversus dixit: *Nunquid est cor tuum rectum, sicut cor meum cum corde tuo? & ait Jonadab: Est. Si est*, inquit, *da manum tuam; qui dedit illi manum suam: at ille levavit eum ad se in currum.* Observa hîc, prudens Lector! Pari ratione tecum aget justissimus omnium arbiter DEUS: *Nunquid est cor tuum rectum, sicut cor meum cum corde tuo?* Si rectum est? da manum, ostende opera, non solam fidem: non enim hic districtissimus Judex de fide, (quia *qui non credit, judicatus est*) sed de bonis operi-

4. Reg. 10. 15.

Joan. 3. 12.

Joan. 5. 19. operibus universale judicium instituet: *Et procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ, qui verò mala egerunt in resurrectionem judicii.*

O Hæretici! ô tepidi Christiani! ubi tunc *sola* fides vestra stabit? Mendicus ille, qui in centonibus suis sine ullo vestium ornatu ad regias nuptias venire ausus fuit, ligatis manibus ac pedibus tortoribus traditus est, Matth. 22. 12. ad quem Rex: *Amice, quomodo huc intrâsti non habens vestem nuptialem?* Et quare amicus vocatus est? En typum vestræ fidei: *Vocatur amicus*, ait Lyranus Lyran. hic. *propter fidem informem, quæ Dei dônum est, licèt non sufficiat ad salutem.* Per vestem autem nuptialem charitas, per opera bona se demonstrans subauditur, quæ teste eodem Lyrano: *Dividit inter filios regni & perditionis.*

Auditis hæc, ô Sectarii! & vos præsertim tepidi Christiani Catholici! Matth. 25. 11. Non sufficit dicere: *Domine, Domine aperi nobis*, sicut quondam fatuæ succlamant Virgines, sed oportet, ut & oleum & lumen charitatis ac bonorum operum habeatis, si ad cœlestes nuptias desideratis pervenire? S. Hieron. hic. *Quid prodest*, ait S. Hieronymus hîc: *voce invocare, quem operibus negas?* Sicut enim non sufficit, ut nauta oculos in navi apertos habeat, quibus imminens periculum vel prævidet, vel jam præsens intuetur, sed & oportet ut manus quoque habeat ad laborandum & remigandum, ut per laborem etiam improbum naufragii evadat periculum, aliàs in furentibus mari fluctibus, & in profundo freti submergendus: Sic pariter non sufficit oculus fidei, nisi & manus admoveas bonorum operum: *Si Christianus es*, ait S. Chrysost. hom. 4. in Matth. S. Chrysostomus, *Christo crede; si Christo credis, per opera mihi fidem demonstra &c.*

6. Rebecca formosissima, priusquam in sponsam Isaaci eligeretur Gen. 24. 47. pretiosis inauribus aureis & armillis à servo Abrahami donata est: *Suspendi itaque inaures ad ornandam faciem ejus, & armillas posui in manibus ejus.* Et quid inaures istæ & armillæ, non enim sine peculiari causa à Spiritu S. ista in sacra Scriptura notata sunt? Adverte: Inaures sine armillis dedecent Sponsam Christi; inaures enim, teste S. Augustino, Quaresmio & aliis, fidem Quaresm. to. 4. c. 3. sect. 1. & armillæ bona opera significant, uterque ornatus in Sponsa Christi seu anima est necessarius, *quia fides in Sponsa Christi inutilis & mortua est sine operibus.*

Diu quondam optavit, & expectavit Christi in carne adventum justus Simeon, & cùm tandem desideratus ille gentibus in templo apparuit, Patri in sacrificium matutinum se oblaturus, non satis fuit pientissimo illi seni Luc. 2. 28. Christum oculis vidisse, *sed & ipse accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum.* En homo Christiane! non sufficit fide cognoscere Deum, nisi illum manibus & ulnis complectaris, hoc est, bonorum operum exercitio: quid enim prodest credere Deum, & interim vivere, ut Ethnicum? Chri-

stu

ctum pleno ore & linguâ fateri, factis autem negare? *Qui non sequitur me, non est me dignus.* Matth. 10. 38.

Nota est illa in Divinis Litteris de vinea parabola, ad quam excolendam Paterfamilias diverso tempore diversos constituit operarios, sed tandem facto vespere nulli mercedem dedit, nisi qui in illa vinea egregiè laboravit: *Voca operarios, & redde illis mercedem;* non dixit: voca otiosos, desides, arrogantes, avaros, libidinosos, blasphemos, invidos, gulosos &c. sed operarios, quo exemplo omnes edocentur Christiani, quòd à Patre cœlesti & æquissimo judice Christo nullam possint sperare æternam mercedem, si tempus, quod miseratio Divina illis ad salutem obtinendam communicavit, tam nequiter, fraudulenter, otiosè & sine bonorum operum fructu in vinea Domini, hoc est, in Ecclesia Dei, impenderint. Matth. 20. 8.

Vidit aliquando Ezechiel Propheta in spiritu elevatus ingentem quendam campum, qui plenus erat mortuorum ossibus: *Erant autem multa valde super faciem campi, siccáque vehementer &c.* Homo Christiane & peccator! si fidem habes in Deum, & non opera, os aridum es, & mortuum, siccúmque vehementer: *Sic & fides*, ait S. Jacobus, *si non habeat opera, mortua est.* Supra quod pereleganter Divus Bernhardus: *Quasi non habens animam, ipsam dilectionem, qua vegetetur, & moveatur ad opera.* Ezech. 37. 2. Jac. 2. 17. S. Bernh. Epist. 42.

7. Horrenda erit illa sententia, quam Christus Dominus omnium Judex districtissimus in supremo judicio contra reprobos fulminabit: *Discedite à me maledicti in ignem æternum.* Et nunquid, Domine, multi istorum reproborum (saltem qui ex Christianis erant) in te crediderunt? & hoc sine dubio; quare ergo hîc nullam fidei illorum facis mentionem? Resp. S. Augustinus: *Nec increpat, quia in eum non crediderunt, sed quia bona opera non fecerunt.* Unde & S. Joannes in Apocalypsi refert, quòd Beatos in morte non fides, sed opera bona sequantur ad præmium adipiscendum æternum: *Et audivi vocem de cœlo dicentem mihi: Scribe: Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodò jam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illos.* Ubi, obsecro, tunc Hæreticorum sola & nuda fides stabit? Ubi & Catholicorum tepidorum, qui nec frigidi, nec calidi sunt? Potuissent hi quidem bene agere, ut fidem suam vivam vivis demonstrarent ac comprobarent operibus, sed noluerunt miseri, ideò digni, ut ex ore Dei evomantur in infernum: *Discedite à me, maledicti.* Supra quod S. Hippolytus Martyr gloriosissimus supremum illum Judicem ita loquentem & exprobrantem inducit: *Ego vas formavi, & adhæsistis alteri. Ego terram, mare & omnia propter vos creavi, & vos iis in mei contumeliam abusi estis. Discedite à me operarii iniquitatis, non agnosco vos alterius Domini operarii facti estis, hoc est, Diaboli.* Matth. 25. 41. S. Aug. l. de mendacio. c. 15. Apoc. 14. 13. Apoc. 3. 15. S. Hippol. Mart. tr. de consum. sæculi.

boli. *Possidete cum eo tenebras atque ignem, qui non extinguitur, & vermem, qui non dormit, ac stridorem dentium &c.*

Quid ergo consilii in hoc summo negotio, ex quo nostra, omniúmque salus pendet? Audite dilectum Christi Discipulum ita quondam jussu Dei
Apoc. 3. Episcopo Laodiceæ Ecclesiæ scribentem: *Suadeo tibi emere à me aurum ignitum,*
18. *probatum, ut locuples fias, & vestimentis albis induaris, ut non appareat confusio nuditatis tuæ.* Sed quid hoc aurum ignitum? Resp. Richardus à S. Laurentio:
Rich. à S. Hoc aurum, inquit, *nempe fidei debet esse ignitum per charitatem, probatum per tri-*
Laur. l. 11. *bulationem. Et hoc aurum emitur pretiò desiderii, & bonorum operum exercitiò.* Vo-
de laud. luit insuper DEUS, ut Episcopus ille albis indueretur vestimentis ad omnem
B.V. avertendam confusionem. Et quid sibi volunt alba ista vestimenta? Resp. vestes albæ castitatem, vitæ puritatem, & cætera opera bona designant: *Et*
Cornel. hic vestimentis albis induaris, hoc est, inquit Cornelius, *innocentiâ, vitæ puritate,*
in Apoc. sanctis & puris virtutum operibus. Non ergo hîc locum habet fides sola sine operibus, & licèt Apostolus dicat: *Arbitramur justificari hominem per fidem sine operibus legis*, intelligendum est de operibus Legis Mosaicæ, prout ibidem idem Apostolus insinuat, & non de operibus Legis Evangelicæ & Christianæ. Unde Christus illi adolescenti interroganti: Quidnam boni faceret,
Matth. 19. ut vitam obtineret æternam, respondit: *Si autem vis ad vitam ingredi serva*
17. *mandata.* Supra quòd S. Cyprianus: *Credere se in Christum quomodo dicit, qui*
S. Cyprian. non facit, quod Christus facere præcepit? aut quomodo perveniet ad præmium fidei,
lib. de unit. qui fidem non vult servare mandati? Eja igitur, Christiani & Catholici omnes,
Eccl. comprobate fidem vestram, dum adhuc tempus est, bonis ac sanctis operibus, quia veniet tempus, in quo non possumus ampliùs operari: *Sa-*
2. *Petr.* 1. *tagite fratres, ut per bona opera certam vocationem & electionem*
10. *faciatis.*

CON-

CONSIDERATIO XXXIII.

Exemplô Christi magnæ nobis curæ sit Zelus animarum.

Pro Feria 3. Pentecostes.

Ego veni, ut vitam habeant, & abundantiùs habeant. Joan. 10. 10.

I.

INfinitus DEUS, unus in essentia & trinus in personis, cùm per immensam potentiam suam unicô verbô: *Fiat*, universam mundi machinam & creaturas omnes ex nihilo sui produxisset, tandem sexta die ad creationem hominis descendit, in cujus productione stylum & modum immutavit, dum eum non per verbum *Fiat* creavit, sed quasi consiliô initô, hoc verbo usus est: *Faciamus.* Ita enim habet Liber primus Geneseos: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Et quare, haud immeritò interrogabis, DEUS in creatione hominis dixit: *Faciamus* hominem, & non *Fiat* homo?

Respondet S Basilius, quòd per *Tò Faciamus* DEUS Pater suum Filium *S Basil.*
& Spiritum sanctum allocutus sit quasi Collegas suos, & ejusdem secum *Rup. Corn.*
naturæ, potentiæ, & operationis, & quasi deliberaret & consultaret, dixit: *& alii hic*
Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Ex quibus verbis rerum *in Genes.*
consideranti patet, quantæ sit dignitatis ac pretii anima hominis, quia ad
imaginem & similitudinem Dei creata est: *Consilio SS. Trinitatis*, ait Melli- *S. Bern. e.*
fluus, *ad imaginem & similitudinem suam creavit te Creator tuus, quod nulli alteri* *49. de int.*
ex creaturis donavit, ut tantò eum ardentiùs diligeres, quantò mirabiliùs ab eo te con- *dom.*
ditum intelligeres.

Hoc non latuit stygium & antiquum serpentem, quapropter omnibus viribus allaboravit, ut hanc pulcherrimam Dei imaginem (animam hominis in justitia originali creatam) per peccatum fœdaret & conspurcaret, non
absimilis illi simiæ, de qua recenset Marius Bignoni, quòd celeberrimus quidam pictor, cui nomen Buffalmacco, Bononiæ in Italia astutissimam quan- *Bignoni in*
dam simiam in ædibus suis nutrièrit, quæ Dominum suum pingentem ima- *Ency.olo-*

gines sæpiùs considerans, & ipsa in absentia Heri sui hanc artem pictoriam tentavit, proinde sollicitè miscuit colores, & arreptô penicillô, quæ pulchra & artificiosa erant in imagine, vel delevit, vel fœdè destruxit. Bilem hoc movit pictori acerbam, & quia explorare non poterat hujus rei authorem & violatorem, discessum simulans, se interim sub cortina abscondit, ut hunc novum pictorem & deprehenderet, & condignè castigaret. Et ecce, de novo adest simia, præcingens se semicinctiô, & caput suum pictoris tegens capillari, commixtis inter sese coloribus, rursus pingere incipit, vel potiùs conspurcare & sordidare imaginem, quòd clanculùm advertens, & videns Buffalmacco, disruptâ præ indignatione cortinâ, in conclave cum gladio irrumpit. Et quid tu agis, inquit, mala bestia? siccine me ac meam excultam illudis imaginem? Rapiat te malus Dæmon ad tartara; vade, & posterùm ab hoc opere desiste; & sic simiam verberibus satìs unctam dimisit.

Hoc, inquam, fecit & malus Dæmon, simius saverrimus, qui Dei imaginem (animam) per peccatum originale & subsequentia delicta protervé deturpavit! sed misertus illius unigenitus Dei Filius per vitam, Passionem & Sanguinem suum eam misericorditer reparavit; proinde & hodie se of-
Joan. 10. fert tanquam ostium omnibus pervium: *Ego sum ostium, per me si quis introïe-*
9. *rit, salvabitur.* Et ut magis suum erga animas in peccatis deperditas declararet amorem ac zelum, paulò post adjecit: *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantiùs habeant.* Hunc zelum pro possibili imitentur Sacerdotes & animarum Curatores omnes, imò & cuncti Christiani, quia cuilibet de proximo suo mandatum est. Plura de hac veritate summè hoc temporum intervallo necessaria, adjuvante Numine benigno, in præsenti explicabimus.

2. Inter alia memorabilia sapientissimi Regis proverbia, quæ orbi universo reliquit ponderanda, illud non minimum est, ubi præcepit, ut proximo, si fortè innocens ad mortem raperetur, aut traheretur, ex lege
Prov. 24. charitatis succurramus: *Erue eos*, inquit, *qui ducuntur ad mortem; & qui tra-*
11. *duntur ad interitum, liberare ne cesses.* Si hoc quondam erat in lege sanctè cautum, ut hominem à morte corporali, si per injustitiam fortasse ad interitum raptus est (ut cum Susanna accidit & aliis) pro viribus liberaremus; quantò magis charitas Evangelica jubet, ut anima hominis, si à Dæmonibus, malis sociis, mundo, carne, &c. ad spiritualem raptatur mortem, ut eam ab interitu pro omnibus viribus eripiamus: Quare hîc summopere attendant omnes Superiores, Pastores, Sacerdotes, Religiosi, Prædicatores, Confessarii, Parentes, Præceptores, imò & Christiani omnes, ut, si cernunt aliquem ad peccata mortalia currentem, periculúmque illius æternæ imminere

nere damnationis, maturè illi ob animæ inæſtimabile pretium ſuccurrere ſatagant, verúmque animarum hîc zelum demonſtrent, ſemper illorum prædictorum verborum Sapientis memores: *Erue eos, qui ducuntur ad mortem, & qui traduntur ad interitum, liberare ne ceſſes.*

Non imitemur hac in parte impium fratricidam Cainum, qui, cùm à Deo interrogaretur: *Ubi eſt Abel, frater tuus?* Divinæ Majeſtati protervè *Gen.4.9.* reſpondit: *Neſcio; num cuſtos fratris mei ſum ego?* En primum reprobum, qui de proximi ſui ſalute nihil curavit, unde præceps in deſperationis barathrum, ac tandem in profundum inferni delapſus eſt; & licèt ei DEUS intimâſſet: *Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra*, abiit miſer parvi pendens, quòd tam abominandum fratricidii ſcelus commiſiſſet. O Chriſtiane! noli cum hoc ſceleſto dicere: *Num cuſtos fratris mei ſum ego?* Quid ad me illius pertinet ſalus? Viderit ipſe, ætatem habet, non ignorans, quid facere eum oporteat? Noli, inquam, hoc dicere, & cum illo Legiſperito quærere: *Quis eſt meus proximus?* Ad quod ex ſenſu & doctrina Chriſti tibi *Luc. 10. 29.* reſpondetur, quòd omnis homo tibi ſit proximus ob vitæ humanæ communionem, ob creationem, quia ad eundem finem, ſicut tu, à Deo creatus eſt, ob Redemptionem per Chriſtum, qui omnes vult ſalvos fieri, & pro omnibus paſſus eſt; ob vocationem ad eandem gratiam & gloriam, & quia DEUS *mandavit unicuique de proximo ſuo.* Proinde ſi per aliquam ma- *Eccl. 17. 12.* litiam & dato ſtudiô animæ proximi tui negligis, & ſpernis ſalutem, eandem aliquando à Deo audies ſententiam: *Quid feciſti? vox ſanguinis fratris* *Gen.4.10.* *tui clamat ad me de terra?*

3. Magnam curam habuit Eliezer, ut bene ſuô fungeretur officiô, quod ei Abraham ob acquirendam filio ſponſam commiſerat, qui licèt ab itinere oppidò feſſus, juxta ac famelicus, nullam tamen prius panis buccellam deguſtare voluit: *Non comedam*, donec in domô Bathuelis conjugii tractatum *Gen. 24. 51.* ſtabiliret, & audiret: *En Rebecca coram te eſt, tolle eam, & ſit uxor filii Domini tui.* Si ita cordi fuit fideliſſimo ſervo Abrahami impoſitum negotium, quantò magìs Curatores animarum, imò & omnes veri ac ſinceri Chriſtiani curare debent, ut negotium animæ ſuæ, & aliarum ſuæ curæ commiſſarum cordi ſemper habeant, & earum æternam ſalutem pro omni poſſibili modo procurent? Apage ergo hîc corporis commoditates, diſcurſus inutiles, potum & eſcam, & alias quaſcunque recreationes, donec animam periclitantem à via perditionis reduxeris, & Chriſto JESU tanquam novam ſponſam lucratus fueris, dic proinde cum Eliezer: *Non comedam, donec loquar ſermones meos &c.*

Joſue inviçtiſſimus ac pientiſſimus ſacri Belli-Dux, antequam civitatis Jerichuntinæ adornaret obſidionem, duos viros exploratores in abſcondito

in

in urbem misit, quos Rahab in domo sua benignè exceptos refecit; & cùm Jerichuntini rem odorati illos armatâ persequerentur manu, cautè & sollicitè eos occultavit, ac tandem de nocte intempesta securos de mœnibus ope funis dimisit: Qui exploratores, ut sese huic suæ benefactrici exhiberent gratos, signum ei dederunt, ut funiculum coccineum de fenestra appenderet, sic domum & familiam non communi civium ruinæ involvendam.

Jos. 2. 21. *At illa respondit, sicut locuti estis, ita fiat: dimitténsque eos ut pergerent, appendit funiculum coccineum in fenestra.* Sed ad quid, ô Rahab! tam citò hic funiculus coccineus pro signo? Adhuc tempus est, nondum enim Josue cum exercitu suo Jordanem transivit, nec dum civitatem Jericho obsidere cœpit; Longa hæc inter interjacet mora; & tu nihilo seciùs hunc coccineum de fenestra appendis funiculum? Resp. Baëza: *Novit sapiens mulier, quòd religatio funiculi ad fenestram erat suæ salutis medium; ideo non distulit: nullum æstimavit aptiùs tempus, quàm præsens.* Audis hoc? nulla mora interponenda est, quando poteris lucrari & salvare animam. Si Rahab tam sollicita fuit de conservanda anima sua, quid tu moras nectis de emendatione vitæ, & de conservatione hujus, vel illius animæ? *Si occurreris*, ait DEUS, *bovi inimici tui, aut asino erranti, reduc ad eum*; quantò magis animam à via veritatis & salutis toto cœlo aberrantem? An nescis: *Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus à morte?* Et si anima plus est quàm mundus, imò quàm ipsum cœlum, *propter quod enim unumquodque tale, & illud magis tale*, cœlum enim propter animam creatum est; pensa est hoc immensum quoddam lucrum, quod facis, si animam reducis ad frugem: *Omnium*, ait S. Dionysius Areopagita, *divinarum divinissima extat perfectio, Dei cooperatores esse in salute animarum ad suum Creatorem.*

Baëza t. 3. l. 14. c. 17. §. 7.

Exod. 23. 4.

Jacob. 5. 20.

S. Dionys. Areop. c. 3. de cœlesti Hierarch.

4. Sed proh dolor! multi de facto sunt in Ecclesia Dei, qui majorem ventris sui, divitiarum, honorum, voluptatum & statûs rationis habent curam, quàm ut suam & proximi procurent aut promoveant, animæ salutem. Achitophel majorem domûs & familiæ suæ curam gessit, quàm propriæ animæ suæ, maluítque æternùm perire, quàm suas divitias hæredibus non relinquere. *Abiit in domum suam, & civitatem suam; & dispositâ domô suâ suspendio interiit.* Absalon comptulus ille ac formosus, ne aureos suos perderet capillos, è quercu pendulus exspiravit, & rectà in Orcum delapsus est: *Cúmque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum & magnam, adhæsit caput ejus quercui; & illo suspensô inter cœlum & terram mulus, cui insederat, pertransivit.* Potuisset sine dubio hic Princeps regius gladio suô, quo erat à latere præcinctus, sibi ipsi resecare crines; & ita seipsum à morte temporali & æterna per veram

2. Reg. 17. 23.

2. Reg. 18. 9.

ram pœnitentiam redimere; ſed noluit, ait Alvarez, quia crines perdere timuit, & ſic corpus & animam perdidit. *Alvarez in Joſ. Illuſt. 92.*

Et nunquid Abimelech plus punctum honoris, quàm animam ſuam habuit? cum obſideret oppidum Thebes, & ipſe turri munitiſſimæ, ad quam cives confugerant, ignem ſubjiceret: *Ecce, una mulier fragmen molæ deſuper jaciens illiſit capiti Abimelech, & confregit cerebrum ejus.* Sed quid in hoc funeſto caſu Abimelech? Num fortaſſe de malè actis pœnituit? Num gratiam Divinam invocavit? Num animæ ſuæ memor à Deo juſtiſſimo ſcelerum vindice delictorum ſuorum veniam petiit? minimè gentium, ſed potiùs; cùm in cænum & terram prolapſus jam animam ageret, armigerum ſuum ad ſe vocavit, eique voce ſemimortuâ præcepit: *Evagina gladium tuum, & percute me; ne fortè dicatur, quòd à fœmina interfectus ſim.* *Judic. 9. 53.*

En, plus gloria vana & punctum honoris apud Abimelech valuit, quam anima, de cujus ſalute neque in vita, neque in morte aliquam curam habuit, & ſic quoad corpus & animam periit. O Chriſtiani! quid cum aranea inanes captatis muſcas? *Tabeſcere feciſti*, ait Vates Regius, *ſicut araneam animam ejus; verumtamen vanè conturbatur omnis homo.* Videte & conſiderate, quomodo laboret aranea huc illuc currendo, texendo & perficiendo ſua reticula, ut leviſſimam capiat prædam, nunquam quieta eſt, donec tandem deficiat, extenuetur, & tabeſcat. Hæc ſunt mundanorum ſtudia curæ & labores, temporalia quærunt, & æterna negligunt, corpus curant, & animæ obliviſcuntur, non abſimiles Eſaü, qui pro vili eſca & lentis edulio primogenita ſua vendidit, & perdidit: *Et abiit parvi pendens, quòd primogenita vendidiſſet.* Et vos, ò miſeri mundani! pro vana gloriola, pro exiguo intereſſe, pro momentanea voluptatula, & pro quolibet peccato mortali primogenituram veſtram animam nobiliſſimam, ah pretium ſine pretio, venditis diabolo in igne gehennali æternum cruciandam? *O filii hominum! usquequò gravi corde?* *Pſ. 38. 13.* *Gen. 25. 34.*

5. Ad majoris ponderis, anime mi, procedamus argumenta. Et quis, obſecro, noſtræ poterat magis ponderare, & æſtimare animæ pretium, quàm ipſe Creator ac Redemptor noſter, Deus & homo Chriſtus? attentam aurem & mentem requiro. Sedet defatigatus ab itinere mitiſſimus JEſus in meridie ſupra fontem, & à Photina muliere Samaritana hauſtum aquæ frigidæ deſiderat: *Da mihi bibere.* Subintrat hic Hugo Cardinalis: Quaſi diceret: *Cito converte, & me potabis: tu ſitis ad culpam, & ego ſitio te ad gratiam; tu ſitis tuam damnationem, & ego tuam ſalutem.* *Joan. 4. 7. Hug. Card. hic.*

Paulò poſt ex urbe adventant Diſcipuli, cibóſque apponunt paratos; & quia & ipſi ab itinere feſſi optabant manducare, ſed id facere ob reverentiam Magiſtri non audebant, ideò officiosè rogabant eum: *Rabbi manduca*; quibus manſuetiſſimus Salvator: *Ego cibum habeo manducare, quem vos neſcitis.* *Jo. 4. 31.*

S. Cyrill. 2. c. 103. Et qualis hic erat cibus? Resp. S. Cyrillus Alexandrinus: *Perditorum hominum conversio*, horum enim JEsus esuriebat salutem.

Idem mitissimus orbis Reparator Christus, ut adhuc magis suum erga animas in peccato perditas demonstraret affectum & zelum, parabolam illam composuit de bono pastore, nonaginta novem oves in deserto dimittente, & unam amissam tam diù quærente, donec tandem eam invenerit: Luc. 15. 6. *Et veniens domum convocat amicos & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat.* Ad quid, quæso, dixit hic optimus pastor: *Congratulamini mihi?* Nunquid magis dicere decebat: *Congratulamini ovi*: hæc enim perierat. & quia à faucibus luporum erepta est, hinc multò magis illi erat congratulandum? Resp. hîc memoratus Hugo Cardinalis: Hug. Card. hîc. *Mihi dicit, non ovi: ex quo apparet, quantùm de hominis reparatione gaudeat, & propterea salus nostra gaudium ejus est.*

6. Progrediamur ulterius. Venerat aliquando Christus Dominus ad partes Cæsareæ Philippi, ibi interrogabat Discipulos suos: Matth. 16. 14. *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Diversæ hîc erant & Discipulorum & vulgi opiniones: *At illi dixerunt: alii Joannem Baptistam, alii Eliam, alii Jeremiam.* Et quare, dices, Christus solùm cum his tribus viris fuit comparatus? Cur non cum innocente Abele, justo Noëmo, fideli Abrahamo, laborioso Jacobo, casto Josepho, mansueto Moyse, aut cum aliis ex Prophetis virtute & sanctitate ac miraculorum gloriâ conspicuis? Respondetur ex mente Cornelii & aliorum Interpretum, quia tres prædicti Sanctissimi Viri: Joannes Baptista, Elias & Jeremias honoris Divini & promovendæ animarum salutis semper in vita sua fuerunt studiosissimi, juxta ac zelantissimi; unde Christus Joanni Baptistæ videbatur in ætate, sanctitate vitæ & prædicatione persimilis; Eliæ propter Eccli. 48. 1. miracula & ardentissimum zelum, quia *verbum illius quasi facula ardebat*; & Jeremiæ, quia erat speculum patientiæ & charitatis, vitam suam sæpe numero summo exponenti periculo, ut aberrantem populum ad vitam salutis æternæ posset recudere. Disce ex his, anime mi, verum Christi zelum: Exod. 34. 14. *Dominus zelotes nomen ejus.* Zela pariter honorem Divini Nominis, & salutem animarum præsertim periclitantium: *Omnia*, dicebat quondam Gentium Doctor, 2. Tim. 2. 10. *sustineo propter electos, ut & ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo JEsu, cum gloria cælesti.* Et quod præmium exinde consecutus est? 1. Cor. 2. 9. *Quod oculus non vidit; nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum*, qui nimirum zelant honorem Dei, & salutem proximi cordi habent. Ergo

Esther. 7. 10. Quærant alii cum Amano honores ac dignitates; & quid hic consecutus est? Cùm esset in summo honorum apice: *Suspensus est in patibulo, quod paraverat Mardochæo.* Num. 25. 7. Quærant alii carnis suæ illecebras vel potiùs abominandas spurcitias cum Zambri; & quid factum est? *Quòd cum vidisset Phinees filius Eleazari*

zari filii Aaron Sacerdotis surrexit de medio multitudinis, & arrepto pugione, ingressus est post virum in lupanar, & perfodit ambos &c. Quærant alii suum interesse ac divitias, velut ille in Evangelio à Christo denominatus dives, cujus ager ubertimos attulit fructus; & quid inopinatò de nocte audivit? *Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te; qua autem parasti, cujus erunt?* Supra quod egregiè Cajetanus: *Ecce*, inquit, *verè imprudens, quia non providit sibi de necessariis ad salutem animæ.* Quærant denique alii, quidcunque placet oculis eorum, & cum omnibus his invenient vanitatem & afflictionem Spiritûs; porrò unum est necessarium quærere Deum, & zelari honorem ejus; & per consequens etiam salutem proximi nostri, quia ipse *mandavit unicuique de droximo suo.* *Luc. 12. 20* *Cajetan. hic* *Ecclef. 17. 12.*

7. Et vultis adhuc plura, eáque validissima argumenta, qualem zelum pretiosissimus Redemptor noster circa animarum nostrarum salutem demonstraverit? Appropinquante jam Passione ascendit pientissimus Dominus in Jerusalem, ubi per octo dies celebratur festum tabernaculorum. Et ecce, cum nunc dies octavus & festivitatis ultimus advenisset, omnisque populus nunc in templo esset collectus JEsus zelo magno & voce sonora ad populum clamavit: *Si quis sitit, veniat ad me; & bibat &c.* Et quare benignissimus Dominus cum clamore valido hæc verba ad abeuntem populum dixit? Resp. Cornelius, ut toti populo abeunti sui desiderium, ac de sua religione scrupulum, imò ingentem aculeum injiceret, ut magnô zelô & studiô, dum adhuc gratiarum tempus affulget, animarum suarum quæreret salutem; hinc dixit, *Si quis sitit, veniat ad me, & bibat*; nullum hîc misericors Dominus excepit, omnes ad se paternè invitavit, cunctis indifferenter sua bona obtulit; & ecce immensam ejus bonitatem: Idem gratiarum fons, SS. Cor JEsu adhuc patet omnibus: *Nemo ergo*, subintrat hîc S. Augustinus, *misericordiæ tempus perdat, nemo oblata remedia Divinæ pietatis abjiciat; jam patet nobis fons misericordiæ, Redemptor noster, toto hunc pectore hauriamus.* Et hanc ob causam voluit etiam post vitæ obitum crudeli militis lanceâ reserari sibi pectus, ex quo Sanguis & aqua non mixtim, sed separatim profluxerunt, in quo etiam mortuus salutis nostræ zelum ostendit, dum immensum hunc thesaurum nobis subministravit, ait memoratus Divus Augustinus, *Sacramenta Ecclesiæ, sine quibus ad vitam, quæ vera est vita, non intratur.* *Joan. 7. 37* *Jo. 19. 34.* *S. Aug. ser. 120. in Joan.*

8. pro coronide hujus considerationis inservit nobis, quod S. Matthæus de pretio Sanguinis Christi enarrat. Cùm vidisset Judas Ischariotes, quòd JEsus ad mortem crucis iniquissimâ sententiâ esset damnatus: pœnitentiâ ductus non verâ, sed coactâ, cruciante & desperabundâ, retulit triginta argenteos Principibus, ut sic rescinderet contractum cum illis priùs initum; sed quia Principes illi nolebant reciprre pecunias, projecit eas proditor in templum, & abiens laqueô ex ficu se suspendit; Princeps autem Sacerdo-

tum noluerunt prædictos triginta argenteos in ſacrum inferri ærarium, hanc
Matth. 27. 6. aſſignantes rationem: *Quia pretium ſanguinis eſt.* Laudo in hoc, licèt iniquiſſimos Sacerdotum Principes, quòd hoc pretium Sanguinis Chriſti noluerint commiſcere cum aliis pecuniis, ſed emerunt ex illis agrum figuli in ſepulturam peregrinorum.

Hîc ſta, & conſidera, quisquis es, homo Chriſtiane! Scisne, quid ſit
S. Aug. in Pſal. 102. pretium animæ tuæ? Reſp. S. Auguſtinus: *Sanguis Chriſti*, qui te quidem potuiſſet primâ Sanguinis ſui guttâ in circumciſione redimere, ſed dedit ultimam in Cruce pro anima tua; *jam pretium ſolvit*, pergit idem S. Auguſtinus *ſanguinem fudit unicus Dei Filius. O anima, erige te, tanti vales.* Et tu, ò homo inanis & vanus, quanti tu æſtimas animam tuam? Ergo hoc *pretium Sanguinis* Chriſti, quod eſt pretium ſine pretio, vis mittere in carbonam, ad uſuras, ad tuum intereſſe, ad luſus, ad luxus, ad libidines, ad eſcam & potum, ad res viliſſimas & iniquiſſimas? Ergo non pluris apud te valet anima tua? Siccinè immenſum Sanguinis Chriſti pretium proculcas pedibus tuis?

Nautæ illi, cùm in mari mediterraneo, nunc decumanis fluctibus agitato, de vita & ſalute ſua periclitarentur, mox ſtatuerunt, & hanc fecerunt reſolutionem: Melius eſt, ſi merces, vaſa & onera noſtra quantumvis pretioſa
Jona. 1. 5. pereant, quàm vita & anima noſtra: *Et timuerunt nautæ, & clamaverunt viri ad Deum ſuum, & miſerunt vaſa, qui erant in navi, in mare, ut allevaretur ab eis.* O chare Lector! fac hanc pariter reſolutionem & concluſionem, eamque ſtylo ferreo memoriæ ac pectori tuo inſcribe:

Omnia ſi pereant, Animam ſervare memento.

CON-

CONSIDERATIO XXXIV.

De Deo Trino, & Uno summè colendo & amando.

Pro Dominica SS. Trinitatis.

Euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Matth. 28. 19.

I.

ACcidit mihi hodierna luce, quod quondam Ezechieli Prophetæ evenit. Erat is per Angelum ductus ad aquas è latere dextro templi Solymæi largo impetu promanantes, & sensim, sensimque profundiores; primò traduxit eum Angelus per aquam usque ad talos, secundò ab eodem cœlesti Genio & comite per eandem aquam ductus est usque ad genua; Tertiò usque ad renes & femora, ac tandem ad torrentem profundissimum, qui, ne submergeretur, ampliùs superari non poterat: *Intumuerant aquæ profundi torrentis, qui non potest transvadari &c.* Ezech. 47. 5.
Ita, inquam, & mihi hodierna luce accidere assolet, quò magìs enim cogito & recogito de altissimo SS. Trinitatis mysterio, video sensim me devenire ad torrentem, qui transvadari non potest, imò potiùs ad immensum mare, cujus profunditatem nullus intellectus poterit perscrutari, quod considerans gentium Doctor exclamavit: *O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus!* Rom. 11. 13.

De Isaia Prophetarum Principe referunt Sacræ Paginæ, quòd aliquando visione planè admirabili Deum T. O. M. non solùm quà unum, sed etiam quà trinum in augustissimo Majestatis suæ solio residentem viderit, & Seraphinos trisagio suo eum laudantes, & humiliter adorantes. Interim dum hæc fiebant, unus de Seraphim ad eum volabat, qui carbonem vel prunam ignitam aureo forcipe de altari accepit, & labia hujus Prophetæ candente hoc calculo adussit: *Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari, & tetigit os meum.* Isa. 6. 6. Et quare Angelus ille labia Isaiæ, Deum trinum & unum, quasi Regem & Judicem in illustri & regali solio videntis, ignito carbone adussit? Observa hîc ex Cornelio, quòd labia

labia prædicti Vatis non realiter per prunas fuerint adusta, quia sic factus fuisset blæsus & ad prædicandum inutilis, sed potiùs per illum ignitum carbonem, (SS. Trinitatis Symbolum) purgata & parata erant illius labia ad laudandum Deum, & spiritu prophetico eum deinceps intrepidè Regibus ac populis prædicandum.

O Domine Deus, Unus & trine! quid ego hodie pulvis & cinis, imò nihilum dicam de te? *A a a, Domine Deus, ecce nescio loqui, quia puer sum ego*, quo trino suspirio & lamento Propheta olim SS. Trinitati suam confiteri voluit infantiam. Et quid ego? ah quid ego peccatorum miserrimus, & toties reus gehennæ ignis hodie de tanto ac tam immenso dicam mysterio? quibus elogiis, quibus laudibus, quibus nominibus SS. Trinitatem celebrem? nunquid juxta mentem S. Dionysii magis castô veneranda erit silentiò, quàm exili depressæ mentis celebranda eloquiô? Verùm enim verò, si licet balbutire infantibus, liceat mihi hodie saltem in umbra figurarum & conceptuum aliquid in laudem hujus SS. Trinitatis dicere. Deus, qui infantium linguas facit disertas, aderit mihi, ut congruenter loquar.

Jerem. 1. 6. — *S. Dionys. de Divin. nom.*

2. Pulcherrima possunt formari symbola, quibus hoc Divinissimum Sacrosanctæ Trinitatis mysterium homini Christiano rationem habenti perbellè ob oculos ponitur. Solem considera radios in subjectum speculum vibrantem, à speculo rursus in aquam limpidam, ubi tres cernes Soles, & tamen unus, idémque Sol est: primus in cœlo Patrem adumbrat, secundus in speculo Filium, *qui est speculum sine macula Dei majestatis, & imago bonitatis ipsius*: & tertius Spiritum Sanctum, qui à Patre, Filióque procedit: Unde rectè pro lemmate huic trinuni Soli impones: *Est tamen unus.*

Sap. 7. 26.

Vis aliud non minus elegans de SS. Triade Symbolum? Arcum, seu iridem attende, quem Deus terminatô diluviô Noëmo in signum pacis & pacti Divini tesseram de non ampliùs inducendo diluvio in superiore aëris regione coruscantem monstravit: *Arcum meum ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terram.* Observa: Arcus ille erat (& etiamnum est, quoties illum in cœlo intuemur) perfectissimum Symbolum SS. Trinitatis; sicuti enim in una iride tres diversæ speciei videntur colores, videlicet viridis, ruber & igneus; sic Deus noster unus est in Deitate & naturâ, & trinus in relationibus, seu personis. Per colorem autem viridem spes adumbrari solet; spes nostra est Deus Pater, verè *Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis*, quem Vates Regius iteratò spem suam appellat: *Quoniam tu es, Domine, spes mea &c.* Per rubrum iridis colorem Dei Filius præsignatur, de quo Isaias ait: *Quare ergo rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari?* Per colorem igneum Sanctum Spiritum intelligimus, qui in igne Apostolis apparuit, de quo etiam in Deuteronomio legimus; *Dominus Deus ignis consumens est.*

Gen. 9. 13. — *2. Cor. 1. 3.* — *Ps. 90. 9.* — *Isa. 63. 2.*

est. Proinde ejusmodi arcui cœlesti non inconcinniter pro lemmate inscribes: *Uno lumine Trinus.* Deut. 4. 24

Et si lubet fortasse aliud de hac SS. Triade notare Symbolum, Oceanum attende longè profundissimum ac maximum, & in pluribus locis nullâ bolide dimetiendum; quod vastissimum mare in duo alia se se effundit, hoc est, in sinum maris Rubri, & Mediterranei. En perelegans Symbolum SS. Trinitatis: Deus Pater Oceanus est omnium gratiarum ac benedictionum, *qui* Jacob. 1. 5. *dat omnibus affluenter, & non improperat*; hinc lemma: *Dat & redundat*; qui Oceanus exinde se se diffundit in mare rubrum, per quod præsignatur Filius Dei, ipse enim per mare rubrum Passionis suæ traduxit nos in terram rectam ac desiderabilem, unde à Sponsa vocatur *dilectus meus candidus & rubicundus*, Cant. 5. 10 candidus propter innocentiam, rubicundus propter Passionem, & per mare Mediterraneum, quod est mare medium in orbe nostro, denotatur Spiritus Sanctus, qui è Patre, Filióque procedit, & qui inter utrumque medius est quasi vinculum & amor; cui Oceano uni & trino pro epigrapha inscribo: *Trinus & Unus.* Juvat hîc audire Magnum Aurelium Augustinum: *Totus Pater*, inquit, *in Filio & Spiritu Sancto est: totus quoque Spiritus Sanctus in Patre est & Filio; nullus eorum extra quemlibet ipsorum est, quia nemo alium aut præcedit æternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potestate. Sed Patris & Filii & Spiritus Sancti una est Divinitas, æqualis gloria, coæterna Majestas &c.* O abyssus gratiarum, donorum & omnium beneficiorum. S. Aug. de fide ad Petrum lib. 1. cap. 1. S. Athanas. in Symb.

3. Dic mihi sodes, quot columbas Noëmus diminutô, ac tandem finitô diluviô ex arca emiserit, ut felix sibi nuntium ferrent sedatæ tempestatis & pacis cœlum inter & terram initæ? Resp. Noemum non unam, sed tres emisisse columbas, primam cum corvo, quæ, cùm non invenisset, ubi requiesceret pes ejus (erat enim tunc terra adhuc limosa, fœtida & cadaveribus plena) sine mora ad eum reversa est in arcam. Secundam expectatis ultra septem diebus dimisit, ut optatum ferret nuntium, an penitus cessâssent diluvii aquæ, quæ *venit ad eum ad vesperam, portans ramum olivæ virentibus foliis.* Gen. 8. 11. Tertiam denique post alios septem expectatos dies amandavit, quæ non ampliùs ad eum reversa est; ex quo Noë non obscurè agnovit, nunc tandem post anni circulum cessâsse penitus diluvii aquas, Deúmque cum terra esse reconciliatum, proinde cum suis securè ex arca egressus est, & Deo Salvatori suo in ara recens extructa in summam ac debitam gratiarum actionem mundas immolavit victimas: *Obtulit holocausta super altare; odoratúsque est Dominus odorem suavitatis &c.* Observa; omnia hæc facta sunt illis in figura, scripta sunt autem propter nos; quid enim aliud per tres istas prædictas columbas nobis adumbratum est, quàm SS. Trinitatis Myste-

Mysterium? Per primam, quæ non invenit, ubi in terra limosa, sordida & aquosa requiesceret pes ejus, Patris personam subaudi, qui non habitare so-
Psal. 5. 5. let in mentibus impuris & peccato subjectis; ipse enim est *Deus non volens iniquitatem.* Per secundam Filium Dei intellige, qui post cruentum Passionis diluvium venit ad arcam (Ecclesiam suam in monte Sion congregatam) cùm ramo olivæ, pacis & victoriæ, annuntians nunc verè cœlum cum terra per olivam Crucis esse reconciliatum. Per tertiam columbam, quæ non ampliùs in arcam rediit, sed in nova & nunc purgata terra habitare cœpit, Noëmúmque ex arca feliciter eduxit, rectè in umbra Spiritum Sanctum fuisse præfiguratum senties, ipse enim suâ potentia, ardore & amore renovavit faciem universæ terræ; unde in Baptismo Christi in specie colombæ apparere digna-
Matth. 3. tus est: *Vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam &c.* Et jam à mundi pri-
27. mordio: *Spiritus Domini ferebatur super aquas.* Arabica Biblia legit: *Volitabat,*
Gen. 1. 2. quasi columba leviter se alarum agitatione liberando &c.

4. Prædictis subnecto alias pulcherrimas de SS. Trinitate figuras. Vidit quondam Pincerna Regis Pharaonis in carcere constitutus per somnium vi-
Gen. 40. 9. tem quandam in tres palmites se extendentem: *Videbam coram me vitem, in qua erant tres propagines.* Bonum omen, subjungebat Joseph tunc cum prædicto Pincerna concaptivus, bonum omen: *Tres adhuc dies sunt, post quos recordabitur Pharao ministerii tui, & restituet te in gradum pristinum.* Per istam felicissimam vitem, unam & trinam in propaginibus, haud obscurè SS. Triadem fuisse præsignatam advertes, quæ una est in essentia, & trina in personis, in cujus Mysterii virtute memoratus Pincerna è carcere eductus, & à morte liberatus est.

Cùm Balthasar Rex lautissimum agitaret convivium; & genio suo, licèt à Cyro & Persis obsessus, liberaliter cum suis Optimatibus, indulgeret, ut per hoc ostenderet, se ne quidem Persarum curare exercitum; ecce subitò manum Divinam & tres digitos hæc tria verba: *Mane, Thecel, Phares* in pariete scri-
Dan. 5. 5. bentem advertit: *In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aulæ regiæ, & Rex aspiciebat articulos manus scribentis.* Et quid factum est? audi Scripturam: *Tunc facies Regis commutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum, & compages renum ejus solvebantur, & genua ejus ad se invicem collidebantur.* Ad quid ista insolita formido, ò Rex? hostiles non times exercitus civitatem tuam obsidentes, & manum istam scribentem formidas? eja apprehende arma & scutum, stringe gladium, disseca manum, aut saltem tres istos tibi fatales decurta digitos; ut quid contra te scribant amaritudines?

Verùm

Verùm aliud hîc latet Mysterium, & Rex nimio terrore perculsus ne quidem mustare audet, manus enim ista erat divina, & tres in ea digiti sacrosanctissimam & cunctipotentem præfigurabant Trinitatem, quæ Balthasari æternæ damnationis in pariete scribebat sententiam; isti enim sicut tres illi digiti, de quibus Isaias Prophetarum Princeps ait: *Quis appendit tribus digitis molem terræ?* Subintrat hîc Glossa: *Sunt*, inquit, *tres digiti SS. Trinitatis potestas.* Hinc non miror, quòd Balthasar Rex sacrilegus, cernens hîc divinissimum & arcanissimum Mysterium in umbra, adeò fuerit perturbatus. O Christiane Lector! hanc quæso potentissimam manum, & tres scribentes digitos & tu unà mecum expavesce, scribent enim nobis aliquando, & fortâsse brevì ah qualem sententiam? ergo dum nunc tempus habemus, operemur bonum. *Isa. 40. 12.*

5. Vidit aliquando Daniel Propheta Deum quasi senem & antiquum dierum in throno Majestatis suæ residentem, cujus vestimenta & comæ alba erant sicut nix, de cujus facie fluvius igneus emanabat: *Fluvius igneus rapidúsque egrediebatur à facie ejus.* Mirabilis visio, portentum stupendum! & quid per hoc Danieli insinuatum est? Resp. Senex ille & antiquus dierum Patrem præfigurabat æternum, quia ipse est plenus dierum, dum ante omnes dies & tempora ab æterno extitit, de cujus facie egrediebatur fluvius igneus; per faciem Patris Filium Dei secundam in hac SS. Triade personam intellige, qui est facies Patris; sicut enim, qui faciem suam in speculo considerat, seipsum videt, sic Pater æternus in Filio suo, quem ab æterno genuit, tanquam in speculo seipsum contemplatur; & ab utraque hac persona procedit tertia, scilicet Spiritus Sanctus, tanquam fluvius igneus rapidúsque, quia ut plurimùm in specie ignis apparuit. Subintrat pro sensu morali Divus Bernhardus: Et hunc *Patrem & Filium cum Sancto Spiritu cognoscere, vita est æterna, beatitudo perfecta, summa voluptas.* *Dan. 7. 10.* *S. Bernh. lib. Med. c. 1.*

Nota est illa aurea statua, quam quondam Nabuchodonosor Rex erigi, & in ea ab omni populo suæ ditioni subjecto adorari voluit. Recusabant impiam hanc idololatriam tres Pueri Sidrach, Misach, & Abdenago; quamobrem jussu Regis in ardentem fornacem missi sunt, sed benignus DEUS illorum precibus exoratus mirum in modum eos tutatus est, dum per Angelum in medio flammarum illos servavit illæsos: *Angelus autem Domini descendit cum Azaria & sociis ejus in fornacem, & excussit flammam ignis.* Adverte hîc, anime mi! mirabilem divinæ potentiæ providentiam, quæ in tali ac tanto periculo tres Sanctos istos Pueros tam mirabiliter defendit, & econtrà Chaldæos tortores & incensores succendit. Et quæ causa, dices, tanti prodigii? Resp. Sanctus Zeno: *Sacramento Trinitatis tam potentis elementi subacta natura est &c.* Et S. Chrysostomus: *Edax ignis*, inquit, *in tribus pueris* *Dan. 3. 49.* *S. Zeno serm. 4.* *S. Chrysost.*

in Ps. 96. *pueris Sanctum & Divinum Ternarium reverebatur & tremebat.* Si vis ab æterno gehennæ incendio liberari, cole SS. Trinitatem.

6. De Rahab constat, quomodo exploratores à Josue in Jericho submissos per murum in funiculo coccineo salvârit: *Demisit ergo eos per funem de fenestra, domus enim ejus hærebat muro.* (Josue 2. 15.) Ita & Jeremias ope funiculi de profundo & cænoso lacu liberatus est: *Et extraxerunt Jeremiam funibus, & eduxerunt eum de lacu.* (Jer. 38. 13.) Ecclesiastes de funiculo triplicato mentionem facit, quòd non facilè possit discerpi: *Funiculus triplex difficilè rumpitur.* (Eccl. 4. 12.) Chaldæus hîc vertit: *Quàm pulchri sunt tres justi in generatione, inter quos est pax sicut funiculus fimbriæ ex tribus chordis, qui non citò rumpitur.*

(S. Basil. lib. 5. contra Eunomium.) Verùm S. Basilius per ejusmodi triplicem funiculum SS. Trinitatem subaudit: *Trinitas,* inquit, *non dirumpitur, & est colenda in una & æterna gloria, eadem unam & solam Deitatem ubique circumferens, irrupta, inscissa, indivisibilis, adimplens omnia, omnia continens, omnibus existens, creans, gubernans, sanctificans, vivificans. Hic Divinus & maximè admirandus nexus non dirumpitur, ut scriptum est: funiculus triplex non disrumpetur.* (Hugo Cardin. hîc.) Hugo Cardinalis per unam chordam prædicti funiculi triplicati potentiam Patris, per secundam sapientiam Filii, & per tertiam bonitatem Spiritûs Sancti accipit, quo triplici funiculo ligatus est Diabolus, & homo, velut Jeremias captivus è lacu miseriæ & è luto fæcis extractus. Hic ergo triplex funiculus erit & nobis salutis signum, si vivâ fide in eam credimus, & mandata ejus servamus; sicut quondam funiculus coccineus domui Rahab & exploratoribus Josuæ saluti fuit. Proinde benedicta sit Sancta creatrix & gubernatrix omnium, Sancta & individua Trinitas!

Exurgant licet contra nos tres infensissimi hostes, Diabolus, mundus caro, pessima trinitas; sed si Divinam ac SS. Trinitatem hanc devotè & humiliter invocabimus & adorabimus, illius ope facili conatu omnes inimicos nostros superabimus; per invocationem enim Patris cedet teterrimus Diabolus à tentatione; per Filium mundus, quia ipse est, qui vicit mundum; & per Spiritum Sanctum edomabitur caro rebellis: *Honora patrem meum,* dicebat quondam Christus ad S. Brigittam, *dilige me, obedi Sancto Spiritui meo;* (Revel. 1. c. 3.) huic enim Deo trino & uni omnis debetur honor & gloria. Et si viginti quatuor illi Seniores procidebant ante sedentem in throno, & adorabant viventem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum dicentes: *Dignus es, Domine DEUS noster, accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creâsti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt.* (Apoc. 4. 11.) Ah! quid nos misellos, in hac lacrymarum valle inter tot pericula constitutos, oportet facere? *Humiliamini igitur sub potenti manu Dei.* (1. Petr. 5. 6.)

7. Quinque illæ Virgines fatuæ, quæ ob defectum olei nimis serò ad cœle-

cœlestes Divini Sponsi venerunt nuptias, geminatis vocibus ac manibus aulæ æthereæ pulsârunt fores: *Domine, Domine, aperi nobis.* Sed non fuerunt exauditæ, neque aliud ab illo cœlesti Sponso reportârunt responsum, quàm illud triste? *Nescio vos.* O vocem sanguineis deplorandam lachrymis: *Nescio vos*; quod idem est dicere ac: Discedite à me in ignem æternum. Et quare, dices, Virgines illæ à gloria & regno cœlesti fuerunt repudiatæ? Resp. Hugo Cardinalis, quia tantùm bis *Domine, Domine*, clamârunt: *Tertium*, inquit, *Domine deest*; nemo enim potest dicere: Dominus JESUS, nisi in Spiritu Sancto, hunc ergo Dominum omiserunt, & ideò ad cœlestes nuptias non pervenerunt. Discite, ô mortales! à fatuis istis Virginibus meliùs orare, si cœlorum regnum vultis obtinere; discite, inquam, totam Sanctissimam invocare, & honorare Trinitatem: *Domine, Domine, Domine aperi nobis.* Proinde memoria nostra semper præsentem habeat Patrem æternum; intellectus Verbum, quod pro nobis Caro factum est, voluntas amorem nostrum Spiritum Sanctum: *Faciamus*, ait D. Augustinus, *voluntatem Patris, voluntatem Filii, voluntatem Spiritûs Sancti, quia Trinitatis hujus una voluntas, una potestas, una majestas.*

Matth. 25. 11. *Hugo Cardin. hîc.* *S. August. tract. 22. in Joan.*

Summoperè quondam Christus Dominus illius Centurionis, qui pro salute servi sui paralytici intercessit, commendabat fidem: *Et sequentibus dixit: Non inveni tantam fidem in Israël*; ex qua occasione (quia Centurio ille Gentilis erat) prædixit gentium conversionem & vocationem; Judæos autem reprobandos; proinde ad adstantes conversus ait: *Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac & Jacob in regno cœlorum, filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores; ibi erit fletus & stridor dentium.* Fulmen hoc erat Judæis ex Abraham, Isaac, & Jacob prognatis, quibus non duntaxat regnum terrenum, sed & spirituale æternæ gloriæ in cœlis erat promissum, nunc autem illis dictum est: *Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores*, hoc est, in gehennam. Quæres hîc, quare Christus dixerit: *Recumbent cum Abraham, & Isaac & Jacob in regno cœlorum?* Subintrat hîc Simon Cassianus: *In Abraham*, inquit, *Pater, in Isaac Filius, in Jacob Spiritus Sanctus ostenditur.* O felix regnum cum Patre, Filio, & Spiritu Sancto æternùm regnare; ad quod allusit Vates Jessæus? *Satiabor, cùm apparuerit gloria tua.* Et in alio loco: *Inebriabuntur ab ubertate domûs tuæ; & torrente voluptatis tuæ potabis eos.*

Matth. 8. 10. *Sim. Cass. l. 5. c. 12.* *Ps. 16. 15.* *Psal. 35. 9.*

8. Nunquam observâsti modum, prudens Lector, quo Angelus de cœlo B. Virginem in conclavi suo sedentem salutaverit, & Incarnationem Verbi annuntiaverit? Attentum te esse volo. Inter alia verba, quibus eam Paranymphus ille cœlestis allocutus est, & hæc erant sequentia: *Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideòque & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.* Siste hîc gradum, & bene hujus cœlestis

Luc. 1. 35.

Legati verba pondera: *Spiritus Sanctus superveniet in te*; En habes unam in SS. Trinitate personam: *Et virtus Altissimi obumbrabit tibi*; Habes hîc & personam Patris: quem Altissimum nominavit: *Ideoque & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.* Ecce habes & Filium, adeóque totam SS. Trinitatem ad hoc summum Incarnationis mysterium cooperantem. Et hoc est, quod Angelus ille intemeratam hanc Virginem salutaverit per Ave: quod verbum pariter SS. Trinitatem præsignabat: A. Alpha & Omega, qui est Pater æternus: V. Verbum incarnandum; E. Emissionem SS. Spiritûs ab utroque procedentis. Vide ex hoc, quomodo hanc summè admirandam Verbi Incarnationem tota SS. Trinitas operata sit, quia, ut ajunt Theologi, opera ad extra toti Trinitati sunt communia: Juvat hîc audire

Concil. Toletan. 16. Concilium Toletanum: *Cùm Spiritum Sanctum superventurum in ea dicit, & virtutem Altissimi, qui est Dei Patris Filius, obumbraturam eam præmonuit, ejusdem Filii carni totam Trinitatem cooperatricem esse monstravit*, licèt hoc summum Incarnationis opus Spiritui Sancto approprietur, eò quòd ipse procedat ut amor nationalis Patris & Filii &c.

9. Vultis pro dictorum coronide de hoc SS. Triadis Mysterio argumenta in uno manipulo colligata? Amicus ille pauper & mendicus fame ob adventum grati hospitis pressus, de nocte intempesta ab amico locuple-

Luc. 1. 5. te tres panes petiit: *Amice, commoda mihi tres panes*, quos etiam per importunitatem suam feliciter impetravit. Sed quid isti panes? Respondet S. Augustinus, quòd per dictos tres panes non obscurè SS. Trias fuerit adumbra-

Aug. serm. 19. de verbis Dom. ta: *Cùm autem perveneris*, inquit, *ad tres panes, hoc est, ad cibum & intelligentiam Trinitatis, habes & unde vivas, & unde pascas; cibus & panis æternus est Pater, & & Filius, & Spiritus sanctus.* O Christiani! omnes nos sumus mendici, ante januam magni Patris-familias stamus mendicantes: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*; Mendicemus igitur à Christo JESU, & hoc Crucifixo, sub cujus hîc gratiosa umbra sedemus, ut tres istos panes (intelligentiam SS. Trinitatis) nobis pauperculis porrigat, quibus pasci possimus, & famem sedare animæ.

Ubi Christus quondam Judæos sacrilegos flagellô è templo eliminavit, ad reliquos circumstantes, & tanto ausu attonitos dixit: *Solvite templum*

Joan. 2. 19. *hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* Subintrat hîc S. Ephrem, quare in triduo? cur non momentô aut in ictu oculi? Et respondet sibi S. Pater: *Ob Mysterium Trinitatis.*

Alia vice venerunt ad eundem pretiosissimum orbis Redemptorem turbæ plures, ut audirent verbum DEI, & sanarentur à languoribus suis; &

Matth. 15. 32. quid mitissimus JESUS? *Misereor turbæ, quia jam triduô perseverant mecum*; post quod triduum & ægris de sanitate, & sanis fame laborantibus abund-

d

de cibis providit. Sed dices, quare triduum expectavit? Reſpondet Venerabilis Beda propter Myſterium SS. Trinitatis, neſcit enim DEUS Tri- *V. Beda*
nus & Unus triduanos repellere clamores. Proinde illi optimè faciunt, qui *hic.*
in privata, vel publica neceſſitate conſtituti per triduum ad publicas preces confugiunt: *Quid enim potentius*, ſubintrat hîc pariter S. Ambroſius, *quàm Confeſſio SS. Trinitatis?* Davidem conſule in neceſſitatibus ſuis ad Deum trinum confugientem: *Benedicat nos DEUS DEUS noſter, benedicat nos DEUS.* *Pſ. 66. 7.*
Conſidera hîc tres SS. Trinitatis perſonas; & ſubjungit. *Et metuant eum omnes fines terræ.* Vide hîc unitatem. Abraham tres vidit, ſed unum adora- *Gen. 18. 1.*
vit. Triplicis ſpeciei virgas, videlicet amygdalinas, populeas & ex platanis partim decorticatas Jacob ſuis ovibus in canalibus aquarum propoſuit, *Gen. 30.*
ex quarum intuitu oves diverſicolores conceperunt fœtus. Titulus ille in *37.*
Cruce ſuper caput JESU affixus, tribus linguis erat ſcriptus: *Hebraicè, Græ- Joan. 19.*
cè, & Latinè. En ter Regem. Tribus quondam civitatibus DEUS in Lege *20.*
jus refugii attribuit: *Tunc ſeparavit Moyſes tres civitates trans Jordanem ad orien- Deut. 4.*
talem plagam, ut confugiat ad eas, qui occiderit nolens proximum ſuum. O SS. Tri- *41.*
nitas! tu es illa triplex refugii civitas miſeris mortalibus, tu es *clypeus ſalutis Prov. 30.*
omnibus ſperantibus in te; quis enim peccatorum, licèt miſerrimus à te *5.*
derelictus eſt, qui in animo, ſeriò contrito & humiliato confugit ad te? unde finio cum Poëta

Gloria ſit Patri, ſed compar gloria CHRISTO;
Gloria ſit Sancto Spirituique DEO.

CONSIDERATIO XXXV.

De Reverentia, quam debemus SS. Eucharistiæ Sacramento.

Pro Dominica 2. post Pent.

Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. Luc. 14. 16.

I.

MAgnum quondam ad vanæ voluptatis & gloriæ aucupium non tantùm Principibus, sed & toti populo à minimo usque ad maximum
Esth. 1. adornavit convivium potentissimus Persarum Rex Assverus, ad
& 2. quod cùm & Regina Vasthi, ut ostenderet Rex cunctis populis & optimatibus suis ejus pulchritudinem, esset per servos vocata, renuit illa ad Regis imperium venire, quapropter ob superbiam, inobedientiam, & mariti contemptum à throno & thoro repudiata, & pro ea Esther in Reginam ascita est: *Fecitque eam regnare loco Vasthi &c.*

Magnum etiam hodie homo quidam dives instituit convivium, ad quod multos per servos suos jussit vocari; sed plures arrogantiam Vasthi
Luc. 14. imitantes ad hanc lautissimam venire cœnam detrectârunt: *Primus dixit ei:*
18. *Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam, rogo te, habe me excusatum.* Vide hîc insignem hujus emptoris dementiam: Villam, inquit, se emisse, & postquam paratas pro ea exsolvit pecunias, primùm vadit ad illam videndam. O mortalium cæcitatem! quare non priùs hanc spectâsti villam? *Alter dixit: Juga boum emi quinque, & eo probare illa, rogo te, habe me excusatum.* Perpende hîc cæcam hujus hominis avaritiam, dum terrenis inhiat, & boves suos lustrat, interim transiêrunt dies salutis, & gratia Dei cum eis, hinc meritò à cœna cœlesti exclusus est. Tertius dixit: *Uxorem duxi, & ideo non possum venire.* Adverte hîc summam hominis inurbanitatem; cæteri invitati suas prætendebant excusationes: *Rogo te, habe me excusatum*, hic adstruit impossibilitatem: *Non possum venire:* & quid te ab hac cœna impedivit? In promptu causa est, homo libidinosus erat, carnalis, magis inhians effrænatis suis amoribus, quàm delitiis cœlestibus nunquam perituris.

Sed

Sed apage cum his invitatis, quoniam indigni habiti sunt, ut in hac cœna magna & Dominica comparerent. Cœna hæc magna juxta mentem SS. Patrum Sanctissimæ Evcharistiæ typus & simulacrum extitit; & quid nobilius hâc cœnâ? Audite B. Albertum Magnum: *Magna*, inquit, *dona Christi in hoc convivio, Corpus dedit in cibum, Sanguinem in potum, Animam in pretium, Deitatem in condimentum &c.* O verè cœna magna, quia à magno Deo nobis præparata. Agite mortales! ad hanc divinissimam cœnam & vos invitati estis; nolite mihi dicere: *Non possum venire:* nullam hîc gratam habeo excusationem; omnes vocati estis; proinde cui *honorem, honorem, cui tributum, tributum*; adest hîc Rex universorum: Quam ergo reverentiam & devotionem illi exhibebitis? dicam; attentos vos esse discupio. *B. Albert. M. dist. 1. t. 1. c. 1.*

2. *Cui honorem, honorem*, rectè monet gentium Doctor Paulus. Verùm cui major debetur honor quàm Deo & homini Christo, qui ut immensam suam erga nos demonstraret charitatem, non tantùm in finem dilexit nos, sed & tradidit semetipsum pro nobis; & dum iniqui illi machinabantur Crucem, ipse interim in SS. Evcharistia sese totum illis tradidit in cibum & potum. O! quanta in hoc divino mysterio elucet divinæ dilectionis amplitudo: *Accepit JESUS panem, & benedixit, ac fregit, dedítque discipulis suis, dicens: Accipite & manducate, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur; hic est calix Sanguinis mei, qui pro vobis effundetur.* Adverte, nullus hîc adhibetur tropus aut figura; omnia verba clara sunt: *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur; hic est calix Sanguinis mei, qui pro vobis effundetur*, sed non aliud Corpus pro nobis in Cruce traditum est, nec alius effusus Sanguis, quàm Christi Domini, ergo necessariò sequitur, verum Christum Deum & hominem sub speciebus panis & vini in SS. Evcharistia contineri; ac proinde ibidem summè esse honorandum, colendum & adorandum? *Dignus enim est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem in sæcula sæculorum. Cui honorem, honorem.* *Rom. 13. 17.* *Matth. 26. 26.* *Marc. 14. 22.* *Luc. 22. 19.* *1. Cor. 11. 24.* *Apoc. 5. 15.*

Qui Arcam Dei, in qua Manna de cœlo delapsum asservabatur, non debito cultu venerabantur, miserâ & infaustâ morte periêrunt. Ozam consule à Domino subitanea percussum nece, quia Arcam divinam vel semel præsumpsit temerè attingere? *Iratúsque est indignatione Dominus contra Ozam, & percussit eum super temeritate, qui mortuus est ibi juxta Arcam.* Hinc disce, subintrat hîc Cornelius, quanta puritate & reverentia accedendum sit ad S. Evcharistiam, in qua non est Manna terrestre, quod erat in Arca, sed cœleste & divinum, imò ipse Christus DEUS & homo. Proinde in hoc SS. Sacramento cultu latriæ, id est, supremo, qui soli Deo debetur, est adorandus; fides enim præsentiæ Filii Dei in carne, & necessitas eum adorandi sunt *2. Reg. 6. 7.* *Cornel. hîc.*

invi-

invicem connexa. Quam veritatem non agnovit tantùm, sed & perelegan-
Trident. sess. 15. ter explicavit Tridentinum: *Illum eundem Deum*, inquit, *in hoc SS. Sacramento adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei; quem Magi procidentes adoraverunt, quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum Scriptura testatur.* Cui honorem, honorem.

De eadem Arca Domini recensent SS. Paginæ, quòd ex mandato Dei per septem dies à Sacerdotibus in solemnissima processione & concursu totius populi Israelitici per circuitum in obsidione & expugnatione Jericho fuerit portata. Præibant tunc omnes Hebræi bellatores armati, quos sequebatur Arca illa divina cum Sacerdotibus bajulis, & supremo Belli-Duce Josue. Agmen claudebat vulgus innumerabile. Tandem septimo die à
Josue. 6. 20. facie Arcæ fœderis, *& omni populo vociferante, & clangentibus tubis muri illico corruerunt.* Omnia hæc illis contingebant in figura. Arca, in qua Manna conservabatur absconditum, SS. Eucharistiæ typus fuit, quæ per hanc septimanam honori hujus divini Sacramenti dedicatam septies in pluribus Ecclesiis in solemnissima pompa à Sacerdotibus Dei & comitante omni populo orthodoxo summo cum jubilo exponitur, & circumfertur. Per Jericho corruentem hæresin & omnem contrariam Satanæ potestatem subaudi.
2. Reg. 6. 14. Ringatur licèt infelix hæresis, velut quondam arrogans Michol, dum humilem Davidem Regem coram Arca Dei jubilantem conspexit, & despexit; sed nihil efficiet omnis satanica & hæretica pervicacia, quia tan-
Psal. 67. 2. quam muri Jerichuntini cum cunctis inferni viribus concidet: *Exurgat DEUS, & dissipentur inimici ejus, & fugiant, qui oderunt eum, à facie ejus. Sicut deficit fumus, deficiant: sicut fluit cera à facie ignis; sic pereant peccatores à facie Dei, & justi epulentur, & exultent in conspectu Dei, & delectentur in lætitia.*

Cùm quondam magnificentissimum templum, à sapientissimo Rege immensis impensis intra septem annos ædificatum, Deo T. O. M. dedicaretur, & nunc à Sacerdotibus prædicta Arca fœderis in Sancta Sanctorum es-
3. Reg. 8. 10. set introducta, refert Scriptura, quòd *nebula implevit domum Domini, & non poterant Sacerdotes stare, & ministrare propter nebulam; impleverat enim gloria Domini domum Domini.* Observant hîc Interpretes, nebulam illam fuisse
Cajetan. & alii. candidam, lucidam ac splendentem, & ideò *gloria Domini* appellata est, quæ Sacerdotum ministrantium oculorum aciem mirè obtundebat, & hebetabat, & hoc ob reverentiam divinæ Majestatis sese per nebulam illam ostendentis. Quod ubi vidit prudentissimus Salomon, mysterium advertens clamavit: *Dominus dixit, ut habitaret in nebula*, dixit autem hoc Levit.
Forner. in Paradis. Evangel. Conc. 32. 16. 13. Et quid, obsecro, præsignabat candida illa nebula, in qua olim habitabat DEUS cum hominibus? Resp. Reverendissimus Episcopus Hebronensis Fornerus, illam nebulam fuisse pulcherrimum typum SS. Eucharistiæ, quia

quia ibidem quasi candida nebula latet Divina Majestas, ac ipse Dei Filius & homo Christus sub candidis panis speciebus absconditus: *Ecce, ego vobiscum* *Matth.* 28.
sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. O grande mysterium! Da- 20.
te igitur gloriam DEO super Israël, quia longè propiùs adest nobis, quàm quondam Hebraeis: *Exulta igitur, & lauda, habitatio Sion, quia magnus in medio* *Isa.* 12. 6.
tui Sanctus Israël.

4. Hebraeis quondam in exitu Israël de Aegypto ad mare rubrum, ac de- *Exod.* 14.
in per desertum usque ad introitum Palaestinae, proficiscentibus columna nu- 19.
bis & ignis fidelissima dux, comésque itineris fuit; erat autem haec columna illuminans, & protegens Hebraeos, confundens autem, & obnubilans Aegyptios, de qua Sapiens: *Propter quod ignis ardentem columnam ducem habuerunt ig-* *Sap.* 18. 3.
nota via &c.

Meminit & Vates Regius alterius columnae nubis, in qua olim Deus Moysi & Aaroni coram Arca prostratis apparuit, eísque suam exposuit voluntatem: *Invocabant Dominum, & ipse exaudiebat eos; in columna nubis loquebatur ad* *Psal.* 98. 7.
eos. Contigit autem hoc Moysi, quando montem Sinai ascendit, ubi ei Dominus *in caligine nubis* locutus est: *Jam nunc veniam ad te in caligine* *Exod.* 19.
nubis, ut audiat me populus loquentem ad te, & credat tibi in perpetu- 8.
um. Alia vice locutus est Deus in tabernaculo foederis, sed pariter in columna nubis: *Ingresso autem illo tabernaculum foederis, descendebat columna nubis, & sta-* *Exod.* 33.
bat ad ostium, loquebatúrque cum Moyse cernentibus universis, quòd columna nubis sta- 9.
ret ad ostium tabernaculi; stabántque ipsi, & adorabant per fores tabernaculorum suorum.

Per utramque hanc columnam nubis & ignis, in qua magni consilii ille Angelus, imò ipse Deus dux itineris & instructor populi esse voluit, rectè juxta mentem quorundam Interpretum adumbratus est Christus JEsus, & hic Eucharisticus, ita le Blanc: Ibi, inquit, hoc est, in SS. Eucharistia, Chri- *Le Blanc in*
stus loquitur Sacerdotibus, ubi verè est, sed latens, & quasi sub nube, can- *Psal.* 89. 7.
dida, sub qua ejus abscondida est Deitas; unde & Isaias dicit: *Ecce; Dominus* *Isa.* 19. 1.
ascendet super nubem levem. Est autem pientissimus Redemptor noster in SS. Eucharistia columna nubis, quia, ut columna illa veteris Testamenti, ab hostium incursu nos protegit, defendit & adumbrat, atque in fideles suos gratiarum imbres largissimè effudit. Est & columna ignis, eosdem fideles suos benignè illuminans, mentes eorum frigidas igne amoris sui accendens & calefaciens, atque à sordibus purgans noxarum: *Deus tuus ignis consumens est* O *Deut.* 4.
Christiani! resumite animos; si jam olim in umbra Deus & Salvator vester 24.
in columna nubis & ignis adeò clemens & propitius populo suo fuit, quid nunc sperare possumus à mitissimo illo Numine sub candida nubecula in SS. Eucharistiae Sacramento tecto, si debita cum veneratione tanto praesentes

erimus mysterio? Proinde rectè S. Doctor Angelicus: *Sic nos visitat, prout illum colimus.*

5. Azotii, quia Arcam Dei inhonorârunt, eámque juxta impurum Dagon statuerunt, à Deo justissimo scelerum vindice gravissimâ & incurabili pla-
1. Reg. 5. 6. ga fuerunt percussi: *Aggravata est autem manus Domini super Azotios, & demolitus est eos.* Qualem, obsecro, pœnam merebitur ille luridus Christianus, qui ipsum Sanctum Sanctorum in Sacratissima Eucharistia non debito afficit honore? & Sacerdos ille, qui indignè sacrificat?

Balthasar Rex, quia sacra prophanaverat vasa, quæ pater illius Nabuchodonosor de templo Solymæo transtulerat, à Deo gravissimè correptus est, dum Divina manus ei in pariete mortis & interitûs scripsit sententiam: *Mane,*
Dan. 5. 25. *Thecel, Phares*; ubi paulò post sequitur: *Eâdem nocte interfectus Balthasar Rex Chaldaus.* Quid tibi eveniet, homo Christiane, si eadem temeritate non vasa sacra, sed ipsum Sanctum Sanctorum in SS. Sacramento realiter præsentem fueris aspernatus?

Filii Heli, Ophni, & Phinees, quia Sacrificia Domini indignè tractarunt,
1. Reg. 2. miserrima morte periêrunt: *In die uno morientur ambo &c.* Et ipse Heli pater,
34. quia magis honoravit filios suos, quàm Dominum, & Sacrificia ejus, subi-
1. Reg. 2. tanea quoque morte exspiravit: *Nunc autem dicit Dominus: Absit hoc à me: sed qui-*
30. *cunque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.* Qualis eos manebit pœna, qui indignè tractant Divinum Sacrificium, aut corde & ore polluto suscipiunt SS. Eucharistiæ Sacramentum? Heu qualis pœna?

6. Gedeon clam cum Phara de nocte intempesta jussu Dei in castra Madian descendens, mirum audiebat cujusdam Madianitæ somnium: *Vidi*, inquie-
Judic. 7. bat is, *somnium, & videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volvi & in castra*
13. *Madian descendere; cúmque pervenisset ad tabernaculum, percussit illud, atque subvertit, & terra funditus coæquavit.* At quod reposuit alter commilito & Madianitæ socius: *Non est hoc aliud, nisi gladius Gedeonis.* Et quomodo, dices, ista inter se conveniunt, panis & gladius? quam insolita est hæc consequentia? ℟. Cornelius: Hic panis fuit typus Eucharistiæ, quæ Madianitas, id est, Dæmones, cæterósque hostes quasi gladius ferit, & dejicit; hic enim est panis, qui de cœlo descendit, & castra hostium subvertit. Dicitur autem gladius, quia gladiô se quis potest defendere, aut seipsum interimere; ita & SS. Eucharistia est vita bonis, mors malis, panis vitæ ritè disqositis, & gladius impiis, atque indignè communicantibus.

S. Joannes dilectus ille Domini Discipulus in extasi quondam conspicatus est *thronum, de quo procedebant fulgura, & voces, & tonitrua.* In throno Eucharí-
Apoc. 4. 5. stico residet idem Deus & homo Christus. Cave, ô peccator & contemptor, ne similia in te procedant fulgura & tonitrua; unde SS. Eucharistia rectè appellari

pellari solet. *Tremendum ac vivificum Sacramentum.* Discant hîc elatæ cervices coram Deo Eucharistico sese humiliter demittere, & quem *adorant Dominationes, & tremunt potestates*, demissè adorare.

Panes propositionis olim supra mensam auream ac purissimam erant collocati, qui & panes facierum; seu bifrontes erant appellati: *Super mensam purissimam statues eos, ut sit tibi panis in monimentum oblationis Domini.* Præseferebant autem panes isti Sancti duplicem faciem, quia utrinque, ait Galatinus, habebant crustam, & non in furno, sed instrumentis aureis, sicut nos hostias consecrandas ferreis conficimus instrumentis, pinsebantur. Ecce mysterium: Christus in SS. Eucharistia sub specie panis nobis propositus duplicem quoque præsefert faciem, suavem, & torvam; suavem probis, torvam improbis: *Mors est malis, vita bonis.* *Lev. 24. 6. Galatinus lib. 10. de Arcanis.*

7. Obededom Gethæus, quia in domo sua Arcam Domini humanissimè excepit, coluit, ac veneratus est, à Deo multiplici benedictione est cumulatus: *Benedixit Dominus Obededom, & omnem domum ejus.* Dixi, per Arcam fuisse adumbratam SS. Eucharistiam, in qua non terrestre manna, sed cœleste & Divinum, imò ipse Deus & homo Christus est absconditus; quâ igitur reverentiâ, animi puritate & cultu latreutico erit colendus ipse Deus præsens. *2. Reg. 6. 11.*

Petrus, ubi ex ingenti piscium captura intellexit, ipsum Dominum suum in navicula esse præsentem, ob miraculum tam insolitum sacro horrore perculsus exclamavit: *Exi à me, quia homo peccator sum, Domine.* *Luc. 5. 8.*

Adam, ubi contra Dei mandatum deliquit, non ausus est ampliùs in conspectu DEI apparere, sed ingenti correptus timore coram præsente Numine inter fruteta paradisi se abscondit: *Vocem tuam audivi in Paradiso, & timui.* *Gen. 3. 10.*

Mulier illa, quæ tot annis sanguinis fluxum perpessa est, non audebat corā in manifesto ad Christum accedere, sed *accessit retrò & tetigit fimbriam vestimenti ejus; dicebat enim intra se: si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero.* Vide hîc, atque perpende, Anime mi! qualem reverentiam debeas exhibere Deo tuo Eucharistico, & quàm salutari in præsentia Christi debeas corripi timore, ne præsente ac spectante tali ac tanto Domino aliquid indigni committas. Audi S. Chrysologum: *Audiant Christiani*, inquit, *qui quotidie Corpus Christi attingunt, quamnam de ipso corpore possunt sumere medicinam, quando mulier totam rapuit de sola Christi fimbria sanitatem; sed quod nobis flendum est, mulier de vulnere medicinam tollit, nobis medicina ipsa retorquetur in vulnus.* *Matth. 9. 20. S. Chrysol. serm. 34.*

Discant hîc delicatuli coram Redemptore suo Eucharistico utrumque inflectere genu, ne magis videantur imitari Judæos ingratissimos, qui uno nixi poplite Christum proterve conspuebant, illudebant, & alapis cædebant:

Matth. 27. 29. *Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes, Ave Rex Judaeorum.* Discant crassiores trunci coram pretiosissimo Salvatore ac supremo Judice sua humiliare capita, eúmque viva fide adorare, ac colere, si similem benedictionem cum Obededom, Petro, & Muliere sanata à benignissimo Numine velint obtinere &c. Discant mortales omnes Deum, ubi realiter praesens est, debito prosequi honore; sed fides docet, quod Deus in SS. Eucharistia realiter sit praesens, ergo debito illum prosequantur honore. O quàm pudendum! quòd bestiae omni ratione carentes subinde Eucharistico Numini majorem exhibeant reverentiam (uti patet ex ovicula S. Francisci, & asino S. Antonii Paduani &c.) quàm ipsi homines Christiani ratione praediti, ac fidei Orthodoxae lumine illustrati. O quàm pudendum!

8. Moyses Hebraeorum Legifer & Dux, ut notitiam de terra promissionis capesseret, duodecim exploratores in Chanaan ablegavit, qui explorarent, qualis esset terra, quàm fertilis, quam lata, populosa ac munita. Et ut specimen aliquod rarae fertilitatis post quadraginta dies ad castra sua redeuntes referrent, Num. 13. 24. *absciderunt palmitem cum uva sua, quem portaverunt in vecte duo viri.* Ex quo patet, praegrandem fuisse botrum illum, quem à duobus viris opus fuit portari. Cornel. hic. Omnia haec illis contingebant in figura, per uvam Cornelius Christum & hunc crucifixum intelligit: *Uva*, inquit, *pendens in vecte est Christus pendens in Cruce, haec nata est in terra promissa, id est, Ben Virgine, quàm promisit Isaias c. 7. v.* 14. Ita sentiunt & Sanct. Augustinus, Sanctus Ambrosius, Sanctus Cyprianus & alii, quos citat, & sequitur dictus Cornelius. Verùm Clemens Alexandrinus per uvam illam Venerabile subaudit Euchaistiae Sacramentum, de quo Cant. 1. 13. & Sponsa: *Botrus Cypri dilectus meus mihi in vineis Engeddi.* Duo autem viri hujus uvae bajuli duo praesignabant Testamenta, qui praeibat, Judaeos adumbravit, qui sequebatur, Christianos; in quo observandum, Judaeos huic botro mystico, quia praecesserant, terga vertisse, adeóque parùm SS. Eucharistiam curasse, Jo. 6. 61. unde & dixerunt: *Durus est hic sermo, & quis potest eum audire?* Christiani verò Orthodoxi, qui sequebantur, & etiamnum sequuntur, eundem divinum botrum ante conspectum suum gerunt, & mysterium intelligunt, proinde Christum in illo praesentem humiliter adorant, qui & dulcis cibus ac potus esse solet. Jo. 6. 56. *Caro enim mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus.* Observa *Tò verè*, non figuratè, non aenigmaticè, sed verè & propriè.

9. Caeterùm Hebraei in Lege Veteri, quia tot, ac tantis à Deo erant cumulati beneficiis, ut illis ore ad os per servum suum Moysen loqueretur, consolaretur afflictos, animaret pugnaturos, nutriret famelicos, & inter illos in castris in proprio habitaret tabernaculo &c. meritò gloriari, ac dicere poterant: S. Th. Aq. in Offic. in solemn. *Non est alia natio tam grandis, quae habet Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest nobis.* Sed modò in Lege gratiae longè propinquior est nobis Deus in SS. Eucharistiae Sacramento; illis quondam Deus solùm per Angelum loquebatur,

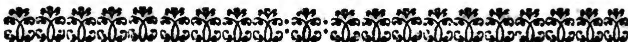
tur, sed nunc per realem, Divinámque Filii Dei præsentiam: *Propter hoc sciet populus meus Nomen meum in die illa; quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum.* Quis ergo, si viva fide credit (prout decet quemlibet credere Christianum) Deum ac Salvatorem suum in hoc SS. Sacramento personaliter præsentem non veneretur? non honoret? non adoret? *Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus?* & licèt sit Deus absconditus, cui tamen honorem, honorem. O Christiani! O Catholici! resumite animos, reverà *non est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest nobis.* Ut preces nostras audiat, peccata dimittat, mala tollat, juvet afflictos, & omni gratia ac consolatione nos in hoc Divinissimo Sacramento repleat: *Sacramentum Corporis Christi*, ait Hugo à S. Victore, *dicitur propter sui excellentem virtutem Eucharistia, id est, bona gratia.* Quid ergo formidamus ad hanc bonam gratiam, imò ad ipsum gratiæ thronum accedere, ut misericordiam consequamur in tempore opportuno?

Corp. Chr. *Isa. 52. 6.* *Malach. 1. 6.* *Hugo à S. Vict. p. 307* *Hebr. 4. 16*

Propheta ille Apocalypticus & dilectus Christi Discipulus vidit aliquando per ostium cœli apertum viginti quatuor Seniores, quasi Senatores magnificentissimos, imò & Reges potentissimos in sedilibus suis sedentes, & viventem in sæcula sæculorum humiliter adorantes; procidebant enim ante faciem ejus quasi humum osculaturi, mittebántque coram throno Dei, eíque Regnum suum, triumphos, victorias ac coronas referebant acceptas: *Dignus es, Domine Deus noster, accipere gloriam, & honorem, & virtutem &c.* Paulò post, prout sequens insinuat caput, iidem Seniores coram Agno, qui proximus erat Deo, de novo procidebant, quos millia millium sequebantur Angelorum, qui omnes læta voce conclamabant: *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & Divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem &c.* En hîc typum habes, anima Christianâ, quomodo laudare, magnificare, ac benedicere debeas Divinissimum Agnum pro universorum salute in ara Crucis occisum, & nunc viventem in sæcula, & etiamnum nobiscum in SS. Eucharistia præsentem: *Ecce, ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Imitare pro fine aquilas, de quibus Veritas Christus: *Ubicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ.* Supra quod S. Ambrosius: *Corpus Christi est in altari; aquilæ vos estis renovatæ ablutione delicti, juxta illud: Renovabitur ut aquila juventus mea. Ps. 102. 5.*

Apoc. 4. 11 *Apoc. 5. 12* *Matth. 28. 20.* *Matth. 24. 28.* *S. Ambr. de Sacram. l. 4 cap. 2.*

CONSIDERATIO XXXVI.

In via Virtutis non proficere, est deficere.

Pro Dominica 3. post Pent.

Quærit diligenter, donec inveniat. Luc. 15. 8.

1.

PAlma quò annosior, eo & fructuosior. Cygnus quantò magis senescit, tantò suaviùs canere consuescit. Cedrus semper crescit, proinde de illa dicitur, quòd nunquam sinatur ire in senectam, unde pro lemmate tulit: *Semper flore novo.* Ita & homo Christianus debet esse constitutus, qui quotidie viam virtutis debet incipere, si non velit in illa deficere; in hac enim non progredi, est regredi: *Nulli*, ait
S. Bernard. Doctor Mellifluus, *in eodem statu diu esse conceditur; aut semper proficiendum, aut*
ep. ad F. F. deficiendum est. O quàm turpe igitur est homini Christiano; si quoad ætade
de vita solit. tem singulis proficit momentis, & tamen virtuti nihil adjicit! Nonne cervus annis singulis cornibus suis unum ramum adjicere assolet, & tu, Christiane, semper in eodem statu permanes; Et quid hoc est, semper esse Jo-
S. Hier. ad annem in eodem? S. Hieronymum audi: *Omne tempus*, inquit, *in quo te non*
SS. Virgin. *meliorem senseris, hoc æstima perdidisse.* O grandis perditio! in quo non melior evasisti?

Geminian. De milvo recenset Geminianus & alii, quòd in juventute sua miro planè
de Exempl. ardore ac solertiâ pinguiores prædari soleat aves; sed quo tandem annosior
& Simil. l. ac profectior hic prædator & terror volucrum fieri assolet, eò & segnior red-
4. cap. 38. ditur & ad prædandum inhabilis; hinc in senectute sua parvulas tantummodò cogitur capere muscas & vermiculos, & sic miser tandem ob escæ defectum fame perit, aliísque rapacibus milvis in prædam cedit. Ita proh dolor! sunt multi etiamnum Christiani, qui bene quidem incipiunt, sed denique malè finiunt, non absimiles illis ingratis & inconstantibus Hebræis, qui quon-
Exod. 16. dam Manna de cœlo delapsum prima fronte mirè suspiciebant: *Manhu? quid*
15. *est hoc?* Tandem ejus nauseâ affecti dixerunt: *Anima nostra jam nauseat super ci-*
Num. 21. 5 *bo isto levissimo.* Ah nos miseros! sanè hoc calamitoso temporum ævo eò de-

veni-

venimus, de quibus jure merito dicere potest Veritas Christus: *Et quoniam abundavit iniquitas, refrigescet charitas multorum, qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* *Matth. 24. 12.*

Si hodiernus pastor in inquisitione ovis perditæ destitisset, si & mulier quærendô drachmam suam amissam non continuâsset laborem, neuter rem tantoperè desideratam invenisset; proin constanter laborandum est pro cœlo, pro Dei honore, pro animæ propriæ & aliarum promovenda salute, & quidem usque ad supremum vitæ halitum, *qui hîc deficit*, monet S. Paschasius, *& ad altiora non currit, ad inferiora descendit*; & S. Bernardus: *In via vitæ non progredi, regredi est.* De qua veritate plura in præsenti se offerunt examinanda. Si salutem tuam amas, attende, quia & te, ô mi Lector, tangit. *S. Paschas. 5. in Thren. cap. 5. S. Bernard. 2. in Purif. B. V.*

2. Olim mandaverat Deus, ut ignis in altari semper arderet, quem nutrire debebat Sacerdos, *subjiciens ligna manè per singulos dies.* S. Gregorius Magnus per hoc altare cor nostrum intelligit, in quo Deus vult, ut ignis divinæ charitatis semper ardeat; proinde quilibet Christianus hunc ignem quotidie nutrire studeat, si vult, ut in gratia Dei & virtutibus proficiat; & quemadmodum corpus quotidiano reficimus alimentô, ne pereat, ita & oportet huic igni cœlesti semel in altari cordis nostri excitato quotidianam subministrare annonam: *Hic ignis*, subintrat hîc Cornelius, *lignis, id est, exemplis Patrum; & præceptis dominicis quotidie fovendus & excitandus est, idque manè, id est, matutina oratione & meditatione (quod quàm utile sit, utinam intelligant, & re ipsa in praxi experiantur omnes, præsertim Ecclesiastici) éstque in cordibus electorum inextinguibilis.* Sed quomodo in te? *Levit. 6. 12. S. Gregor. lib. 25. Mor. c. 7. Cornelius in Levit. 6. 16*

Ezechiel Propheta, ubi quatuor illa mystica animalia conspexit ex igne prodeantia, & singula cum quaternis faciebus adinstar fulguris euntia, advertit, quòd nullo modo retrogrado, aut averso, sed rectissimo ambularent incessu, nunquam in cursu suo retrospicientes: *Et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat; ubi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur, nec revertebantur, cùm ambularent.* En, forma hic tibi præscribitur, homo Christiane, quomodo non retrogrado, aut averso, sed recto incessu sit ambulandum: *Ibunt*, ait Vates Regius, *de virtute in virtutem.* Eliam imitare, qui ad Angeli visionem & monitum, ubi sub umbra juniperi pane subcineritio refectus est, non ampliùs acquievit, donec in fortitudine cibi illius usque ad montem Oreb ambulâsset. Sponsus ille sanguinum, verè candidus & rubicundus in Cantico à Sponsa capreæ, hinnulóque ceruorum assimulatus est, saliens in montibus, & transiliens colles. Tu illum pro possibili imitare, & sicut cervus in via virtutum perge. Et hoc est, quod David de seipso asserit: *Viam mandatorum tuorum cucurri.* Addit hîc S. Ambrosius, *ut bonus equus*, boni enim equi hæc nota est & indicium, quòd etiam *Ezech. 1. 11. Psal. 83. 8. 3. Reg. 19. 8. Cant. 2. 7. Ps. 118. 12*

stans

ſtans curſum meditetur, hinc pedibus terram pulſat, & impatienter tolerat, ſi non poſſit curſum perficere. Tali anhelitu, vult dicere David, ego poſt converſionem meam viam mandatorum Dei cucurri, *cùm dilatâſti cor meum*, non enim bene curritur, niſi corde dilatato; cor enim coarctatum & coanguſtatum non eſt habile ad currendum. Audis hoc, anime mi? Cor tuum dilatatum per mortificationem, fidem, ſpem, charitatem ac cæteras virtutes: *Cordis dilatatio*, inquit S. Auguſtinus, *juſtitia eſt delectatio &c.* Sed pergamus ad alia.

S. Auguſt. conc. 16. in hunc Pſal.

Geneſ. 28. 12.

3. Jacob Patriarcharum decus, ſed tunc temporis intervallô adhuc juvenis; cùm iram fratris ſui Eſau declinaturus ex ſuaſu matris in Meſopotamiam proficiſceretur, in via de nocte intempeſta ſuper duros indormiens lapides ipſum Dominum procerâ ſcalâ, & usque ad cœlum pertingenti innixum conſpicatus eſt per quam mirabilem ſcalam etiam Angeli in continuo motu & aſcendebant, & deſcendebant. Ingens portentum, viſum mirandum! quæ tamen omnia illis contingebant in figura. Sunt, qui per hanc myſticam ſcalam Dominicam ſubaudiunt Crucem, quæ miſerorum ad cœlum ſcala eſt. Ita S. Auguſtinus: *Dominus*, ait, *ſcala incumbens eſt Chriſtus in Cruce pendens.* Sunt, qui per eandem ſcalam Incarnationem Verbi & Chriſti generationem ex ſtirpe Jacobi oriundam ſubintelligunt, ita Rupertus, Vatablus & alii. Sunt, qui hanc ipſam per ſcalam beatiſſimam ac ſemper intemeratam Virginem & Dei Genetricem MARIAM præſignatam eſſe volunt, utpote quæ eſt ſcala peccatorum. Ita S. Bernardus: *Hæc*, inquit, *eſt ſcala Jacob, quæ duodecim gradus habet.--- Per hos gradus aſcendunt Angeli, & ſublimant homines. Sic diſponuntur in corde aſcenſiones, ſenſim perficiendô, & pedetentim aſcendendô.* Sunt denique, qui per hanc ſæpiùs memoratam ſcalam viam Juſtorum & Electorum in cœlum præfiguratam eſſe contendunt, & optimè in ſenſu Tropologico, ita antiquiſſimus Tertullianus: *Scala*, ait, *hæc eſt via, qua juſti aſcenſiones in corde ſuo diſponunt in cælum*, cujus ſcalæ gradus ſunt variorum præceptorum & virtutum aſcenſus, videlicet incipientium, proficientium & perfectorum, quibus ſe denique ipſe Deus in vertice unit: *Vidi Dominum innixum ſcalæ.* Sed adhuc unum verbum, anime mi! Obſervat in hac elegantiſſima figura S. Doctor Mellifluus quòd nemo Angelorum in illa myſtica ſcala ſubſtiterit, nullus ſederit, aut moratus ſit, ſed ambulabant omnes, & quare hoc? Audi, & perpende illius verba: *Vidit*, inquit, *Jacob in ſcala Angelos deſcendentes, & aſcendentes. Nunquid ſtantem quempiam ſive ſedentem? aut aſcendas, neceſſe eſt, aut deſcendas. Si attentas ſtare? ruas neceſſe eſt. Minimè pro certo eſt bonus, qui melior eſſe non vult, & ubi incipis nolle fieri melior, ibi etiam deſinis eſſe bonus.* Audis hoc? *In hac vita*, ait idem Mellifluus, *inter profectum & defectum nihil eſt medium*; quapropter hîc laborandum eſt, & ſi non proficis, neceſſariò deficis, & quod hîc negligis, per omnem æternitatem non ampliùs poteris recuperare, proinde *quodcumque facere poteſt manus tua, inſtanter operare.*

S. Auguſt. ſerm. 79.
Rupert. hîc.
S. Bern. ſ. de B. 11. pag. 394.
Tertullianus contra Marcionẽ.
S. Bernard. Epiſt. 91.
S. Bernard. epiſt. 253.
Eccl. 9. 10.

4. Re-

4. **Recordor** hîc S. Petri Apostoli in transfiguratione Christi in monte Thaboræo à pientissimo Domino humiliter postulantis, quatenus sibi liceret in hoc amœnissimo loco tria ædificare tabernacula, in quibus cum Christo, Moyse, & Elia jugiter posset permanere, & vitam quietam, atque ab omni mundano strepitu immunem ducere: *Domine, bonum est nos hîc esse.* *Matth.17. 4.* Textus Arabicus habet: *Bonum est, ut maneamus hic.* Verùm nihil impetravit bonus Petrus, *nesciens*, ait Lucas, *quid diceret.* Et quomodo *nesciens*? *Luc.9. 33.* An fortasse in illa gloria ut ebrius loquebatur, dum insolitô & cœlesti gaudiô absorptus, se ipsum capere non poterat? Ita est, loquebatur ut *nesciens*; Causam assignat S. Joannes Damascenus: *Non est*, inquit, *tibi bonum, ô Petre! quòd Christus ibi moretur; non enim obtineres claves Regni, nec mors abolita esset tyranni; ne quæras ante tempus felicia, ut Adam Deificationem.* *S. Damascen. hic apud Cornel.* Audi in hanc rem & Theophylactum: *Ne dixeris*, inquit, *cum Petro: Bonum est nos hic esse; nam oportet semper proficere, & non permanere in uno gradu virtutis, & contemplationis, sed ad alia transire.* *Theophyl. hic.* Audis hoc, ô Clerice! ô Religiose! ô Christiane!

De Jonatha recenset primus Regum Liber, quòd solus cum armigero castra invaserit Philisthinorum, & magnam inter hostes stragem causârit; Oportebat autem eum ascendere per præruptas & altissimas petras: *Ascendit autem Jonathas & manibus & pedibus reptans. & armiger ejus post eum.* *1. Reg.14. 13.*

Juvat hîc audire doctissimum Mendozam: *Jonathas*, ait, *viam arduam ingressus, sed semper progressus, exemplum præbet iis, qui virtutis viam aggrediuntur, ut semper progrediantur.* *Mendoza hic annot. 20. sect. 1.* Et Hugo Cardinalis: *Tota*, inquit, *vita justorum est ascensus; è converso tota vita impiorum descensus est &c.* *Hugo Cardin. hic.* Quid tu facis, qui hæc legis? an ascendis, vel descendis? fortasse neutrum de te dici potest; quid ergo erit in fine vitæ? fac ipse conclusionem, & audi Doctorem Angelicum: *Qui*, ait, *non studet ad proficiendum, est in periculo deficiendi: videmus enim, quòd, nisi remiges conantur ascendere, navis semper descendit.* *S. Tho. Aq. in 2. Cor. 13. lect. 3.*

5. Vis hujus veritatis probam? Saulem primum Israëlitarum Regem consule, de quo sacræ testantur Paginæ, quòd in omni populo Israël. nemo illo melior fuerit: *Et erat ei* (Cis patri ejus) *filius vocabulo Saul, electus & bonus; & non erat vir de filiis Israël melior illo.* *1. Reg. 9. 2.* Cùm ad Regem postularetur, quæsivit latibula, & in antris abscondit se, ne ad regiam eveheretur dignitatem. Verbo: Spiritus Sanctus erat cum illo, unde & cum aliis prophetavit Prophetis. Et tamen talis, ac tantus vir non duntaxat terrestri, sed & cœlesti regnô excidit. O casum summè deplorandum! Et vis scire, anime mi! tam miserandi lapsûs causam? Audi Samuelem ei sententiam dicentem: *Stultè egisti, nec custodisti mandata Domini Dei tui, quæ præcepit tibi.* *1. Reg. 13. 13.*

Quod si non fecisses, jam nunc præparâsset Dominus regnum tuum super Israël in sempiternum; sed nequaquam regnum tuum ultra consurget. Collige ex his, quisquis es, homo Christiane! quomodo in cœpta virtutum via tibi sit imposterùm ambulandum? pergendum, pergendum, proficiendum, proficiendum quotidie est: *Semper adde*, ait Divus Aurelius Augustinus, *semper ambula, semper profice, semper ascende; noli in via remanere, noli retrocedere, noli deviare. Remanet, qui non proficit; retrocedit, qui ad ea revolvitur, unde jam abscesserat; deviat, qui apostatat.* Virgines illæ fatuæ, quia in fine carebant oleô, à Divino Sponso reprobatæ sunt: *Clausa est janua, nescio vos.* Per quod Incarnata Sapientia omnes suos erudire voluit fideles, eósque præmaturè monere, quòd, si ad æternas Agni nuptias velint pervenire, semper in virtutibus non tam proficiant, quàm & oleum charitatis ac bonorum operum usque ad supremum vitæ exitum diligentissimè conservent, *non enim aliquod coinquinatum intrabit regnum cœlorum.*

S. Aug. sup. Psal. 122. — *Matth. 25. 10.* — *Apoc. 21. 17.*

6. Jacob, de quo priùs mentionem fecimus, paulò ante obitum suum omnes filios suos convocari jussit, quibus non tam paternè benedixit, quàm & posteris eorum bona, vel mala, quæ illis essent eventura, prophetavit: *Congregamini, & audite, filii Jacob, Israël patrem vestrum.* Cùm igitur ad filium suum Ruben primogenitum, sed immorigerum venisset, eum jure primogenituræ spoliavit, eíque clarissimis verbis prædixit: *Non crescas; quia ascendisti cubile patris tui;* ad Josephum autem filium morigerum dixit: *Filius accrescens Joseph, filius accrescens.* Bone DEUS! quàm dissimilis est hic benedicendi modus! de uno vaticinatur Jacob: *Non crescas*, & de altero, ut crescat non tam in se, quàm & in filiis suis in longitudinem dierum, proinde bis dixit: *Filius accrescens Joseph, filius accrescens.* Omnia hæc illis facta in figura, scripta sunt autem propter nos. Ruben illos significat, qui Christi quidem per fidem sunt filii, sed propter teporem, mentísque languorem non crescunt in bene cœptis, bonis propositis ac virtutibus; hinc meritò cum Ruben, tanquam filii immorigeri primogeniturâ, seu jure cœlesti privantur hæreditatis. Econtrariò per Joseph illi indicantur, qui accrescunt quotidie in virtutibus, & de virtute transeunt in virtutem, donec videatur DEUS Deorum in Sion; de quibus & S. Paulus ait: *In omni opere bono fructificantes, & crescentes.* Et Sapiens: *Justorum semita, quasi lux splendens, procedit, & crescit usque ad perfectam diem.*

Gen. 49. 2. — *Ps. 83. 7.* — *Col. 1. 10.* — *Prov. 4. 18.*

Et quemadmodum aurora sensim crescit, & pedetentim intenditur usque ad perfectum diem, unde lemma: *Sensim lucidior*; & sicut Luna nova semper magis, magisque solet accrescere, donec tandem splendore suo adimpleat suum orbem; hinc lemma: *Perfectum crescit in Orbem;* Ita conver-

satio

ſatio ſancta juſtorum eſt adinſtar auroræ, vel Lunæ, dum eorum juſtitia & ſanctitas ſemper ac ſenſim creſcit: *Donec aſpiret dies, & inclinentur umbræ.* S. *Cant.* 2.
Furſium virum miræ ſanctitatis conſule, qui aliquando raptus in extaſin An- 17.
gelos vidit ſibi occurrentes, & læto concentu ſibi occinentes: *Ibunt de virtute* *Cornel. in*
in virtutem, donec videatur DEUS Deorum in Sion. Erige te, ô Anima Chriſtia- *Prov.* 4.
na! & totis viribus pro immarceſſibili illa corona & æterna gloria, dum ad- 18.
huc tempus gratiarum affulget, labora, non reſpiciendô poſt aratrum, aut *Pſ.* 103.
poſt Sodomam cum uxore Lothi, ſed viâ rectâ procedendo, donec venias 7.
ad illam beatam Patriam, ubi *juſti fulgebunt ſicut ſol in regno Patris eorum.* *Matth.* 13.
43.

7. Cæterùm non ſine peculiari cauſa illuminatiſſimus gentium Doctor Paulus viam quotidiani profectûs & perfectionis cuidam ſtadio, ſeu ut Romæ vocant, *curſui* ad acquirendum bravium deſtinavit, aſſimilavit: *Om-* 1. *Cor.* 9.
nes quidem currunt, ſed unus accipit bravium; ſic currite, ut comprehendatis. Et 24.
dic, obſecro, Sodes, ſi quis in medio curſu gradum ſiſteret, nec ampliùs conaretur ad præfixam currere metam, an talis optatum præmium & bravium obtineret: Minimè gentium, ſed oportet, ut in curſu ſemper proficiat, donec terminum attingat: *Sic currite, ut comprehendatis.*

Abraham ſingulare virtutis & perfectionis ſpeculum hîc nos oportet intueri, ad quem olim DEUS: *Ambula coram me, & eſto perfectus.* Et quo- *Gen.* 17.
modo perfectus? Reſp. quia citò & ſine ulla tergiverſatione fecit omnia, 1.
quæ mandaverat ei DEUS, ſemper in virtutis ſemita proficiens, Deúmque ſemper præſentem, & operum ſuorum inſpectatorem ſibi præfigens; unde quando Dominus ei in Mambre juxta tabernaculi ſui fores in ipſo fervore diei ſedenti apparuit, ubi tres vidit, & unum adoravit, ſine mora in occurſum illorum cucurrit, Saræ conjugi interim præcipiens: *Accelera, tria ſata* *Gen.* 18.
ſimilæ commiſce, & fac ſub cinericios panes, ipſe verò *feſtinavit, & cucurrit ad ar-* 6.
mentum, & tulit inde vitulum tenerrimum & optimum, dedítque puero, qui feſtinavit, & coxit illum. Ad quid, obſecro, iſta feſtinatio in domo Abrahæ? *Tota do-*
mus, ait Hildebertus, *feſtinat, tota fervet obſequio, nihil negligenter fit in domo ju-* *Hildebert.*
ſti, & Origenes: *Nullus piger*, inquit, *eſt in domo ſapientis.* Formam hîc ha- *Epiſt.* 60.
bes, anime mi, quomodo te oporteat ſervire Deo, & in omni virtute cum *Orig. hîc.*
Abrahamo proficere, imò & cum illo feſtinare ad majores quotidie profectus, *quoniam tempus breve eſt.*

Cùm electus Dei populus ex Ægypto egrederetur in Palæſtinam, nullam moram interpoſuit itineri, ſed omnia debebant fieri feſtinanter: Agnum Paſchalem manducaverunt cum feſtinatione: *Comedetis feſtinanter; eſt* *Exod.* 12.
enim Phaſe (id eſt, tranſitus) Domini. Cum celeritate trajiciebant mare rub- 11.
rum, Pharaonem à tergo inſtantem formidantes; & licèt hoc mare rubrum

 ſex

sex circiter leucas latum sit, illud tamen tres hominum milliones, in quibus & multi pueri ac puellæ fuerant, unius noctis dimidiæ spatio decurrerunt: *Et ingressi sunt filii Israël per medium sicci maris &c.* Supra quod egregie D. Ambrosius: *Transeundum est*, inquit, *hoc mare impigrè, vix transitur à vigilantibus. Si quis autem dormiverit, transire non poterit; sed demergitur, ut Ægyptius, cujus & anima & corpus interiit.*

Exod. 14. 22. S. Ambros. serm. 4. in Psal. 118.

Accedit, quòd populus ille Israëliticus per desertum ab una ad alteram transiërit mansionem, donec tandem post 40. annos ad terram promissionis pervenerit. Sic & te oportet Anima Christiana, ire de virtute in virtutem, & ab una ad alteram pervenire mansionem, ut per variarum virtutum exercitium tandem ad terram promissam venias & ad montem Sion; ubi DEUS habitabit cum hominibus: *Curramus*, ait S. Paulus, *ad propositum nobis certamen, aspicientes in Auctorem fidei, & consummatorem JESUM, qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem &c.*

23. Hebr. 12. 1.

8. Pro dictorum coronide adhuc aliqua coacervemus argumenta. Salomon Regum prudentissimus pretiosissimum sibi jussit parari thronum, quem duodecim ad latus stipabant leunculi aurei gradatim ascendentes: *Et duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde*, duos autem majores leones ex auro purissimo conflatos, tanquam custodes sui corporis juxta sedile suum in summitate gradum voluit collocari: *Et duo leones stabant juxta manus singulas.* Ad quid, quæso, tot leones? Resp. Leo est Symbolum vigilantiæ, unde apertis indormit oculis; & fortitudinis, quia ad nullius pavet occursum; Adverte, anime mi! utrámque hanc virtutem ille colere, imò & habere debet, qui aliquando cœlestem thronum discupit conscendere. Nunc, nunc vigilandum: *Videte, vigilate, & orate.* Nunc, nunc cum leunculis, seu passionibus confligendum, *non enim coronatur, nisi qui legitimè certaverit.* Nunc, nunc gradatim, & de die in diem, de virtute in virtutem proficiendum: *Fratres mei dilecti*, ait Apostolus, *stabiles estote, & immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes, quòd labor vester non est inanis in Domino.* Proinde nulla dies nobis transeat sine linea. Consideremus, quòd nec ipse summus mundi opifex DEUS quiescere voluerit, quousque opus suum die septimo creandô, distinguendo, & ordinando complevit, dies autem septimus Sabbathinus & quietis est. Et nunquid de Christo dicitur: *Et JESUS proficiebat sapientiâ, & ætate, & gratiâ?* Et quomodo, dices, proficiebat, qui à primo conceptionis instanti plenus erat gratiâ, *& de cujus plenitudine nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia?* Observa, Evangelista per *Tò proficiebat* non aliud insinuare nobis voluit, quàm continuum, quem in vita nostra spirituali, & in omni virtute procurare debemus, progressum, & profectum; Christus enim in omnibus nostrum prototypon

3. Reg. 10. 20. Marc. 13. 33. 2. Tim. 2. 5. 1. Cor. 15. 58. Luc. 2. 52. Joan. 1. 16.

& exemplar fuit, quem imitari debent Christiani omnes; *nemo enim mittens* Luc. 9.
manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei. 62.

Ex quibus omnibus hactenus ex Sacræ Scripturæ fontibus adductis argumentis satis supérque liquet, quomodo in hac mortali vita pro æterna acquirenda gloria sit laborandum. Non hîc licet in circuitu ambulare; nam *impii in circuitu ambulant*; Supra quod rectè Mellifluus: *Qui in circuitu ambulat, proficiscitur quidem, sed nihil proficit; væ homini, qui sequitur hunc circuitum.* O mortales miseri, & in bonis propositis, ac bene cœptis heu nimiùm inconstantes: *sic stulti estis, ut cùm spiritu cœperitis, nunc carne consummemini?* O confusibiles operarios, qui in initio conversionis opus vestrum inchoâstis ex auro, & nunc consummatis in luto! Ambulate ergo, dum lucem habetis, *& DEUS omnis gratiæ, qui vocavit vos in æternam suam gloriam in Christo JESU, modicum passos, ipse perficiet, confirmabit, solidabítque, ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum, Amen.*

Psal. 11. 9. S. Bern. ser. 12. sup. Ps. qui habitat. Gal. 3. 3. 1. Petr. 5. 10.

CONSIDERATIO XXXVII.

De Verbo DEI audiendo, & Opere exequendo.

Pro Dominica 4. post Pent.

***Cùm turbæ irruerent in eum, ut audirent Verbum DEI.* Luc. 5. 1.**

I.

MIra vis succini est, quòd electrica virtute calefactum, per halituum emissionem de longè ad se paleas attrahit. Sed longè major vis Christi in his terris quondam ambulantis fuit, dum non duntaxat viles paleas; sed & ferrea peccatorum pectora ad se suaviter traxit; ubicunque enim mitissimus Redemptor, sive in Synagoga, sive intra, sive extra urbis mœnia vel in ipsis morabatur desertis, semper ingenti hominum turmâ stipatus fuit; cujus divini succini mirandam vim attractivam considerans S. Lucas, hodie emphatico verbo usus est: *Cùm turbæ irruerent* Luc. 5. 1.

ruerent in eum. Observato: *Irruerent*; & quis obsecro, non miretur hoc ingens populi desiderium, dum omnibus laboravit viribus, ut ejus frui posset præsentiâ? si monetas aureas ac argenteas, si panes & vina pretiosa, si boves & oves igne tostos, si pannos & frumenta, atque alia in populum illum distribuisset utensilia, prout Anno 1711. Mense Decembri Francofurti ad Mœnum in solemnissima coronatione Caroli Sexti Imperatoris Augustissimi, juxta ac Potentissimi spectavimus, nulla tanti ac tam insoliti accursûs admiratio nostrum subiret animum: sed quòd turbæ illæ, rebus posthabitis omnibus, in fame & siti, in gelu & æstu Christum secutæ sint, neque ab ejus charissima voluerint separari præsentia, hoc equidem satis demirari non possum.

Causam subjungit S. Lucas: *Ut audirent Verbum DEI.* Ecce, in quanto pretio tunc fuerit Verbum DEI. Sed ô temporâ! o mores! Considera, anime mi, hoc carnale sæculum, & quid videbis? multos quidem Christianos in Urbibus & Pagis statutis temporibus à Pastore suo Verbum DEI audientes, sed paucos ex illius auditione emendatiores; laudant hi mundani divina eloquia, probántque meliora, sed re ipsa sequuntur deteriora. O Christiani tepidi, nec frigidi, nec calidi! Quid juvat turtures, (ita quondam argumentabatur magnus ille Aurelius Augustinus) si ova sua non absque labore & difficultate pariant, & exinde ea deserentes, permittant refrigerari? Ad quid juvat apiculas, si in carpendis & colligendis floribus solummodò tempus terant, & ex illis optatum mel non conficiant? Ad quid juvat hominem, si necessariis quidem pascatur escis, & stomachus eas non valeat retinere? Pari modo & ratione quid juvat Verbum DEI audire, si desideratum exinde non percipis fructum, neque mel ex his floribus conficis, neque animæ cibum in corde retines? Ruminandum, ruminandum Verbum DEI est; iterum dico, & inculco: Ruminandum Verbum Dei est, hinc solùm illud animal in lege mundum æstimabatur, quod divisam habebat ungulam, & cibum ruminabat: *Omne, quod habet devisam ungulam, & ruminat in pecoribus, comedetis.* Per divisam ungulam binam subaudi charitatem, Dei videlicet & proximi, & per ruminationem Verbi DEI dignam ponderationem & masticationem: *Beati*, inquit Veritas, *qui audiunt Verbum DEI*, sed hoc solum non sufficit, nisi *custodiant illud*, & S. Jacobus: *Estote*, ait, *factores verbi, & non auditores tantùm, fallentes vosmetipsos.* De qua veritate, ex qua salus nostra pendet, plura in præsentiarum dilucidabimus; si ex Deo estis, Verba DEI audite.

S. August. serm. 218. de Temp. *Levit. 11. 2.* *Luc. 11. 28.* *Jacobi 1. 22.*

2. Attonitus hæreo, quoties attentâ mente considero mirandam illam Solimæi templi structuram, cui ædificando Regum sapientissimus septem

annos

annos cum immenso propemodum thesauro impendit; & quod haud immeritò rerum ponderanti insolitum, imò & impossibile videtur, illud est quòd nullus malleorum ictus in extruendo hoc magnificentissimo fuerit auditus: *Malleus, & securis, & omne ferramentum non sunt audita in domo, cùm ædificaretur.* Et quomodo, dices, hoc possibile fuit? an non templum illud ex marmore solido erat extructum? & hoc sine dubio; ergo, subjunges, debebant lapides malleis, securi & ferro poliri, & quadrari? Adverte, quid in hunc Scripturæ locum Interpretes communiter respondeant, quòd videlicet in lapidicinis & petrosis montibus, ubi saxa exscindebantur, omnes ejusmodi lapides ita priùs fuerint dolati, quadrati, ac ad debitam mensuram ab architectis coaptati, ut postea in extruendo templo nil opus fuerit instrumentis malleorum & securium. Fateor, appositè quoad litteram, sed mysterium hîc ac sensum mysticum inquiro. *3. Reg. 6. 7.*

Respondet per accommodè ad intentum nostrum S. Bruno, quòd per hoc templum Hierosolymitanum sine malleo, securi & ferramento constructum nil aliud, quàm Ecclesia Dei subaudiri debeat, quæ à Christo, *qui plus est quàm Salomon*, non vi gladii, strepitúque armorum & instrumentorum bellicorum, sed sola verbi divini virtute & prædicatione erecta, atque fundata est: *Meritò*, sunt verba dicti S. Brunonis, *in domo Domini, quando ædificata est, malleus aut securis, aut vox ferramenti audita non est, quia Ecclesia Dei, quæ per eam significabatur, non ferro, sed lingua ædificanda erat.* En mirabilem vim & efficaciam divini verbi, per quod Ecclesia non solùm erecta, & hactenus conservata, sed & novi orbes ab idololatria ad agnitionem veri Numinis conversi sunt: *Verbum Dei*, ait Hugo Cardinalis, *tribuit ægris medicinam, cæcis lumen, famelicis panem, sitibundis vinum, infrigidatis ignem, impugnatis clypeum, desolatis medicinam &c.* *Matth. 12. 42.* *S. Bruno serm. 4. de laude Eccl.* *Hugo Cardin. in Ps. 57.*

3. Cum Josue invictissimus Israëlitarum archistrategus urbem Jerichuntinam suæ potestati & ditioni discuperet subjicere, non ferreos arietes, ut olim Romani, non validissimas balistas, & catapultas, ut quondam Macedones, nec immania ex ære fusa bellica tormenta, prout nunc fieri assolet, ad expugnandos illius munitionis & urbis muros adhibuit, sed tubas tantummodò aliquas, ad quarum sonitum sine mora Jericho collapsa, cum incolis sepulta, & cum omnibus ædificiis solo æquata est: *Igitur omni populo vociferante, & clangentibus tûbis muri illico corruerunt &c.* Quis, quæso, mortalium hîc non obstupescat insolitam harum tubarum Sacerdotalium virtutem, ad quarum sonitum & clangorem urbs universa unico prostrata est momento? *Josue 6. 20.*

Adverte homo Christiane; Omnia hæc illis quondam contingebant in figura. Josue typus JESU & nomine & omine extitit, qui cum Apostolis

lis ac Prædicatoribus non vi, ac ſtrepitu armorum, ſed ſolâ Evangelicâ Divini verbi tubâ totum terrarum orbem, per Jericho præſignatum, ſubjugavit, idololatriam evertit, & regnum Principis tenebrarum extirpavit. Juvat in hanc rem audire S. Auguſtinum: *Sicut*, inquit, *tunc canentibus tubis muri illicò ceciderunt, ita & nunc oportet, ut civitas mundi, id eſt, ſuperbia cum ſuis turribus, avaritia ſcilicet, invidia atque luxuria ſimul cum populis, id eſt, omnibus concupiſcentiis malis aſſidua Sacerdotum in Eccleſia taceant, ſed audiant Dominum dicentem: Clama, ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuam, & annuntia populo meo ſcelera eorum &c.*

S. Auguſt. ſerm. 106. de Temp.

4. De Ezechiele Propheta refert Scriptura, quòd à Spiritu Domini aliquando in ampliſſimum campum ductus fuerit aridis mortuorum oſſibus undequaque refertum, cui imperavit Dominus, ut etiam his marcidis & ſiccatis oſſibus ac Calvariis Verbum DEI prædicaret: *Vaticinare de oſſibus iſtis, & dices eis: Oſſa arida, audite Verbum Domini.* Res ſtupenda! ad quid, & in quem finem Vates ille Divinus oſſibus aridis ac ſiccis cadaveribus, animâ, intellectu, auribus ac omnibus ſenſibus carentibus Verbum DEI prædicare debuit?

Ezech. 37. 4.

Obſerva hîc grande myſterium. Per hæc oſſa arida, ad Dei verbum ac prædicationem Ezechielis paulò poſt reviviſcentia, hujus ſæculi peccatores adumbrati ſunt, qui ob commiſſa in Deum delicta, velut oſſa arida & ſicca cadavera mortuorum in conſpectu Dei habentur, & ſunt; *anima enim, quæ peccaverit, ipſa morietur.* Et ecce ſtupendam divini verbi potentiam, ad cujus prædicationem ipſi quoque mortui reſurgant: *Ecce tibi*, ait doctiſſimus Manſius, *quæ verbum Dei parat miracula, nimirum defunctorum oſſa revivificat, & revireſcere facit, atque ex frigidis cineribus integros armat exercitus.* Et ſicut vita noſtra ſine reſpiratione non ſubſiſtit, ita quoque, ut ſpiritualiter vivamus, neceſſe eſt, ut ſpiritu verbi Dei ſuſtentemur, ſine quo viva ſumus cadavera; unde Veritas: *Verba, quæ ego locutus ſum vobis, ſpiritus & vita ſunt.*

Ezech. 18. 4. Manſ. tr. 4. tr. 83. diſc. 13. Joan. 6. 64.

Davidem conſule, à via ſalutis longiſſimè aberrantem, quem unica, ſed gravis concio ad pœnitentiam reduxit: *Et dixit David ad Nathan: peccavi Domino.* Sardanapalum illum laſcivum & effæminatum in Ninive cum omni populo unica Verbi Dei prædicatio ab interitu liberavit: *Et pervenit verbum ad Regem Ninive &c.* Magdalenam notam illam peccatricem unica Chriſti concio compunxit, illuminavit, & ad ſalutem reduxit, proinde inpoſterum *ſedens ſecus pedes Domini audiebat verbum illius &c.* Quis unquam obſtinatior populus, quàm perfidi Judæi, qui vel ipſi Filio Dei non parcebant? Sed ubi vel ſemel verbum Dei à S. Petro in die Pentecoſtes audiebant, illuminati, & converſi ſunt: *His autem auditis, compuncti ſunt corde &c.*

2. Reg. 12. 13. Jonæ 3. 6. Luc. 10. 39. Actor. 2. 37.

5. Deſi-

5. Desideras plura de hac veritate argumenta? Observat pulcherrimè S.
Joannes dilectus ille Domini discipulus, quòd Christus plerumque ad gazo-
phylacium in templo Hierosolymitano verbum Dei Hebræis prædicare con-
sueverit: *Hæc verba locutus est JEsus in gazophylacio, docens in templo.* Et cur ad ga- *Jo.* 8. 20.
zophylacium? Quid commune habent pecuniæ cum verbo Dei? Bene, sub-
intrat hîc antiquissimus Origenes, Christus Dominus ad gazophylacium ver- *Orig. hîc.*
bum Dei prædicavit, *quia gazophylacium seu potius gaza sunt divini ejus sermones.* *apud Corn.*
Unde & regius Vates verbum Dei omnibus mundi Thesauris prætulit: *Ideo* *Psal.* 118.
dilexi mandata tua super aurum & topazion. 127.

Olim mandaverat Deus in lege, ut ad tabernaculi fores labrum æneum
ex speculis mulierum appenderetur, in quo ingredientes se se priùs inspicerent,
& maculas in corpore, si quas habebant, detergerent: *Fecit & labrum æneum* *Ex.* 38. 8.
cum basi sua de speculis mulierum. Et quare, dices, de speculis mulierum & non
virorum? Observa; aliter vir, aliter mulier in speculo se contemplari solent;
Vir obiter tantùm in speculum intuetur: *Consideravit enim se*, ait S. Jacobus, *&* *Jac.* 1. 24.
abiit, & statim oblitus est qualis fuerit; Mulier autem, dum se ornat, & comit,
solicitè in speculo se se considerat, ut sic omne, quod fœdum est, corrigat,
& abstergat. Ita, subinfert Cornelius à Lapide, debet esse constitutus verus *Cornel. hîc.*
Christianus, qui speculum verbi Dei assiduè & sollicitè hîc inspicere debet,
ut juxta illud mores suos depravatos reformet, & quod fœdum est, abster-
gat: *Eloquia Domini*, ait Cassiodorus, *nesciunt cum aliqua sorde misceri.* Josephum *Cassiod. in*
Jacobi Patriarchæ Filium considera, in flore juventutis, & in medio nationis *Psal.* 11. 7.
pravæ atque in præsentissimo periculo ob leænam domesticam constitutum,
quid ipsum conservavit incontaminatum? Audi Psaltem: *Eloquium Domini* *Psal.* 104.
inflammavit eum. Jahel fortissima illa mulier Sisaræ Israëlitarum hosti, in pa- 20.
pilionibus dormitanti, clavum ferreum per tempora adegit, & terræ affixit,
qui soporem morti consocians defecit, & mortuus est. Sisara attestante B. Alberto *Jud.* 4. 21.
Magno, humani generis hostis diabolus est, per malleum ac clavum verbum *B. Albertus*
Dei subaudi, quod vires diaboli frangit, & enervat: *Verberat*, inquit, *ad cor-* *Magnus in*
dis contritionem præcipuè sermo divinus! iste est malleus, quo Jahel perforavit tempora *Luc.* 6. 10.
Sisaræ; Jahel enim ascensio Dei interpretatur, & significat eam, quæ altiùs præ cæteris
in verbo Dei ascendit, & diabolo caput perforavit &c.

6. Quòd Gedeon strenuissimus Hebræorum Dux olim Madianitas per
turbarum vocem mirum in modum de nocte intempesta consternaverit, ex
Sacro Codice liquet; Sed si rem attentiore animo perpendimus, etiam lam-
pades ardentes in lagenis absconditas adhibuit, quorum exinde fulgore & co-
rusco lumine hostilem illum exercitum penitus eliminavit, *Tenuerunt sini-* *Judic.* 7.
stris manibus lampades & dextris sonantes tubas &c. Et quid hoc? Per tubas

Rup. l. 1. *in Judic.* 6. 11. ait Rupertus Abbas prædicationem verbi Divini intelligimus, per lampades bona opera & exempla; unde veritas: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* En effectum *Matth.* 5. 16. verbi Dei auditi, si non opere correspondeat, omnia transierunt cum sono tubæ: *Verba mea sunt ignis, dicit Dominus* apud Jeremiam, & quare ignis? At- *Jerem.* 23. 29. tende: Si venatores in obscuro nemore media de nocte ignem succendunt grandiorem, mox ad eum aves, prout ipse vidi, turmatim advolant, ubi in propinquioribus arborum ramis sedentes Creatorem suum diverso vocum modulamine, velut si dies adesset, laudari incipiunt; lupi, econtra, apri & ursi, leones & tigrides, vulpes & taxi ac similia nociva animalia longè ab igne ardente & lucente diffugiunt.

En discrimen inter animas electas & reprobas. Anima fidelis, quæ Deum suum unicè ac sincerè quærit, ad verbi Divini ignem etiam in mediis hujusmodi tenebris succensum cum gaudio venire solet, ut discat exinde magis, magisq; Dominum ac Deum suum laudare, venerari, ac pro viribus ipsi in observandis Divinis mandatis inservire, non ignorans, quòd homo ad hunc finem creatus sit, *ut Dominum Deum suum laudet, ac revereatur, eique serviens tandem salvus fiat*, quam veritatem S. Ignatius S. J. Fundator fundamentum hominis Christiani appellat. E contrariò illi homines solo nomine Christiani, qui moribus lupi, vulpes, leones, tigrides, ursi, apri similésque bestiæ sunt, Divi- *Job.* 3. 20. ni verbi lucem fugiunt: *Non veniunt ad lucem, ut non arguantur opera eorum*? Aut si subinde ad hunc ignem accedunt, non calefiunt, eò quòd ad alia objecta se vertant, ne intus illuminentur; vel sic verbum Dei audiunt, ac si ad illos non pertineret. O monstra Christianitatis! Christianum se profiteri, & verba ac legem Christi non curare.

7. Hujuscemodi verbi Divini auditores mihi videntur, ut quondam Urias Hethæus, cui David litteras propria manu & Sigillo Regio munitas dedit, & eas ad Joabum supremum belli ducem, tunc Rabba civitatem Ammonitarum *2. Reg.* 11. 14. obsidentem deportaret; *Factum est ergo manè, & scripsit David Epistolam ad Joab, misitque per manum Uriæ.* Quid Urias ad has litteras? Non dubito, quin sibi de tali ac tanta congratulatus fuerit felicitate: Unde, amabo, ita secum discurrebat in via, mihi indigno hic favor regius, & gratia tam insolita? Heri Regis conviva, imò & socius in epulando & potando fui, crastina luce, quis dubitat? ad altiorem inter primos militiæ strategos promovebor gradum, hoc enim, & nihil aliud mihi præsagiunt istæ, quas mecum defero, Regiæ litteræ &c. O miserande! quid pensas? mortem, non vitam portas; introspice paulisper per transennam Regis litteras, & quid invenies? *Ponite Uriam ex adverso belli, ubi fortissimum est prælium, & derelinquite eum, ut percussus intereat.*

Dic

Dic homo Christiane! quid verbum Dei aliud est, quàm epistola, digito Dei exarata, & ad nos per Prædicatores missa & explicata? Hinc Paulus ad Thessalonicenses: *Adjuro vos per Dominum, ut legatur epistola hæc omnibus Sanctis fratribus.* Quoties ergo conciones audis, toties à Deo litteras accipis, eásque tecum domum deportas, ut in eis videre queas, quidnam agendum, quidnam committendum sit; Sed væ tibi, si contra te ipsum has deferas litteras, neque opere verbum Dei compleas, non enim tibi proderit in die ultionis adiisse missam venatoriam, & verbum Dei neglexisse, aut non in opus redegisse: *Non minùs reus erit*, ait S. Augustinus, *qui verbum Dei negligenter audierit, quàm ille, qui Corpus Christi in terram cadere negligentiâ suâ permiserit.* *1. Thess. 5. 27.* *S. Aug. de verb. Apostoli ser. 13.*

Verbum objiciet hîc nonnemo: Ego ipsa in lege doctus sum, Biblia Sacra & alia spiritualia ad manus habeo volumina, ex quibus me quandoque possum consolari, verbúmque Divinum, velut ex fonte delibare, quid ergo necesse est adire, & audire conciones? Audi bone vir, quisquis tandem es, respondeo tibi in forma: Et nunquid David in lege doctus fuit? imò multò doctior ac sapientior quàm tu, quia Spiritum Sanctum in pluribus habuit præceptorem? Hic tamen ac talis vir, si non audiisset Nathanis Prophetæ concionem, ejusque salutaria monita, imò & increpationes patienter tulisset, sine dubio æternùm periisset, hinc toties in Psalmis decantavit: *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis*, quod enim lumen viatori à vero tramite aberranti in tenebris est, hoc David ob nota delicta à toto cœlo declinanti verbum Dei fuit. *2. Reg. 12. 1.* *Psal. 118. 105.*

Sed Concionator, repones, sine floribus & sine sale est, nec delectat, nec movet auditorem? Et quid inde? Nunquid etiam corvus crocitans & voce raucus tempore famis Eliæ Prophetæ panem in deserto attulit æquè bonum ac sanum, ac si illum columba candida, vel Noëmica tulisset? Veritas hîc attendenda est, & authoritas legislatoris, non verborum ornatus, aut lenocinia: *Corvi quoque deferebant ei panem &c.* *3. Reg. 17. 6.*

Sed turpe est, urgebis ulteriùs, si propria culpa Doctorem redarguit: multa enim dicunt, & non faciunt? Quæso, neque hoc te anxium reddat. An non Samson ex fœtido ore leonis dulce mel collegit: *Et ecce examen apum in ore leonis erat ac favus mellis?* An non idem ex arida asini mandibula fontem vivum in salutem suam prosilire conspexit: *Aperuit itaque Dominus molarem dentem in maxilla asini, & egressæ sunt ex eo aquæ, quibus haustis, refocillavit Spiritum; & vires recepit?* Hoc fac & tu, ô Mome! ô Zoile! & verbi Divini contemptor, audi Sapientem: *Audiens sapiens, sapientior erit.* *Judic. 14. 8* *Jud. 15. 19* *Prov. 1. 5.*

8. Incidit hic mihi ad propositum, quod Massenius de Concionatore quodam Italo commemorat, qui, cùm Bononiæ in Italia, per quadragesimam *Massen. lib. 2. argut.*

 mam

Fontem repugnantium. § 3. mam ab initio in concionibus suis paucos numeràsset auditores, eis tandē insinuavit, quod elapsâ nocte sibi diabolus apparuisset, qui miranda de hoc & altero mundo narràsset, de quibus omnibus se crastina die pro concione dicturum. Res mira; Altera die civitas ferè tota ad templum hujus Prædicatoris affluxit; Tunc concionator seriô vultu & gravi voce ad populum: Sæpè, inquiebat, hactenus verbum Dei explicare vobis conatus sum, pauci semper adfuistis; Nunc quia dæmonis figmenta vobis annuntianda percepistis, frequentissimi adestis; ergóne verbum diaboli est vobis gratius verbo Dei? ergóne filii diaboli estis? *Jo. 8. 47.* *Qui ex Deo est, verba Dei audit, propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* Argutè & benè.

O utinam non similis farinæ homines etiam in hac nostra civitate reperirentur, qui potius scurrilibus fabulis & figmentis diaboli, quàm verbo Dei audiendo sunt intenti: *Thren. 1. 4.* *via Sion lugent*, dicebat quondam Jeremias, *eò quòd non sint, qui veniant ad solemnitatem.* Quid nunc diceret Vates ille sanctissimus: si subinde in templo plures canes, quam verbi Divini probos auditores cerneret? quid, inquam, diceret, si nunc videret, quòd Verbum Dei, aut plurimùm sine ullo fructu prædicetur, cùm hic dormiat, alter garriat, hic circumspiciat, alius rideat, alter venustiores sexûs alterius facies consideret, ille cum cane ludat, aut, nescio, quid aliud agat? O Christiani! *quousque gravi corde?*

S. August. Tract. 119. in Joann. Dicite, quare JEsus non aliam, quam crucis necem elegit? ℞. S. Augustinus, quia crux cathedra Christi erat, ubi ultimam concionem brevem quidem (quia septem tantùm verba erant) sed toti mundo saluberrimam fecit: *lignum crucis*, inquit, *ubi fuerunt fixa membra morientis, etiam cathedra fuit Magistri docentis*; per quam, licèt brevissimam concionem plurimi auditores fuerunt conversi: *Luc. 23. 48* *Et percutientes pectora sua revertebantur.* Idem Dominus ac pretiosissimus orbis Redemptor in cruce clamans expirare voluit: *Matth. 27. 50.* *JEsus autem iterum clamans, voce magna emisit spiritum.* Cur, quæso, clamans, & prout observat S. Paulus: *Hebr. 5. 7.* *Cum clamore valido?* ℞. quia Verbum erat, ideò clamans expiravit, ut si potentem aculeum per hunc clamorem validum in omnium cordibus relinqueret, quomodo & verbum Dei libenter audire, & promptè exequi debeant. O anime mi! vis scire, an in numero illorum sis, pro quorum salute JEsus in cruce moriens clamavit, & Patrem rogavit? *Joan. 5. 24* Audi ipsam Veritatem: *Amen, amen dico vobis, quia, qui verbum meum audit, habet vitam æternam.*

CON-

CONSIDERATIO XXXVIII.

De Dignitate & Fructu SS. Missæ Sacrificii.

Pro Dominica 5. post Pent.

Si ergo offers munus tuum ad Altare &c. Matth. 5. 23.

I.

DIversa legis antiquæ fuerunt sacrificia, inter quæ celeberrimum illud erat, quod juge vocabatur, quod singulis diebus manè & vespere Deo T.O.M. publicis populi impensis imolabatur; erat autem hoc sacrificium Agnus immaculatus, & anniculus, qui pro populi salute unà cum simiola & vino Deo in odorem suavitatis offerebatur; *Hoc est, quod facies in Altari, Agnos anniculos duos per singulos dies jugiter &c.* Per *Exod. 29. 38.* quod juge sacrificium Cornelius & alii rectè juge sacrificium Christi in Eucharistia intelligunt, quod in Ecclesia Orthodoxa omnibus offertur diebus, & usq; *Cornel. hic.* ad finem mundi offeretur, de quo vaticinatus est Malachias Propheta: *Ab ortu* *Malach. 1. 11.* *usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.* Offerebatur autem cum Agno illo legali & simila, & vinum, per quod significabatur, quòd Agnus ille incontaminatus & Divinus non solùm in altari crucis pro nostris, totiúsque mundi peccatis voluerit occidi: *Oblatus est, quia ipse voluit*, sed etiam in ipso jugi missæ sacrificio no- *Isa. 53. 7.* bis reliquerit Sacramentum Corporis & Sanguinis sui sub specie panis & vini, quo anima nostra mirificè alitur, confirmatur, & roboratur.

Est autem hoc SS. Missæ sacrificium *latreuticum*, eò quòd soli Deo, tanquam primo principio & ultimo fini nostro in summum & supremum cultum, in contestationem immensæ ejus excellentiæ & majestatis, & nostræ debitæ servitutis soleat offerri. Est *Propitiatorium* pro peccatis & pœnis debitis, quia est idem Sacrificium, quod olim pro salute nostra in Ara crucis peractum est, solâ ratione offerendi diversâ, quòd in hoc missæ sacrificio Christus incruentè immoletur, qui in ara crucis semel seipsum cruentè obtulit. Est *Eucharisticum* pro omnibus beneficiis, donis & bonis nobis collatis, aut conferendis ab ipso Deo, ut summo benefactore; Eucharistia enim, quod est græcum nomen, idem est Latine, quàm *gratiarum actio.* Est denique *Impetratorium* tam bonorum spiritualium, quàm & temporalium, unde & pec-

cata ritè dispositis remittit, & Divinæ gratiæ in nobis causat augmentum, cujus vis non duntaxat viventibus, sed etiam mortuis prodesse solet, ut & illi
2. Macha. 12.46. suo modo *à peccatis solvantur.* Ita Machabæorum liber 2. cap. 12. vers. 46.

Evigila igitur, anime mi! & exsurge in spem magnam; per hoc enim divinissimum sacrificium & placabilem aram & culparum tuarum, & pœnarum,
1. Jo. 2. 2. quas promeritus es, poteris obtinere remissionem: *Ipse enim est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantùm, sed etiam pro totius mundi;* unde & S.
Tridentin. sess. 22. c. 2. Synodus Tridentina docet: *Hujus quippe oblatione placatus Dominus, gratiam & donum pœnitentiæ concedens, crimina & peccata etiam ingentia dimittit.* Et hoc est munus tuum, de quo hodie Evangelium, juxta mentem D. Bonaventuræ, mentionem facit; munus, inquam, tuum omnium longè præstantissimum Deo, supremo universorum Domino prædictis quatuor modis humiliter
Idem. sess. 22. cap. 1. offerendum, *in quo SS. Sacramento,* ait præfata Synodus, *Salvator noster divitias divini sui erga homines amoris velut effudit.* Plura de hac veritate & SS. Missæ Sacrificio in præsenti examinabimus. Si prudens es, attende, & disce hoc augustissimum mysterium æstimare impensiùs.

Quàm gratam Divinæ Majestati fuerit Sacrificium, quod justus Abel jam à mundi primordio ei in recognitionem supremi dominii & debitæ subjectio-
Genes. 4. 4. Abulen. hic nis suæ obtulit, abundè sacræ declarant litteræ. *Et respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus.* Quantô magis, subintrat hîc Abulensis, erit Deo acceptabile sacrificium Christi in Eucharistia, quod Abel hoc suo præsignabat, & præcurrebat sacrificio?

Noë, ubi terminato diluvio cum omnibus suis ex arca egressus est, mox in signum debitæ gratitudinis & servitutis, Deo servatori suo Aram in patenti campo extruxit, in qua plura munda animalia illi in holocaustum litavit:
Gen. 8. 20. *Ædificavit autem Noë altare Domino; & tollens de cunctis pecoribus & volucribus mundis, obtulit holocausta super altare: Odoratúsque est Dominus odorem suavitatis, & ait; Nequaquam ultra maledicam terræ &c.* Si hoc sacrificium ex vitulis, ovibus & avibus Deum generi humano iratum adeò placare, & tranquillare potuit, ut maledictionem usq; ad finem mundi coërceret. Quid dicemus de illo divinissimo sacrificio, in quo Patri cœlesti unigenitus ejus Filius pro generis humani salute quotidie offertur, & incruentè immolatur?

David Israëlitarum Rex, ubi vidit Jerosolymam civitatem suam regiam brevissimo temporis intervallo ob gravissimam pestilentiam in cœmeterium
2. Reg. 24. 25. esse redactam, ob tantam subditorum stragem commotus, animitùs statuit pro eorum salute publicum offerre sacrificium: *Et ædificavit ibi David altare Domino*

mino, & obtulit holocausta pacifica: & propitiatus est Dominus terræ, & cohibita est plaga ab Israël. Supra quod egregiè Eminentissimus Cardinalis Bellarminus: Si, inquit, illa sacrificia, quæ tantùm respectu SS. Sacrificii nostri umbra & nuda figura extiterunt, tam insignes à Deo gratias & miseris mortalibus beneficia poterant impetrare; quantò æquius est, ut similes, imò & majores à Patre æterno speremus gratias ac dona, quando ei in missa offerimus, & sacrificamus dulcissimum Filium Jesum? *Bell. to. 2. l. 2. c. 3. de sacrif. missæ*

3. Cùm Angelus ille vastans in noctis medio omne primogenitum Ægyptiorum percuteret, intactas illorum Hebræorum domos reliquit, qui jussu Dei priùs agnum immaculatum & masculum immolabat, & de sanguine ejus ad evadendum percussorem utrumque postem illiniebant: *Transibit enim Dominus percutiens Ægyptios; cúmque viderit sanguinem in superliminari & in utroque poste transcendet ostium domûs, & non sinet percussorem ingredi domos vestras, & lædere.* Si hoc olim in umbra, quid nunc in veritate & lege gratiæ? Per quem agnum legalem adumbratus fuit Christus JEsus hic Crucifixus & Eucharisticus, ita S. Leo, S. Cyprianus & alii SS. Patrum, quos hîc citat Cornelius: immolationem, inquiens, illius Agni Ægyptiaci non minùs exhibuisse typum sacrificii Eucharistici, quod fit in missa quàm sacrificii crucis; in utroque enim sacrificio Deo offertur, & immolatus Agnus Dei, sed modo, prout dictum est, diverso; qui ergo devoto animo missæ interest sacrificio, una cùm Presbytero offerente Deo Patri omnipotenti hunc immaculatum offert Agnum, de quo Præcursor Domini: *Ecce Agnus Dei, ecce, qui tollit peccata mundi.* Et quemadmodum, Agnus ille legalis Deo acceptissimum fuit sacrificium, ita & longè excellentiori modo ipse Agnus Divinus Deo Patri in missa oblatus, erit sacrificium omnium gratissimum, per cujus virtutem ab Angelo vastante erimus immunes, & animæ nostræ, imò & ædes nostræ hoc pretioso Agni cruore illinitæ mille replebuntur benedictionibus; *Illo tempore*, ait Orator Aureus, *quo Agnus Dei pro te immolatur, cum Sacerdote omnes incorporea virtutes pro te intercedunt*; & Concilium Trid. *Per sacrificium missæ fieri, ut misericordiam consequamur & gratiam inveniamus in tempore opportuno.* *Exod. 12. 23.* *S. Leo ser. 7. de passione.* *S. Cyprian. de cœna.* *Jo. 1. 29.* *S. Chrysost. serm. de Eucharistia.* *Trid. sess. 22. c. 2.*

4. Venerat aliquando ad Christum Dominum Mulier quædam Chananæa, impensissimè eum rogans, quatenus filiam suam ab infernali dæmone miserè vexatam, benignè dignaretur liberare: *At illa venit, & adoravit eum dicens: Domine adjuva me.* Verùm multoties hæc fœmina repulsam passa est, quæ tamen non destitit, neque spem abjecit, sed fortiùs rogando institit, ut pientissimum Dominum in suam partem flecteret, & optatam ab eo obtineret opem: Qui respondens ait: *Non est bonum sumere panem filiorum & mittere canibus.* Vide hîc, & considera anime mi, quomodo *Matth. 15. 25.*

do & qualiter Christus hanc mortificaverit Gentilem. Et quid illa ad hæc, cùm cani à Domino assimilaretur? *At illa dixit: Etiam, Domine, nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa Dominorum suorum.* Quasi diceret: Agnosco, mi JEsu! vilem me esse canem & indignam, cui panis cum filiis præbeatur; proinde tantùm micam gratiarum flagito, quæ de mensa tua cadere solet. Et qualis hæc mensa ac mica? ℟. doctissimus Mansius: *Micæ, quæ cadunt de mensa Eucharistica, sunt multa beneficia & gratiæ Dei*, proinde, qui sunt Christiani devoti, quotidie hanc mensam altaris, in qua panis consecratur Eucharisticus, non aliter, ac catelli famelici circumstant, ut decidentes ab illa gratiarum micas ad animæ corporisque utilitatem colligant: *Qui missam audivit*, ait eruditus Discipulus, *prosperabitur in illa die in laboribus, in artificio, in emptionibus, in peregrinationibus, & Dominus confortat eum in corpore & anima.*

Mans. tom. 3. tr. 48. disc. 9.

Discip. ser. 48.

Recordor hîc Josephi quondam Ægyptiorum Pro-Regis, qui tempore summæ egestatis non duntaxat fratribus suis liberaliter frumenta ad necessarium vitæ sustentaculum distribui, sed & inter triticum eorum pecunias, pro illius pretio persolutas, clam in saccis abscondi jussit, quas ubi domum redeuntes invenerunt, attoniti & stupefacti ad se invicem dixerunt: *Quidnam est hoc, quod fecit nobis Deus?* O Christiani, quid agitis? En longè liberalior est verus ille Joseph Christus JEsus, & hic Eucharisticus, ubi in medio tritici, hoc est, in SS. Sacramento altaris non tantum pecunias & vitæ necessaria, sed & infinitum gratiarum thesaurum invenietis; Quærite proinde, & invenietis: *Salvator noster*, inquit Tridentinum, *Sacramentum hoc instituit, in quo divitias divini sui erga homines amoris velut effudit*: Quærite ergo illum, dum inveniri potest.

Gen. 42. 28.

Trid. sess. 22.

Progrediamur ulteriùs. Cùm benedictus Dei Filius, velut maledictus in ligno crucis penderet vulneratus & morti proximus, breve ante obitum suum testamentum condere voluit, hinc peccatoribus legavit veniam: *Pater remitte illis; non enim sciunt, quid faciunt.* Latroni pœnitenti consignavit paradisum: *Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.* Joanni dilecto discipulo suo commendavit afflictissimam Matrem suam: *Ecce Mater tua.* Militibus, qui eum cruci suffixerunt, vestes suas distribui voluit: *Acceperunt vestimenta ejus, & fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem & tunicam.* Denique Patri suo æterno commendavit sanctissimam animam suam: *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* Et hæc dicens expiravit cum clamore valido. Siste hîc, anime mi, & perpende, quare moriens JEsus sacrosanctum corpus suum nulli commendavit? Et nunquid tanquam testator novi testamenti etiam de corpore suo aliquam debuisset facere mentionem, quomodo ac qualiter, & in quo loco fuisset terræ mandandum?

Luc. 23. 34

Luc. 23. 43

Jo. 19. 27.

Jo. 19. 23.

Luc. 23. 46

℟. Do-

℟. Doctissimus Salmeron, quia Christus jam in ultima cœna de hoc SS. Corpore suo disposuit, in qua prima Missa illud fidelibus suis reliquit, & in cibum dedit: *De eo*, inquit præclarissimus Salmeron, *in cœna nobis in pastum animarum tradendo jam disposuerat, quando dixit: Accipite, & comedite: Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur.* Quia ergo in cruce nulli ampliùs hoc SS. Corpus suum consignavit, per hoc monstrare voluit, ipsum non ampliùs in sua fuisse potestate & dominio, quia cibus manet, & transit in potestatem & substantiam aliti. Et ecce illud ipsum sacrificium, quod Christus quondam in ara crucis cruentus exhibuit, nunc omnibus mortalibus quotidie exhibet in Missa incruentus. Hæc quanta sint, cogitate, hæc in statera cordis vestri perpendite, ut totus vobis figatur in corde, qui pro vobis totus est affixus in cruce. Hinc discite, ô laici! qua devotione ac reverentia huic SS. Missæ Sacrificio assistere debeatis. Discite & vos cumprimis Sacerdotes venerandi, qua præparatione & animi puritate ad hoc divinissimum mysterium vos disponere debeatis: *Nullus profectò*, subintrat hic S. Laurentius Justinianus, *valet humano explicare eloquio, quàm locuples fructus, quantáque ex hujus oblatione, ac participatione Sacramenti spiritualia exuberent dona. Reconciliatur quippe peccator Deo, justus autem justificatur adhuc, lætificantur Angeli, cumulantur merita, facinora remittuntur, augentur virtutes, reserantur vitia, diaboli machinamenta superantur, sanantur ægri, eriguntur lapsi, debiles refocillantur, famelici sananantur, & fideles defuncti effectu istius Sacramenti liberantur.*

Salmeron. to. tr. 46.

S. Laur. Just. lib. de obedient.

6. Vis plura & solida argumenta? Et nunquid verum est, quod ipsum os Veritatis effatum est: *Ubicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ?* Et quale, dices, hoc corpus est, ad quod, tanquam ad prædam generosæ convolent, & involent aquilæ, ut illius vescantur, & pascantur esca? ℟. S. Hilarius: Corpus illud est Corpus Christi à morte redivivi, qui universale instituet judicium in eo loco, ubi priùs cadaver ejus pependit in cruce, puta propè Jerusalem in valle Josaphat, ad quod nunc in cœlis & per omnem æternitatem gloriosam præsertim in die judicii Electi omnes, velut aquilæ pennas assumentes, advolabunt: *Sanctos*, inquit, *de volatu spiritualis corporis aquilas nominavit, quorum congregantibus Angelis conventum futurum in loco passionis ostendit: Et dignè illic claritatis adventus expectabitur, ubi nobis gloriam æternitatis passione corporeæ humilitatis operatus est, &c.* Hæc S. Hilarius. Verùm Divus Ambrosius prædicta Christi verba de SS. Eucharistia & Missæ Sacrificio accipit, ibi enim est Corpus Christi, cui assistunt aquilæ, hoc est Angeli, Sacerdotes, & Sancti, qui sunt quasi aquilæ: *Forma corporis*, ait, *altare est, & Corpus Christi est in altari: Aquilæ vos estis renovatæ ablutionis.* Juvat hic quoque audire S. Leonem Papam: *Ubicunque*, inquit, *fuerit corpus, ibi congregabuntur*

Matth. 24. 28.

S. Hilar. in hunc loc.

S. Ambr. l. 1. de Sacram. c. 2.

S. Leo apud Ginther Dominicale. N n *& S. Thom.*

opusc. 58. c. 4. & aquila: *Circa Corpus Domini aquilæ sunt, quæ spiritualibus alis circumvolant, videlicet Angeli sancti, spiritus mundi, munditiam amantes, mundum Corpus Domini venerantes, & præsentes fideles protegentes.* Collige ex hoc, anime mi! hujus SS. & incruenti Sacrificii fructus, dignitatem & pretium: *Sicut mare guttis,* subjungit Doctor Seraphicus, *sicut firmamentum stellis, sicut cœlum Empyreum Angelis: sic Missa plena est mysteriis.* Contremiscat hîc Sacerdos luridè hoc diviniſſimum tractans mysterium; Et laicus sibi metuat, distractè & indevotè tanto assistens mysterio, ipsis Angelicis spiritibus summè venerando.

S. Bonav. Compend. Theol. ver. l. 6. c. 23.

Herodes quondam Christum alba veste indutum protervè cum suis illusit Palatinis: *Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo, & illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum.* Cave, ô Sacerdos mime! & tu, ô Laice dissolute! ne idem in Missa facias, ubi idem DEUS & Homo Christus sub candida panis specie præsens est. Vigilantissimus ille Paterfamilias zizania, quæ ausu nefando sese ultro electo immiscebant tritico extirpari, evelli, eradicari, in fasciculos ligari, & igne comburi jussit. Et cur hoc? Subjungit Veritas: *Zizania autem filii sunt nequam;* Per triticum Eucharisticum panem subaudi. Væ illis, qui sese hîc indignè immiscent. Thronum Regis Sapientissimi semper vigilantes stipabant leones: *Et duo leones stabant juxta manus singulas, & duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde.* Cujus & candidissimum *lectulum sexaginta fortes ambiebant ex fortissimis.* En plus hîc in SS. altaris Sacrificio, quàm Salomon, ubi ipse Rex Regum in throno suo eburneo, & in regio lectulo candidissimo præsidet; Attende hîc quisquis es, quia etiam hîc circumstant, & latus summi Regis stipant Leones vindices & Angeli fortissimi, *omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi,* ne propter irreverentiam tuam de te sumant, & expetant vindictam: *Intellige verba hæc, quæ ego loquor ad te, & sta in gradu tuo.*

Luc. 23. 11. Matth. 13. 38. 3. Reg. 10. 19. Cant. 3. 7. Dan. 10. 11.

7. Olim DEUS legem sanxit, ut si vel homo, vel bestia montem Sinai, in quem ipse Dominus erat descensurus, ut Moysi legem traderet, audacter & irreverenter tetigisset, sine mora à populo tanquam sacrilegus & immundus lapidibus obrueretur: *Cavete, ne ascendatis in montem, nec tangatis fines illius: Omnis, qui tetigerit montem, morte morietur: manus non tangat eum, sed lapidibus opprimetur.* Et quare nunc temporis non insurgunt omnes zelosi Christiani contra illas insensatas & seminudas bestias ac sacrilegos earum amatores, qui Templum & Altare Domini nefandis suis ausibus & libidinibus non abhorrent contaminare? Ad quid comptuli isti & comptulæ ad tremendum sese conferunt Missæ Sacrificium, nisi ut videant, & videantur, & amoribus suis indulgeant? O quàm longè cor eorum à Deo Eucharistico est! Et quid fiet de illis?

Exod. 19. 12.

Beth-

Bethsamitæ, quia arcam Domini ex Philisthæa redeuntem, & velamentis suis nudatam curiosius inspexerunt, subitanea morte à Deo puniti sunt: *Percussit autem de viris Bethsamitibus, eò quòd vidissent arcam Domini: Et percussit de populo septuaginta viros, & quinquaginta millia plebis.* Ecce, tanta quondam erat hujus arcæ religio & æstimatio, quia in ea cœleste manna, SS. Evcharistiæ typus, continebatur, & quia sedes Dei erat & solium, ex quo miseris mortalibus ipsum piè invocantibus sua solebat conferre & elargiri beneficia: *Arca continens manna*, ait Cornelius, *repræsentabat Evcharistiam, quam qui irreverenter aspiciunt, & indignè sumunt, morte præsenti sæpè puniti, & semper æterna punientur.* Auditis hoc sacri templi prophanatores, & incruenti Sacrificii sacrilegi contemptores? 1. Reg. 6. 19. Cornel. hic.

8. Vidit quondam Propheta Ezechiel varias in templo Dei fieri abominationes, & viros, qui tergum altari vertebant, ac ramo aliquo odorifero nares oblectabant, contra quos ira Dei summoperè effervescebat, unde ad præfatum Prophetam dixit: *Conversi sunt ad irritandum me; Et ecce applicant ramum ad nares suas: Ergo & ego faciam in furore: Non parcet oculus meus, nec miserebor: Et cum clamaverint ad aures meas voce magna, non exaudiam eos.* O Christiani! si tempore moderno idem vates divinus nostra visitaret templa, quid videret subinde ipso durante augustissimo Missæ Sacrificio, quàm similes fieri abominationes, garritus, risus, compressiones, stultiloquia, aspectus mutuos libidinosos, taceo reliqua. Et hoc inter Christianos? Si olim tam horrendum in modum illi Seniores Israël, Sacerdotes & judices à Deo justissimo omnium malorum vindice castigati sunt, quia dorsum in templo Altari vertebant, & otiosi odoriferum olfacere solebant ramusculum; quid de illis fiet, qui nunc ipsi præsenti Deo Evcharistico dorsum vertunt, & ne præ nimio orationis fervore scilicet deficiant, tabacum nitratum, & in pulvisculos comminutum delicatis naribus applicant! ô sancta oratio! quis neget eam cœlos penetraturam? &c. *Quid est*, quærit Jeremias Propheta, *quòd dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?* Ezech. 8. 17. Jerem. 11. 15.

9. Abraham cùm supremo Numini cruentum aliquando litaret sacrificium, advolantes, & inhiantes victimis aves baculo suo & manibus amovit: *Descenderúntque volucres super cadavera, & abigebat eas Abraham.* Formam hîc habes, ô Sacerdos Dei! quam imiteris; noscis enim omnia ista veteris testamenti sacrificia, oblationes & holocausta figuram fuisse illius cruenti sacrificii, in Calvario monte à Christo Sacerdote, & simul victima peracti, & super incruenti illius Sacrificii in cœna ultima à pretiosissimo Redemptore nostro instituti: *Hoc facite in meam commemorationem.* Quoties ergo te oportet, ô Sacerdos! hoc incruentum, ac planè divinum offerre sacrificium, & te Laicum illi assistere, priùs obsecro, aves, culices & muscas, id est, cu- Gen. 15. 11. Luc. 22. 19.

ras & mentis vestræ evagationes sedulò amovete, ut possitis & ritè accincti
1. Reg. 7. stare in conspectu Dei vestri: *Præparate corda vestra Domino.*
3. Idem sanctus Patriarcha, ubi tertio itineris sui die ad montem Moria deveniisset, ubi super struem lignorum, tanquam super ligneum altare filium suum unigenitum Deo in holocaustum immolaret, priùs servos suos & asinum ad montis radicem expectare jussit, ne sacrificantibus, & orantibus fierent impedimento: *Dixítque ad pueros suos: expectate hîc cum asino, ego & puer illuc usque properantes, postquam adoraverimus, revertemur ad vos.* Per asinum corpus tuum intellige, per servos passiones tuas, & varios in variis appetitus sensuales, qui in hoc divino peragendo mysterio sæpiùs mentem perturbare assolent; hos, inquam, malos socios cum Abrahamo ad radicem montis, seu domi pro interim expectare jube, donec hoc augustissimum sit peractum, & oblatum sacrificium: *Expectate hîc cum asino.*

Gen. 22. 4.

Jacob, ut ad sacrificandum summo Deo se, universámque domum suam ritè præpararet, omnia priùs domesticorum idola abjecit: *Abjicite deos alienos, qui in medio vestri sunt, & mundamini, & mutate vestimenta vestra, surgite, & ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo &c.* Hoc & nos faciamus, seu Missam lecturi, seu audituri: Abjiciamus à nobis Idola, Deos alienos, & opera tenebrarum, hoc est, vitia nostra, pravos habitus & inordinatos affectus: *Qui est*, ait Oleaster, *summo Deo litaturus, oportet eum mundari intus & extra.* Hoc fac, & vives.

Gen. 35. 3.

Oleast. hic.

CON-

CONSIDERATIO XXXIX.

De Virtute Patientiæ & Tolerantiæ.

Pro Dominica 6. poſt Pent.

Miſereor ſuper turbam, quia ecce jam triduo ſuſtinent me, nec habent, quod manducent. Marc. 8. 2.

I.

NOn ſine peculiari cauſa Beatus Job invictæ patientiæ ſpeculum nos ad ſcholam jumentorum & volatilium invitat, ut ab eis ſolidam addiſcamus virtutem! *Interroga*, inquit, *jumenta & docebunt te, & volatilia* *Job. 12. 7.*
cœli, & indicabunt tibi. Et quid, obſecro, beſtiæ ac bruta nos poterunt docere? Ita ſanè multa ab illis, ſi illorum attentiore mente conſideramus naturam, poſſumus addiſcere. Ita ipſa Veritas Chriſtus, qui nos ad ſerpentes mittit, ut ab eis veram comprehendamus prudentiam: *Eſtote prudentes ſicut* *Matth. 10.*
ſerpentes. Supra quod S. Hieronymus: *Serpentis*, ait, *aſtutia ponitur in exem-* *16.*
plum, quia toto corpore occultat caput, ut illud, in quo vita eſt, protegat. Ita nos *S. Hieron.*
toto periculo corporis caput noſtrum, qui Chriſtus eſt, cuſtodiamus, id eſt, fidem integram & incorruptam ſervare ſtudeamus.

Mittit & eadem Veritas nos ad columbas, ut ab ipſis veram diſcamus, & ſectemur ſimplicitatem: *Et ſimplices ſicut columbæ.* In quem locum D. Re- *D. Remig.*
migius: *Simplicitas*, inquit, *ſine prudentia facilè decipi poteſt, & prudentia pericu-* *hic.*
loſa eſt, niſi ſimplicitate temperetur. Hinc columbæ, licet ſint ſimplices, tamen & prudentes ſunt, dum ſine mora viſâ accipitris umbrâ ad ſua redeunt foramina & cavernas; ſunt prætereà ſine felle, injuriarum immemores, ſine fuco, & licet orbentur pullis ſuis, ad eundem tamen locum & Dominum ſolent reverti. Ita & Chriſtianos oportet eſſe candidos, ſine felle, injuriarum obliviſcentes, moribus placidos & ſeſe invicem in charitate non ficta amantes.

Sapiens ad Leonem nos ablegat, ut ab illo erudiamur in exercenda animi fortitudine: *Leo*, ait, *fortiſſimus beſtiarum, ad nullius pavebit occurſum.* Su- *Prov. 30.*
pra quod egregiè Cornelius: *Princeps in Republica*, inquit, *Epiſcopus in Diœce-* *30.*
ſi, Abbas in Monaſterio, Rector in Collegio vel Congregatione ſit leo per fortitudinem *Cornel. hic.*
& magnanimitatem, ut contra feras, id eſt, hæreticos, latrones cæteróſque ſceleratos, rugiat & ſæviat.

Jeremias ad milvum & alias volucres nos dirigit, ut ab eis discamus,
Jer. 8. 7. quomodo tempus salutis nostræ debeamus observare: *Milvus*, ait, *in cœlo cognovit tempus suum: turtur & hirundo, & ciconia custodiêrunt tempus adventus sui; populus autem meus non cognovit judicium Domini.* In quem locum memo-
Cornel. hîc. ratus Cornelius: *Et vos*, inquit, *ô mortales! non cognoscitis tempus, id est, opportunitatem pœnitendi, Deum conciliandi, serendi bona opera, quibus æternam gloriam metatis?*

Supra omnia autem nobis documento & exemplo esse debet mitis ovicula, cui sæpiùs in Scriptura ipse pretiosissimus orbis Redemptor assimila-
Isa. 53. 7. tus est. *Sicut ovis ad occisionem ducetur, & quasi Agnus coram tondente se obmutescet.* Adverte hîc, Lector prudens! Ovis insigne est patientiæ symbolum,
Ps. 37. 15. cui rectè pro lemmate inscribes illud Davidis: *Non habet redargutionem.* Ita & pientissimus Servator Christus factus est sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutionem; non enim maledicebat, cùm malediceretur, nec comminabatur, cùm pateretur; tacebat, cùm accusaretur; remit-
Luc. 21. 19. tebat, cùm læderetur, unde docuit, quod ipse fecit. *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* O chara patientia! tu clavis es paradisi, tu panis & sal, si-
Exod. 17. 25. ne quo in convivio omnis cibus desipit; tu lignum illud dulce, quod aquas amaras de Mara fecit esse potabiles.

Et hæc causa est, quare Dominus hodiernam turbam per continuum triduum fame permiserit vexari, ut illius devoti populi probaret patientiam, & quia illos patientes invenit, illorum quoque benignè misertus est inopiæ:
Marc. 8. 2. *Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me*, quod mihi ansam præbet plura impræsentiarum de virtute patientiæ disserendi; & dum hæc ago,
Ps. 36. 9. & vestram imploro patientiam, quia *sustinentes Dominum; ipsi hæreditabunt terram.*

2. Miror, imò stupore obruor, quoties considero mirabilem illam apparitionem, quâ olim DEUS Moysi pastori, in deserto oves Jethro pascen-
Exod. 3. 2. ti, inter horridas spinas, & pungentes sentes apparere dignatus est: *Apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio rubi.* Et quare, obsecro, DEUS immensæ majestatis adeò se humiliavit, ut inter asperas & horrentes appareret spinas? si sese Moysi in magnificentissimo ac regali throno reddidisset spectabilem,
Isa. 6. 1. prout olim Isaiæ Prophetarum Principi: *Vidi Dominum sedentem super solium excelsum & elevatum*; non equidem ita obstupescerem. Sed DEUS inter spinas sedem suam figat? quis crederet auditui nostro, nisi veritas Domini hoc revelâsset?

Resp. Theodoretus & alii, quòd secunda persona in SS. Trinitate, nempe Filius Dei in spinoso illo rubo se præsentaverit, qui suo tempore in terram esset descensurus, & carnem nostram assumpturus, ut à servitute peccati &
Exod. 3. 7. diaboli nos liberaret; ideò ad Moysen tunc dixit: *Vidi afflictionem populi mei*

in

in Ægypto; & sciens dolorem ejus, descendi, ut liberem eum. Quod autem apparuerit in rubo densis sentibus horrido & non in splendidissimo throno, voluit per hoc non duntaxat nos docere in adversis patientiam esse necessariam, sed & futuram generis humani redemptionem, passionem & crucem, ita Cornelius: *Verbum Dei in rubo est verbum Dei in cruce, quia utrobique inter spinas.* *Cornel. hic.* Quam mirandam visionem ubi Moyses contemplatus est, & nunc propiùs ad prædictum rubum ardentem & incombustum accedebat, jussus à Deo est, ut citò calceos de pedibus exueret: *Ne appropies huc: solve calceamentum de pedibus tuis.* *Exod. 3. 5.* Et quare, dices, Moysi demandatum fuit, ut absque mora calceos de pedibus exueret, & sic excalceatus & nudipes ad Deum accederet? Adverte: *Servus non est major Domino suo*, si ergo ipse Dominus erat inter spinas, quare non etiam servus? *Joan. 13. 6.* unde Moyses in via ista spinis obsita non sine vulnere in pedibus ad montem Horeb ascendit, ut sic ad majorem erudiretur patientiam, imminentem tribulationem patienter ferendi, & nos unà simul instrueret, non aliam ad Deum & in cœlum esse viam, quàm asperam & sentibus ærumnarum, passionum, persecutionum & adversitatum refertam. S. Ambrosius, S. Isidorus, & S. Euthymius in hunc locum commentantur, ideò Dominum in rubo apparuisse, ut ubi spinarum abundantia, ibi etiam consolationis præsentiam esse, non enim pervenitur ad rosas nisi per spinas, ad mel, nisi per apum aculeos, & ad gaudia nisi per adversa. Juvat hic etiam audire præfatum Cornelium, Deum in rubo illo spinoso contemplantem: *Quid hic dicat Christianus?* inquit, *quid Religiosus? dicat sane: Cùm* *Cornel. hic.* *Christum in cruce intueor, & lego: Cernis, ut in toto corpore sculptus amor; Libet exclamare cum Paulo: Quis nos separabit à charitate Christi? Veniat tribulatio, veniat angustia; veniat fames, nuditas, contemptus; certus sum, quia neque mors, neque vita &c. poterit me separare &c. Dicat cum S. Ignatio; Ignis, crux, bestiæ, ossium confractiones, omnia tormenta diaboli in me veniant, tantùm ut Christo fruar.* O chara patientia! multis amara, sed tamen dilectis Dei servis chara, quantum gloriæ pondus in nobis operaris? sed transeamus ad alia.

3. Ubi protoparentes nostri serpentis astu seducti in paradiso vetitum degustârunt pomum, mox in justam sceleris vindictam à Deo justissimo malorum vindice ad labores, ærumnas, dolores, & mortem damnati sunt, in quem finem eos Cherubim è paradiso, eliminavit: *Ejecitque Adam, & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubim, & flammeum gladium, atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ.* *Gen. 3. 24* Ad quid DEUS Cherubim cum flammeo gladiô ad custodiam ante paradisi januas collocavit? Observa. Paradisus ille terrenus erat typus Paradisi cœlestis, & regni æterni; & sicut in illum paradisum terrestrem post Adami lapsum nemo ampliùs poterat intrare, nisi per flammeum illum gladium, atque versatilem, quem tenebat vel cujus

curam

curam gerebat Cherubim, ita quoque ad cœlestem& sempiternam gloriam nemo poterit pervenire, nisi per aquam & ignem, per gladium flammeum, & tribulationes patienti animo exantlatas. Juvat hîc audire S. Bernardinum Senensem: *Cœlum*, inquit, *non recipit, nisi probatum, id est, nisi transeat per flammeum gladium atque versatilem, qui Geneseos 3. positus est ad custodiendum lignum vitæ; sed hac nullus facere potest, nisi qui patientiam habet in sua tribulatione; gladius quippe flammeus atque versatilis tribulatio est affligens, & crucians animam & corpus.*

S. Bern. To. 2. ser. 66. a. c. 2.

Nota est illa scala mirabilis, quam quondam Jacob à terra usque ad cœlum pertingentem vidit, per quam non solùm Angeli Dei descendebant & ascendebant, sed & ipse Dominus hanc dignatus est tenere scalam: *Vidit Dominum innixum scalæ.* Ad quid quæso ipse Dominus hanc voluit tenere scalam? ingens hîc latet mysterium; audi S. Augustinum: *Dominus*, inquit, *scalæ incumbens, est Christus in cruce pendens*, qui jam tunc in umbra se Jacob præsentavit, scalam crucis tenens, viámque monstrans, quâ sit eundum in cœlum, per quam visionem Jacob mirè ad patientiam, & ut adversa omnia æquo & læto animo sustineret, animatus est. Subintrat hîc Cornelius: *Crux*, ait, *est scala & vita, per quam Christus, omnesque Christiani in cœlum conscenderunt, & indies conscendunt.* Age, anime mi, audacter hanc scalam ascende, neque enim tibi DEUS aliam ad cœlum viam pinget, quam viam crucis & patientiæ.

Gen. 28. 12. *S. August. serm. 79.* *Cornel. hic.*

4. De eodem Jacob recensent Sacræ Paginæ, quòd propter amorem formosæ Rachelis Labano per septennium servierit, & omnes pastoralium curarum & laborum ærumnas læto animo devoraverit: *Serviam tibi pro Rachel filia tua minore septem annis.* Sed in fine à Labano turpiter deceptus est, dum loco pulchræ Rachelis Liam lippam illi in uxorem dedit? *Non est*, inquiebat ad Jacob, *in loco nostro consuetudinis, ut minores anteà tradamus ad nuptias.* Non vacat hic locus insigni mysterio. Per Liam lippis oculis deformem, sed laboriosam, vita præsens laboriosa & lachrymosa designatur, per pulcherrimam autem Rachelem vita beata in cœlo; si vis, homo Christiane, hanc speciosam Rachelem aliquando in altero seculo habere in sponsam, nunc priùs in hac mortali vita tua Liam lippam accipe, & patientiam cum illa habe; non enim moris est, & consuetudinis, ut ante laborem solvatur merces & præmium.

Gen. 29. 18. *Gen. 29. 26.*

Samson non priùs favum mellis gustavit, nisi priùs cum rugiente Leone egregiè decertâsset: *Declinavit, ut videret cadaver leonis, & ecce, examen apum in ore leonis erat ac favus mellis, quem cùm sumpsisset in manibus, comedebat in via.* Ita & pretiosissimus orbis Reparator Christus non priùs dulcem mellis favum manducavit, nisi à mortuis jam redivivus; & postquam

Judic. 14. 8.

in

in cruce amarissimum passionis vel gustâsset. *At illi obtulerunt ei partem piscis* *Luc. 24. 42*
assi, & favum mellis, & cum manducâsset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Suprà quod antiquissimus Tertullianus: *Post fella*, inquit, *favos gustavit, alludens ad favum mellis & acetum felle mixtum, nec ante Rex gloriæ à cœlestibus est salutatus, quàm Rex Judæorum proscriptus in crucem.* O Christiane! nondum advenit tempus exaltationis tuæ; nunc, nunc debent præcedere labores, dolores, cruces, passiones, ægritudines, adversitates, persecutiones, quæ omnia, nisi velis perdere mercedem tuam, cum patientia sunt sustinenda. *Tertullian. de corona militis, cap. 14.*
Audi Apostolum: *Patientia vobis necessaria est, ut reportetis promissionem &c.* *Hebr. 10. 36.*
Audis? *Necessaria est.* Priùs te oportet transire per ignem & aquam, & deinde in refrigerium. Granum frumenti, antequam farina & panis fiat, supra mensam dominorum apponendus, multas priùs debet sustinere mortificationes & molestias. Uva nonnisi in torculari pressa dulce subministrat falernum; Aromata nonnisi in pistrino tusa amœnum spargunt odorem; aurum, ut justum inveniatur, in fornace ignis debet probari; ita & tribulationes, tentationes, & adversitates probant hominis patientiam, an ex Deo & è numero prædestinatorum sit: *Patientia*, ait S. Cyprianus, *quæ nos Deo & commendat, & servat, ipsa est, quæ iram temperat, quæ linguam frænat, quæ mentem gubernat, pacem custodit, disciplinam regit, libidinis impetum frangit, tumoris violentiam comprimit, incendium simultatis extinguit, coërcet potentiam divitum, inopiam pauperum resovet, tuetur in virginibus beatam integritatem, in viduis laboriosam castitatem; in conjunctis & maritatis individuam charitatem. Facit humiles in prosperis, in adversis fortes, contra injuriam & contumelias mites. Docet delinquentibus citò ignoscere, tentationes expugnat; persecutiones tolerat, passiones & martyria consummat.* Hucusque S. Cyprianus; & quid melius poterat scribere de patientia tantoperè non tantùm vitæ morali, sed & politicæ necessaria? *S. Cypr. l. de patientia.*

5. Recordor hìc Gedeonis strenuissimi belli ducis, quo modo populum suum in vehementissima siti & æstu in ripa fluminis probaverit; qui aquam prono ore, ut boves & equi potabant, ut formidolosos & gulosos rejecit, qui verò undam, ut canes linguâ solùm degustabant, separari jussit: quia neque isti Deo placebant; qui autem manu volâ delibabant aquarum guttas, hos sibi tanquam strenuos & idoneos milites ad futuram pugnam contra Madianitas reservavit: *Fuit itaque numerus eorum, qui manu ad os projicientes lamberant aquas, trecenti viri; omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait Dominus ad Gedeon: in trecentis viris, qui lamberunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian.* Quod & factum est; nam de nocte intempesta Gedeon cum trecentis istis viris fortissimis in innumeros Madianitas irruit, & clangentibus tubis, lagenarum complosione & *Jud. 7. 6.*

inde effulgurantibus lampadibus adeò Madianitas perculit, ut ſe ipſos mutuâ cæde in caſtris trucidarent, è quibus 120. Millia cæſa ſunt.

Omnia hæc teſte gentium Doctore contingebant illis in figura. Quid ergo, dices, per ejusmodi militum probationem ad aquas nobis inſinuatum eſt; Reſpondeo: multa ſanè: Qui pleno ore ſorbebant flumen, ut totum implerent ventrem, ſunt Chriſtiani illi impatientes, qui pro cœleſti gloria obtinenda non multum laborare volunt, ſed potiùs genio ſuo & ventri indulge-
Phil. 3. 19. re ſatagunt, de quibus Apoſtolus ait: *Quorum finis interitus, quorum Deus venter eſt.* Qui autem genu flexo bibebant aquas, ſunt timidi, inconſtantes, & va-
S. Greg. 30 cillantes in bene cœptis: *Qui cùm doctrinæ fluenta hauriunt*, ait S. Gregorius, *re-*
Moral. 33. *ctitudinem operum non inflectunt.* Qui verò ſtantes & manu volâ potabant modicam aquam, ſunt Chriſtiani illi, qui ſunt tolerantiores, temperantiores, & expeditiores ad omnia certamina contra diabolum, mundum, carnem, peccatum, jam aſſueti ſolitâ, & firma patientiâ, quâ omnia ſuperant tentamen-
Origen. ta ac tormenta diaboli, de quibus Origenes: *Ille probabilis, ille electus eſt, qui*
hom. 9. *poſteaquam ad aquas baptiſmi ventum eſt, flecti ad neceſſitates terrenas & corporeas neſcit, qui vitiis non indulget, neque ob peccati ſitim ſternitur pronus.* Et talem patientiam gentium Doctor Paulus omnibus ſignis ac miraculis præpoſuit, unde ad
2. Cor. 12. Corinthios ſuos ſcripſit: *Signa Apoſtolatûs mei facta ſunt ſuper vos in omni patien-*
12. *tia.* Et deinde primùm addidit: *Inſignis & prodigiis* Ecce tolerantiam & patien-
S. Laurent. tiam quantùm extulit Paulus? unde rectè S. Laurentius Juſtinianus: *Sine fer-*
Juſtin. de *ro*, inquit, *& flamma Martyres eſſe poſſumus, ſi patientiam veraciter in mente ſerva-*
virt. pat. c. 2 *mus: nam ſignis & miraculis majorem eſſe patientiam, non dubitemus.*

6. De Davide commemorat Sacra Scriptura, quòd cùm nunc à facie rebellis filii Abſolonis fugam apprehenderet, & nudis pedibus ac aperto capite montem Oliveti aſcenderet, ei in via occurrerit Semei, quaſi rabidus Canis
2. Reg. 16. maledicens & allatrans David: *Egredere, egredere vir ſanguinum, & vir Belial:*
7. *reddidit tibi Dominus univerſum ſanguinum domûs Saul, quoniam invaſiſti regnum pro eo, & dedit Dominus regnum in manum Abſalon filii tui; & ecce premunt te mala tua, quoniam vir ſanguinum es.* Magna ſine dubio hæc erat Semei protervia, calumnia & impietas, ac proinde morte atrociſſimâ digniſſima, quia & lapidis eruit, mittens eos in Regem & ſervos comites; unde tam inſolitam impudentiam & maledicentiam admiratus Abiſai, prædictum Semei ad juſtam mortẽ depoſcebat: *Quare maledicat, canis hic mortuus Domino meo Regi? vadam, & amputabo caput ejus.* Et ecce, dum jam gladium ſtringit, audit à Rege. *Dimitte eum; ut maledicat, Dominus enim præcepit, ut malediceret David.* Unde obſecro, talis ac tanta patientia in Rege tantoperè potente? Audi ipſum loquentem hac de re in Pſalmis:

Pſalmis: *Ego autem ſicut ſurdus non audiebam, & ſicut mutus non aperiens os ſuum; & factus ſum ſicut homo non audiens, & non habens in ore ſuo redargutiones?* Et nunquid hoc erat fovere vitia & ſcelera ſubditorum? minimè gentium, alia hic latet cauſa & myſterium, quare Rex tolerantiſſimus non permiſerit, ut huic impio Semei & ſubdito, imò cani impudentiſſimo ab Abiſai caput amputaretur. *Pſ.*37. 14.

Obſervat hîc S. Chryſoſtomus Davidem, cùm ita à Semei malediceretur, & lapidibus peteretur, cogitâſſe de peccatis ſuis, quibus hanc pœnam à Deo meritus erat, proinde omnia patienter ferebat: *Cùm maledictis*, ait loco Davidis, *me incesseret Semei, peccatum à me commiſſum revocavi in memoriam, conſiderans, quòd propter ipſum maledictis appetor, & punior, & regiâ expulſus fugâ cogor mea ſaluti conſulere.* Hoc fac & tu, quisquis es, homo Chriſtiane! Si ut David malediceris, lapidibus opprimeris, aliíſque ſexcentis obrueris miſeriis, dic in corde tuo: *Patientia! quia merui*: Gedult / ich habs verſchuldt: Ego ſæpiùs lethaliter offendi Deum meum, Bonum ſummum, immenſum & infinitum; ego toties ac toties per peccata mea meritus ſum gehennam, mortem & damnationem æternam &c. Quare ergo non patienter feram hoc verbum mordax, hanc injuriam, hanc calamitatem, hanc perſecutionem, hanc ægritudinem, imò hanc ipſam mortem temporalem? Nunquid juſtus eſt Dominus, & rectum judicium ejus? *S. Chryſoſt. in Pſ.*38.2.

7. Conſideremus modò thronum, quem ſibi Regum prudentiſſimus curavit, ut in eo non tam magnificentiſſimè ſedens videretur, audiretur & reſponſa daret, quàm & ſuorum ſubditorum lites, ut judex decideret: *Fecit etiam Rex Salomon thronum de ebore grandem, & veſtivit eum auro fulvo nimis.* Circa hunc thronum duos grandiores leones ex puriſſimo auro elaboratos & fuſos collocavit, quia leo erat inſignè tribûs Juda, ex qua ortus eſt David & Salomon filius ejus; & quia ſex gradus erant, per quos ad illud regale Solium aſcendebantur, voluit idem Rex, ut *duodecim leunculi ſtantes ſuper ſex gradus hinc atque inde* collocarentur. Et cur tot, dices, leones hunc magnificum adornabant & ſtipabant thronum? Pulcherrimam rationem aſſignat Sylveira: *Ad regium thronum*, inquit, *non aſcenditur, niſi multo certamine cum leonibus.* Tu anime mi, ſi vis aſcendere usque ad cœleſtem thronum, oportet te priùs hîc cum leonibus & adverſitatibus decretare; & in patientia poſſidere animam tuam: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei.* *3. Reg.* 10. 18. *Sylveira in Matth.*20. 22. *Act.*14.21

De pientiſſimo orbis Salvatore recenſent Sacri Scriptores, quòd, cùm crucis palmam in Calvario monte plantatam nunc aſcendiſſet, Judæorum vocibus ſæpiùs inſtigatus fuerit, quatenus crucem rurſus deſereret, & ab illa deſcenderet: *Si Filius DEI es, deſcende de cruce.* Et iterum. *Si Rex Iſraël eſt, deſcendat nunc de cruce, & credimus ei.* O pientiſſimè *Matth.*27. 40.

me JEsu! ò amor crucifixe! En bona & felicia fero nova: gens ista perversa & incredula Judæorum, gens adultera atque Viperarum vult tandem in te, tanquam Messiam à Deo missum credere, doctrinam tuam amplexari, & Evangelii sectari leges, hoc unum obstat impedimentum: *Descende de cruce*, O stultissimi Judæi, ò filii tenebrarum! quid dicitis? quid insani postulâtis? ut Filius Dei descendat de cruce? O gens absque consilio, utinam saperes, ac novissima provideres. Ideo JEsus & nunc à vobis in crucem proscriptus priùs Patris sui æterni in cœlo sinum reliquit, ut in cruce pro salute universorum moreretur, Crux enim non illi dedecus, sed solium gloriæ fuit, ita attestadte Vate Regio: *Dominus regnavit à ligno.* Audi & considera auream linguam D. Chrysostomi: *Si Filius Dei es, descende de Cruce, nam ideò venit, ut crucifigeretur pro nobis.* Cui sancto Doctori adjungo & doctissimum Salmeronem: *Si Christus*, inquit, *hìc non perseverâsset in tormentis? Quis Christianus in bonis operibus?* Audiamus & Rabanum in hunc locum commentantem: *Si enim tunc de cruce descenderet, nimirum insultantibus cedens, virtutem nobis patientiæ non demonstraret, sed expectavit paululum, toleravit opprobria, irrisiones sustinuit, servavit patientiam.*

S. Chrysost. ser. de pass.

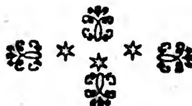
Raban. l. 7 in Matth.

Ex quibus omnibus hactenus enarratis collige patientiam tibi summè tum quoad mortalia, tum etiam quoad politica esse necessariam. Imitare proinde Reginam Esther, quæ cùm non vocata ad Assuerum Regem ingressa esset, terribili ejus aspectu perculssa, semel atque iterum quasi exanimata corruit, cui Rex in signum gratiæ & benevolentiæ auream suam virgam extendit, imò & collo ejus imposuit: *Tulit auream virgam, & posuit super collum ejus, quæ accedens osculata est summitatem virgæ ejus.* Hoc, inquam, illustre exemplum & tu imitare, homo Christiane! si te visitat Deus variis tribulationibus, si contra te virgam furoris sui extendit, si te percutit, si eandem virgam collo tuo imponit, ne despondeas animum, sed contra audentior ito, virga aurea est, non ferrea, quæ omnes adversitates tuas mutabit in aurum optimum, probatum & purgatum. Proinde erige te cum Esther, *& accedens osculare summitatem virgæ ejus*, atque ad omnem patientiam te dispone: *Et in patientia vestra possidebitis animas vestras.*

Esth. 15. 15

Esth. 5. 2.

Luc. 21. 19

CON-

CONSIDERATIO XL.

De vitanda hypocrisi, & falsa mundi politia.

Pro Dominica 7. post Pent.

Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecùs autem sunt lupi rapaces. Matth. 7. 15.

1.

NOn sine peculiari causa in veteri quondam lege cygnus à DEO tanquam immundum animal tam à sacrificio, quàm ab esu (ne illius carnibus vescerentur Israëlitæ) repudiatus est: *Hæc sunt, quæ de avibus comedere non debetis, & vitanda sunt vobis: Aquilam & gryphem, cygnum &c.* Ratio est, quia licèt cygnus niveis ac candidissimis contegatur plumis, intùs tamen nigerrimam pellem fovet: *Prohibetur,* ait antiquissimus Origenes, *inter alia animalia cygnus Israël, qui, cùm albus sit foris, intùs nigerrima carne cooperitur.* Cygnus hic symbolum sustinet hominis hypocritæ & Pseudopolitici, ita Deo inservientis, ut tamen diabolum non offendat, proinde foris candidus, intus in animo nigerrimus est: *Animum,* pergit idem Origenes, *sic solent hypocritæ habere, qui dum castitatem exterius prædicant, intùs teterrima tabe luxuriæ maculantur.* Levit. 11. 15. 18. Orig. hom. in lib. Num.

O tempora! ô mores! oportet nos hic clamare cum Eminentissimo S. R. E. Cardinale Bellarmino: *Nolo hìc esse Cham, & verenda patrum detegere,* sed quia res ipsa clamat, & mundus ejusmodi falsis fratribus plenus est, necessarium est, ut & ipsi perstringantur: *Væ vobis scribæ,* ait Veritas Christus, *& Pharisæi Hypocritæ, quia mundatis, quod deforis est calicis & paropsidis, intùs autem pleni estis rapinâ & immunditiâ.* Gen. 9. 22. Matth. 23. 25.

Talis pseudopoliticus & hypocrita similis est Vertumno, de quo lemma: *Formas mutatur in omnes;* similis Scorpioni, qui amplexatur, ut perdat; similis Aspidi, qui mordet in silentio; similis Basilisco, qui aspectu & halitu mortem infert; similis Upupæ, quæ pulcherrimis decorata pennis nidum inter stercora collocat; similis Chamæleonti omnes calores ex vicinis objectis

imitanti, præterquam album, unde lemma: *Solùm non induit album*; similis Tarantulæ, quæ sub luce & stellato corpore lucem tegit; similis aleæ, quæ
Matth. 23. quô plura superiùs exhibet, eò pauciora inferiùs numerat. Similis sepulchro
27. dealbato, quod à foris paret hominibus speciosum, intus verò plenum est ossibus mortuorum, & omni spurcitia &c. Attendite proinde, ô mortales omnes! ab ejusmodi falsis Prophetis, Pseudopoliticis, Hypocritis & falsis amicis,
Matth. 7. *qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecùs autem sunt lupi rapaces.* De quibus
15. plura; & si salutem tuam amas, attende.

2. Severè quondam præcepit Deus, ne Israëlitæ vestem ex materia varie-
Lev. 19. 19 gata contextam induerent: *Veste, qui ex duobus texta est, non indueris.* Et in alio
Deut. 12. loco: *Non indueris vestimento, quod ex lana linóque contextum est.* Ad quid, ob-
11. secro, Deus adeò se demisit, ut Judæis etiam mundum sese vestiendi præscriberet, ac vestimenta ex lana & lino contexta illis prohiberet? Resp. in hunc
Cornel. in locum Cornelius: *Vestem & lana & lino contextam induunt, qui loquuntur pacem*
Lev. 19. 19 *cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum.* O hypocritæ! ò pseudopolitici! ò falsi amici, an non vos ejusmodi duplici veste ex lana & lino contecti estis?
Greg. M. Audite S. Gregorium M. *Vestem ex lana, linóque contextam induit, qui in locutio-*
lib. 8. *ne, vel actione, qua utitur, intus subtilitatem malitiæ operit & simplicitatem foris inno-*
Mor. 51. *centia ostendit.* Sed maledicti vos à Domino, quibus toties in Evangelio Chri-
Matth. 23. stus comminatus est: *Væ vobis Pharisæi, Hypocritæ &c.* O quàm pauci sunt
13. 14. modò sinceri ac veri Jobi reperiendi, qui hoc insigne à Deo promerentur en-
Job. 1. 8. comium: *Homo simplex & rectus ac timens Deum, & recedens à malo!* Supra quod
Orig. l. 1. egregiè memoratus Doct. Origenes: *Vir simplex*, inquit, *non fictus, non erat in*
in Job. *illo duplicitas, non loquebatur aliud in ore, aliud verò cogitabat corde.* Et quid nunc? dicat, qui potest? Pergo ad alia.

Et quis non miretur, quòd Rex ille, qui quondam latissimas filio suo parabat nuptias, ad quas omnes peramicè invitaverat, solum illum mendicum, sine veste nuptiali in regio convivio apparentem, tam severè castigaverit, &
Matth. 22. ligatis manibus ac pedibus in exteriores tenebras eum præcipitari jusserit? *A-*
12. *mice*, inquiebat, *quomodo huc intrâsti, non habens vestem nuptialem?* Ad quid, obsecro, Rex ille potentissimus hunc hominem amicum vocavit, quem mox ad tartarum ablegavit? quomodo amicus & reprobus? Et quis hunc mirabilem procedendi modum attentiore mente considerans non obstupescat? *Mi-*
S. Gregor. *randa est*, ait S. Gregorius Magnus, *quod hunc & amicum vocat, & reprobat, ac*
hom. 38. *si apertiùs dicat: Amice, & non amice.* Et respondet sibi ipsi prædictus Moralis
in Evang. Ecclesiæ Doctor: *Amicus per fidem, & non amicus per operationem.*

Hinc

Hinc patet, quòd hypocrita fuerit, fingens in veste lacera & absoleta vitæ sanctitatem, mundi & sui contemptum, interim erat lupus rapax, qui in veste ficta ovis videri volebat qualis minimè erat: *Propterea*, subintrat hîc etiam Divus Ambrosius, *ligatis manibus & pedibus in tenebras exteriores expellitur, non solùm quia peccator erat, sed quia cùm peccator esset, sanctitatis sibi meritum vendicabat.* O falsi fratres! ò pseudopolitici! ò hypocritæ! attendite, qualis pœna vos maneat. Audite Isaiam Prophetarum Principem contra vos fulminantem: *Possedit*, inquit, *tremor hypocritas, & quis poterit habitare de vobis cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?* sed pergamus ulteriùs, quia video, quòd ista vobis non placeant.

S. Ambros. serm. 4. in Domin. 2. Advent.

Isa. 33. 14.

3. Venerat aliquando ad pretiosissimum orbis Redemptorem legis quidam peritus, & prædicatione & miraculis illius motus instanter petiit, ut & ipse Christi fieri posset discipulus? proinde Domino abitum jam paranti, & transfretum eunti dixit: *Magister, sequar te, quocunque ieris.* Sed ingratum à pientissimo Domino recepit responsum: *Et dixit ei JEsus: Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos; Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet.* Sic spe frustratum dimisit inanem. Et quis, obsecro, hîc non obstupescat, quod Christus Dominus hunc supplicantem non ad suam admiserit societatem & sequelam? Nunquid notos, imò & publicos in gratiam recepit peccatores, Matthæum in telonio, Zachæum in sycomoro, Latronem in patibulo, Magdalenam in convivio, adulteram in templi Atrio? & cur non etiam hunc legisperitum tantoperè illius affectantem amicitiam? Verùm aliud hîc latet mysterium: Doctor ille hypocrita fuit & mundi politicus, cujus Christus latens ulcus insigniter detexit, dum eum vulpi dolosæ assimilavit; sperabat enim, per hanc Christi sequelam rem suam se posse augere, ad honores promoveri, & seculi lucra sectari; sed non amat Veritas ejusmodi politicos, imò nec pati potest ejusmodi exosum hominum genus, proinde eos toties in Evangelio severissimo anathematis fulmine perstrinxit: *Væ, væ vobis, hypocritæ*, cùm tamen aliorū peccatorum vitia sæpiùs sub silentio vel abscondit, vel dissimulavit: *Hypocritarum genus*, ait S. Laurentius Justinianus, *plusquam cæteros prosecutus est Dominus, eorum cauteriatam patefecit conscientiam populis, atque æternum supplicium illos manere testatus est.*

Matth. 8. 19.

Matth. 23. 13.

S. Laurent. Justin. lib. de humil. cap. 15.

4. Et vis ulteriorem hujus veritatis probam? Revoca, si lubet, in memoriam decem illas Virigines à Sponso quondam cœlesti ad Regias Agni nuptias solemnissimè invitatas; & ecce, cùm silentium tenerent omnia, & nox in medio suo cursu esset, venit de cœlo clamor: *Ecce, sponsus venit, exite obviam ei*, ad quam vocem quinque virgines prudentes sine mora sese accingebant itineri, & quia paratas habebant ardentes lampades, à sponso ad nuptiale hoc

Matth. 25. 6.

gau-

gaudium benignè fuerunt admissæ: *Et quæ parata erant, intraverunt cum eo ad nuptias.* Tandem veniunt & reliquæ quinque virgines fatuæ, sed sine oleo & lampade ardente, & quia janua cœli jam clausa erat, fores officiosè pulsârunt: *Domine, Domine, aperi nobis*; sed non aliud à divino Sponso audièrunt, quàm illud triste: *Nescio vos*, quod idem est: Non vos agnosco pro meis, ite ad diabolum, ite in gehennam æternùm ibi cruciandæ, O bone JEsu! quid hoc est? & quid, obsecro, in te peccârunt hæ virgines fatuæ? & nunquid pari ratione illibatum virginitatis florem, sicut cæteræ priores, conservârunt! Quare ergo patens cœli porta coram oculis earum obserata est: *Et clausa est janua?* Resp. Joachimus Abbas, virgines illas fatuas fuisse hypocritas, & ideò meritò à cœlesti Sponso regno cœlesti exclusas, quia lampades quidem habebant, sed vacuas, sine lumine & oleo, hoc est, sine vera charitate & solidis bonis operibus erant, ideò gratiam Dei finalem & regnum æternum perdiderunt.
Joach. Abb. in 3. Apoc. v. 2. Juvat hîc audire citatum Abbatem: *Habent*, inquit, *& hypocritæ, quæ ostendant hominibus, sed non habent coram Deo, qui etsi habent lampades, quas accendunt, oleum tamen in vasis suis cum lampadibus non assumunt; sic plerumque testa nucis vacua est pinguedine nuclei, & tamen in forma specie plenam se ad integrum esse mentitur.* O hypocrytæ! ò falsi politici, qui estis bicordes & bilingues, hîc attendite, si non velitis æternùm perire; ò quàm alius est in schola Christi stylus, quàm qui nunc est in schola aulicorum & politicorum! Christus, quia ipsa veritas est, ipsa simplicitas, ipsa sinceritas, extremô cunctam falsitatem, simulationem & duplicitatem odiô prosequitur; spiritus verò aulicus & politicus multoties duplex cor possidet, unum in ore, alterum in pectore: *Pravum*
Jer. 17. 9. *est*, ait Jeremias, *cor omnium & inscrutabile*; sed veniet profectò tempus, ò falsi politici! in quo omnes vestræ manifestabuntur simulationes & falsæ
Psal. 27. 8. justitiæ: *Cùm accepero tempus, ego justitias judicabo.* Proinde *attendite à fermen-*
Luc. 12. 2. *to Pharisæorum, quod est hypocrisis; nihil autem coopertum est, quod non reveletur, neque absconditum, quod non sciatur.*

5. Progredior pro dictorum confirmatione ad alia argumenta ex fonte SS. Scripturæ petita. Ægrotaverat Abia filius Jeroboam Regis Israëlitarum, & quia in dies ingravescebat infirmitas, nec Medicus in regione huic malo mederi poterat, idcirco Rex statuit uxorem propriam, cui nomen *Ano*, sub mutato habitu ad Prophetam Ahiam jam senem amandare, ut ex illo cognosceret, an filio graviter ægrotanti adhuc superesset salutis spes ac remedium:
3. Reg. 14. 2. *Dixitque Jeroboam uxori suæ: Surge, & commuta habitum, ne cognoscaris, quòd sis uxor Jeroboam.* Venit illa Regina, depositâ veste regali plebejam induta sine comitatu, quasi rustica ad Prophetam in Silo, cui & munera rusticana, videlicet panes, placentas & vas mellis præsentavit. Sed diras loco benedictionis à divino Vate excepit Dei minas, *Ingredere uxor Jeroboam;*

roboam: quare aliam te esse simulas? ego autem missus sum ad te durus nuntius, & post aliqua dura interjecta addit Prophetes: *In ipso introitu pedum tuorum in urbem morietur puer &c.* Et quare Abias vates asperum ac prorsùs inexorabilem erga hanc Reginam se exhibuit? Resp. doctissimus Mansius: *Uxor Jeroboam signavit, & repræsentavit hypocritas, qui viam Dei fictè ambulant, contra quos divina excandescit ira &c.* *Mans. to. 2. tr. 33. disc.*

Domini hypocritæ, Machiavellici, falsi amici & mali politici, ubi estis cum vestra politica? *Et quare alios vos esse simulatis?* simulatis enim summam mentis humilitatem & estis arrogantissimi; simulatis præseferre in omnibus miram corporis castitatem, & estis carnalibus concupiscentiis pleni ac nefandis libidinibus; simulatis jejunia & escarum abstinentiam, & clam ventrem cupediis saginatis; simulatis Dei & proximi charitatem, & in utrumque estis injurii; simulatis fidelitatem & amicitiam, & interim odium invidiámque fovetis; simulatis extraordinariam liberalitatem, & intereà erga pauperes creditores estis durissimi, & inopum sanguinem exsugitis; simulatis in publico exactam justitiam, & in occulto multa injustè patratis; simulatis denique in omnibus vos piissimos, & estis iniquissimi, non absimes apibus, quæ mel ore præbent, & interim caudâ virulentum infigunt aculeum. O Christiani? itáne cæcutiunt vobis oculi, ut non videatis, quomodo passim inter vos dominetur abominandum hoc vitium hypocrisis, quod moderno ævo ferè omnem statum, Ecclesiasticum, Religiosum & Sæcularem inficit. Audite S. Hieronymum: *Verè*, inquit, *monstrosa res est speciem habere columbinam & mentem caninam, professionem ovinam & intentionem lupinam, intus esse Neronem, & foris apparere Catonem.* O chimeræ! ô monstra! ô diaboli mancipia! *Ego autem missus sum ad vos durus nuntius:* Væ, væ, væ vobis hypocritæ! *Genimina viperarum; quis ostendet vobis fugere à ventura ira?* quis? *S. Hieron. Epist. 58.* *Luc. 3. 7.*

6. Et vultis adhuc plura & solida argumenta? En sum paratus, ut vobis & vestræ saluti inserviam. Ficulneam istam considerate virentibus foliis, sed non fructibus turgidam, cui Christus paulò ante passionem suam, Jerosolymam cum discipulis petens, in via maledixit: *Et videns fici arborem unam secùs viam, venit ad eam; & nihil invenit in ea, nisi folia tantùm, & ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuò ficulnea.* *Matth. 21. 19.* O misera ficulnea! quid peccâsti, quòd tali ac tanto anathematis fulmine ab ipso Summo Pontifice Christo fueris perculsa & percussa? Præteribant altero die discipuli: *Et videntes mirati sunt, quomodo continuò aruit:* Et quid, obsecro peccavit ista ficulnea, quia, ut observat S. Marcus: *Non enim erat tempus ficorum?* Hìc arrigite aures omnes hypocritæ, falsi amici, & pseudopolitici, per hanc enim maledictam ficulneam vos designati estis: *Non invenit*, ait Abulensis, *nisi folia, scilicet exteriorem apparentiam sanctitatis, & ideò in hunc* *Marc. 11. 14.* *Abulens.*

maledicti sunt in æternum, ut fructus afferre non possint. Loquitur hîc sub typo maledictæ ficulneæ de perditis Judæis & hypocritis tunc temporis intervallo existentibus, sed non minores de facto sunt, de quibus S. Bernardus: *Qui speciem sanctitatis habent, & virtutem non habent in mente.* O iterum væ! væ! væ ejusmodi hominibus, qui humiles esse volunt, sed sine despectu; egeni, sed sine defectu; patientes, sed sine cruce & tribulatione; obedientes, sed sine coarctatione; pœnitentes, sed sine afflictione; virtuosi, sed sine labore; sancti, sed sine solida & consummata virtute; O portenta! ô monstra! sic & corvus albus apparet, cùm tempore hyemali in arbore sedens nive cooperitur, sed avolans se ipsum prodit, quod idem sit, ac permaneat nigerrimus corvus. Proinde non abs re Justi Lipsii querela contra nostri temporis mores hîc locum habet: *Irritamus*, inquit, *quotidie magnum illud Nomen, & quasi puniendi justa causa non sint, damus novas. Quando luxus, fastus, libido major, impunitior? & religio passim nunc in ore, improbitas in corde; verba pietatem sonant, facta ambitionem avaritiam, nec in uno alterôve, sed apud quemcunque ordinem, ætatem, sexum.* O DEUS! quid hoc?

S. Bern. serm. 10. in cœna Dom.

Just. Lips. centur. 2. ep. 6.

7. Et nondum creditis huic veritati? audite ab ipso dæmonio testimonium. Postquam ingratissimi Nazareni Christum concivem suum duxerunt usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut eum ex summo in imum præcipitarent, mitissimus Servator transiens per medium illorum ibat, & descendit mox in Capharnaum civitatem Galilææ, ubi in Synagogis docebat turbas. Erat autem ibidem homo habens dæmonium immundum, & exclamavit voce magna: *Sine, quid nobis & tibi JESU Nazarene? venisti perdere nos; scio tu quis sis, Sanctus Dei.* Hoc est Dei Filius, quem à tot millenis annis exspectavit orbis universus, quia *ipse erit expectatio gentium.* Sed quid ad hoc Christus? *Et increpavit illum JESUS,* dicens: *Obmutesce, & exi ab eo*, S. Marcus addit: *Et comminatus est ei,* dicens: *Obmutesce.* Et quare hoc? nunquid dæmon ille veritatem in Synagoga palàm edixit, quòd sit *Sanctus Dei*? quare ergo Dominus increpavit eum, imò & minas addidit, nisi taceret?

Luc. 4. 34.

Gen. 49. 10.

Marc. 1. 25.

In promptu causa est: Hypocrita ille fuit diabolus, sicut fuit ab initio, sub hac enim speciosa hypocrisi juratus ille Dei hostis proto-parentes nostros in paradiso seduxit, & nunc de novo Christo adulari vult, ut aliquod vanæ gloriæ desiderium in pectore illius excitaret; sed noluit pati hunc antesignanum omnium hypocritarum pientissimus JESUS, proinde eum ejecit, & in tartarum misit. Unde rectè Scholiastes apud S. Chrysostomum: *Obmutesce*, ait, *laus mea sit silentium tuum; non me laudet vox tua, sed tormenta tua, pœna tua laus mea est; non quia laudas, gratulor, sed quia exis gratulor.* Tales linguas diabolicas etiamnum habent moderni hypocritæ, auli-

Cornel. hîc in Marc. 1. 25.

aulici, & pseudopolitici, amicitias loquuntur, & vindictam intus in pectore coquunt, servos se appellant paratissimos, sed obsequium ut præstent, longè ab eis est; laudant in faciem, & post tergum maledicunt; ô crocodilli! *Devorant & plorant.* Heu! quousque nunc rerum facies & mundi status devenit? O quàm pauci sunt modò! de quibus potes dicere, quod olim Veritas Christus de Nethanaële effatus est: *Ecce verè Israëlita, in quo dolus non est.* *Joan.* 1. 47.

8. Venit hic mihi in mentem regius ille Princeps Absalon, comptulus & formosulus, omniúmque oculis gratiosus; sed videte, quàm bellè noverit pseudopolitiæ leges. Affectaverat hic rebellis Princeps patris jam senescentis regnum, & quid non molitus est? quas fraudes & technas non excogitavit? Fecit sibi currus & equites, & quinquaginta viros, qui eum præcederent; & manè consurgens stabat juxta introitum portæ civitatis, ubi omnem virum, qui habebat negotium in judicio regio expediendum ad se vocabat, benignè audiens ejus causas ac rationes, ac demùm illi adblandiens, & manus ejus exosculans dicebat: *Quis me constituat judicem super terram, ut ad me veniant omnes, qui habent negotium, & justè judicem?* O versipellem! Et quid accidit? ubi sollicitavit populum & corda virorum Israël, atque illorum affectus sibi conciliavit, sub specie singularis pietatis & religionis ab optimo parente licentiam petiit in Hebron proficiscendi: *Vadam, & reddam vota mea, quæ vovi Domino in Hebron &c. Dixítque ei Rex David: Vade in pace.* O impium & execrandum politicum! quis te non omnibus diris devoveat: Et ecce, dum hæc fiunt, ipso authore & mediatore adornatur contra Davidem & regnum horrenda rebellio, & conjuratio populi: *Statim ut audieritis clangorem buccinæ, dicite: Regnavit Absalon in Hebron.* Ast quis tandem hujus speciosæ duplicitatis finis extitit? ruina populi & interitus illorum Ducis, dum in arbore pendens à Joab tribus lanceis confossus interiit, & impiam animam in Orcum efflavit. Hic nimirum est exitus pseudopoliticorum & hypocritarum: *Væ duplici corde &c.* Hypocrisis, ait S. Petrus Chrysologus, est subtile malum, secretum virus, venenum latens, virtutum fucus, tinea sanctitatis, moneta falsa, quæ intus ferrea, exteriùs verò deaurata est, lignum putridum, & cariosum nocte relucens, & quasi res pretiosa apparens, de die verò ejus vilitas & corruptio proditur: *Sic erit in consummatione sæculi: exibunt Angeli, & separabunt malos de medio justorum, & mittent eos in caminum ignis; ibi erit fletus & stridor dentium.* Intellexistis hæc omnia, ô hypocritæ! ô semi-athei! ignoscite verbo: duro nodo durus quærendus est cuneus: *Increpa eos durè, ut sani sint.*

2. Reg. 15. 4. — *Eccl.* 2. 14. — *Petr. Chrysol. serm.* 7. — *Matth.* 13. 49. — *Tit.* 1. 13.

9. De Cuthæis refert Scriptura, quòd ex Assyria translati in Samariam non solùm verum Deum Israëlis, sed & simul deos Assyriorum coluerint: *Et cùm Dominum colerent, diis quoque suis serviebant.* Vide hîc & admirare gran- *4. Reg.* 17. 33.

dem Cuthæorum stultitiam, & ideò Hebræis Deum solum colentibus quasi
anathemata, fuerunt exosi. O vespertiliones Æsopici! qui cum avibus
propter pennas, quas habent aves esse volunt, & cum muribus mures, quia
corpore muribus sunt similes. Tales sunt moderni Politici, qui hæreticos
cum Catholicis conjungunt, & sic fidem & simul rempublicam evertunt,
dum cum Catholicis catholicè, & cum hæreticis hæreticè loquuntur, cum
piis castè, cùm impiis & impudicis impudicè. O chamæleontes bilingues!
adulantes præsentibus, absentes autem lacerantes. Tales antipolitici simi-
les sunt Caino sub specie fraterni consortii Abelem fratrem in agrum invi-
Gen. 4. 8. tanti: *Egrediamur foras:* cúmque essent in agro, consurrexit adversùs eum,
2. *Reg.* 20. & interfecit. Similes Joabo officiosissimè Amasam salutanti: *Salve, mi fra-*
9. *ter*, interim simulato amicissimo amplexu lethale ei vulnus inflixit. Simi-
les Herodi tribus SS. Magis cultum, & adorationem recèns nati Salvatoris
Matth. 2. suadenti: *Ite & interrogate diligenter de puero, & cùm inveneritis, renuntiate mi-*
8. *hi, ut & ego veniens adorem eum;* interim impius hypocrita & vulpes illæ di-
vinæ illius prolis machinabatur necem & interitum. Similes Judæ Ischario-
Matth. 26. thi amicitiam summam erga Christum fingenti: *Ave Rabbi; & osculatus eum,*
49. interim dedit asseclis suis signum, ut JESUM caperent, dolo tenerent, &
occiderent. Similes Pilato innocentiam Christi publicè attestanti: *Nullam*
Luc. 13. *causam mortis invenio in eo.* His tamen non obstantibus eum condemnavit
22. ad mortem. Similes Judæis Prætorium Pilati, ne in Paschate contamina-
Joan. 18. rentur, intrare recusantibus: *Ipsi non introiêrunt in Prætorium, ut non contami-*
28. *narentur, sed ut manducarent Pascha;* interim sine scrupulo manus suas in in-
Matth. 27. nocentissimo Divini Agni sanguine cruentârunt: *Sanguis ejus super nos, & su-*
25. *per filios nostros &c.*

O hypocritæ! O Pharisæi! O Sycophantæ! O Antipolitici! O Athei!
extremùm nunc vos alloquor: Christus quondam cunctis Electis suis octo
Matth. 5. promisit, & assignavit beatitudines: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est*
3. *regnum cœlorum, &c.* In vos autem octo fulminavit maledictiones: *Væ vo-*
bis Scribæ & Pharisæi hypocritæ. Legite, obsecro vos, si salutem vestram ama-
tis, mente attentiore captitulum S. Matthæi vigesimum tertium, incipiendo
à versu 13. usque ad versum 29. inclusivè, ubi octies incorruptus ille & justis-
Matth. 23. simus Judex hoc triste væ, væ in vos intonuit: *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hy-*
13. *pocritæ*, per quod væ omnibus pseudopoliticis non duntaxat grave supplicium
sceleribus imminens, puta mortem & excidium, sed & gehennam intenta-
vit. O igitur infelices hypocritæ! infelices *ut octo*, ita os Domini locutum
est.

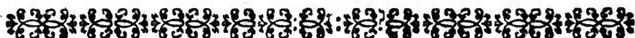
Quid igitur restat, nisi, ut omnem duplicitatem, falsitatem, simulatio-
nem, pseudopolitiam & hypocrisin deponamus, atque in corde vero ac sin-
cero Deo & Salvatori nostro Christo JESU inserviamus, qui ideò crudeli

lam.

lancea in cruce pectus suum aperiri voluit, ut pateret omnibus in SS. Corde JESU nullam unquam fuisse duplicitatem, & simulationem, sed quòd potiùs totum cor suum, prout loquitur Doctor Seraphicus, nobis tradiderit: *Præ nimio*, inquit, *sui amoris fervore voluit lanceâ suum latus aperiri, ut demonstraret, quod tibi tradidit cor suum.* Hoc fac & tu, quisquis es, homo Christiane, depone omnem dolum, mendacium, simulationem & duplicitatem, & soli amori tuo Christo JESU crucifixo consigna cor tuum juxta illud: *Fili, præbe mihi cor tuum.*

S. Bonav. in stim. amor.

Prov. 23. 26.

CONSIDERATIO XLI.

De cavenda Detractione, & indiscreto Judicio.

Pro Dominica 8. post Pent.

Hic diffamatus est apud illum, quasi dissipâsset bona ipsius. Luc. 16. 1.

I.

IMmensus DEUS, qui omnia suaviter ordinare in suum finem assolet, noluit quondam sibi in sacrificium fermentum, & mel offerri: *Nec quidquam fermenti, aut mellis adolebitur in sacrificio.* Rationem assignat doctissimus Oleaster, quia utrumque, si crematur, mali odoris est; nihil autem magìs Deo displicet in homine, quàm, si malæ famæ & odoris sit, proinde jubet DEUS per os Siracidis: *Curam habe de bono nomine, hoc enim magìs permanebit tibi, quàm mille thesauri pretiosi & magni.* Ex quo infert Doctor Angelicus, & concludit: *Auferre alicui famam valde grave est, quia inter res temporales videtur fama esse pretiosior, per cujus defectum impeditur homo à multis benè agendis.* Accedit quòd juxta jura honor & vita in pari passu ambulent.

Levit. 2. 11.
Oleast. hic.
Eccl. 41. 15.
S. Thom. 2. 2. q. 73. a. 2.

Anna pientissima illa Samuelis mater, cùm ab Heli Pontifice crederetur temulenta: *Usquequò ebria eris? digere paulisper vinum, quo mades*; multam curam adhibuit, ne famam bonam apud Sacerdotem perderet: *Nequaquam, Domine mi: nam mulier infelix ego sum, vinúmque & omne, quod inebriare potest, non bibi, sed effudi animam meam in conspectu Domini.* Judith fortissima illa heroina

1. Reg. 1. 14.

roina ingentem famæ & boni nominis sui curam per omnem vitæ cursum
Judith. 8. 8. gerebat, unde testatur de illa Scriptura: *Erat hæc in omnibus famosissima; quoniam timebat Dominum valde, nec erat, qui loqueretur de ea verbum malum.* Hæc cura famæ omnibus quidem incumbit Christianis, sed quam maximè Superioribus, Prælatis, Pastoribus, animarum curam gerentibus, viris Religiosis, ut tota subinde religio malè audiat ob infamiam unius mali Religiosi &c. Proinde rectè Apostolus: *Providentes*, inquit, *bona non tantùm coram Deo, sed etiam coram hominibus.* Et hinc in jure cautum est, quòd ille injustus & crudelis censeatur, qui famam & bonum nomen suum negligit. (Rom. 12. 17.)

Et hæc causa est, quòd hodiernus Villicus, qui apud Dominum suum diffamatus est, quasi dissipâsset bona ipsius, omni modo allaboraverit, quomodo bonum nomen & honorem adhuc posset retinere: *Quid faciam, quia Dominus meus aufert à me villicationem?* & licet non adeò justus fuerit ac Domino suo injurius, famæ tamen suæ curam habuit, non ignorans, quòd hac perditâ omnia sint perdita. O quàm crudelis est igitur ille Christianus, qui indiscreto judicio proximi sui famam lacerat, ejúsque bonum nomen arrodit! & quid de facto communiùs? *Hoc specialiter vitio*, ait S. Thomas Aquinas, *periclitatur totum genus humanum.* Et S. Auguguſtinus: *Maxima pars generis humani indiscreto judicio ad reprehendendum prompta & parata esse probatur, cùm tamen non ita se velit ab aliis judicari, quomodo vult alios judicare.* Cui sententiæ etiam subscribit S. Hieronymus: *Tanta*, inquit, *hujus mali libido mentes hominum invasit, ut etiam, qui procul ab aliis vitiis recessêrunt, in istud tamen quasi in extremum diaboli laqueum incidant.* Proinde opus est, ut plura de hac veritate tractemus; qui habet aures audiendi, audiat, ut se imposterùm emendet &c. (Luc. 16. 3. — S. Th. 2. 2. q. 73. a. 2. — S. August. serm. 102. de temp. — S. Hieron. ad Cel. ep. 14.)

Sap. 1. 11. 2. Rectè Sapiens: *à detractione parcite lingua*, quia sicut serpens linguâ suâ venenosâ & triscula trina uno morsu infligit vulnera, ita lingua detrahens, tanquam serpens virulentus tres una vice sauciat, se, cui detrahit, & audientem, unde lemma: *Uno tria vulnera morsu*; proinde parcite linguæ à detractione, cujus officium est laudare Deum & proximum, quare ingens fit linguæ injuria, si homo eâ ad vituperium Dei, vel proximi abutatur. Epulonem consulite, olim quidem divitem, sed nunc miserrimum, & etiamnum hodie inter tartareas flammas exclamantem: *Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* Maldonatus ait, fuisse, hunc Epulonem in vita insignem detractorem, ideóque ardentis suæ & pessimæ linguæ adhuc hodie persolvere pœnas, cujus opinionis & Cornelius à Lapide est: *Laxabat*, inquit, *lingua maledica fræna in Lazarum & Deum, in utrúmque durè,* (Luc. 16. 24. — Cornel. in Sap. 1. 11.)

sed

sed duriùs in seipsum desaviens, unde positus in gehenna lingua sua ardenti petiit guttam aqua, nec impetravit, quia Lazaro negavit micam panis.

Hoc idem monet S. Jacobus Apostolus: *Nolite detrahere alterutrum, fratres mei.* Ubi observandum, quòd omnes Christi fideles *fratres* appellet, ut per hoc admoneantur, ut fraterno sese invicem diligant affectu, nec ullus præsumat fratri suo detrahere, quæ detractio est alienæ famæ injusta violatio, vel denigratio, ita Doctor Seraphicus. Absit ergo hoc ab homine Christiano, quia verbum, teste Mellifluo, leviter volat, sed non leviter vulnerat. Davidem considerate, cùm quondam Saulem inimicum capitalissimum in spelunca Engaddi latrantem invenisset, clam ad eum accedens, non quidem lethaliter eum sauciavit, vel occidit, sed solummodò oram chlamydis ejus abscidit, cujus facti posteà, cùm rem attentiore animo perpendisset, eum summoperè pœnituit: *Posthac percussit cor suum David, eò quòd abscidisset oram chlamydis Saul.* Et quare, dices, David adeò indoluit, quòd ausus sit Domini sui & Regis Saulis vestem conscindere? & nunquid jus habebat, ut talem ac tam infestum hostem è medio tolleret? Resp. Doluit, quia Majestatem regiam temeravit, quod illius conscientiam exinde vehementer pupugit. Verùm non sensum hîc litteralem, sed moralem inquiro; subintrat hîc S. Gregorius magnus, qui in dicto casu per Davidem detractorem subaudit, dum proximo suo furtivè oram vestimenti, hoc est, honorem præscindit, & amputat, ubi quidem ejusmodi detractor & calumniator non vult proximum suum interficere, sed recensendo defectus ejus occultos boni nominis honestate illum denudat: *Non volunt*, ait citatus S. Doctor Moralis, *occidere, libenter tamen oram chlamydis pracidunt, hoc est, honorem, vestem si non lacerant, diminuunt.* Et quot sunt tales in aulis & caulis, in choro & foro, in oppido & tugurio, in officinis & culinis, in tabernis & cavernis, in salo & solo? O quot sunt tales! dicat, qui potest, quia *totus mundus in maligno positus est.*

Jacob. 4. 11. — *1. Reg. 24. 6.* — *S. Gregor. M. 3. part. Pastor. Admon. 5.* — *1. Joan. 5. 19.*

3. Dic mihi Sodes, quare olim à Deo Israëlitæ in deserto ignitis fuerunt castigati serpentibus: *Quamobrem misit Dominus in populum ignitos serpentes:* Movet hanc quæstionem S. Bernardus: *Quare*, inquit, *à serpentibus perierunt?* & respondet Mellifluus, *quia serpens venenosus est, & omnis, qui murmurat, venenum diaboli habet in lingua*, quia ergo illi Hebræi murmurationibus & detractionibus in Deum & Moysen peccârunt, *& acuerunt linguas suas sicut serpentes*, ideò per ignitos serpentes puniti sunt. Juvat etiam hîc audire S. Hieronymum: *Serpens, ait, & detractor aquales sunt; quomodo enim ille occultè mordens, venenum inserit; sic iste clàm detrahens virus pectoris sui infundit in fratrem, & nihil habet à serpente minùs.*

Num. 21. 6. — *S. Bern. serm. 47. de modo bene viv.* — *Ps. 139. 4.* — *S. Hieron. in Alcui.*

Sponsus

Sponsus ille cœlestis non sine peculiari causa dilectæ suæ Sponsæ præcepit, ut vulpes adhuc teneras & parvulas in vinea sua caperet: *Capite nobis vulpes parvulas, qua demoliuntur vineam, nam vinea nostra floruit.* Et quare non mandavit, ut vulpes grandiores caperet? fortâsse quia annosa vulpes, cùm sit astutissima, vix laqueo capi potest, parvulæ autem utpote inexpertæ facilè possunt decipi, & capi? Sed aliud hîc latet mysterium. Per ejusmodi vulpes parvulas & petulcas detractores & susurrones intelliguntur, qui demoliuntur vineam Ecclesiæ; & quemadmodùm vulpes parvæ summoperè nocent vitibus in verè miro odore florentibus, dum earum flores decarpunt, vellicant, & arrodunt, terrámque juxta radices suffodiunt, ut vites necessariò destitutæ humore arescant, ita & vulpinis detractorum ac susurronum linguis proprium est flores virtutum in proximo suo, quasi in vite mystica arrodere, vastare, devorare: *Pessima vulpes*, ait S. Bernardus, *est occultus detractor &c.* & Cornelius à Lapide: *Parva vulpes*, inquit, *sunt detractores & susurrones, aquè ac adulatores, qui vineas, id est, cœtus & societates dissociant, ac fidelium animas subvertunt.* O pessimæ vulpes! dignæ, ut capiantur, & tradantur diabolo.

Cant. 2. 15. *S. Bern. serm. 63. in Cant.* *Cornel. in Cant. 2. 15.*

4. Et vultis plura de hac veritate argumenta, quàm exosi apud Deum & homines, sint detractores? audite me. In Numerorum libro legitur, qualiter Maria, soror Moysis, virgo & Prophetissa, aliàs Deo grata & accepta, nihilo seciùs turpissimâ leprâ fuerit percussa: *Et ecce, Maria apparuit candens leprâ, quasi nix.* Et quid, obsecro, peccavit mulier tam sancta, quòd ex dente lepra fuerit correpta, & ab hominum habitatione & convictu separata? Respondet ad hanc quæstionem ipsa sacra Scriptura, quia mitissimo fratri suo Moysi cum Aarone detraxit, unde hanc pœnam ab ipso Deo vindice, tunc in columna nubis ad introitum tabernaculi præsente audire meruit: *Quare ergo non timuistis detrahere servo meo Moysi: iratúsque contra eos, abiit.* Ex quibus collige, anima Christiana, quàm congrua hæc detractionis, murmurationis, & indiscreti judicii pœna fuerit; sicut enim lepra, si semel hominem inficit, semper in carne ulteriùs proserpit, donec totum corrumpat corpus, ita & detractio ac murmur totam congregationem, cœtum, familiam, & communitatem inficit; proinde rectè S. Ephrem: *Ex teterrima*, inquit, *Maria Prophetissa lepra docemur, quàm grave ac detestabile vitium sit obtrectatio. Corpus, quod leprâ infectum cernebatur, velut speculum quoddam fuit anima, qua non perspiciebatur, cujus indicabit maculam. Ex illa carnis corruptione patefactum est, quomodo hominis detractoris corrumpatur animus, nam sicut illa defecerat à fratre suo: ita & ipsa proprium corpus defecit, ut ex semetipsa charitatem addisceret.*

Num. 12. 10. *S. Ephrem de morbo lingua.*

Tales

Tales detractores similes sunt Scarabæis, qui non floribus aut rosis delectantur, sed stercoribus: Ita detractores flores virtutum in proximo non tangunt, sed, si quendam defectum deprehendunt, quasi immundi scarabæi hoc nutriuntur fœtore. Similes sunt vespis ad alveare volantibus, & si quid mellis multo labore argumentosæ apes congesserunt, ejusmodi devorare assolent vespæ prædatrices. Similes noctuis, quarum oculos lux obfuscat, & nox tenebrosa illustrat. Similes ranis, quæ absente homine inconditum excitant clamorem, eo verò præsente & inspectante silent. Similes canibus, qui à tergo viatorem latenter accedunt, & pedibus ejus ex improviso venenatum infigunt morsum. Similes hyenæ, quæ mortuorum ossa è sepulchris eruit, ac devorat; ita & detractor nec mortuis parcit. Similes sui, qui non pretiosis, sed immundis delectatur, & ideò inter immunda quoque animalia olim à Deo reputatus est: *Inter immunda reputabitis & suem &c.* Supra quod Hugo *Levit.* 11. Cardinalis: *Sus significat illum, qui gaudet esse in luto, ut est detractor, qui semper* 4. & 7. *in luto, id est, in vitiis aliorum immoratur.* O quàm turpe ergo est, & quàm pro- *Hugo Car-* brosum esse detractorem, & alterius famæ ac honoris denigratorem; & si *dinalis hîc.* non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, ubi ergo tales impii parebunt, cùm inter mille vix unus ablatum restituere soleat honorem; Qualis ergo stultitia est aliorum vitia cernere, oblivisci suorum?

5. Sed nondum se sistit hîc sermo meus; plus ultra. Miserat quondam David Rex legatos suos ad Hanon Regem Ammonitarum, ut eum super morte patris consolaretur, & amicitiam veterem, quam cum Naas defuncto Rege & parente ejus priùs habuit, renovaret, confirmarétque. Et ecce vix in terra Ammonitarum prædicti advenerunt Regis Davidis legati, mox inter aulicos Ammonitas exortum est tacitum murmur & temerarium judicium, legatos illos Israëlitas non amicitiam Regis Hanon, sed regni potiùs inquirere interitum; quapropter ad Regem venerunt: *Putas*, inquiebant, *quòd* 2. *Reg.* 10. *propter honorem patris tui miserit David ad te consolatores, & non ideo ut investigaret,* 3. *& exploraret civitatem, & everteret eam?* Gravissima hæc erat detractio, & eò probrosior, quò indigniùs postea Hanon istos legatos tractavit: *Tulit itaque Hanon servos David, rasitque dimidiam barbæ eorum, & præscidit vestes eorum medias usque ad nates, & dimisit eos.* Observa hîc. quàm grandis hæc fuerit ignominia, quam Hanon contra omne jus gentium legatis Davidis ad se consolandum missis irrogavit. Et quid factum est? David, licet aliàs mansuetissimus, severissimam tamen hîc statuit vindictam; idcirco sine mora aciem instruxit, contra Ammonitas exercitum movit, Rabbath civitatem eorum obsedit, & tandem armata manu expugnavit, quam cum Rege & subditis penitùs evertit, ac solo æquavit, & quod horrendum est auditu, *populum* 2. *Reg.* 10. *quoque ejus adducens serravit, & circumegit super eos ferrata carpenta; divisitque cul-* 31.

tris, & traduxit in typo laterum. Tantam stragem potuit causare unica detrahens
Jac. 3. 5. lingua; ò lingua, modicum quidem membrum, sed magna exaltans: *Ecce, quantus ignis, quàm magnam sylvam incendit! & lingua ignis est, universitas iniquitatis.* O quot moderno tempore etiam inter Orthodoxos similes reperiuntur detractores, qui Ammonitis crudeliores proximo suo non vestes aut barbam, sed ipsum præscindunt honorem, quô homini nihil charius, nihil gratius, nihil pretiosius esse potest. Væ igitur ejusmodi detractoribus, de quibus jam olim vaticinatus est Psaltes Regius: *Virum injustum* (glossa legit *detractorem*) *mala capient in interitu*; & in alio loco: *Erubescant impii, & deducantur in infernum; muta fiant labia dolosa, quæ loquuntur adversùs justum iniquitatem.*

Ps. 139. 12
Ps. 30. 10.

6. De Cham filio minore Noëmi refert Scriptura, quòd optimum parentem suum, cum eum post diluvium post excultam vineam in tabernaculo ebrium dormientem ac nudatum vidisset, protervè & petulanter illuserit, atque illius nuditatem fratribus deridendam proposuerit: *Quod cùm vidisset Cham pater Chanaan, verenda scilicet patris sui esse nudata, nuntiavit duobus fratribus suis foras.* En typum genuinum omnium detractorum, calumniatorum, & susurronum &c. proximorum suorum defectus non pallio discretionis obtegentium, sed ubique propalantium, & quid tandem illis eveniet? paucis dico: eadem maledictio, quam Noë de somno evigilans in filium hunc suum immorigerum fulminavit: *Maledictus Chanaan &c.*

Gen. 9. 22.

Desideratis plura è Sacro Codice testimonia? Michol considerate filiam Regis Saulis Davidi marito & Regi suo proterve & publicè detrahentem: cùm enim in processione publica illum ante arcam Domini saltantem, & solo ephod sine veste Regia indutum vidisset, non abhorruit nec Regiæ Majestati detrahere: *Et egressa Michol filia Saul in occursum David ait: quàm gloriosus fuit hodie Rex Israël, discooperiens se ante ancillas servorum suorum, & nudatus est, quasi nudetur unus de scurris?* Observa, anime mi: *Quasi unus de scurris*; quid impudentius fœmina illa impudens Regi tali ac tanto poterat objicere, & ad aliorum aures devolvere: *Quasi unus de scurris*; Ex quibus abunde colligo, quod detractio neque intimis parcat consanguineis, nec amicis, nec domesticis, imò nec Summis Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, Principibus &c. Sed pœnam luit infelix illa mulier: *Igitur Michol filia Saul non est natus filius usque in diem mortis suæ*, quod summum in antiqua illa lege erat conjugibus opprobrium: *sterilitatis damnata*, ait S. Ambrosius, *non edidit sobolem regiam, ne superbos crearet*, & sibi similes detractores.

2. Reg. 6. 20.
S. Ambros. l. 4. ep. 30.

Et si lubet progredi ulteriùs, vobis in exemplum propono Core, Dathan & Abiron cum omni substantia sua, uxoribus, liberis ac tentoriis totáque fami-

milia in conspectu totius Israël à terra absorptos; *Disrupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum, devoravit illos.* Et quid peccârunt miseri isti, quòd in eos adeò ira Dei desæviit? Resp. Illos omnes, qui Moysi servo Dei famam & honorem injustè denigraverunt, horrendo fuisse castigatos supplicio, intēr quos & prædicti nominantur rebelles, Deo & Duci suo Moysi injurii, impiique detractores. Nota hîc, anime mi, pœnam murmurantium & detrahentium à terra absorptorum in detestationem tanti criminis, & in exemplum modernorum detractorum, qui paulò post eos ad infernum sequentur. O ligna detrahens! quàm graves olim lues pœnas? si fræno equos domare possumus, si naves modico gubernaculo, si omnia animalia domantur & domita sunt à natura humana, & quare linguam nullus hominum domare possit? ò inquietum malum! *In ipsa benedicimus Deum & Patrem, & in ipsa maledicimus homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt: ex ipso ore procedit benedictio & maledictio &c.* O lingua! ò lingua!

Num. 16. 31.

Jac. 3. 9.

7. Non sic pretiosissimus orbis Salvator Christus, non sic. Venerat is aliquando, cùm vicos & castella docendo turbas salutis viam obiret, ad civitatem Samariæ, ubi lassus ex via in meridie juxta puteum sedebat: *JEsus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem*, mittens interim discipulos in urbem, ut panem & cibos coëmerent, quia volebat, uti viatores pauperes facere solent, juxta illum puteum prandere, & aquam ex illo bibere. Et ecce, dum hæc fiunt, venit ad eum mulier ex civitate, Photina nomine, cum qua solus longum miscebat discursum, in quo eam docuit Deum adorandum in spiritu & veritate, seque esse promissum orbis Messiam. Hæreo hîc attonitus, quare mitissimus Dominus huic sacro discursui discipulos suos non voluerit esse præsentes, sed omnes interea amandaverit in civitatem, ut cibos pro prandio coëmerent? Et nunquid unus pro illo sacro collegio suffecisset ad comparanda victui necessaria? quare ergo dimisit omnes? Resp. Salmeron, *ut pudori ejus solitudine consultum esset*; loquebatur enim Christus cum muliere illa Samaritana plura mentis arcana, proinde conversurus hanc peccatricem noluit Apostolos esse præsentes, ne coram illis manifestare deberet mulieris flagitia, præsertim de materia lubrica, ut discamus, quanta cum cautelâ de proximo debeamus sermocinari, ne illius tangantur vitia, sed ut semper ejus studeamus consulere honori & pudori: *Ut pudori ejus solitudine consultum esset. Grande vitium est*, subintrat hîc Hieronymus, *detrahere fratribus, tacere non posse; circuire cellas, aliis detrahere. Ego peccator sum, iste peccator est. Quid ad te? te ipsum considera, ne cadas. Quid in alterius ruina exultas? nunquid si ego cecidero, tu stabis? licet ruina mea sit, ruina fratris timor tuus esse debet, non exultatio.*

Jo. 4. 6.

Salmer. to. 4. tr. 20.

S. Hier. in Psal. 149.

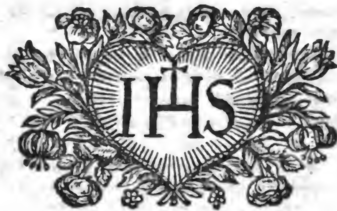
8. Audite, quid hac in re Joseph Ægyptiorum Pro-Rex fecerit. Cùm fratres nunc secundò cum Benjamin frumenti in Ægyptum causâ descenderent, & optimè eos Joseph agnosceret, se tamen ipsis non manifestaret, antequam eos ad colloquium suum familiare admitteret, cunctos priùs Ægyptios, in
Gen.45.1. aula sibi tanquam Pro Regi assistentes, foras egredi jussit: *Præcepit, ut egrederentur cuncti foras, & nullus interesset alienus agnitioni mutuæ.* Quo facto non ampliùs se poterat cohibere Joseph, sed elevavit vocem cum fletu, quam audiêrunt Ægyptii, omnísque domus Pharaonis, & dixit fratribus suis: *Ego sum Joseph.* Et quare dices, Joseph præcepit, ut omnes priùs ex cubili suo egrederentur Ægyptii, antequam fratres suos in gratiam reciperet? Neque in hoc solo erat contentus mitissimus Joseph, sed mandavit insuper, út egressis Ægyptiis fratres sui propiùs ad se & thronum suũ accederent: *Accedite, inquit ad me.* Et quid, obsecro, illis in aurem dixit? Adverte primam vocem: *Ego sum Joseph*, etiam Ægyptii, qui foris stabant, attoniti audiêrunt; verùm nunc aliud secretum fratribus voluit intimare; & quodnam illud? *Ad quos ille clementer: accedite, inquit, ad me. Et cùm accessissent propè; Ego sum, ait, Joseph frater vester, quem vendidistis in Ægyptum.* Et quare, obsecro, Joseph hîc nullum mortalium
Rup. Abbas voluit præsentem? Resp. Rupertus Abbas: *Quia non alienis communicanda erat*
l.9. in c.11. *domestici notitia sceleris.* Et Lyranus suprà illud: *Accedite ad me &c. Istud*, inquit,
Gen. Lyr. *volebat eis dicere submisse, & ideò fecit eos propè venire, ne Ægyptii audirent proditio-*
hic. *nem, quam fecerant, & sic eos despicerent.* Collige ex hoc, prudens Lector, quàm cautè olim Joseph processerit, ut famam & honorem suorum fratrum, licet proditorum apud Ægyptios, conservaret. Sic & tu age cum fratre & proximo tuo, si peccaverit forte in te, corrige eum inter te ipsum solum, & defectus ejus non aliis manifesta, ne ei apud alios, rem & defectus ignorantes,
Jac. 4. 11. detrahas, & sic famam illius minuas, quia, *qui detrahit fratri, aut qui judicat fratrem suum, detrahit legi, & judicat legem. Si autem judicas legem; non es factor legis, sed judex. Unus est legislator & Judex, qui potest perdere, & liberare; tu autem quis es, qui judicas proximum?*

9. Imitare proinde Dismam, latronem bonum, cùm alterum latronem Hesmam à sinistris in cruce pendentem, & Christo pientissimo Redemptori
Luc. 23.40 nostro detrahentem audiret, sine mora acriter in eum invectus est: *Increpavit eum dicens: Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es; & nos quidem justè, nam digna factis recipimus; hic verò nihil mali gessit.* Hoc, inquam, exemplum & nos imitemur; si proximum nostrum ab alio audimus diffamari, promptè illius defensionem & excusationem in nos suscipiamus, illiúsque causam, præsertim si injustè diffamatus est, propriam reputemus, quia *sumus*, ut ait A-
1. Cor. 12. 26. postolus, *invicem membra, & si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra.*

Noverat sine dubio incarnata Patris Sapientia & Veritas Christus sacrilegii impiis-

impiissimi Judæ machinationes, quæ & quàm horrenda contra se in pectore coqueret facinora, his tamen non obstantibus cum aliis discipulis ei sordidos pedes abluit, & divinissimo epulo eum refecit, ut sic famam illius & honorem apud cæteros Apostolos, quamdiu erat possibile, tueretur. Hoc & dilectus Christi discipulus in ultima cœna fecit; cùm enim mitissimus Salvator ei soli aperiret, quisnam futurus esset traditor, altum ille tenuit silentium ac sigillum: *Hoc autem nemo scivit discumbentium*, ne prædictum traditorem proderet, & sic aliquo modo charitatem proximi læderet. Disce ergo, quisquis es, ò mortalis homo, linguæ tuæ parcere, eámque in discursibus refrænare, ut non canis instar proximum invadat: *Vade*, ait Esdras, *pondera mihi pondus ignis.* Ignis iste lingua nostra est: *Et in labiis ejus ignis ardescit;* & S. Jacobus: *lingua ignis est, universitas iniquitatis;* hanc igitur linguam, priùsquam erumpat in verba detractoria &c. bene ponderare debemus, juxta illud Sapientis: *Verba autem prudentium staterâ ponderantur.* Coronidem huic nostræ Considerationi imponat Vates ille regius, universo orbi hanc quæstionem proponens: *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos?* Et respondet sibi Propheta: *Prohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum.* **Hæc considera, & vade in pace.**

Jo. 13. 28.
Esdr. 4. 5.
Prov. 16. 27.
Jacob 3. 6.
Eccl. 21. 28.
Ps. 33. 13.

CONSIDERATIO XLII.

De Reverentia, quam DEO in Templo debemus.

Pro Dominica 5. post Pent.

Domus mea domus Orationis est, vos autem fecistis illam speluncam latronum. *Luc. 19. 46.*

I.

Respectum ego hodie quæro, respectum. Aman primus Aulæ Minister apud potentissimum Persarum Regem Assuerum ne quidem latum unguem à suo respectu recessit: Quid? dicebat: *Cuncti servi regis, qui in foribus palatii versantur, flectunt genua, & adorant me (sic enim præceperat eis Imperator) & solus Mardochæus non flectit genu, neque adorat me?* Ego docebo illum respectum & punctum honoris, aut hunc mihi deferat, aut pereat cum gente sua: *Statimque in Susan pependit edictum. Rege & Aman celebrante convivium, & cunctis Judæis, qui in urbe erant, flentibus &c.* Hoc fecit respectus vanus & inanis.

Esther. 3. 2.

Respectum meum & ego quæro, dicebat quondam Saul licet à Deo justissimo scelerum vindice jam reprobatus. Venerat ad eum Samuel, increpans illum, quòd à Deo jussus delere Amelec, Agag Regi & melioribus jumentis pepercerit, & sic propter inobedientiam se ipsum jure regni privaverit. Quid ad hoc Saul? *At ille ait: Peccavi: sed nunc honora me coram senioribus populi mei, & coram Israël, & revertere mecum, ut adorem Dominum Deum tuum.* Observa, Lector prudens! *Sed nunc honora me coram Senioribus populi mei, & coram Israël.* O miserum Regem! quamvis à Deo jam esset repudiatus, respectum tamen suum & punctum honoris mordicùs defendit: *Honora me.*

1. Reg. 15. 30.

Respectum meum & ego quæro dicebat olim Pharao ad pincernam & pistorem: *Iratúsque contra eos, misit eos in carcerem.* Et quid peccârunt contra Regem? Respondeo, quod propter inobedientiam aliqualiter Regis offenderint respectum, & quia aliorum, prout observat Cornelius, erant præfecti, ne illorum peccatum aliis subditis fieret in scandalum & pravum exemplum, ideò sine mora ad carcerem condemnati sunt. O respectus humanus quantorum

Gen. 40. 2.

rum

rum es causa scintilla malorum! unde obsecro, tot jurgia & lites, tot duella & bella, tot tumultus & insultus, tot processus & recessus, nisi ex puro puto altùm mentibus humanis impresso respectu? Hoc tangit punctum honoris, hoc concernit respectum meum, connivere non possum, multò minùs ut cedam huic bestiæ? Quid? ego? ego cedam? ita est: *Cadam ---- non cedam*: *Quos ego* ---- Siste furorem, anime mi; *sed motos præstat componere fluctus.* Ita mundus modernus & antiquus discurrit de vanissimo respectu; sed alium ego hodie quæro respectum, non humanum, sed divinum, & qualem illum? Evangelium audite, Evangelium considerate.

Venerat hodie pretiosissimus orbis Servator Christus ad Olivarium montem, in quo, ubi regiam civitatem Hierosolymam conspicatus & contemplatus est, in amaras lacrymas solutus, ei brevi imminens excidium & interitum prædixit: *Et ingressus in templum cœpit ejicere vendentes in illo, & ementes, dicens illis: Scriptum est: Domus mea, domus orationis est, vos autem fecistis illam speluncam latronum.* Intelligitis me, animæ Christianæ, qualem hodierna luce quæram respectum? Respectum templi, respectum domûs Dei, ubi Deus Eucharisticus habitat cum hominibus, hic, inquam, respectus apud plerósque Christianos aut perditus, aut diminutus est; proinde oportet, ut hunc hodie inquiramus. Qui zelum honoris Dei & Divini templi ejus habet in se, suámque amat salutem, attentas præbeat aures. *Luc. 19. 45*

2. Peccaverat quondam Angelus in cœlo, quia Divinæ naturæ appetebat similitudinem: *Similis ero Altissimo.* Peccaverat & primus homo in terrestri paradiso, eandem affectans Divinitatem: *Eritis sicut Dii.* Ex quibus rerum consideranti patet, quòd uterque, & Angelus, & homo, superbiæ peccato in Deum gravissimè deliquerit. Videamus modò utriusque pœnam; in Angelum mox fulminata est irrevocabilis æternæ damnationis sententia: *Veruntamen ad infernum detrahêris in profundum laci*; & S. Petrus: *Rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos.* Econtra in Adamum primum hominem prævaricatorem longè benignior sententia lata est, dum post admissum crimen Deus in medio paradisi obambulans, eum ad pœnitentiam invitavit: *Adam ubi es?* & quia se reum agnovit, culpam tamen suam palliare, & in fœminam retorquere voluit: *Mulier, quam dedisti mihi &c.* Supra quod S. Augustinus: *Si Adam se non excusâsset, à paradiso non exulâsset*; proinde solo temporali exilio fuit punitus: *Ejecítque Adam, & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubim &c.* Deum immortalem! quid hoc est? si simile delictum, quare non similis pœna; nunquid *pro mensura peccati erit & plagarum modus?* quare ergo Angelus acerbiùs, quàm homo castigatus est? Respondet ad hanc pulcherrimam quæstionem S. Petrus Chrysologus, rationem ex diversitate locorum, ubi uterque peccaverat, esse de-
Isa. 14. 13. *Gen. 3. 5.* *Isa. 14. 15.* *2. Petr. 2. 4.* *S. August. serm. 99. de SS.* *Gen. 3. 24.* *Deut. 25. 2.*

sumen-

sumendam; homo in terrestri delinquit paradiso, ubi Deum præsentem non viderat, sed Angelus in cœlo, hoc est, in templo gloriæ, & in conspectu ipsius Altissimi non abhorruit peccare, & sic cœleste templum suo scelere contaminare, hinc nullo asyli jure gaudere poterat, nec spem veniæ impetrare:

S. Chrysol. serm. 26. *De cœlo cadit*, ait citatus S. Chrysologus, *in cœlestibus qui deliquit, desperatus diabolus pœnam incurrit, quia in ipsis Dominantis oculis offendit, & excusatione caret, qui facinus ipso Judice teste committit; aut quam defensionem sperat, quem testimonium Conditoris accusat?*

Ex quibus abundè patet, qualis ac quanta sit peccatorum nostrorum enormitas, dum in facie ipsius Dei præsentis in templo peccamus, quia templum Dei sanctum est, Dei structura est, Dei ædificatio est: Unde Vates Regius:

Psal. 28. 9. *In templo ejus omnes dicent gloriam.* Idcirco non immeritò exclamavit Jacob, ubi in somno scalam vidit, cui ipse Deus innitebatur, & Angelos Dei ascendentes & descendentes per eam: *Verè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam; pavénsque, quàm terribilis est, inquit, locus iste! non est hîc aliud nisi domus Dei & porta cœli;* quæ verba S. Doctor Mellifluus considerans, & Ecclesiis Orthodoxorū aptissimè applicans, ait: *Terribilis planè locus, & dignus omni reverentia, quem fideles viri inhabitant, quem Angeli Sancti frequentant, quem sua quoque præsentiâ Dominus ipse dignatur;* proinde hîc habendus est respectus, respectus.

Gen. 28. 16.

S. Bern. ser. 6. de dedic. Eccl.

3. Quàm gravi quondam pœna Deus Heli in lege summum Sacerdotem & duos filios ejus Ophni & Phinees corripuerit, satis luculenter sacræ perhibent litteræ: *Hoc autem erit signum, quod venturum est duobus filiis tuis, Ophni & Phinees in die uno morientur ambo &c.* Et quid in Deum peccârunt Pater & Filii? Resp. quia in facie tabernaculi, ubi Arca Dei præsens erat, deliquerunt, dum varias ibidem instituerunt cum oblatis sacrificiis insolentias: *Erat ergo peccatum puerorum grande nimis coram Domino;* & quia Heli nimis leniter hos filios suos corripuit, ideò & ipse eâdem mortis pœnâ affectus est. Disce ex hoc in domo Dei, ubi non Arca fœderis, sed ipse Deus Deorum præsens est, cautè ambulare, & Deo ibidem pro omnibus viribus inservire; absint illic omnes insolentiæ, risus, confabulationes, compressiones, mutui præsertim alterius sexûs aspectus &c. quia horum omnium erit severissimus vindex Deus; *Si quis autem*, ait Gentium Doctor Paulus, *templum Dei violaverit, disperdet ipsum Deus.* Supra quod S. Antoninus Archi-Episcopus Florentinus: *Perdet animam suam ad inferos judicando.* O horrendum fulmen!

1. Reg. 2. 34.

1. Cor. 3. 17

De Heliodoro constat, quia in deposita sacra jussu Regis in templo Hierosolymitano involavit, quòd ab Angelis severissimè fuerit castigatus, & flagellatus: *Apparuerunt duo juvenes virtute decori, optimi gloria, speciosíque amictu, qui circumsteterunt eum, & ex utraque parte flagellabant sine intermissione*

2. Mach. 26.

stione multis plagis verberantes. Et cur, quæso, DEUS in dato casu Angelos adhibuit ministros, qui in impium Heliodorum animadverterent? Quare hanc commissionem non tradidit dæmonibus?

4. Priusquam hanc enodemus quæstionem, oportet pro interim alium non inelegantem considerare, & dilucidare conceptum. Cùm tentator ille generis humani, hostísque capitalissimus diabolus in assumpta humani corporis forma pretiosissimum orbis Redemptorem Christum post quadragenarium in deserto jejunium triplici tentatione aggrederetur, observat Scriptura, quòd Christum super fastigium, seu summitatem templi statuerit: *Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, & dixit ei: si filius Dei es, mitte te deorsum*, quare, dices, infernalis dæmon mitissimum Salvatorem non introduxit in templum ad eum ibidem tentandum? cum eum supra templi statuit pinnaculum? *Matth. 4. 5.*

Resp. S. Basilius, diabolum non ausum fuisse ipsum ingredi templum, ut illud suis prophanaret tentationibus, sed Christum foris tentavit, ne alii inde sumerent scandalum; ita S. Basilius: *Non audet*, inquit, *diabolus tentare Christum in Ecclesia ubi communis conversio poterat scandalizari &c.* Et tu audes, homo Christiane, quod non ausus est diabolus? tune homo Christiane? ergone illum vitiis tuis non abhorres contaminare locum, in quo ipse DEUS habitare solet cum hominibus, & cui *millia millium & decies millies centena millia* assistunt Angelorum? *Quid est*, quærit Jeremias Propheta, *quòd dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?* In illa, inquam, domo, de qua David: *In conspectu Angelorum psallam tibi; adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo?* Quantò ergo magis nunc credendum est innumeros in templis nostris esse præsentes cœlestes spiritus, ubi Creator omnium & Angelorum & hominum in throno Eucharistico verè, & realiter residet, & præsidet? *Et omnes Angeli stabant in circuitu throni, & ceciderunt in conspectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum* O Christiani! hoc non vobis cordi sit? *S. Basil. in hunc loc.* *Dan. 7. 10.* *Jer. 11. 17.* *Psal. 137. 1. & 2.* *Apoc. 7. 11.*

Ex his præmissis colliges, anime mi! quare olim DEUS impium Heliodorum sacrosancti templi sui sacrilegum prophanatorem non per dæmones, sed per Angelos voluerit castigari, ratio est, ut ex hoc, & per hoc magis patesceret orbi enormitas patrati sceleris & sacrilegii in templo Solymæo commissi, Angeli enim Ecclesiis præesse assolent, súntque severi & justi prophanatorum Ecclesiarum vindices; hinc non poterant ampliùs sese inhibere, quin in sceleratum involarent, & inveherentur Heliodorum, cúmque exquisitis torquerent, & flagellarent plagis Et quid dico? Si ipse Dominus JESUS sibi fecit flagellum ex funiculis, & vendentes & ementes è templi atrio eliminaret: *Auferte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis &c.* Quidni & Angeli domum Dei tutabuntur, & vindicabunt? *Joan. 2. 16.*

S. Vincent. Ferr. ser. 3. de incarnat. bunt? *Hinc apparet*, subintrat hic S. Vincentius Ferrerius, *quantùm displiceat ei* (Deo) *qui tangit Ecclesiam suam.*

5. Cæterùm sæpiùs hactenus miratus sum, quare Christus, verè mitissimus Dominus notam istam adulteram in flagranti deprehensam, & à Pharisæis accusatam, tam benignè defenderit, atque in foro soli coram populo, *Joan. 8. 11.* & in foro poli coram Deo absolverit, quod patet ex illis verbis: *Vade & jam ampliùs noli peccare?*

Simile quid enarrat Divus Lucas de Publicano adultero cum Pharisæo quondam ad templum Solymæum ascendente. Stabat Pharisæus ille inter primos propè Altare, cervice erecta, & oculis ad cœlum intentis orans, & *Luc. 18. 11.* confidens in suis meritis dicebat: *DEUS, gratias ago tibi, quia non sum sicut cæteri hominum; raptores, injusti, adulteri; velut etiam hic Publicanus.* Publicanus autem stabat ad ostium templi à longè pavidus, facieque in terram dejecta; neque audebat suspicere in cœlum, sed confitens peccata sua, percutiebat pectus suum, dicens: *DEUS, propitius esto mihi peccatori.* Brevis quidem oratio, sed efficacissima, quia *descendit hic justificatus in domum suam*, Pharisæus autem cum omnibus operibus suis reprobatus, & æternum damnatus est. O quàm paradoxa sunt ista! & quæ causa, quòd prædicta adultera in templo, & notus ille Publicanus tam citò à Deo in gratiam fuerint recepti, & è contra Pharisæus æternùm rejectus?

Relictis aliis SS. Patrum responsionibus, assigno solummodò istam, quia Pharisæus iste jactabundus in ipso templo coram Arca Dei & Propitiatorio peccavit, ubi se potiùs emendare, & peccata sua humiliter confiteri, & emendare debuerat, hinc justo Dei judicio reprobatus est, ubi adimple-
Ps. 108. 7. tum fuit illud Jessæi Vatis: *Et oratio ejus fiet in peccatum*; mulier autem prædicta & Publicanus nullo modo in templum peccaverant, sed potiùs in animo contrito & verè humiliato ad divinam confugerunt misericordiam, à qua & delictorum veniam & gratiam meruerunt recipere. Collige ex hoc, quo animo sit frequentandum templum, quod est locus refugii asyli & pro-
2. Paral. 7. 12. pitiationis, ita ipsa veritas DEUS ad Salomonem: *Audivi orationem tuam, & elegi locum istum mihi in domum sacrificii: Si clausero cœlum & pluvia non fluxerit, & mandavero, & pracepero locusta, ut devoret terram, & misero pestilentiam in populum meum; conversus autem populus meus, super quos invocatum est nomen meum, deprecatus me fuerit, & exquisierit faciem meam, & egerit pœnitentiam à viis suis pessimis: & ego exaudiam de cœlo, & propitius ero peccatis eorum, & sanabo terram eorum; oculi quoque mei erunt aperti, & aures meæ erecta ad adorationem ejus, qui in loco isto oraverit; elegi enim, & sanctificavi locum istum, ut sit nomen meum ibi in sempiternum, & permaneant oculi mei, & cor meum ibi cunctis diebus.*

6. Vidit

6. Vidit aliquando Prophetarum Princeps Isaias Deum in templo sibi apparentem quasi magnificentissimum Regem & Judicem in splendidissimo ac regali Solio residentem & Seraphim ei acclamantes: Sanctus, Sanctus, Sanctus, & ea quæ sub ipso erant, replebant templum: Seraphim autem divinum thronum tanquam aulici stipantes, alis suis ob vultum Dei facies suas velabant, *præ intima reverentia*, ait Cornelius, *quòd tantùm divinitatis jubar irretorto oculo aspicere non possent*, ut exinde discamus, quo sacro timore, casto pudore & reverentia ad Deum in throno Eucharisticô residentem in orationibus nostris debeamus accedere. Aliam causam subjungit doctissimus Mansius, quare prædicti Seraphini faciem suam velaverint: *Abscondebant*, inquit, *pennis alarum oculos suos, quasi erubescentes de abominationibus; quæ committebantur in templo:* de quibus abominationibus fusè refertur ad Prophetam Ezechielem: *Ingredere, & vide abominationes pessimas, quas isti faciunt hic &c.* O si similes haberemus oculos, prout memoratus Ezechiel, quales, quæso, in nostris templis cerneremus abominationes?

Isa. 6. 1. — *Cornel. hic.* — *Mans. 10. 1. tr. 20. disc. 15.* — *Ezech. 8. 9.*

De Simeone Sancto illo seniculo recenset Scriptura, quòd in Spiritu venerit in templum, ut in hoc sacro loco Deum ac Dominum suum humiliter adoraret, & Christum infantulum cunctis gentibus desideratum in ulnas suas reciperet; nunc multi ad sacras ædes veniunt non in spiritu Simeonis, sed in spiritu ambitionis; non propter Christum, sed propter Lazarum; non propter S. Amantium, sed propter amasium; non propter Martham, sed propter Bertham; non propter Magdalenam, sed propter Lenam; O tempora! O mores! hîc adimpletur illud Amos Prophetæ: *Væ, qui opulenti estis in Sion, ingredientes pompaticè domum Israël.* O mortales! O Christiani! ergo domus Dei facta est vobis in lupanar & in theatrum vanitatis? Vide anime mi, ac perpende, quâ pompâ ac superbiâ potentiores hujus sæculi hodie templum Dei ingredi soleant? quomodo pedes figant, ac quàm ridiculè ad Deum orent? vide modernas matronas, etiam vulgares, quo fastu & syrmatis ostentatione ad Ecclesiam Dei veniant, ut reliquis contemptis ipsæ solæ pavones & pappi esse videantur; & hoc inter Christianos?

Luc. 2. 27. — *Amos 6. 1.*

Tres illi Reges Gentiles, ubi in stabulo Divinum Infantem in præsepio, aut in gremio Matris Virgineæ recumbentem conspicati sunt, superiore spiritu illustrati, mox prono corpore in terram prostrati, eum ut Dominum Deum suum adorârunt: *Et procidentes adoraverunt eum.* O summam Christianorum confusionem! credimus eundem Dei Filium in SS. Eucharistiæ Sacramento esse realiter in templo præsentem, & tergum illi vertimus? Angeli circumstant Eucharisticum thronum attoniti, & nos ridemus, confabulamur jocamur? & hoc coram infinita illa Majestate, in cujus nomine omne genu flectitur? & hoc coram supremo illo Numine, *sub quo curvantur, qui portant orbem?*

Matth. 2. 11. — *Joan. 9. 13.*

7. Recordor hìc Regis Antiochi à vermibus quondam miserandum in modum corrosi, & cum fœtore intolerabili in montibus infelicem animam in Orcum expirantis. Rogavit hic quidem à Deo peccatorum veniam, doluit de commissis sceleribus, vota insuper multa sacra fecit, si in tantis malis à Deo pientissimo exaudiretur, & eriperetur: sed incassum omnia; mox
Matth. 9. 13. enim subjungit Scriptura: *Orabat autem hic scelestus Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* Et quare nullam ampliùs à Deo gratiam efficacem, & hanc finalem impetravit? nunquid immensa Dei bonitas & pietas omnes illos amplectitur peccatores, qui in animo contrito & humiliato ad eum confugiunt? nunquid verum est, quod per os Ezechielis orbi promul-
Ezech. 18. 21. gari jussit: *Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, vitâ vivet, & non morietur?* Quare ergo Rex ille nullam ampliùs à Deo obtinuit misericordiam: *Orabat autem hic scelestus Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus?* Causam subjungit Scriptura, quia templum san-
1. Mach. 1. 23. ctum priùs spoliaverat, & prophanaverat; *intravit enim in sanctificationem cum superbia, & accepit altare aureum, & candelabrum luminis, & universa vasa ejus, & mensam propositionis &c.* Proinde nullo modo mirandum est, quòd à Deo ob prophanatum templum, & violatum Sanctuarium tam horrendo supplicio hìc in vita fuerit castigatus, ac tunc demum æternùm reprobatus. Et
Luc. 19. 45. nunquid hodie in Sacro Evangelio audiistis: *Et ingressus in templum cœpit ejicere vendentes in illo & ementes?* Et quare dicit Evangelista: *Cœpit ejicere?* Adverte mysterium; quemadmodum olim ejusmodi Ecclesiæ violatores & sacrorum contemptores Christus, ut justissimus Judex à Patre constitutus ejecit; sic & hodie multos similis farinæ homines ejecit, & imposterùm eji-
Sophon. 1. 9. ciet, ex gratia sua, ex vita & ex gloria sempiterna: *Visitabo super omnes, qui complent domum Domini Dei sui iniquitate & dolo.*

8. Huic infelici Regi Antiocho adjungo alium & scelerum, & pœnarum socium. Balthasaris est, qui, cùm ab hoste Cyro obsideretur, præfisus suis viribus militibus & urbis munitionibus lautissimum convivium adornavit, in quo mille apparebant Principes ac Optimates, ut sic ostenderet se Persas urbem obsidentes non metuere, imò nec curare. Et ecce cùm unusquisque secundùm suam biberet ætatem, & Rex jam temulentus mensæ assiderет:
Dan. 5. 5. *In eadem hora apparuerunt digiti, quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aulæ Regiæ; & Rex aspiciebat articulos manûs scribentis. Tunc facies regis commutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum, & compages renum ejus solvebantur & genua ejus ad se invicem collidebantur, &c.* Et quid tibi accidit triste, o mi Rex! ergo crapula jam evaporata est? quare adeò omnibus contremiscis artubus? quin imò apprehende arma, scutum & gladium, & seca manum istam fatalem, quæ tibi mortis & æternæ damnationis in parie-

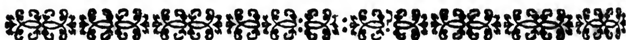
pariete scripsit sententiam. Ad quid isti tres digiti? Resume animum, mœstúmque mitte timorem. Verum enim verò aliud hîc latet mysterium. ℟. Lyranus per manum istam scribentem, & tres ejus apparentes digitos SS. Trinitatem fuisse præfiguratam: *Scribens*, inquit, *est DEUS Pater, manus* *Lyran. hic.* *Filius, nam per Filium omnia operatur: Omnia per ipsum facta sunt. Joan.* 1. *Digiti Spiritus sanctus; unde dicitur: Exod.* 8. *Digitus Dei est hic.* Et quare, dices, ipsa SS. Trinitas huic temulento Regi mortis, & æternæ damnationis sententiam in parietem scribere voluit: *Mane, Thecel, Phares*? Causam subjungit Scriptura, quia prophanaverat sacra vasa aurea & argentea, quæ asportaverat Nabuchodonosor pater ejus de templo, quod fuit in Jerusalem, ut biberent in eis Rex, & Optimates ejus, uxoresque ejus & concubinæ: *Insultabat*, ait S. Hieronymus, *vasis templi Dei, & statim ultio consecuta est*; unde in eodem convivio peremptus est Balthasar, & Babylon capta.

9. Ite nunc sacrilegi, ite Ecclesiæ Dei violatores, ite sacrorum contemptores! Assuerus Rex ubi Amanum vidit super lectulum Esther Reginæ corruisse, mox irâ percitus exclamavit: *Etiam Reginam, me præsente, vult opprimere* *Esther.* 7. *in domo*? proinde illum sine mora ad crucem condemnavit. Per hanc 8. Esther Assueri sponsam præsignata est Ecclesia Sponsa Christi summi Regis; væ illi, & æternùm væ, qui hanc Reginam præsumpserit dehonestare, & templum Dei prophanare!

Nadab & Abihu Aaronis summi quondam in lege Sacerdotis filii, cùm aliquando Sanctuarium fuissent ingressi, ut super altare thymiatis adolerent incensum, & Deum sibi ac populo redderent placabilem, subitò igne cœlesti afflati interfecti sunt: *Egressúsque ignis à Domino devoravit eos.* Et quid *Levit.* 10. (haud immeritò quæres) hi duo Aaronis filii in Deum peccârunt? nun- 2. quid ministerium suum exercebant? nunquid Deum pro suis ac populi delictis volebant placare? Cur ergo tanta cum severitate fuerunt puniti? ℟. Scriptura, quia offerebant coram Domino non ignem sacrum & de cœlo lapsum, sed ignem prophanum & alienum, quod eis vetitum erat. O quot sunt de facto Christiani, qui in Ecclesia Dei in thuribulo cordis sui non ignem sacrum, sed alienum & prophanum Deo offerunt! *Ignis alienus*, ait Cornelius, *est quævis cupiditas, quæ igni sacro, id est, charitati, est contraria*; *Cornel. hic.* *charitas enim est ignis è cœlo missus, & anima à Deo inditus; ignis verò alienus est, cùm anima ardet irâ, avaritiâ, luxuriâ, &c.* Apage hunc ingnem.

Finem huic nostræ considerationi faciat piscatio Petri & Apostolorum, de qua refert Lucas, quòd per totam noctem laborantes nihil cœperint; ast ubi ad verbum Domini retia sua duxerunt in altum, ingentem piscium multitudinem cœperunt, & ne rete rumperetur, piscésque evaderent: *Annuerunt sociis, qui erant in alia navi* [illegible] *venirent, & adjuvarent eos.* Observa: *Luc.* 5. 7.

Annuerunt ſociis. Et quare non clamârunt ad tam prodigioſam piſcium captarum, ut ſocii ſibi venirent in auxilium? cur muti hîc facti ſunt omnes? ℞. *Dionyſ. Carth. hîc.* Dionyſius Carth. *Præ reverentia JESU, qui aderat, non audebant loqui.* Si talem reverentiam erga JESUM habuerunt Diſcipuli in navicula Petri, quid nos in navi templi, ubi idem JESUS præſens eſt? Proinde reſpectus, reſpectus!

CONSIDERATIO XLIII.

Cur Preces noſtræ ſæpè à Deo non exaudiantur.

Pro Dominica 10. poſt Pent.

Duo Homines aſcenderunt in Templum, ut orarent, unus Phariſæus, & alter Publicanus. Luc. 18. 10.

I.

ABraham Patriarcharum Princeps ac decus, ut fœdus ſuum cum Deo de impetrando hærede & filio ſanciret, illi in gratiarum actionem vaccam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium, turturem quoque & columbam in victimam obtulit. Et ecce dum hæc ſacrificia in honorem Dei litabat, advolabant volucres rapaces, invadentes & vellicantes victimas. Et quid ad hoc Abraham? baculum & flabellum apprehendit, quô aves illas prædatrices & ſacrilegas abegit, ne illas ſacras & Deo T.O.M. dicatas victimas macularent, & dilacerarent: *Gen. 15. 11.* *Deſcenderúntque volucres ſuper cadavera, & abigebat eas Abram.* Homo Chriſtiane! ſi ad ſacroſanctum te conſers Miſſæ ſacrificium, ubi unigenitus Dei Filius pro peccatis totius mundi Deo Patri quotidie offertur; vel ſi ad horas Canonicas, aut aliam faciendam orationem te componis, attende, ut Abrahamum imiteris, & ejuſmodi vellicantes aves & muſcas, hoc eſt, curas carnales & ſæculares, omnéſque diſtractiones pro viribus abigas, mentémque ita recolligas, ut nihil in oratione & obſervatione ad Deum te poſſit facere diſtractum. *S. Gregor. M. lib. 16. Mor. c. 19.* S. Gregorius Magnus ille Pontifex & Doctor Eccleſiæ moralis, per prædictas aves circumvolantes, à dæmone immiſſas hominis cogitationes malas rectè intelligit, qui dæmon nunquam magis videtur eſſe occupatus,

quàm

quàm cùm homo ad Deum preces fundere assolet, ut illarum possit impedire fructum & salutarem effectum: *Sapè*, ait Sanctissimus Pontifex, *in ipso orationis sacrificio importunæ se cogitationes ingerunt, quæ hoc rapere, vel maculare contendunt. Unde Abraham cùm ad occasum solis sacrificium offerret, insistentes aves, ne oblatum sacrificium raperent, studiosè abegit. Sic nos cùm in ara cordis holocaustum Deo offerimus, ab immundis hoc volucribus custodiamus, ne maligni spiritus, & perversæ cogitationes rapiant, quod mens nostra offerre se Deo utiliter sperat.*

Et hoc est, quod hodie Christus in sacro Evangelio de oratione Pharisæi & Publicani proponit exemplum. Pharisæus ingentem, præseferebat in oratione sua virtutum perfectionem, quasi jam summum Sanctitatis attigisset gradum: jejunabat sæpiùs, humi dormiebat, decimas persolvebat, bona sua egenis impertiebatur, longo tempore in sacco & cinere sedebat, Deo secundùm faciem gratissimus; & quid tandem meruit? cum his omnibus bonis operibus, ait S. Chrysostomus, naufragium passus est, & Publicano humilis & contrita criminum accusatio facta est criminum remissio: *Venerunt*, inquit, *duæ naves habentes onus, ambæ portum ingressæ sunt, sed Publicanus pulchrè in portum appulit, Pharisæus autem naufragium perpessus est, ut disceret, quantum malum sit animi tumor.* Disce ex hoc, quomodo ac qualiter in oratione te habeas, ut preces tuæ à Deo exaudiantur; imitare proinde non arrogantem Pharisæum se ipsum potiùs quàm Deum laudantem, sed humilem Publicanum præ verecundia, & animi contriti dolore, nec supercilia sua ad cœlum levare audentem, hinc summa cum submissione percutiens pectus suum dicebat: *DEUS propitius esto mihi peccatori.* Vide hîc, ac perpende orationem quidem verbis brevem, sed sensu & efficaciâ magnam, quam ideò Christus hîc expressit, ut nos doceret modum ad Deum bene & fructuosè preces fundendi, quas si non statim exaudit, exaudiet tamen illas in tempore opportuno. Quæ veritas mihi hodie ansam præbet examinandi ulteriùs causas & rationes, quare subinde mitissimus DEUS preces nostras non exaudiat; habeo hîc opus flabello Abrahami, quibus aves & muscas circumgyrantes mentísque evagationes dispellamus. Agite, rem magnam tracto, attentionem magnam requiro.

S. Chrysost. hom. 4. de verb. Isa.

Luc. 18. 13.

2. Venerat aliquando ad pretiosissimum orbis Redemptorem in hac mortali carne versantem centurio quidem sectâ gentilis, professione verò miles, homo, ut paucis loquar, egregius; & quia servum habebat fidelem sibi, sed nunc gravissima paralysi affixum lecto, & proximum letho, ideò pro illius salute compassione, & charitate motus Dominum impensè rogare cœpit: *Rogans eum, & dicens: Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur.* Ad quam insinuationem & primas preces mitissimus Dei Filius

Matth. 8. 5.

Filius sine mora in propria persona ad accedendum, & curandum istum infirmum se obtulit: *Et ait illi JESUS: Ego veniam, & curabo eum*; quod tamen ex singulari animi humilitate Centurio ille non permisit, indignum se reputans, ut talis ac tantus hospes pedem in domum suam inferret: *Et respondens Centurio ait: Domine, non sum dignus, &c.*

Ad Regulum in Capharnaum venio, ad eundem orbis Servatorem pro salute filii sui, lethaliter tunc ægrotantis, accedentem, & demissè eum rogantem, ut in propriâ persona dignaretur ad domum suam descendere, filiúmque suum, unicum patris deliciolum è mortis faucibus eripere: *Rogabat eum, ut descenderet, & sanaret filium ejus; incipiebat enim mori.* Quid ad hanc orationem expectas responsi? *Nisi signa & prodigia videritis, non creditis.* Et quare Dominus hunc Regulum increpavit? quare ad domum ejus ire noluit, licet impensissimè rogaretur: *Domine, descende, priusquam moriatur filius meus?* ad servum centurionis visitandum ultrò se obtulit: *Ego veniam, & curabo eum*; Regulum verò vix responso dignatus est. O bone DEUS! quàm paradoxa sunt ista, & mundi stylo contraria!

Joan. 4. 47.

Observa hîc, prudens lector, utriusque orantis discrepantiam; Centurio plenus fide oravit ad Dominum, credens firmissimè, Christum esse Deum ac hominem, atque Messiam Judæis quondam promissum, proinde omnem spem & fiduciam recuperandæ sanitatis in illo collocavit; Regulus verò in fide & spe multum vacillavit: *Accessit ad eum*, ait Dionysius Carthusianus, *non credens, sed tentans, volens experiri, quis aut qualis esset, & quantum posset*, hinc meritò à Christo reprehensus, & alter vicissim à Christo laudatus est: *Amen dico vobis: non inveni tantam fidem in Israël.*

Dionys. Carth. in hunc loc.

Ex quibus collige, anime mi! qualis fides & spes requiratur ad orationem tuam, ut à Deo mereatur exaudiri & respici: *Postulet autem in fide*, ait S. Jacobus, *nihil hasitans; qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur & circumfertur; non ergo existimet homo ille, quod accipiat aliquid à Domino* ita hæsitavit quondam Hebræi populi Dux & Legifer Moyses, ubi plebi rebelli ex durissima petra aquam deberet producere: *Num de petra hac poterimus vobis aquam ejicere?* hinc ibi in deserto morte punitus est, nec terram permissus ingredi desiderabilem. Sic hæsitavit & Petrus, ubi supra maris fluctus ambulans ventum validum advertit, & jamjam in profundum mergi cœpit, unde à Christo audivit: *Modicæ fidei, quare dubitâsti?* Quare si vis fructuosè orare, priùs *ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat Deum*; per orationem enim, quæ sine vera intentione, & fide cum fastidio & tepiditate peragitur, non tam DEUS placatur, quam ad iram provocatur; hinc talis orans à Jeremia dicitur: *Maledictus, qui facit opus Domini fraudulenter*; Septuaginta legunt: *negligenter*; proinde priùs

Jacob. 1. 6. *Num.* 20. 10. *Matth.* 14. 31. *Eccl.* 18. 23. *Jer.* 48. 10.

priùs cum centurione humilia animam tuam, excitando firmam in Deum fidem ac fiduciam; dic cum Apostolis: *Adauge nobis fidem.* Et cum patre luna- *Luc. 17. 5.*
tici: *Credo Domine, adjuva incredulitatem meam.* *Marc. 9.*
3. Sed progrediamur ulterius. Non est illa Evangelica parabola de decem *24.*
virginibus, quinque fatuis, & quinque prudentibus, quæ à sponso peramicè ad nuptias fuerunt invitatæ. Et ecce, cùm medium silentium tenerent omnia, & nox in medio suo cursu esset, clamor factus est: *Ecce Sponsus venit, exite ob-* *Matth. 25.*
viam ei. Ex quibus prudentes virgines sine mora cum accensis lampadibus ad *6.*
excipiendum sponsum sese parârunt, quæ sine ulteriori difficultate ad cœlestes illas nuptias fuerunt admissæ. Tandem venerunt & reliquæ virgines, pulsantes cœli januas, & clamantes: *Domine, Domine aperi nobis.* Sed nihil cum vacuis suis lampadibus impetrârunt miseræ: *Amen dico vobis, nescio vos.* O Domine, quare tam durus & asper erga has fatuas extitisti virgines?

Ad magis elucidandum hunc Scripturæ locum inservit nobis, quod idem orbis melioris Reparator Christus enarrat de homine quodam egestatis tempore media de nocte fores amici sui pulsante, & tres panes ad refocillandam animam ab eo flagitante: *Amice, commoda mihi tres panes*, qui prima vice loco *Luc. 11. 5.*
responsi ab illo patrefamilias accepit, quòd non possit surgere: & dare panes desideratos, ne expergefaceret filios, totámque turbaret familiam. Sed quia importunus ille amicus & pulsando & clamando perseveravit, tandem panes, quotquot habebat necessarios, ab illo recepit.

Siste hìc, anime mi! & considera, quare virgines illæ fatuæ de nocte media cœli fores pulsantes à Sponso fuerint repulsæ, & hic homo importunus de media nocte impulsando & rogando exauditus? Rationem assignat Christo- *Christoph.*
phorus Vega sequentem: *Excluduntur*, inquit, *virgines, non quod aliquid mali* *Veg. in cap.*
fecerint, sed quòd in sua petitione & deprecatione non perstiterint; debuissent enim *1. Jud. §.*
constanter in oratione sua perseverare, sed, quia mox desperârunt, à Spon- *15. n. 93.*
so rejectæ sunt. Econtrariò homo ille & amicus egenus, cui panis defecerat, constantissimè in oratione sua opportunè, & importunè perseverans ad votum exauditus est. Ex quibus rerum consideranti abundè patet, quòd Deus velit, ut in orationibus nostris usque ad importunitatem simus perseverantes, & magno apud eum instemus affectu, pulsando, cantando, plorando, urgendo, dolendo, & quasi Deum ad dandum cogendo: *Hac vis*: ait Tertullia- *Tertull. lib.*
nus, *Deo grata est*; proinde nunquam cadamus animo, licèt non statim, imò *de orat.*
per plures annos in orationibus nostris non exaudiamur, *Regnum enim cœlorum* *Matth. 11.*
vim patitur, & violenti rapiunt illud. *12.*
4. Pro confirmatione hujus veritatis alium ponderemus Scripturæ locum. David Israëlitarum Rex, ubi culpam suam ob admissum adulterii & homicidii crimen agnovit, veniamque à Deo per humilem confessionem impetra-

vit, mox triste hoc nuntiũ ab aulicis accepit, parvulum ex Bethsabee natum febri, aut alio corporis languore lethaliter decumbere. Quid hîc agit, solicitus pater? deprecatur Dominum pro parvuli hujus salute, orat instantissimè, & non sine lacrymis, jejunat rigidè, humi cubat, nec cibum capit præ animi amaritudine, ut sic faciliùs à Deo vitam ulteriorem huic filio suo impetret. Sed incassum omnia; die enim septima ab ægritudine, quæ à Medicis critica appellatur, & ordinariè ægrotantibus periculosior esse solet, memoratus parvulus vitâ excedit: *Deprecatúsque est David Dominum pro parvulo &c.*
2. *Reg.* 12. 16. Et quid sequitur? *Mortuus est puer.* Bone Deus! quare non exaudisti tâm humiles Regis Davidis preces? nunquid cor contritum & humiliatum, Deus despicies?

Observa hîc prudens Lector, peculiarem Divinæ bonitatis providentiam. Parvulus iste per illicitum amplexum progenitus, filius extitit peccati, scelerísque paterni objectum, fuissétque patri per omnem vitam opprobrio & dedecori, quem omnes subditi, & fortè extento etiam digito notâssent: *Ecce, hic ille nothus est, quem Rex noster ex illicito thoro progenuit &c.* Ne ergo à tali spurio nomen Davidis infamaretur, & subditi scandalizarentur, Deus illum immaturâ morte sustulit in summum bonum parvuli, quia accepta circumcisione adhuc salvatus est, & in majus bonum Davidis ac totius Regni, quia paulò post benignus Deus alium legitimum, & longè præstantiorem filium, videlicet Salomonem illi dedit. Ita pulcherrimè glossatur Theodoretus apud
Theod. hîc. *Hugo hîc.* Cornelium: *Sic enim consultum fuit famæ & bonori Davidis &c.* Et Hugo Cardinalis: *Exauditus*, inquit, *est Rex ad utilitatem, quia filius malus forsan evasisset &c.*

O miseri mortales! dicite, quid nonnunquam in orationibus vestris à Deo petitis? hic pro corporis sui salute supplicat; ille pro sanitate uxoris aut filiorum; hic pro conservandis pecoribus, alius pro frugibus: iste pro familia & villa, alter pro impetrando beneficio aut officio; alius denique pro alia re & munere, in quem finem etiam vota faciunt, & ad loca sacra ac remota excurrunt, & tamen à Deo nihil accipiunt. Cur, obsecro, ò bone Deus! horum supplicantium preces non semper soles exaudire? quænam causa tot
Jo. 16. 23. irritarum orationum? An non vera est Christi promissio? *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis?* Audite à S. Jacobo fratre Domini respon-
Jacob. 4. 3. sum: *Petitis*, inquit, *& non accipitis, eò quòd malè petatis.* Sic infans cultrum à matre petit, quo se sauciat; sic æger in febri maligna ad frigidam anhelat, donec recidivus fiat, & pereat; Sic homo phreneticus vincula rumpens libertatem quærit, quâ obtentâ in aquis se submergit &c. Ita & nos miseri ex cœca nostra voluntate & concupiscentia sæpè noxia animæ petimus, quæ Deus nobis justè & misericorditer negat, ut per hoc summam suam ostendat clementiam ac providentiam, utpote qui nobis malum velle non potest, sed

omnia suaviter ordinat in suum finem. Ita S. Isidorus: *Multos*, inquit, *S. Isidor. l.*
Deus non exaudit ad voluntatem, ut exaudiat ad salutem. Proinde in omnibus *3. de sum-*
rebus orandum erit: Fiat voluntas tua, mi Domine, non nostra cæcutiens, *mo bono. c.*
perversa & ignorans voluntas, sed tua fiat, ò mi Deus! *7.*

5. Transeamus ad Aulam regiam sapientissimi Salomonis. Et quid video? Ecce, Regina Bethsabee mater Regis cum superbo comitatu & ornatu primam & publicam à filio recens regnante exposcit audientiam; excipitur talis mater, prout talem decebat filium, qui illi de throno surrexit in occursum, adoravit eam se ipsi inclinando, filialem exhibendo reverentiam, quam & juxta se ad dexteram in throno collocari voluit. Quibus peractis, prout in aulis fieri assolet, ceremoniis, ad Regem conversa mater: *Petitio-* *3. Reg. 2.*
nem, inquiebat, *unam parvulam ego deprecor à te; ne confundas faciem meam.* Et *20.*
quid est, subjungebat Rex, quod à me petis, Mater? non enim fas est, ut avertam faciem tuam; ad quod Regina: *Detur Abisag Sunamitis Adoniæ fratri tuo uxor.* Fulmen hæc erat petitio in auribus Salomonis; proinde mox in Adoniam fratrem suum hanc capitalem ferebat sententiam: *Vivit Dominus,* ----- *quia hodie occidetur Adonias.* Et quare, obsecro, preces hujus Reginæ à filio non fuerunt exauditæ? cur matri tam dilectæ ejusmodi probrosam intimavit repulsam?

Priusquam hunc S. Scripturæ solvamus conceptum, & dilucidemus mysterium, ad novum testamentum transeamus oportet. Salome mater filiorum Zebedæi paulò ante Dominicam passionem venerat ad orbis Salvatorē, eum adorans, & petens ab eo, *Dic, ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram* *Matth. 20.*
tuam, & unus ad sinistram in regno tuo; putabat enim illa mulier, Christum *21.*
post mortem & resurrectionem suam illicò in Israël regnaturum; quid ad hanc orationem Dominus? non matri, sed filiis responsum fert: *Nescitis, quid petatis*; & sic illam matrem & filios dimisit inanes. Et quare hoc, amantissime JEsu, an non ipse dixisti: *Omnia, quæcunque orantes petitis, credite, quia* *Marc. 11.*
accipietis, & evenient vobis? nunquid hæc mater Jacobi & Joannis optimè de te *24.*
merita fuit, dum multas ad sustentationem Apostolicæ tuæ familiæ subministraverit eleemosynas? his tamen non consideratis petitionis suæ ingratam retulit repulsam; & quæ causa, quòd Deus & homo Christus & matris & filiorum subornatas preces non exaudierit? Respondet S. Paschasius, quia dicta mater pro uno filio cœleste Regnum, & pro altero æternum væ & damnationem postulavit; ad dexteram enim in judicio statuentur justi, & ad sinistram reprobi, hinc ipsa non intellexit, quid oraret, & peteret: *Nunquid* *S. Paschas.*
non audistis, subintrat in hunc Scripturæ locum S. Paschasius, *quod, qui à sinistris erunt, maledicti erunt & reprobi? idcirco vos vocavi de sinistris ad dex-* *Matth.*

 teram

teram, ut semper in dextris permaneatis: & quid est, quòd vos vestro consilio rursus recurrere vultis ad sinistram:

Et hæc, vel similis ratio pugnat etiam pro solutione prioris argumenti & conceptûs de Behsabee Regina, quare in oratione sua, dum pro Adonia Re-
3. *Reg.* 2. 20. gem & filium Salomonem intercessit: *Detur Abisag Sunamitis Adonia fratri tuo uxor*, nihil impetraverit, causam subministrat ipse Salomon: *Postula ei Re-*
Cornel. hic. *gnum*, supra quod ita commentantur Cornelius: *Si postulas Abisag dari uxorem Adonia, postulas ei regnum; ipse enim ambit uxorem patris nostri Regis Davidis, ut per eam quasi reginam elevetur in celsitudinem regiam, fiatque Rex; præsertim, quia ad hoc ei auxiliantur Abjathar Pontifex, & Joab Dux militia &c.*

En genuinam causam, quare Salomon preces matris suæ non exaudierit, quia sibi, ipsique matri & regno universo summè fuissent noxiæ, ex his enim nuptiis illicitis, & jure naturæ repugnantibus extortæ fuissent rebelliones, contentiones & bella cruentissima; hinc rectè oratio Bethsabee non fuit exaudita. O Christiani; quid hoc calamitoso tempore in orationibus nostris à Deo petimus? *fiat pax in virtute tua &c.* Et tamen interim pacem Deo non permittimus, non servamus, dum eum quotidie per enormia peccata ad justam provocamus vindictam. Verum est, multæ fiunt in regionibus nostris orationes, publicæ instituuntur supplicationes preces adduntur precibus, prædicantur jejunia, & eleemosynæ commendantur largiores &c. His tamen non obstantibus continuant bella, ac crescit annonæ caritas, & ingeminantur flagella; ò infelices nos! peccati pœnam sentimus, & peccandi pertinaciam non
Osea. 13. 9. vitamus; quid proinde mirum, si & nobis dicatur: *Perditio tua ex te Israël; tantùm in me auxilium tuum.* Hic verificatur illud Isaiæ: *Cùm extenderitis manus ve-*
Isa. 1. 15. *stras, avertam oculos meos à vobis: & cùm multiplicaveritis orationem, non exaudiam.* Vis nôsse hujus aversionis causam? *Manus enim vestra sanguine plena sunt*; & quali sanguine, dices? citò dico, sanguine Domini nostri JEsu Christi, quem
Hebr. 6. 6. quotidie per peccata nostra crucifigimus: *Rursum crucifigentes sibimet Filium Dei.*

6. Nolo tamen per hoc, animæ Christianæ, ut despondeatis animum, vivit enim adhuc gratiarum Dominus, qui non sinet preces vestras omnino esse irritas. Audite casum & factum prorsus admirandum. Venit mitissimus Redemptor JEsus in regionem Gerasenorum, ubi ipsi per desertum eunti vir quidam energumenus, qui ab integra dæmonum legione possidebatur, ex sepulchris mortuorum occurrit, qui ruptis vinculis ad Christi pedes procidens eum liberè Filium Dei altissimi professus est; interrogavit autem illum Do-
Luc. 8. 30. minus: *Quod tibi nomen est?* ad quod diabolus primarius ex energumeno respondit: *legio*, hoc est, sex millia dæmonum, cœperúntque mox hi dæmones rogare Dominum, ut in gregem porcorum introire permitterentur: *Et rogabant eum, ut permitteret eis in illos ingredi.* Et quid factum est? *Et permisit illis. Exierunt ergo dæmonia ab homine, & intraverunt in porcos; & impetu abiit grex per*

præceps

præceps in stagnum, & suffocatus est. O pientissime Domine, quid hoc est? non me capio ampliùs hîc præ admiratione tam insoliti eventûs.

Videamus interim, & perpendamus, quid gentium Doctori S. Paulo acciderit; de hoc recensent sacræ paginæ, quòd vehementi carnis stimulo sæpiùs fuerit tentatus; audi ipsum loquentem: *Ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ Angelus Satanæ, qui me colaphizet.* Erubuit vir optimus juxta ac sanctissimus ob importunum hunc & domesticum hostem in propriis visceribus latentem; in quem finem Deum T. O. M. frequenter rogavit, ut ab hoc molesto stimulo liberaretur: *Propter quod ter Dominum rogavi, ut discederet à me.* Et quid per orationem suam impetravit? Respondeo: Nihil, quia ab hac carnis molestia & tentatione liberatus non est, sed solum hoc Divinum responsum accepit: *Sufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur.* O bone JEsu! verè judicia tua abyssus multa; cur, quæso, preces diaboli insensissimi inimici tui exaudisti, & dilectissimum hunc Apostolum tuum, quem ipse in vas electiois assumpsisti, ne quidem attendisti?

2. Cor. 12. 7.

Ad hanc quæstionem eleganter respondet S. Gregorius Magnus: *Paulus inquit, non exauditur, quia si liberaretur à tentatione, ei non prodesset ad salutem*; nam hæc ipsa tentatio sanctissimo huic Apostolo stimulus omnium virtutum fuit, ut in propria virtute & vitæ sanctitate non confideret, sed solummodò de Divino auxilio & infirmitate sua gloriaretur: *Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut habitet in me virtus Christi &c.* Econtra dæmon in oratione sua à Christo, *exauditus est*, subintrat hîc S. Augustinus, *ad voluntatem, sed ad damnationem*, dum mox submerso porcorum grege in abyssum inferni præcipitatus est.

S. Gregor. M. Hom. 27.

S. August. tr. 7. in ep. S. Joan.

7. Disce ex his hactenus adductis argumentis, quomodo imposterùm ad Deum orare debeas. Pro exemplo tibi sit Adomarus homo pius ac honestus, sed oculorum lumine privatus; qui, cùm de prodigiis S. Vedasti Episcopi Atrebatensis audisset, magno impetrandæ sanitatis desiderio accensus ad sepulchrum hujus S. Antistitis adduci voluit, ubi Deum humiliter rogavit, quatenus per intercessionem hujus Divi oculorum lumen & usum sibi dignaretur impertire. Et ecce miraculum, in momento videt Adomarus, & lætus persoluta gratiarum actione domum revertitur. Sed paulò post, ubi rem attentiore mente perpendit, an benè vel malè oràsset, & an hic luminum usus ad salutem animæ sibi expediret, de novo Deum rogare cœpit: *Mi Domine*, inquiebat, *humiliter obsecro te, si hæc res saluti animæ meæ minùs conducit, redeat pristina infirmitas, meliùs enim mihi est, cæcum intrare in regnum cœlorum, quàm duos oculos habentem mitti in ignem æternum.* Dixit, & in puncto rediit oculorum caligo & cæcitas pristina. O fortunatum Adomarum, cujus cæcitas & infirmitas magis ad æternam salutem, quàm optata corporis sanitas & oculorum usus profuit. Discite ex hoc, mortales omnes, quo animo, & qua intentione ad

Ex vita S. Vedast. Ep.

Deum orare debeatis. Discite imitari Abrahamum, qui ad montem Moria ascensurus, ut ibidem ad Deum impensiùs oraret, & in holocaustum ipsum suum offerret unigenitum, priùs ad radices montis servos suos & asinum
Gen.22.5. expectare jussit: *Expectate hic cum asino &c.* Hoc fac & tu ad orationem te paraturus, relinque priùs domi tuum asinum & omnes curas superfluas. Imitare in oratione Jacobum per violentiam precum benedictionem ab Angelo extorgentem: *Non dimittam te, nisi benedixeris mihi.* Sic & tu per preces tuas cœlo vim infer, nam violenti rapiunt illud. Imitare denique pretiosissi-
Matth. 26.42. mum Redemptorem tuum in monte Olivario in faciem procidentem, & prolixiùs ad Patrem orantem: *Fiat voluntas tua &c.* Ita, inquam, & tu a-
S. August. hom. 4. ge, homo Christiane, non petendo, quòd caro, aut mundus concupiscit, sed quod placet Deo: *Verè*, ait S. Augustinus, *novit rectè vivere, qui rectè novit orare.*

CON-

CONSIDERATIO XLIV.

De recta intentione operibus nostris præfigenda.

Pro Dominica 11. post Pent.

Suspiciens in cœlum, ingemuit. *Marc. 7. 34.*

1.

DE aquila reipublicæ volucrum pennatarum Regina recenset magnum ac fulgidum Orthodoxæ Ecclesiæ jubar Augustinus, quòd non duntaxat irretorto oculo fulgentissimum Astrorum Principem & mundi oculum, solem contemplari, sed & proles suas ex ungue in aëre suspendere, radiisque solaribus opponere soleat. Quæ ergo inter illas solis radianitis splendorem fixis excipit oculis, hanc ut prolem suam agnoscit legitimam; quæ autem acie palpitaverit, istam, ut partum spurium ab ungue dimittit, & ad petram præcipitat. Simili ferè modô Deus T. O. M filios suos adoptivos probare assolet; illos, qui firmè hunc Divinum justitiæ solem per rectam intentionem (omnia ad Deum referendo) contemplantur, ut filios suos legitimos, & ad æternam gloriam electos agnoscit; qui autem in dirigendo ad Deum rectam intentionem palpitaverint, eos non solùm dimittit inanes, sed ad tartarum ablegat. Ex quibus patet, quòd veri & electi Dei filii ex bona intentione, quam suis præfigere solent operibus, præ reliquis spuriis & adulterinis dignoscantur. Est autem recta intentio secundùm mentem D. Thomæ Aquinatis non aliud quàm *actus voluntatis, quo actiones hominis ad finem supernaturalem diriguntur.*

S. August. tr. 36 in Jo.

S. Th. 1. 2. q. 12. a. 1. ad 3.

Talis intentio recta est regula, secundùm quam omnes actus nostros ad Deum, tanquam ad ultimum nostrum finem dirigamus; & quemadmodum artifices, architecti, ac præsertim fabri murarii & lignarii in extruendo ædificiò semper suam regulam, & perpendiculum, vel amusim ad manus habere solent, quæ instrumenta, ne vitium in structura committant, sæpissimè consulunt, & applicant; ita & nos oportet in actionibus nostris infallibilem regulam ac perpendiculum, hoc est, bonam intentionem ad Dei nutum ac beneplacitum semper applicare, & præfigere, ut in omnibus honorificetur, & laudetur benedictus Deus; unde Paulus gentium Doctor: *sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis: Omnia in Dei gloriam facite.* *1. Cor. 10. 31.*

Et

Et hoc est, quod in hodierno Evangelio Veritas Christus nobis abundè insinuavit, dum insanando muto & surdo priùs in cœlum oculos suos ad Patrem levavit: *Et suspiciens in cœlum, ingemuit.* Supra quod egregiè B. Albertus M. *Docet nos*, inquit, *ad cœlum dirigere intentiones nostras, cùm aliquid volumus impetrare*; Ita & Josaphat quondam fecit, qui in gravi necessitate constitutus ad afflictum populum peroravit: *Cùm ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.* de qua veritate & recta intentione omnibus ad obtinendam æternam salutem per necessaria plura in præsenti dilucidabimus.

Marc. 7. 34.
B. Albert. M. hîc.
2. Par. 20. 12.

2. *In Principio*, non æternitatis, non ævi, sed temporis, *creavit Deus cœlum & terram*, & intra sex dies omnia opera eorum, ubi Deus cuncta à se creata laudavit opera: *Et vidit Deus, quod esset bonum.* Cùm verò venisset ad creationem hominis, quem produxit de limo terræ ad imaginem & similitudinem suam, ipse solus à Deo remansit illaudatus; non enim hîc additum est: *Vidit Deus, quod esset bonum.* Grande hîc latet mysterium, quòd omnia à Deo laudentur creata, & solus homo non laudetur? Respondet ad hanc pulcherrimam quæstionem S. Ambrosius, quia pulchritudo & bonitas aliarum rerum corporalium & animalium tota est posita in exteriori, & quod in oculos incurrit, non autem in perfectiori esse & intrinseco, ac propterea eos statim laudavit Deus; Atqui bonitas, perfectióque hominis non est in isto esse extrinseco & apparente, sed in interiore, juxta illud Psal. 44. Omnis gloria filiæ ab intus, hinc homo laudatus non est ab extrinseco, sed laudari debet ab intrinseco, quod est potissimùm ejus intentio; quidquid enim agant homines, intentio judicat omnes. Ex quibus luculenter patet, rectam & simplicem hominis intentionem esse radicem ac fundamentum bonitatis, perfectionis & omnium actionum humanarum apud Deum aliquid suo modo promerentium.

Gen. 1. 10.
S. Ambros. l. Just. Virg. ad Eus. c. 9.

Et hoc est, quod Divinus ille Sponsus dilectæ suæ sponsæ intimavit: *Vulnerâsti cor meum, soror mea sponsa, vulnerâsti cor meum in uno oculorum tuorum.* Et quomodo dices, *in uno oculorum tuorum?* Adverte: Jaculator, ut meliùs ac certiùs suum attingat scopum, sinistrum oculum claudit, ac solum dexterum aperit, ut non tantùm intensior reddatur visus, sed & ne hinc inde cum sclopeto aut sagitta vagando à meta præfixa aberret. Non absimili modo Sponsa illa dilecta, hoc est, fidelis anima sinistrum oculum erga mundana, terrena & illicita occludere debet, & solo dextro ad scopum suum, hoc est, ad cor Dei collimare, quod fit per veram, simplicem, ac rectam mentis intentionem, omnia videlicet opera sua ad hunc ultimum finem dirigendo, unde ait dilectus: *Vulnerâsti cor meum in uno oculorum tuorum.* En anima Christiana habes hîc modum, quomodo in omnibus intentionem tuam ad DEUM referre debeas, & *si oculus tuus* (hoc est intentio tua) *fuerit*

Cant. 4. 9.
Mat. 6. 22.

simplex, totum corpus tuum lucidum erit, quod enim est corpus sine anima, hoc est actio tua sine bona intentione. Juvat hîc audire primum Venetorum Patriarcham S. Laurentium Justin. *Omnes Christi servi*, inquit, *Deo placere cupientes, primordia diei & actionum conentur consecrare Altissimo, quatenus cætera secutura opera à suo non declinent principio. Quapropter mox ut somno evigilant, semper cor suum erigere intendant; prima vox, prima cogitatio, primus affectus Divinam resonet laudem, ignitam ad Deum dirigat supplicationem, & illi se sincero corde permittat, qui valet potenter de imminentibus periculis liberare.* Verùm pergamus ulteriùs in Thesi nostra. *S. Laurent. Just. lib. de disc. cap. 10.*

3. Post creatum cœlum & terram, cùm tenebræ adhuc essent super faciem abyssi, placuit SS. Trinitati eodem adhuc die producere lucem, sine qua omnia creata & creanda mansissent invisibilia: *Dixítque DEUS: Fiat lux.* Et *Gen. 1. 3.* quæso sodes, quæ utilitas fuisset in mundo sine luce? tolle solem, & omnia cæca erunt, hominésque, quasi talpæ inter atras caliginis umbras oberrabunt. Collige ex hoc, anime mi, pro te sensum moralem, quod enim macrocosmus, seu mundus magnus est sine luce, hoc est & microcosmus, id est, mundus parvus, qui est homo, absque recta intentione; ita quoque ait doctissimus Mansius, nisi opera nostra à recta intentione, & in fine bono lumen *Mans. to. 2. tr. 37. dis. 7.* accipiant tenebrosa, infructifera, imò & sæpiùs tenebris infernalibus digna erunt; unde rectè monet Apostolus, dicens: *Abjiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis; sicut in die honestè ambulemus, non in comessationibus &* *Rom. 13. 12.* *ebrietatibus, non in cubilibus & impudicitiis, non in contentione & æmulatione; sed induimini Dominum JESUM Christum*, ad quem semper nostra dirigatur intentio.

De pretiosissimo orbis Salvatore recenset D. Lucas, quòd inter alia discipulis suis mandaverit, ut lumbos suos præcingerent, & lumen in manibus gestarent: *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris.* Per *Luc. 12. 35.* quod incarnata Patris Sapientia insinuare voluit, ut simus tanquam viatores semper expediti ad iter in cœlum, & ad bona opera, quia adhuc grandis nobis restat via. Sed quod etiam requisiérit, ut ardentes in manibus lucernas teneremus, non utique de materialibus locutus est lucernis, quæ in clara & meridiana luce nobis essent inutiles, sed potiùs locutus est Christus de lucernis moralibus, hoc est, de recta intentione, quam semper nostris operibus & actionibus præfigamus. Juvat hîc audire Lyranum: *Lucerna*, inquit, *hîc* *Lyran. hîc.* *accipitur pro intentione recta; includit enim lumen fidei & ardorem charitatis, ad modum lucernæ ardentis. Sicut lucerna in alto posita illuminat ea, quæ sunt in domo materiali, sic intentio recta, ea quæ fiunt & disponuntur in domo Ecclesiæ, & etiam in domo Conscientiæ*; quis enim posset dijudicare, an hæc vel illa actio esset bona ac meritoria, nisi recta intentio ad Deum, velut ad ultimum finem ordinata faceret bonam? bona quidem est oratio cum eleemosyna & jeju-

nio &c. sed si recta non influit intentio, quid apud Deum valebunt? *Bonum est sal. Si autem Sal evanuerit, in quo condietur? neque in terram, neque in sterquilinium utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi, audiat.* Per hoc sal bonam intentionem intellige, sine quo omnia opera tua apud Deum erunt insipida & inutilia, & ad nihilum valent ultra, nisi ut mittantur foras &c.

Luc. 14. 34.

4. Moyses quamdiu virgam suam stupendorum prodigiorum operatricem, manu tenuit, & in cœlum levavit, virga eadem prodigiosa permansit; ast ubi illam à se in terram projecit, mox in horridum anguem mutata est: *Et versa est in colubrum.* Huic virgæ Mosaicæ non absimilis est nostra mentis intentio; quamdiu eam tenemus in manibus, hoc est, in opere & actione, omnia ad Deum referendo, manet, & manebit virga prodigiosa, & opera nostra cœlesti præmio digna; sin autem eam in terram incurii abjicimus, & propter alium finem terrenum, vel ob applausum, aut respectum humanum agimus, manebit virga venenata. Hinc non immeritò à dulcissimo Sponso suo Sponsa illa dilecta in Epithalamio comparata est ejusmodi virgæ: *Sicut virgula fumi.* Supra quod ad propositum nostrum peraccommodè Richardus à S. Victore: *Virgula*, inquit, *comparatur Sponsa propter intentionis puritatem & proficiendi velocitatem.*

Exod. 3. 4.

Cant. 3. 6.

Rich. à S. Vict. hîc.

De eadem Sponsa commemorat Scriptura, quòd aliquando dilectum suum candidum & rubicundum, atque electum ex millibus ex eo commendaverit, quòd caput aureum habere soleat: *Caput ejus aurum optimum.* Et quomodo, quæres, caput Sponsi poterat esse aureum? an fortâsse, quia cæsaries illius fuit aurea, auréisque inspersa ramentis? an quia comæ illius fuerunt fulgidæ, & instar auri speciosæ? an quia caput illius aureo erat redimitum diademate? Verùm hîc inquiro rationem moralem. S. Antoninus per caput illud aureum veram & rectam subaudit intentionem: *Caput enim designat intentionem; quia sicut caput est principium corporis, ita intentio principium operis*, nec valet opus aliquod sine recta intentione. Hinc David ait: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.* Supra quod appositè prædictus Hugo à S. Victore: *Oculos*, inquit, *ad Dominum semper habet, qui per intentionem ad amorem Dei dirigit omne, quod agit; cujus nimirum pedes à laqueo evelluntur, quia mala actio esse non potest, cujus amor Dei origo est.*

Cant. 5. 11.

S. Antonin. p. 4. tit. 2. n. 4.

Ps. 24. 15.

Hugo à S. Vict. hîc.

5. Naas Rex Ammonitarum, cùm validissimum exercitum contra incolas Jabes Galaad in campum eduxisset, & nunc secundam expeditionem contra Judæos parâsset, videntes Judæi, quia viribus impares hostili huic exercitui non possent resistere, unanimiter decreverunt cum prædicto Naas rationabile fœdus & pactum inire: *Dixerúntque omnes viri Jabes ad Naas: habeto nos fœderatos, & serviemus tibi.* Verùm quid ad hoc superbus Naas? *Ad hoc*, repone-

1. Reg. 11. 1.

reponebat, *feriam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrûm oculos dextros.* Quæres hîc, erudite Lector, cur Naas Rex potiùs oculos dextros, quàm sinistros petiêrit eruendos? Respondet Josephus, ut hac exoculatione Jebusitarum omnes ad bellum redderet inutiles, in bello enim necessarius est dexter oculus, sinister autem olim scuto tegebatur, sed dextro illis opus erat, ut hostem viderent, declinarent, & ferirent. Et hæc causa est, ait memoratus Josephus, quòd Naas Judæos dextro voluerit privare oculo, ut sic penitùs suo subjiceret imperio. Verùm aliud hîc quæro mysterium. Subintrat hic S. Gregorius M. qui per dictum tyrannum Naas diabolum subaudit: Diabolus, inquit, dextrum oculum, quo cœlestia & æterna intuemur, eruere studet relicto solo sinistro, quo carnalia & peritura spectemus; Lyranus autem per dextrum illum oculum rectam intentionem intelligit, quam depravare, imò tollere desiderat diabolus: *Per oculum*, ait, *dextrum intentio ad bona spiritualia, per sinistrum autem ad temporalia designatur; per hoc igitur, quòd Naas oculos dextros virorum Jabes quærebat eruere, significatur, quòd diabolus intentiones virorum in charitate servientium quærit à bonis spiritualibus totaliter avertere.*

Joseph. lib. 6. Antiq. c. 5.
S. Greg. hic.
Lyran. hic.

Vide hîc anima Christiana, subtilissimum hostis infernalis stratagema, qui si dextrum oculum, id est, rectam intentionem in nostris operibus, cæteroquin bonis, tollit, facili conatu temporis nos in suam rediget potestatem; unde DEUS ad Abraham dixit: *Ambula coram me, & esto perfectus.* Supra quod S. Vincentius Ferrerius: *Ille ambulat coram Deo, qui quidquid facit, recta intentione pro Deo facit.*

Gen. 17. 1.
S. Vincent. Ferr. serm. de SS. Trinit.

6. Et hoc est, quod olim DEUS in lege mandaverit, ut omne primogenitum sibi offerretur: *Sanctifica mihi omne primogenitum.* Primogenitum illud, ait Rabanus, est bona & recta intentio, quam omnibus operibus nostris ad Deum præmittamus; & Cornelius à Lapide: Primogenita, inquit, damus Deo, cùm ipsi primordia operum nostrorum offerimus, ut cedant in ejus laudem & honorem, utque ab eo prosperentur, & benedicantur; quod sanè non tantùm manè, sed & per diem sæpè in initio operis cujusque viri sapientes & pii faciunt. Rationem subjungit Aggæus Propheta, qui de Hebræis sic quondam vaticinatus est: *Seminâstis multum, & intulistis parùm &c.* Quia illis Judæis bona & recta deerat intentio. Sic & S. Petro accidit, unde querelas movit: *Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus.* Sed ubi retia sua meliori cum intentione, & sub invocatione SS. Nominis JESU in altum duxit: *In verbo autem tuo laxabo rete*, maximam selectorum piscium multitudinem conclusit. Ita & nos faciamus; ducamus in altum retia nostra, hoc est, intentiones nostras, omnia opera ad Deum dirigendo, ac referendo, sic copiosam omnium gratiarum & beneficiorum

Exod. 13. 2.
Cornel. hic.
Agg. 1. 6.
Luc. 5. 6.

 divino-

Prov. 3. 6. divinorum nanciscemur capturam: *In omnibus viis tuis*, ait Sapiens, *cogita il-*
Lyran. hic. *lum, & ipse diriget gressus tuos.* Supra quod citatus Lyranus: *Id est*, inquit, *in omnibus operibus tuis dirige intentionem tuam ad ipsum, & ipse diriget gressus tuos, id est, opera tua ad finem bonum.*

Ad hunc quoque finem collimavit ipsa Veritas Christus, ubi apud S. Lucam docuit, semper esse orandum; & nunquam in oratione deficien-
Luc. 18. 1. dum: *Quoniam oportet semper orare, & non deficere.* Sed quomodo, dices, hoc intelligendum: *Oportet semper orare, & non deficere?* Nunquid possibile est, ut homo omni tempore ad Deum possit orare? si homini laborandum est manibus, si studendum, scribendum, comedendum, dormiendum &c. Quomodo ergo semper poterit orare? Respondetur ex mente S.
S. August. in Ps. 34. 28. Augustini, quòd ille homo oret, qui in omnibus operibus suis semper bonam ac rectam erga Deum format intentionem, si propter Deum laborat, studet, cantat, scribit, ambulat, fodit, arat, militat, manducat, bibit, dormit &c. Talis intentio, licet opera sint adiaphora tantùm, seu indifferentia, ac naturalia, est virgula Mydæ, quæ omnia, quæcunque tangit, in aurum convertit; hinc prædictus S. Antistes Hipponensis super Psal. 34. v. 28. *Et lingua mea meditabitur justitiam tuam, totâ die laudem tuam*, ita ratiocinatur: *Vis*, inquit, *medium semper laudandi Deum? quidquid egeris, bene age, & laudâsti Deum.* En, quid possit bona, justa, ac recta intentio.

7. Sederat aliquando Christus Dominus post peractam in templo concionem contra gazophylacium, quod erat communis arca, in quam pecuniæ à populo Israëlitico ad usus templi, & alendos Sacerdotes ac pauperes conjiciebantur. Inter alios plures divites, qui aurum & argentum copiosum in illud mittebant gazophylacium, accessit & paupercula vidua, injiciens in cassam duo minuta, seu duos cupreos quadrinos Romanos, quorum quinque unum bajocum faciunt; quam cum mitissimus Dominus vidisset, ad
Marc. 12. 43. discipulos & circumstantes Judæos dixit: *Amen, dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt in Gazophylacium.* Et quomodo, dices, duo ista minuta pluris apud Christum ponderabant, quàm cæterorum divitum cunctæ aureæ & argenteæ oblationes? nunquid eleemosyna major est ex majori quantitate? Respondetur hic, Christum potiùs intentionem hujus pauperculæ viduæ, quàm æs inspexisse: offerebant quidem divites cum profusione aurea & argentea numismata, sed non sine occulta arrogantia, adeóque ex intentione vitiata, hæc autem paupercula ex optima intentione mittens in arcam duo minuta, plus omnibus dedit, quia totum, quod habebat, dedit, plus datura, si plus habuisset, hinc se totam voluntati divinæ &
Luc. Bostr. in Luc. 21. 3. ejus providentiæ commisit: *Eâ magnitudine*, ait Lucas Bostrensis, *& devotione duos obulos, hoc est, omnia, quæ habebat, obtulit, ac si vitam propriam pro nihilo duceret.* Collige ex hoc, anime mi, quid apud Deum omnipotentem faciat,

ciat, ac valeat bona, ac recta intentio, qui non tam pensat donum, quàm donantis affectum; unde & S. Gregorius Magnus: *DEUS*, ait, *cor non substantiam pensat, nec respicit quantum, sed ex quanto.* *S. Gregor. hom. 5. in Evang.*

Hinc servus ille, qui tantum duo à Domino acceperat talenta, & ex duobus istis acceptis talentis alia duo lucratus est, eâdem laude & præmio à Domino donatus est, ac ille, qui quinque talenta acceperat, & per illa alia quinque superlucratus est, dum ad quemlibet illorum dixit: *Euge, serve bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* *Matth. 25. 21.* Et nunquid, quæres hîc, prior, qui quinque ad negotiandum acceperat talenta, & per illa alia quinque lucrifecit, majori debebat affici præmio alio, qui solummodò duo lucratus est? Subintrat hîc S. Chrysostomus: Ideò pari encomio & præmio fuisse affectos, *quia quoad diligentiam ambo pares fuerunt; proinde & eandem dignitatem & mercedem nactisunt.* *S. Chrysost. hom. 41. sup. Genes.* Vide rursus ex his, anima Christiana, quid sincera ac recta apud Deum possit intentio; hanc enim DEUS spectat, & ab hac aut præmium pendet, aut supplicium.

8. Videamus nunc è contrario, quid mala ac sinistra operetur intentio. Ezechias licèt Rex pientissimus, quia Legatis Regis Babyloniæ omnes suos ostenderat thesauros, ab Isaia Propheta audiit omnes illos à Babyloniis diripiendos: *Audi sermonem Domini: Ecce, dies venient; & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui usque in diem hanc, in Babylonem; non remanebit quidquam, ait Dominus &c.* *4. Reg. 20. 16.* Et quis, obsecro, hîc non obstupescat, quod Rex tam sanctus, Deo semper obedientissimus, ac ob excellentes virtutes charissimus, cui nullus similis inter Reges Juda inventus est, nihilo seciùs à Deo tam acerbè fuerit castigatus? Respondet Venerabilis Rodriquez, quia in hac ostensione thesaurorum suorum vanam intentionem habuit, vanámque gloriolam; talis enim vana complacentia & sinistra intentio, quæ est meritorum tinea, Deo summoperè displicet. Cave proinde, quisquis es, ne ex dignitate, divitiis, doctrina, virtutibus, & felici actionum tuarum successu abripi te sinas, sed omnia ad Deum per bonam intentionem referas, cum Regio Psalte ex animo decantans: *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* *Ps. 113. 9.*

Moyses quamdiu, pugnante interim Josue contra Amalec, manus suas in cœlum levavit, victoria ex parte Israël stetit, ubi autem lassas remittebat manus, victoria ex parte Amalec fuit: *Cúmque levaret manus Moyses, vincebat Israël, sin autem paululùm remisisset, superabat Amalec.* *Exod. 17. 11.* En hîc habes pulcherrimum typum, qualiter intentio nostra in cœlum & ad Deum sit dirigenda. Juvat hîc audire Didacum Stellam pereleganter & appositè de hac veritate disserentem: *Sicut Moyses*, inquit, *cùm levabat manus, consequebatur victoriam Israël contra Amalec, sic cùm bona opera nostra, quæ per manus significantur, levamus,* *Did. Stella in cap. 11. Lucæ.*

mus, & dirigimus in Deum, victoriam de mundo, diabolo, & carne reportamus; si autem eas in terrena direxerimus, laudem humanam captantes, & inanis gloria desiderio flagrantes, ab inimicis superabimur; nam qui appetitu humana gloria ducuntur, & laudes hominum quarunt, in Deum opera non dirigunt: ideò Christus in omnibus suis actionibus oculos levabat in cælum, insinuare volens, ut in omnibus nostris operibus intentionem elevemus in Deum.

9. In confirmationem hujus veritatis percipiamus, quid septuaginta duobus Christi discipulis acciderit. Supererant pretiosissimo Servatori nostro adhuc sex menses vitæ, & quia tempus, & passio appropinquans ipsum urgebat, præter duodecim Apostolos, quos apud se retinere voluit, ut vitæ suæ essent testes, modúmque prædicandi, ac gentes convertendi addiscerent, adhuc septuaginta duos elegit discipulos, quos binos & binos in diversas civitates ac regiones amandavit, ut hominum animos ad Messiam suscipiendum, & ad veram peragendam pœnitentiam præpararent. Tandem cùm peractâ prædicatione, & patratis quàm plurimis miraculis ad Dominum redirent, eíque referrent gaudentes: *Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo*, mitissimus Dominus loco responsionis eis exemplum de miserando Luciferi lapsu in medium produxit: *Et ait illis: Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem.* Et quæ, obsecro, hæc responsio? Cur minas & metum damnationis eis injicere voluit, dicens: *Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem*, quasi diceret: Videte, ne & vos simili modo, prout evenit Lucifero, gratiâ, cœlô & gloriâ vobis præparatâ, excidatis? Ratio est, quia intentio horum 72. discipulorum non erat ex omni parte pura: *Videtur*, ait Cornelius, *aliquid vanæ laudis & ostentationis eis obrepsisse*; & licèt venialis hæc tantùm culpa fuerit, & vanitatis pulvis, quem Christus mox abstersit: *In hoc nolite gaudere; gaudete autem, quòd nomina vestra scripta sint in cælis*, eos tamen de recta & pura intentione, quomodo omnes actiones fructuosè ad Deum sint dirigendæ, instruere voluit. Habes hîc exemplum, optimè lector, vel auditor, quomodo omnia opera tua divinæ gloriæ substernas, & si quidem ex rectè factis humanæ laudis titillatio tibi subrepat, cogita, quòd nihil habeas, quod à Deo non *accepisti*; proinde omnia ad hunc ultimum finem tecum referas, necesse est, ne audire aliquando debeas, quod olim ad Episcopum Laodicensem dictum est: *Incipiam te evomere ex ore meo, quia dicis, quod dives sum & locupletatus, & nullius egeo, & nescis, quia tu es miser & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.* Hoc & tu considera, anime mi! quia Episcopus ille, licet multa bona fecerit, & propterea se divitem apud Deum æstimârit, inventus tamen est minùs habens, & quem DEUS ore suo esset evomiturus, quia in eo recta defecit intentio omnia ad majorem Dei gloriam referendi, idcirco, *suadeo, tibi emere à me aurum ignitum probatum, ut locuples fias.*

Luc. 10. 17.

Cornel. hîc.

Apoc. 3. 17.

CON-

CONSIDERATIO XLV.

De vitanda Malorum & Perversorum Societate.

Pro Dominica 12. post Pent.

Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones. Luc. 10. 30.

I.

REctè sapientissimus Siracides: *Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea; & qui communicaverit superbo, induet superbiam.* Ita Lucifer suam superbiam cunctis suis Angelis affricuit; & Adamus eandem in omnes suos posteros transfudit; hinc tanta & Angelorum & hominum promanavit ruina. Sic videmus, quòd morbida facta pecus totum corrumpat ovile; quia communicat scabioso, eâdem scabie inficietur & tabe; pestifer & basiliscus ob transfusum subtilissimum venenum aspiciendo necant. Et nunquid oscitante uno illicò & vicinus oscitabit? Canis latrans, lupus ululans, & leo rugiens mox alios excitabit ad latratum, ululatum & rugitum. Disce proinde, quisquis es, ô mortalis homo! malorum subdolorum & discolorum cavere consortia, quia similis illis efficiêris; hinc optimè vates regius: *Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris, & cum electo electus eris, & cum perverso perverteris.* Modicum fellis totum vini poculum efficit amarum, & *modicum fermentum totam massam corrumpit*; sic unicus malus, fraudulentus & perversus socius, si non caveatur, plures poterit inficere; hinc rursus Psaltes: *Commisti sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum, & servierunt sculptilibus eorum.*

Eccli. 13. 1. Apoc. 12. 9. Ps. 17. 26. 1. Cor. 5. 6. Psal. 105. 35.

Hodie Ecclesia in sacro Evangelio hominem proponit viatorem, ab Jerusalem in Jericho descendentem, & in via in latrones incidentem. Est autem inter Jerusalem & Jericho quoddam desertum, in quo homines transeuntes à latronibus sæpiùs spoliabantur, & interficiebantur, ubi & Rex Sedecias profugus ab hostibus quondam captus est: *Et persecutus est exercitus Chaldæorum Regem, comprehenditque eum in planitie Jericho; & omnes bellatores, qui erant cum eo, dispersi sunt, & reliquerunt eum.* In hoc ergo loco & viator noster à prædonibus captus, vestimentis & pecuniis privatus, multísque plagis ferè usque

4. Reg. 25. 5.

Luc. 10. 30. usque ad necem sauciatus est: *Et plagis impositis abierunt semivivo relicto.* Subintrat hîc Lyranus: Per Jerusalem, inquit, status virtutis designatur, per hominem autem descendentem ab Jerusalem in Jericho, peccator indicatur, qui relicta virtute transit ad vitium, in latrones verò incidit, dum se immiscet personis suspectis, malis sociis & perversis societatibus, à quibus tandem omnibus spoliatur bonis & donis, & in anima usque ad mortem vulneratur. De hoc ergo vitando periculoso consortio plura in præsenti occurrunt consideranda.

2. Miror, quare olim Abraham Patriarcharum decus, tam severè prohibuerit, ne filio suo Isaaco uxor de filiabus Chananæorum daretur in matrimonium; in quem finem servum suum primarium, quem ut legatum *Gen. 24. 3.* hanc ob causam dimiserat, ad juramentum coëgit, *ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananaorum.* Et quare dices, sanctus hic Patriarcha adeò à Chananæis abhorruit mulieribus? ℞. Quia ex tali consortio plura prævidit inconvenientia; Chananæi enim, licèt Deum cœli colerent, idola tamen adorabant; hinc non immeritò Abraham timuit, ne ex consortio talis uxoris & filius Isaac paulatim ad vitia deflecteret; unde rectè in hunc lo- *Oleast. hîc.* cum Oleaster: *Nec daret juveni occasionem adorandi & colendi idola; si enim mulieri idololatra junctus fuisset, in superstitiones facilè prolabi potuisset.* Ex quibus patet, quàm cavenda sint & hæreticorum cum Catholicis conjugia, & cum impiis ac perversis hominibus consortia: *Mala conversatio*, sunt verba *S. Cyprian. de singul. Cler.* S. Cypriani, *corruptionem seminat, cupiditatem concipit, lasciviam pascit, nutrit petulantiam, malus socius perditionem seminat, & excitat peccata, quæ nunquam patrâsses.*

De Sara recenset Scriptura, quòd priùs apud maritum suum Abrahamum non acquieverit, donec Ismaëlem filium cum matre sua Agar è do- *Gen. 21. 10.* mo sua ejecerit: *Ejice ancillam hanc, & filium ejus; non enim erit hæres filius ancillæ cum filio meo Isaac.* Et licèt Abraham hoc verbum durè acceperit, in hoc tamen uxoris suæ intentioni, ita instigante & dirigente Numine, obsecundavit, ut matrem & filium quantocyùs è domo sua eliminaret. Et quid, quæso, Ismaël & mater ejus Agar peccârunt? Observant Interpretes, quia Sara ut prudens mulier præsago spiritu timebat, ne Isaac filius suus per malum consortium & familiaritatem Ismaëlis cum eo ludentis supplantaretur, & seduceretur, atque ad colenda idola protraheretur, proinde Ismaëlem citò ab eo separari, & domo expelli voluit, ut omnis abscinderetur periculosa *S. Cyprian. loc. cit.* perversionis & offensæ Dei occasio: *Miraculum enim est*, ait dictus S. Cyprianus, *inter incendia vel non consumi, vel non incalescere.*

3. Jacob cùm apud Labanum expletâ longâ servitute tandem cum familia sua domum reverteretur, ab Esau fratre suo, licet priùs ipsi offenso, sed nunc reconciliato, humanissimè exceptus, & ad domum paternam invitatus:

tus: *Gradiamur ſimul, eróque ſocius itineris tui.* Sed non acquievit Jacob huic fratris ſui petitioni, hinc ſe demiſsè excuſans dixit: *Noſti, Domine mi, quòd parvulos habeam teneros; præcedat Dominus meus ante ſervum ſuum, & ego ſequar paulatim in veſtigia ejus.* Et quare Jacob hunc fratris ſui recuſavit gratiam & favorem? ℟. quia Jacob tot edoctus caſibus & experientiis optimè noverat fratris ſui genium, & malum, ſi cum illo habitaret, conſortium; ne ergo proles ſuæ adhuc teneræ ex Eſau & ejus domeſticorum familiaritate & amicitia ſimiles impios imbiberent, & induerent mores, voluit vir prudendtiſſimus ſolus in itinere cum ſua turma progredi, donec ad optatum locum & terminum pervenerit. Diſce ex hoc ruſus, quomodo omnis converſatio periculoſa cum iniquis & reprobis ſit fugienda; hinc ſemper ſocios bonos tibi cunjunge, quia, ſi fueris ſocius bonæ converſationis, eris & virtutis: *Qui cum ſapientibus graditur*, eſt Sapientis conſilium, *ſapiens erit, amicus ſtultorum ſimilis efficietur.*

Gen. 33. 12.

Prov. 13. 20.

Pergamus ulterius. Mirabile quondam ſomnum habuit Pharao Ægyptiorum Rex: Putabat is ſe ſtare ſupra ripam Nili (qui turbidus & pinguis certis anni temporibus agros & campos impinguare, & fœcundare aſſolet) ex quo flumine ſeptem aſcendebant boves, ſeu vaccæ pulchræ & craſſæ, quæ in adjacentibus paſcebantur paludibus. Paulò poſt vidit idem Rex ex eodem ſeptemgemino fluvio alias ſeptem emergere vaccas, ſed fœdiſſimas, macie confectas, & vix oſſibus hærentes, quæ mox pinguibus & ſaginatis bobus cruentum indicabant bellum, & quia pinguiores in arena erant tardiores, à macilentis ad pilum usque devoratæ ſunt: *Devoraveruntque eas, quarum mira ſpecies & habitudo corporum erat.* Et quis, obſecro, pensâſſet, quòd à vaccis macilentis pinguiores eſſent ſuperandæ, imò & devorandæ? multò magis ego judicaſſem, macilentas à fortioribus & pinguioribus pervincendas; verùm contrarium hîc accidit, quod Pharaoni non obſcurum fuit indicium de ſeptennio fertilitatis & ſterilitatis mox futuræ, ubi ſeptem ante ſteriles omnem annonam præcedentium ſeptem annorum fertilium abſumebant. Hæc & ſimilia olim illis contingebant in figura, nec à veritatis ſcopo aberrabo, ſi per prædictas vaccas pulchras & pingues homines pios & probos ac virtutibus pingues, & per turpes ac macilentas improbos, perverſos & ſcandaloſos intellexero, qui ſi invicem familiaritate coniunguntur, virtuoſi ab iniquis non tantùm corrumpuntur, ſed etiam devorabuntur; unde rectè Sapiens. *Fili mi, ſi te lactaverint peccatores, ne acquieſcas eis.* Et quid ſequitur: *Deglutiamus eum, ſicut infernus viventem.*

Gen. 41. 4.

Prov. 1. 10

4. Olim mandaverat Deus, ut Hebræi ad aratrum non ſimul bovem & aſinum adhiberent: *Non arabis in bove ſimul & aſino.* Et quæſo, cur Deo adeò curæ fuit de non arando in bove & aſino? Quid ſi vir pauperculus non haberet niſi bovem & aſinum? Ratio eſt, ait Cornelius, quia eorum vires ſunt inæ-

Deut. 22. 10.

Pinna Eth-ol. 23. quales, asinus enim associatus bovi plus æquo gravaretur. Aliam rationem assignat Pinna: Bos, ait, juxta legem animal est mundum, qui utiliter cibis & sacrificiis servit; asinus verò immundum, quod lex è sacris arcet, hinc nullo modo unà simul in aratro conveniunt, ita, pergit idem Pinna, *est vitanda mala societas*: & S. Audustinus: *Cum malis hominibus nulla tibi sit connexio, si non valeas, Domino miserante, eos ab errore revocare.* *S. Aug. to. 4. f. 762.*

Inter alia præcepta, quæ Christus discipulis suis, ad prædicandum Evangelium nunc dimittendis, dederat, & hoc non postremum fuit: *Et quicunque non receperit vos, neque receperit sermones vestros; exeuntes foras de domo, vel de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris.* Et quare, dices, voluit Christus, ut Apostoli sandalia sua excalcearent, & ea inter se colliderent, atque pulverem ex illis excuterent, dum vel ipsi, vel doctrina eorum à Judæis, vel gentilibus non fuit recepta? ℟. omissis pluribus aliis rationibus Cajetanus: *Vetantur*, inquit, *discipuli vel minimum pulverem ex inimica terra secum reportare, ne vel in pulvere communicent cum infidelibus &c.* Per quam pulveris excussionem Veritas illos & nos docere voluit, quàm cautè ac sollicitè vitare debeamus omnia consortia mala, ut nihil cum illis commune, & ne quidem de pulvere eorum habeamus. *Matth. 10. 14.* *Cajet. hic.*

Difficile quondam præceptum, si solam litteram consideramus, nobis dedit incarnata Sapientia, ubi jussit: *Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & projice abs te; bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum, quam duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum; & si occulus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te: bonum tibi est, cum uno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.* Et quis, obsecro, hoc facit? aut quis unquam hoc fecit, qui sibi oculos propter datum, vel acceptum scandalum eruisset, aut manus ac pedes resecuisset? Observa, anime mi, non hìc attenditur littera, sed spiritus, qui vivificat? voluit itaque per hoc docere mitissimus orbis Salvator Christus, quomodo nos oporteat fugere, cavere, ac vitare omnes malas societates, suspectas præsertim alteriùs sexûs familiaritates, imò & amicorum, qui nobis loco membrorum sunt (unde dicimus: Hic mihi oculus meus est, manus mea dextera est &c.) consortia si nobis obsunt in via salutis consequendæ: *Non hæc de membris dicta sunt*, ait Os Aureum, *sed de amicis ac necessariis, quos quasi membra nobis conjunctos ducimus; nihil enim ita perniciosum ac pestiferum, ut consuetudo pravorum hominum ac conversatio.* *Matth. 18. 8.* *S. Chrysost. hom. 60. in Matth.*

5. Quid fide & charitate in Christum firmior S. Petro? cui dictum est: *Supra hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam &c.* Et tamen talis ac tantus Apostolus ad vocem unius ancillæ Christum negat; *Non novi hominem*; & cùm ab alia ancilla & circumstantibus ad ignem ministris urgeretur plusculum, quid fecit? *Capit detestari, & jurare, quia non novisset hominem.* O Petre, quid agis? prius *Matth. 16. 18.* *Matth. 26. 27.* *Matth. 26. 35.*

priùs dixeras: *Etiã si oportuerit mori tecum, non te negabo*; & hîc non ampliùs divinũ tuum agnoſcis Magiſtrum? imò & replicatis perjuriis, ac juramentis. Vitã negas, pro qua mille vitas debuiſſes exponere? Si audiſſes illa Pilati verba: *Ecce homo*, aliquam ſaltem trinæ tuæ negationi afferre potuiſſes excuſationem, quia pretioſiſſimus orbis Redemptor Chriſtus adeò tunc flagellis, flagris, ſpinis, vulneribus erat cruentatus, ut homo in homine eſſet quærendus? Quæ ergo cauſa hujus tam miſerabilis lapsûs? Reſpondet, & obſervat S. Lucas, quòd Petrus in medium multorum & perverſorum miniſtrorum cuneum ſe imiſerit: *Accenſo autem igne in medio atrii, circumſedentibus illis, erat Petrus in medio eorum.* *Luc. 22. 55* Ecce brevis & ſuccincta converſatio ac ſocietas cum impiis & blasphemis ſatellitibus hanc firmiſſimam petram uno præcipitavit momento; ſupra quod rectè D. Ambroſius: *Ex hoc*, inquit, *didici cavere colloquia ac ſocietatem perfidorum.* *S. Ambroſ. lib. 10. in Lucam.*

Offerebatur aliquando Chriſto Domino homo quidam cæcus & mutus, & deprecabantur eum, ut illi manus imponeret, & ſanaret eum: *Et apprehendens eum de turba ſeorſim, miſit digitos ſuos in auriculas ejus &c.* *Marc. 7. 33.* Adverte hîc, Lector prudens, ſingularem agendi modum, quo Chriſtus ad ſanandum hunc infirmum uſus eſt: *Et apprehendens eum de turba ſeorſim.* Et quare, rogabis, illum hominem non in præſentia totius populi curavit, & quare ſeorſim?

Simile quid accidit cum alio cæco à Chriſto illuminato, qui prima vice homines, velut arbores ambulantes conſpexit, quem mitiſſimus Dominus extra Bethſaidam eductum, & ab omni turba ſemotum ſanitati reſtituit: *Et apprehensâ manu cæci eduxit eum extra vicum &c.* *Marc. 8. 23.* Et cur, obſecro, ambos hos cæcos non præſente populo, ſed ſeorſim ſanavit? Reſpondetur quò ad litteram, ut vanam gloriam & plauſum hominum evitaret, & quia cives Bethſaidæ indigni erant, ut hoc viderent miraculum, dum tot aliis viſis ejus ſignis non in eum credebant. Verùm alium hîc ad propoſitum noſtrum inquiro ſenſum & explanationem: *Educit*, ait D. Hieronymus: *Chriſtus peccatorem extra vicum, id eſt, extra ſocietatem malorum: Corrumpunt enim bonos mores colloquia prava.* *S. Hieron. hîc.* *1. Cor. 15. 33.* Et Dionyſius Carthuſianus: *In hoc*, inquit, *datur intelligi, quòd eos Deus à vitiis curat, & ſalvat, oportet prava vitare conſortia, atque à communi hominum, per latam perditionis viam ambulantium, converſatione diſcedere.* Proinde, qui Deo vult adhærere, ſuæque conſulere æternæ ſaluti, neceſſariò à malis ſociis & mundi tumultu ſe ſequeſtret: *Opus eſt*, ait Salmeron; *ut ſeparetur à turba, id eſt, ab occaſione peccandi, cujus una maxima eſt pars, mala ſocietas.* *S. Dionyſ. Carth. ſer. 2. de Dom. 11. poſt Pent.*

6. Venerat aliquando ad pretioſiſſimum Redemptorem noſtrum adoleſcens quidam optimæ indolis & integræ vitæ, impenſiſſimè rogans, quate- *Salmer. to. 6. tr. 30.*

nus & ipse ad sequelam talis ac tanti Magistri admitteretur, hinc supplex & ob-
Matth. 8. 21. sequens rogavit: *Domine, permitte primum me ire, & sepelire patrem meum*, cui novo discipulo sequelæ severioris & sanioris cupido mox in hac petitione repulsam dedit: *Dimitte mortuos sepelire mortuos suos.* Adverte hîc, quomodo Christus hîc in voce æquivoca alluserit? *Dimitte mortuos sepelire mortuos suos*, ubi mortuos corporaliter, & mortuos spiritualiter intellexit; proinde hîc non prohibuit adolescenti sequelæ Christi candidato parentum suorum celebrare exequias; hoc enim ex lege divina & naturali justissimum esse videtur, sed non permisit interesse spiritualiter mortuis, hoc est, perversis amicis, agnatis, sodalibus, sociis, contubernalibus, in quorum consortio periculum illi erat, ne se illis immisceret, & eâdem animæ suæ, contaminaretur, ita S.
S. Paschas. lib. 5. in Matth. Paschasius: *Non ut ab officio patris filium revocet, sed ut à consortio mortuorum eum secernat.* Sic

Speculum licet purissimum vel unico oris afflatu obducitur; ite & anima, licet sancta, pura & innocens per blanda pravorum amicorum & sociorum
Luc. 17. 12. alloquia obfuscatur. Cum leproso cummunicare, est lepram induere, unde leprosi illi decem de longè steterunt, qui à Christo petebant opem; fuge ejusmodi leprosos, & sta à longè ab eis, qui enim amat periculum, peribit in illo. Difficile est cum pestiferis agere, unde ab aliorum commercio & habitatione distinguuntur; Ovis scabiosa à caulis resecanda est, putridum membrum, si non rescinditur, totum corpus inficit; & quoties unica parva scintilla neglecta magnum excitavit incendium? hinc peraccomodè Jeremias Pro-
Jerem. 9. 4. pheta: *Unusquisque*, inquit, *se à proximo suo custodiat, & in omni fratre suo non habeat fiduciam.* Nota hîc: Non dixit Propheta: Unusquisque se custodiat à diabolo, sed à proximo & amico suo, quia sæpissimè inimici hominis domestici ejus propter malam societatem ac consortium: *Si vis bene vivere*, ait Mellifluus, *à malorum societate declina.*
S. Bern. ser. 60. ad Sororem.

7. Cùm quadam vice Veritas Christus ex urbe Caphernao, ubi priùs filiam Jairi suscitaverat in patriam suam Nazareth abiisset, facto sabbatho in synagoga eorum publicè docere cœpit, ubi multi audientes admirabantur in doctrina ejus, alii verò scandalizabantur, & spernebant eum; & subdit Scriptu-
Marc. 6. 5. ra: *Non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit.* Et quid hoc? quid ais Evangelista: *Non poterat ibi virtutem ullam facere*? Ergo ille, qui verbo uno cœlum & terram, & omnia quæ in eis sunt, ex nihilo sui produxit, jam in patria sua nullum poterit facere signum ac miraculum? & quæ potentia hujus omnipotentis Dei & Hominis Christi ligavit manus? R.
Corn. hic. Cornelius: Illud *Non poterat* idem est quàm *non volebat*, quia censebat non decere, ut sanctum daretur canibus, ac incredulis & ingratis civibus; proinde relicta illorum pessima societate ac consortio abiit, & aliis in locis Evangeli-
S. Th. Aq. um prædicavit. Juvat hîc etiam audire S. Thomam Aquinatem: *Hoc quod dicitur*:

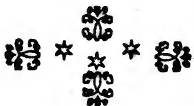
dicitur, Non poterat ibi ullam virtutem facere, non est referendum ad potentiam absolutam, sed ad id, quod poterat fieri congruenter, non enim congruum erat, ut inter incredulos operaretur miracula &c. Ecce mali illi socii (cives) Christo ligabant manus, ne consueta faceret signa. Sic spinæ opprimebant bonum semen, ne optatos referret fructus: *Et simul exorta spina suffocaverunt illud &c.* Ejusmodi spinæ sunt socii perversi, qui bonum semen virescens & crescens in proximo suo tandem extinguunt. Cave itaque anima Christiana, ne cum similibus pungentibus spinis commercium habeas, sed longè ab eis fugias. 3. p. q. 43. a. 21. ad 1. Luc. 8. 7.

Imitare Eliam à facie impiæ Jezabelis, cùm ei minaretur mortem, in desertum fugientem: *Timuit ergo Elias, & surgens abiit, quocumque eum ferebat voluntas.* Ad quid furorem unius mulierculæ adeo formidavit talis ac tantus Propheta, qui etiam cœlo potuit imperare, ne terræ subministraret pluvias: *Vivit Dominus Deus Israël, in cujus conspectu sto, si erit annis his ros & pluvia, nisi juxta oris mei verba!* Et nunquid poterat de cœlo evocare ignem, ut Jezabelem devoraret, sicut alia vice duos quinquagenarios ad se capiendum ab Ochozia missos igne cœlesti cum 50. militibus combussit: *Si homo Dei sum, descendat ignis de cælo, & devoret te, & quinquaginta tuos?* Respondet hìc S. Ambrosius, quòd tantus Propheta nec furorem & potentiam Jezabelis, nec ipsam mortem metuerit, utpote qui se ultrò sub Junipero morti obtulit: *Petivit animæ suæ ut moreretur, & ait: Sufficit mihi Domine, tolle animam meam;* sed timuit Elias secularem illecebram, & conversationis maculosæ contagionem; sicut illi, qui aërem pestilentem fugiunt, nisi velint & ipsi simili lue afflari, ita quoque Elias perversorum illius ævi hominum societatem fugit, & omne consortium vitavit; noverat enim periculosum esse ovem cohabitare cum lupis, columbam cum milvis, & germen justitiæ in medio iniquitatis. 3. Reg. 19. 3. 3. Reg. 17. 1. 4. Reg. 1. 10. S. Ambros. lib. de fuga seculi. c. 6. 3. Reg. 19. 4.

8. Et hæc causa est, quare Enoch ab hoc seculo nequam fuerit translatus in paradisum: *Ambulavitque cum Deo, & non apparuit;* quia tunc temporis intervallo *omnis caro corruperat viam suam;* ne ergo vir tam sanctus illorum pollueretur moribus, ab humana conversatione separatus est. Disce malos vitare, si eorum vitia & pravos habitus non poteris corrigere. Disce cum superbis, avaris, libidinosis &c. nullum commercium habere, si non similes quoque mores & vitia velis induere. Disce præsertim cum Josepho Patriarcha à fœminarum lubrica familiaritate declinare, quia *de vestimentis procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.* Quod suo ævo expertus est Nehemias, unde non sine lamentis & lacrimis Judæos increpavit, quod familiaritatem cum alienigenis mulieribus fecerint, easque in uxores duxerint. Et quid ex tali consortio accidit? *Vidi*, inquit, *Judæos ducentes uxores Azotidas, Amonitidas, & Moabitidas, & filii eorum ex media parte loquebantur Azotice, & nesciebant loqui Judaicè.* O quot de facto sunt, qui simili Azoticâ & impurâ loquuntur lingua! Prodigum consule ad custodiam porcorum amandatum: *Misit illum in villam, ut pasceret porcos;* Gen. 5. 24. Gen. 6. 12. Eccl. 42. 13. 2. Esdræ 13. 23. Luc. 15. 15

cos; & quare porcos? cur non oves & fortasse, quia porcinam vitam duxerat vivendo luxuriosè, & devorando substantiam suam cum meretricibus? & ita quidem est, qui noluit pasci pane Angelorum, nunc præ nimia fame petit siliquas porcorum. O stupendam rerum mundanarum metamorphosin! & quare siliquas postulat? ℟. quia ex conversatione & societate cum immundis porcis & ipse in fame similem ciborum appetitum in se habere sensit; cum quo enim quis habitat, ejusdem & mores induet: *Cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant.* Vide hîc, perpende attentiore mente malæ conversationis efficaciam: Graculus cum graculo, porcus cum porco &c.
Ps. 17. 26. Proinde manet alta mente repostum illud Davidis? *Cum Sancto Sanctus eris; & cum perverso perverteris.*

Quid ergo consilii in re tanti momenti? Tobias senior & junior huic nostræ Considerationi addant coronidem. Cùm nunc Tobias junior à parente seniculo in Rages esset mittendus, ut pecunias, olim Gabelo subministratas, denuo ab eo reciperet, erat pientissimus pater omninò sollicitus, qualem filio suo in hoc remoto & periculoso itinere adjungeret socium; hinc invocata priùs ope divina, filium in forum ablegavit, qui ibi, ita disponente Numine, invenit juvenem splendidum, stantem præcinctum, & quasi paratum ad ambulandum, & ignorans, quod Angelus Dei esset, perhumanè eum salutavit,
Tob. 5. 5. & dixit: *Unde te habemus, bone juvenis? & ille respondit, ex filiis Israël &c.* Et cum introduceretur ad domum paternam, pater omni circumspectione usus est, ut nomen, genus & mores ab eo indagaret, ne filio malus itinerum adjungeretur socius. Hoc fac & tu, homo Christiane, grandis enim adhuc tibi restat via, non cum Tobia juniore in Rages, regionem Medorum, sed ex hoc mundo immundo ad regnum cœlorum, proinde hîc pios ac bonos tibi selige
S. Laurent. Justin. de discipl. Mon. c. 4. 1. 10. 1. 3. socios, quia, ut ait S. Laurentius Justinianus, *necesse est, ut talis efficiatur homo, quales sunt, cum quibus conversatur.* Finio cum S. Joanne: *Societas nostra sit cum Filio ejus JEsu Christo, & hæc scribimus vobis, ut gaudeatis, & gaudium vestrum sit plenum.*

CON-

CONSIDERATIO XLVI.

De Gratitudine, quam Deo debemus.

Pro Dominica 13. post Pent.

Non est inventus, qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Luc. 17. 18.

I.

INfinitus Deus postquam cœlum & terram ex nihilo produxit, & nunc opus sex dierum complevit, denique ad creationem hominis, seu parvi mundi descendit, quem non ex elemento ignis, aëris, vel aquæ, sed terræ plasmate placuit: *Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ*, videlicet corpus hominis, prout plastæ solent, in modum statuæ vel per se, vel prout vult S. Augustinus & Doctor Angelicus, per Angelos de limo terræ fingendo & efformando, in quem exinde luteum hominem Deus sensim dispositiones carnis & corporis humani induxit, ac tandem animam rationalem infudit: *Et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viventem.* Et quare dices, Deus hominem de terra formavit? fortasse ad humiliandum eum, ut ex hac prima sua origine disceret lutum & terram se esse, & in manu Dei, sicut lutum in manu figuli, versari, unde patientissimus Job: *Memento, quod sicut lutum feceris me?* Verùm aliam rationem assignat D. Ambrosius, asserens ideo hominem à Deo ex terra productum, ut ex hac matre sua addisceret erga Deum gratitudinem, terra enim benefactori suo grata est, quod cætera non faciunt elementa: *Terra*, inquit, *pauca grana spargenti plures spicas restituit: pro unica glande vilissima procreat quercum robustissimam &c.* Et doctissimus Sylveira: *Cur*, ait: *non potius de aëre, vel aqua, sed de terra homo formatus est?* Et respondet, *ut ex principio gratitudinem suam disceret homo, terra acceptum semen in genere suo iterum reddit.* Vide ex hoc, anime mi, quam Deo debeas gratitudinem: *Quid melius*, ait S. Augustinus Hipponensis, *& animo geramus, & ore promamus, & calamo exprimamus, quàm Deo gratias? hoc nec dici brevius, nec audiri latius, nec intelligi gratius, nec agi fructuosius potest.*

Gen. 2. 7.
S. Aug. & ex eo S. Th. Aq. 1 1. p. 2. 9 1. a. 2. ad 1.
Job. 10. 9.
S. Ambros. de obitu fratris.
Sylveira in Matth. 3. q. 37.
S. August. Ep. 77.

Audi-

Audistis hodie in Sacro Evangelio, quomodo à pretiosissimo orbis melioris Reparatore Christo decem viri leprosi à fœdissima lepra fuerint curati, ex quibus unus tantùm, ubi se prodigiosè mundatum, ac in instanti sanatum
Luc.17.16 vidit, ad Dominum regressus est: *Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens. Et hic erat Samaritanus*: Cæteri verò novem, qui erant gente & religione Judæi, ut gratias Christo pro tanto referrent beneficio, non ampliùs ad eum redierunt, proinde merito eorum summam incusavit ingratitudinem mitissimus Salvator: *Non est inventus, qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena*: Supra quod Doctor Seraphicus: *In quo manifestè ostenditur Judaorum ingratitudo, quia cum essent novem, nullus ex eis rediit, sed solus iste Samaritanus, qui unus erat & solus; in quo intelligitur electio gentium & reprobatio Judaorum.* Audiamus plura de hac veritate.

S. Bonav. hic in Lucã.

2. Minuto sensim diluvio, & Arcâ in Armeniæ montibus subsistente, aperiens Noë fenestram, corvum dimisit, ut ex illo cognosceret, an penitùs cessassent aquæ, & in abyssum suam, ex qua prodierant, fuissent reductæ; sed quia corvus plura viderat circumjacentia cadavera, & escâ illectus, & libertatis suæ avidus ad Noëmum in arcam regredi noluit: *Qui egrediebatur, & non revertebatur.* Proinde columbam dimisit, quæ ad vesperas ad notum hospitium rediens, ramusculum olivæ virentibus foliis in ore suo Noëmo benefactori suo, tanquam insigne divinæ obtentæ misericordiæ obtulit; hinc meritò à Deo corvus velut ingratus hospes reprobatus, & inter immundas aves reputatus est: *Vitandum est vobis omne corvini generi, in similitudinem suam.* E contrariò columba à Deo electa est, *quia* prout observat S. Chrysostomus, *miram præsefert gratitudinem*; sub cujus etiam specie ipse Spiritus Sanctus super Christum apparere voluit. Disce ex hac columba, anima Christiana, gratitudinem in Deum & benefactores tuos, fuge econtra ingratos similes corvis, qui sunt symbolum reproborum: *Nihil ita displicet Deo*, ait Mellifluus, *præsertim in filiis gratiæ, quemadmodum ingratitudo; vias enim obstruit gratiæ.* Pergamus ad alium conceptum.

Gen. 8. 7. Levit. 11. 15. S. Chrysost. hom. 26. in Gen. S. Ber. s. 2. D. 6. Pent.

De eodem Noë recenset Scriptura, quòd finito diluvio, ubi ex arca cum omnibus suis erat egressus, mox aram ex lapidibus construxerit, in qua victimas & holocausta Deo obtulit: *Odoratúsque est Dominus odorem suavitatis.* Et qualis hic bonus odor erat, quem Dominus odoratus est? An non tunc temporis intervallo terra erat referta innumerabilibus, ac putridis hominum & animalium cadaveribus? qualis ergo esse poterat suavis odor in tanto fœtore? Resp. Os Aureum, quòd gratus Noëmi animus fuerit ille odor suavitatis? qui Divinis naribus extitit gratissimus, qui omnem mortuorum animalium fœtorem longissimè dissipavit: *Vide*, inquit, *quomodo animus offerentis, fumum & nidorem & omnem, qua inde nascitur, insuavitatem multâ fragrantiâ*

Gen.8.21. S. Chrysost. hom.27. in Gen.

gratiâ implevit. Collige ex hoc, anime mi, quomodo mens pro acceptis grata beneficiis Deo summo Benefactori nostro placere soleat; und rectè monet Apostolus: *Cum gratiarum actione petitiones vestra innotescant apud Deum*; *Philippens. 4. 6.* dum enim pro acceptis beneficiis gratos nos Deo ostendimus, ad nova recipienda nos disponimus.

3. Progredior ulteriùs. Vidit aliquando Jacob Patriarcha in somnis scalam stantem super terram, & cacumen ejus tangens cœlum, Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam, *& Dominum innixum scalæ.* Et quare *Gen. 28. 18.* Dominus summis scalæ gradibus Jacobo videbatur innixus? Dixi in alio loco, per hanc scalam fuisse præsignatam Dominicam Crucem, per quam omnes Christiani pii in cœlum conscenderent, & in dies conscendunt; Dominus autem innixus scalæ est Christus in cruce pendens, qui expansis brachiis hanc nobis scalam tenet, & in ascensu tam gravi nos adjuvat. Ita quidem S. Augustinus. *S. August. serm. 97.* Verùm aliud hîc inquiro mysterium. Resp. S. Bernardinus: *Dominus*, inquit, *innixus describitur scala, quasi desiderio flagrans, & nostra bona opera acceptare, & propter illa novas gratias multiplicare.* *S.Bernard. t. 1. s. 63. in princ.* En quàm paratus sit Dominus, ut opera nostra bona & accipiat, & remuneretur aliis beneficiis, si ei pro acceptis grati fuerimus: *Non enim*, ait S. Chrysostomus, *grave aliquid & onerosum à nobis requirit, sed solùm, ut testemur, & fateamur beneficia sua, & pro his gratias referamus: non quòd ipse his egeat, qui sufficientissimus est, nulláque re indiget, sed ut nos discamus Authorem bonorum nobis conciliare; nam sic ipsum ad majorem nostri sollicitudinem provocabimus.* *S. Chrysost. hom. 10. in Genes.*

Occurrit hîc mihi Nathan Propheta à benignissimo Numine ad Davidem missus, ut hunc Regem non sine peculiari subditorum scandalo in adulterii & homicidii scelere sordescentem, ad frugem, & ad salutarem pœnitentiam reduceret. Et quid fecit, ut è turpissimo eum cœno, cui per novem menses inhæserat, erueret, & à via gehennæ in viam reduceret salutis æternæ? Audite modum; Ad Regem ingressus immensa cœpit enarrare beneficia, quibus illum DEUS hactenus per omnem vitæ cursum cumulavit: *Hæc dicit Dominus DEUS Israël: Ego unxi te in Regem super Israël, & ego erui te de manu Saul, & dedi tibi domum Domini tui. Et si parva sunt ista, adjiciam tibi multa majora: Quare ergo contempsisti verbum Domini, ut faceres malum in conspectu meo?* *2. Reg. 12. 7.* Hæc & plura beneficia Divina, à Nathane objectata, ubi Rex David attentiore mente perpendit, mox in alium & meliorem hominem mutatus est, unde ex intimo cordis sinu, & profundo humilitatis, compunctionis & charitatis sensu exclamavit: *Peccavi Domino.* Et quia hic dolor ob offensum Deum erat vehemens, in profusas simul erupit lacrymas, gemitus ac singultus, vocem illi intercipientes, ut non aliud effari posset, quàm illud

peccavi Domino. O utinam mortales omnes ita Divina contemplarentur beneficia, quàm citò ad meliorem redirent frugem.

Job. 12. 7. 4. Et quid dico? *Interroga jumenta, & docebunt te, & volatilia cœli, & indicabunt tibi.* Cùm Tobias junior ad remotas regiones cum Raphaële Archangelo, speciem peregrini hominis induto, profectus est, observat Scriptura, canem ambos hos viatores fuisse comitatum. *Tob. 6. 1.* *Profectus est autem Tobias, & canis secutus est eum.* Et cùm longo post intervallo, receptis à Gabelo pecuniis, à Rages in patrium reverterentur solum, Scriptura ulteriùs commemorat, prædictum canem eos præcurrisse in via, lætúmque seniori Tobiæ & Annæ uxori ejus de adventu filii tulisse nuntium: *Tob. 11. 9.* *Tunc præcurrit canis, qui simul fuerat in via; & quasi nuntius adveniens, blandimento sua cauda gaudebat.* Hæret hîc mens atque sensus, quòd Spiritus sanctus dignatus sit hujus canis comitatum & adventum in sacra annotare Scriptura; ad quid, obsecro, tam levis momenti circumstantia in sacris Paginis commemorata est? Resp. D. Ambrosius: Canis Symbolum est singularis gratitudinis; si enim illi os nudum, tibíque inutile de mensæ tuæ analectis projicis, rependet is tibi hanc exsuccam escam blanditiis, amore ac fideli custodia, imò & si opus fuerit, pro tua salute exponet periculo vitam; proinde non otiosè in S. Scriptura & comitatus & adventus hujus Tobiæ canis annotatus est, ut consideratâ hujus animalis erga hominem gratitudine, altiùs mentis nostræ oculos ad Deum attollamus, quomodo erga hunc summum benefactorem nostrum gratos nos debeamus exhibere, *S. Ambros. l. 6. Hexam. c. 4.* *cùm etiam bestiæ*, ait citatus S. Ecclesiæ Doctor, *refugiant crimen ingrati: illa impertita alimonia servant memoriam, tu non servas salutis accepta?* Et dic Sodes, an aliquid unquam cariùs emptum est, ut anima tua? cujus pretium fuit ipse DEUS & homo Christus in statera Crucis, pro te suffixus; & tu, Vah ingratum caput! nondum amas Deum benefactorem optimum, maximum? *Interroga jumenta, & docebunt te.*

Aulus Gellius l. 5. c. 14. Leo, quia Androdus in sylva ei spinam pedi infixam eruit, huic suo benefactori gratus per plures annos partem prædæ subministravit. Leæna, quia Catuli ejus cæci nati à S. Macario oculorum lumine fuerunt donati, in *Ruffin. l. 2. Hist. Eccl. c. 4.* signum grati animi illi plures ovium pelles lanatas obtulit. Ursus gratus fuit S. Corbiniano Episcopo, lupus S. Norberto, agnus S. Francisco, lepus S. Anselmo, cervus S. Huberto, cerva S. Ægidio, canis S. Rocho. Mitto quàm plurima alia obvia exempla, quibus annecto gravissimam Seraphici Doctoris sententiam: *S. Bonav. cit. à Mansio To. 2. tr. 30. disc. 10. n. 12.* *Si sic canis Dominum suum amat pro pane modico; si sic equus pro modico hordeo; si sic asinus pro pabulo & fœno; quantùm ille à nobis amandus existit, qui carnem suam dedit nobis in cibum, sanguinem in potum, vitam in meritum, & se totum in præmium? Cur ergo non facit homo rationalis, quod animal brutum facit?*

5. Agen

5. Ager Benefactori suo gratus est, dum ei pro granulo vel unico tricies, sexagies, imò & centies gratias agit: *Alia autem ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum; aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigesimum.* *Matth.* 13. 8.
Arbor hortulano suo pro labore & plantatione grata est, & in tempore ei optatos fructus refert; si non respondet voto, succiditur, & in ignem mittitur: *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* *Matth.* 7. 19.
Vinea suo colono grata uberes in autumno afferre fructus assolet; sin minùs, maledicta erit: *Expectavi, ut faceret uvas, & fecit labruscas? Et nunc ostendam vobis, quid ego faciam vineæ meæ: auferam sapem ejus, & erit in direptionem &c.* *Isai.* 5. 3.
Colligite ex hoc mortales omnes, qualiter DEUS ingratitudinis detestetur vitium: *Novem ubi sunt?* Interrogavit hodie de decem mundatis leprosis mitissimus Servator Christus; moderno tempore quærere & rogare nos oportet: Mille & mille, & decem centena millia ubi sunt? Tot à me receperunt beneficia, & in dies accipiunt: *Et non est inventus, qui rediret, & daret gloriam Deo?* O portenta ingratitudinis! Viri illi leprosi; recepta sanitate, omnes, uno solo excepto, abiêrunt, & ad Benefactorem suum non ampliùs reversi sunt. En ex decem vix unus Deo gratus est; & hæc est moderna mundanorum facies, quò plura à pientissimo Numine receperunt beneficia, eò minores illi referunt grates, de quibus rectè Apostolus in Epistola ad Timotheum: *Hoc autem scito, quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa; erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, Ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immittes sine benignitate, proditores, protervi, tumidi, & voluptatum amatores magìs quàm Dei, habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. Et hos devita.* *Luc.* 17. 17. *2. Timoth.* 3. 1.
Vide ex his, atque perpende, quàm graphicè Apostolus modernorum hæreticorum, pseudopoliticorum, ingratorum & malorum Christianorum statum describat: *Et hos*, inquit, *devita*, qui Deo & Benefactoribus suis reddunt pro bono malum: *Retribuebant mihi mala pro bonis.* Ego, ait Christus, dedi illis vitam, ipsi mihi mortem; ego honorem, ipsi contumeliam; ego medicinam, ipsi vulnera &c. O popule ingrate & insipiens! *Haccine reddis Domino?* *Psalm.* 34. 12. *Deut.* 32. 6.

6. Et dic, obsecro, Sodes, quare in veteri testamento à Deo omnes pisces à sacrificio, & ab omni oblatione fuerunt rejecti; passeres, turtures, columbas, imò & pilos caprarum DEUS accepit? *Et pilos caprarum, sponte propria cuncta tribuentes &c.* Sed pisces nunquam admisit; fortâsse quia ex aquis extracti, mox agonizari incipiunt, & sic inutiles ad sacrificium reddebantur? Hic quidem sensus litteralis est, sed aliud hîc latet mysterium. Observa: pisces sunt proprium hominum ingratorum symbolum, dum suos nunquam agnoscunt Benefactores, sed fugiunt ab eis. Sic sunt pleraque ingrata hominum *Exod.* 35. 26.

 num

num capita, quæ Divina non agnofcunt beneficia, proinde raro Deo gratias
Petr. Bleff. Ep. 66. ad Gualter. agunt: *Nihil eft*, ait Petrus Bleffenfis, *quod adeò provocet indignationem Altiffimi ficut ingratitudo, ipfa eft enim malorum provocatio, beneficiorum exinanitio, exterminatio meritorum.*

De Chrifto recenfet S. Lucas, quòd cùm aliquando in regionem Gerafenorum veniffet, ei vir quidam jam à multo tempore habens dæmonium occurrerit, & licèt obfeffus ifte ferreis ftringeretur catenis & compedibus, ruptis tamen vinculis agebatur in defertum. Interrogabat autem illum JEfus: *Quod tibi nomen eft? at ille dixit: Legio* (Legio autem fex millia continet) & rogabant Chriftum dæmones, ne imperaret ipfis, ut in abyffum præcipitarentur, fed ut liceret ipfis in proximum porcorum gregem ingredi: *Et permifit illis: Exiêrunt ergo dæmonia ab homine & intraverunt porcos; & impetu abiît grex per præceps in ftagnum, & fuffocatus eft.* (Luc. 8. 30.) Et quare, dices, dæmones fupplicârunt, ut ipfis liceret in porcos invehi, cur non in boves & oves? cur non in tabernas mercatorum, hofpitum, opificum? cur non in aulas principum & tribunalia judicum? &c. Refp. Cyrillus (S. Cyrill. hic.), quia immundi fpiritus amant immundos, ac præfertim homines ingratos, prout funt porci femper ingrati, non enim refpiciunt, unde glandes veniunt, & quòd ab alto de quercu illis efca decutiatur, fed femper humum & cœnum refpiciunt: fic funt homines ingrati, qui beneficia divina, unde veniant, non perpendunt, nec propter ea Deo gratias agunt: *Ejufmodi animam ingratam*, ait S. Clemens Papa, *malus poffidet dæmon.* (S. Clemens Papa lib. 5. Recognit. f. 101.)

7. Ad confirmationem hujus veritatis fubjungamus alios conceptus non minori ponderatione dignos. Poftquam pretiofiffimus orbis Redemptor Syro-Phœniffæ filiam à dæmone liberâvit, adductus ad eum fuit homo quidam furdus & mutus; & deprecabantur eum amici ac vicini, ut illi manus imponeret, & fanaret: *Et apprehendens eum de turba feorfum, mifit digitos fuos in auriculas ejus; & expuens tetigit linguam ejus; & fufpiciens in cœlum, ingemuit.* (Marc. 7. 33.) Et quid, quæfo, ifte gemitus, ô dulciffime JESU! quare adeò condoluifti hujus furdi & muti hominis miferiæ? profundebas ab oculis lacrymas, fortè quia homo ifte typus erat peccatoris obftinati & contumacis? *Ad oftendendam*, ait Dionyfius Carthufianus (Dion. Carthuf. hic.), *quàm difficile fanaretur anima fpiritualiter mortua.* Aliam rationem fubjungit S. Gregorius Magnus (S. Gregor. M. apud Nuzam. hom. 34. §. 7. n. 17.), ideò ingemuiffe Chriftum, cùm huic furdo & muto auditum & linguæ ufum reftituit, quia prævidit, quòd ifte ingratiffimus homo fuo tempore nequiffimâ linguâ fuâ nunc fanatâ, cùm aliis impiis Judæis effet exclamaturus: *Crucifige, crucifige eum*; hæc fumma, & vix unquam audita hominis ingratitudo dulciffimo Salvatori noftro fufpiria, gemitus & lacrymas excuffit: *Et fufpiciens in cœlum, ingemuit.*

Ad

Ad forum Cayphæ summi quondam Judæorum Pontificis nos conferamus. Et quid video? imò quid audio? Resonat in aula quidam strepitus, & innocentissimo Agno, qui peccatum non fecit, nec est inventus dolus in ore ejus, à servo quodam nequam gravissima alapa impingitur: *Unus assistens ministrorum dedit alapam JESU.* Joan. 18. 22. Erat autem hæc alapa armatâ, ut videtur, manu inflicta, Christo non tam pœnosa, quàm & ignominiosa, quod etiamnum apparet ex vultu sancto, quem mitissimus Redemptor velo S. Veronicæ in perpetuam rei memoriam impressit, quod aliquoties Romæ in Basilica S. Petri præsens non sine gemitu spectavi; ad quam acceptam iniquissimam alapam non ingemuit duntaxat Christus, sed & justas contra impiissimum percussorem querelas movit: *Quid me cadis?* O pientissime JESU? hactenus semper in passione tua altum tenuisti silentium: *JESUS autem tacebat*; & sicut agnus mansuetus ductus ad victimam, non aperuisti os tuum; quare ergò hîc conquestus es, cùm hanc immanem à servo Pontificis accepisti alapam? Resp. S. Chrysostomus, quòd hunc colaphum Christo inflixerit servus quidam, cui nomen Malchus, cui paulò ante mitissimus DEUS in horto abscissam à Petro auriculam restituit, & sanavit; hanc ergo summam servi vilissimi ingratitudinem noluit dissimulare DEUS, & homo Christus, sed justas contra eum querelas movit: *Quid me cadis?* Juvat etiam hîc audire verba S. Chrysostomi: *Servi nomen*, ait, *meminit Evangelista, quoniam magna res erat, non tantùm, quòd eum curaverit, sed & quòd paulò post esset ab eo alapam accepturus.* S. Chrysost. hom. 83. in Matth.

O ingrate mortalis! quid aliud agis, cùm peccata peccatis accumulas, quàm quòd de novo Christo similem alapam impingas? Siluit mitissimus JESUS ad verbera & flagella, ad spinas & clavos, sed ad alapam istam non siluit, quia summa Malchi ingratitudo ei os aperuit? *Quid me cadis?* O peccator! & nunquid & tibi mitissimus Salvator hoc idem objicere poterit? *Quid me cadis?* qui in perpetua charitate dilexi te; qui inter nobilissimas creaturas te constitui; qui te ab interitu per amarissimam Passionem meam in Sanguine meo redemi; qui in Cruce moriens tibi Matrem meam legavi: *Ecce Mater tua*, qui dedi tibi Angelum custodem ab ortu nativitatis tuæ, ut te custodiret in omnibus viis tuis; qui largitus sum tibi parentes Christianos, ex quibus nascereris Christianus, non Saracenus, non gentilis, non Judæus; qui te multifariam errantem toties per internas inspirationes revocavi, & in viam salutis reduxi; qui te pœnitentem toties recepi, & ab inferni barathro, sicut Loth de Sodomis, Abraham de Chaldæis, Noëmum de diluvio, & Jonam de ventre ceti liberavi; qui te creavi ad æternam gloriam & sui fruitionem in cœlo; hæc quanta sint, cogita: *Et tu me cadis?*

8. De eodem pientissimo mundi Servatore recenset ulteriùs S. Scriptura, quòd ante crucifixionem, dum interim terebrabatur, & apparabatur

Crux, ejúsque fossa, & infensissimi Judæi porrexerint vinum felle amaricatum: *Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum, & cùm gustâsset noluit bibere.*
Matth. 27. 34. Et quare, amantissime JESU! hoc vinum myrrhatum, acerbum & felle corruptum noluisti bibere? fortâsse quia majorem in cruce volebas pati sitim, ut nobis mortificationis & gulæ refrænandæ vivum dares exemplum? Respondent Interpretes, quia Christus summoperè extremam adversabatur Judæorum ingratitudinem, dum pro vino fel amarissimum ei dabant, proinde
Isidor. Clar. Orat. 41. noluit bibere: *Pro vino fel*, ait Isidorus Clarus, *& myrrham & acetum ei porrigunt; hoc pro fertili terra, quam tot annos possederant; pro ingentibus vineis, & suavissimis vinis, quæ terra illa protulerat, rependunt tanto Muneratori.* Et hæc summa Judæorum ingratitudo, & nostra Christo patienti fuit pœnosissima. Non ita eum percusserunt flagella, non ita lacerârunt spinæ, non ita transfixerunt clavi, quàm nostra Ingratitudo. Ita S. Antoninus: *Vide homo* (loquitur in persona Christi) *quæ pro te patior; ad te clamo, qui pro te morior; vide plagas, quibus afficior; vide clavos, quibus confodior; & cùm sit tantus dolor exterior, plus tamen crucior, quod te ingratum experior.*
S. Antonin. 2. *p. sum. tit.* 3. *c.* 9. §. 5.

Cæterùm sæpiùs Christus Dominus in hac vita mortali flevisse perhibetur, ac tunc præsertim, quando in suprema vitæ hora se à Deo derelictum conquestus est: *DEUS, DEUS meus, ut quid dereliquisti me?* quæ verba non sine sanguineis lacrymis & ingenti clamore effatus est: *Cum clamore valido & lacrymis offerens.* O bone JESU! *O amor crucifixe!* quid sibi voluit inusitatus hic clamor, & cruentæ lacrymæ, quas in agone tuo luctuosissimo profudisti? an tibi hos gemitus immensus ille dolor, quem patiebaris, aut amor, quo ferebaris in genus humanum, expresserunt? Resp. S. Bernardus: *Flevit Christus in Cruce, quia cùm Passio sua sufficeret in redemptionem omnium, profuit in redemptionem paucorum*; & quàm maximè flevit, ait idem Mellifluus, *quia in Christo super omnes dolores exteriùs, fuit dolor humanæ ingratitudinis interiùs.* En ingratitudo nostra Christo in Cruce morienti expressit lacrymas. Quid igitur restat, anima Christiana, quàm ut imposterum non nobis ampliùs, sed Christo vivamus? *Mortuus est Christus*, ait Apostolus, *ut & qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est.* Non vivamus ampliùs ingrati, & beneficiorum Divinorum immemores, non vivamus mundi vanitatibus, propriæ voluntati, & carnis illecebris, sed vivamus DEO & Christo JESU filio ejus, qui pro nobis, ut æternùm viveremus, mortuus est in Cruce: *Ne obliviscaris*, ait Syracides, *gratiæ Fidejussoris tui, posuit enim pro te animam suam.* Proinde *benedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt, Nomini sancto ejus. Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus &c.*
Matth. 27. 47. *Hebr.* 5. 7. *S. Bernard. apud S. Bonaventuram serm.* 6. *in Parasceve.* 2. *Cor.* 5. 15. *Eccl.* 29. 20. *Psal.* 102. 1.

CON-

CONSIDERATIO XLVII.

Major habenda cura Animæ, quàm Corporis.

Pro Dominica 14. post Pent.

Nonne anima plus est, quàm esca? Matth. 6. 25.

I.

IN *principio DEUS creavit cœlum & terram.* Sunt prima Sacræ Scripturæ verba. Sed jam hæreo hîc attonitus, quòd immensus DEUS essentia unus, sed personis trinus priùs cœlum empyreum, & exinde primùm terram ex nihilo voluerit producere. Et nunquid hæc fabrica contra rectam erat architecturæ methodum, quæ vult, ut priùs de ædificii fundamento disponatur, quàm ut à tecto incipiatur? Hoc tamen non obstante summus Architectus priùs cœlum ex nihilo, & deinde terram creavit. Rationem assignat S. Chrysostomus, quia DEUS cœlum animæ nostræ destinabat in habitaculum, terram autem corpori & filiis hominum; & quia anima plus est quàm corpus, ideò priùs de stabili & perpetua animæ habitatione providere voluit: *DEUS*, ait Os aureum, *præter humanum morem suum perficiens ædificium, priùs cœlum extendit, posteà terram substernit, priùs culmen, & posteà fundamentum: Quis tale quid vidit; in hominum sanè operibus nil tale unquam fuit, & ratio est, quia anima longè praeminet corpori &c.* Ergò priùs cœlum, quàm terra quærenda est.

Gen. 1. 1.

S. Chrysost. hom. 2. in Genes.

De Salomone sapientiæ humanæ oraculo, recenset tertius Regum liber, quòd priùs Deo splendidissimum templum immensis ferè impensis ac sumptibus ædificare voluerit, antequam ad fabricam regii sui palatii manus apponeret; *Ædificavit eam annis septem; domum autem suam ædificavit Salomon tredecim annis, & ad perfectum usque perduxit.* Et quare tardiùs ædificata est regia quàm templum? nunquid Rex ille priùs indigebat domo? & hoc quidem humanô loquendi modô verum est; sed omnia hæc facta sunt illis in figura, & scripta propter nos ad demonstrandum nobis, priùs quærendum esse cœlorum regnum, & quæ ad specialem Dei cultum pertinent, qàm nostram temporalem habitationem, quæ citò dissolvetur. *Et ecce, plusquàm Salomon hic;* qui idem hodie in S. Evangelio monuit, primam nostram curam debere esse de salute animæ, quæ est verum templum Dei: *Vos enim estis*

3. Reg. 6. 38.

3. Reg. 7. 1.

Matth. 12. 24.

tem-

2.Cor.6. *templum Dei vivi*, secundariam de corpore, proinde dixit: *Nolite ergo sollicitil*
17. *esse, dicentes; quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? hæc enim*
Matth. 6. *omnia gentes inquirunt, scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis: Quærite*
13. *ergo primum regnum Dei & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.* Supra
Didac. quod egregiè Didacus Nissenus ad nostrum conceptum & propositum:
Niss. D. Prima, inquit, sit nobis animæ cura, corporis accessoria. De studio, quo
14. Pen. animæ necessaria procuranda, dicebat: *Quærite*, q. d. magnam sollicitudi-
§. 5. nem, ingenii totam aciem in eam rem vertite; de corpore verò ait: *Nolite sollicititi esse.* E quibus collige, anime mi! quàm improvidi sint miseri mortales circa animæ suæ bona, dum majorem subinde corporis, jumentorum, prædiorum, opum & alimonii curam, quàm de salvanda anima
Matth. 6. sua gerunt. O miseri! *nonne anima plus est, quàm esca?* De qua veritate plu-
25. ra hodierna luce occurrunt consideranda.

2. De Aristotele nôrunt Philosophi, quòd Athenis quondam celeberrimam erexerit scholam, quam vocabant Peripateticam, hinc & discipuli ejus appellati sunt Peripatetici, hoc est, ambulantes in porticu, & secum invicem philosophantes, ac ratiocinantes; ad quàm scholam nullus admittebatur claudus, aut segnis, sed homines perspicacis, alacris & felicis ingenii, qui rerum naturalium indagarent causas. Plus quàm Aristoteles erat Apostolorum princeps Petrus, qui à Christo ut Magister Christianæ philosophiæ constitutus primam suam scholam post acceptum Spiritum sanctum Jerosolymis in porticu Salomonis instituit, ubi prima præcepta Christianæ fidei suis discipulis tradidit; sed noluit habere inter illos segnes & claudos,
Actor. 3. proinde primò sanavit claudum: *Et exiliens stetit, & ambulabat: & intravit*
8. *cum illis in templum ambulans, & exiliens & laudans Deum.* Observa anime mi! ille claudicat, qui nunc in vitium, nunc in virtutem inclinat, qui nunc Deo, nunc diabolo inservit, quæ claudicatio admodùm periculosa, & vicina ruinæ est; hinc Petrus primò claudum istum curavit, ut indicaret, neminem cœlo esse aptum, qui in via salutis claudicat, & in quærendo animam segnis
Matth. 6. invenitur, unde monet hodie Veritas: *Quærite primum regnum Dei, & justitiam*
33. *ejus.*

Subjungo huic conceptui alium non minùs notatu dignum. Venerat aliquando mitissimus Servator Christus in civitatem Capharnaum, ubi propriam sibi constituit habitationem; & quia domus, in qua habitabat, propter adventantes turbas nimiùm erat angusta, aperiebant, & nudabant turbæ tectum, per quod paralyticum quendam in lectulo, velut vivum & spirans cadaver, jacentem, & à quatuor viris portatum, per fascias & funes ante pientissimum Salvatorem demiserunt; & quia magna erat & po-
Matth. 9. puli, & paralytici fides, dixit Christus ad ægrotum: *Confide, fili, remittuntur*
2. *tibi*

tibi peccata tua. Non placuit hic sermo in auribus Scribarum adstantium, proinde intra se mussitabant: *Hic blasphemat.* Sed videns JESUS eorum cogitationes, mox hanc objectionem per miraculum solvit: *Ut autem sciatis, quia Filius hominis habeat potestatem in terra dimittendi peccata (tunc ait paralytico) surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam.* Benignissime JESU! quid est hoc? cur huic paralytico prius peccata dimisisti, priusquam illum restitueres sanitati? & nunquid infirmus ille hanc à te postulaverat gratiam? Minimè gentium: Corporis, non animæ quærebat salutem? Resp. Salmeron: *Ut doceat, quantò plus referat curare animam, quàm corpus, & quàm pejus sit peccatum omni infirmitate.* Ex quibus facilè intelliges, anime mi! quali in pretio apud Deum & hominem Christum sit anima nostra, & quomodo ante omnia hujus mundi creata bona sit quærenda. Audi S. Chrysostomum: *Omnia*, inquit, *nobis duplicia dedit DEUS, duos oculos, duas aures, duas manus, duos pedes; si igitur horum alterum lædatur, per alterum necessitatem consolamur: Animam verò dedit nobis unicam, si hanc perdidimus, quânam vivemus?*

Marc. 2. 3. *Salmeron t. 6. tr. 14.* *S. Chrysost. hom. 22. ad populum.*

3. Salomonem omnium mortalium sapientissimum consulamus. Probaverat hic Rex omnia hujus mundi oblectamenta, dum sese totum dedit hujus sæculi deliciis, ac mundi voluptatibus? *Vadam & affluam deliciis, & fruar bonis.* Sed in his omnibus non invenit nisi vanitatem & afflictionem spiritûs. Audite ipsum loquentem, quid de omnibus suis voluptatibus, honoribus, obsequiis, opibus & thesauris senserit: *Quid profuit superbia? aut divitiarum jactantia, quid contulit nobis? transierunt omnia illa tanquam umbra.* O curas hominum, quantùm est in rebus inane! Porrò unum est necessarium, ut Deum quæramus, & animæ nostræ salutem: *Quærite ergo primùm regnum cœlorum, & justitiam ejus.*

Eccl. 2. 1. *Sap. 3. 5.* *Matth. 6. 33.*

Ex quibus collige, anime mi, in quo vera animæ nostræ consistat felicitas, non in gula, non in esca, non in potu, *non est enim regnum Dei esca & potus; sed justitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto.* Neque consistit in voluptatibus carnalibus & sensualibus, quia libidinis impetus momentô transit; éstque similis sensuum voluptas Sodomæ pomis, quæ si tanguntur, sine mora in fœtorem, favillam & cinerem abeunt. Neque consistit in colligendis opibus & thesauris hujus sæculi, quæ omnia Apostolus arbitratus est ut stercora, ut Christum lucrifaceret. Sed vera animæ nostræ felicitas consistit in quærendo, & obtinendo ultimo fine, qui est DEUS, unica nostra & vera ac æterna felicitas; & sicut omnia flumina, quia de mari exeunt, nunquam in cursu suo solent quiescere, donec tandem ad suam revertantur originem: ita & appetitus animæ nostræ in hac mortali vita in nullis bonis creatis saturari, ac quietari potest, nisi in sola conversione ad Deum, ejúsque dulci frui-

Rom. 14. 17. *Philippens. 3. 9.* *Eccl. 1. 7.*

1. Joan. 2. 15. tione. Proinde *nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo sunt*; sed diligite Deum; qui est fons omnis boni, quies cordis nostri, ac animæ nostræ centrum: *Quærite primùm regnum Dei, & justitiam ejus.*

4. Inter alia præcepta, quæ Christus Dominus dilectis suis tradidit discipulis, quæ & Christianis omnibus, ut ea observarent, impensè commendavit, non postremum illud est; ut prudentiam serpentis imitarentur: *Estote prudentes sicut serpentes.* Et qualis, haud immeritò rogabis, prudentia serpentis est? Respondet in hunc locum S. Hieronymus, quia in periculo amittendæ vitæ toto tempore occultat caput, ut illud, in quo vita est, protegat, atque conservet, pro quo tuendo totum corpus fustibus & gladiis objicit. Ita & nos oportet pro animæ nostræ salute decertare, pro qua corpus & opes, famam & vitam objiciamus: Serpens insuper, ne voces & cantilenas incantatorum audiat, eisque inescata decipiatur, & capiatur, aurem unam terræ vel petræ affigit, alteram caudâ claudit. Hoc fac & tu, homo Christiane; ne Syrenum, meretricum, adulatorum & malorum sociorum, in ruinam animæ tuæ tibi abblandientium, audias voces; hinc maturè aures tuas instar serpentis claude, imò & cum Ulysse cerâ obdura. De serpente ulteriùs liquet, quòd senescens per angustum petræ foramen, strictásque ejus rimas serpere soleat, ut veterem sibi pellem detrahat, novámque inducat. Tu, ô homo Christiane! ut serves animam tuam, veterémque deponas hominem, per angustam viam transire debes, quia lata & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam: *Via enim*, ait S. Augustinus, *in cœlum angusta est, & virtute semper innovanda.*

Matth. 10. 16.

S. Hieron. hîc.

Matth. 7. 13.

S. Aug. l. 2. de Doctr. Christiana 16.

Et hæc causa est, quòd David, nunc per varios casus & rerum discrimina cautior factus, de se ipso testetur, quòd animam suam semper in manibus suis portaverit: *Anima mea in manibus meis semper.* Et quid ais, Rex prudentissime! quòd animam tuam semper in manibus portaveris? Nunquid anima tota est in toto corpore, & tota in qualibet ejus parte? Quare ergo asseris: *Anima mea in manibus meis?* Resp. S. Doctor Mellifluus, ut eam contra omnes, qui illam volebant eripere, vigili curâ conservaret, & ne creaturarum amore fascinatus ejusdem unquam oblivisceretur, & sic periret æternum: *Anima mea*, inquit, *in manibus meis. Sicut quod in manibus nostris tenemus, non obliviscimur: sic nunquam obliviscamur negotium animarum nostrarum, & illa cura principaliter vigeat in cordibus nostris.* Pro cujus amore, conservatione & salute ferrum & ignem, imò mille potiùs nos oportet sustinere neces. Ita fecerunt tres Pueri Babylonici, de quibus Scriptura: *Respondentes Sidrach, Misach, & Abdenago, dixerunt Regi Nabuchodonosor: Non oportet nos de hac re respondere tibi; ecce enim DEUS noster, quem colimus, potest eripere nos de camino ignis ardentis &c.*

Psal. 118. 109.

S. Bernard. serm. 3. in Vigil. Nat. Dom.

Dan. 3. 16.

5. Ab

5. Ab ardente fornace Babylonica ad infernalem descendamus. Et quid video? hominem olim in terra nobilem, potentem ac divitem, cui nomen Nicensis, *qui induebatur purpurâ & byssò, & epulabatur quotidiè splendidè.* Et quid nunc agit in inferno? *Crucior*, inquit ipse, *in hac flamma*, & quidem tormentis maximis, & ineffabilibus, tum ob ardentissimam sitim, tum innumeros, & proh dolor, nunquam terminandos incendii tartarei ardores. Et quid peccavit hic miser in hac vita mortali? Resp. S. Chrysostomus, eum animæ suæ curam penitùs neglexisse, & præsentibus tantùm rebus ac voluptatibus inhiâsse, ideò justô Dei judiciô ad hunc tormentorum locum devenisse: *Quotidiè*, inquit, *purpurâ induebatur, anima verò ejus araneis referta erat: unguenta spirabat, & fœtoris plenus erat; carnem saginabat ancillam, dominam autem animam fame confectam negligebat.* Ite nunc divites & avari, ite gulones & epulones, ite immisericordes & injusti, ite luxuriosi & voluptuosi, qui in corporeas duntaxat effusi estis voluptates; ite, ite, & ulteriùs animas vestras finite tabescere fame. Et quid tandem de vobis fiet? S. Jacobum audite: *Agite nunc divites, plorate ululantes in miseriis vestris, quæ advenient vobis; divitiæ vestræ putrefactæ sunt, & vestimenta vestra à tineis comesta sunt; aurum & argentum vestrum æruginavit, & ærugo eorum in testimonium vobis erit, & manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizâstis vobis iram in novissimis diebus &c.*

Luc. 16. 19.
S. Chrysost. hom. 1. *de divite & Lazaro.*
Jacobi 5. 1.

Dæmon pro unica anima acquirenda universum offerebat mundum: *Ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum, & dixit: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.* Mercator ille cœlestis pro thesauro in agro abscondito, & invento omnem suam præsentavit substantiam: *Præ gaudio illius vadit, & vendit universa, quæ habet, & emit agrum illum* Negotiator ille Evangelicus pro unica obtinenda pretiosa margarita *vendidit omnia, quæ habuit, & emit eam.* Thesaurus hic absconditus in agro corporis tui est anima tua: *Habemus autem thesaurum istum in vasis victilibus*; Margarita ista pretiosa pari ratione anima tua est, pro qua Christus negotiator omnia dedit, ut compararet eam, non primam, sed ultimam sanguinis sui guttam: *Vis scire*, ait prædictus S. Chrysostomus, *quantum sit pretium animarum nostrarum? redempturus eam unigenitus non mundum dedit, non hominem, non terram, non mare, sed suum pretiosum sanguinem; quocirca dicebat Paulus: Empti estis pretiô magnô.* Et tu, ô homo inanis & vanus! quomodo tu æstimas animam tuam? qualem, obsecro, illius curam geris, ut eam salves æternùm; An quæris primùm regnum & justitiam ejus? Heu nos miseros, quousque tandem devenit miseria & inscitia nostrâ? pluris mortale & fragile corpus, pluris pecunias & prædia, pluris equos & canes, pluris momentaneas ac spurcissimas æstimamus voluptates, quàm animam nostram. Esau primogenita sua pulmentô lentis vendidit: *Et sic accepto pane & lentis edulio, comedit, & bibit, & abiit; parvi pendens,*

Matth. 4. 8.
Matth. 13. 44.
Matth. 13. 46.
2. *Cor.* 4. 7.
S. Chrysost. hom. in Psal. 48.
Gen. 25. 34.

pendens, quòd primogenita vendidisset. Nos quotidiè pro vilissimo pretio, & voluptatula unius momenti animam nostram diabolo vendimus, & parvi pendimus, quòd primogenita nostra tantillùm vendiderimus? Eja surgamus, & quæramus primùm regnum Dei, & justitiam ejus.

Joan. 13. 4. 6. Ad montem Sion nos conferamus. Et quid video? *Surgit JESUS à Cœna, & ponit vestimenta sua, & cùm accepisset linteum, præcinxit se; deinde mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pedes Discipulorum.* Quæres hîc, an mitissimus Salvator etiam sordidos Judæ pedes abluerit? Resp. S. Augustinus, quòd sic, quia Judas tunc præsens fuit, ac proinde à Christo lotus. Et quomodo, obsecro, universorum Dominus adeò sese potuit humiliare, ut ad pedes impiissimi proditoris sui se prosterneret, eósque à sordibus ablueret? Et nunquid priùs diabolus similem quandam à Christo demissionem petiit, ut ab illo flexis coleretur & adoraretur genibus, pro quo obsequio illi om-
Matth. 4. 8. nia mundi regna in donum obtulit: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me?* verùm mox à Christo stygius ille serpens repulsus est: *Vade satana; scriptum est enim: Dominum Deum adorabis, & illi soli servies.* His tamen non obstantibus Christus Dominus nunc in ultima cœna flexis se prosternit genibus coram Juda, in cujus corde jam diabolus mansionem suam fixerat,
Joan. 6. 71. quòd clarissimè patet ex Christi verbis à S. Joanne citatis: *Unus ex vobis diabolus est; dicebat autem Judam Simonis Ischariothem &c.* O pientissime JESU!
Job. 9. 13. an omnino divinitatis ac supremæ dignitatis tuæ oblitus es? *Sub quo curvantur, qui portant orbem,* nunc ipse coram traditore suo curvatur, qui jam pridem à diabolo obsessus erat: quæ ergo causa tantæ, & tam insolitæ hu-
Mans. in Bibl. to. 1. *tr.* 7. *disc.* 11. militatis? Respondet doctissimus Mansius: Ex quo poteris colligere, quanti Christus animam vel unicam æstimaverit, & etiamnum æstimet; hinc ut animam impii Judæ lucrari posset, non dedignatus est flexis genibus ejus pedes abluere, eósque humiliter deosculari, ut vel sic ejus cordis emolliret duritiem ejúsque animam ab interitu vindicaret. Et hoc est, quòd etiam in captivitate sua, cùm nunc mansuetissimus agnus ad cruentum lanienam es-
Matth. 26. 50. set raptandus, illum adhuc amicum appellaverit: *Amice, ad quid venisti?* ut vel sic eum reduceret, & illius animam ad Dei imaginem creatam ab æterna perditione eriperet.

O Curatores animarum! habemus hîc formam, quàm imitemur. Non quæsivit Christus Judæ loculos, non Matthæi & Zachæi publicanorum pecunias, non hominum favores & honores, sed animas, pro quarum obtinenda salute nulli unquam pepercit labori, imò nec cruori, quem tam
1. *Pet.* 5. 2. copiosè pro illis profudit; hanc, inquam, formam, & nos imitemur? *Pascite,* ait S. Petrus Apostolorum Princeps, *qui in vobis est, gregem Dei, providentes non coactè, sed spontaneè secundùm Deum: neque turpis lucri gratiâ, sed voluntariè,*

neque

neque ut dominantes in Cleris, sed forma facti gregis ex animo; & cum apparuerit Princeps Pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam. Et immensam laborum vestrorum mercedem, quia juxta S. Dionysium Areopagitam: *Om-* *S. Dionys.*
nium divinarum divinissima extat perfectio, Dei Cooperatores esse in salute animarum *Areop. in*
ad suum Creatorem; & juxta mentem S. Augustini: *Majus opus est, ex impio ju-* *cœl. hier.*
stum facere, quàm creare cœlum & terram. Quibus SS. Patribus adjungo, & S. *S. August.*
Joannem Climacum: *Nullum*, inquit, *Deo munus à nobis gratius offerri potest,* *tr. 32. in*
atque cùm animas illi ad pœnitentiam deductas consecramus; non enim est tanti totus *Joan.*
mundus, quantùm pretium unius animæ, ille transit, hæc immortalis est, & æterna. *S. Joan.*
Si igitur in ore duorum, aut trium testium stat omne verbum, quo amore *Clim. epist.*
& ardore, quâ curâ & sedulitate nos oportet invigilare animarum saluti? *ad Past.*
Quæramus ergo nos primi regnum Dei, & justitiam ejus, & cætera omnia *circa finem.*
adjicientur nobis.

7. A monte Sion ad Calvarium collem transeamus. O luctuosum! ô tremendum, ô cruentum spectaculum! accurre Oriens & Occidens, veni Septentrio & Meridies, ecce pendet in crucis patibulo DEUS ac Salvator tuus Christus; perforantur ei clavis ferreis venerandæ manus & pedes; fluunt exinde quatuor orbis flumina, universam terræ superficiem irrigantia. Interim ludunt, & illudunt ei milites, & spolia Regis jam victi, ac in crucem acti inter se ludibundi dividunt, dum tunicam illius exteriorem coloris violacei in quatuor dissecant frusta, jacientes sortem, quodnam quisque tolleret frustum, interiorem autem tunicam placuit servari intactam, cui illa jactâ sorte cederet in prædam, de qua ignominiosa vestium divisione dilectus ille Discipulus; qui ipse huic aleatorum lusui præsens aderat, ita scripsit:
Milites ergo, cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus (& fecerunt quatuor *Joan. 19.*
partes, unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper *23.*
contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, cujus sit. Amantissime JESU! Crucifixe Amor! quare voluisti, ut tunica hæc tua interior, quæ tota textilis sine sutura erat, & tibi quondam puero à Virgine Matre facta & texta est, crevítque tecum (ut olim Hebræorum vestes per 40. annos in deserto peregrinantium) quare, inquam, non voluisti, ut hæc tunica à militibus scinderetur in partes? Vestis tua exterior in quatuor partes scissa est, ut quælibet orbis plaga in hoc luctuoso testamento suam haberet partem, sed tunicam hanc inconsutilem servari voluisti integram atque illæsam, éstque adhuc hodie Treveris, ubi Religiosè asservatur, & visitur. Et nunquid, ô pientissime JESU! omnia tua membra corporis fuerunt sauciata? Caput objecisti cruentis spinis, faciem sputis, genas colaphis, aures opprobriis, collum catenis & funibus, manus & pedes ferreis clavis, dorsum flagellis, & divinissimum pectus tuum crudeli lanceæ, & vestem tuam inconsutilem voluisti conservari illæsam.

Grande hîc latet mysterium; consulamus SS. Patres & Interpretes. S. Athanasius per tunicam istam fidem veram & orthodoxam subaudit: *Velum templi*, inquit, *scissum est, tunica verò Servatoris ne à militibus quidem scissa est, sed mansit integra: Manet enim Evangelium semper integrum, cum interim dissipentur umbra.* S. Cyprianus observat, hoc ex singulari & divina obtigisse ordinatione; dum enim pretiosissimus Redemptor noster omnibus ultrò sese exposuit tormentis, solam tamen istam tunicam placuit esse integram, quia figura & typus fuit pacis ac concordiæ suorum fidelium: *Hoc unitatis Sacramentum, hoc vinculum concordia inseparabiliter coharentis ostenditur &c.* Cornelius à Lapide per eandem tunicam inconsutilem Ecclesiam Christi intelligit, *quam scindere non licet, & si scindas, schisma facies.* Sed ad propositum nostrum optimè inservit Avancinus & alii, qui per dictam vestem interiorem dilectam & fidelem animam subaudiunt corpori Christi penitus adjacentem, pro qua, ut ab interitu servaretur, ipse pati, sauciari, crucifigi & mori voluit: *O anima*, subintrat hîc S. Augustinus, *erige te, tanti vales*; & S. Petrus: *Non corruptibilibus aurô & argentô redempti estis, sed pretioso sanguine Domini nostri JESU Christi.*

S. Athanas. serm. de Cruce. *S. Cyprian. lib. de Unit. Ecclesia.* *Cornel. hîc.* *Avancin. hîc.* *S. August. in Ps. 102.* *1. Petr. 1. 18.*

8. Coronidem huic Considerationi imponat Propheta ille anonymus, qui ob leve delictum, quòd contra mandatum Dei panem in domo alterius mendacis Prophetæ comederit, à leone suffocatus, & morsu interemptus est, quem tamen leo iste non ausus est devorare, sed stetit juxta cadaver ejus, quasi custodiens illud: *Non comedit leo de cadavere, nec læsit asinum.* Cæterùm miratur S. Ephrem, quòd ferocissimus ille leo non devoraverit corpus hujus à se occisi Prophetæ? & subdit: *Leo hic satanam significat, non curat corpus inanime; anima gratior illi erat, quam cadaver.* Et ita est: *Da mihi animas*, clamat adhuc hodie infernalis ille leo cum Rege Sodomorum: *Da mihi animas, catera tolle tibi*; ipse enim, quantum sit animæ pretium, probissimè novit. Et quid multis? ipsam pro dictorum confirmatione audiamus loquentem veritatem: *Quid prodest*, inquit, *homini, si mundum universum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Et si mundum universum & omnia illius bona creata dederit, in comparatione ad animam nihil valebunt, quia nullum est pretium in creatis, quo illam possis redimere. Hæc seriò cogita, ô mi Lector! & dum adhuc potes, in salutem tuam vigila.

3. Reg. 13. 28. *S. Ephrem cit. à S. Eust. de Rosar. Exhort. 41.* *Gen. 14. 21.* *Matth. 16. 26.*

CON-

CONSIDERATIO XLVIII.

Memoria Mortis sæpiùs nobis ingerenda.

Pro Dominica 15. post Pent.

Ecce, defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ. Luc. 7. 12.

I.

Ecce, inquit hodie Evangelista, *ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ*, quasi diceret: Perpendite, & considerate, ô mortales! qualiter mors improba nulli parcat honori, nullis divitiis, & nulli hominum ætati, dum etiam adolescentem prædivitem, familiæ spem, matris viduæ delitias & senectutis baculum læthali spiculo sauciatum hodie ad sepulchrum deferri curavit; sic nimirum in feretro clauduntur omnia. *Et si hoc in ligno viridi, in arido quid fiet?* Nullus hîc poterit effugere, nullus se excusare, nullus ab hoc jugo se enodare; omnes hîc premit calceus, omnes hoc vectigal debent solvere, omnes secundùm hujus fistulæ tonum saltare: *Statutum est hominibus semel mori: post hoc autem judicium.* O homo! sumpte & formate de humo, quid es? Viator transiens, mortis mancipium, & corruptionis speculum. Hinc non sine peculiari causa majores nostri solebant pingere, sibique tanquam speculum proponere quoddam cranium, seu Calvariam cadaveris cum hoc inscripto lemmate: *Cogitanti vilescunt omnia*; cui veritati adstipulatur, & Divus Hieronymus: *Facilè*, inquit, *contemnit omnia, qui semper se cogitat esse moriturum.* O felix ille Christianus! qui cum Apostolo dicere potest: *Quotidiè morior*; hæc enim mortis memoria est unius cujusque Christiani regula, secundùm quam & vitam suam instituere debet, & dirigere.

Luc. 23. 31. — *Hebr. 9. 27.* — *S. Hier t. 3. ap. ad Paulinum.* — *1. Cor. 15. 31.*

Cæco illo nato pretiosissimus orbis Redemptor lutô & salivâ visum restituit: *Expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & linivit lutum super oculos ejus.* Et quare, dices, Christus Dominus in illuminando hoc cæco lutum adhibuit? nunquid lutum summè nocet oculis? Et si unicus pulvisculus obest luminibus, quantò magis emplastrum ex luto & terræ pulvere formatum? Observa hic, anime mi! ille, qui à mundi primordio hominem de

Joan. 9. 6.

luto

luto formavit, hic præfato cæco per lutum, ubi in natatoria Siloë se lavit, mirandum in modum visum restituit, ad insinuandum posteris, ut semper & originem & finem nostrum retineamus recenti memoriâ, *quia pulvis sumus, & in pulverem revertemur*: hæc seria memoria ac meditatio cæcos nostros illuminet oculos, ut cautiùs hîc agamus, & Deo nostro pro viribus inserviamus. Juvat hîc audire S. Laurentium Justinianum: *O bona*, inquit, *mortis consideratio, quis, quanta per te acquirantur emolumenta, valet intelligere? quis potest capere, quis propalare? Utilis est tui memoria ad fugandum vitiorum exercitum & fugiendos peccatorum laqueos.* Plura de hac veritate in præsenti. Audite, & perpendite, qui tangit omnes &c.

S. Laurent. Justin. de lign. vita c. 4.

2. Vates ille regius, ubi attentiore animo sua præterita considerabat delicta, & propterea justam adhuc sibi instare divinam indignationem, ut aliquo modo divinæ satisfaceret justitiæ, in cinere jacens, lugénsque cibos suos cinere solebat aspergere, & in tantos subinde erumpere fletus ac lacrymas, ut inter bibendum in potum suum defluerent: *Cinerem*, inquit, *tanquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.* Ad quid Rex ille, talis ac tantus cinerem unà cum pane solebat manducare? Adverte: sensus litteralis est de pane subcinericio, & mysticus, ut mortis suæ brevi imminentis memoriam semper ante se, & secum haberet, cinerem enim esse se & pulverem probè cognoscebat, ideóque se totum Deo in holocaustum præ animi pœnitudine usque ad cineres consecrabat: *Cinerem*, ait Hugo, *tanquam panem manducat, de memoria infirmitatis suæ reficitur*; *Memento homo, quia cinis es.* Et tu, anime mi: qui plura fortâsse admisisti peccata, quomodo doles? quomodo mortem instantem & judicium consideras? nunc cùm tempus est, in salutem tuam vigila.

Psal. 101. 10.

Hugo hic.

Joseph Ægyptiorum Pro-Rex, ubi annum ætatis suæ centesimum & decimum attigit, & per octoginta annos continuos in regno Ægypti dominatus est, nunc moribundus fratres suos ad se vocavit, quos ob scelus perpetratum pavidos benignè consolatus est, jussítque, ut ossa sua post mortem istam temporalem secum in exitu Israël in Chanaan asportarent, & illic locorum cum Patre, Avo & Abavo, tanquam in terra à Deo generi suo promissa, sepelirent: *Asportate ossa mea vobiscum de loco isto.* Ad quid dices, Joseph ante obitum suum tantoperè fratribus suis ossium suorum curam commendavit? Diez, *ut mortis memores essent, & quoties ossa ejus aspicerent, dicerent: Hæc sunt ossa potentis illius ac sapientis viri Joseph. Quid de nobis erit? nunquid & nos moriemur?*

Gen. 50. 42.

Diez. conc. 1. Dom. 15. Pent.

Hoc & Moyses posteà fecit, cùm enim cum tribus hominum millionibus ex Ægypto post annos paucós ad terram promissionis egressus esset, ut numerosissimum illũ populũ quasi fræno in mandatis Dei observandis illo remoto & lon-

longissimo itinere contineret, ante omnium oculos prædicta ossa Josephi in feretro portari voluit: *Tulit quoque Moyses ossa Josephi secum*, ut haberet videlicet populus ille, quod fructuosè in hoc itinere meditaretur: *Nihil enim*, teste doctissimo Idiota, *tam revocat à peccato, quàm frequens mortis memoria &c.* Et S. Antonius Paduanus: *Sicut anchora navem retinet, ne in saxis se frangat, sic mortis memoria vitam nostram retinet, ne ruat in peccata.* Econtrario oblivio mortis omnibus sceleribus laxat habenas. Vatem regium consule: *Operti sunt*, inquit, *iniquitate & impietate sua, & prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum?* Et respondet sibi Propheta: *Quia non est respectus morti eorum, ideò tenuit eos superbia.* Si enim homines meliùs mortem brevi imminentem ac novissima sua perpenderent, non in tantam iniquitatum voraginem præcipites ruerent: *Qui semper*, ait S. Ephrem, *mortis recordatur, rarò aut nunquam peccabit.*

Exod. 15. 19. Idiot. l. 5. Contempl. c. 4. S. Anton. Pad. Dom. Epiph. Psal. 72. 4. S. Ephrem de comp. cordis.

3. Scire fortâsse desideras, anima Christiana, quare mors pingatur ossea, sine carne, sine oculis? sine auribus & plerumque cum falce? & quare non cum gladio aut fulmine? Observa: Pingitur mors ossea, quia dura omnibus, & flecti nescia. Pingitur sine oculis, quia non respicit personam ullius hominis. Pingitur sine auribus, quia surda precantibus, & misereri omnino inscia. Pingitur tandem cum falce, & non cum gladio aut fulmine, quia sicut messor in prato, vel agro nulli parcit flori, herbæ, vel spicæ, quantumvis altæ, ita & mors nulli parcit honori, aut hominum ætati: *Fata manent omnes; metam properamus ad unam.* Proinde *melius est*, juxta monitum Sapientis, *ire ad domum luctus quam ad domum convivii; in illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & vivens cogitat, quid futurum sit.* *Eccl. 7. 3.*

Porrò summè mirandum est, quare mortales miseri tam cæci existunt, atque apertis oculis non videant, qualis sors & mors eos maneat in futurum. Vident hi quotidie alios, imò notos & amicos, tristem subire necem, & unum post alterum ferri ad tumulum; & ipsi interim, non ignorent se brevi secuturos, seriò & cum fructu de morte propria, & novissimis non cogitant. O insensati, & genus absque consilio! Proinde rectè præfatus Psaltes regius pro ejusmodi salutis suæ incuriis Deum solebat deprecari: *Constitue Domine, Legislatorem super eos.* Et qualem Legislatorem, dices, anime mi! an Moysen, aut Eliam, aut alium ex Prophetis? Minimè gentium, sed mors est ille Legislator, quem pavere debent omnes peccatores terræ, quia, quasi Monarcha est mundi invincibilis. cunctos orbis incolas superans, & sibi subjugans. Hunc, inquam, Legislatorem mortales timete, & dum tempus gratiarum affulget, in vestram salutem estote vigiles, tela enim prævisa minùs feriunt. *Psal. 9. 12.*

Judic. 14. 8. De Samsone recenset Scriptura, quòd in ore occisi à se leonis dulcem mellis favum invenit: *Et ecce, examen apum in ore leonis erat, ac favus mellis, quem cùm sumpsisset in manibus, comedebat in via.* Per leonem hunc, priùs Samsoni in via insidiantem, rectè mors designata est, de qua Vates Regius:

Psal. 7. 30. *Ne quando rapiat, ut leo animam meam: dum non est, qui redimat, neque qui salvum faciat.* Leo hic crudelissimus omnibus mortalibus, consequenter & tibi, optime Lector, singulis momentis struit insidias: *Mors te ubique expectat*

S. Aug. lib. de Spirit. & anima. subintrat hîc sanctus Augustinus; quid igitur in re tanti momenti, ex quo pendet æternitas consilii? *Tu si sapiens es*, pergit idem SS. Pater, *eam quoque ubique expectabis*, nunc ergo cum sanus es, ac valens viribus, sæpiùs per seriam meditationem cum hoc ferocissimo congredere leone, nunc, velut alter fortissimus Samson cum hoc monstro frequentiùs decerta, nunc illius dolos & technas considera impensiùs, quomodo capitalissimum hostem tuum tandem in supremo illo agone poteris devincere &c. Et hæc frequens mortis memoria te præservabit à peccatis, ac tandem in fine, cum de hac vita ad judicium erit tibi migrandum, dulce mel in ore tuo subministrabit: *Et ecce*

S. Basil. hom. ad hort. ad Baptism. *in ore leonis erat favus mellis.* Juvat hîc audire S. Basilium: *Beata*, inquit, *illa anima, quæ die noctúque nil aliud curat, & animo versat, quàm quo pacto in magno illo die, quo creatura omnis ad Judicis tribunal sistetur, rerum in via gestarum rationes reddat.*

4. Et hoc est, quòd benignus DEUS quondam insinuare voluit invi-

Josue. c. 31. Abulens. hic q. 2. ctissimo juxta ac pientissimo Israëlitarum Duci Josue: *Senuisti*, inquiebat ad illum, *& longævus es, terráque latissima derelicta est, quæ nec dum sorte divisa est, &c.* Supra quod doctissimus Abulensis: Ecce, ait, DEUS Josue suam proposuit senectutem & ætatem jam profectam, ut eò impensiùs ei mortis incul-caret memoriam, & ut in consideratione tam propinquæ mortis nullam ampliùs in dividenda illa terra interponeret moram; sed eam in funiculo distributionis secundùm æquum & jus inter tribus æqualiter distribueret, quæ seria ejusmodi mortis memoria non sinit, ut alicui inimico fiat injustitia, unde Sa-

Eccl. 28. 6. piens: *Memento novissimorum, & desine inimicari.*

Moyses ubi jubente Domino super montem Nebo de longinquo Chananæam, seu terram illam desiderabilem à Deo toti populo Israëlitico promissam contemplatus est, annum agens centesimum & vigesimum piissimè in Domino obiit, cujus corpus abinde per Angelos translatum, in valle

Deut. 34. 5. Moab sepultum est: *Mortuus est ibi Moyses servus Domini in terra Moab, jubente Domino, & sepelivit eum in valle terræ Moab contra Phogor.* Et quare, dices: Moyses Prophetarum Princeps in valle Phogor terræ mandatus est? Respond. Cornelius, Speranza & passim alii, in illa valle Hebræi à mulieribus Moabiticis seducti colebant impium idolum Phogor, seu impurissimum Priapum, ut igitur commodam huic plagæ DEUS pararet medicinam, voluit

voluit ibi sepeliri Moysen, ut Hebræus populus mortis memoriâ & sepulturæ præsentiâ à carnis avocaretur illecebris & illicitis voluptatibus; nihil enim concupiscentias carnis ita sopit, ac mortis & cadaveris inspectio, vel consideratio: *Singulare*, inquit Doctor Mellifiuus, *contra omnia mala remedium est mortis memoria; & sicut latrones timent, & fugiunt faciem judicis, sic vitia memoriam mortis.* *S. Bernard. de modo vivendi, & S. Bonav. c. 36. dieta.*

5. Joab supremus Regis Davidis Archistrategus, ubi advertit Amasam in belli expeditione contra Sebam rebellem sibi à Davide esse prælatum, ut hanc vindicaret seu injuriam, seu ignominiam, Amasam, licèt consobrinum suum dolosè in via publicâ, inspectante universo exercitu, occidit: *Dixit itaque Joab ad Amasam: Salve, mi frater, & tenuit manu dextra mentum Amasæ, quasi osculans eum; porro Amasa non observavit gladium, quem habebat Joab, qui percussit eum in latere, & effudit intestina ejus in terram, nec secundum vulnus apposuit, & mortuus est*, cujus cadaver, quia publicè ibidem jacebat in via, iter totius exercitûs retardavit: *Ecce*, dicebant inter se Officiales & Milites, *ecce, qui voluit pro Joab esse comes David*, in bello ejus Vicarius & Capitaneus Generalis; ecce nunc conspersus sanguine jacet in media via! quid illi profuit superbia & jactantia? quid voluptates & deliciæ? quid opes & prædia? quid favor Regis & populi? *Et substitit omnis populus ad videndum eum.* Quam moram ubi observavit quidam militum officialis, ne rebellio Sebæ & adhærentium interim magis, & velut torrens accresceret (quia mora sua juxta regulam juris in Sexto cuilibet nociva) statuit eam in ortu suo extinguere, proinde prædictum Amasam amovit de via in agrum, operuítque eum vestimento; ne subsisterent transeuntes propter eum. Vide hîc, atque considera, anima mi! quomodo consideratio hujus immaturæ & insperatæ mortis Ducis Amasæ universum populum potuerit commovere, ut non duntaxat cessarint à cœpto itinere, sed & à cæde ac rapina abstinerent: *Ecce, qui voluit pro Joab esse comes David.* Hinc non incongruè Didacus Stella: *Vita*, inquit, *Sapientis est meditatio mortis, & indignus est consolatione in morte, qui mortis in vita oblitus fuit.* *2. Reg. 20. 9.* *Stella de contemptu mundi. f. 218.*

6. Cæterùm miratur orbis, cur ad unicam Jonæ concionem Rex Sardanapalus cum Proceribus & urbe universa Ninive à vitiis ad virtutem, & à via iniquitatis ad viam justitiæ fuerit conversus: *Et crediderunt viri Ninivitæ in Deum, & prædicaverunt jejunium, & vestiti sunt saccis à majore usque ad minorem.* Quæres hîc Lector prudens, quo argumento tandem commoti sint Rex, & incolæ illius loci, ut absque mora, & sine singulari, ut ita dicam, fundamento Jonæ Prophetæ in re tam gravi (qualis erat Urbis & Monarchiæ excidium) fidem adhiberent? Respondetur ex mente SS. Patrum & interpretum, Ninivitas ideò tam citò ad Deum fuisse conversos, quia vide- *Jona 3. 5.*

 bant

bant in Jona prædicante quasi horridam & vivam mortis imaginem; dum enim è ventre piscis liberatus ingressus est civitatem, & ipse totus pallidus, velut mortuus apparuit, prædicens civibus mortem & interitum : *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur.* Ad cujus viri tristem conspectum & mortis brevi sibi imminentis considerationem cives illi quantocyùs ad Deum conversi pœnitentiam egerunt, & sic ipsam mortem devitârunt: *Et vidit DEUS opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala, & conversus est DEUS super malitiam, quam locutus fuerat, ut faceret eis, & non fecit.* Vide ex his, anime mi, atque perpende, quàm salutaris fuerit Ninivitis memoria mortis! Pavo licèt superbus & fastuosus, si deformes suos, nigerrimósque contemplatur pedes, mox syrma suum in gyrum flexum, ac stellantem demittit caudam, unde rectè lemma huic avi impones: *Deformes oblita pedes.* Sic mortales omnes, licèt Reges ac Principes, Nobiles ac Divites facilè suum ponent supercilium, si sortem suam caducam & vitam brevi morituram seriò ad mentem revocaverint : *Tumescit homo*, ait Ascanius Martinengus, *sæpè animi, corporísque dotibus, fortuna etiam muneribus turget, sed ubi ad pedes oculos demittit, ad mortis terribilem memoriam ejus consideratione excruciatur, & stridet.*

Ascan. in Gloss Marg. fol. 131.

Antiochum consule, quem cùm dirus viscerum dolor & ardua intestinorum tormenta apprehendissent, ut de corpore impii regis viventes scaturirent vermes, prævidens nunc infelicissimam mortem ac sortem suam in
2.*Machab.* 9. 12. se redire cœpit: *Justum est subditum esse Deo, & mortalem non paria Deo sentire.* Sed frustra hic scelestus orabat Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus; unde in peccatis periit; & æternum reprobatus est:
Actor. 12. 22. O infauste! *siccine separat amara mors?* Ubi nunc Herodes, cui populus acclamabat: *Dei voces, & non hominis?* Sed quia laudem non dedit Deo, mox ab Angelo percussus, ac vermibus consumptus interiit. Ubi scelerata ista
4. *Reg.* 9. 30. Jezabel, quæ, ut Jehu Regi recens inaugurato placeret, *depinxit oculos suos stibio, & exornavit caput suum, & respexit per fenestras ingredientem Jehu &c.* Et quid accidit? Jussu ejusdem novelli Regis de fenestra præcipitata, equorum ungulis conculcata, & à canibus devorata est, unde in proverbium transiit: *Haccine est illa Jezabel?* Ecce, qualis vita, finis ita, mors enim est Echo vitæ; Vive ergo benè, dum tempus est, ne moriaris malè in tempore non tuo.

8. Recordor hîc primi parentis nostri Adami, ad quem DEUS in paradiso dixit: *De ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, in quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Hoc tamen non obstante, Adam de ligno comedit; unde & pœnam non tam mortis temporalis, quàm & æternæ incurrit, hoc enim significat hæc geminatio: *Morte morieris.* Sed quid audio? *Et factum est omne tempus, quod vixit Adam, anni nongenti triginta, & mortuus*

Gen. 2. 17. *Gen.* 5. 5.

mortuus est. Si hoc verum est, prout verissimum est, quòd Adam tanto tempore, post admissum illud peccatum, adhuc in orbe superstes, in vita fuerit, quomodo ergo verificatur illud: *In quocunque die comederis ex eo, morte morieris?* Respondent Sacri Doctores, & communiter Interpretes, quòd Adam eodem, quo deliquit momento, quò ad animam actu mortuus sit, & quò ad corpus mori inceperit, videlicet longa illa phthiseos, seu internæ corruptionis morte, qua inter sese continuò pugnantibus elementis & humoribus, séque mutuò corrumpentibus, vix nati morimur, & ducimur ad interitum, ad instar candelæ accensæ, singulis momentis seipsam magis consumentis, donec tandem extinguatur. *Beatus ergo*, ait doctissimus Kempensis, *qui horam mortis semper ante oculos habet, & ad moriendum se quotidie disponit.* *S. August. lib. 14. civit. Dei Trin. hic & alii.* *Tho. Kemp. l. 1. c. 23.*

Age igitur, quisquis es, homo Christiane, & *noli esse stultus multum, ne morieris in tempore non tuo.* Observa: *Noli esse stultus multum*; Si hactenus parum stultus fuisti, transeat, quia tempus illud elapsum ampliùs revocare non potes, nisi per seriam pœnitentiam, ut cum Ezechiel hanc facias resolutionem: *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ*, sed noli esse stultus multùm, ut de die in diem vitæ tuæ differas emendationem, donec tandem moriaris in tempore non tuo, quia imparatos & virtutibus destitutos repentina invadet mors. Econtra summum bonum est mori in tempore suo, hoc est, quando homo ita vivit, ut quotidie mori possit, & sic in gratia Dei paratus transit ad beatam immortalitatem: *Beatus ille servus, quem, cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem.* *Eccl. 7. 18.* *Isaia. 38. 15.* *Luc. 13. 27.*

8. Et quid multis? Ipse pientissimus orbis Reparator Christus sæpiùs, imò quotidiè mortis suæ memor esse voluit: Cùm indignarentur Apostoli, quòd pretium unguenti à Magdalena non in pauperes, sed in Christi caput fuisset effusum, eorum murmur memoria mortis suæ sedavit: *Mittens enim hac unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.* Alia vice eis intimavit: *Baptismo autem habeo baptizari; & quamodo coarctor, usque dum perficiatur?* Et iterum, *ecce ascendimus Jerusalem, & Filius hominis tradetur Principibus Sacerdotum & Scribis; & condemnabunt eum morte &c.* Mitto alia plura Scripturæ testimonia, & solùm in apricum profero, quòd neque in monte Thaboræo, dum transfiguratus est, mortis suæ immemor esse voluerit, proinde cum Moyse & Elia non alium discursum movit, quàm de morte sua brevi imminente: *Et ecce duo viri loquebantur cum illo, erant autem Moyses & Elias visi in Majestate; & dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.* Sed ad quid ista omnia? Adverte: *Omnis Christi actio nostra fuit instructio*, voluit enim nobis luculentum monstrare exemplum, qualiter & nos semper mortis nostræ memores vivamus, & quomodo ejusmodi mortis *Matth. 26. 12.* *Luc. 12. 50.* *Matth. 20. 18.* *Luc. 9. 30.*

Apoc. 14. 13. memoria ad vitam æternam obtinendam plurimùm nobis conducat: *Beati, enim mortui, qui in Domino moriuntur.* Observa: *Beati mortui*, dicit dilectus Christi Discipulus, *qui in Domino moriuntur.* Et nunquid suffecisset dicere: *Beati, qui in Domino moriuntur?* Pro resolutione hujus dubii adverte, *Rom.* 7. 24. quòd vita humana sit continua mors: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Ecce Paulus hanc vitam nostram mortis nomine appellat; Beatus ergo ille, qui quotidie cum Apostolo hîc sibi moritur, ut exinde *S. Ephrem de vita spirit. c. 51.* in cœlo æternùm vivat: *Quotidiè*, ait S. Ephrem, *diem exitûs tui expecta, & ad ingrediendum illud iter te para; quâ enim horâ minimè putas, veniet mandatum horribile, & va tunc imparatis!*

9. Coronidem huic considerationi imponat ipse mitissimus mundi Redemptor Christus, qui, dum hodiernum adolescentem à morte ad vitam resuscitavit, nullam ei instructionem dedit, ut imposterùm à peccatis absti- *Luc.* 7. 17. neret, Deóque pro viribus inserviret, sed *dedit illi matri suæ.* Ita & Lazaro à mortuis revocato nullum futuræ emendationis monitum reliquit, sed cir- *Joan.* 11. 44. cumstantibus dixit: *Solvite eum, & sinite abire.* Quod & in resuscitatione filiæ Archi-Synagogi fecit: *Ipse autem tenens manum ejus clamavit, dicens: Puel- Luc.* 8. 54. *la surge, & reversus est Spiritus ejus, & surrexit continuò, & jussit illi dare manducare.* Et quare, obsecro, Sapientia illa incarnata his à se ad vitam novam revocatis nullum salutare monitum dedit, quemadmodum priùs dederat paralytico, qui ad piscinam probaticam triginta & octo annis in infirmitate *Joan.* 5. 14. languidus jacuerat: *Ecce, sanus factus es; jam noli peccare, ne deteriùs tibi aliquid contingat?* Respond. S. Augustinus: *Quia pro Domino loquebatur mortis affectus*, non enim indiget admonitione, qui mortis amaritudinem jam aliquan- *Eccl.* 7. 40. do degustavit. Manet igitur fixum, atque conclusum: *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, & in æternum non peccabis.* Finio cùm S. Augusti- *S. August. l. 2. de disc. Chr. c. 2.* no: *Eja fratres mei! ardenter desideremus propriam patriam; peregrinationem istam, qua nos ab ea adhuc detinet, toleremus. Ascendamus navem fidei simul & crucem, nec desit anchora spes nostra salutis; extendamus funes, diversas virtutes, vela charitatis; invocemus ventum prosperum, Verbum Dei &c.*

CON-

CONSIDERATIO XLIX.

De Humilitate Animi, & sui ipsius contemptu.

Pro Dominica 16. post Pent.

Vade, recumbe in novissimo loco. Luc. 14. 10.

I.

MIrabilem quondam scalam Jacob in somnis vidit à superficie terræ usque ad cœlum pertingentem, per cujus gradus Angeli ascendebant, & descendebant, in summitate autem hujus scalæ vidit ipsum Dominum innixum scalæ. Scala hæc via nostra in cœlum est, & ascensus ad perfectionem. Ita S. Basilius; gradus autem hujus scalæ sunt variæ virtutes, per quas nos oportet usque ad conspectum Dei conscendere; verùm primus gradus in hac mystica scala non est alius, quàm humilitas, sine qua ad altiores gradus non perveniemus; audite Mellifluum: *Virtutum*, inquit, *stabile fundamentum humilitas est; si nutet, illa virtutum aggregatio nonnisi ruina est.* Gen. 28. 12. S. Basil. in Psal. 1. S. Bern. lib. 5. de Consid. ad Eug. Pap.

Et hoc est, quod toties in Lege gratiæ verbô & exemplô suô docuit incarnata Patris Sapientia Christus, qui sibi humilitatem per omnem vitam in dilectam sponsam & charissimam amicam elegit, dum inter duo jumenta in abjecto stabulo nasci, in vita & Passione exinaniri, & tandem in Crucis patibulo inter duos latrones medius, tanquam illorum coriphæus mori voluit, unde Gentium Doctor: *Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* En perfectissimum humilitatis exemplar, quem mitissimum Redemptorem nostrum Isaias Prophetarum Princeps non dubitavit appellare *novissimum virorum*, & Habacuc Propheta tam insolitam admirans humilitatem exclamavit: *Domine, audivi auditionem tuam, & timui.* In Græco loco *timui*, est, *extra me factus sum.* Verbô autem humilitatem docuit toties, quoties de hac virtute prædicavit, quod sæpenumero fecit; hinc ad Discipulos dixit: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Supra quòd egregiè S. Augustinus: *Discite*, inquit, *à me, non mundum fabricare, non cuncta visibilia & invisibilia creare, non in ipso mundo mirabilia facere, & mortuos suscitare; sed quoniam mitis sum, & humilis corde.* Philippens. 2. 8. Isa. 53. 3. Haba. 3. 2. Matth. 11. 29. S. Aug. ser. 10. de verb.

Quam Dom.

Quam veritatem Christus etiam hodiernis demonstravit invitatis; ubi enim hydropicum insigni miraculô in domo Pharisæi sanavit, circumstantibus parabolam proposuit de ultimo in nuptiis ac conviviis captando loco: *Luc. 14. 10.* *Cum vocatus fueris, recumbe in novissimo loco.* Ecce, quomodo humilis JESUS de virtute humilitatis loquatur, ut te minorem omnibus reputes; unde & *Matth. 7. 13.* in alio loco dicit: *Intrate per angustam portam &c.* non potes autem intrare per angustam portam, nisi te humilies. De qua veritate plura hodie in præsentiarum explicabimus.

2. Vidit aliquando Nabuchodonosor Rex potentissimus, æquè ac superbissimus in somnis grandem quandam ac mirabilem statuam, cujus caput erat aureum, pectus argenteum, venter & femora ænea, pedes ferrei & fictiles: *Dan. 2. 31.* tandem *abscissus est lapis de monte sine manibus, & percussit statuam in pedibus ejus ferreis & fictilibus, & comminuit eos; tunc contrita sunt pariter ferrum, testa, æs, argentum & aurum &c.* Mirabilis casus, portentum insolitum. Et quare, dices, immanis hæc statua tam subitò dissipata, & in favillam redacta est? Respondeo, quia fundamentô solidô caruit, erat enim tantùm ex luto; hinc mirum non est, quòd ad lapsum unius lapidis tota machina, licèt ex pretiosis, validísque metallis fabricata, corruente basi, corruerit.

Observa, anime mi, pro te hîc sensum moralem: Basis ac fundamentum virtutum omnium est humilitas, cui cæteræ virtutes omnes sunt tributariæ, & cui tota spiritualis nostra statua, & constructio innititur: *S. August. serm. 10. de verbis Domini.* *Cogitas*, ait S. Augustinus, *magnam fabricam construere celsitudinis? de fundamento priùs cogita humilitatis*, si hoc ruinosum est, totum ædificium ruinæ proximum erit, imò ut tandem corruat, necessum est: *Fundamentum*, ait Os aureum, *S. Chrysost. hom. 4. in Matth.* *Philosophia Christiana est humilitas, unde sive jejunium, sive orationem, sive eleemosynam, sive continentiam, sive quid aliud boni congregaveris, absque humilitate defluit, & omnia pereunt.* Et in alio loco eandem veritatem adhuc magis dilucidat *S. Chrysost. hom. 15. in Matth. c. 5.* Orator ille aureus: *Unusquisque*, inquit, *humilitate suppositâ, tutissimè omnia alia superponit ædificia; hâc verò subductâ, etiamsi ad ipsum usque cœlum conversationis sublimitate perveniat, simul omnia substrahuntur, atque in finem pessimum relabuntur.* Sic corruentibus duabus columnis, quibus omnis sustentabatur Philisthæorum domus, cùm Samson excæcatus ante eos luderet, ac saltaret, mox & totum ædificium corruit; & ingentem hominum multitudinem oppressit: *Judic. 16. 29.* *Et apprehendens ambos columnas, quibus innitebatur domus, alterámque earum dexterâ, & alteram levâ tenens*, ait: *Moriatur anima mea cum Philisthim, concussisque fortiter columnis, cecidit domus super omnes Principes, & cæteram multitudinem.* En miserandum casum si deficit humilitas.

3. Progrediamur ulteriùs. Rogavit aliquando Christus Dominus discipulos suos, quem se esse censerent? diversa hîc erant diversorum judicia, dum alii

alii illum Joannem Baptiſtam, alii Eliam, alii Jeremiam, aut certè unum ex præcipuis Prophetis proclamabant; ſed cæteris felicior præmium hîc tulit Petrus, dum ad quæſtionem propoſitam ſuperiore lumine illuſtratus reſpondit: *Tu es Chriſtus Filius Dei vivi*; ad quam feliciſſimam reſolutionem mox ei Dominus Eccleſiæ regimen & claves cœli promiſit: *Tu es Petrus, & ſuper hanc* *Matth. 16.*
petram ædificabo Eccleſiam meam. *16.*

Suſpendamus hîc pauliſper judicium noſtrum. Finito hoc amicabili diſcurſu, ad alia & triſtiora tranſiit mitiſſimus Dominus, dum ſuos diſcipulos cœpit de ſua præmonere imminente paſſione, & atrociſſimâ morte Crucis: *Exinde cœpit JEſus oſtendere diſcipulis, quia oporteret eum ire Hieroſolymam, & multa* *Matt. 16.*
pati à Senioribus & Scribis, & Principibus Sacerdotum, & occidi, & tertia die re- *12.*
ſurgere. Non placuit hic ſermo in auribus Petri jam ad Pontificatum futurum deſtinati, proinde Chriſtum ſeorſim, ut familiariùs & ſecretiùs cum illo loqueretur, aſſumpſit, eique candidè dixit non jurgantis auctoritate, ſed amantis, & miſerantis affectu: *Abſit à te, Domine, non erit tibi hoc*; quaſi diceret: Hoc valde indignum eſt, ut Filius Dei crucifigatur, & moriatur; meliora Deus! non accidet tibi, Domine, mors tam indigna & ignominioſa. Et quid hîc exſpectas anime mi: audi fulmen? *Qui converſus dixit Petro: Vade poſt me Satana, ſcandalum mihi es.* Quaſi diceret: Recede à me, non enim es mihi in hac re amicus, ſed Satan, hoc eſt, adverſarius, & ſcandalum atque offendiculum. Et quare dices, Petrus tam acerbè à Chriſto fuit increpitus? O Petre! *Quàm ſubitò dæmon, qui modo Petrus eras!*

℞. Ad hanc quæſtionem B. Petrus Damianus: *Factum id ad conſervan-* *S. Pet. Dam.*
dam Petri humilitatem; erat enim neſcius ſecretorum Divinorum, & quòd *lib. 4. ep. 12.*
per tam indignam Chriſti mortem genus humanum eſſet redimendum: *In Velloſo in quo nobis exemplum dedit*, pergit idem Beatus, *ut*, *quos ad honoris culmen at-* *Judith. 1.*
tollimus, *ſub diſciplinæ magiſte*[illegible] *refrænemus, ut ne ipſi, lenocinante faſtigio, ſe in ſu-* *Paran. 4.*
perbia tyrannidem erigant. Et quis ignorat, quòd S. Paulus conſors S. Petri usque ad tertium cœlum, hoc eſt, Empyreum fuerit elevatus? hoc tamen non obſtante, & ita DEO permittente, paſſus eſt acres carnis ſtimulos: *Datus eſt mihi ſtimulus carnis &c.* Et quare hoc? an non plùs omnibus labo- *1. Cor. 12. 7.*
ravit Evangelium Chriſti cum innumerabili animarum lucro per plurimas diſſeminando provincias? Audi ipſum loquentem: *Ne magnitudo revelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis meæ, Angelus Satanæ, qui me colaphizet*; per quam pudendam carnis tentationem & turpes phantaſias plus humiliatus fuit, quàm per omnes alias, quas ſuſtinuit paſſiones & labores, maluiſſetq; quosvis alios perſentiſcere dolores, quàm ejusmodi tentari miſeriis; proinde, anime mi, *humilia te in omnibus, & coram DEO invenies gratiam.* *Eccl. 3. 20.*

4. Subnectamus huic veritati aliam. Venit vice quadam ad pretiosissimum Orbis Salvatorem Regulus quidam ex Urbe Capharnao in Canam, ubi Christus tunc temporis intervallo morabatur, rogans, ut secum in Capharnaum descenderet, & ibidem filium suum lethali infirmitate satiscentem sanitati restitueret: *Rogabat eum, ut descenderet, & sanaret filium ejus; incipiebat enim mori.* Verùm Christus recusavit hoc iter, erat enim quatuordecim leucarum, ac proinde satis longum & difficile; hinc solùm ad Regulum dixit: *Vade, filius tuus vivit.* Aliâ vice accessit ad Dominum Centurio quidam, rogans impensè, quatenus servum suum gravissimâ paralysi laborantem curaret, ad quem mox Dominus: *Ego veniam, & curabo eum.* Et quis, obsecro, hîc non obstupescat mirabilem in Christo procedendi modum? Ad regulum venire recusat, ad servum verò se conferre ultrò paratum se offert? ℞. S. Augustinus, quia Centurio humilitate præcessit Regulo, dicendo se indignum: *Domine, non sum dignus,* reddidit se dignum, non in cujus parietes, sed in cujus cor Christus intraret; Magister enim humilitatis amat cor humile, ibi sedem suam figit, ibi caput suum reclinat, ibi mansionem facit, unde ipse ait apud Isaiam Prophetam: *Ad quem autem respiciam, nisi ad pauperculum?* per quem pauperculum Scriptura humilem intelligit. Humilem ancillam elegit Deus, & eam in dignissimam Filii sui Matrem destinavit: *Respexit humilitatem ancillæ suæ; econtra divites dimisit inanes.* Humilem Esther ad regale solium evexit, superbam verò Vasthi repudiavit: *Quæ renuit, & ad Regis imperium venire contempsit;* Econtrariò de humili Esther dicitur: *Quæ placuit ei, & invenit gratiam in conspectu illius.* Humilem Davidem puerum pastoricium de post fœtantes, accepit, & in Regem Israël per Samuelem inaugurari voluit, cœteris contemptis, & rejectis fratribus majoribus: *Et ait Dominus: Surge, unge eum, ipse enim est.* Jacob humilem selegit sibi Dominus, ut jura obtineret primogeniti, Esau autem hominem superbum & arrogantem longè à se rejecit: *Jacob, dilexi, Esau autem odiô habui.* Humilis ac contritus Publicanus de templo descendit justificatus in domum suam, Pharisæus autem superbus cum omni fucata sua justitia à cœlorum Regno repulsus est; ad quod subjungit Veritas: *Quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur.* Hinc rectè pro sensu morali S. Doctor Seraphicus: *Nihil,* inquit, *habeat humilitate præstantius, nihil amabilius, hæc est enim præcipua conservatrix, & quasi custos quædam virtutum omnium, & nihil est, quod nos ita & hominibus gratos & DEO facit, quàm si vita meritò magni, humilitate infimi simus.* Audis hoc, qui hæc legis?

Jo. 4. 47. — *Matt. 8. 7.* — *S. August. ser. 6. de puero Cent.* — *Isa. 66. 2.* — *Luc. 1. 48.* — *Esth. 1. 22.* — *Esth. 2. 9.* — *1. Reg. 16. 12.* — *Rom. 9. 13.* — *Luc. 18. 14.* — *S. Bonav. serm. de uno Confessore.*

5. Cæterùm sæpè inter se hanc agitabant quæstionem Apostoli, ubi Petrum sibi à Christo præferri videbant, dum pro illo solo didrachma solvit, quinam eorum in Regno cœlorum videretur esse major: *Quis putas major est*

est in Regno cœlorum? ad quam resolvendam quæstionem Christus parvulum in medio illorum statuit (S. Marcus addit, eum Christum in ulnas accepisse) tum elevata voce ad Apostolos dixit: *Amen, dico vobis, nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in Regnum cœlorum.* Quid ad hoc Apostoli? sine dubio sese invicem aspiciebant admirabundi, cogitantes & mente inter se prædicta Christi verba ruminantes: Quid? nos Apostoli? nos sicut parvuli? viri, quibus incumbit docere omnes gentes, ire in mundum universum, & prædicare Evangelium, & nos simus sicut parvuli? Advertit has vel similes Apostolorum cogitationes benignissimus JESUS, & ut eorum ulcus adhuc melius tangeret, subjungit: *Quicunque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in Regno cœlorum;* quasi diceret: Dilecti Discipuli mei, hîc in parvulo isto verum cernitis humiliatis exemplum: parvuli non invident aliis, non primas ambiunt, sicut vos, sed sunt humiles & simplices, candidi & innocentes; hoc ergo oportet vos imitari in simplicitate & humilitate; proinde non primum sed infimum locum quærite, si in via virtutis velitis proficere, & Cœlorum Regnum intrare, aliàs quidquid ædificaveritis in mundo, si nutet fundamentum humilitatis, brevissimo tempore corruet: *Revertendum est igitur,* subintrat hîc S. Hilarius, *ad simplicitatem puerorum, quia in ea collocati, speciem humilitatis Dominicæ circumferemus.*

Marc. 9. 36. *Matt. 18. 3.* *S. Hilar. hîc.*

Recordor hîc illius cæci nati, quem Christus per lutum illuminavit: *Expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & linivit lutum super oculos ejus.* Et quid, quæso, visui magis contrarium quàm lutum? an non ab experientia constat, minimum pulveris atomum obfuscare visum, pupillasque hebetare oculorum? Respondet Salmeron, ideo Salvatorem nostrum oculis hujus cæci nati superimposuisse lutum, ut memoriam finis sui semper ante oculos haberet: *Memento homo, quia pulvis es;* & Toletus: *Advertunt*, inquit, *causam esse, ut per hoc induceretur homo in humilitatem, est enim ex pulvere terra factus.* Juvat etiam pro sensu morali hîc audire S. Ambrosium: *Si volumus*, ait, *mentis nostræ oculos sanare, debemus lutum super eos ponere, nempe considerare nostram miseriam, fragilitatem, imperfectionem & peccata; à cogitatione enim sui incipit Christiana perfectio.*

Jo. 9. 6. *Salmeron. hîc.* *Toletus hîc.* *S. Ambr. l. 3. de Sacram. c. 2.*

6. Apposite in mentem hîc mihi venit Mulier illa Chananæa & Gentilis, quæ à S. Marco dicitur, *Syrophœnissa*, id est, ex illa Phœniciæ parte, quæ pertinet ad Syriam; hæc, inquam, mulier, cujus filia malè à dæmonio torquebatur, ad Christum venit, clamans, & impensissimè rogans. *Miserere mei, Domine, fili David! filia mea malè à Dæmonio vexatur.* Observa hîc singularem hujus Chananææ prudentiam: non addidit in supplicatione: Veni Domine, & libera filiam meam à Dæmone torquente, sed solummodò filiæ suæ malum Christo repræsentavit, confidens in illius bonitate & clementia, filiam à stygio inquilino liberandam. Verùm mitissimus Dominus ad hanc primam

Marc. 7. 26. *Matth. 15. 22.* *Cornel. hîc.*

mam mulieris instantiam non respondit ei verbum, voluit enim magis probare fidem. Sed non destitit mulier rogando, & obtestandô pro filiæ salute, ad cujus preces & Discipuli commoti, Dominum deprecabantur: *Dimitte eam, quia clamat post nos.* Verùm neque hoc Christi animum flectebat ad ferendam ei opem, unde ad illam dixit: *Non sum missus, nisi ad oves, quæ perierant Domus Israël,* illis enim pascendis ovibus sum missus pastor & Messias. His tamen non obstantibus pergit mulier illa Chananæa, validiùs clamando, flexisque genibus Christum adorans ingeminando: *Domine, adjuva me;* Sed de novo à Christo repellitur misera; atque ut magis eam probaret, & mortificaret, illam pungebat appellandô canem: *Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.* Et quid hîc expectatis, amici? audite à fœmina gentili insignem prudentiam & profundam humilitatem? *At illa dixit: Etiam Domine; Nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa Dominorum suorum.* Non potuit mitissimus Redemptor ad tam humiles preces ulteriùs dissimulare. Sed victus ratione & oratione Chananææ quasi admirabundus exclamavit: *O mulier! magna est fides tua; fiat tibi sicut vis.* Vide hîc, anime mi, perfectæ humilitatis & orationis potentis ideam, quod utrumque, si singularem à DEO flagitas gratiam, te oportet imitari; agnosce te cum hac Chananæa pari humili modo coram Majestate Divina velut canem indi-
Jac. 1. 6. gnum, cui frustum panis de mensa Domini projiciatur; insta, si te unâ, alterave vice non statim exaudiat DEUS in fide non hæsitante, nam qui hæsitat, nihil accipit, & est similis fluctui maris, qui à vento movetur, & circumfertur; obsecra in omni patientia, & in animo contrito & humiliato, &
S. Chrysost. aderit votis tuis benignus DEUS: *Meritò,* subintrat hîc S. Chrysologus:
serm. 100. *quæ se canem confessa est, in hominem commutatur: meritò adoptatur in filiam, levatur, & honoratur ad mensam, quæ se sub mensa laudabili humilitate dejecit.*

7. O sancta humilitas! tibi debetur Regnum cœlorum, & tu poteris à Deo impetrare omnia. Humilitas illius illibatæ Virginis Nazarenæ Deum de cœlo in terram attraxit, ut homo fieret, & mundum perditum immen-
Jo. 1. 14. so Sanguinis sui pretio redimeret: *Et Verbum Caro factum est.* Humilitas
Luc. 3. 16. Præcursorem Domini super omnes natos mulierum extulit, qui se indignum reputabat, qui Christi corrigiam calceamentorum solveret, ideo à pientissi-
Matth. 11. 11. mo Salvatore audiit: *Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista.* Humilitas Regis Davidis & Aulicorum ejus iratum Deum placavit, & sævissi-
1. Par. 21. 16. mam pestem momento extinxit: *Levánsque David oculos suos, vidit Angelum Domini stantem inter cœlum & terram, & evaginatum gladium in manu ejus, & versum contra Jerusalem: & ceciderunt tam ipsi, quàm majores natu vestiti ciliciis proni in terram:* & quid sequitur: *Præcepitque Dominus Angelo, & convertit gladium suum in vaginam.* Humilitas Jobum inter tot decumanos calamitatum

tum fluctus conservavit: *In omnibus his non peccavit Job.* Sed & omnia in fine, quæ perdidit, ei duplicia reddidit, licet totus conjurans infernus ad eum perdendum vires omnes impenderit: *Postquam sedit in stercore*, ait S. Paulinus, *tentari desiit. Consumpserat tentatoris invidiam humilitate perfectâ, qua faciliùs surgere, quàm dejici potest, quia in fimo sedens, unde cadat, non habet, & habet, unde consurgat, per eum, qui suscitat de terra inopem, & de stercore erigit pauperem.* *Job. 1. 22.* *S. Paul. in Epist. 10. ad Sever.*

Soli humiles à Sapientia Divina ad mensam invitantur cœlestem: *Si quis est parvulus, veniat ad me.* Supra quod Lyranus, *id est*, inquit, *si quis est humilis, quia talis est dispositus ad sapientiam Divinam &c.* DEUS enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Sola humilitas est tutissima via in cœlum, per quam Beati omnes ad DEUM ascenderunt, & in dies ascendunt; unde humiles à Christo hanc habent premissionem: *Nolite timere pusillus grex, quia placuit Patri vestro dare vobis Regnum:* Et S. Augustinus: *Humilitatis passibus*, ait, *ad cœli culmina ascenditur; quia DEUS excelsus non superbiâ, sed humilitate attingitur.* O beati igitur, qui sunt humiles corde, ipsorum est enim Regnum cœlorum; *Benedicite sancti & humiles corde Domino, laudate, & superexaltate eum in sæcula.* *Prov. 9. 4.* *Lyran. hîc.* *Luc. 12. 32.* *S. Aug. ser. 70. ad fratres.* *Dan. 1. 87.*

8. Non equidem ignoro, qualia olim, & quàm sumptuosa, ac numerosa Deo T. O. M. sacrificia, ac holocausta immolarent Hebræi; De Salomone in sacro Codice legitur, quòd supremo Numini intra octiduum in dedicatione templi recens à se extructi, immolaverit *boum viginti duo millia, & ovium centum viginti millia &c.* quod sanè honorificum ac regium erat sacrificium. Alii litabant pecora centena, seu *hecatomben* DEO victimas. Alii numerosum aurum & argentum mittebant in gazophylacium, & eò copiosiùs, quò magis volebant per ejusmodi munera honorare DEUM. Et ecce, inter illos accessit & paupercula vidua, & loco victimarum, & pecuniarum duo tantummodò minuta in cistam æream, in atrio templi in hunc finem ad promovendum DEI cultum paratam, misit; & quid audiit ab ore Veritatis? *Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium; omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miserunt: hæc verò de penuria sua omnia, quæ habuit, misit, totum victum suum.* Et quare, dices, pretiosissimus orbis Servator Christus coram Discipulis suis, studiô in hunc finem convocatis, tam insolutis laudum præconiis hanc pauperculam commendavit viduam? & quid sint duo ista minuta, vilissimum oboli pretium? Dedit tamen plus cæteris omnibus, quia illius sacrificium cordis magis DEO placuit, quàm cuncta divitum holocautomata. Ratio est, quia hæc vidua reverà humilis erat cuticula, juxta ac pauperrima, proinde etiam secundùm suam proportionem juxta mentem Doctoris Angelici plus cæteris omnibus dedit, quia hîc pensari debet, & charitatis & sum- *3. Reg. 8. 63.* *Marc. 12. 43.* *S. Th. 2. 2. q. 32. a. 4. ad 3.*

mæ humilitatis affectus; Deus enim humilia respicit, & alta à longè cognoscit, ac despicit: *Beati igitur*, subintrat hic S. Laurentius Justinianus, *pauperes spiritu, id est, humiles, non habentes inflantem spiritum, quoniam ipsorum est Regnum cœlorum.* S. Laurent. Just. l. de hum. c. 24.

Exod. 25. 40. 9. Et nunquid juxta tritum illud omnis Christi actio nostra fuit instructio? *Inspice, & fac secundùm exemplar, quod tibi monstratum est.* Refert S. Marcus, quomodo Christus ab energumeno integram Dæmonum legionem ejecerat, quæ ingressa in porcos, eos in mare præcipitavit, & submersit. Erat autem vir ille, qui à tot obsessus fuerat Dæmonibus, non immemor accepti beneficii; hinc Christum imposterùm pro viribus imitari, & inter illius Marc. 5. 18. Discipulos connumerari voluit: *Cùmque ascenderet navim, cœpit illum deprecari, qui à Dæmonio vexatus fuerat, ut esset cum illo, & non admisit eum.* Et quæ causa hujus repulsæ? ℟. S. Ambrosius: *Non nisi, ut jactantiæ causa vitaretur, & fidelibus humilitatis praberet exemplum.* S. Ambros. in hunc locum.

Luc. 4. 40. De eodem pientissimo Salvatore recenset S. Lucas, quòd ordinariè sua miracula non de die splendente sole, sed ingruente jam nocte, atque sic in tenebris voluerit patrare: *Cùm autem sol occidisset, omnes, qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum; at ille singulis manus imponens curabat eos.* Et quare, dices, Christus pleraque sua miracula non de die fecit? S. Bern. cit. à Vaub in Marial. conc. 16. ℟. S. Bernardus: *Ideo cùm sol occidisset, curavit infirmos, ipse enim, ut jactantiam evitaret, voluit in tenebris miracula facere.*

Transfiguratur Christus in monte, & cum Elia ac Moyse colloquitur: *Et dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.* Qualis, quæso, Luc. 9. 31. hic erat excessus in Christo, de quo ad invicem in gloriosa illa transfiguratione colloquebantur? ℟. Hugo Cardinalis: *Excellens Christi humilitas, quâ usque ad mortem crucis se humiliavit*, ibi enim factus est novissimus virorum. Hugo Card. hic.

O Christiane! si hæc cogitas, quid pro te fecerit humilis JESUS, quo- Jo. 13. 15. modo audebis imposterùm te extollere? Non satis fuit pientissimo Redemptori tuo fieri humilitatis Magistrum, nisi etiam fieret exemplum. Vide, ac perpende, quomodo prostratus ad pedes Apostolorum, sordidos, eorum pedes lavare non dedignatus sit; non latebat eum proditoris perfidia, lavit tamen & non sine lacrymis maledictos ejus pedes. O homo! pulvis & cinis! ecce Creator universorum curvat genua ante pedes traditoris sui, & tu præsumas te in aliqua re efferre? humilia te sub potenti manu DEI, & te impo- Marc. 10. 51. sterùm non plus æstimes, quàm purum nihil, & peccatorum omnium miserrimum; roga denique mitissimum Dominum cum illo cæco: *Domine, ut videam &c.*

CON-

CONSIDERATIO L.

De diligendo DEO, & proximo propter DEUM.

Pro Dominica 17. post Pent.

Diliges Dominum Deum tuum de toto corde tuo, & proximum tuum sicut te ipsum. Matth. 22. 37.

I.

A*fferte mihi gladium*, dicebat quondam Regum prudentissimus, 3. Reg. 3. 24.
dum duæ matres de filio vivo & mortuo coram regio contendebant tribunali: *Afferte mihi gladium*: qui cùm esset allatus, per satellitem proximè adstantem, infantem vivum per medium secari jussit: *Dividite infantem vivum*; sed non permisit vera mater hujus suæ prolis divisionem, quia commota sunt omnia viscera ejus super filio suo, proinde Regem rogavit: *Obsecro, Domine; date illi infantem vivum*; altera verò ficta & personata mater clamabat: *Nec mihi, nec tibi, sed dividatur.* Ex quo naturali veræ matris in filium amore & affectu Rex sapientissimus abundè cognovit veram illam, ac genuinam esse matrem, quæ filium salvum & integrum habere voluit, alteram verò esse repellendam, quæ postulabat divisionem. *Omnia hæc illis contingebant in figura.* Per veram illam matrem sin- 1. Cor. 10. 11.
cerum amorem in DEUM & proximum intellige, qui unus amor est, nec dividi potest; si enim amas DEUM, amas & proximum: *Hoc mandatum ha-* 1. Jo. 4. 21.
bemus à DEO, ut qui diligit DEUM, diligat & fratrem suum; per matrem personatam Diabolum, mundum, carnem subaudi, quos si consulis, suadebunt tibi, ut amor dividatur: *Nec mihi, nec tibi*; sed amor verus unus est, nec divisionem patitur: *Bona mulier*, subintrat hîc Paulus de Palatio: *inte-* Paul. de Pal.
grum, non divisum vult filium, licèt, quæ se matrem fingebat, dividi filium optaret; ita in c. 3. Eccl.
Deus integrum cor, non divisum vult, juxta illud: Præbe, fili, cor tuum mihi, & Prov. 23. 26.
hodie in sacro Evangelio: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.*
Nota: Ex toto corde tuo, non diviso. Matth. 24. 37.

Sanxit quondam Deus legem de animalibus mundis, quibus vesci liceret & de immundis, quæ comedi prohibuit; & cùm ad volucres devenisset, inter immundas omnium primam designavit aquilam: *Hæc sunt, quæ* Lev. 11. 13.
de

de avibus comedere non debetis, & vitanda sunt vobis: Aquilam &c. Et quid peccavit aquila, quòd justis prohibeatur tanquam immunda? nunquid irretortis solem considerat oculis, & est amica lucis, inter omnes cœli volucres volatu sublimissima? Ratio est, ait antiquissimus Origenes, *quia ex mortuis vivit*; habet enim duplex cor, & duplicem oculorum obtutum, unum cœlo consecrat considerando solem & sidera, altero immunda in vallibus terræ projecta & fœtida cadavera, quibus libentissimè pascitur, considerat. Sed apage te, immunda aquila, de qua S. Augustinus asserit, quòd sit symbolum Dæmonis animarum prædatoris. Cor ergo unum & mundum hodie inquirimus, quia juxta lemma Aristotelis *perfectus amor non est nisi ad unum*, neque est conventio veritati, ait Mellifluus, & vanitati, luci ac tenebris, spiritui & carni, igni & tepiditati: DEUS, DEUS solus à nobis vult amari, & cordis nostri esse absolutus Dominus; & hic amor, quem DEO debemus generat quoque amorem proximi, proinde rectè Hugo Cardinalis: *Dilectio Dei in dilectione proximi continetur, quia non diligimus proximum, nisi propter Deum.* De qua veritate summè ad salutem necessaria plura occurrunt dilucidanda.

Orig. in Lev. 11. — *S. Aug. in Ps. 123.* — *S. Bern. ser. de Ascens. Dom.* — *Hugo Card. in c. 5. ad Gal.*

2. Quod sol est inter sidera, adamas inter gemmas, aurum inter metalla, balsamum inter aromata, & rosa inter flores, hoc est, amor inter cæteras virtutes. Olim Sacerdos in Sancta Sanctorum ingressurus in extremitate vestium plura debuit portare malogranata: *Deorsum autem ad pedes mala punica.* Ratio est, quia malum punicum est symbolum amoris in DEUM & proximum; solet enim in vertice, tanquam Regina gestare coronam, & ardentiores solis radios cor & viscera sua pandit, in quibus mirabili unione rubescentium granorum exhibet nobis multitudinem; ita & Regina charitas est constituta, cor suum soli Deo & justitiæ soli pandit, & proximo propter DEUM benefacit: *Ut breviter*, ait S. Thomas, *omnium virtutum definitionem complectar: virtus est charitas, quâ diligitur DEUS & proximus.*

Exod. 39. 22. — *S. Th. 2. 2. q. 23. a. 4.*

Venerat aliquando ad pretiosissimum Salvatorem nostrum legis quidam peritus, quærens, quidnam facere deberet, ut vitam obtineret, & possideret æternam? cui Christus: *In lege quid scriptum est, quomodo legis?* ad quod legis ille peritus, ut demonstraret se in lege esse versatum, mox respondit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut te ipsum*, quam præclaram responsionem sapientissimus Magister summoperè commendavit: *Rectè respondisti*, & pro majori stimulo ut utrumque hoc mandatum imposterum exactè observaret, adjecit: *Hoc fac, & vives.* Siste hìc, anime mi, & mente attentiore hæc Christi verba considera: *Hoc fac, & vives.* Et nunquid duo sunt præcepta charitatis, Dei videlicet & proximi? proinde Veritas dicere debuisset: *Hæc fac, & vives?*

Luc. 10. 26.

R. Cajetanus, ideo Christum dixisse *Hoc* in singulari, & non *Hac* in plurali, quia amor Dei, & proximi in substantia unum est præceptum: *Non dixit hac, sed hoc, quoniam unum sine altero fieri nequit;* & Dionysius Carthusianus: *Licèt duo sint charitatis præcepta propter materialem distinctionem objecti, una tamen est charitas, quâ Deus, proximúsque diligitur.* Juvat enim hîc pro sensu morali audire Hugonem Cardinalem, qui existimat, per hæc verba mitissimum Servatorem legis illi perito voluisse exprobrare, quòd opera illius non correspondèrent dictis; *Quasi dicat: hoc doces, sed non facis, vis vivere vitâ æternâ, hoc fac, & vives. Undè quòd dicit Dominus: rectè respondisti, non tantùm ejus responsum laudavit; sicut multorum verba laudabilia sunt, sed facta vituperabilia &c.* Ah! ad quid proderit nobis in extrema illa mortis hora in lege Divina fuisse peritos, doctos & eloquentes concionatores, causidicos &c. Si hoc præceptum charitatis ipsimet non observaverimus? *Cajetanus hîc.* *Dionys. Carth. hîc.* *Hug. Card. hîc.*

3. Sed pergamus ulteriùs. Vidit aliquando Isaias Deum T. O. M. in throno suo sedentem, & Seraphînos ei assistentes, alternatisque vocibus illi acclamantes: *Sanctus, sanctus, sanctus,* & quod singulariter notandum, erant illi Seraphini sex alis instructi: *Sex alæ uni, & sex alæ alteri, duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes, & duabus volabant.* Singula hæc innotant aliquid, attentum te esse cupio. Duabus alis velabant faciem Dei & suam præ reverentia, quia non audebant aspicere contra Deum ob nimium splendorem è vultu Divino promicantem; tegendo autem pedes, suam testabantur verecundiam & imperfectum in Deum amorem; duabus autem aljs volabant: Duæ istæ alæ extentæ, & volantes sunt amor Dei & proximi; sicut enim avis unâ duntaxat alâ instructa, volare non potest, sed necessum est, ut duas habeat, *sic nullus homo,* ait S. Bernardus, *cum una ala poterit volare ad cœlum, quare? quia nec sola dilectio Dei sine dilectione proximi, nec sola dilectio proximi sine dilectione Dei valet ad consequendam æternam beatitudinem.* Et quid dico ulteriùs? *Isa. 6. 2.* *Titin. hîc.* *S. Bern. ser. 13. de modo bene vivendi.*

Charitas est vexillum, sub quo virtutes omnes Deo debent militare, ex cujus vexilli una parte pro lemmate inscriptum est: *Pro Deo,* & ex altera: *Pro proximo;* ad hoc enim allusit Sponsa, & Sponsus animæ nostræ: *Ordinavit in me charitatem.* In Hebræo legitur: *Vexillum ejus super me charitas.* *Cant. 2. 3.*

Charitas est Regina illa adstans in chlamyde aurea ad dexteram Divini Sponsi sui, & circumamicta varietate gemmarum, id est, omnis generis virtutum, quatenus unicè placere DEO, eumque super omnia diligens, & proximum sicut seipsum, de qua David jam olim decantavit: *Adstitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* *Ps. 44. 10.*

Charitas est tunica illa inconsutilis, quam Christus noluit, ut à militibus sub cruce in partes scinderetur: *Dixerunt ergo ad invicem: non scindamus eam, sed sortiamur de illa, cujus sit;* in qua toga, sed aliquo modo discissâ Christus quondam S. Petro Alexandrinorum Episcopo apparuit, eique insinuavit: *Arius vestem meam*, quæ est Ecclesia, dilaceravit. Vide, ne & tu hanc Christi vestem, quæ est charitas fraterna, dilaceres per dissensionem & contentionem cum fratre tuo? *Qui non diligit, manet in morte.*

Jo. 19. 24. *Brev. Ro. 26. Nov.* *1. Jo. 3. 14.*

Charitas est duplex annulus ita sibi annexus, ut unus sine altero esse non possit, in quem finem DEUS Moysi præcepit, ut in altari thymiamatis duos ejusmodi aureos insereret annulos, quibus commodè in via ad Palæstinam illa sacra à Levitis gestaretur ara: *Et duos annulos aureos sub corona per singula latera, ut mittantur in eos vectes, & altare portetur.* Cor nostrum, ait Rabanus, est vivum illud thymiamatis altare, in eo enim assiduo ardere debet ignis Divini amoris, duo autem pretiosi illi, & aurei annulli, sunt charitas DEI & amor proximi &c.

Exod. 30. 4. *Rab. hic.*

Hæc eadem bina charitas sunt duo ubera sponsæ, quibus anima fidelis nutritur, & sustentatur. Sunt duæ columnæ, quibus tota innititur Ecclesia. Sunt duo poli, Arcticus & Antarcticus, quibus sustinetur orbis. Sunt duo magnetes, qui cor hominis viatoris ad Deum, & vicissim Deum ad cor hominis efficaciter trahunt. Sunt ascensus & descensus in scala Jacob quondam præfigurati; per ascensum enim anima diligit Deum, & per descensum proximum. Proindè rectè S. Petrus: *Ante omnia*, ait, *mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes:* & S. Paulus: *Super omnia autem hac, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis.* Et ipsa veritas Christus: *In hoc cognoscent omnes, quia Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis adinvicem.*

Cant. 4. 5. *Jud. 16. 29.* *Gen. 28. 12.* *1. Petr. 4. 8.* *Col. 3. 14.* *Jo. 13. 35.*

4. Sanxit quondam DEUS legem, ubi sibi Israëlitæ non tam hominum, quàm & jumentorum suorum primogenita offerrent: *Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vulvam in filiis Israël, tam de hominibus, quàm de jumentis; mea enim sunt omnia.* Et hoc quidem in memoriam & recognitionem illius insignis beneficii, quòd in cæde omnium primogenitorum in Ægypto intacta servaverit cuncta Hebræorum primogenita. Excepit autem DEUS in hac lege asinum, cujus primogenitum noluit sibi offerri, sed ut illius locô offerretur ovis: *Primogenitum asini mutabis ove; quod, si non redemeris, interficies.* Et quid, obsecro, peccavit asinus, quòd ab immolatione & sacrificio fuerit exclusus? Nonne asinus animal est patiens, & laboribus ac portandis oneribus assuetum: Nunquid hyemis tempore frigidissimo creatorem suum recens natum in præsæpio halitu suo fovit, & calefecit?

Exod. 13. 2. *Exod. 13. 13.*

An

An non ipse DEI Filius hujus jumenti opera uti voluit, dum à gladio Herodis profugus fugit in Ægyptum, & dum in virili ætate tanquam Rex Sion super illum sedens, vectus est in Jerusalem? His tamen non obstantibus rejectus est asinus, & locò illius DEO ovis immolari debuit? *Mutabis ove?* *Matth.* 21. 5.

Ratio est, aït doctissimus Mansius, quia DEUS abhorret ejusmodi pacis perturbatores, qualis est asinus, vult enim Deus, ut in charitate mutua nos invicem diligamus, sed asinus hunc ordinem perturbat, dum pellem suam subministrat, ex qua conficiuntur tympana, belli & dissensionem instrumenta, quibus utuntur milites ad cædes, ad homicidia, ad rapinas & ad cruentas pugnas. Apage ergo asinum à sacrificio, humilis ovicula Deo præplacet: *Mutabis ove.* Et quare ove? ℟. Quia ovis symbolum est veri & electi Christiani in supremo illo judicio ad dexteram supremi Judicis collocandi: *Statue oves à dextris.* Ovis insuper in proximi utilitatem se totam impendit, dum illi lac & carnes in esum, lanam autem & pellem in vestes subministrat; proinde meretur egregium esse symbolum, & figura hominis Christiani proximo suo pro posse benefacientis; qui ergo se talem exhibet moribus oviculam, Deo se quotidie in sacrificium offerens, & proximo in necessitatibus constituto, substantiâ suâ succurrens, is se demonstrat ovem ad cœleste ovile prædestinatam. *Mans. in Bibl. to.* 1. *tr.* 5. *disc.* 7. *Matth.* 25. 33.

Et hæc causa est, quare Christus Dominus, cùm Apostolos suos in orbem terrarum ad convertendas gentes ablegavit, eos ovibus assimilare non dubitaverit: *Ecce, ego mitto vos sicut oves in medio luporum.* Supra quod egregiè S. Chrysostomus: *Erubescant,* inquit, *qui quasi lupi adversarios suos prosequuntur, cùm videant lupos innumeros ab ovibus superari paucissimis. Et certè quousque sumus oves, facilè hostes vincimus: cùm verò in naturam luporum transimus, tunc superamur, tunc enim nullum nobis à pastore patrocinium adest, qui non lupos, sed oves pascit.* *Matth.* 10. 16. *S. Chrysost. hom.* 34. *in Matth.*

5. Observemus modo alium & non inelegantem conceptum. Venerat vice quâdam mulier quædam paupercula, pluribusque gravata debitis ad Elisæum Prophetam, quæ cùm non haberet, ex quo creditoribus in domum suam irruentibus, duosque filios in aliqualem debitorum satisfactionem arripientibus, debitum exsolveret, apud dictum Prophetam unicum suum quæsivit refugium, ut in rebus adeo desperatis optatam ferret opem hanc: hanc cùm vidisset Elisæus, ex ea quæsivit, quidnam adhuc residui bonorum haberet domi? at illa: *Non habeo ancilla tua quidquam in domo mea: nisi parum olei; quo ungar.* Quo audito, mox Elisæus præcepit, ut vasa non pauca à vicinis suis mutuò peteret, & acciperet, quæ per insigne miraculum recenti & opti- 4. *Reg.* 4. 2.

optimô oleô fuerunt adimpleta, dum infundendo semper crescebat oleum, donec tandem omnia vasa implerentur; ex quo oleo vendito & debitoribus suis abundè satisfecit, & domui suæ in longa tempora provisionem fecit. Et quare, dices, memoratus Propheta huic egentissimæ viduæ non de auro, & argento ad solvenda debita providit? cur oleum multiplicari voluit?

S. August. ser. 206. de Temp. ℟. S. Augustinus, quòd per oleum charitas intelligatur, per quam nostris possumus satisfacere debitis; oleum enim omnibus supereminet liquoribus, si cum illis misceatur, sic charitas cunctis virtutibus, si cum illis comparetur: *Major autem horum est charitas.* Si virgines illæ fatuæ hoc oleum habuissent secum, non in æternum fuissent reprobatæ: *Non sumpserunt oleum secum*; hoc est: non habuerunt charitatem Dei, & proximi. *1. Cor. 13. 13.* *Matth. 25. 2.*

Et hoc est, quod olim Deus Angelo illi vastatori, nigro insidenti equo & stateram in manu habenti, mandavit, ut vino & oleo parceret, & non ea devastaret: *Vinum & oleum ne læseris.* Et quare hoc? ℟. Cornelius per vinum, & oleum designari eminentes in charitate & misericordiâ, qui enim Deum super omnia diligit, & proximum sicut seipsum, Angelum illum vastatorem id est, Diabolum timere non debet: *Amor*, ait Didacus Stella, *rubrica est, qua cognoscuntur oves Christi, & à grege Dæmonis distinguuntur.* *Apoc. 6. 6.* *Stella in c. 10. Lucæ.*

6. Cæterùm investigant SS. Patres causam & rationem, quare dives ille Epulo in morte sua in puncto ad inferni barathrum descenderit; de quo D. Lucas scribit: *Mortuus est dives, & sepultus est in inferno!* Et quare peccavit ille dives? fortè quia induebatur purpurâ & bysso, & epulabatur quotidie splendidè? an fortasse aliena rapuit, aut subditis malo præfuit exemplo: Aliam æternæ illius damnationis causam adstruit Doctor Angelicus, quia amorem proximi non habuit, & consequenter nec ipsius DEI; nam qui proximum diligit propter Deum, hoc ipso amat DEUM, imò magìs amat Deum, quàm hominem, juxta tritum illud: *Propter quod unum quodque est tale, & illud magìs est tale.* Objectum igitur formale dilectionis proximi debet esse ipse DEUS; sed nullum habuit dives ille damnatus similem amorem, dum enim Lazaro proximo suo, in extrema necessitate constituto, non succurrebat: *Qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat;* per justam consequentiam sequitur, quòd ne ipsum Deum amaverit, qui hanc Legem de diligendo proximo dedit: *Non reprehenditur dives*, ait citatus S. Doctor, *quòd aliena rapuerit, sed quòd sua non erogaverit &c.* Attendant hîc divites, contra quos idem Sanctus ulteriùs declamat: *Minùs Deum diligunt, qui plura ab eo recipiunt, & minùs ab ejus offensa se custodiunt: & quantò majorem terram ab eo tenent, tantum minùs servitium ei exhibent.* O divites, in amore *Luc. 16. 22.* *S. Thom. ep. de er. Prin. 1. 4. c. 7.*

re

re Dei & proximi & futurorum socordes, audite fulmen ab ore Veritatis contra vos vibratum.

Non ignoratis, credo, quòd aliquando ad Christum venerit adolescens quidam benè nummatus, ut ab illo veritatis Magistro viam salutis inquireret, cui Dominus paucis respondit, observationem mandatorum Dei illi optimè esse necessariam, si vellet ingredi ad vitam; & cùm instaret adolescens, atque perfectiora à Christo postularet, ei suggessit, ut & opes suas pauperibus distribueret, ut in cœlo thesaurum nunquam deficientem obtineret; quo audito abiit tristis locuples ille juvenis, quia multas habebat possessiones, ex cujus discessu captavit occasionem mitissimus Salvator contra divites hujus seculi valde difficile formandi argumentum: *Amen dico vobis quia dives difficilè intrabit in Regnum cælorum.* Et ut hanc irrevocabilem sententiam adhuc magis exaggeraret, adjecit: *Et iterum dico vobis: Faciliùs est Camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in Regnum cælorum.* Stabant hîc attoniti, afflicti, & quasi extra se rapti Discipuli omnes dicentes: *Quis ergo poterit salvus fieri?* Verùm ad quid turbati estis optimi Discipuli Domini? hoc vos non tangit fulmen; nunquid reliquistis omnia, & Magistrum vestrum secuti estis in omni paupertate, opum & rerum mundanorum contemptu? *Matth. 19. 23.*

6. Ad hoc Argumentum D. Chrysostomus, Discipulos ideo fuisse perculsos & perturbatos, quia dilectionem Dei & proximi in se habebant, & in aliis quærebant hinc summoperè dolebant hujus divitis adolescentis abitum, dum rectà cum divitiis suis properabat ad interitum: *Propter perditionem aliorum dolebant,* ait Os aureum, *quorum omnium charitate jam afficiebantur, & quasi Magistrorum ac Patrum viscera susceperant.* Discite hîc non tantùm proximi infirmitati compati, sed & illi modo quocunque possibili succurrere: *Qui habuerit substantiam,* ait dilectus Christi Discipulus, *& viderit fratrem necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo: Quomodo charitas Dei manet in eo?* Et subdit: *Filioli mei, non diligamus verbo, neque linguâ, sed opere & veritate.* O quàm longè absunt moderna tempora ab ejusmodi charitate! Pensa singula, & repensa, optime Lector! an non modò verificetur illud Veritatis: *Et quoniam adundavit iniquitas, refrigescet charitas multorum.* Et quid tandem fiet, quando venturus est supremus ille ac districtissimus Judex, qui secundùm opera charitatis nos judicabit? *Tunc respondebit illis, dicens: Amen dico vobis: Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam.* *S. Chrysost. hic in Matth.* *1. Joa. 3. 17.* *Matth. 24. 12.* *Matth. 25. 45.*

7. Hîc subsisto, & volo, anime mi! ut una mecum attenta mente perpendas illud consideratione dignum responsum, quod olim Christus

ſtus ſubdolis Phariſæis, eum cum Herodianis aſſociatis miniſtris tentantibus, dedit, ubi ex ipſo, ut in proprio eum caperent ſermone, percontati ſunt: Num liceret cenſum dare Cæſari, an non? Fuit autem hæc Chriſti reſponſio & argumenti ſolutio adeò Divina & mirabilis, ut tentantes adverſarios, ſub ovina pelle lupi rabiem tegentes, non tam confunderet, quàm & nobis inſignem
Matth. 22. 19. præberet inſtructionem; *Oſtendite*, inquiebat, *mihi numiſma cenſûs; at illi obtulerunt ei denarium*; ad quod ulteriùs mitiſſimus Salvator: *Cujus eſt imago hæc & ſubſcriptio? dicunt ei: Cæſaris.* Manet ergo, reponebat Chriſtus, ſta-
Matth. 22. 37. tutum, firmum atque juſtum: *Reddite, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ ſunt Dei, Deo.* O ſtupendam ab Ore Veritatis reſponſionem! Quid ais, Domine? an ordinem amoris invertis? Quis magis conſiderandus, DEUS, an Cæſar?
S. Ambr. hic. an non primum ac maximum mandatum in lege: *Diliges Dominum DEUM tuum ex toto corde tuo. . .* Exinde primùm adjicitur: *Et proximum tuum, ſicut teipſum?* Et ſi Cæſar eſt proximus noſter, cui debemus tributum, quia, prout obſervat S. Ambroſius ab hoſtibus nos defendit, & vitam noſtram pacatam facit; quantò magis primum tributum debemus DEO, à quo habemus omnia? proinde, mi Domine (loquor pulvis & cinis in humilitate cordis mei) multò magis dicere debueras: *Reddite ergo quæ ſunt Dei, Deo*, & exinde: *& quæ ſunt Cæſaris, Cæſari?*

De Lanuza in Medulla Cedri Libani D. 17. Pent. Ingens hic latet myſterium, ſupra quod egregie de Lanuza: *Vult*, inquit: *Chriſtus primò Cæſari, Principi tuo, proximo tuo, patri tuo, vicino tuo, & cuilibet ſatisfacias, quod illis de jure, ſeu præciſa teneris obligatione: deinde muneris tui erit Deo ex iis, quæ ſuperſunt, ſolvere &c.* Ex qua doctiſſima & veriſſima reſponſione ſatis luculenter intelliges, quo affectu DEUS urgeat, & à
Rom. 13. 7. nobis exquirat amorem proximi, dum etiam proprium honorem & amorem ejus dilectioni poſtponit! unde & gentium Doctor Paulus ait: *Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal: vectigal: cui timorem, timorem, cui honorem, honorem. Nemini quidquam debeatis, niſi ut invicem diligatis: qui enim diligit proximum, legem implevit.*

8. Et hoc eſt, quod Chriſtus poſt Reſurrectionem ſuam Petro inſinuavit, dum nunc abiturus in cœlum eum in ſuum in his terris deſignavit Vi-
Jo. 21. 15. carium, ut ſub uno paſtore una ac vera uſque ad finem mundi regeretur Eccleſia. *Cùm ergo prandiſſent, dicit Simoni Petro JEſus Simon Joannes diligis me plùs his? Dicit ei: Etiam Domine, tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos;* quam animarum & oviculatum ſuarum curam pientiſſimus Dominus Petro trinâ vice inculcavit: *Paſce agnos meos: Paſce oves meas;*
Cornel. hic. & quare tertio? fortaſsè prout obſervat Cornelius, ut Petrus triplicem Chriſti negationem triplici ac conſtanti ſinceri amoris profeſſione expiaret? Et hoc

hoc quidem verum est; sed alia quoque hîc subest ratio, quam assignat S. Chrysostomus: Quia Petrus, inquit, majorem omnibus Apostolis in Dominum charitatem ostendit, à quo ardente erga Deum & hominem Christum amore necessariò & charitas in proximum derivari debuit, quam utramque hîc Christus peculiariter Petro commendavit; hæc enim sancta charitas est ignis ille, qui in altari cordis nostri jugiter ardere debet: *Ignis autem in altari semper ardebit.* Hæc est ille ignis, quem Filius hominis venit mittere in terram, & quid vult, nisi ut in omnium pectoribus accendatur; Hæc est illa arundo aurea, quam S. Joannes in manu Angeli vidit, quâ muros & portas cœlestis Hierosolymæ dimensus est: *Qui loquebatur mecum, habebat mensuram, arundinem auream &c.* Si vis scire, anime mi, mensuram sanctitatis & perfectionis in homine, hanc charitatis virgam in manus sume, quia *perfectio Christiana vitæ*, ait Doctor Angelicus, *attenditur secundùm charitatem.* Hæc est funiculus ille coccineus, qui in funesto civitatis Jerichuntinæ excidiô domum Rahab conservavit immunem. Hæc denique est illa pretiosa Margarita, pro qua oportet expendere omnia cum illo Negotiatore Evangelico, ut comparemus eam &c.

S. Chrysost. hom. 87. in Jo.
Lev. 6. 12.
Luc. 12. 49.
Apoc. 21. 15.
S. Th. p. 1. q. 12. a. 6.
Josue 2. 18.
Matth. 13. 49.

CON-

CONSIDERATIO LI.

De Timore DEI ad Salutem obtinendam necessario.

Pro Dominica 18. post Pent.

Videntes autem turbæ, timuerunt, & glorificaverunt DEUM. Matth. 9. 8.

I.

Job. 28. 12. JOb præclarissimum humanæ tolerantiæ speculum singularem humanæ mortalitati proponit quæstionem, ubi tandem vera ac solida sapientia in orbe sit reperienda: *Sapientia*, inquit, *ubi invenitur? & quis est locus intelligentiæ?* Et respondet sibi Job ad propositam quæstionem: *Sapientia non invenitur in terra suaviter viventium*, nam qui luxum & voluptates sectantur, longè sunt à vera sapientia. Neque invenitur in aurifodinis, è quibus pretiosum illud effoditur metallum: *Non adæquabitur ei aurum.* Neque in abysso maris, ex qua eruuntur pellucidæ gemmæ, uniones & margaritæ: *Abyssus dicit: Non est in me; & mare loquitur: Non est mecum.* Neque in alio mundi loco, licèt usque ad Indos & extremas orbis partes te contuleris: *Non conferetur tinctis Indiæ coloribus, nec lapidi Sardonicho pretiosissimo, vel Sapphiro &c.* Ubi ergo, & in quo loco invenienda est sapientia? *Unde venit; & quis est locus intelligentiæ?* Tandem post varia adhuc interjecta concludit patientissimus Job, sapientiam veram solùm è cœlo dari, non aurò Job. 28. 28. emi, illamque sapientiam consistere in timore Dei: *Ecce timor Domini, ipsa est* Ps. 110. 9. *sapientia; & recedere à malo, intelligentia.*

Prov. 14. 27. Ita est: *Initium sapientiæ*, ait Vates Regius, *timor Domini*, & Regum sapientissimus: *Timor Domini, fons vitæ.* O salutaris DEI timor! Tu es radix, ex qua vita nostra promanat; ita Mellifluus: *Timor Domini radix est,* S. Bern. tr. de 7. donis Spir. S. c. 1. *& custos omnium bonorum;* Tu es frænum, quod Passiones nostras domat. Prov. 8. 13. *Timor Domini odit malum;* calcares & stimulus, qui nos facit currere viam S. Pachom. mandatorum DEI, pædagogus es, ait S. Pachomius, qui in Lege pietatis nos instruit super decem millia pædagogorum; basis ac fundamentum es, supra

supra quod totum virtutum nostrarum ædificium construitur; pignus deni- *in sua regula.*
que es, & signum æternæ beatitudinis: *Beatus vir, qui timet Dominum.*

Ex quibus collige, anime mi! quàm necessarius sit nobis Dei timor ad *Ps. 111. 1.*
salutem: *Sapiens timet*, ait Salomon *& declinat à malo:* si vis ergo declinare à malo, & in æternum esse beatus: *Time Dominum. In timore Domini esto* *Prov. 14. 16.* *tota die;* & licèt sanctus sis, *time Dominum*, & imitare S. Paulum, qui, licèt in tertium cœlum fuerit elevatus, sibi tamen & de salute sua timebat, ac *Prov. 23. 18.* corpus suum castigabat, ne aliis prædicans reprobus efficeretur, audiverat enim illud Davidis: *Timete Dominum omnes Sancti ejus.* Proinde non imme- *Ps. 33. 10.* ritò, in hodierno Evangelio commendatur pia illa Hebræorum turba, quæ videns miraculum, quod Christus cum paralytico fecerat, Deum timere, venerari & glorificare cœpit: *Videntes autem turba timuerunt, & glorificave-* *Matth. 9. 8.* *runt Deum.* De hoc ergo salutari timore Dei plura hodie occurrunt explicanda; in quem finem cum Regio Psalte vos omnes invito Christianos: *Ve-* *Ps. 33. 11.* *nite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos.*

2. Non sine peculiari causa benignus Deus olim in lege filiis Israël præcepit, ne locô pignoris, si debitor fortè eousque miseriarum fuisset redactus lapidem molarem superiorem aut inferiorem acciperent: *Non accipies* *Deut. 24. 6.* *loco pignoris inferiorem & superiorem molam.* Ad quid ista prohibitio: Si sensum spectas litteralem, iste est, quia si duo isti lapides molares, inter quos farina molitur, darentur in pignus, & vita molitoris & aliorum periclitaretur egenorum; per molam enim vivit molitor, & operâ illius molæ etiam aliis de communitate suppeditat farinam. Verùm enim verò ego hîc sensum tropologicum & moralem inquiro, in quem finem juvat audire Moralem Ecclesiæ Doctorem S. Gregorium Magnum, qui per superiorem mo- *S. Gregor.* lam *spem*, & per inferiorem *timorem Dei* intelligit, inter quos duos lapides *33. Moral.* molares optima molitur virtutum farina; hos ergo non in pignus alteri tra- *19.* damus, spes enim DEUM & timor Domini semper erunt in nobis, tum in vita tum in morte ad obtinendam salutem necessariæ virtutis; unde rectè Jessæus Vates: *Beneplacitum est Domino super timentes eum, & in eis, qui spe-* *Ps. 146. 11.* *rant super misericordia ejus.* Supra quod præfatus S. Gregorius: *In peccatoris pectore*, inquit, *incessanter debet spes & formido conjungi, quia incassum misericordiam* *S. Gregor.* *sperat, si justitiam non timeat, & incassum justitiam metuet, si de misericordia non* *lib. 23. Mo-* *confidat.* *ral.*

Quis non miretur, anima Christiana, quòd ex tanta Israëlitarum multitudine, qui olim ex Ægypto egrediebantur, solùm duo viri, Josue & Caleb ad terram promissionis à DEO fuerint admissi, cæteris omnibus, quia contra Dominum murmurabant, in solitudine pereuntibus? Et quidem, quòd Josue concernit, nulla me subit admiratio, figura enim ipsius Chri-

sti & nomine facto extitit, ad cujus imperium etiam ipse astrorum Rex & mundi oculus, Sol promptè obtemperavit. Sed quòd & Caleb socio ejus hæc gratia extraordinaria acciderit, meritò animus meus in admiratio-
Num. 14. 24. nem rapitur? Causam aliquam assignat Scriptura: *Servum meum Caleb, qui plenus alio spiritu secutus est me, inducam in terram hanc, quam circuivit: & semen ejus possidebit eam.* Et quare, obsecro, Caleb? Textus Chaldaicus rationem addit: *Quia in ipso timor Domini erat perfectus*, ideo ad terram promissionis, quæ typus erat futuræ patriæ cœlestis, cæteris murmurantibus
Ps. 18. 10. omnibus exclusis, cum Josue solo à DEO erat admissus. Vide ex hoc, ani-
Ps. 24. 14. me mi! Quomodo *timor Domini sanctus permanens in sæculum sæculi*; & in alio loco: *Firmamentum est Dominus timentibus eum.*

3. Oportet autem tres timores distinguere; primus est illorum, qui præter culpam nihil timent; & hic est timor *filialis*, atque perfectorum. Secundus est timor peccatorum, & est ille, quo sola timetur pœna, appella-
Ps. 110. 9. turque *servilis*. Timor tertius ex utroque mixtus est, quô videlicet & cul-
Eccl. 1. 28. pa & pœna timetur, hinc dicitur *initialis*, de quo Psaltes: *Initium sapientiæ ti-*
Eccl. 25. 25. *mor Domini*; Et Ecclesiasticus: *Qui sine timore est, non poterit justificari*, & in alio loco; *Beatus, cui donatum est habere timorem Domini.* Ad exempla Scripturarum transeamus.

Sæpiùs opportunè & importunè tentata fuit innocentis Josephi castitas & quidem à lasciva hera sua, quæ injecerat oculos (qui ordinatim sunt in amore duces) in formosissimum hunc juvenem, tunc vigesimum septi-
Gen. 39. 9. mum ætatis annum agentem; sed ille relictâ ei chlamyde fugit, relinquens ei hanc gravissimam sententiam animô ponderandam: *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum?* Siste, ô mi Joseph, verbum ad
Octav. in Eccl. 1. 27. te habeo: quid ais? *quomodo possum hoc malum facere?* Et nunquid liber eras? ergo poteras hoc malum patrare! cur ergo dicis: *quomodo possum?* ℟. Octavianus? *Non dicebat, nolo, sed non possum; fieri enim non posse videtur, ut qui*
Eccl. 1. 20. *Deum timet, in eum peccet.* Ecce Joseph præter culpam nihil timuit, timor enim Domini odit malum, & *plenitudo sapientiæ est timere Deum.*

Dan. 13. 23. Joseph adjungo castissimam Susannam ad scelus quondam in horto sollicitatam, quæ mox impuris istis sycophantis subjecit: *Melius est mihi absque opere incidere in manus vestras, quàm peccare in conspectu Domini.* Unde, quæ-
S. Chrys. hom. de Susanna. so, tanta constantia in vase fragili? ℟. S. Chrysostomus: *Quia timebat eum, quem nihil latebat.* Vide hîc rursus, atque perpende, anime mi? qua
Tertull. lib. de cultu fœm. c. 1. ratione timor Domini cuncta fugere peccata, & longè à se sensuales propulset tentationes, ac carnis tumultus: *Timor*, ait antiquissimus Tertullianus, *fundamentum est salutis; timendô cavebimus, cavendô salvi erimus.* Audis hoc?

4. Pro-

4. Progedior ulteriùs. Miratur orbis insolitam Jobi constantiam, dum eum nulla poterat frangere calamitas, nulla superare tentatio, nulla prosternere miseria. Exposuit quidem Dominus universorum petenti Satanæ omnes ejus possessiones ab inimicis diripiendas; & Job perditâ hac omni substantiâ suâ permanet immotus. Omnes ei una die interempti sunt filii, abacta pecora, prædia succensa, & ædificia solo æquata; & stat Princeps ille in terra Hus, nunc pauperrimus, ut cautes Marpesia. Dæmon denique obtenta à Deo facultate eum toto corpore pessimò percussit ulcere, cui etiam propria uxor insultabat, ut ejus labefactaret animum. Et quid multis? Omnia elementa, imò & ipse infernus in ejus conspirabant perniciem, & animus Jobi permanet infractus: *Etsi fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruina.* Unde obsecro, tanta constantia in hoc viro, quia *in omnibus his non peccavit Job*, sed potiùs ad omnes ejusmodi insultus in Dei laudes prorupit: *Sit Nomen Domini benedictum*! O virum ineffabilem, nec labore & dolore victum, nec morte vincendum; & quomodo, quæso, possibile fuit, quòd inter decumanos hos adversitatum fluctus inconcussum servârit animum? Audite filii hominum ipsum loquentem: *Semper*, inquit, *quasi tumentes super me fluctus, timuit Deum.* Et hic ipse timor Dei animæ meæ, velut fluctuanti naviculæ, fuit anchora securissima, ne ruerem, & in inferni præcipitaret abyssum. Proinde rectè S. Laurentius Justinianus: *Timor*, inquit, *stabilem reddit gratiam, sicut anchora stabilem navim facit, anchora namque est pondus timoris.* Ecce timor Domini innocentiam Jobi non tam conservavit, quàm & inter medias persequentium procellas firmavit, solidavítque. Disce timere Deum, si vis venire ad Deum.

Job. 1. 22.

Job. 31. 23.

S. Laur. Just. lib. de perseverantia. c. 3.

A Jobo ad tres pueros in fornacem Babylonicam missos transeo. Et quid video? quia non adorabant statuam, quam Nabuchodonosor Rex erigi jusserat, ex mandato illius sine mora à Chaldæis in ardentem caminum missi sunt; sed mox ad illorum preces adfuit de cœlo Angelus, qui non duntaxat ignem excussit, & ad latera fornacis removit, ast etiam in eorum refrigerium auram levem ac roscidam excitavit, quæ ignis vim restrinxit, pueros refrigaverit, ac mirè recreavit: *Et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem, & non tetigit eos omnino ignis.* Res mira, ac stupore plena, quòd ignis omnem suam agendi perdiderit vim & activitatem! Et quæ causa tanti prodigii? ℟. Doctor Seraphicus, quòd timor Domini hanc extinxerit flammam, quia præfati isti pueri sancti magis Deum, quàm Regem & ejus timebant supplicia: *Timor Domini*, inquit, *est sicut ventus, de quo Dan. 3. quia fornax omnium desideriorum carnalium temperatur, & refrigeratur per Dei timorem.* O Christiane! Si Dæmon infernalis, velut superbus Nabuchodonosor, per varias suggestiones ac tentationes in fornace cordis tui succendit libidinis ignem; Tunc cede malis, sed contra audentior ito; quia sicut

Dan. 3. 50.

S. Bonav. Diat. Saul. c. 32.

 aqua

S. Aug. in Pf. 32. aqua extinguit ignem, fic timor Domini omne avertit, & extinguit peccatum: *Fera fævit*, fubintrat S. Auguftinus, *DEum time; Serpens infidiatur, Deum time; Homo te odit, Deum time: Diabolus te impugnat, Deum time, Tota enim creatura fub illo eft, quem juberis timere.*

5. Ab igne ad aquam, & à Babylonica ignis fornace ad abyffum maris me confero. Et quid rurfus video? Heu tempeftatem validam, horrendam, inopinam & mare ventis rapidis agitatum, atque furgentibus, & intumefcentibus procellis horridum: *Dominus autem mifit ventum magnum in mare, & facta eft tempeftas magna in mari & navis* (ubi Jonas Propheta vehebatur) *periclitabatur conteri.* Ingens hic erat metus omnium navigantium. Nautæ jaciunt fortes, ut tantorum caufam malorum, & hujus infolitæ tempeftatis deprehendant reum; verùm fors illa mox indicabat Jonam in eodem periclitantem navigio, & qui culpam candidè agnovit, petiit ipfe, ut locô omnium in iratum pelagus mitteretur: *Tollite me, & mittite in mare, & ceffabit mare à vobis.* Dictum, factum; Jonas fine ulla mora in turbulentum demergitur mare ab immani ceto devorandus. Interim fiftitur procella, aëris redit ferenitas, in gratiarum actionem Deo vivo & vero à nautis immolantur victimæ, & Numen iratum placatur. Ad quid, quæfo, Jonas contra fe ipfum protulit & edixit mortis fententiam? Nunquid melius, imò & confultiùs illi fuiffet, fi altum de fuga fua in Tharfis tenuiffet filentium? Ipfe reddat rationem, qui hujus fuit caufa tempeftatis: *Hebræus*, inquit, *ego fum, & Dominum Deum cæli ego timeo, qui fecit mare & aridam &c.* Ecce timor Domini, quem propheta ille, licèt à facie Dei profugus adhuc in pectore gerebat, eum animavit, & recordari fecit, ut tandem nullum ampliùs mortis formidaret difcrimen, proinde libentiori animo in horribili æquoris barathro perire voluit, quàm ut DEUM novo aliquo offenderet peccato: *Jonas*, ait Zeno Veronenfis, *timens Dominum, fpontaneum non timet adire naufragium &c.* Difce ex hoc, qualiter timor Dei omnem alium humanum excludat, & expellat timorem: *In, quo*, ait S. Ephrem, *non eft timor Dei, omnibus Diaboli dolis patet, atque infidiis.* Et Mellifluus: *Timor Domini expellit peccatum; five quod jam admiffum eft, five quod tentat intrare;* & alio loco: *Tota beatitudo eft timere Deum.* Et hoc eft, quod Scriptura de Tobia feniore teftatur, quòd filium fuum ab infantia timere Deum docuerit, & abftinere ab omni peccato: quod & fortiffimus Eleazarus fecit, qui, cum in fumma fenectute cruentis plagis, ad Deum inter ebullientem ex vulneribus cruorem ingemuit, & dixit: *Domine, qui habes fanctam fcientiam, manifeftè tu fcis, quia cùm à morte poffem liberari, duros corporis fuftineo dolores, fecundùm animam verò propter timorem tuum libenter hæc patior.* Vide quomodo Sancti timuerint DEUM, & tu quid facis? *Vera vita eft*, ait S. Hieronymus,

Marginalia: Jonæ 1. 4. — Jonæ 1. 9. — Zeno Veron. ferm. de Timor. — S. Ephrem. to. 1. f. 26. — S. Bern. Ser. de diverfis affect. 9. — Idem. f. 65. — Tob. 1. 10. — 2. Mach. 6. 30. — S. Hieron.

nymus, *Deum nôsse & timere.* Et tu quid facis? Noscisne, ac times, sicut oportet, DEUM? Recollige te. *in regula Monach. 2. 27.*

6. Et vis plura argumenta? Aures erige. Dum ejectus erat ex amœnissimo paradisi viridario protoparens Adamus, constituit DEUS Angelos ex ordine Cherubim ante paradisum, ut imposterùm ejus aditu non tam Adamum, quàm & ejus posteros prohiberent, ne in paradisi amœna ingressi fructum ex arbore vitæ decerperent: *Et collocavit ante paradisum voluptatis Cherubim, & flammeum gladium atque versatilem.* *Gen. 3. 24.* Ad quid iste gladius flammeus, atque eversatilis in manu Cherubim? ℟. Per istum gladium præfiguratum fuisse timorem Domini, hic enim est gladius *flammeus*, quia si frigidi ac tepidi sumus, accendet nos; & *versatilis*, si perversi sumus, convertet nos.

Ubi tandem post annum integrum solarem cessavit diluvium; DEUS verè benignus & misericors cum Noë & homine pactum iniit de non ampliùs inducendo diluvio; pactique sui tesseram esse voluit in aëre discolorem iridem: *Arcum meum ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terram.* *Gen. 9. 13.* Ad quid arcus iste? & quomodo signum fœderis DEUM inter & hominem? ℟. Arcus iste jam tum erat, & etiamnum est symbolum clementiæ Divinæ, & simul timoris Domini: *Arcus Dei*, ait Doctor Mellifluus, *est timor Dei; quamdiu timor Dei viguerit in corde hominis, tam diu tutus erit à diluvio Divinæ ultionis.* *S. Bern. serm. 39.*

Venerant aliquando Discipuli ad pretiosissimum orbis Salvatorem, enarrantes ei, qualia, ac quanta in Nomine ejus patrârint miracula, inter quæ & illud commendabant: *Domine, etiam Dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo.* *Luc. 10. 17.* Audite Christi responsum: *Et ait illis: Videbam Satanam sicut fulgur de cœlo cadentem.* Qualis, obsecro, est hæc responsio & verborum connexio? Discipuli recensent, quæ facta sunt in virtute SS. Numinis JESU per ipsos prodigia, & pientissimus Servator illis respondet de lapsu Dæmonis de cœlo? Causam subjungunt SS. Patres, quia discipuli illi septuaginta duo tunc temporis nondum erant sufficienter in timore Dei fundati: *Venialis fuit*, ait Cornelius, *hæc culpa & vanitatis pulvis, quem Christus mox abstersit*; proinde eis exemplum de lapsu Satanæ in medium adduxit, ut discerent non alta sapere, sed in timore Dei, licèt sancti essent, ac miracula patrarent, constanter perseverare: *Nunquam*, ait Mellifluus, *est securitas, Fratres, neque in cœlo, neque in paradiso multò minùs in mundo. In cœlo enim cecidit Angelus sub præsentia Divinitatis; Adam de paradiso de loco voluptatis; Judas in mundo, de schola Salvatoris. Hæc idcirco dixerim, ne quis sibi de loco illicò blandiatur, quia dicitur: Locus ipse sanctus est. Quia non locus homines, sed homines locum sanctificant.* *Cornel. hic.* *S. Bern. serm. de ligno, fœno & stipula.*

7. Quis non miretur trinum illum, & planè miserandum S. Petri la-
Matth. 26. psum, dum vitam ne moreretur, ter abnegavit: *At ille negavit coram omni-*
70. *bus, dicens: Nescio, quid dicis.* Et paulò post sequitur: *Et iterum negavit cum juramento, quia non novi hominem.* Et ecce, cùm Petrus à circumstantibus ad ignem ministris vehementioribus urgeretur stimulis: *Tunc cœpit detestari, & jurare, quia non novisset hominem.* Et tertium lapsum, qui non solùm nobis imperfectis homuncionibus, sed & religiosis mentibus, imò & Sanctis in hac mortali carne adhuc versantibus salutarem incutiat terrorem. Et quæso, quare mitissimus Dominus permisit, ut discipulus tam dilectus, quem universalis Ecclesiæ destinaverat pastorem, Christum dulcissimum Magistrum suum ter abnegaret?

Salmeron hîc. ℞. Doctissimus Salmeron, quia S. Petrus trinâ vice gloriabatur, se non negaturum Christum: primâ & secundâ vice in cœnaculo: *Et si omnes scandalizati fuerunt in te, ego nunquam scandalizabor.* Et tertiâ vice in itinere versùs hortum Gethsemani: *Etsi oportuerit me simul commori tibi, non te negabo.* (*Matth.* 26. 33.) Ideo in pœnam præsumptionis, dum non in Dei timore stabilis permanserat, permisit eum Deus in trinam labi negationem. Advertit hîc S.
S. Ambr. hîc. Ambrosius: *Hæc autem ideo scripta sunt,* inquit, *ut sciamus, neminem jactare se debere; nam si Petrus lapsus est, quia dixit, etsi omnes scandalizati fuerint in te, nunquam scandalizabor; quis alius jure de se præsumat?*

1. Cor. 10. 12. Heu nos miseros, quò minùs in timore Dei sumus perfecti, ac fundati, eò majoribus cadendi periculis sumus expositi: qui ergo existimat se stare, videat, ne cadat. Proinde serviamus Domino in timore, & exultemus (*Ps.* 2. 11.) ei cum tremore: *Nolite,* inquit S. Hieronymus, *esse securi; tranquillitas ista tempestas est.* (*S. Hier. ad Heliod.*) Et sæpiùs memoratus S. Bernardus: *veritate didici, nil tam efficax ad gratiam promerendam, retinendam, & recuperandam, quàm si omni tempore coram Deo inveniaris non altum sapere, sed timere. Beatus es, si cor tuum triplici timore repleveris, ut timeas quidem pro accepta gratia, longè amplius pro amissa, longè plus pro recuperanda &c.* (*S. Bern. serm. 54. in Cant.*) Pro omni ergo tempore time Deum: *Verebar,* ait pientissimus Job, *omnia opera mea;* & licèt vir esset, cui non similis erat in terra, timebat tamen Deum in omnibus operibus suis. Et tu homo Christiane! qui vix umbra es, si te cum Jobo vis comparare,
S. Aug. l. de ovib. c. 10. quid agis? quomodo vivis? *Fortasse,* ut cum S. Augustino loquar, *ovem te putas, & hircum te novit DEUS?*

8. Pro dictorum confirmatione adhuc unum, alterumve ex Sacra Scriptura depromamus conceptum. Paratur Cœna ultima, in qua Christus agnum & azyma, imò & seipsum in cibum tradidit & potum. In hac, inquam, cœna inter alios discursus Divinus ille Magister ac Dominus hunc

cum

cum Discipulis miscuit sermonem; *Amen, dico vobis, quia unus vestrûm me traditurus est.* Ad quam veridicam Christi vocem omnes insolito erant perculsi tremore, hinc singuli interrogabant: *Nunquid ego sum, Domine?* Ad quid, obsecro, undecim illi Discipuli adeò conturbati sunt, cùm à Christo audiêrunt: *Unus vestrûm me traditurus est;* An non probè noverant suam innocentiam, quòd neque animo conceperint, aut cogitaverint ejusmodi proditionem? *Matth. 26. 21.*

℟. S. Chrysostomus: *O beati Apostoli! faciliùs vestra innocentia contristata est, quàm pœnalis Judæ audacia, quæ non est confusa.* Vide hîc, atque perpende, quisquis es, homo Christiane! qua ratione quisque de æterna sua salute meritò timere sibi debeat; & hæc est justorum & impiorum conditio, ut justi multùm sibi pertimescant, ne in aliquo offendant Deum, iniqui verò protervum sectantur Iscariothem, qui solus ibidem non timuit: *Ubi metus nullus*, ait Tertullianus, *emendatio nulla.* Et Siracides: *Si non in timore Domini tenueris te instanter, citò subvertetur domus tua.* Huc collimavit quoque S. Paulus, dum dixit: *Tu fide stas, noli altum sapere, sed time;* nescit enim homo, an odio vel amore dignus sit. Et quemadmodum navicula spontè sua in flumine deorsum descendit, nisi sursum fortiter contra fluminis impetum impellatur; Ita homo fragilis facilè & ex natura sua, quæ ad malum prona est, ad vitia delabitur; nisi per timorem Dei detineatur, & sursum fortiter compellatur; timor enim Dei remulcus est, quô talis alligatur navicula; clavus est, quo solidatur; remigium est, quo sursum impellitur. *S. Chrys. Ser. 1. de ser. 5. pass.* *Tertull. l. de pœnit. cap. 2.* *Eccl. 27. 4.* *Rom. 11. 20.*

Vidit aliquando S. Joannes Christum: *Et de ore ejus gladius utrâque parte acutus exibat.* Et quid duplex gladius de ore Christi? ℟. Clemens Alexandrinus: AMOR & Timor. *Significatur*, ait, *per hoc Deum amandum & timendum esse.* Ita est, amandus, & timendus est DEUS, quod pulcherrimum lemma Imperator Josephus Primus: *Amore & timore*, ex una parte Pellicanum proprio cruore proles suas enutrientem præseferens, & ex altera parte aquilam Austriacam fulmina in nocentes vibrantem. *Apoc. 1. 16.* *Clem. Ale. l. 5. strom.*

Finem huic Considerationi imponat felix ille latro, qui cum Christo crucifixo post felicem obitum suum paradisum intravit, ad quem mitissimus Deus: *Hodie mecum eris in paradiso.* O cœli stupete! latro ille paradisum ingreditur, qui mille meruit infernos? & quæ causa hujus insperatæ salutis? Adverte, timorem Dei habuit, neque tantùm, ait Cornelius, se timere Deum publicè demonstravit, sed & socium latronem ad eundem timorem exhortatus est. *Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es?* Observa: Deum dicit, per quod verbum, juxta mentem S. Ambrosii & aliorum SS. Patrum Christum & Deum & hominem confessus est; proinde timor Domini illi *Luc. 23. 43.* *S. Ambro. hîc apud Cornel.*

sapien-

ſapientiæ initium, & vitæ felix finis fuit. Tu ſi vis piè vivere, & tandem beatè mori, time Deum: *Filius honorat patrem, & ſervus Dominum: Si ergo Pater ego ſum, ubi honor meus? & ſi Dominus ego ſum, ubi eſt timor meus?*

CONSIDERATIO LII.

Spera in DEum, & time DEum, ſi vis ſalvari.

Pro Dominica 19. poſt Pent.

Simile factum eſt Regnum Cœlorum Homini Regi. Matth. 22. 2.

I.

SI fides noſtra Orthodoxa, quæ per charitatem operatur, eſt quaſi firmiſſima columna, & baſis, ſupra quam ſalutem noſtram tutè ædificamus, ſpes noſtra in Chriſtum paſſum & crucifixum erit ſicut anchora tutiſſima, quæ nos inter tot tentationum fluctus, quibus in
Hebr. 6. 18. hac vita quaſi navigantes jactamur, firmat, ac corroborat: *Firmiſſimum ſolatium habemus*, ait Apoſtolus, *qui conſugimus ad tenendam propoſitam ſpem, quam ſicut anchoram habemus*, cui anchoræ pro lemmate inſcribimus: *Inſtabilem firmat.* Sine ſpe, ait doctiſſimus Philo, homo non eſt homo, ſed beſtia: ſpes enim eſt principium omnium bonorum, ſine qua nihil boni faciet homo. Et nunquid ſpes meſſis alit agricolas, ſpes lucri mercatores, ſpes prædæ militem? Spes noſtros minuit labores, ſuffert molem, promovet ſtudia, conſervat patientiam, ſolatur ægros, & *quidquid intolerabile puſillanimitas aſſerit, hoc ei leve & facile ſpes remunerationis oſtendit*; unde rectè Tibullus Poëta:

Philo de Abraham.

S. Gregor. M. lib. 1. mor. c. 6.

Jam mala finiſſem letho, ſed credula vitam.
Spes fovet, & meliùs cras fore, ſemper ait.

Hæc ſpes noſtra Chriſtiana & Theologica in Deum eſt ſtella Polaris, ad quam velut nautæ in tempeſtate nos oportet reſpicere, ne à portu æternæ felicitatis aberremus. Eſt baculus, qui quondam Jacobum Patriarcham conſolatus eſt,
Gen. 32. 10. cujus ope ſecurè rapidiſſimum Jordanis fluvium trajecit: *In baculo meo tranſivi Jordanem.* Eſt galea ſalutis, qua caput noſtrum contra tentationes

hoſtium

hostium incursus tegimus & defendimus: *Induti loricam fidei & charitatis, &* 1. *Thess.* 5.
galeam spem salutis. Est lucerna fulgida, & cujus splendorem & ambulamus 8.
& operamur: *Lucerna pedibus meis verbum tuum, in quo mihi spem dedisti.* Est *Psal.* 118.
thesaurus absconditus in agro cordis nostri: *Habemus autem thesaurum istum* 105.
in vasis fictilibus. Est gemma ac Saphirus inæstimabilis pretii, cor hominis 2. *Cor.* 4. 7.
confortans, & timorem temperans, de quo Richardus Victorinus: *Sap-* *Rich Vict. in*
phirus, inquit, *qui cœlo sereno similis est, cœlestium bonorum signat spem.* Proin- *Apoc.* 21.
de optimè S. Bernardus supra illa Davidis verba: *Tu es Domine spes mea.*
ita commentatur: *Sperent alii in divitiis suis, alii in nobilitate, alii in aliis re-*
bus, ego hæc omnia arbitratus sum ut stercora; quoniam tu es, Domine spes mea. *S. Bern. in*
Prætendat alter meritum, sustinere se jactet pondus diei & æstûs, jejunare se bis *Ps.* 90.
in Sabbatho dicat, glorietur se non esse sicut alios homines. Mihi autem adhærere Deo bonum est, & ponere in Domino spem meam, hæc tota ratio exspectationis meæ.

Verùm enim verò non sufficit solùm sperare in Deum, sed & oportet, ut propter delicta nostra hanc spem cum timore Dei conjungamus; comes enim spei individuus debet esse timor Domini, qui cor nostrum custodiat, ne
efferatur arrogantiâ, aut præsumptuosâ torpescat securitate: *Nemo*, ait *S. Chrys. in*
Chrysostomus, *præsumat de meritis suis; nullus desperet de malis suis.* Et hæc *Ps.* 41.
causa est, ut ingenuè observat B. Albertus Magnus, quòd in hodierno Ev- *Matth.* 22.
angelio universorum Dominus, qui omnes ad cœlestes invitavit nuptias, & 2.
homo, & Rex appelletur: *Simile factum est Regnum cœlorum homini Regi.* Di- *B. Albert.*
citur homo, ait citatus Beatus Doctor & Episcopus, quia humanus, beni- *M. hic.*
gnus & misericors est, in quem meritò spem nostram collocemus; sed & Rex nominatur, & quidem potentissimus, quem ob demerita nostra justè timeamus, de qua veritate plura dilucidabimus.

2. Missus aliquando fuerat David, dum adhuc puer pastoricius à patre suo Isai ad castra Israëlitarum, ut fratribus suis sub Rege Saul contra Philistæos pugnantibus panes & caseos deferret; & cum in castris exprobran-
tem audiisset Goliathum: *Eligite ex vobis virum, & descendat ad singulare cer-* 1. *Reg.* 17.
tamen, omnesque Hebræi illius immanis gigantis metuerent fortitudinem, 8.
ipse solus, licèt viribus impar, ad hoc periculosum se obtulit duellum: *Quid*, inquirebat à circumstantibus, *dabitur viro, qui percusserit Philistæum hunc, & tulerit opprobrium de Israël?* Et cùm illi responderent: *Virum, qui percusserit eum, ditabit Rex divitiis magnis, & filiam suam dabit ei, & domum patris ejus faciet absque tributo in Israël*, mox generoso accensus spiritu, & spe tanti præmii illectus, etiam rejectis armis regiis, solo baculo, & quinque lapidibus, ac perâ & fundâ instructus adversùs Philistæum in arenam processit, quem primo lapide in terram prostravit, proprioque gladio ei caput amputavit: Ecce spes præmii & honoris Davidi tum adhuc adolescenti vigin-

ti annorum animum & calcar addidit, ut nullum formidaret hostem, nullum recusaret periculum: *Spes*, ait Theophilus, *fortiorem efficit animam, & ad pericula confidentiorem &c.* Si hoc olim in umbra, quantò magis, anime mi, nos excitare, & animare debet spes illa æternæ beatitudinis, ac præmii cælestis nunquam terminandi ut egregiè & animosè hîc in terris contra Tartareum gigantem, ejusque insultus ac tentationes pugnemus.

Theoph. sup. Ep. ad Rom. 12.

Jacob pro acquirenda formosa Rachel quatuordecim servitutis annos explevit, & tamen *videbantur illa pauci dies præ amoris magnitudine.* Assyrii illi, urbem Bethuliam obsidentes, ubi raram formæ gratiam & pulchritudinem Judith contemplati sunt, ad se invicem dicebant: *Quis contemnat populum Hebræorum, qui tam decoras mulieres habent, ut non pro his meritò pugnare contra eos debeamus?* Ecce spes potiundi Rachel Jacob omnes indulcorabat labores, ut tot anni illi pauci ac parvi viderentur dies, omnesque labores, ut tot anni illi pauci ac parvi viderentur dies, omnisque labor exiguus comparatus cum tali, labili & fragili præmio; & Assyrii conspectâ pulchritudine Judith de novo ad cruentam animati sunt pugnam. Plus hîc quàm Rachel & Judith; leva mentis oculos tuos, anime mi, in cœlum, & illius immensæ gloriæ pondus, ac cœlestis sponsæ decorem considera, de qua canit Ecclesia: *O sorte nupta prospera, dotata Patris gloriâ, respersa Sponsi gratiâ, Regina formosissima, Christo jugata Principi, cœli corusca civitas.* Et nunquid ob expectationem hujus formosissimæ Sponsæ omnis tibi labor videri debet levis, & pugna facilis, ut aliquando post vitæ tuæ exitum hæc optatâ potiaris & fruaris sponsâ?

Gen. 29. 20.
Judith. 10. 18.
Ecclesia in hym. de dic.

3. Pulcherrimam quæstionem nobis proponit Divus Chrysostomus, quare DEUS cætera animalia producere voluerit armata cornibus, unguibus & dentibus munita, avibus subministrans alas ad volandum, & aliis animantibus velocitatem ad cursum, hominem autem reliquerit inermem? Et respondet sibi S. Doctor, quia Deus ipse voluit esse virtus hominis, & ut in ipso speraret homo, omnemque suam spem in Creatore ac Salvatore suo poneret, à quo solo bona æterna sunt speranda: *In Deo faciemus virtutem.*

S. Chrysost. in Ps. 107. 14.

Judith fortissimam Hebræorum heroinam consulamus. Ibat illa ad hostilia Assyriorum castra obfirmato in Holofernis necem animo. Sed ubi arma tua herois fortissima? cur pugionem non tecum accepisti, quo hostis infensissimi pectus transfoderes? cur non novaculam, quâ tyranno tam impio guttur pro barba abraderes? quare prorsus inermis ad opus tam grande progressa es? Adverte, arma illius erant præmissa oratio, & spes ingens atque firmissima in solo Deo auxiliatore suo collocata, firmissimè sibi persuadens, quòd non deserat sperantes in se, unde ita Deum allocuta est: *Confirma me, Domine DEUS Israël, & respice in hac hora ad opera manuum mearum.*

Judith. 13.

rum, ut ficut promisisti, Jerusalem civitatem erigas: & hoc, quod credens per te posse fieri cogitavi, perficiam &c. En spem grandem, quam mulier illa fortis in Deum & in Deo habuit, sed spei suæ & timorem Domini junxit, unde ulteriùs de illa Scriptura: *Timebat Dominum valde; nec erat, qui loqueretur de illa verbum malum.* Et hæc causa erat, quòd talem ac tantam, nullisque unquam sæculis satis decantandam ab hoste capitalissimo reportaverit victoriam. Si tu, anime mi hostes tuos, præsertim domesticum, quem bene noscis, discupis vincere, subiugare, mortificare, en exemplum: Spera in Deum, & time Deum. *Judith. 8. 8.*

4. Huic heroinæ adjungo mulierem ex Cæsarea Philippi oriundam, quam S. Ambrosius Martham appellat, quæ duodecim annorum spatiô sanguinis fluxu laborans, omnem ferè substantiam suam frustra Medicis distribuit. Audiit hæc fortè de adventu pretiosissimi Salvatoris nostri, hinc novam salutis spem concipiens, dicebat intra se: *Si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero.* Et quid fecit? *Accessit retrò, & tetigit fimbriam vestimenti ejus;* gestabat enim Christus pro more gentis hyacinthinam in vestimento suo fimbriam, quæ cœli spem & Divinorum mandatorum adumbrabat memoriam, quam ubi mulier illa venerabunda tetigit, repentè sanitati restituta est: *Salva facta est ex illa hora.* Et quod singulari observatione dignum est, Christus hanc mulierem filiam nominavit: *Confide filia, fides tua te salvam fecit*, quo titulo nullam aliam fæminam, si Evangelium attentiore mente consulimus, honoravit. Et quare hoc? Observa: Mulier hæc infirma & spem & timorem erga Christum habuit, ac mira quadam ratione utrumque conjunxit, spem, inquam, habuit: *Si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero*, timorem autem, quia *accessit retrò*, non ante faciem Christi propter immunditiem suam indignam se reputans, quam Dominus aspiceret; hinc tantopere sublimata fuit, ut non duntaxat JEsus Dei Filius in eam conjiceret oculos, sed & filiam nominaret. Disce hîc modum quem imitari te oportet, si à Deo petis obtinere peculiare beneficium, spera in eum, *quia nullus speravit in Domino, & confusus est*, & quam maximè, dum bona æterna & cœlestia speras; sed & time Dominum, ac quamlibet ejus offensam solicitè fuge; qui enim perfectè Deum diligit, vehementissimè timet, ne in aliquo offendat dilectum, hinc in omnibus se exactissimè ejus conformat voluntati. Audis? Fac & tu. *Matth. 9. 20.* *Eccl. 2. 11.*

5. Et si lubet ulteriùs progedi, consideremus mirandam illam nubis & ignis columnam, quæ quondam Hebræis non duntaxat viam in Palæstinam ostendit, sed & eorum castra ab æstu solis & incursu exercitûs Pharaonis insequentis protexit, dum sub illa quasi sub velamine & umbella & ambulabant & degebant: *Dominus autem præcedebat eos ad ostendendam viam per* *Exod. 13. 21.*

per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis; Singula hæc portendunt aliquid, attentum te esse cupio. Respondent S. Gregorius Magnus, Cornelius & alii, quòd per dictam columnam nubis & ignis nihil aliud fuerit præsignatum, quàm Christus JEsus & hic Crucifixus: hic enim est columna nubis & ignis, nubis quidem de die, hoc est, in hac vita nostra, dum fideles suos gratiâ suâ obumbrat, protegit & ad terram viventium deducit;
Ps. 5. 12. proindè meritò in illum sperent omnes Christiani: *Lætentur omnes, qui spe*
Jo. 14. 6. *rant in te*, quia ipse est Dux noster, qui de se ipso ait: *Ego sum via, veritas, & vita.* Sed & columna ignis est per noctem, hoc est, in morte, & in formidabili judicio, si præcepta Dei non observaverimus, unde meritò illum,
Ps. 33. 10. ut districtissimum Judicem à Patre constitutum, timeamus: *Timete Dominum omnes Sancti ejus;* hinc ille optimè procedit, qui inter spem ac timorem salutem suam operans, hâc duce columnâ mysticâ ad cœlestem tendit Pa-
S. Greg. M. læstinam. Juvat hic audire prædictum S. R. Ecclesiæ Doctorem Moralem:
hom. 21. in Ev. *Hebræos*, inquit, *per deserta gradientes columna ignis in nocte, & columna nubis præibat in die, in igne enim terror est, in nube visionis leve blandimentum: dies autem vita justi, & nox accipitur vita peccatoris: in die igitur columna nubis monstrata est, & in nocte columna ignis, quia Deus in judicio veniens per lenitatis mansuetudinem blandè justos demulcebit, peccatores autem per justitia destructionem terrebit.* Proinde spera, & time.

6. Duos quondam turtures Deus sibi à matribus post partum pro pu-
Lev. 12. 8. rificatione offerri voluit: *Sumet duos turtures, vel duos pullos columbarum, u-*
Luc. 2. 24. *num in holocaustum, & alterum pro peccato*, quod & B. Virgo & Dei Mater censu pauper & indiga fecisse legitur. Sed quare, dices, Deus duos affectabat turtures, aut duos columbarum pullos? Observa: Turtures & columbæ sunt volucres timidæ, quæ ad visam accipitris umbram sine mora fugiunt, & in cavernis suis sese abscondunt. En timorem; ita & nos oportet fugere omne peccatum, quia initium sapientiæ timor Domini; sed & symbolum sunt tur-
Gen. 8. 11. tures, ac columbæ optimæ spei: columbam Noëmicam considera, pacis olivam, finitô diluviô, ad manus Noëmi deferentem, cui olivæ ramo meritò pro lemmate inscribimus: *Spes altera vita.* Proinde semper sperandum est
Job. 13. 15. in Domino: *Etiamsi occiderit me*, ait patientissimus Job, *in ipsum sperabo.*

In arca illa fœderis erant & dulce manna & virga Aaronica reposi-
Hebr. 9. 4. ta. Per manna D. Antonius Paduanus spem intelligit, & per virgam ti-
S. Anton. Dom. infra. morem Domini; *Ne spes*, inquit, *præsumptione corrumpatur, debet timor conjungi.*
Oct. Epiph. Vidit aliquaudo dilectus ille discipulus Christum Dominum nunc in cœlis regnantem septem habere in manu stellas, & de ore illius prodibat gladius ex utraque parte acutus: *Et habebat in dextera sua stellas septem, & de*

& de ore ejus gladius utraque parte acutus exibat. In quem finem, haud immeritò rogabis, conjunguntur stellæ & gladius? Respondet Richardus à S. Victore: Stellæ in dextera Christi ad consolationem nostram sunt; & ut spem & quidem quàm maximam in Christo & in illius meritis ac cruenta ejus Passione concipiamus (ideo enim natus, & passus est, ut salvaret genus humanum) hinc nunquam spem obtinendæ salutis nostræ æternæ deponamus necesse est; sed oportet, ut & timorem Domini spei nostræ inflectamus, hoc enim significat ille gladius de ore Dei & hominis Christi promanans: *Stellis,* inquit, *ingerit spem, gladio timorem, ut cum spe ac timore viventes cautos se habeant, ut timore pœnas fugiant, spe ad præmia animentur.* Audis hoc iterum, anima Christiana? si lubet, pergamus ulteriùs. *Rich. à S. Vict. & Sylveira hic.*

7. Ubi Christus melioris Reparator orbis aliquando paralyticum in lecto jacentem, & sibi oblatum, tum in anima, tum in corpore sanavit, expressè asseruit: *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua;* per quod Christus, quia filius Dei, dicto paralytico (seu contrito, seu attrito) remissionem peccatorum, & gratiam etiam sine Sacramento contulit, quam potestatem nulli hominum, neque ipsi S. Petro, aut ulli Pontificum concessit. Audiebant hoc nonnulli Scribarum, & quia putabant Christum non esse DEum; sed merum hominem, ideo de blasphemia eum arguebant: *Hic blasphemat.* Sed mox resolvit hanc objectionem mitissimus Salvator: *Ut autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata (tunc ait paralytico) surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.* Hic se sistat sermo meus, dum attentiore mente perpendo æternæ Veritatis verba: *Quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata.* Et quid hoc est? Nunquid Filius hominis eandem habet potestatem in cœlo dimittendi peccata? quare ergo dixit: *Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata?* Cur non etiam in cœlo? *Matth. 9. 2.*

Observa hîc, anime mi, quomodo semper inter spem & metum tibi sit ambulandum: Respondet Theophylactus: *Vide,* inquit, *quòd in terra dimittit peccata; dum enim sumus in terra, peccata nostra delere possumus; postquam verò à terra tollimur, non valebimus confiteri, clauditur enim janua.* Collige hinc metum, inde spem in Divini Numinis bonitate collocandam. Proinde spera in eum, dum spiras: *Qui timet Dominum,* ait Siracides, *nihil trepidabit, & non pavebit: Quoniam ipse est spes ejus.* En rursus, quomodo spes & timor in S. Scriptura conjungantur. Juvat hîc audire S. Chrysostomum; *quemadmodum,* inquit, *quercus altiùs demissis radicibus nullius venti viribus sternitur, ita animam Divino confixam timore nullus tentationum ventus evellet, clavis enim affixum esse amplius est, quàm radicatum esse, idcirco inquit Propheta: Confige timore tuo carnes meas; ita & tu configas quasi clavo quodam, & adhæreas.* *Theoph. ap. S. Th. in Catena.* *Eccli. 34. 16.* *S. Chrys. hom. 53. in Joan.*

8. Olim mandaverat Deus, ut Hebræi manducantes agnum paschalem
Exod. 12. 11. baculos in manibus tenerent: *Sic autem comedetis eum, renes vestros accingetis, & calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, & comedetis festinanter.* Cœterùm quòd Israëlitæ illi calceos induere jussi fuerint, signum fuit eorum libertatis, hactenus enim in durissima servitute Ægyptiaca, velut abjectissima mancipia nudis incedebant pedibus, ac labores & ad opera durissima adstricti, nunc autem ad iter longum & laboriosum in Palæstinam accincti, jubentur, ut homines ingenui & liberi calceati incedere. Quare autem dices, baculum in manibus gerere debebant, dum Phase man-
Gen. 23. 10. ducabant? Subintrat hîc Gregorius Nissenus: *Baculus, quo sustentamur spes est*, & hoc innixus baculo Jacob Patriarcha rapidissimum Jordanis flumen securus transibat. Sed & timorem Dei idem indicat, & denotat baculus.
Elig. Nov. apud. Pacciod. in Jo. Ita Eligius Episcopus Noviomensis: *Baculos*, inquit, *necesse est in manibus teneamus, ut in cunctis, quæ agimus, timorem Dei vivi præ oculis habeamus*, unde rectè Vates Regius: *Virga tua & baculus tuus, ipsa me consolata sunt;* per
Ps. 22. 4. virgam correctionem & timorem Dei salutarem subaudi, & per baculum spem firmam in Deum, quæ nos inter tot, ac tanta sustentat pericula, & quâ
S. Prosper in Psalmos. velut baculô suffulcimur; hinc rectè S. Prosper: *Deus sic timendus est, ut ad ipsum confugiatur.*

9. Ita Abraham, inclytum Patriarcharum decus, semper, inter spem &
Rom. 4. 18. metum ambulare consueverat, de quo gentium Doctor Paulus: *Qui contra*
Gen. 22. 2. *spem in spem credidit*, ut meritò pater fidei & spei appelletur. Præceperat autem ei DEUS: *Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis Isaac, & vade in terram visionis; atque ibi offeres eum in holocaustum &c.* Ecce quot verba, tot gladii & hastæ? quid autem ad hoc Abraham? an animo concidit? an mente perturbatus est? an querelas contra DEum movit? minimè gentium, sed *contra spem in spem credidit?* & cùm filius ei diceret: *Pater mi, ecce ignis & ligna: ubi est victima holocausti?* suaviter ei respondit: *Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi.* En inconcussam spem, quam Abraham in DEUM habuit; & timuit Abraham Dominum, unde Angelus ad eum: *Nunc cognovi, quòd times Deum.* Hoc illustre exemplum & tu imitare, anime mi, etiam in rebus arduis, spera in DEum, omnia potes in eo, qui te confortat;
Ps. 144. 19. junge huic spei tuæ salutarem Dei timorem, *ipse enim voluntatem timentium se faciet.* Audis: *timentium se?*

Simeon sanctus ille senecio firmissimam semper spem per omnem vitæ suæ cursum in DEUM habuit, & eò majorem, quò magis decrepita augeba-
Luc. 2. 25. tur in eo ætas, sperabat enim firmissimè *non visurum se mortem nisi videret Christum Domini.* Sed & timorem Dei suæ spei conjunxit, unde ulteriùs de illo sacræ perhibent paginæ: *Et homo iste justus & timoratus.*

Imò & non justus poterit sperare in Domino: *Sentite de Domino in bonitate.* Latronem in Cruce pœnitentem consulamus in animo contrito, & humiliato ad Christum crucifixum exclamantem: *Domine memento mei*; ecce spem ingentem hujus malefactoris in Christi crucifixi merita, ubi sese totum in Divinam illius, quem Filium Dei agnovit, resignavit voluntatem & bonitatem. Sed quæ causa impulsiva hujus stupendæ conversionis? Resp. *Timor Domini expellit peccatum*, ubi DEUS timere didicit, peccare desiit, hinc ad socium blasphemantem dixit: *Neque tu times DEUM, qui in eadem damnatione es?* *Sap. 1. 1.* *Luc. 23. 24.* *Eccl. 1. 27.*

10. Prolixum quando sermonem Christus Dominus in monte habuit, quomodo mortales omnes prudenter & sanctè vitam debeant instituere, si ad promissum Patris Regnum velint pervenire &c. Cui sermoni, ut tandem faceret finem, pro epilogo adjecit: *Omnis autem, qui audit verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificat domum suam super petram; & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundamentum enim erat supra petram.* Virum istum sapientem & tu imitare, quisquis es homo Christiane, & super hanc petram, qui Christus est, omnia tua opera ædifica; in ipsum speratum spiras, quia non deserit sperantes in se; ipsum quoque time, sed salutari & filiali timore: *Timenti enim Dominum bene erit in extremis, & in die defunctionis suæ benedicetur.* Cæterùm pluviæ, venti & flumina super te in hac vita irruentia, sunt adversitates ac tentationes, tum à Dæmone, tum à carne; tum à mundo suggestæ, sed neque hîc tu cede malis, quia fidelis anima in Christo petrâ solidata neque similibus obruitur adversantium fluctibus? *Ego*, ait Deus ad Abrahamum, *ego protector tuus sum? & merces tua magna nimis.* *Matt. 5. 1.* *Matth. 7. 24.* *Eccl. 1. 13.* *Gen. 15. 1.*

Econtra, pergit eadem Veritas Christus: *stultus domum suam super arenam ædificat, & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna.* Supra quod egregiè Stengelius de Judiciis Divinis: Adverte, ait, iisdem fluminibus pluviis, ventis utraque domus concutiebatur. Domus Sapientis stetit; stulti collapsa est. Quis causa lapsûs? non venti, non flumina, non pluviæ; alioquin etiam domus sapientis corruisset. Causa igitur fuit arena; in qua domum suam stultus ædificator malè fundavit: non cecidisset, si firmum fundamentum posuisset. Quid igitur consilii in re tanti momenti? Non super arenam ædificare, id est super creaturam, inquit, Salmeron, quæ instar arenæ est sterilis, fluida ac labilis, nec fundamenti soliti vicem subire potest, ac proinde necessariò irruentibus tentationum ventis & undis cadet, ac prolabetur, sed omnem spem salutis tuæ super petram, id est, Christum *Matth. 7. 27.*

collo-

colloca & ædifica, atque in timore & amore illius jugiter persevera; sic velut cautes Marpesia inconcussus in omni periculo consistes.

CONSIDERATIO LIII.

Adversa, quæ nos premunt, ad Deum ire compellunt.

Pro Dominica 20. post Pent.

Abiit ad Deum, & rogabat eum, ut descenderet, & sanaret filium ejus; incipiebat enim mori. Joan. 4. 47.

I.

ECquis crederet, nisi quotidiana probaret experientia, quòd herbæ amariores plùs ad hominis conservandam, reparandamque prosint salutem, quàm dulces & gustui humano peramœnæ? plus prodest absynthium, & rhabarbarum infirmo stomacho, quàm mel ambrosium & saccarus dulcissimus, unde plerumque Medici amaras, & non dulces solent infirmis propinare potiones, ut per contraria & palato adversa deperditam recuperent salutem. Ita & Deus nobiscum in sananda ægrota anima agere assolet: *Ego enim*, inquit ipse, *Dominus sanator tuus;* Chaldæus legit: *Quia ego Dominus Medicus tuus;* qui dum nos ab infirmitate animæ curare discupit, non per dulces potiones, sed per amaras, & multas adversitates ad se nos attrahere consuescit, unde rectè pientissimus Job: *Quia ipse vulnerat, medetur, percutit, & manus ejus sanabunt.*

Exod. 15. 26.

Job. 5. 18.

Multa quondam benignissimus Deus populo suo electo præstitit beneficia, eos à servitute Ægyptiaca liberandô, per mare rubrum sicco pede traducendô, cœlesti manna pascendô &c. Mitto sexcenta alia; his tamen non obstantibus populus ille ingratus nec flocci melior factus est: *Non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ;* proinde eos duriùs tractare statuit, atque variis plagis, ignitis serpentibus, cruentis bellis & adversitatibus agitare: *Multiplicatæ sunt infirmitates eorum;* & quid sequitur? *postea accelleraverunt*, & se se converterunt ad Dominum Deum suum. Ex quibus dilucidè patet, verum esse illud Magni Gregorii: *Mala, quæ nos premunt, ad Deum ire compellunt.*

Ps. 105. 7.

Ps. 15. 4.

Similem faciem & hodie in sacro Evangelio spectavimus, ubi Regulus quidam, homo potens & dives, famâ miraculorum Christi commotus, statuit

ſtatuit ipſum Chriſtum perſonaliter accedere: *Abiit ad eum, & rogabat eum, ut descenderet & ſanaret filium ejus, incipiebat enim mori.* Et quare non Legatum ad pretioſiſſimum orbis Redemptorem miſit, qui pro ſalute filii morientis ſolicitaret? unde, quæſo, tanta ac tam inſolita humilitas in gentili Regulo, ut ad pedes Chriſti ultrò ſe abjiceret? In promptu cauſa eſt, mala, quæ ipſum premebant, ad Chriſtum ire compellebant: *Supplex*, ait Doctiſſimus Manlius, *coram Christo ſe proſternit, urgentibus enim neceſſitatibus, dum mors illis ob oculos ponitur, omnem Magnates faſtum & arrogantiam deponunt, omniúmque reſpectuum humanorum per tribulationes efficiuntur immemores.* Ex quibus abundè licet colligere, quòd tribulatio ad Deum nos ducat, ſi percutientis manum humiliter agnoſcimus, & econtra vita mollis, fauſta & delicata nos æternùm perdat. Plura in præſenti. *Jo. 4. 47.* *Manſ. hic.*

2. Quis non obſtupeſcat, dum mente attenta conſiderat miſerabilem illum populi Judaici lapſum ac cæcitatem, dum relictô Deo, cœli terræque Domino, ſummo benefactore ſuo vitulum ex auro conflatum cultu latriæ adoravit, & pro vitulo cum vitulo vitulatus: *Hi ſunt Dii tui, Iſraël, qui te eduxerunt de terra Ægypti?* Unde, obſecro, tanta hujus populi dementia & perverſitas? Audi Moyſen rationem & cauſam ſubjungentem: *Incraſſatus, impinguatus, dilatatus, reliquit DEUM factorem ſuum, & receſſit à DEO ſalutari ſuo.* En cùm bene huic populo fuit, incepit deliciari, ludere, ſaltare, & exultare in rebus peſſimis, cùm interim illi imminebat gladius & vindicta Dei; proinde neceſſariò multis adverſis, ac tribulationibus erat compellendus, ut iter in Palæſtinam cœptum non in otio, voluptate & libidine, ſed in timore & amore Dei, & in obſervatione mandatorum Divinorum proſequeretur. Ita prorſus etiamnum agunt mortales miſeri; cùm in pace ſunt, dum arrident fortunæ bona, dum bene illis eſt, pari modo DEI optimi benefactoris ſui aſſolent oblíviſci, & ſenſim ad omnia declinare vitia. Davidem conſule & Salomonem filium ejus, de quibus Mellifluus? *Sapiens David, ſapiens Salomon, ſed blandientibus nimis ſecundis rebus, alter ex parte, alter ex toto deſipuit.* Hinc opus erat, ut acerbô flagello uterque excitaretur ad Deum impoſterùm magìs amandum & colendum. *Exod. 32. 4.* *Deut. 32. 15.* *S. Bern. l. 2. de Conſid.*

3. Raphaël fidiſſimus Tobiæ dux, comèsque viæ inter alia huic dilecto ſuo itinerum ſocio ſuaſit, ut de exenterato piſce cor, fel & jecur ad pharmaca ſibi neceſſaria reſervaret. Per jecur & cor incenſum, fugatum eſt Dæmonium, per fel autem Tobias ſenior viſum recepit: *Fel*, ait Angelus, *valet ad unguendos oculos, in quibus fuerit albugo, & ſanabuntur.* Et quid accidit, cùm tandem ad patrium ſolum reverterentur; *Tunc ſumens Tobias de felle piſcis linivit oculos patris ſui; & ſuſtinuit quaſi dimidiam ferè horam, & cœpit albugo ex oculis ejus, quaſi membrana ovi, egredi, quam apprehendens Tobias, traxit ab ocu-* *Tob. 6. 9.* *Tob. 11. 13.*

lis ejus, statímque visum recepit. Et quomodo, dices, amarissimum piscis fel excæcatos poterat Tobiæ senioris illuminare oculos? quid amarius felle, & consequenter quid oculis læsis magis noxium? Non hîc litteralem quæro sensum, & quid de hac medicina disputent Medici? Sed ad propositum meum adduco in medium S. Bernardinum: *Tribulatio,* inquit, *est amarum*
Bern.To.1. S. 8. a. 2. *fel, quo oculi Tobiæ viri justi ad Dei cognitionem fuerunt illuminati.* En homo Christiane, hoc fel tribulationis & nobis necessarium est, ut cæcutientes nostros adaperiat oculos ad Deum summum Bonum magis, magísque cognoscendum.
Cornel. in Tob. 6. 9. Juvat hîc audire Cornelium: *Fel,* ait, *est amarities perversitatis & tribulationis, quæ oculos mentis melle voluptatis terrenæ excæcatos, eo discusso aperit, ut videat peccati turpitudinem, gehennæ atrocitatem, virtutis pulchritudinem, Dei bonitatem, cœli gaudia &c.*

Nux arbor nonnisi percussa fruges dispensat. Olea crebris percussionibus redditur fœcundior. Vitis, quæ non circumfoditur, & amputatur, non apta est ad ferendas uvas. Rosa inter spinas & cepas fit fragrantior. Cithara nonnisi doctâ manu pulsâ suavem solet reddere sonum. Torcular dum premitur, dulce emittit falernum. Granum frumenti gelu & æstu perficitur, unde lemma: *Æstu, plagísque.* Ita & nos mortales sumus constituti, dum vix ullum sinceræ virtutis & veræ pœnitentiæ fructum referimus, nisi multis pressi calamitatibus, morbísque ac persecutionibus bene contusi;
S. August. l. 10. Conf. 6. undè benè & rectè de se Augustinus: *Percussisti cor meum verbo tuo, & amavi te &c.*

6. 4. Ad abyssum maris modò vos duco, ut ex illa cognoscatis, quomodo in veritate judicia Dei sint abyssus multa. Et nunquid audîstis de Jona Propheta à Deo justissimo criminum vindice ad Ninivitas, ut eis prædicaret pœnitentiam, ablegato? Et quia hic Vates vel potentiam Regis Sardanapali, vel magnificentiam urbis Ninivæ, vel incolarum hostilitatem erga Judæos (qualis & ipse erat) extimescebat; vel quia præsumebat per has Dei minas & prædicationem tam seriam cives ad pœnitentiam convertendos, & sic ipsum, quasi Prophetam falsum à mundo irridendum, inconsultis arbitris per mare Mediterraneum fugam in Tharsis paravit, quem sine mora insecutus est Deus, ventum validum & procellam in pelago excitans, ita ut navis ex alluvione fluctuum periclitaretur conteri. Interim Jonas ad interiora navis, quasi ad locum tutiorem & secretiorem descendens, ut remorsum sopiret conscientiæ, inter medias vitæ, mortísque vias gravi dormire sopore cœpit. Verùm ingravescente magìs magísque periculo à nautis ingenti metu perculsis excitatus sortémque cum eis mittens, solus reus istarum calamitatum inventus est; quapropter, prout ipse petîit, in mare iratum præcipitatus sine mora à ceto, quem præparaverat Dominus, devoratus est. Hic demum inobediens ille Vates in ventre balenæ, velut in vivo carcere inclusus,

clusus, culpam suam agnoscere, & levatis ad cœlum manibus in animo contrito, & humiliato ad Divinas cœpit confugere miserationes: *Cùm angustiaretur in me anima mea, Domini recordatus sum.* Ecce quomodo non deliciæ; sed angustiæ Jonam inobedientem ad Deum redire, eumque de profundo maris impensissimè invocare compulerunt: *Ita*, subinfert hîc Cornelius, *Deus suos redigit ad arcta, ut eum invocent, & invocantibus illicò adest, & opitulatur.* Hic adimpletum est illud, & etiamnum hodie, imò quotidie adimpletur, quod prædixit Dominus per os Osee Prophetæ: *In funiculis Adam traham eos: in vinculis charitatis.* Et quænam, dices, sunt illa vincula charitatis? Resp. Prado in hunc locum: *Funiculi sunt dolores; illis enim quasi funibus homo arctatur, & constringitur.* Et Cornelius à Lapide in persona Dei: *Ego*, inquit, *Israëlitas per dolores & afflictiones, quos ab Adamo parente suo hæreditârunt, ad me traham, qui sunt mei erga illos amoris pignora.* Audis hoc, optimè Lector? si adversa te premunt, non irati, sed amantis Numinis sunt pignora, vult enim in vinculis charitatis te ad se trahere; quam veritatem optimè agnovit dilecta Sponsa, proinde petiit à Sponso: *Trahe me; post te curremus in odorem unguentorum tuorum.* Supra quod egregiè Doctor Mellifluus: *Trahe me*, inquit, *post te, quia satiùs mihi est, ut me trahas, ut scilicet vim mihi qualemcumque inferas, aut terrendo minis, aut exercendo flagellis, quàm parcens in meo me tepore securum derelinquas.*

Jona. 2. 8.
Cornel. hîc.
Osee. 11. 4.
Cornel. hîc.
Cant. 1. 3. S. Bern. serm. 21. in Cant.

5. Desideratis plura ex sacris Paginis petita Argumenta? Manassen, quæso, observate Israëlitarum quondam Regem potentissimum, sed nunc summè humiliatum, summè angustiatum. Erat is ob idololatriam & alia plura commissa scelera vinctus in Babyloniam traductus, ubi in carcere, & inter vincula ac compedes tandem sapere didicit, & Deum Dominum ac Creatorem suum meliùs, quàm paulò ante inter regales agnoscere delicias. Audiamus Scripturam: *Qui postquam coangustatus est, oravit Dominum Deum suum, & egit pœnitentiam valde coram Deo patrum suorum: deprecatúsque est eum, & obsecravit intentè; & exaudivit orationem ejus, reduxítque eum Jerusalem in Regnum suum, & cognovit Manasses, quod Dominus ipse esset Deus.* Ecce, quomodo calamitates nos philosophare faciunt, & ad Deum ire compellunt.

2. Paral. 33. 12.

Vultis alium & non absimilem videre Regem? Nabuchodonosorem attendite de Regno suo propter superbiam, aliáque scelera expulsum, à subditis derelictum, in bestiam commutatum, & post septem annos tandem in gradum & dignitatem pristinam restitutum. Et quare hæc omnia venerunt super Nabuchodonosor? Resp. ut ex tot afflictionibus emendatus ad se, & ad Deum rediret, vitàmque imposterùm homine & Rege dignam duceret: *Nunc igitur ego Nabuchodonosor laudo, & magnifico, & glorifico Regem cœli; quia*

Dan. 4. 34.

omnia opera ejus vera, & via ejus judicia, & gradientes in superbia potest humiliare. Vide ex his iterum, anime mi, quomodo in veritate hujus vitæ præsentis miseriæ & tribulationes ad Deum nos soleant perducere? hinc rectè
Psal. 6. 3. Vates purpuratus: *In die tribulationis meæ Deum exquisivi.* Adverte: in die tribulationis meæ, non in die deliciarum &c.

Filium prodigum consideremus. Quamdiu is inter opes & seculi hujus versabatur delicias, parùm Dei & optimi parentis sui memor extitit; sed ubi validâ fame regionem devastante extremè egere cœpit, nec ampliùs haberet siliquas, quibus inanem repleret stomachum, ad sanam tandem mentem rediens, sapere didicit; unde suam agnoscens miseriam & inopiam ad
Luc. 15. 18. patrem reversus humiliter delictorum veniam rogavit: *Pater peccavi &c.*
Nyss. tract. de orat. Suprà quod egregiè Nyssenus: *Non priùs*, ait, *rediit ad pristinam felicitatem, quam in se rediens sentiret opprimentis ærumnæ præsentiam.* Ex quibus collige, anima Christiana, quàm necessariæ subinde nobis sint vexationes, tentationes, ærumnæ, persecutiones & adversitates, ut ad Deum, à quo per peccatum cum Prodigo recedimus, nos denuò compellant. Verùm pergamus ulteriùs.

6. Olim in Lege mandaverat Deus, si aliqua inter conjuges de admisso adulterio oriebatur suspicio, nec maritus delictum uxoris per testes probare poterat, jussus is erat, cur ad tollendam perpetuam zelotypiam uxorem suspectam ad Sacerdotem duceret, qui ei amarissimas cum mille maledictionibus parabat aquas, quas si uxor sine detrimento & corpore illæso epotavit, innocens habebatur; sin autem mox post potionem malè habere cœpit,
Num. 5. 27. & conflato ventre femur computrescere, adulterii rea censebatur: *Erítque mulier in maledictionem, & in exemplum omni populo &c.* En pulcherrimum typum, quomodo Deus dilectas & electas suas probet animas, quibus non dulcem sed amarissimum propinare solet haustum tribulationum, ut eas sic probatas æternùm possit beare, & dignas se invenire. Secus? repudiabit. Sic Ezechiam Regem per ejusmodi amarissimum haustum probavit, & ad se
Isa. 38. 1. attraxit: *Dispone domui tuæ, quia morieris tu, & non vives.* Et quid, quæso, peccavit pientissimus ille Rex, quòd in medio viæ cursu vitæ filum illi
S. Hier. hic. esset præscindendum? Resp. S. Hieronymus: *Ne elevaretur cor Ezechiæ post incredibiles triumphos & victoriam, infirmitate corporis sui visitatur, & audit se moriturum*, in qua lethali ægritudine totis viribus se ad Deum convertit, notúmque illud Canticum ad supremi Numinis laudem composuit, quo etiam-
Isa. 38. 10. num utitur Ecclesia: *Ego dixi: in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi &c.*

Sic probavit tres illos pueros, Sidrach, Misach & Abdenago, quos Nabuchodonosor Rex, quia statuam auream, in qua adorari voluit, non po-

plite flexo venerabantur, in fornacem ardentem mitti jussit, ubi in medio flammarum, cùm adhuc incerti essent, an ex flamma ab Angelo eripiendi essent, necne, unanimi voce laudabant & benedicebant Dominum: *Benedictus es, Domine, Deus patrum nostrorum &c.* Dan. 3. 26. Vide ex his, atque considera, quomodo Deus electos suos plerumque ab initio in tentatione relinquere soleat, ut ipsum magis invocent, & invocatus possit succurrere. Ita *vasa figuli probat fornax, & homines justos tentatio tribulationis,* Eccl. 27. 6. ut ex toto corde & anima discant ad Deum suum in adversis confugere; unde rectè Moyses: *Tentat vos Dominus Deus vester, ut palam fiat, utrum diligatis eum, an non, in toto corde & in tota anima vestra;* Deut. 13. 3. & ut majus calcar adderet, mox subjunxit: *Dominum Deum vestrum sequimini, & ipsum timete, & mandata illius custodite, & audite vocem ejus; ipsi servietis, & ipsi adhaerebitis.*

7. Cæterùm mirantur SS. Patres, sacrarúmque Litterarum periti, quare Joseph Jacobi Patriarchæ filius, licèt innocentissimus & castissimus, per duorum tamen annorum spatium in compedibus & in squalido carcere fuerit detentus, antequam ad conspectum Regis Ægyptiorum perveniret, eique somnium de septennio futuræ fertilitatis & sterilitatis ex visione septem vaccarum & spicarum explanaret? Causam hujus biennalis carceris S. Augustinus assignat istam, quia Joseph magis in Principe Pincernarum, cui liberationem è carcere vaticinatus est, quàm in Deo tunc temporis speravit, ut liberationem sui ex obscuro illo ergastulo à Rege impetraret: *Tantùm memento mei, cùm bene tibi fuerit, & facias mecum misericordiam, & suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere; quia furtò sublatus sum de terra Hebraeorum, & hîc innocens in lacum missus sum.* Gen. 40. 14. Et quid tandem evenit? cùm satis superque in compedibus esset humiliatus: *Humiliaverunt in compedibus pedes ejus, ferrum pertransiit animam ejus,* Ps. 104. 18. majori cum intentione è lacu suo suspiravit ad Dominum (mala enim, quæ ipsum premebant, ad Deum magis ire compellebant) & exaudivit eum Dominus in tempore opportuno: *Oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum.* Oportet, ut & hîc S. Augustinum consulimus: *Tanquam diceret ei Deus,* inquit, *ut magis à me, quàm ab homine debeas auxilium postulare: sine ulla enim dubitatione credendum est, quod pro castigatione sancti Joseph non permisit Deus Magistrum Pincernarum, ut in mente haberet, quòd ei sanctus Joseph, quando de carcere dimissus est, supplicaverat. Et quia etiam & ipse Joseph, quamvis sanctus tunc, sine peccato esse non poterat, ideo tanto tempore fuit in carcere clausus, ut in eo impleretur, quod scriptum est: Ego quos amo, arguo; & quos diligo, castigo.* S. Aug. ser. 82. de Temp.

8. A Josepho ad fratres ejus transeamus. Cùm ingravescente fame in Ægyptum ad coëmendum frumentum descendissent, optime illos

agnoscebat Joseph tunc Ægyptiorum Pro Rex, noluit tamen se ipsis manifestare, sed duriùs illos tractans, & exploratores regionis vocans, quasi de pro-
Gen. 41. 21. ditione suspectos omnes tradidit tribus diebus custodiæ; tum demum in carcere constitutis aperti sunt oculi eorum: *Meritò hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustiam animæ illius, dum deprecaretur nos, & non audivimus; idcirco venit super nos ista tribulatio.* *E quibus unus Ruben ait: Nunquid non dixi vobis: nolite peccare in puerum, & non audistis me? en Sanguis exquiritur.* Omnia hæc audiebat Joseph, & licèt magnam cum his fratribus suis haberet commiserationem & amorem, ut lacrymas cohibere non posset, ideoque faciem ab eis nonnihil avertit, ut erumpentes abstergeret lacrymas, nihilominùs tamen asperis verbis & nonnisi per interpretem cum illis loqui voluit, ut ulcus eorum magìs tangeret, & per ejusmodi tribulationem pleniùs ad Deum & agnitionem sceleris sui commissi reduceret. Vide ex his atque perpende, animę mi, quomodo mala, quæ fratres Joseph pre-
Perer. hic. mebant, eos ad Deum & ad se ipsos redire compellebant. Tribulatio, ait
p. 22. & seq. Pererius, docet nos cognoscere Deum, nosmetipsos, nostrámque fragilitatem, ac denique vanitatem mundi, omniúmque ejus operum & bonorum.
Ps. 82. 16. Proinde rectè impiis & discolis Vates Regius imprecatus est: *Imple facies eorum ignominiâ, & quærent Nomen tuum, Domine.*

Job. 21. 13. O quot etiamnum sunt, qui *ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt?* Balthasar, ubi cum Optimatibus suis gaudet, & lætatur, ex improviso ei manus de cœlo mortis & æternæ damnationis sententiam
Dan. 5. 25. in pariete scripsit: *Mane, Thecel, Phares.* Samson nonnisi in sinu amatæ Dalilæ suæ captus, oculis privatus, & Philistæis traditus est: *At illa dormire eum fe-*
Jud. 16. 19. *cit super genua sua, & in sinu suo reclinare caput &c.* Hebræi illi, qui in deserto contra Deum & Moysen murmurantes carnes appetierant, cùm adhuc
Ps. 77. 34. coturnices essent in ore eorum, exterminati sunt: *Adhuc esca eorum erant in ore ipsorum; & ira Dei ascendit super eos, & occidit pingues eorum, & electos Israël impedivit.*

Dives ille epulo, dum satur & ebrius in mensa sedet, ex improviso le-
Luc. 16. 11. thali tactus catarrhô expirat: *Mortuus est autem dives, & sepultus est in inferno.* Judæ soli in ultima Cœna Christus bucellam panis intinctam por-
Jo. 13. 26. rexit: *Et cùm intinxisset panem, dedit Judæ Simoni Iscariotæ.* Et quare soli Ju-
Didac. tit. 1. dæ hic favor singularis factus est? Resp. Didacus: *Uni Judæ favorem intin-*
a. 3. c. 9. *cti panis porrexit; imò nunquam homo perditus majori verbere affligitur à Deo, quàm dum favoribus & beneficiis delinitur.* Ex quibus omnibus hactenus enarratis, si sanæ mentis es, abunde colliges, quàm necessariæ sint nobis immissæ à Deo tribulationes, quia dum nos premunt, ad Deum ire compellunt.

9. Pro coronide Petrum in testem adduco à Christo ad se de navi evocatum, ut super maris undas ambulans, propiùs ad se veniret: *Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas, at ipse ait: Veni.* Et ecce, dum Petrus securè super maris undas ambulat, tandem ad ventum validum subitò exurgentem, & pelagi fluctus exagitantem, non timere tantùm, sed & in maris undis mergi cœpit; validitas enim venti Petri latera quassantis, non modicum ejus animo injecerat timorem, timor diffidentiam, & diffidentia ipsi præsens repræsentabat periculum, proinde timens ac tremens, velut naufragus Christi opem impensiùs imploravit: *Domine salvum me fac.* Et quare, dices, Christus permisit, ut Petrus, priusquam ad se veniret, tantum priùs subiret submersionis periculum? Et nunquid sicco pede, & non nisi sedatis fluctibus ad Dominum potuisset pervenire? Respondet pulcherrimè S. Augustinus: *In Petro,* inquit, *communis omnium nostrûm consideranda conditio est, ut, si nos in aliquo tentationum ventus conatur subvertere, vel unda submergere, clamemus ad Christum.* Et D. Ambrosius in hunc locum: *Petrus,* ait, *dum fluctuat, dum mergitur, sic pervenit ad Dominum, ostendens nobis, quòd nonnisi per periculum properatur ad Dominum.*

Matt. 14. 28.

S. August. ser. 14 de Verbis Domini.

Quærunt de reliquo Sacri Doctores, an Claudia Procula uxor Pilati, quæ Virum pro tribunali sedentem admonuit: *Nihil tibi, & justo illi,* fuerit reverà ad Christum conversa, & æternùm salvata? Resp. Lucius Dexter in Chronico. *Anno Christi 34. Christus Salvator mundi reus apud Pilatum agitur; Claudia Procula uxor Pilati admonita per somnum in Christum credit, & salutem consequitur.*

Matth. 27. 19.

Et quare hæc mulier gentilis sola innocentiam Christi tutata est, quæ exinde Pilato in exilium Lugdunum acto, fidem in Christum usque ad beatam mortem constanter servavit? Audi ipsam loquentem: *Multa enim passa sum hodie per visum propter eum.* Ecce, quia aliquid delibavit de Dominica Passione, Christum ultrò confessa, & ad veram fidem compulsa est.

Ex quibus omnibus hactenus enarratis abundè patet, quàm verum sit illud S. Gregorii: *Mala, quæ nos premunt, ad Deum ire compellunt &c.*

CON-

CONSIDERATIO LIV.

De remittendis Injuriis, & diligendis Inimicis.

Pro Dominica 21. post Pent.

Sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Matth. 18. 35.

I.

ACerrimum quondam ac cruentissimum prælium Davidem inter & impium Absalonem erat commissum, in quo non duntaxat copiæ illius rebelles Duce Joab erant prostratæ, sed & ipse rebellium Antesignanus Absalon fugiens condensæ quercui capillis adhæsit implicitus, ibique à Joab tribus lanceis confossus est. Et ecce dum hæc fiunt, & Joab supremus Belli dux jam victoriam, & victimam habebat in manibus, ut multitudini parceret rebellantium, & ne Rex suis destitueretur subditis, buccinam inflari mandavit, ad cujus sonitum mox arma posuerunt victores milites, & pax inter utramque partem composita est: *Cecinit autem Joab buccinâ, & retinuit populum, ne persequeretur fugientem Israël, volens parcere multitudini.* (2. Reg. 18. 16.) Anima Christiana! Hodie Deus & Homo Christus inter tot moderna Christianorum bella, contentiones, lites & inimicitias, quibus mortales miseri seipsos persequuntur, Evangelicam tubam exaltat, & insonat, ut ab omni vindicta, odio & persecutione non abstineamus tantùm, sed & ut unusquisque proximo ac fratri suo illatas ex animo remittat injurias, secùs minatur judicium severissimum, interitum & gehennam: *Sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.* (Matth. 18. 35.) Convenit igitur, ut ad sonitum hujus buccinæ, & ad vocem hujus Archistrageti ac supremi Ducis humiliter obtemperemus: *Ego autem*, ait eadem Veritas, *dico vobis, diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos; orate pro persequentibus ac calumniantibus vos, ut sitis Filii Patris vestri, qui solem suum oriri facit super bonos & malos.* (Matth. 5. 44.) De qua veritate Evangelica plura in præsentiarum adjuvante Numine dilucidabimus. Attenti estote.

Sau

2. Saul Israëlitarum Rex primus, quia Deo inobediens extitit, factus est justô Dei judiciô energumenus ac dæmoniacus: à quo maligno spiritu per vices exagitatus mirum in modum delirare, insanare & furere cœpit: *Et exagitabat eum spiritus nequam.* Ad hoc malum levandum, initô consiliô, statuerunt Aulæ Proceres, virum quendam in Regione & terra Israel esse inquirendum, qui musices apprimè peritus suavissimâ citharâ suâ & psallendi arte Regis exagitati temperaret furias. In quem finem ablegantur nuntii, qui discurrentes per sylvam de longè dulcem quendam subaudiunt citharæ sonum, accedunt propiùs, & juvenem reperiunt rufis capillis, oculis cæsiis, & formoso vultu spectabilem, Davidem nomine, ovium suarum gregis sub opaca arboris umbra curam habentem, ac Deum omnium bonorum fontem sonorâ voce laudantem, quem ex Regis Procerúmque imperio ad aulam in urbem invitant. Paucis; sistitur Regi, prehendit citharam, ludit, psallit, & Rex absque mora meliùs habere cœpit, dum mania & melancholia atque inde promanantes angores & animæ passiones non duntaxat minuebantur, sed & spiritus malus ab eo recessit: *David tollebat citharam, & percutiebat manu sua; & refocillabatur Saul, & leviùs habebat.* Unde talis ac tanta virtus citharæ hujus Davidicæ? Ad quid formidabat Diabolus hujus citharæ clangorem, *qui factus est, ut nullum timeret?*

1. Reg. 16. 14.

1. Reg. 16. 23.

Job. 41. 24.

Ratio prima est, quia musica naturaliter exhilarat hominis mentem, pellitque melancholiam, qua Dæmon ad torquendum hominis animum ut plurimùm uti assolet? proinde homo Christianus, si Dæmonis tentationes evadere discupit, à nimia caveat melancholia, quia humor ille Diabolo opportunissimus est ad hominem invadendum, eúmque ad invidiam, odium, & desperationem &c. incitandum. Hinc & Ecclesia in Officio Divino musicam & cantum adhibet, ut fideles ad devotionem & sanctam lætitiam, & ad Deo T. O. M. totis viribus inserviendum excitet: *Servite Domino in lætitia.* Ratio secunda & allegorica est, quam assignat Angelomus, quia per dictam citharam Crux Christi præsignata est, cujus virtute & meritis Christi in carne aliquando, hoc est post mille annos venturi, malus spiritus à Saule pulsus est. Tertiam rationem & ad nostrum propositum peracommodam subministrat Cornelius: *spiritualis*, inquit, *cithara est sermo lenis & blandus; nam verbum dulce*, teste Ecclesiastico, *multiplicat amicos, & mitigat inimicos.* En anime mi! si inimicos tuos tibi vis reconciliare, blandè eos alloquere. Sic Abigail Davidem in cædem Nabal sui mariti ruentem blando, & leni sermone mitigavit. Sic Gedeon Ephrataeorum jurgia amico & suavi sermone sopivit. Sic David simili suada & cantu malignos Saulis spiritus dulcoravit. Disce homo Christiane, si inimicum animum lucrari cupis, similem pulsare citharam. Sed pergamus ulteriùs.

Ps. 99. 2.

Eccl. 6. 5.

1. Reg. 25.

Judic. 8. 3.

2. Reg. 16. 23.

3. Olim mandavit Deus, ut altare sibi fieret ex lapidibus insectis & im-
Exod. 20. 25. politis, quos ferrum non tetigit: *Quòd si altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud de sectis lapidibus; si enim lavaveris cultrum super eo, polluetur;*
Josue. 8. 30. Et in libro Josue legitur: *Tunc ædificavit Josue altare Domino Deo Israël in monte Hebal;* sed quale? *Altare de lapidibus impolitis, quos ferrum non tetigit.* Et quare nullus malleus aut ferrum in erectione altaris olim in Lege poterat ad-
Isidor. apud Corn. hiberi? Non hîc litteram quæro, sed mysterium. Resp. Isidorus, Origenes & alii, quòd per ejusmodi altare quilibet intelligatur Christianus, qui sibi in
Exod. 20. 25. corde suo Deo præparat altare ex lapidibus, quos ferrum non tetigit: *Ferrum pugnæ*, ait Origenes, *ferrum belli, ferrum litium*, procul cum hoc ferro! sed
Orig. hom. 9. in Josue. oportet, ut talis Christianus semper sit pacificus, mitis ac quietus, facilè proximo remittens injurias, & Dei honorem in omnibus unicè quærens, hic Domino altare construit sine ferro, in quo juge ei offert sacrificium laudis & salutis.

Cæterùm miror, cur in veteri Lege Deus præceperit, ut judicia foren-
Amos. 5. 15. sia non in urbe, sed in porta instituerentur: *Odite malum*, ait per Prophetam Amos, *& diligite bonum, & constituite in porta judicium.* Et quare in porta civitatis olim ferebatur judicium super lites, ac populi contentiones? cur non in medio oppidi, quemadmodum nunc moris est, ut ejusmodi curiæ seu domus judiciales plerumque in medio civitatis extruantur? Resp. S. Gregorius
S. Greg. M. l. 21. Mor. c. 15. Magnus. *Quatenùs in urbe concorditer viverent, & discordes minimè intrarent.* Ecce Deus pacis Deus est, & non dissensionis, proinde noluit, ut lites & jurgia, odia & inimicitiæ inter cives vigerent, & si quid fortasse ejusmodi evenit, sine mora lis in porta finiri ac componi debuit: *Constituite in porta judicium.*

De Joseph Ægyptiorum Pro-Rege referunt SS. Litteræ, quòd, cùm ipsi natus esset primus ex Aseneth uxore filius, eum non alio nomine, quàm
Gen. 41. 51. Manasses vocari voluerit: *Vocavitque nomen primogeniti Manasses.* Et quare, dices, Manasses, & non Abraham, Isaac, Jacob &c. Rationem ipse subdit Josephus, quia Manasses idem est, quàm *Oblivio: Oblivisci*, inquit, *me fecit Deus omnium laborum meorum*, & injuriarum à perfidis quondam fratribus mihi illatarum, & ignominiæ à Putiphare mihi inustæ, dum nimiùm credulus uxori adulteræ præbuit aures, & me innocentissimum, & ne quidem scelus cogitantem per triennium durissimo carceri mancipavit; his tamen non obstantibus ex animo omnibus meis ignosco inimicis & bona reddo pro malis.
S. Aug. ser. 168. de Temp. S. Cypr. de bon. patient. Audiamus in hunc locum S. Augustinum: *Joseph*, inquit, *pro fratricidii crimine impiis & inimicis fratribus suis non odii amaritudinem, sed charitatis dulcedinem rependit; osculabatur enim singulos, & per singulos flebat &c.* Juvat & hîc audire S. Cyprianum: *Joseph*, ait, *venundatus à fratribus suis, non tantùm patienter ignoscit, sed & gratuita frumenta venientibus largiter & clementer impertit.* O si omnes Christiani hoc illustrissimum imitarentur exemplum!

4. Sub-

4. Subnectamus plura argumenta ex antiqua Lege petita. Dicite, quare David in Sacra Scriptura Vir secundùm cor Dei appellatus est: *Inveni David filium Jesse secundùm cor meum?* Fortassè quia de Golia insignem illam, & nullis unquam sæculis satìs decantandam reportavit victoriam: *Prævaluitque David adversùs Philisthæum in funda & lapide?* Aut quia arcam Domini solemnissimâ pompâ ex domo Abinadab in domum Obededom, & abinde in Sion civitatem suam transtulit: *Et David, & omnis domus Israël ducebant arcam testamenti Domini in Jubilo & in clangore tubæ?* Vel quia tantum zelum & curam ædificandi templi habuit, pro cujus fabrica 2400. Milliones Salomoni filio reliquit: *Ecce, ego in paupertate mea præparavi impensas domûs Domini; auri talenta centum millia, & argenti mille millia talentorum?* Minimè gentium, subintrat hîc S. Bernardinus Senensis, sed quia immemor injuriarum inimicos suos sincera charitate dilexit, & obedientibus se, ac calumniantibus ex animo ignovit, imò & benefecit, ideo vir secundùm cor Dei appellatus est: *Diligere enim inimicos,* ait Mellifluus; *magìs Divinum est, quàm humanum.* Semei considerate irâ & furore excæcatum, & Davidi maledicentem: *Mittebátque lapides contra David &c.* Saulem attendite, cujus implacabilem cordis duritiem mira tandem charitate fregit, vitámque insensissimo hosti suo donavit: *Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hanc rem.* Posteros ejusdem Saulis cogitate, quibus & post mortem parentis benefecit: *Nunquid superest aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam Dei?* Vide ex his, anime mi, quàm jure meritò David in Scriptura vir secundùm cor Dei fuerit appellatus: *Nihil ita Deo assimilat,* sunt verba memorati S. Bernardini, *sicut injuriam sibi facientibus indulgere.*

Act. 13. 22. — *1. Reg. 17. 50.* — *2. Reg. 6. 15.* — *2. Par. 22. 14.* — *S. Bern. Senens. de pastor. c. 1. S. Bern. tr. de Pass.* — *2. Reg. 16. 6.* — *1. Reg. 24. 7.* — *2. Reg. 9. 3.* — *S. Bern. Sen. to. 2. ser. 50. a. 1. c. 4.*

5. Recordor hîc zelosissimi vatis Eliæ, tempore siccitatis & sterilitatis ad torrentem Carith se abscondentis, & quotidie à corvis pane & carne pasti: *Corvi quoque deferebant panem & carnes manè, similiter panem & carnes vesperi, & bibebat de torrente &c.* O quanta est benignissimi Numinis in servos suos clementia & providentia, dum etiam corvi, licèt voraces, maligni & inhumani, Eliæ Prophetæ manè ad prandendum, & vesperi ad cænandum panem & carnem apportabant! sed pergamus in discursu nostro. Paulò post, cùm Elias furorem & potentiam impiæ Jezabelis declinaturus, in vastissimum perrexisset desertum, sedens ibi subter unam spinosam juniperum, & mortem sibi festinam exoptans, non ampliùs à corvis, sed ab Angelo subcineritio pane, & aquæ potu refectus est: *Projecit se, & obdormivit in umbra, & ecce Angelus Domini tetigit eum, & dixit illi: surge & comede.* Et cùm è somno se levâsset, vidit ad caput suum dictum panem, & vas aquæ; comedit igitur, & bibit, & ambulavit in fortitudine illius panis Angelicis manibus præparati, 40. diebus & 40. noctibus usque ad montem Dei Horeb. Et quare, dices, priùs Elias ad torrentem Carith sedens à corvis pane & carnibus, & sub junipero ab

3. Reg. 17. 6. — *3. Reg. 19. 5.*

ipso Angelo sapidissimo pane & aquâ refectus est? Pulcherrimam rationem
Mansi. in subministrat Josephus Mansi Congregationis Oratorii Romani Presbyter:
Biblioth. to. 2. tr. 35. disc. 7. n. 10. *Quando*, inquit, *Eliam per corvos aluit Dominus, injurias ulcisci quærebat Propheta, Deúmque, ut cœlum quasi ferreum populo illi clauderetur, campi & agri sterilitatem induerunt, annísque multis ne minima quidem descenderet pluvia gutta, rogaverat: Ast verò Angelum ei submisit Dominus, quando ad mortem ab impia Jezabele impetitus, licèt elementis præcipere potuisset, ut de impia muliere vindictam sumerent, elegit tamen potiùs fugere, Deíque omnem injuriam sibi illatam remittere.*

Quod & Job fecisse legitur, qui non Chaldæos, aut Sabæos ob temporalium bonorum jacturam, nec Dæmonem istarum calamitatum causam & auctorem, nec liberos immorigeros, aut uxorem litigiosam, vel sinistram
Job. 1. 21. fortunam incusavit, sed omnia in voluntatem Divinam rejecit: *Dominus abstulit*, animitùs ignoscens omnibus sibi nocentibus, ac calumniantibus, haud ignorans, prout observat Divus Augustinus, *ne pilum quidem auferri posse sine Dei voluntate.*

Num. 12. 3. Hoc & Moyses fecit *vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra,* dum ingratissimo populo suo ipsum lapidare conanti non omnem duntaxat injuriam remisit, sed pro illo apud Deum sese efficacissimum inter-
Exod. 32. 11. posuit mediatorem, ne propter demerita à facie terræ deleretur: *Moyses autem orabat Dominum Deum suum dicens: Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum? &c.* Et quid sequitur: *Placatúsque est Dominus, ne faceret malum.*

Quid dico de Aarone? cum oriretur in populo seditio, & tumultus in castris Hebræorum contra se & fratrem increscceret, atque hanc ob causam plaga ignis, à Deo justissimo scelerum vindice immissa, in populum desæviret, & quo 14. millia & 700. sine mora combusta & incensa sunt; quid, inquam, Aaron fecit? qualem contra inimicos ultionem quæsivit? Audite cœli, quæ loquor, & audiat terra verba oris mei; Aaron oblitus omnium injuriarum in mediam multitudinem, quam jam ignis devastare inceperat, ultrò se immi-
Num. 16. 48. sit, ubi thymiama offerens, *& stans inter mortuos ac viventes pro populo deprecatus est, & plaga cessavit.* En pulcherrimum typum Christi JEsu in Calvario monte stantis inter vivos & mortuos expansis in Cruce brachiis ad Patrem pro ini-
Luc. 23. 34. micis deprecantis: *Pater dimitte illis.* Supra quod eleganter Doct. Seraphicus: *O verbum totius dulcedinis, & veniæ! Pater ignosce illis? ô verbum totius amoris & gra-*
S. Bonav. tr. de lign. vit. *tiæ, hodie mecum eris in paradiso. Respira nunc in spem veniæ, anima, quantumcunque peccatrix; si tamen patientis pro Domini Dei tui vestigia sequi non abhorres.* Et quænam sunt illa vestigia cunctis imitanda, & sequenda Christianis? audi S.
1. Petr. 2. 20. Petrum: *Qui cum malediceretur, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur; passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus.*

6. Venerat aliquando pretiosissimus orbis Servator Christus cum duodecim Apostolis suis in civitatem Samaritanorũ; ut ibidem ab itinere lassus non tam hospi-

hospitium & panem cum obsonio inveniret, quàm & incolis illius loci Legem gratiæ & Evangelii prædicaret. Et ecce dum ad portam accedit, ab ingratissimis incolis fores ante ejus occluduntur faciem, & ne quidem hospitium nocte imminente ei conceditur, cujus sunt orbis & fines terræ: *Non receperunt eum*; quod ubi viderunt Jacobus & Joannes, ut ostenderent se esse *Boanerges*, hoc est, filios tonitrui, mox cupiebant Samaritas affiari fulmine: *Domine, vis, dicimus, ut ignis descendat de cœlo, & consumat illos?* Ad quod mitissimus Salvator: *Nescitis, cujus spiritûs estis; & conversus increpavit eos.* Quid hoc, mi Domine! olim ad verbum Eliæ ignis cœlestis duos quinquagenarios ab Ochozia Rege Samariæ ad ipsum capiendum submissos, cum suis assectis sine mora consumpsit: *Quantò magìs*, ait S. Hieronymus, *ad contemptum Filii Dei in impios Samaritas debet flamma sævire?* Sed alia sunt Dei, alia hominum judicia; proinde Christus hos duos Apostolos meritò increpavit: Nescitis, quo spiritu ducamini, non enim vindictam, aut victimam, sed misericordiam, & indulgentiam meus affectat, & requirit animus, & ut diligatis invicem, sicut dilexi vos; Imò, & inimicos vestros diligite & benefacite his, qui oderunt vos: *In hoc cognoscent omnes, quia Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* Observa prudens Lector, *In hoc*, non in fide vestra, non in spe, non in patrandis prodigiis, non in expellendis Dæmonibus, sanandis ægris, resuscitandis mortuis, aut in convertendis gentibus &c. *sed in hoc: si dilectionem habueritis ad invicem &c.* Et tu quid habes?

Luc. 9. 53.
Marc. 3. 17.
4. Reg. 1. 10
S. Hier. ad Algasiam ep. 15. q. 5.
Matth. 5. 44.
Jo. 13. 35.

Quod non docuit duntaxat mitissimus Dominus, sed & ipso demonstravit, & complevit opere. Ad montem Calvarium ascendamus: O cœli obstupescite! & quid audio? imò quid video? ecce, pendet in cruce vita nostra Christus, & Deus in ligno pro homine indigno, ab vermis, & non homo, opprobrium hominum & abjectio plebis: *Omnes*, inquit ipse, *videntes, deriserunt me, locuti sunt labiis, & moverunt caput.* Et ipse è contrario quid fecit? totus amore erga ingratissima hæc capita incensus Patrem suum cœlestem impensissimè deprecatus est: *Pater dimitte illis.* O Domine JEsu! ô amor crucifixe! quare, obsecro non priùs in cruce moriens sanctissimam Matrem tuam æterno Patri recommendâsti, vel saltem tutelæ dilecti Discipuli tui eam comisisti? siccine magis tibi cordi erant peccatores & inimici tui, quàm ipsa afflictissima Genetrix tua? Ita sanè est; ideò in cruenta illa Missa, quam in ara Crucis publicè pro omnium salute celebraverat, primum *memento* non pro SS. Matre sua, sed pro inimicis, crucifixoribus ac peccatoribus facere voluit: *Pater dimitte illis*; & ut excusaret hostes suos capitalissimos, illorúmque imminueret culpam, adjecit: *Quia nesciunt, quid faciunt*; & quod magìs adhuc stupendum, hanc primam ad Patrem petitionem fecit *cum clamore valido, & lacrymis*, prout bene observat gentium Doctor Paulus, *& exauditus est pro sua reverentia.* O anima vindicativa! accede propiùs ad crucifixum Redemptorem tuum, ac perpende, quidnam de cathedra Crucis

Ps. 21. 7.
Luc. 23. 34.
Hebr. 5. 7.

moriens doceat; accede, inquam, ad dulcissima ejus vulnera, & ex illis suavissimum mansuetudinis mel exsuge, ah disce vel ex hoc, si non in pecus degenerâstis inimicis tuis gravissimas condonare, & remittere injurias; ideo enim ait S. Laurentius Justinianus, & caput inclinavit: *Et inclinato capite tradidit spiritum*, ut inimicis ultimum pacis præberet osculum. O mortales omnes, *venite & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram.* Ecce quomodo *pluit super justos, & injustos.* Supra quod eleganter Gregorius Naz. *Cùm juberis*, inquit, *æmulus esse Dei pluentis super justos & injustos; non memineris communis hujus pluviæ, quâ segetes nutriantur, sed illius pluviæ sanguineæ, quâ à Passionis nubilo Dominus inimicos animos sibi emollivit, & Patri reconciliavit.*

Jo. 19. 30. Ps. 45. 9. Matth. 5. 45. S. Gregor. Naz. in tetrastichis. Jo. 6. 61. Judic. 16. 28.

7. Sed objiciet non nemo: *Durus est hic sermo, & quis potest eum audire?* Samson tot perpessas contumelias priùs mori non voluit, ni se vivens ulcisceretur de inimicis suis: *Ulciscar me de hostibus meis*; sic & ego, inquies, non antea morte claudam lumina, nisi vindictam de hoste sumam. O Christiane! si tamen hoc nomine dignus es, an ignoras, quòd apicula, dum ultionem quærit, & in manu infigit culeum, se ipsam interficiat? Et Samson nunquid de hostibus se vindicans, & ipse vitam perdidit? & tu vindicative, siccine *perdis*, ait Job, *animam meam in furore tuo?* Quid faciliùs est, remittere hîc injurias, & inimicos amore prosequi, quàm ibidem *habitare cum ardoribus sempiternis?* Et nunquid in hodierno audîsti Evangelio irrefragabilem illam ab ipso Veritatis ore prolatam sententiam: *Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogâsti me; nònne ergo oportuit & te misereri conservi tui, sicut & ego tui misertus sum?* Et quid sequitur: *Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus.* Siste hîc, quicunque tandem es, homo Christiane! & attentô mentis oculô considera *τὸ serve nequam.* O bone JEsu! Judam Iscariothem impiissimum traditorem tuum, cum ad mortem Crucis tradereris, amicum vocâsti: *Amice, ad quid venisti*; sed hunc invidum ac infidelem servum *nequam* appellasti? Subintrat hîc S. Chrysostomus: *Verè*, inquit, *hîc videre licet, quantum malum sit injuriarum non remissio, quoniam cùm decem millia talenta consumpsisset, non vocavit eum malum, sed nunc, quia conservo crudelis fuit &c.*

Job. 18. 11. Isa. 33. 14. Matth. 18. 32. Matth. 26. 50. S. Chrysost. hom. 27. in Genes. Exod. 4. 3.

De Moyse commemorat Scriptura, quòd virgam suam in terram projecerit, quæ absque mora *versa est in colubrum, ita ut fugeret Moyses.* Sed ad quid fugis, vir fortissime? coluber, reponis, est horridus, crudelis, venenatus, & quis tale non fugiat portentum? Age, resume animum, mœstúmque timorem mitte, & ad Domini imperium fortiter apprehende caudam ejus, & convertetur de novo in virgam: *Dixítque Dominus: Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus. Extendit & tenuit, versáque est in virgam.* Anima Christi Sanguine redempta! si inimicus tuus videtur ut coluber, mordax, crudelis, & venenum millium calumniarum contra te ex ore suo evomens, tu ne cede malis, sed contra exemplô Christi & Sanctorum ejus animatus audentior

ito, sufficit, quòd Dominus jubeat, ut inimicum tuum diligas, & ex animo illi ignoscas: *Amplectere*, ait Diez: *inimicum tuum, & cernes, quòd sit virga &c.* *Diez. f. 6. post Cin.*

CONSIDERATIO LV.

Christum imitari debet Christianus, si vult esse Christianus.

Pro Dominica 22. post Pent.

Cujus est Imago hæc, & superscriptio. Matth. 22. 20.

I.

PIctores, si egregiam volunt delineare & adumbrare imaginem, eamque vivis exprimere coloribus, sæpiùs prototypon & exemplar, quod illis propositum est, inspicere assolent, juxta quam ideam, si se conformarint, & studiosè imitati fuerint, similem tandem artificiosam expingent effigiem. Imago hominis Christiani Christus est, quem pro viribus omnes, quicunque salvi fieri discupimus, imitemur, proinde sæpiùs in illius vitam, mores, actiones & leges in Evangelio ab ipso latas, oculos nostros convertamus, si à vero proposito & vita æterna non velimus aberrare. *Ipse* inquit S. Ambrosius, *est imago Dei Patris, qui semper est, & erat in principio, imago est, qui dicit: Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum.* Hanc, inquam, imaginem, velut pictor ad imitationem, sæpius *inspice, & fac secundùm exemplar, quod tibi monstratum est in monte;* quos enim Deus prædestinavit; debent conformes fieri imagini Filii sui; hinc rectè antiquissimus Origenes: *Semper* ait, *intueamur imaginem Dei, ut possimus ad ejus similitudinem reformari.* *S. Ambr. l. 6. c. 7. hexam.* *Exod. 25. 40.* *Rom. 8. 29.* *Orig. hom. in c. 1. Gen.*

Et hoc est, quod hodie in Sacro Evangelio ipsa Veritas Christi tacitè insinuare voluit, dum numisma censûs petiit, & tentatores suos interrogavit: *Cujus est imago hac & superscriptio?* Ubi adverte, quòd Dominus ministros illos, & hypocritas non ex aliqua ignorantia interrogaverit, cujus est imago, & superscriptio, utpote cujus oculis omnia nuda & aperta sunt, sed potiùs, ait Salmeron, ex dispensatione ad significationem, quia homo ad imaginem & similitudinem Dei creatus est; sic oportet, ut & Creatorem suum, ac Salvatorem Christum tanquam regulam, imò tanquam finem suum, ad quem creatus est, assiduò respiciat: *Si creationis nostræ*, subintrat hîc S. Leo Papa: *intelligamus exordium, inveniemus, hominem ideò ad imaginem Dei conditum, ut imitator esset sui authoris, & hunc naturalem esse sui generis dignitatem, ut* *Matth. 22. 20.* *Salmer. in hunc loc.* *S. Leo serm. 1. de jejun.*

in

S.Bernard. lib. ſent. *in nobis quaſi in quodam ſpeculo Divinæ bonitatis forma reſplendeat.* Agite Chriſtiani! non ſine peculiari cauſa hoc ſacrum nomen ſortiti eſtis: *Chriſtiani* ait Mellifluus, *à Chriſto nomen acceperunt, & opera pretium eſt, ut ſicut ſunt hæredes nominis, ita ſint imitatores ſanctitatis.* De qua veritate hodie impræſentiarum plura examinabimus. Si ſalutem amas, auſculta.

2. Ingens quondam populi Iſraëlitici fuit lætitia, cùm è captivitate Babylonica liberati, ſub Duce Zorobabel in Judæam patriam ſuam redeuntes, Jeroſolymis novum templum Deo T. O. M. ædificabant: 1. Eſd. 3. 11. *Et concinebant in hymnis & confeſſione Domino; quoniam bonus, quoniam in æternum miſericordia ejus ſuper Iſrael: omnis quoque populus vociferabatur clamore magno in laudando Dominum, eò quòd fundatum eſſet templum Domini.* Sed econtra Seniores populi ac Sacerdotes Domini, qui rem attentiore ponderabant intellectu, ubi obſervârunt, quòd fundamenta novi templi magnitudini, & majeſtati templi prioris neutiquam reſponderent, in lamenta & lacrymas effuſi ſunt: *Plurimi etiam de Sacerdotibus & Levitis, & Principes Patrum & Seniores, qui viderant templum priùs, cùm fundatum eſſet. & hoc templum in oculis eorum, flebant voce magna.*

Adverte myſterium. Per templum illud Hieroſolymitanum Eccleſia Chriſtianorum præſignata eſt, à Chriſto JEſu fundata ac proprio Sanguine ſanctificata. Sed eheu! quàm diſſimilis eſt moderna Eccleſia à primitiva, & quàm diſſimilis populus Chriſtianus ab eo, qui quondam extitit dum adhuc Sanguis Chriſti in membris primorum calebat, & ebulliebat Chriſtianorum? Illi, qui obiter duntaxat modernorum Chriſticolarum inſpiciunt devotiones tot illorum confeſſiones ſacramentales, ſacras communiones, preces iteratas, peregrinationes remotas, & alia ſexcenta illorum bona opera, mirabuntur, & exultabunt de tanto fructu, quo Sancta Mater gaudet Eccleſia; ſed quid in lege Evangelica, ac SS. Patrum Scriptis magìs experti ſunt, & perſpicaciore ingenio ea expendunt opera, *flebunt voce magna,* quia obſcuratum eſt aurum optimum ſolidæ ac veræ pietatis, & refrigeſcente charitate Dei & proximi, refrigeſcant & cæteræ virtutes, neceſſe eſt. Olim primis Chriſtianis Act. 4. 32. Chriſtus ſemper erat in corde, ore, & opere, *quorum cor unum, & anima una* Tit. 1. 16. *erat,* jam multi, imò plurimi vix nomen Chriſtiani merentur, dum *confitentur* S. Th. Villa. ſer. D. 3. Adv. *quidem ſe nôſſe Deum, factis autem negant.* Subintrat hîc S. Thomas Villanovanus: *Quid eſt,* inquit, *eſſe Chriſtianum, niſi diſcipulum Chriſti de ſchola Chriſti,* S. Leo ſ. 5. de nat. Dom. *militem Chriſti, imitatorem Chriſti?* Et S. Leo, *fruſtra,* ait, *appellamur Chriſtiani, ſi imitatores non ſumus Chriſti.* Audis hoc, anime mi, Chriſtum imitari debes, ſi dici & haberi diſcupis verus Chriſtianus: & ne teipſum in hoc ſummo ſalutis negotio decipias, Apoſtolum monentem conſidera: Gal. 5. 24. *Qui autem ſunt Chriſti, carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis, & concupiſcentiis.* Durus hic videtur ſermo, ſed longè durius erit, aliquando audire illud fulmen: Matt. 25. 41. *Ite maledicti in ignem æternum.*

3. Admi-

3. Admiror, quoties attenta mente perpendo illud generosum strenuissimi Belli Ducis Gedeonis tentamen, quo egregios suos, ac fideles quondam probaverat milites, ubi inter tot hominum millia solùm jussu Dei trecentos ad futurum certamen contra Madianitas sibi reservavit, qui in siti manu ad os projectas lamberant aquas, cæteros omnes prono ore aquam fluminis bibentes, tanquam formidolosos & inutiles à se dimisit: *Et ait Dominus ad* Judic. 7. 7.
Gedeon in trecentis viris, qui lamberant aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian; omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum. En hîc 1.
typum veri Christiani ad gloriam electi: *Ille probabilis*, ait antiquissimus Orig. hic.
Origenes, *ille electus est, qui posteaquam ad aquas Baptismi ventum est, flecti ad necessitates terrenas & corporeas nescit; qui vitiis non indulget, neque ob peccati sitim sternitur pronus.* Apagite cum ejusmodi pigris ventribus, qui sese toto corpore ad vitæ hujus terrenæ commoda ac sensuales demittunt voluptates; alios elegit sibi milites Christus, qui temporalium bonorum aquas non pleno ore, ut jumenta bibunt, sed qui manibus tantùm id, quod necessarium est, lambunt, qui corporum suorum, affectuum & passionum Domini sunt, qui lucernas ardentes habent inclusas, hoc est, flagrantem in Deum Judic. 7. 17.
& proximum charitatem, qui lagenam suam, hoc est, corpus mortale mortificationibus frangunt & sequuntur Dominum ac Ducem suum, quocunque ierit: *Quod me videritis facere, hoc facite;* isti sunt veri Christiani: *qui Christum*, ait Joannes Climacus, *quantum homini possibile est, imitari nititur verbis & operibus, hic verus Christianus est;* Et Salvianus: *Qui Christiani nominis opus non agit, Christianus non esse videtur, nomen enim sine actu atque officio suo nihil est.* Jo. Clim. de inani Vitæ fuga. Salvian. l. 4. de Provid. sub.
Et quid multis? ipsam Veritatem audite: *Qui non sequitur me, non est me dignus.* Matt. 10. 38.
Oves sequuntur suum pastorem, umbra corpus suum, ferrum magnetem, & homo Christianus non sequatur Christum, à quo nomen hæreditavit? 1. Cor. 6. 20.
Portate, inquit Apostolus, *Deum in corpore vestro: Ille*, ait B. Ivo *Deum portat, qui imaginem Dei repræsentat, ac Christum imitatur.* B. Ivo Car. serm. in Purif. B. V.

4. Armiger ille generosus & bellicosus dulcem suum Jonathan in quovis vitæ periculo secutus est, & ideo immortalem sibi laudem comparavit: *Dixitque ei armiger suus: Fac omnia, quæ placent animo tuo; perge, quò cupis, & ero tecum, ubicunque volueris.* 1. Reg. 14. 7.

Ethai vir egregius Davidem Regem suum, ut fidem suam in eum testaretur, non triumphantem, sed exulantem quoque & in omnibus adversis sequebatur: *Vivit Dominus, & vivit Dominus Rex, quoniam in quocunque loco fueris, Domine mi Rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus.* 2. Reg. 15. 21.

Elisæus in agro ab Elia ad sequelam vocatus, sine mora omnia terrena deseruit, & alacri animo hunc suum Ducem sectatus, & ut Magistrum imitatus est: *Vivit Dominus, & vivit anima tua, quia non derelinquam te.* Tu si verus 4. Reg. 2. 2.
esse desideras Christianus, audi vocem Magistri tui ad meliorem te vitam &

Matt. 16. 24. frugem vocantis: *Qui vult post me venire, abneget semetipsum.* Facisne hoc? abnegas te ipsum? in quo? *O quàm pauci*, ait Mellifluus, *O Domine JESU,*
S. Bern. serm. 21. in Cant. *ire volunt, cùm tamen ad te pervenire nemo sit, qui nolit.* O quàm pauci!

De Petro recenset Sacer Codex, quòd Magistrum suum in monte Olivario à satellitibus captum, cùm nunc ad Annam & Caipham duceretur, partim ex amore, partim ex curiositate de longè secutus sit, ne velut ejus Discipulus comprehenderetur, vel à Malcho, cui priùs in horto aurem amputaverat, agnitus proderetur: *Petrus autem sequebatur eum à longè.* Subintrat hîc S. Ambrosius: *Petrus*, inquit, *sequebatur Dominum à longè, non eum negaturus, si proximè illum fuisset secutus.* O quot Christiani sunt etiamnum, qui in hoc strenuè Petrum imitantur, dum Christum non proximè, sed à longè sequuntur, qui nec frigidi nec calidi sunt, nec formales Hæretici, nec boni Catholici, seu neutrales: credunt enim, quæ fides orthodoxa illis proponit, & tamen ea, quæ credunt, non faciunt, sic *vox quidem, vox Jacob est, sed manus, manus sunt Esau.*

Matt. 26. 58.

Gen. 27. 22.

Sed quid opus est, multa hîc conquirere argumenta, cùm res sole meridiano clarior appareat: An non videmus, & audimus quotidie oppressiones pauperum, injustitias Judicum, dolos Aulicorum, fraudes Mercatorum, mendacia opificum blasphemias militum, perjuria rusticorũ? quid dicam de furtis & rapinis, homicidiis, adulteriis, sacrilegiis, detractionibus, inimicitiis, ebrietatibus & comessationibus cæterorum de grege Epicuræorum? quid referam de luxu, lusu & luxuria, quibus orbis plenus est? an non iste fœtor deterrimus Christianismum longè latéque occupat? *O insensati Galatæ, quis vos fascinavit non obedire veritati, ante quorum oculos JEsus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus?* Et hic sit ille Christianismus, quem pretiosissimus orbis Redemptor tantô, ac tam immensô Sanguinis pretiô redemit. Et hic sit ille *populus acceptabilis, sectator bonorum operum, pro quo dedit semetipsum JEsus Christus, ut eum redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem?* O tempora! O mores! Olim erant, sed utrum de facto sint, penes te, ô prudens & Christiane Lector, sit judicium.

Gal. 3. 1.

Tit. 2. 24.

5. Recordor ulteriùs Petri, de quo paulò ante mentionem feci. Hic ubi de longè Christum secutus tandem in atrium Caiphæ Pontificis devenit, in varias tentationes incidit, proinde ad unius ancillæ vocem, ne caperetur, Christum negavit: *Non novi hominem.* Subdit dilectus Christi Discipulus, quòd Petrus ad alia servorum interrogata: *Nunquid & tu Discipulus ejus es?* responderit: *Non sum.* Observa hîc prudens Lector: *Non sum.* Supra quod eleganter S. Augustinus: *Petrus ait, cùm se negat ejus Discipulum, negat Christum.* Ex quibus facilè colliges, quod idem sit & Christianum & Christi Discipulum esse; quare ergo anime mi, tam tepidè observas legem Christi? *Qualis est* ait S. Hieronymus, *illa confessio, quæ sic Deo credit, ut pro nihilo habeat ejus imperium? aut quomodo ex animo & verè dicemus; Domine, Domine, si ejus, quem Dominum confitemur, præcepta contemnimus?*

Matt. 26. 72.

Jo. 18. 17.

S. Hieron. ad Celantium ep. 14.

Frater

Frater noti illius Prodigi, ubi ex agro in domum paternam reversus, fratrem suum immorigerum, & nunc è longinqua regione, ne fame conficeretur, reducem à dulcissimo patre tam laute tractari vidit, ad hunc suum genitorem exclamavit: *Ecce tot annis servio tibi, & mandatum tuum nunquam præterivi?* O anima Christiana! potésne & tu hoc dicere Christo JEsu, pretiosissimo Redemptori tuo: *Ecce, tot annis servio tibi, & mandatum tuum nunquam præterivi?* O utinam! ô utinam hoc nunquam contigisset, sed malè timeo ne in pluribus nocens inveniaris. *Luc. 15.29.*

Cùm Christus Nazarethi in patria sua aliquando demonstrâsset, se verum esse orbis Messiam, nullúmque in patria sua acceptum esse Prophetam, indignabundi illi cives unanimiter *surrexerunt, & ejecerunt eum extra civitatem, & duxerunt illum, usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipitarent eum.* Vide hîc, & considera summam Christo à concivibus illatam injuriam, in qua re & ipse Dæmon mansuetior videri poterat, dum pientissimo Salvatori solummodò suasit: *Mitte te deorsum*, illi autem vi eum deorsum volebant præcipitare. O monstra! cives illi, qui præ omnibus aliis Christo debebant esse devincti, & in quo unicè tanquam in gloriosissimo concive suo poterant gloriari, primi post impium Herodem in ejus necem conspirârunt. *Luc. 4. 29.* *Matth. 4. 6.*

O Christiani moderni, languidi & tepidi, imò neutrales, audite verba oris mei; vos, vos, inquam, peringratos illos Nazaræos haud immeritò adumbrati estis. Juvat hîc audire zelosissimum quendam ævi nostri Scriptorem: *Eò res*, inquit, *hodie devenit, ut qui à Christo maxima beneficia accipiunt, sint maximi illius hostes; maximè conspicui dignitate, honore, divitiis, nobilitate aliisque cæli donis, hi Christum ut plurimùm impudentissimè offendunt.* O! O! Non audeo plus dicere. *Paul. Seg. ser. 2. Dom. 3. Quadr.*

6. Ad Davidem generosissimum Belli ducem, antequam ad Regium eveheretur solium, nuntius quidam post infelicem stragem, in qua Saul & Jonathas occubuère, veste conscissâ, & pulvere conspersus caput, anhelo cursu venerat, humiliter in terra prostratus ante eum, ut futurum Regem adorans, & Diadema Saulis à se (prout asserebat) occisi, & armillam de brachio ejus illi offerens; ad quem David: *Unde venis? - - - & quisnam es tu?* Qui respondit? *Filius hominis advenæ Amalecitæ ego sum.* Ad quem rursus David? *Quare non timuisti mittere manum tuam, ut occideres Christum Domini?* *2. Reg. 1. 14.*

Homo Christiane! *unde venis? & quisnam es tu?* Nunquid à Christo Nomen habes, quòd sis & appelleris Christianus? *Nomen* JEsus, ait Sylveira: *Salvator sibi retinuit, & nobis Nomen Christus communicavit; unde credentes dicti sunt Christiani.* Si ergo Christianum te ore & linguâ profiteris, ubi sunt opera tua? *Si filii Abrahæ estis?* (perstringebat quondam mitissimus Redemptor ingratos & incredulos Judæos) *opera Abrahæ facite.* Ubi ergo sunt *Sylv. in Matth. 1. q. 8.* *Jo. 8. 39.*

opera tua, si Christianus es? Quare Legem Dei contemnis, & de novo saltem, quantùm in te est, Christum per peccata crucifigis? Nunquid meritò cum Davìde tibi objicere possum: *Quare non timuisti mittere manum tuam, ut occideres Christum Domini?* Sed quid tandem fiet de te? Audi, & auribus percipe.

Jona. 3. 5. Jonas Propheta vix sceleratis Ninivitis prædicavit pœnitentiam: *Et crediderunt viri Ninivitæ in Deum, & prædicaverunt jejunium, & vestiti sunt saccis &c.* Et quid sequitur? *Et vidit Deus opera eorum, qui conversi sunt de via sua mala: & misertus est super malitiam, quam locutus fuerat, ne faceret eis, & non fecit.* Hoc Ninivitarum pœnitentium illustre exemplum ipsa Veritas Christus incredulis ac impœnitentibus Judæis, qui aliter credebant, aliter faciebant, emphaticè proposuit: *Viri Ninivitæ*, inquiebat, *surgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt eam, quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ. Et ecce plus quàm Jonas hìc.* O Christiani! ô Catholici tepidi & luridi, qui nec piscis, nec caro estis, quid aliquando de vobis fiet? quàm meritò timere debetis, quòd ab Ethnicis & Mahometanis in judicio sitis accusandi, & condemnandi, quia inter tot salutis occasiones & perfectionis Christianæ media nihilominus impiè vixistis, cùm sanctiorem vitam inter tot conciones & ipsi gentiles egissent, si in doctrina & Christiana religione fuissent nati, educati & instructi: *Ille autem servus, qui cognovit voluntatem Domini sui, & non præparavit, & non fecit secundùm voluntatem ejus, vapulabit multis.* Audis hoc, Christiane?

Matt. 21. 41.

Luc. 12. 47.

7. Venerat aliquando ad pretiosissimum Redemptorem nostrum Scriba quidam, seu Legisperitus, qui ejus prædicatione, miraculis ac populi applaudentis concursu motus, ab eo petiit, ut in numerum Discipulorum suorum reciperetur, ut sub tanto sapientiæ Magistro ad omnem disciplinam ac sapientiam erudiretur: *Magister, sequar te, quocumque ièris.* cui Christus non aliam dabat responsionem, quàm sequentem: *Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos: Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet.* O bone JEsu! quare hunc Scribam non aliis tuis associâsti Discipulis? ecce paratum se exhibuit, quocumque ièris, ad te sequendum. Respondet Isidorus Pelusiota: *Malus erat Discipulus; vulpem sub ove gerebat: notum fieret Magistro, si fictè ageret.* Proinde ubi Christi responsum de paupertate & Evangelica perfectione sequenda percepit, siluit, & spe frustratus, quia honores, dignitates & opes sperabat, ab oculis illius se subduxit.

Matt. 8. 19. Isid. Pelus. l. 1. ep. 27.

O Christiani fucati, ingrati, & pseudopolitici, qui magis punctum honoris mundani, quemadmodum Scriba ille, quàm honorem Dei quæritis, qui vitia vitiis quotidie accumulatis, & sensualitatum vestrarum ac passionũ indomitarum servi estis; Christiani inquam, ah Christiani, nomine potiùs quàm re & facto, quid vos ad ista? ô timiæ! Pharao Ægyptiorum Rex, ubi Moyses & Aaron

Aaron Dei mandata ei referebant; ut populum Israëliticum ad sacrificandum Deo in deserto liberè dimitteret, respondit: *Quis est Dominus, ut audiam vocem ejus, & dimittam Israël? nescio Dominum.* Exod. 5. 2. Observa hîc, prudens Lector, gentilis erat Rex ille, & idololatra, si scivisset Dominum, procul dubio illum timuisset, & observâsset. Sed quid ad ista Christiani moderni, qui cognoscunt quidem Dominum, & tamen eum non timent, nec prout decet, æstimant & adorant; ô portenta ingratitudinis! Paulum orbis Præconem audite: *Si enim cognovissent* (loquitur de Hebræis & gentilibus) *nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.* 1. Cor. 2. 8. Et vos, quid agitis? ah Christiani! aures ambas arrigite, & fulminantem in vos sententiam à districtissimo scelerum vestrorum Vindice excipite: *Amen, dico vobis: Tolerabilius erit terra Sodomorum & Gomorhaorum in die judicii &c.* Matt. 20. 15.

8. Evigilate itaque, dilectissimi! evigilate, & in animum inducite, quòd non satis sit Christianum esse nomine, sed & oportet, ut re ipsa sitis, ac Christiano homine dignam vitam agatis: *Agnosce, ô Christiane*, ait S. Leo Papa, *dignitatem tuam, & divina consors factus natura, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Memento, cujus capitis, & cujus corporis sis membrum; reminiscere, quia erutus de potestate tenebrarum translatus es in Dei lumen & Regnum.* S. Leo Papa ser. 1. de Nat. Dom. O grandis dignitas! si ergo Christiani, Christum ut Patrem vestrum agnoscitis, officium filiorum adimplete; si ut Creatorem, qui ex nihilo vos ad imaginem & similitudinem suam produxit, servite illi, ut fideles creaturæ ei in omnibus obedite; si ut Regem vestrum, quem Judæi noluerunt agnoscere, subditi illius estote in cunctis, quæ requirit à vobis; si ut Dominum vestrum, servite illi in lætitia cordis vestri; si ut Redemptorem, qui proprio vos Sanguine à peccati & Diaboli jugo redemit, grati illi estote, prout decet Sanctos; si denique ut judicem, cujus præpotenti manui nec vivi, nec mortui poteritis effugere, timete eum, ita dico, timete eum, audite ipsum tonantem: *Timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* Matt. 20. 28.

Finio cum Moyse, qui, ut populum Hebræorum per pœnas ob peccata à Deo infligendas terreret, & vicissim bonis virtuti promissis eos animaret, in concione quadam hæc illis proposuit: *En propono in conspectu vestro hodie benedictionem & maledictionem, benedictionem, si obedieritis mandatis Domini Dei vestri, maledictionem, si non obedieritis &c.* Deut. 11. 26. Hoc & ego vobis facio, O Christiani! en benedictionem, en maledictionem.

Eligite, & ite in pace.

CONSIDERATIO LVI.

De Perſeverantia, quæ ſola in bene cœptis coronatur.

Pro Dominica 23. poſt Pent.

Acceſsit retrò, & tetigit fimbriam veſtimenti ejus. Matth. 9. 20.

I.

2. *Reg.* 11. 17. JOab ſupremus Belli dux cùm quondam civitatem Rabba Ammonitarum Metropolim obſediſſet, ingentem à primordio hujus obſidionis ab illis Gentilibus & idololatris cladem paſſus eſt: *Egreſsique viri de civitate, bellabant adverſum Joab, & ceciderunt de populo ſervorum David, & mortuus eſt etiam Urias Hethæus.* In hunc finem Joab nuntium ad Regem Davidem, in Sion tunc morantem, amandavit, ut hanc infauſtam ei referret ſtragem, & quidnam impoſterùm in caſtris foret agendum, imperaret; ad quem David: *Hæc dies Joab: Non te frangat hæc res, varius enim eventus eſt belli; nunc hunc, & nunc illum conſumit gladius; conforta bellatores tuos adversùs urbem, ut deſtruas eam*, quæ civitas exinde, quia Joab cum exercitu ſuo fortiter in obſidione perſeveraverat, tandem capta, devaſtata, & funditùs everſa eſt, civesque atrociſſima morte trucidati.

Job. 7. 1. Anima Chriſtiana! an non *militia eſt vita hominis ſuper terram*: Pugnandum igitur eſt, & in pugna contra Diabolum, mundum, carnem, peccatum, & paſſiones proprias uſque ad mortem perſeverandum, quia virtus *Apoc.* 2. 10. boni operis perſeverantia eſt: *Eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* Si ſponſa quærendô diu noctúque per vicos & plateas dilectum ſuum *Cant.* 3. 4. non perſeveràſſet, nunquam eum inveniſſet: *Paululùm cum pertranſiſſem eos, inveni, quem diligit anima mea.* Si Paſtor ille bonus quærens per ſylvas & loca deſerta aberrantem oviculam non in labore perſeveràſſet, non eum reperiſ- *Luc.* 15. 4. ſet: *Vadit ad illam, quæ perierat, donec inveniat eam.* Si mulier Evangelica Drachmam perditam inquirendô, affecta tædiô mox ceſſâſſet, nunquam eam cum *Luc.* 15. 8. tanto gaudio inveniſſet: *Quærit diligenter, donec inveniat.* Si hodierna Hæmorrhoiſſa, quæ annis duodecim fluxum Sanguinis perpeſſa eſt, inveſtigan- *Matth.* 9. 20. do, & ſequendo JEſum non perſeveràſſet, ab abominando illo ſanguinis profluvio non fuiſſet curata: *Acceſſit retrò, & tetigit fimbriam veſtimenti ejus*; & quare,

quare, dices, fimbriam? Observa, omissis aliis, rationem mysticam: Fimbria vestimenti extremitas est, & denotabat jam olim perseverantiam summè nobis ad salutem necessariam, ita ipsa attestante Veritate: *Qui perseveraverit usque ad finem, hic salvus erit.* De qua veritate plura hodie occurrunt dilucidanda & perpendenda. Exod. 28. 33. Matt. 10. 22.

2. Vidit quondam Jacob in patenti campo, ubi proficiscens Mesophotamiam durum sibi lectulum ex prægrandi lapide paraverat, mirabilem scalam à terræ finibus usque ad cœlum protensam, summísque scalæ gradibus ipsum innixum Deum. *Et Dominum innixum scala dicentem sibi: Ego sum Dominus Deus Abraham &c.* Et quare, dices, Deum non vidit in medio, vel in fine, sed in summitate hujus scalæ? Resp. S. Hieronymus. Ideo Jacob Deum vidit in summitate scalæ, & non in ejus fine, vel medio, ut intelligeremus, non sufficere bene cœpisse, sed bene consummâsse: per gradus enim scalæ indicantur virtutes tum incipientium, tum proficientium, tum etiam perfectorum; primus autem gradus est humilitas, virtutum omnium stabile fundamentum, secundus pœnitentia, & sic de cæteris virtutibus omnibus discurrendô, sed gradus supremus, cui ipse Deus innixus videbatur, est perseverantia in bene cœptis, sine qua impossibile est, ut possimus ad Deum pervenire: *Quid enim prodest*, ait Mellifluus, *Christum sequi, si non contingat consequi?* Est si viveres sine ullo delicto, ac in summa cordis innocentia tot annis, & quot vixit Mathusala: *Et facti sunt omnes dies Mathusala nongenti sexaginta novem anni*; Et si ultimô vitæ momentô, adhuc, vel solùm cogitatu contra Deum unicum admitteres voluntarium peccatum lethiferum, dico, actum est de te, & æterna salute, quia in fine corrupisti. Proinde benignissimus Deus summoperè rogandus est ut nobis in hoc vitæ stadio currentibus non gratiam finalem, quæ in nullius hominis cadit meritum, deneget. Gen. 28. 13. S. Hier. Ep. 14. ad Fur. S. Bern. Ep. 253. Gen. 5. 27.

Et nunquid bene incepit Saul, de quo primus Regum liber commemorat; *Et non erat vir de filiis Israël melior illo.* Et in alio loco dicitur: *Filius unius anni erat Saul, cùm regnare cœpisset*, hoc est, tam innocens & purus, ac si fuisset unius diei infans. Et ecce talis ac tantus vir ah quàm malè finivit, dum subitò ex optimo evasit pessimus, & non regno duntaxat & vitâ; sed & æternâ gloriâ privatus est. Proinde rectè Cyrillus Alexandrinus. *Saul*, inquit, *cùm parvus esset in oculis suis; Dux super Israël constitutus est, cùm verò in superbiam elatus est, à Deo abjectus & reprobatus.* 1. Reg. 9. 2. 1. Reg. 13. 1. Cyrill. Alex. in Joan c. 21.

Benè incepit Salomon, cui ipse *Dominus apparuit per somnium nocte, dicens: postula, quod vis, ut dem tibi.* Et sequitur: *Dilexit autem Salomon Dominum &c.* Et quid tandem factum est? *Cùmque jam esset Senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur Deos alienos.* Hinc non improbabi- 3. Reg. 3. 5. 3. Reg. 11. 4.

probabiliter existimant S. Chrysostomus Cyprianus, Augustinus, & plures alii viri gravissimi, à Cornelio hîc citati, eum fuisse æternùm reprobatum.

Bene incepit Judas, dum ad Apostolatûs apicem evectus est. Bene Tertullianus, bene Origenes, & si vis rem attentiore considerare mente, planè innumeri alii, inter quos fortè & tu Lector prudens, aliquos nosces vel socios, vel condiscipulos, qui bene incipiebant, sed suo tempore in via virtutis labascentes tandem pessimè in fine periêrunt. Sic nimirum multorum est incipere, perseverare autem paucorum; unde rectè S. Gregorius M. *Non*, inquit, *sufficit incipere, nisi studeat quis in bono opere perseverare.* (S. Greg. M. in Ps. 1. v. 6.)

3. Cum Loth cum uxore sua & duabus filiabus è Sodomis egrederetur, & ignis cœlestis universam devastaret ac cremaret Pentapolim, præceperunt ei duo comites Angeli: *Noli respicere post tergum;* (Gen. 19. 17.) ast uxor incauta clamore pereuntium & strepitu ignis sulphurei excita, ubi partim ex curiositate muliebri, partim ex dolore ob res deperditas post Sodomam respexit, sine mora in statuam salis commutata est: *Respiciénsque uxor ejus post se, versa est in statuam salis &c.*

Et quare in statuam salis? Adverte: Sodoma est status damnandorum & damnatorum; si aliquando anima Christiana, ex hoc damnabili statu per seriam ac veram pœnitentiam egressa es, noli post factum serium propositum respicere post tergum tuum, sed persevera constanter in bene cæptis usque ad finem vitæ: *Non est beatus*, ait S. Isidorus Hisp. *qui bonum facit, sed qui incessabiliter facit.* (S. Isidor. l. 1. de Synonym. p. 312.) Quòd autem uxor Loth in statuam salis, & non in statuam marmoream, æream, ferream &c. versa sit, hanc pulcherrimam rationem assignat S. Prosper: *Uxor Loth*, ait, *Salis statua effecta, suô exemplô fatuos condivit in proposito sancto, quò tendunt proficientes, noxia curiositate retro non debere respicere;* (S. Prosper. l. 1. de prædict. & promiss. c. 16.) Juvat hîc audire & S. Augustinum: *Quid*, inquit, *significavit uxor Loth? eos qui in tribulatione retrospiciunt, & se à spe Divina promissionis avertunt: & ideo statua salis facta est, ut admonendo homines, ne hoc faciant, tanquam condiant cor eorum, ne sint fatui.* (S. Aug. lib. 1. quæst. Evang. qu. 43.)

Hoc exemplum de uxore Lothi & Christus in nova lege nobis inculcavit: *Memores estote uxoris Loth*, (Luc. 17. 32.) ne videlicet post egressum de societate malorum denuo retro respiciamus. Quid enim prodest militi, si ante pugnam egregiè se se exerceat in armis, & imminente cruento certamine mox in fugam sine victoria se convertat? Quid juvat cursorem in stadio pro bravio currere, & in medio cursu, antequam perveniat ad metam, deficere? *Sic currite, ut comprehendatis.* (1. Cor. 9. 24.) Quid laudis confert Architecto, si ædificii fundamentum ponat, & non ad culmen fabricam perducat? Nunquid talis meritò audire debebit illud Veritatis: *Hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare?* (Luc. 14. 30.) Audi Poëtam:

Principium nihil est, si non vis tangere metam;
Præmia dat finis, principiúmque nihil.

4. Nemo est, qui ignorat, quàm insignem contra Goliam David puer pastoricius reportaverit victoriam: *Prævaluit David adversùm Philistæum in funda & lapide.* Et quid sequitur? *Cúmque gladium non haberet in manu David, cucurrit, & stetit super Philistaum, & tulit gladium ejus, & eduxit eum, præciditque caput ejus.* Ex quibus Scripturæ verbis satis luculenter advertes, homo Christiane! quòd ad hanc victoriæ palmam obtinendam, ut plurimùm Davidi contulerit, lapis è funda vibratus, qui gigantis terebravit caput, eúmque quasi stupidum & exanimem in terram corruere fecit. Hoc tamen non obstante, non fit in scriptura aliqua mentio, quòd fundibularius & victor David fundam suam aut lapidem in anathema, & trophæum suspenderit, sed solùm gaudium, quo sceleratum Philistæi caput detruncavit, hunc, inquam, Deo victoriæ auctori consecravit, & in tabernaculo in memoriam & gratitudinem suspendi curavit: *Ecce hic gladius Goliath Philistai &c.* Et quare, dices gladius, & non lapis cum funda in tabernaculo involutus pallio post Ephod in dictæ victoriæ memoriam asservatus est? Resp. Franciscus Labata: *Quia gladius pugnæ finem imposuit, non lapis; à lapide quidem initium, à gladio finem victoria sumpsit.* Et pergit idem celeberrimus Autor, *Sic,* inquit, *quia perseverantia est, quâ finem optatum consequimur, ideo illa est, quæ pretiô habetur, illa quæ in domo Dei sic servatur.*

1. Reg. 17. 50.
1. Reg. 21. 9.
Fran. Lab. t. 1. Ap. Conc. verb. Persev. prop. 1.

Et nunquid perseverantia inter tot & quotidianas tentationes Josephi virtutem ac castitatem probavit, dum Domina ejus singulis diebus illi molesta fuit. *Mulier molesta erat adolescenti, & ille recusabat?* Perseverantia an non Nehemiam inter tot adversantium insidias roboravit, ut contra omnes gentium subsannationes & quotidianos hostium assultus destructos Hierosolymæ muros reædificaret, atque perficeret, ubi Israël *una manu sua faciebat opus, & alterâ tenebat gladium &c.* Nonne perseverantia Tobiam in bello & captivitate in gratia Dei conservavit, confirmavítque: *Immobilis in Dei timore permansit, agens gratias Deo omnibus diebus vitæ suæ:* Perseverantia Eleazarum in tot ac tantis tormentis animavit, ut millies eligeret, atrocissimâ morte perimi, quam leges Dei prævaricari: *Respondit citò, dicens: præmitti se velle in infernum.* Perseverantia septem illos fratres Machabæos toti orbi spectabiles fecit, dum nullis blanditiis, aut suppliciis in prævaricationem Legis Divinæ poterant à Gentilibus abduci: *Contigit autem & septem fratres unà cum matre sua apprehensos compelli à Rege &c.*

Gen. 39. 10.
2. Esd. 4. 17.
Tob. 2. 14.
2. Mach. 6. 23.
2. Mach. 7. 1.

O quàm multi nunc sunt, de quibus gentium Doctor: *Sic stulti estis, ut, cùm spiritu cœperitis, nunc carne consummemini?* Student quidem illi aliquantisper carnis mortificationi, refrænationi sensuum, ac desideriorum; renuntiant ad tempus vitiis, malis habitibus, passionibus; jejunant, meditantur, orant, ini- *Gal. 6. 5.*

micis indulgent, Sacramenta frequentant &c. At quàm diu? Tandem in tentatione recedunt, & itur in antiquam sylvam morésque priores, quia
2. Petr. 2. 10. perseverantia illis deest, quæ sola à Deo coronatur: *Satagite*, ait S. Petrus, *ut per bona opera vestra certam vestram vocationem & electionem faciatis.* Subintrat hîc Glossa: *Certam facit vocationem, qui in bonis operibus perseverat.* Audis hoc?

5. Ad novum Testamentum transeo. Petrus, ubi Christum transfiguratum in monte Thaboræo vidit, & cum eo Moysen cum tabulis legis, & Eliam in curru igneo apparentes, exultans præ gaudio, & insolita ebrius vo-
Matt. 17. 4. luptate exclamavit: *Domine, bonum est nos hîc esse; si vis, faciamus tria tabernacula, tibi unum, Moysi & Eliæ unum.* Cæterùm unica hæc erat mica, ac stilla respectu cœlestis gaudii, quòd in videndo, ac fruendo Deo omnes percipiunt Beati; & tamen Petrus ibi jugiter manere optabat; verùm multum aberrabat à sco-
Marc. 9. 5. po, unde S. Marcus addit: *Non enim sciebat, quid diceret.* Et quare, dices, Petrus in hoc suo desiderio, velut delirans fuit correctus: Resp. Cornelius: Quia
Corn. hîc in Matth. volebat gloriam ante laborem, coronam ante certamen, bravium ante meritum, gaudium ante passionem. Sed erras, mi Petre; priùs hîc certandum est, & in pugna usque ad vitæ finem perseverandum, antequam pervenia-
Theoph. in hunc loc. tur ad gloriam. Audi in hunc locum & Theophylactum: *Ne dixeris*, inquit, *cum Petro: Bonum est nos hîc esse, nam oportet semper proficere, & non permanere in uno gradu virtutis & contemplationis, sed ad alia transire &c.*

Quinque fatuas hac de re consule Virgines, quæ ab initio quidem cum accensis lampadibus exiêrunt obviam sponso & sponsæ, sed tamen in fine,
Matth. 25. 44. quia oleô carebant, à nuptiis cœlestibus fuerunt exclusæ: *Nescio vos.* O fulmen horrendum! quod idem est dicere, quàm non agnosco vos, ite
S. Chrysost. apud Corn. hîc. in ignem æternum; supra quod S. Chrysostomus: *Cùm dixerit:* inquit, *nescio vos nihil aliud quàm gehenna & intolerabilis cruciatus relinquitur; imò verò etiam gehennâ istud verbum gravius est.* Et quare, haud immeritò rogabis, quinque prædictæ Virgines fatuæ à Christo Judice contra spem fuerunt reprobatæ: Causam assignat Scriptura: *Non sumpserunt oleum secum*, & hinc lampades earum extinguebantur. Hîc advertas, rogo, quòd hæc omnia contingebant in figura, imò ipsa Veritas Christus hanc composuit parabolam ad fideles suos instruendos, ut in hoc puncto, quod tangit æternitatem, cautè attendant. Et hinc Virgines illæ valdè imprudenter egerunt, quòd oleum necessarium non secum in vasis suis in occursum sponsi acceperint, sed sine lumine & in tenebris illi de nocte occurrerint; oleum illud fides viva, charitas perfecta, & alia sunt opera bona, sine quibus ad nuptias cœlestes non perveniemus, & quia in ejusmodi virtutibus fatuæ illæ Virgines usque ad finem vitæ non perseverabant, ideo ad nuptias Agni non fuerunt admissæ. Quod meritò omnes stimulare debet Christianos, ut hîc singulariter attendant, & dum tempus est, bonis operibus incumbant; & sub-

jungit Veritas: *Vigilate itaque*, non enim, qui bene incipit, sed qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit: *Vigilate! vigilate!* *Matt. 25. 12.*

6. Ad montem Calvarium ascendamus. Et quid audio? heu blasphemias horrendas in patientem in Cruce Filium Dei: *Prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua.* Et cur prætereuntes, & non stantes? Stabat vicissim ex adverso Centurio: *Videns autem Centurio, qui ex adverso stabat*, & laudabat, ac magnificabat Deum: *Verè hic homo filius Dei erat*: prætereuntes autem maledicebant, & convitiabantur Christo: *Vah! qui destruis templum Dei &c.* Et quare prætereuntes & non stantes? Observa, qui stat, rem considerat, præteriens non curat, ideò Centurio fuit conversus, quia firmiter & usque ad finem stans in conspectu Crucifixi JEsu, ejus contemplabatur agonem & finem, & visis tot prodigiis, & quòd JEsus clamans expirâsset, agnovit illum plusquam hominem verúmq; Deum esse Addit Lucas, quòd & *omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum illud, & videbant, quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur.* Ecce quid faciat seria patientis & crucifixi JEsu contemplatio; cæteri autem, qui erant *prætereuntes, blasphemabant eum.* Prætereuntes sunt illi, ait antiquissimus Origenes, qui instabiles sunt, & citò declinant à via virtutis & salutis, neque in servitio Dei usque ad finem perseverant, & hi vitâ suâ blasphemant de novo filium Dei constanter in Cruce perseverantem, licèt Judæi petièrint: *Si Rex Israël est, descendat de Cruce*, ut nobis, ait S. Gregorius M. patientiæ virtutem demonstraret, atque exemplo doceret suo, quomodo in bene cœptis & in cunctis adversis fortiter usque ad finem, qui solus coronatur, debeamus permanere, ideo non descendit de Cruce. Audi pro sensu morali S. Augustinum: *Quantumcunque hîc vixerimus, quantumcunque hîc profecerimus, nemo dicat: sufficit mihi, justus sum. Qui ita dixerit, remansit in via, non ubi novit pervenire; non dixerit: sufficit, ibi hæsit &c.* *Matt. 27. 39.* *Marc. 15. 32.* *Luc. 23. 48.* *Orig. tr. 35. in Matth.* *Matt. 27. 42.* *S. Greg. M. ho. 21. in Ev.* *S. August. in Ps. 96.*

Solos illos Israëlitas mitissimus orbis Reparator Christus suavissimo pane, omne delectamentum in se habente, in deserto abundè satiavit, qui in fame & siti, in æstu & labore Redemptorem suum per triduum secuti sunt, qui autem ipsum per unum alterúmve diem in itinere sunt comitati, reliquit inanes. Triduum expectavit Dominus, ut illorum probaret animos & perseverantiam. *Quia ecce, jam triduò sustinent me.* Triduum est via salutis nostræ obtinendæ, dies prima incipientium, secunda proficientium, & tertia perfectorũ; durandum igitur hîc est, aut æternum ardendum: *Væ his*, ait Siracides, *qui perdiderunt sustinentiam & qui dereliquerunt vias rectas, & diverterunt in vias pravas, & quid facient, cùm inspicere cœperit Dominus?* Quem textum explicans S. Gregorius M. ait: *Sustinentiam perdunt, qui bona quæ inchoant, non consummant.* Agricola non metet segetem, nisi priùs laboraverit constanter: *Ecce Agricola*, ait D. Jacobus, *expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens, donec accipiat tem*- *Marc. 8. 2.* *Eccl. 2. 16.* *S. Greg. M. l. 5. in 1. Reg. c. 13.* *Jacob. 5. 7.*

poraneum & serotinum; patientes igitur estote, & confirmate corda vestra, ecce Judex ante januam assistit: ecce beatificamus eos, qui sustinuerunt. Denarius diurnus non laborem incipientibus, sed eum consummantibus datus est: *Voce operarios, & redde illis mercedem.* Observa; non dixit: Voca otiosos, sed operarios, qui laborando usque ad vesperam perseveraverunt, unde rectè Mellifluus: *Incipientibus præmium promittitur, sed perseverantibus datur.*

Matt. 20. 8.

S. Bern. ser. 6. de modo bene vivendi.

7. Recordor hîc pro dictorum coroinde illius prodigiosæ statuæ, quam quondam Rex Nabuchodonosor in somnis viderat. Erat hujus statuæ caput ex auro optimo, pectus & brachia ex argento, venter & femora ex ære, tibiæ autem ferreæ, & pars ultima pedum fictilis & ex luto, quam statuam tandem unicus lapillus, de monte sine manibus abscissus, & testaceos tangens pedes momentô comminuit: *Tunc contrita sunt pariter ferrum, testa, æs, argentum & aurum.* O bone Deus! itáne transit hæc gloria Persarum, Græcorum, & Romanorum, & quid nunc de illis superest, nisi pedes testacei, brevi à Christo universorum Judice, qui est ille lapis sine manibus de montibus æterni abscissus, confringendi. Verùm enim verò alium hîc quæro sensum, & moralem. Per statuam præfatam quemlibet possum intelligere Christianum, qui aureum quidem habet caput, dum aureum virtutum ponit initium, sed brevi tepescens, & de die in diem magis deficiens, tandem in fine pedes fient testacei ac lutei, proinde non incongruè Richardus de S. Victore: *Opus detestabile*, inquit, *& dignum confusione, quod incboatur ex auro, & consummatur in testa & ferro. O confusibiles operarios, qui in initio conversionis suæ opus suum incboant ex auro, & consummant in luto.* Et nunquid dicit Veritas: *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est Regno Dei.*

Dan. 2. 35.

Rich. à S. Vict. lib. de erud. int. hom. c. 23.

Luc. 9. 26.

Quid ergo consilii in re tanti momenti, ex qua nobis omnibus aut beata, aut infelix pendet æternitas? Vaccas illas imitemur, quæ arcam Domini è terra Philistinorum in terram Israël traduxerunt (ignosce homo Christiane, quòd ad vaccas te remittam, ut ab illis viam veritatis & salutis ediscas: *Nimirum interroga jumenta*, ait pientissimus Job, *& docebunt te*) de his inquam, vaccis loquitur Sacer Textus: *Ibant autem in directum vaccæ per viam, quæ ducit Bethsames, & itinere uno gradiebantur, pergentes & mugientes; & non declinabant neque ad dexteram, neque ad sinistram.* Et nunquid vitulos habebant domi inclusos & mugientes? & hoc sine dubio, quia Scriptura asserit; quomodo ergo poterant eos deserere? ibant tamen, quò Deus eas vocabat. Has, inquam, vaccas & tu imitare, quisquis es, ô Christiane! perge vias tuas, quas tibi Dominus demonstrat, neque declinans ad dextram, neque ad sinistram hujus mundi immundi, neque respiciens retrò; aut stans in via virtutum; sed perge, perge in directum portans arcam Domini, hoc est, dulce jugum Evangelicæ legis, atque te ipsum & voluntatem tuam cum vaccis istis in gratum Deo immola sacrificium. *Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.*

Job. 12. 7.

1. Reg. 6. 12.

Apoc. 2. 10.

CON.

CONSIDERATIO LVII.

Judicii finalis Memoria omnibus suadetur Christianis.

Pro Dominica 24. post Pent.

Videbunt Filium hominis venientem in nubibus cœli cum Virtute multa & Majestate. Matth. 24. 30.

I.

NOn sine peculiari causa, & ratione Sancta Mater nostra Ecclesia superiori spiritu illustrata annum Ecclesiasticum cum supremo inchoat judicio, & cum eodem finali judicio ejusdem anni claudit periodum ad demonstrandam cunctis suis fidelibus maternam suam solicitudinem, quomodo omnes cupiat in Christo salvos fieri, & ut declinent à malo, ac faciant bonum, illúdque supremum, quod nemo effugere potest, judicium, semper ante oculos suos habeant, & tanquam metam, ad quam omnes actiones collimandæ, sibi præfigant: *Memorare in omnibus operibus tuis novissima tua, & in æternum non peccabis.* Eccl. 7. 40. Verum quidem est, quòd in privato judicio in puncto mortis anima nostra secundùm sua merita, vel demerita sine mora & in ictu oculi à justissimo Judice Christo vel ad vitam, vel ad mortem judicari soleat, sed per hoc justitiæ 2.Cor.5. 10. Divinæ non fit quodammodo satis, quia *omnes manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum*, per quod universale judicium æquissimus omnium Arbiter Deus & homo Christus omnibus suis creaturis rationalibus justitiæ suæ manifestare discupit æquitatem: *Ut ergo pateat omnibus*, ait S. Antonius, *quòd* S. Anton. Summ. Theol. Tit. 4. c. 11. §. 2. *Princeps & Rex omnium sæculorum Deus justissimè mundum gubernaverit, & retribuat omnibus secundùm ea, quæ gesserunt in corpore, præmium vel supplicium, & integraliter, quoad animam & corpus; ideo necessarium est futurum judicium in fine mundi &c.*

Hoc est, quod Deus T.O.M. olim in Lege mandavit, ut in vestium Sacerdotalium extremitatibus plura appenderentur tintinnabula, ut eorum sonitus vel à longè à populo perciperetur, quando Pontifex ingressus, aut egressus est Sanctuarium: Exod. 28. 33. *Deorsum verò ad pedes ejusdem tunicæ per circuitum quasi mala*

 punica

punica facies, ex hyacintho & purpura, & cocco bis tincto, mistis in medio tintinnabulis &c. Erant autem in hac tunica alternatim sita & mala punica & tintinnabula aurea, quorum S. Hieronimus septuaginta duo mala punica & totidem numerat tintinnabula. Sed ad quid, obsecro, tot tintinnabula? Resp. antiquissimus Origenes, quòd per dicta tintinnabula rectè designetur prædicatio Sacerdotalis; debebant autem appendi in extremitate vestimenti, ad indicandum, quòd præcipuum prædicationis Sacerdotalis argumentum esse debeat, monere de extremo die & judicio finali, universo orbi iminentibus; hæc, inquit, tintinnabula sæpius sonent in ore, in corde, in actione, imò & in vestitu & ornatu Sacerdotis, ut de hac veritate assiduò moneat, urgeat, & excitet populum, ut Deum timeat, revereatur, mandata ejus observet,
Orig. hom. 9. in Exod. & sic debitè ei in hac terra inserviendô tandem salvus fiat: *De extremis temporibus*, ait citatus Origenes, *& fine mundi nunquam sileas, sed inde semper sones, inde disputes & loquaris, secundùm eum, qui dicit: Memor esto novissimorum tuorum, & non peccabis.* Agite, animæ Christianæ, non de lana caprina hîc res agitur, sed de æterna vestra salute; aut serio hîc pœnitendum, aut
Matt. 24. 35. æternùm vobis erit ardendum, non datur hîc medium: *Cœlum & terra transibunt*, ait hodie Veritas, *verba autem mea non præteribunt:* Tunc videbitis Filium hominis venientem in nubibus cœli cum virtute multa & majestate, quod quàm verum sit, ex sequentibus argumentis ad oculum patebit. Si salutem vestram amatis, attendite & perpendite.

2. Horrenda & miseranda erat civitatis Hierichuntinæ facies, quando muri ejus & mœnia, turres & ædes, valla & propugnacula ad tubæ sonitum subitò fuerunt eversa, & solo æquata, cætera autem cum universis incolis in ore gladii occisis in potestatem ignis tradita, de quo tremendo ex-
Josue 6. 20. cidio Sacræ paginæ ita commemorant: *Igitur omni populo vociferante, & clangentibus tubis, postquam in aures multitudinis vox sonitúsque increpuit, muri illico corruerunt: Cœperúntque civitatem, & interfecerunt omnia, quæ erant in ea à viro usque ad mulierem, ab infante usque ad senem; - - - urbem autem & omnia, quæ erant in ea, succenderunt.* Umbram spectâsti. Hæc, & longè crudelior in extremis illis temporibus erit rerum facies, quando districtissimus ac supremus omnium Judex & Arbiter Deus est venturus. Proinde non incongruè per civitatem illam Jerichuntinam mundus hic immundus præfiguratus est, qui post innumeras clades tandem igne conflagrabit universus?
Ps. 96. 3. *Ignis ante ipsum præcedet;* ubi ad terribilem Angelicæ tubæ sonum: *Surgite mortui, & venite ad judicium*, omninò, & totaliter desolabitur.

Ingens erat Benjamitarum clades, dum undecim Hebræorum tribus contra hanc unam, & minimam tribum (ut abominandum illud crimen à quodam illorum in Gabaa perpetratum vindicarent) cruentissimum bellum gerebant, in quo his miseris ex omni parte copiis militaribus cinctis, nec ullus refugii,

refugii, aut exitûs patebat locus. Et tunc demum, observat Scriptura, viderunt in quantam se se præcipitaverint calamitatum voraginem: *Ingravatúmque est bellum contra filios Benjamin, & non intellexerunt, quòd ex omni parte illis instaret interitus.* Sic erit in consummatione sæculi, ubi reprobis ex omni parte instabit interitus: *Supra*, ait S. Doctor Seraphicus, *erit Judex austerus & iratus, subtus patens infernus, intus conscientia remordens; extra mundus ardens; à dextris peccata accusantia; à sinistris Dæmonia terrentia, circa illa boni Angeli in inferna propellentes &c.* O miserandam peccatorum sortem! ô funestam & horrendam nimis scenam, quæ in illo luctuoso die repræsentabitur, in quo commovebuntur omnia fundamenta terræ, ut suos reddant mortuos ac sepultos, qui in momento ad vocem Archangeli resurgent, sed dispari forma & exitu, *nam omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.*

Judic. 20. 34.

S. Bonav. Comp. Theol. c. 17.

1. Cor. 15. 51.

3. Et *tunc apparebit signum Filii hominis in cælo.* Et quale, dices, hoc signum erit? Resp. S. Chrysostomus & alii: Hoc signum erit ipsissima Crux pretiosissimi Redemptoris nostri, in qua confixus, & pro omnium salute mortuus est: *Crucem solam*, inquit, *non reliquit in terra*, (intellige, dum orbis universus ante judicii diem conflagravit) *sed secum eam levavit ad cælum, & ideò cum ipsa veniet.* Et S. Ephrem: *Sancta Crux*, ait, *rursus in consummatione sæculi, cùm secundus illuxerit Domini Salvatoris adventus, primò cum gloria ingenti, & Angelorum exercituum infinita multitudine apparebit in cælo, inimicos quidem terrens ac vexans, fideles autem illuminans, atque lætificans, adventúmque cælestis Imperatoris annuntians &c.* Et quemadmodum Angeli omnes nostros colligent cineres & ossa arida ad futuram corporum Resurrectionem, ita quoque omnes SS. Crucis particulas hinc inde in orbe dispersas in unum colligent, & conjungent: & sic Crux Dominica sole, lunâ & stellis splendidior in cœlo apparebit, & tanquam trophæum Christi & causa victoriæ fidelium ante Judicem præcedet, impiis in terrorem & condemnationem, justis autem ad summum solamen & gloriam nunquam ampliùs finiendam, proinde rectè Ecclesia: *Hoc signum crucis erit in cælo, cùm Dominus ad judicandum venerit.*

Matt. 24. 30.

S. Chrys. hom. de Cruce & Latrone.

S. Ephrem. lib. de vera Pœnitentia c. 3.

Elegit autem item potentissimus Salvator noster & Judex integerrimus non alium pro hoc finali judicio locum, quàm vallem Josaphat, ibi suum collocabit tribunal judiciarium: *Congregabo omnes gentes, & deducam eas in vallem Josaphat, & disceptabo cum eis.* Et quare vallem Josaphat? Respondetur ex mente SS. Patrum, hanc vallem esse juxta Jerusalem & propè Olivarium, ac Calvarium montem, qui locus censetur esse medius terræ, in quo Christus, juxta vaticinium Jessæi Vatis, per passionem, mortem & ascensionem suam omnium salutem operatus est: *Deus autem Rex noster ante sæcula, operatus est salutem in medio terræ;* in illo ergo loco universale constituet judicium, ubi Judex ille districtissimus, juxta ac æquissimus cum Angelis & Electis suis omni-

Joël. 3. 2.

Ps. 73. 12.

omnibus nòn in ipsa n quidem descendet vallem, quia sic à tot hominum millionibus judicandis videri non posset; sed thronum Majestatis suæ in aëre & in nube lucida ac gloriosa collocabit. Et observat hîc Zacharias Prophe-
Zach. 14. 4. ta: *Et scindetur mons Olivarum ex media parte ad Orientem & ad Occidentem, prærupto grandi valde, & separabitur medium montis ad Aquilonem, & medium ejus ad meridiem*; & sic per modum Crucis fiat planities maxima, in qua excipientur judicandi: *Prærupto grandi valdè*, hoc est, maxima voragine, & aperto hiatu profundissimo ex scissione montis Olivarii patescente, per quem hiatum reprobi omnes in judicio consistente, dehiscente terrâ, mittentur in Tartara. O casum horrendum ac lugendum, nulliusque prece aut pretio redimendum!

4. Cùm fratres Joseph nunc in Ægypto in carcerem conjicerentur, & ob perpetratum scelus remordente interim ac stimulante conscientiâ, non nisi sæva sibi ominarentur, ad invicem dicebant: *En sanguis ejus exquiritur.* O Christiani mali, & tepidi! hoc & vos aliquando dicetis, ubi Redemptorem vestrum olim pro salute crucifixum, sed nunc ut justissimum Judicem, cui strictissima reddenda ratio, ad judicium adventantem de longè attoniti spectabitis: *En Sanguis ejus exquiritur*, ubi unanimi voce, vel ipsâ conscien-
Gen. 42. 21. tiâ teste, dicetis: *Meritò hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum; idcirco venit super nos ista tribulatio.*

Ruben fratrum illorum primogenitus, & circa venditionem Joseph in-
Gen. 42. 22. nocuus, ubi eorum in carcere audivit lamenta, ad illos dixisse fertur: *Nunquid non dixi vobis: Nolite peccare in puerum, & non audistis me?* Hoc idem tunc in judicio dicent pii parentes immorigeris suis filiis, Superiores, & Parochi suis subditis & curæ suæ olim commissis, Concionatores suis auditoribus, confessarii suis pœnitentibus &c, *Nunquid non dixi vobis: nolite peccare, & non audistis me; idcirco venit super vos ista tribulatio.* Fratres illi Rubeno nec verbulum ad ista objecta poterant respondere, neque Josepho postea eos interroganti & examinanti *nimio terrore perculsi.* Et quid vos mali
Luc. 16. 2. Christiani respondebitis Deo & homini Christo ad hanc quæstionem: *Redde rationem villicationis tuæ?*

Esau ubi primogeniturâ ob vilis escæ gratiam & nunc etiam paternâ benedictione privatum se vidit, quasi leo iratus animi sui tristitiam & furorem
Gen. 27. 34. rugitu & valido clamore ostendit! *Auditis Esau sermonibus patris irrugiit clamore magno.* Heu! quid erit, quando peccator in extremo illo judicio cernet, se nunc omni jure primogenituræ & hæreditatis æternæ esse spoliatum, atque nunc rectà in Tartarum sibi esse migrandum: tunc enimverò ejulabit, & cùm Esau irrugiet clamore magno, quòd ob vilissimam, & spurcissimam peccati voluptatulam corpus & animam, ipsámq; hæreditatem sempiternam,

imò

imò ipsum Deum perdiderit. Audi Psaltem Regium: *Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet; desiderium peccatorum peribit.* Ps. 111.9.

5. De Davide jam sene, & nunc annum ætatis septuagesimum agente recensent Sacræ Paginæ, quòd ob rigorem membrorum suorum nullis vestimentis aut stragulis potuerit calefieri: *Cùmque operiretur vestibus, non calefiebat.* 3. Reg. 1. 1. Sed unde hic insolitus rigor ac tremor artuum? an fortasse, quia majorem vitæ suæ partem in continuis ærumnis, curis, laboribus & bellis, expendit, & sic vires suas exhausit? Aliam rationem hic assignat Abulensis, & utraque Glossa, frigus illud ac membrorum rigorem fuisse exortum ex illo timore, quo Angelum Domini super civitatem Solimæam strictum gladium contra populum vibrantem vidit, qui tremor usque ad mortem in eo permansit: *Dixítque David ad Dominum, cùm vidisset Angelum cædentem populum: Ego sum, qui peccavi &c.* 2. Reg. 24. 17.

Hanc figuram tibi applica, anima Christiana, si talem ac tantum Regem, virum alioquin secundùm cor Dei, adeò perculit unus Angelus iratus stringens super populum fulminantem gladium, quid erit, quando in extremo illo judicio spectabis non Angelum, sed ipsum Angelorum Dominum, ac supremum omnium Judicem Christum justitiæ gladium contra te, & peccatores omnes vibrantem? imò quòd plus est, *de ore ejus procedit gladius ex utrâque parte acutus.* Apoc. 19. 15. Et quis ille gladius? Resp. hìc Rupertus Abbas, Beda & alii: Gladius iste omni gladio ancipiti penetrabilior & acutior, sententia finalis est, ex ore Christi promanans: *Discedite à me maledicti in ignem æternum.* Matth. 27. 14. O miserabile, ô tremendum spectaculum! lingua illa Divina ac benedicta, quæ toties in vita illos invitavit ad veniam, toties remisit culpam, toties promisit misericordiam: *Vivo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impii, sed ut convertatur impius à via sua, & vivat,* Ezech. 33. 11. illa, inquam, lingua convertetur in ensem fulmineum: *Discedite.*

6. Hic adimplebitur illud Joëlis Prophetæ: *Juxta est dies Domini in valle concisionis: Sol & Luna obtenebrati sunt, & stellæ retraxerunt splendorem suum; & Dominus in Sion rugiet, & de Jerusalem dabit vocem suam; & movebuntur cœli & terra &c.* Joel. 3. 14. Vallis illa concisionis est vallis Josaphat, ubi concidentur, & perdentur improbi & reprobi, juxta illud: *Dominus justus concidet cervices peccatorum.* Ps. 128. 4. Tunc quoque Sol & Luna obscurabuntur, & stellæ non dabunt splendorem suum. Cæterùm non agit hìc Propheta de signis extremo judicio præviis, sed de ipso judicio, ubi de novo Sol, Luna & Stellæ obtenebrabuntur, & quasi sibi timentes à facie irati Judicis se se abscondent. Magnum hìc latet mysterium.

Haymo & alii in sensu allegorico per solem illum obscurandum Christum verum justitiæ solem intelligit nunc in finali judicio peccatoribus & im- Haymo in c. 6. Apoc.

piis obtenebrandum, à quo miseri nullam ampliùs gratiam poterunt obtinere, quia tempus gratiarum effluxit. Per lunam, quæ non ampliùs dabit lumen suum, idem Haymo B. Virginem subaudit, quæ, licèt pulchra ut luna, in calamitoso tamen & horribili illo judicii die peccatoribus obscurabitur, neque ampliùs pro illorum salute intercedet. Per stellas Sancti & Electi Dei designantur, de quibus Joël Propheta: *Et stellæ retraxerunt splendorem*, ubi nullus Sanctorum pro impio peccatore orabit: *Tanta erit*, ait Doct. Seraphicus, *Judicis severitas & inflexibilitas, quòd si B. Virgo & omnes Angeli, & Sancti & Sanctæ genua flecterent, & cum lacrymis orarent pro aliquo, qui esset in peccato mortal, Judex non exaudiret eum.*

Joël. 2. 10.
S. Bonav. in diat. sal. Tit. 9. c. 1.

7. O bone Deus! si potentissimus ille Aman, quia se reum agnoverat, vultum irati Regis Assueri & Reginæ Esther præ nimia confusione sustinere ampliùs non poterat, ubi hæc in convivio regio verba audierat: *Hostis & inimicus noster pessimus iste est Aman; quod ille audiens, illicò obstupuit, vultum Regis ac Reginæ ferre non sustinens.*

Esth. 7. 7.

Si Balthasar Rex, licèt jam temulentus in mensa visâ unica manu ad parietem pauca verba scribente, adeò exhorruit, ut omnibus membris contremisceret: *Facies Regis commutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum, & compages renum ejus solvebantur, & genua ejus ad se invicem collidebantur.*

Dan. 5. 6.

Si Daniel Propheta, ubi Angelum sibi apparentem conspicatus est, tanto, & tam insolito correptus fuit timore, ut vix non animam exspiraret: *Ego autem relictus solus vidi visionem grandem hanc, & non remansit in me fortitudo: sed & species mea immutata est in me, & emarcui, non habui quidquam virium.*

Dan. 10. 8.

Si Joannes dilectus ille Discipulus conspectô Angelo, Christi Judicis personam gerente, tantâ trepidatione & pavore perturbatus est, ut tanquam mortuus ad pedes ejusdem Angeli collaberetur: *& cùm vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus.*

Apoc. 1. 17.

Si ad unicam Regis quæstionem homo ille pauperculus & mendicus, qui absque nuptiali vestimento in regalibus illis nuptiis apparere, & inter alios honestos convivas mensæ assidere præsumpsit; cùm ad tenebras exteriores condemnaretur, nec unicum verbum contra Regis sententiam mussitare ausus est: *Amice, quomodo huc intrâsti, non habens vestem nuptialem?* Et quid sequitur: *At ille obmutuit.*

Matth. 22. 12.

Si ipse pientissimus Salvator noster & homo Christus, dum adhuc esset viator, & in carne mortali passibilis, in monte Olivario, appropinquante Passione & atrocissima Crucis morte, tantâ formidine & mentis anxietate obrutus est, ut non oculis duntaxat, sed & omnibus membris sanguineas profunderet lacrymas: *Et factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis*

Luc. 22. 44.

in

in terram. Rationem assignat Sylveira: *Unde*, inquit, *tanta anxietas dolorum plena?* Et respondet ipse sibi: *Repraesentabatur nimirum innocentissimo Agno, quod ad tot Judices & tribunalia trahendus esset; inde tanto pavore, angore & dolore affligitur; designans quis futurus sit timor & anxietas hominum in morte, cùm ante tribunal severissimi Judicis sunt sistendi.* Sylveir. loc.

O Christiani mali & tepidi! quid de vobis fiet? quomodo iratum Judicis supremi vultum & fulminantes illius oculos poteritis sustinere: si columnæ cœli contremiscent, quomodo labilis & fragilis consistet arundo? Ite nunc miseri, & adhuc peccata peccatis, & scelera sceleribus accumulate; & scitote, quoniam pro his omnibus adducet vos Deus in judicium. Juvat hîc audire S. Bernardum: *Væ mihi misero*, inquit: *cùm venerit dies illa judicii, & aperti fuerint libri, in quibus omnes mei actus & cogitationes Domino præsentandæ recitabuntur! Tunc demisso capite præ confusione malæ conscientiæ in judicio coram Domino stabo trepidus & anxius, utpote commemorans scelerum commissa meorum &c.* S. Bernard. Medit. 2.

8. Quid ergo consilii in re tanti momenti, quæ omnium nostrûm æternam concernit salutem? S. Ambrosius & Augustinus, dum alternatim notissimum illud ac pulcherrimum Canticum: *Te Deum laudamus* componerent, in quo nil nisi jubilus & gratiarum actio resonat, cùm tandem devenissent ad Christum Judicem: *Judex crederis esse venturus*, immediatè post hoc subjecerunt: *Te ergo quæsumus tuis famulis subveni, quos pretioso Sanguine redemisti.* Sub quibus verbis, ubi in Ecclesia Dei decantantur, fideles omnes genua flectere, & Dei opem ac gratiam implorare assolent, ut Judex clemens ac propitius ipsis esse dignetur. Hoc & nos faciamus, anime mi, sæpiúsque cum hoc supremo & æquissimo Judice de hoc colloquium instituamus; *O Domine JEsu: Cùm veneris judicare, noli me condemnare! Per illud judicium, quo apud Pilatum iniquè judicatus es, parce servo tuo! &c.*

Imitemur hac in parte S. Paulum, qui, cùm adhuc Saulus spirans minarum & cædis in Discipulos Domini à Jerusalem in Damascum, quasi Prætor stipatus satellitibus proficisceretur, ut ibidem Christi Nomen extingueret: subitò circumfulsit eum lux de cœlo in ipso meridie, quæ suo fulgore ipsum solis superabat splendorem, & cadens in terram audivit Christi vocem Hebraicâ linguâ ad ipsum de cœlo loquentem, imò tonantem: *Saule, Saule, quid me persequeris?* Ad quam vocem Saulus: Quis es, Domine? & cùm intellexisset: *Ego sum Jesus, quem tu persequeris*, quasi fulmine ictus mox ex ferocissimo lupo in mansuetissimum agnum mutatus est, dum sese totum Divinæ dispositioni submisit: *Domine, quid me vis facere?* Sed unde, dices, tam repentina & prorsus insolita in Saulo mutatio, ut ex acerrimo persecutore summus fieret Christi amicus? Resp. S. Vincentius Ferrerius, hanc mutationem, ut è Saulo in Paulum converteretur, esse factam ex considera- Act. 9. 4.

tione finalis judicii; videbat enim Christum in ea forma, gloria & Majestate, quemadmodum aliquando, ut Judex vivorum ac mortuorum venturus est in hunc mundum: *Quando*, inquit, *Christus illi dixit: Saule, Saule, durum est tibi contra stimulum calcitrare, cui Christus ostendit se, ut dicunt Glossa, sicut stabit in judicio. Paulus statim tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere?* Hoc illustre exemplum & tu imitare, anima Christiana, & sæpiùs, imò quotidie cum S. Paulo hunc supremum ac districtissimum Judicem tibi ob oculos mentis pone, quia *adhuc modicum, qui venturus est, veniet.* Audi pro fine Os aureum, quid in utramque tibi aurem inclamat: *Oportet*, inquit *tanto studio vitam nostram instituere, proinde ac mox de omnibus verbis, operibus & cogitationibus judicandi essemus.* Hoc fac, & vives.

S. Vincent. Ferrer. 3. in Sexag.

Hebr. 10. 37.

S. Chrysost. c. 1. hom. 8. in Gen.

INDEX RERUM

In hoc Dominicali contentarum summarius.

A.

B.

C.

Consci-

R.

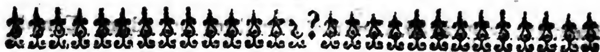
S.

T.

V.

Copio-

Copiosior Index & Synopsis

Figurarum, Conceptuum & rerum memorabilium super Currum Israël & Aurigam ejus, qui in prima editione ob plures alios Auctoris labores formari non poterat, nunc in gratiam benevolorum Lectorum, illum impensiùs deside-rantium, in hac secunda editio-ne adjectus.

Index Primus Dominicalis.

A.

A.

A*Mor Dei & proximi summè nobis necessarius.* Consid. 50.
Amor Dei & proximi non possunt dividi. Figura de infante in judicio Salomonis dividendo. n. 1.
Amoris falsi Symbolum aquila, & cur? n. 1.
Amoris veri & sinceri symbolum malum Punicum; & cur? n. 2.
Amor Dei & proximi cur à Christo cuidam Legisperito recommendatus? n. 2.
Amor Dei & proximi per volatum Seraphinorum præsignatus, & quomodo? n. 3.
Amor Dei & proximi vexillum, sub quo omnes militant virtutes. n. 3.
Est illa Regina, quæ in vestitu deaurato stat ante thronum Dei. Est tunica Christi inconsutilis. n. 3.
Amor Dei & proximi sunt duo annuli aurei in Arca fœderis. Sunt duo ubera Sposæ. Duæ columnæ marmoreæ. Duo poli, Arcticus & Antarcticus. Descensus & ascensus in scala Jacob. n. 3.
Amor verus & falsus per asinum & ovem præfiguratus; & quomodo? n. 4.
Amoris symbolum erat oleum viduæ mirabiliter adauctum. Et quomodo? n. 5.
Amorem Dei & proximi quia non habuit dives epulo, meritò reprobatus. n. 6.
Item adolescens ille dives, qui consilii causâ ad Christum venerat. n. 6.
Amor Dei & proximi per numisma Cæsaris præsignatus. n. 7.
Amor Dei & proximi per ignem perpetuum adumbratus. Item per arundinem auream; Funiculum coccineum, & per margaritam pretiosam Evangelicam. n. 8.

A.

A*Nima cura major habenda, quàm corporis.* Consid. 47.
Animæ ob gratiam cœlum priùs creatum, quàm terra. n. 1.
Cur priùs à Salomone templum, quàm palatium extructum? n. 1.
Christus animæ curam omnibus rebus cæteris anteponit. n. 1.
Claudus cur à Petro primo sanatus? n. 2.
Christus priùs paralytici animam, quàm corpus sanavit. n. 2.
Animæ felicitas in quo consistat? n. 3.
Anima sit prudens, ut serpens. n. 4.
Anima nostra cur semper in manibus habenda? n. 4.

B. *Brevi-*

B.

B*Revitas & inconstantia vitæ humanæ.* Consid. 2.

Brevitas vitæ per varia Scripturæ symbola dilucidatur: 1. per guttam roris antelucani; 2. per vaporem terræ; 3. per paululum mellis; 4. per telam aranearum; 5. per filum à texente præcisum; 6. per hæderam Jonæ; 7. per fœnum arescens; & 8. per arundinem vento agitatam. n. 1.

Brevem & miseram vitam sibi præsagit infans, dum in lucem nascitur plorans. n. 2.

Cur Christus in resuscitatione Lazari ploravit? n. 2.

Cur voluit, ut in oratione Dominica oremus: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

Brevitas gloriæ humanæ & voluptatum; quod patet in Amano, Nabuchodonosore, Rege Achab divite epulone, Jezabele & aliis. n. 4.

Brevitas vitæ nostræ per Jordanem in mare mortuum se effundentem declaratur. n. 5.

Brevis est omnis potentatus. n. 5.

Figuræ hac de re variæ: de Judith, Esther, Sionitis, Achab, Rege Israël, Philistæis &c. n. 6.

Moyses quare vitulum aureum combusserit, & pulverem Hebræis in potum dederit? n. 6.

Cur Deus hominem non ex auro & argento, sed de limo terræ produxerit? n. 7.

Cur Jeremias ad officinam figuli à Deo missus? n. 8.

Cur Christus expuit in terram, lutúmque ex sputo fecit, liniens super oculos cæci nati? n. 9.

Quare Job luto & pulveri se comparavit? n. 9.

Igitur parati simus ad ultimum prælium, ne nobis contingat, sicut quondam Hebræis, in bello non habentibus ensem. n. 10.

C.

C*Æcitas Mundanorum & peccatorum.* Consid. 14.

Corvo nullus cibus magìs in deliciis, quàm oculus humanus. n. 1.

Corvus in hoc typus Diaboli. n. 1.

Cæcus sedens secùs viam, cœcum adumbrat peccatorem. n. 1.

Cur maledictus ille, qui cæcum in via errare facit? n. 1.

Aquila cervum pulvere obcæcans & præcipitans, Dæmonem repræsentat, n. 2.

C.

Pharao

Pharao cur dixerit: *Nescio Dominum?* n. 7.
Adhortatio ad Christianos, ut sequantur Christum. n. 8.

C.

Conscientia remordens ad pœnitentiam nos stimulat. Consid. 15.
Conscientiæ remordentis varia symbola. n. 1.
Cor Davidis cur spinâ saucium? ibid.
David Rex Uriam timuit? n. 2.
Ursus dum mel quærit, clavâ trucidatur. n. 2.
Balthasar Rex cur ad conspectum manûs scribentis adeò exhorruit? n. 3.
Cain cur nullo loco consistebat tutus? n. 4.
David cur oravit: *libera me de sanguinibus?* n. 4.
Fratres Joseph quare adeò in carcere sibi timebant? n. 5.
Antiochus Rex cur adeò in morbo exagitatus? n. 5.
Filia Chananææ malè à Dæmone vexata, quid denotet? n. 6.
Conviva sine veste nuptiali cur reprobatus? n. 7.
In excidio Jobi cur unus servus semper remansit? n. 8.
Cur gallus gallinaceus Petrum errantem debuit corrigere? n. 9.
Vermis conscientiæ per lacrymas suffocatur, ut patet in Petro, Magdalena, Davide, Manasse &c. n. 9.

C.

Consilium bonum à Deo & prudente viro petendum. Consid. 26.
Nemo sibi satis prudens, ut patet in Salomone, Davide, Paulo &c. n. 1.
Consilium bonum Discipuli à Christo requirunt. n. 1.
Viator de secura via inquirit: sic faciat Christianus. n. 2.
Rebecca, Moyses, David, Susanna &c. priùs Dominum consulunt. n. 2.
Quare ipsemet Christus suos Discipulos in consilium vocavit? n. 3.
Jethro Moysi bonum suggerit consilium. n. 4.
Item Joseph Pharaoni; Seniores Assuero; Rebecca Jacobo filio. n. 4.
SS. Trinitas de homine creando priùs init consilium. n. 5.
Loth bonum consilium dat generis suis; Daniel Nabuchodonosori; senes Roboamo Salomonis filio &c. n. 5.
Spernens bonum consilium similis est equo indomito. n. 6.
Asa Rex periit, quia bonum consilium non est secutus; econtra David salvatur, quia bonum consilium Nathani audiit. n. 6.
Dives Evangelicus perit, quia nullum vocavit in consilium. n. 7.
Scriba à Christo optimum percipit consilium. n. 7.

D.

D.

D.

D.

Salo-

E.

E.

E.

F.

Jehu

F.

G.

Cur

I.

I.

I.

L.

M.

M.

M.

M.

Cur

M.

M.

N.

O.

O.

Figuræ

P.

P.

P.

P.

P.

R.

Cur

R.

R.

Quo-

R.

S.

De

S.

S.

T.

Cur

T.

T.

T.

T.

Ovis

V.

V.

Lector amice.

Errata, quæ in typo irrepserunt, pro tua prudentia & benevolentia corrige, & ignosce. Vale.

Soli DEO Gloria, nobis autem confusio faciei.

